

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Meddelelser

angaaende

Kjøbenhavns Universitet, den polytechniske Lærestiftelse,
Soro Academi og de lærde Skoler med dertil hørende
Realundervisning i Kongeriget Danmark

for

Aarene 1857—1863,

udgivne, efter Foranstaltning af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet,

af

A. C. P. Linde,
Departementschef under Kirke- og Undervisningsministeriet.

Iste Hefte: **Universitetet.**

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandel.

Trykt hos J. S. Schultz.

Indhold.

Univeritetets indre Anliggender og Forhold som academisk Lærestalt.

Side.

I. Følgning og administrative Bestemmelser.

Lønningsslove.....	1.
Lov af 20de December 1862 om det Kongelige naturhistoriske Museums Overgang til Kjøbenhavns Univeritet.....	33.
Univeritetets Examina.	
1. Afgangsexamen ved Univeritetet	51.
2. Extraordinær Præliminærexamen istedenfor Afgangsexamen ved Univeritetet for Erhvervelse af den academiske Borgerret	54.
3. Den ved Bekjendtgjørelse af 20de December 1833 anordnede Præliminærexamen for de ved fremmede Univeriteter immatriculerede Studerende, der ville tage Embedsexamen ved Kjøbenhavns Univeritet.....	55.
4. Theologisk Embedsexamen:	
Forhandlinger om Forandringer ved den theologiske Embedsexamen	59.
Forstjellige Bestemmelser og Dispensationer med Hensyn til theologisk Examen.....	74.
5. Juridisk Embedsexamen:	
Ophævelse af de juridiske Studerendes Forpligtelse til at deltage i det juridisk-practiske Selskabs Dvælseser.....	76.
Forhandlinger om Forandring i Bestemmelserne om Censuren ved den juridiske Embedsexamen til Vættelse for Høiesterets Tilforordnede.....	76.
6. Statsvidenskabelig Examen	84.
7. Lægevidenskabelig Embedsexamen:	
a. Forberedelsesexamen for Lægestuderende. Særskilt Prøve i Physik tilføiet Examen	86.
b. Embedsexamen. Forandret Bestemmelse om den Tid, inden hvilken Examens 1ste Del kan tages om.	90.
c. Tentamen for Tandlæger	92.
8. Embedsexamen (philologisk-historisk) for overordnede Lærere ved de lærde Skoler:	
Forandring med Hensyn til Tiden for Afholdelsen af Examens practiske Del	93.

Univerſitetet.

Universitetets indre Anliggender og Forhold som academisk Lærestalt.

I. Forgivning og administrative Bestemmelser.

Lønningslove.

- a. Lov af 12te Januar 1858 om Lønningerne for Universitetets Embeds- og Bestillingsmænd.

Siden Fastsættelsen af Universitetslærernes Lønninger ved det under 13de November 1844 allernaadigst approberede Normalreglement for Universitetet*) var der, navnlig i de nærmeste Aar før 1858, indtraadt en saadan Fordyring af Livsforholdene og en saadan Forringelse af Pengenes Værdiforhold til disse, at en Forhøielse af Lønningerne ikke blot for Lærerpersonalet, men for Universitetets Embeds- og Tjenestepersonale i det Hele, maatte ansees nødvendig. Dette Anliggende blev først og uden Opfordring dertil af Kirke- og Undervisningsministeriet taget under Behandling ved Universitetet. Et af Universitetets Døestor udarbejdet Forslag om en almindelig Lønningsforbedring for alle Universitetets Embedsmænd og Betjente tilligemed en Betænkning, som derefter var afgiven af et af Consistorium nedsat Udvalg, blev nemlig foretaget i en den 6te Martz 1855 afholdt academisk Lærerforsamling. Forsamlingen udtalte sig eenstemmig for, at der i Henhold til Udvalgsbetænkningen blev andraget paa, at alle Lønningers Pengebeløb forhøiedes med 25 pCt., dog saaledes at intet Tillæg blev større end 400 Rd. Herom indberettede Consistorium i en Skrivelse af 15de s. M. til Ministeriet og anbefalede Sagen paa det Indstændigste til Ministeriets Forsorg. Endvidere tilstillede Consistorium under 7de Juli næstefter Ministeriet en Afskrift af et under 3die Martz s. A. af det lægevidenskabelige Facultet til Consistorium indgivet Andragende om Ophævelse af den ved det ovenfor nævnte Normalreglement givne særlige Lønningsbestemmelse for hint Facultet, hvorefter dets Medlemmer vare satte paa lavere Lønninger end Professorerne ved de andre Faculteter efter Reglementets almindelige Lønningsscala. Da det paa den Tid, disse Skrivelser indkom fra Consistorium, lod sig forudsee, at de samme Forhold, som havde fremkaldt Andragenderne fra Universitetet, vilde gjøre en almindelig Foranstaltning fra Regjeringens Side nødvendig til Forhøielse af Statens Embedslønninger overhovedet, fandt Ministeriet det ubetimeligt

*) See Selmers Aarbog for 1844, S. 1 ff.

allerede da at forelægge Rigsdagen, der ſammentraadte i October 1855, ſærligt for Univerſitetet, et Udkast til en Lønningslov, og foretrak at afvente, hvad Regjeringen maatte beſlutte ſig til at foretage i denne Retning for Embedsmændene i Almindelighed. For imidlertid at forberede Alt til, naar det onſkelige Tidspunkt kom, at kunne forelægge Rigsdagen et Udkast til en Lønningslov baade for Univerſitetet og Communitetet, paalagde Ministeriet ved Skrivelse af 23de Decbr. 1856 Conſistorium at foretage en Revision af de i Normalreglementet af 1844 indeholdte Beſtemmelſer om Lønningerne og at indkomme med et ſuldstændigt og motiveret Forſlag til Lønningerne for Univerſitetets og Communitetets ſamtlige Embeds- og Beſtillingsmænd. I Forbindelse hermed antydede Ministeriet for Conſistorium de Hovedpunkter, ſom under alle Omſtændigheder ved dette Anliggendes Behandling maatte tages under Overveieſe. Hertil henførte Ministeriet ikke blot ſelve Lønningerne, men ogſaa det Spørgſmaal, om Lærernes Antal ikke lod ſig formindſte, ſaaledes at der ſamtidig med Lønningsforhøielſerne kunde paaviſes Udvei til ved fremtidige Vacancer at indvinde Beſparelſer for Univerſitetet ved Inddragelſen af nogle Lærerpofter. Fremdeles onſkede Ministeriet det ſærlig gjort til Gjenſtand for Forhandling, om der afvigende fra det Princip, hvorpaa Dptrykningen til de høiere Lønninger iſølge Normalreglementet af 1844 var bygget, kunde være ſjoe til at ſlaae ind paa det ved Lov af 28de Marts 1855 om Lønningerne for de lærde Skolers Rectorer og Lærere indførte nye System for Dptrykningen til høiere Lønninger, nemlig Dptrykning ved Alderſtillæg efter en beſtemt Scala for Tjenestetiden og Størrelſen af Lønningſtillæggene, og til at optage den, ved Lov af 28de Febr 1856 for Kongeriget, om Udbetaling af Lønningerne for Finantſaaaret 1856—57, indførte Omſætning af viſe Andele af enhver Lønning til Byg, beregnet til 4 Rd. Tonden, at udbetale efter Capitelſtærten, ſom er ſat for Aſgrøden i det forudgaaede Finantſaar. Endvidere betegnede Ministeriet det ſom en Selvfølge, at det lægevidenſkabelige Facultets ovenberørte Andragende om at blive ſtillet paa lige Lønning med de øvrige Faculteter maatte være Gjenſtand for ſærlig Betænkning, og bemærkede, at det, ſaaſremt Dptrykningen til de høiere Lønninger efter Profeſſorernes indbyrdes Anciennetet bibeholdtes, burde ſærlig overveies, om der ikke maatte være Anledning til at forlade Normalreglementets facultetsviſe Dptrykning og indføre et almindeligt Anciennetetsſystem, hvorefter ſamtlige Profeſſorer efter deres indbyrdes Tjenestetid kom til at optrykke til de høiere Lønninger. Sluttelig forlangte Ministeriet paa ny taget under Overveieſe et i ſin Tid ved Normalreglementet tiſdels forhandlet Spørgſmaal, nemlig om Emlement af Huusleieportioner og de ſærlige Indtægter, ſom Univerſitetsprofeſſorerne eppebære (Distributſen), ved en almindelig Lønningsregulering burde bortfalde mod Erſtating ved Beſtemmelſen af de faſte Lønninger.

Til Eſterkommelle af det givne Paalæg blev det ved Conſistoriums og den academiske Lærerforſamlings Beſlutning og ved Valg, dels i Faculteterne dels i Lærerforſamlingen, overdraget til en Comite, beſtaaende af Profeſſorerne Madvig, Claufen, Forchhammer, Eſchricht, F. C. Bornemann, Weſtergaard, Fenger, og Gram ſamt Dvæſter, Juſtitſraad Frydensberg, at overveie denne Sag og forelægge Conſistorium og Lærerforſamlingen et Udkast til det af Ministeriet forlangte Forſlag. Comiteen afgav under 3die Juni 1857 ſin Betænkning. Da Betænkningen findes ordlydende trykt i Rigsdagstidenden for 9de Seſſion 1857, Anhang, Sp. 493—556, ſkal der, hvormegen Opfordring der

ellers kunde være til at optage den i dens Helhed, her kun gives et kort Ud-
drag af dens Hovedpunkter.

Betænkningen indleedes med den Bemærkning, at det var anset for oversflødig udførlig at godtgjøre, at de Lønninger, der i 1844 fastsattes for Universitetets Lærere og Embedsmænd, ingenlunde længer svarede til Tiemedet; thi det var almindelig bekjendt, i hvilken Grad siden 1844, men især i de sidste 5 à 6 Aar, Pengenes Værdiforhold til Livsfornødenhederne var forringet under en steds lettet Af sætning og Udsørsel af Landets Producter. Efter tilveiebragte detaillerede Op-
lysninger antog Comiteen, at de uundværligste Fornødenheder, naar man tog et Gjennemsnit af det Hele, vare stegne med Procenter, der turde ligge imellem $\frac{1}{3}$ og $\frac{1}{2}$ af Priserne i 1844 og de nærmest forudgaaede Aar. En væsentlig Forandring i disse Forhold og en Tilbagegang omtrent til hvad der fandt Sted i 1844 lod sig ikke længer vente. Vel var det sandsynligt, at Kornpriserne vilde kunne dale noget under de allerførste Aars Gjennemsnit, men ved andre Prisforhøielser, saasom ved al Arbejds løn til Tjenestefolk og Haandværkere og ved Huusleien, var en saadan Sandsynlighed slet ikke tilstede eller dog fjern. Igjennem en opstillet Beregning paavistes det, at naar man gik ud fra, at der skulde tillægges Universitetsembedsmændene Lønninger, der da (1857) skulde have samme Bygværdi, som de den 1844 tillagte Lønninger dengang havde, vilde man, naar paa begge Sider Gjennemsnittet af 10 Aars Capitelstatter lagdes til Grund, komme til en Forhøielse af omtrent 45 pCt. Vilde man mod et saadant Forlangende indvende, at Bygpriserne ikke havde en saa almindelig Gyldighed for andre Prisforhold, som derved forudsattes, vilde det i ethvert Fald ikke være for høit regnet at antage, at der for i det Hele at skaffe Universitetslærerne de Livsvilkaar, der ved Normalreglementet af 1844 vare dem tiltænkte, burde tilveiebringes et Tillæg til deres Pengeindtægter af omtrent 30 pCt. Til et lignende Resultat vilde man ogsaa komme, naar man tog Hensyn til Embedsklassen, imellem hvis Stilling og Universitetslærernes en Sammenligning passende kunde finde Sted og hvis Lønningsevilkkaar i den nyeste Tid vare ordnede ganske eller tildeels med Hensyn til de nu stedfindende Forhold. Men da Universitetet bestaaer ved sine egne særskilte Indtægter, maatte til Overveielser af hvad der i sig selv maatte erkjendes for billigt søies Betragtningen af hvad Universitetet formaade at udrede. Under et nøie Hensyn hertil kom Comiteen til det Resultat, at man, efter Fradrag af hvad der maatte anslaaes til de ikke normerede Læreres og de andre Embedsmænds og Betjentes Lønningsforbedringer, ikke vel turde sætte Lønningsforøgelsen i det Hele for de normerede Lærere til mere end henimod 18,000 Rd.

I Henseende til det ovenfor berørte Andragende fra det lægevidens-
skabelige Facultet kom Comiteen til samme Overbeviisning, som Consi-
storiums Majoritet og Universitetsdirectionen allerede ved Forhandlingerne i 1843 og 1844 havde udtalt. Comiteen mente nemlig, at den forlangte Ligestilling med de andre Faculteter burde indrømmes, saaledes at Facultetets 8 Professorer bleve satte paa samme Lønningsevilkkaar, som de øvrige Faculteters Professorer, men at de to yngste Docenter i Facultetet burde vedblive at staae som Lectorer. Hertil vilde ud-
fordres et Tilskud af 3,400 Rd., hvoraf dog 400 Rd. til Statsraad Eschricht og 300 Rd. til Professor Levh allerede da udrededes af Reservecensens disponible
Renter og altsaa vilde bortfalde under denne Conto.

Forfaavidt Ministeriet havde forlangt det taget under Overveielse, om der ikke ved Inddragelsen af nogle Lærerpøster skulde ved indtræffende Vacancer kunne vindes en Besparelse, antog Comiteen, at der ikke var synderlig Udfigt hertil. Det eneste Professorat, hvorom der formentlig i denne Henseende kunde være Spørgsmaal, var det allerede i Aaret 1814 i samme Retning omtvistede Professorat i Æsthetik. Men selv om dette kunde Comiteen ikke yttre sig anderledes, end at en friere Benyttelse af den efter Æsthetiken benævnte Lærerplads efter Tid og Omstændighederne, uden ængstelig Stræben efter stadig at holde den besat, turde anbefale sig ligesaameget som Inddragelsen. Derimod blev der af tre af Comiteens Medlemmer opløst det Spørgsmaal, om ikke de normerede Pladser i det philosophiske Facultet vel burde beholdes, ja endog Antallet forøges, men nogle Pøster, navnlig de, der ikke kræves for Veiledningen til visse Examina og for disse Examina selv, dog frigjøres for den faste Bestemmelse for visse Fag, saaledes at 4 eller 5 normerede Pladser aabnedes for en almindelig Concurrence af samtlige under Facultetet hørende Videnskabsfag derved, at det forbeholdtes at udfylde en indtrædende Vacance ikke med den dygtigste i det enkelte Fag, som den afgaaede Professor havde doceret, men overhovedet med det meest fremragende Talent, som til den givne Tid kunde vindes for Universitetet. Herved vilde alle under Facultetet hørende Fag faae Afgang til at blive repræsenterede i normerede Professorater, og enhver Videnskabsmand, der vilde hellige Universitetet sin Tjeneste, faae Udfigt til med Tiden at opnaae de til en normeret Plads knyttede Rettigheder.

Med Hensyn til den eienbommelige Stilling, som de tre i de nyere Sprog ansatte Docenter indtage, mente Nogle af Comiteens Medlemmer, at man, naar de økonomiske Forhold tillode det, burde gjenoptage og udføre det i sin Tid ved Normalreglementets Udarbeidelse fremkomne Forslag om Oprettelsen af to normerede Professorater i nyere Sprog og Literatur. Herved fandt Comiteens øvrige Medlemmer, selv bortset fra de økonomiske Bønskeligheder, overveiende Betænklichkeiten.

Ved Forhandlingerne om Universitetets Normalreglementer, baade af 1836 og 1844, overveiedes udførligt det Spørgsmaal, om Professorerne burde oprykke paa høiere Gage efter Anciennetet i Facultetet eller efter almindelig Professoranciennetet igjennem fælles Gageklasser for hele Universitetet. I Comiteen blev det førstnævnte Alternativ fastholdt af dens to juridiske Medlemmer, forsaavidt det gjældende Dprykningsystem overhovedet skulde beholdes, hvorimod de øvrige Medlemmer, under samme Forudsætning, erklærede sig for et Avancement efter almindelig Professoranciennetet. Smidlertid antog Comiteen i det Hele, at de normerede Professorers Dprykning i Lønning herefter burde skee efter bestemte Antal Tjenesteaar, uden Hensyn til Afgang imellem Formændene. Bestemtes Dprykningen saaledes, vilde det, mente Comiteen, være nødvendigt, at Trinene stilledes saaledes, at Lønningsforbedringen virkelig kom Professorerne tilgode og navnlig ikke Lønningens høiere Trin blot forbeholdtes Enkelte. En nøiagtig Efterregning af samtlige Data for Universitetet fra den nugjældende Universitets-Fundats's Udkomst i 1788 viste, at Gjennemsnitsalderen, i hvilken en Professor ansattes som saadan, kan antages for

*) Den Fortegnelse, hvortil denne Efterregning knyttede sig, forbeholdes det særlig at meddele nedenfor under Afsluttet om Professorernes Personalforhold.

34 til 35 Aar og hans Gjennemsnitstjenestetid for noget under 25 Aar. Denne Gjennemsnitstid tjente til Udgangspunkt for Comiteens Forslag, efter hvilket den hele Lønningsscala skulde gjennemløbes i 25 Aar, altsaa være tilbagelagt omtrent ved, eller ganske lidet før det 60de Aldersaar.

Lønningernes Maximum og Minimum fandt Comiteen at kunne billigt sættes saaledes, at det daværende Maximum og Minimum forøgedes med mindst 400 Rd. Dette Tillæg mente Comiteen, uden at udtale sig i Almindelighed om Lønningers delvise Ansættelse i Byg, af Hensyn til Universitetets særegne Indtægtskilde at burde sættes til 90 Tdr. Byg, at betale efter Capitelstærten.

Comiteens Forslag gik, efter alt det Forudskiftede, ud paa Følgende:

a) Professorene af samtlige Faculteter lønnes

1) med en Pengeløn, ved den første Ansættelse af	1200 Rd.,
efter 3 Tjenesteaar	1400 —
— 6 —	1600 —
— 9 —	1800 —
— 12 —	2000 —
— 16 —	2200 —
— 20 —	2400 —
— 25 —	2600 —

2) med et fast Tillæg til Pengelønnen af 90 Tdr. Byg, der betales maanedsvis efter Sjællands Capitelstærte for det foregaaende Aars Afgrøde.

b) (Overgangsbestemmelse) Hvad nogen Professor i det Dieblit, da Overgangen til det nye Lønningssystem skeer, har mere i Gage, end han efter det nye System opnaaer i Pengeløn, beholder han, indtil Forskjellen udbjævnnes ved Oprykning til højere Alderstrin. Hvad der paa denne Maade foreløbig udrædes mere, end Systemet medfører, dækkes derved, at Professorene i det lægevidenskabelige Facultet saalænge afgive et tilsvarende Beløb af den dem ved Ligestillingen med de øvrige Faculteter tilfaldende Forøgelse i Pengegagen, dog ikke over 2700 Rd.

c) De normerede Lectorer (i det lægevidenskabelige Facultet) lønnes dels med en Pengegage af 600 Rd., der for hvert tredie Tjenesteaar stiger med et Tillæg af 200 Rd., indtil 1000 Rd., dels med et Tillæg af 75 Tdr. Byg.

d) De normerede Docenter i de levende Sprog lønnes dels med en Pengegage af 600 Rd., der for hvert tredie Tjenesteaar stiger med 200 Rd. indtil 1200 Rd., dels med et Tillæg af 75 Tdr. Byg.

e) (Overgangsbestemmelse) Ved Beregningen af en Professorens Tjenestetid, betragtes den, hvem der er tillagt Anciennitet foran en Anden, der tidligere er udnævnt til Professor, som udnævnt til Professor samtidig med den anden.

Dette Forslag blev endvidere ledsaget med detaillerede Beregninger og Sammenstillinger for at vise Forholdet imellem dette og det gjældende Lønningssystem.

Under det fremsatte Forslag havde Comiteen ikke fundet sig foranlediget til at medtage nogen Bestemmelse om, at de særlige Indtægter, som nogle Professorene oppebære i Form af Huusleiproportioner og under Navn af Distributs, skulde bortfalde. Ivertimod maatte den tilraade at lade de i Tidernes Løb med Hensyn til Friholiger og Huusleie udviklede Forhold fremdeles bestaa. Ligefom det i sin Tid var skeet ved Normalreglementet af 1844, havde Comiteen ved de foreslaaede Lønninger taget fuldt Hensyn til, at Professorene havde Del i disse Tillægs-

indtægter, uden hvilke de høiere Lønningstrin maatte ansees for aldeles utilstrækkelige.

Om de extraordinære Docenter ved Universitetet, som lønnes af Universitetets Budgetsconto „til videnskabelige Formaaes Fremme“, lod der sig efter Sagens Natur ikke give almindelige Regler, da Docenternes Stilling og Forhold til Universitetet ere saare forskjellige. Efter Forholdene, som de da vare, antog Comiteen, at den ovenmeldte Conto maatte til Lønningsforbedring forøges med 1,700 Rd. eller rettere Værdien af 425 Tdr. Byg. Kun det Spørgsmaal ønskede Comiteen en almindelig Afgjørelse, hvorledes der kunde sikres Mænd, der efter langvarig fast Ansættelse som extraordinære Docenter endelig gaae over i en normeret Plads, saadanne Lønningstilkaar, at de nogenlunde passede til deres Alder og virkelige Tjenestetid ved Universitetet. Men Comiteen maatte tilstaae, at den ikke vidste at gjøre noget Forslag til en almindelig Regel for slige Tilfælde, der desuden kunde fremstille sig som temmelig forskjellige. Det maatte derfor overlades til Overbestyrelsen i forekommende Tilfælde at søge at faae det Fornødne og Billige særskilt bevilget i Form af Extratillæg.

Med Hensyn til Universitetets Embeds- og Bestillingsmænd udenfor Lærpersonalet yttrede Comiteen sig om det ved Universitetets videnskabelige Samlinger ansatte Embeds- og Tjenestepersonale, om hvilke den overhovedet mente, at man for dem blandt disse, der maatte ansees for egentlige Embedsmænd, burde søge at gennemføre Principet om en passende Forbedring i Tilkaar efter Tjenestetid.

Spødvad de enkelte Samlinger angik, ansaa Comiteen det for Universitetets bibliotekets Vedkommende utilraadeligt, førend Bibliotekets Forhold efter Indflytningen i den nye Bygning kunde ordnes, at fremkomme med noget videregaaende Forslag om Bibliotekembedsmændenes Lønning, end et saadant, der sikrede dem Vibeholdelsen af det Dyrtidstillæg, de under lignende Prisforhold havde haat i de to sidste Aar. Særligt foreslog Comiteen, at de Bibliotekets Embedsmænd tillagte og hidtil under deres Lønninger indbefattede Legatrenter herefter maatte indbetales i Universitetetskvæsturen som Lønningbidrag, mod at Lønningerne udbetaltes under Eet med det fulde Beløb i Kvæsturen, og at der udtrykkelig maatte tillægges Bibliotekaren og 1ste Underbibliothekar Ret til Pension efter Pensionsloven for dem og deres Efterladte. Samme Forslag om Pensionsberettigelse fremsatte Comiteen med Hensyn til Gartneren ved den botaniske Have. Men iøvrigt indskrænkede Comiteen sig til for Samlingernes Tjenestepersonale at foreslaae dels en Forøgelse af den egentlige Pengeløn for nogle Betjente, dels en Forbedring ved Omsætning af en Dvotabel af Lønningerne til Byg efter en Pris af 4 Rd. pr. Tønde og aldrig under denne.

Ved Pastorsseminariet fandt Comiteen ikke Anledning til at foreslaae nogen Forbedring af Honorarerne.

For Kvæsturens Embedsmænd foreslog Comiteen Lønningerne bestemte saaledes:

Kvæstor 1,600 Rd. + 90 Td. Byg med et Tillæg af 200 Rd. hvert 5te Aar indtil 2,400 Rd.

Bogholderen 1,100 Rd. + 75 Td. Byg med et Tillæg af 100 Rd. hvert 3die Aar indtil 1,700 Rd.

Kassesecontrolløren 1,100 Rd. + 75 Td. Byg med et lignende Tillæg til 1,500 Rd.

Rasfereren 1,100 Rbd. + 75 Td. Byg med samme Tillæg til 1,500 Rbd.

Assistenten 400 Rbd. + 50 Td. Byg og et Tillæg af 50 Rbd. hvert 3die Aar indtil 600 Rbd.

2 Skrivere hver 160 Rbd. + 50 Td. Byg med et Tillæg af 30 Rbd. hvert 3die Aar indtil 250 Rbd.

et Bud 160 Rbd. + 50 Td. Byg.

Inspectores quæsturæ 300 Rbd. hver.

Da Universitetsforvalter-Tjenesterne vare bestemte til Sammen-
dragning, fandt Comiteen ikke Føie til at gjøre noget Forslag til Regulering af
de med disse forbundne Lønninger.

Med Hensyn til de øvrige Lønninger foreslog Comiteen, at Lønningen til
Secretarius consistorii blev inddragen som saadan og delt lige imellem Referen-
darius consistorii og Consistorium's Fuldmægtig, og at Fyrbøderens Løn for-
høiedes til 200 Rbd. (100 Rbd. + 25 Td. Byg).

Efter de fremsatte Forslag vilde de foreslaaede blotte Converteringer af allerede
bevilgede Lønningsdele til Byg ikke medføre nogen Byrde for Universitetet, i det
Kongeste ikke ud over den, som Dyrtidslovene havde medført paa et lignende
Quantum Byg, da en Synken af Bygpriserne under 4 Rbd. antoges høist usand-
synlig og desuden det Bygbeløb, ved hvilket Universitetet kom til at overtage
Nisicoen, naar Prisen gik under 4 Rbd., ikke vilde udgjøre mere end 1,136 Tønder.

Universitetslærernes Pengeløn vilde efter det nye System meget lidet eller
flet ikke (i Gjennemsnit vel kun for Lectorernes og Docenternes Vedkommende)
komme til at overstige det hidtilværende Beløb med Tilføielse af de 3,400 Rbd.,
som det medicinske Facultets Pigestilling forbræde. Ansattes af Hensyn til Lectorerne
isteden herfor 4,000 Rbd. og beregnedes alle foreslaaede Lønninger saaledes, som de
vilde stille sig ved Begyndelsen af Finantsaaret 1858—59 (altsaa efter en høiere
Tjenesteaalder, end den nu virkelig stedfindende), vilde Udgiftsforhøielsen og Resul-
tatet af Omskrivningen af Penge til Byg stille sig saaledes:

	Tilvæxt.		Afgang.
	Penge.	Byg.	i Penge for- medelsk Om- skrivning.
1. De normerede Universitetslæreres Gage	4,000	3,885	
2. Ottende Post (extraord. Docenter o. s. v.), efter Oversførelsen af 700 Rbd. til Gageconten,		250	
3. Samlinger og Museer	850	936	(deraf 661 Tdr. ikke un- der 4 Rbd.) 2,994 Rbd.
4. Quæsturudgifter, det Halve af Recrudgiften lagt paa Communi- tetet,		257½	(50) 545 —
5. Universitetsforvalterne (ligesaa) ..	200		(200) 800 —
6. Universitetspædellerne	100		(100) 400 —
7. Den medicinske Pædel	50		(50) 200 —
Til næste Side . . .	4,850	5,678½	(1,061) 4,939 Rbd.

	Tilvæxt.			Afgang. i Penge for- medelst Om- skrivning.
	Penge.	Byg.		
Fra forrige Side...	4,850	5,678 ¹ / ₂	(1,061)	4,939 Rb.
8. Portneren		50	(50)	200 —
9. Fyrbøderen.....		25	(25)	35 —
10. Pensionscontoen.....	1,100			—
	5,950	5,753 ¹ / ₂	(1,136)	5,174 Rb.
Bygget i Penge à 4 Rb.....	23,014			
	28,964			
Herfra...	5,174			
	23,790 Rb.			

eller Udgiftsførogelsen vilde omtrent medtage det Overskud, hvorpaa der efter det ovenfor Bemærkede turde gøres Regning for Universitetet.

For Communitetets Vedkommende fandtes ikke Anledning til særlige Forslag.

Med Hensyn til Regentsprovsten var der ikke Høie til at foreslaae en varig Regulering for dette Embede, ligesaa lidt som for Viceinspectøren, hvis Post var bestemt til Inddragning ved Vacance, eller for det Honorar, der er tilstaaet Lægen ved Regentsen, eller for de Honorarer, som ere tillagte de 3 Medlemmer af Stipendiebestyrelsen.

Comiteens Betænkning blev tiltraadt af Consistorium, og derpaa i det Hele, med alle Stemmer mod een, bifaldet af den academiske Lærerforsamling.

Med det Lovforslag, som Ministeriet derpaa forelagde Rigsdagen, blev Comiteens Betænkning, paa et Hovedpunkt og nogle Enkeltheder nær, fulgt. Dette Lovforslag med Motiver er saalydende:

Forslag til Lov om Lønninger for Kjøbenhavns Universitets og Communitets Embedsmænd og Lærere.

Universitetet.

§ 1. Normerede Professorer og Lærere.

a. Professorerne af samtlige Faculteter ved Kjøbenhavns Universitet lønnes:

1. med en Pengeløn, ved den første Ansættelse af	1,200 Rb. aarlig,
efter 3 Tjenesteaar	1,400 — —
— 6 —	1,600 — —
— 9 —	1,800 — —
— 12 —	2,000 — —
— 15 —	2,200 — —
— 20 —	2,400 — —
— 25 —	2,600 — —

2. med et fast Tillæg til Pengelønnen for hver af 90 Ddr. Byg aarlig.

b. De to Lectorer i det lægevidenskabelige Facultet lønnes, Enhver især, dels med en Pengeløn af 800 Rb. aarlig, der for hver 3 Aars Tjeneste stiger med 200 Rb. dog ikke over 1,200 Rb., dels med et fast Tillæg til Pengelønnen af 25 Ddr. Byg aarlig.

- c. De tre normerede Docenter i de levende Sprog (Tydsk, Fransk og Engelsk) lønnes dels med en Penge løn af 800 Rd. aarlig, der for hver tre Aars Tjeneste stiger med 200 Rd., dog ikke over 1,400 Rd., dels med et fast Tillæg til Penge lønnen af 25 Tdr. Byg aarlig.
- d. Naar en Lector i det lægevidenskabelige Facultet udnævnes til Professor i Facultetet efter en længere Tjenestetid som Lector end 6 Aar, regnes hans Tjenestealder med Hensyn til den Pønning, hvorpaa han indtræder, fra Begyndelsen af hans 7de Tjenesteaar i normeret Plads ved Universitetet. Ved Beregningen af en Professors Tjenestetid betragtes den, hvem der er tillagt Anciennitet foran en Anden, der tidligere er udnævnt til Professor, som bestemt til Professor samtidig med den Sidstnævnte.

§ 2. Extraordinære Docenter. Til en Forbedring af de extraordinære Docenters Pønninger, der for Tiden afholdes af Universitetets Reservecfonds disponible Penter, Universitetets Budget, Udgiftspost 8, tilstaaes 2,100 Rd. og 90 Tdr. Byg aarlig.

Naar en fast ansat extraordinær Docent ved Universitetet bestikkes i en normeret Lærerplads, regnes den Tid ham tilgode med Hensyn til hans Pønning, som han i Docentstillingen har tjent mere end 6 Aar.

§ 3. Universitetets Museer og Samlinger.

- a. Ved Universitetsbibliotheket tilstaaes midlertidig, indtil en endelig Fastsættelse af Pønningerne kan finde Sted, følgende personlige Tillæg: Bibliothekaren 200 Rd., 1ste Underbibliothekar 150 Rd., 2den Underbibliothekar 100 Rd. og Budet 50 Rd. aarlig.
- b. Ved den botaniske Have lønnes Gartneren med 1,000 Rd. aarlig, saaledes at denne Pøn for hver 5 Aars Tjenestetid stiger med 200 Rd., dog ikke over 1,600 Rd.; Assistenten med 500 Rd. aarlig, saaledes at Pønningen for hver tre Aars Tjeneste stiger med 100 Rd., dog ikke over 800 Rd. Til Pønningssforhøielse for Gartnersvendene og Havens andre underordnede Betjente tilstaaes 300 Rd. aarlig.
- c. Ved det zoologiske Museum lønnes Assistenten med 500 Rd. aarlig, saaledes at Pønningen for hver tre Aars Tjeneste stiger med 100 Rd., dog ikke over 800 Rd.; Conservator med 400 Rd. aarlig, saaledes at Pønningen for hvert 3die Aar stiger med 100 Rd., dog ikke over 700 Rd. Budets Pøn forøges med et Tillæg af 40 Rd. aarlig.
- d. Ved det normal-anatomiske Museum tilstaaes 200 Rd. aarlig til Forøgelse af de to Professorers Pønninger og 35 Rd. aarlig i Tillæg til Anatomitjenerens Pøn.
- e. Ved det pathologisk-anatomiske Museum ligeledes 100 Rd. aarlig til Forøgelse af Professorens Pønning.
- f. Ved det mineralogiske Museum ligeledes 100 Rd. aarlig til Forøgelse af det til Assistance henlagte Beløb.
- g. Ved Museet for Physiologi og sammenlignende Anatomi ligeledes 100 Rd. aarlig til Forøgelse af det til Professorarbejde henlagte Beløb. Opvarteren og Skelettøren ved Museet tilstaaes et Tillæg af 40 Rd. aarlig.
- h. Ved det astronomiske Observatorium lønnes Observator med 500 Rd. aarlig, saaledes at Pønningen for hver 3 Aars Tjeneste stiger med 100 Rd., dog ikke over 800 Rd. Under Pønningen er indbefattet Betaling for calculatoriske Arbejder.

§ 4. Universitetsqvæsturen. Qvæstor ved Universitetet lønnes dels med en Pengeløn af 1,600 Rd. aarlig, saaledes at Lønnen for hver 5 Aars Tjeneste stiger med 200 Rd., dog ikke over 2,400 Rd., dels med et fast Tillæg til Pengelønnen af 90 Tdr. Vhg aarlig. Bogholderen lønnes dels med en Pengeløn af 1,400 Rd. aarlig, saaledes at Lønnen for hver 5 Aars Tjeneste stiger med 200 Rd., dog ikke over 2,000 Rd., dels med et fast Tillæg til Pengelønnen af 50 Tdr. Vhg aarlig. Kassereren og Kassecontrolløren lønnes, Enhver især, dels med en Pengeløn af 1,200 Rd. aarlig, saaledes at Lønningen for hver 5 Aars Tjeneste stiger med 200 Rd., dog ikke over 1,800 Rd., dels med et fast Tillæg til Pengelønnen af 50 Tdr. Vhg aarlig.

Tjenestetiden for Bogholderen, Kassereren og Kassecontrolløren regnes, ved Overgang fra det ene af disse Embeder til det andet, fra den første Ansættelse i hvilket som helst af Embederne.

Assistenten lønnes med 600 Rd. aarlig, saaledes at Lønnen for hver 3 Aars Tjeneste stiger med 100 Rd., dog ikke over 800 Rd. Til Forøgelse af Sriverens og Budets Lønninger tilstaaes resp. 130 og 65 Rd. aarlig.

Lønnen for de 2 Inspectores quæsturæ forøges for Enhver med 100 Rd aarlig.

De fire Universitets- og Communitetsforvaltere tilstaaes, Enhver især, et personligt Tillæg af 100 Rd. aarlig.

§ 5. Underordnede Betjente ved Universitetet. Enhver af Universitets to Pedeller og Pedellen ved det lægevidenskabelige Facultet tilstaaes et personligt Tillæg af 50 Rd. aarlig; Portneren og Tjyrbøderer ved Universitetet et Tillæg af resp. 50 og 90 Rd. aarlig.

§ 6. Forskjellige Forretningsmænd. Den til Lønning af Secretarius Consistorii, Referendarius Consistorii og Consistorium's Fuldmægtig henlagte Sum forøges med 100 Rd. aarlig; Forstanderen for det juridisk-practiske Selskab tilstaaes et personligt Tillæg af 100 Rd. aarlig; ligeledes Secretæren ved den Arnæ-Magnæanske Stiftelse et personligt Tillæg af 100 Rd. aarlig; til Forbedring af Lønningerne ved Pastoralseminariet tilstaaes ialt 300 Rd. aarlig.

§ 7. Bogholderen, Kassereren og Kassecontrolløren ved Universitetsqvæsturen, Bibliothekaren ved Universitetsbibliotheket og Gartneren ved den botaniske Have tillægges Ret til Pension af Universitetets Kasse for dem og deres Efterladte efter Pensionsløven af 5te Januar 1851.

Communitetet.

§ 8. Kassecontrolløren og Sriveren ved Communitetet tilstaaes hver et personligt Tillæg resp. af 100 Rd. og 50 Rd. aarlig; Viceinspectøren paa Regentens ligeledes et personligt Tillæg af 100 Rd. aarlig; Rægen ved Regentens og Collegierne et Tillæg af 100 Rd. aarlig; Portneren ved Regentens et Tillæg af 50 Rd. aarlig.

Almindelige Bestemmelser.

§ 9. De ved nærværende Lov tilstaaede jafte Tillæg i Vhg til Pengelønnen betales maanedevís efter Sjællands Stifts Capitelstaxt for det foregaaende Aars Afgrøde.

§ 10. Hvad nogen af Universitetets Embedsmænd allerede maatte have mere i Pengeløn, end der efter denne Lov tillægges ham, beholder han som personligt

Tillæg, indtil Forfjellen udsjævnnes ved Dyrkning efter Tjenestjaar til en højere Lønning. Det, der paa denne Maade midlertidig udredes mere til normerede Professorers Lønninger, dækkes derved, at der indeholdes et tilsvarende Beløb, dog ikke over 2,700 Rb. aarlig, af den Lønningsforøgelse, der tilfalder Professorerne i det lægevidenskabelige Facultet ved deres Ligestilling i Lønning med de andre Faculteters Professorer ifølge foranstaaende § 1.

§ 11. Denne Lov træder i Kraft fra 1ste April 1858, og bevilges for Finantsaaaret 1858—1859 det Tilskud til Lønningerne, som udfordres efter samme.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Med dette saavel som de andre Lovforslag angaaende Lønningsforbedringer, der samtidig med det nærværende særlig forelægges Rigsdagen af Kirke- og Undervisningsministeriet, er det anseet ufornuddent i Almindelighed at begrunde den Nødvendighed af en gennemgaaende Forbedring af de paagældende Embedsklassers Lønningsvilkkaar, som den i de senere Aar indtraadte Forhøielse af Priserne paa alle Livsfornødenheder og Stigen af Fordringerne til Livet i det Hele har fremkaldt. I denne Henseende har Ministeriet i ethvert Fald troet at burde indskrænke sig til at henvise til, hvad der tidligere ved de gjentagne Gange Rigsdagen forelagte Dyrktidslove er anført til Støtte for de ved disse foreslaaede extraordinære Finantsbevillinger, og til hvad der nu ved det forelagte Lovforslag om Lønninger for de Embedsmænd, hvis Løge udredes af Kongeriget's Finantsler, er anført til Begrundelse af Trangen til en almindelig og vedvarende Gageforhøielse.

For Kjøbenhavns Universtitet ere de nuværende Lønninger regulerede ved det for Universtitetet under 13de Novbr. 1844 allernaadigst approberede Normalreglement, i hvis Enkeltgheder dog nogle Forandringer ere foregaaede, dels ifølge specielle allerhøieste Resolutioner førend Aaret 1849, dels ved Bevillingerne ved de aarlige Finantslove. Ifølge de saaledes bestaaende Bestemmelser ere Lønningerne for de forskellige Faculteters normerede Professorer, saaledes som disse ere bevilgede ved Finantsloven for 1857—58, følgende:

1. Det theologiske Facultet:

1ste Professor	2,600 Rb.
2den —	2,200 —
3die —	1,800 —
4de —	1,400 —
5te —	1,200 —
	9,200 Rb.

2. Det rets- og statsvidenskabelige Facultet:

1ste Professor	2,600 Rb.
2den —	2,200 —
3die —	2,000 —
4de —	1,800 —
5te —	1,800 —
6te —	1,600 —
7de —	1,400 —
8de —	1,200 —
	14,600 —

3. Det lægevidenskabelige Facultet:

1ste Professor	2,000 Rb.
2den —	1,800 —
3die —	1,600 —
4de —	1,400 —
5te —	1,200 —
6te —	1,200 —
7de —	1,000 —
8de —	1,000 —
	11,200 Rb.

Til næste Side... 11,200 Rb. 23,800 Rb.

	Fra forrige Side...	11,200 Rb.	23,800 Rb.
1ste Lector	800 Rb.	
2den —	600 —	
		—————	1,400 —
			12,600 —
4. Det philosophiske Facultet og det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet, for hvilke Vageringen er fælles:			
2 Professore	à 2,600 Rb.	5,200 Rb.	
2 —	à 2,400 —	4,800 —	
2 —	à 2,200 —	4,400 —	
2 —	à 2,000 —	4,000 —	
2 —	à 1,800 —	3,600 —	
2 —	à 1,600 —	3,200 —	
3 —	à 1,400 —	4,200 —	
3 —	à 1,200 —	2,600 —	
1 Docent i Fransk Sprog og Literatur	800 —	
1 — i Tydsk — —	800 —	
	personligt Tillæg af	200 —	
1 — i Engelsk Sprog og Literatur	800 —	
		—————	35,600 —

Salt 39 Professore, 2 Lectorer og 3 Docenter..... 72,000 Rb.

De øvrige Lønninger findes opførte paa den høstrykte Oversigt, paa hvilken desuden de Lønninger ere angivne, der udredes af Communitetet.

Efterat der allerede i Aaret 1855 fra Universitetets Side var blevet andraget paa en almindelig Gageforhøielse, lod Ministeriet i Slutningen af sidstafvige Aar Sagen tage under fornyet Overveielse af Consistorium. Resultatet af de derefter førte Forhandlinger foreligger i den trykte Comitébetræknung, dateret 3die Juni d. A. Denne Betæknung er tiltraadt af Consistorium og derpaa i det Hele, med alle Stemmene mod een, bifaldet af den academiske Lærersamling, efterat alene Forsamlingen flertal havde tiltraadt den Mening, at et Par Steder i Comitèens Møtivering kunde ønskes anderledes udtrykte, og efterat et Vædringsforslag til et enkelt Punkt i Comitèens Forslag (om de medicinske Lectorers Vagering) og et andet Vædringsforslag til et ganske specielt Punkt vare vedtagne. Ved Lovforslaget har Ministeriet i det Hele, paa et Hovedpunkt og nogle Enkeltheder nær, sluttet sig til Lønningsforslagene i Comitébetræknungen.

Comiteen har foreslaaet Fastsættelsen af en Del af Lønningerne i Byg og dette paa en tredobbelt Maade: for en Del Embedsmænd (de normerede Professore) et rent Tillæg i Byg, betalbart i Penge efter Sjællands Stifts Capitels-taxt, for andre dels et lignende Tillæg i Byg, dels en Ansættelse af en Quota-deel af de nuværende Lønninger i Byg, for andre endelig blot en saadan Ansættelse delvis af Sagen i Byg, saaledes at Bygget i de tvende sidste Tilfælde ikke skal tages til en ringere Pris end 4 Rb. pr. Td.

Forsaaavidt Forslaget saaledes gaaer ud paa en Forhøielse af endel af Lønningerne ved et rent Tillæg i Byg, skjønes der, afsæet fra den Foranderlighed, den enkelte Embedsmænds Lønning derved underkastes, ikke at være nogen væsentlig Indvending mod dette. Meget mere maa Ministeriet med Comiteen være enigt i, at denne Form for Tillægget er anbefalelig ved Stiftelser, hvis Hovedindtægtskilder ere Korn, og fordelagtig for Embedsmændene, naar Kornpriserne holde sig i en vis Høide. Men hvor Comiteen har søgt at tilveiebringe en Lønningsforbedring ved en enten udelukkende eller delvis foreslaaet Ansættelse af en Quota af Sagen i Byg, og altsaa herved har benyttet Kornpriserne eller rettere Capitels-taxten paa Byg som Regulator for Priserne Stigen og Falden i Almindelighed, har Ministeriet ikke kunnet gaae ind paa Forslaget. Saabel ved de Forhandlinger, som have fundet Sted paa Rigsdagen om de tidligere Dyrtidslove, som navnlig ved de Dp-lysninger, der nu ere fremkomne ved Forarbejderne til det almindelige Lønnings-lovforslag for Kongeriget, synes det ulholdbare tilstrækkelig godtgjort i den Anskuelse, at alle Ting's Pris retter sig efter eller staaer i et fast, ikke let fluctuerende, Forhold til en enkelt Kornsort, hos os Byg. Ministeriet har derfor ikke kunnet tiltraade at tilveiebringe en Gageforhøielse efter dette System. Derimod har Ministeriet

for alle dem, hvis Lønninger af Comiteen vare tilsigtede forbedrede ved en Convertering af en Del af disse til Byg, i Lovforslaget optaget passende Normal-Penge-lønninger eller personlige Tillæg til de nuværende Lønninger. En Sammenligning imellem det i Comitebetænkningen og det i Lovforslaget fremsatte Forslag vil vise, at, naar Bygget regnes til 4 Rd. pr. Rd., medfører det sidste Forslag en, dog i og for sig uvæsentlig, større Udgiftsforøgelse, hvilken Forffjel imidlertid bliver forsvindende, naar Bygget, hvad der er en ikke ringe Sandsynlighed fer og vel nærmest har været Comiteens Tanke, holder sig i en Pris af 5 Rd. eller noget derover.

Med Hensyn til Lovforslagets enkelte Paragrapher havees kun nogle Bemærkninger at tilføie.

Til § 1. Om den Ligestilling i Henseende til Lønning med de andre Faculteter, der her er foreslaaet for det lægevidenskabelige Facultet, henholder Ministeriet sig til hvad derom er ytret i Comitebetænkningen.

Idet Ministeriet har fundet den Scala, der er opstillet i Comitebetænkningen for Dpryknigen til høiere Lønning efter visse Tjenestear, vel begrundet i det derfor Anførte, har man dog troet at burde gjøre den Forandring i Forslaget, at en Lønning af 2,200 Rd. indtræder efter 15 istedetfor efter 16 Aars Tjenestetid, hvorved der er søgt baade at simplificere Reglen og at bringe Aldersperioderne for Dpryknigen i Overensstemmelse med dem, som gjælde efter de almindelige Lønningslove og ere foreslaaede ved det almindelige Lønningsforslag for Kongeriget's Embedsmænd.

Den i Paragraphen optagne særegne Bestemmelse for Beregningen af Tjenestetiden for Lectorerne i det lægevidenskabelige Facultet er i den academiske Lærersamling vedtaget som Ændringsforslag til Comitebetænkningen. Selve Bestemmelsen har i høj Grad Billigheden for sig, naar der hensees til disse Stillingers Bestaffenhed som normerede Læreposter i Facultetet og med samme Forretninger som de egentlige Professorater, og til den Erfaring, der havees om, at Vacance i Facultetet forholdsvis indtræder sjeldnere end i de andre Faculteter.

Til § 2. Med den her foreslaaede Forhøielse er det alene haat for Die at forbedre de Lønninger, der udredes til de fast ansatte extraordinære Docenter. Derimod er det antaget, at de Honorarer, som af den i Paragraphen nævnte Conto afholdes for Forelæsninger, der temporært ere overdragne til forskjellige Docenter, burde holdes udenfor Lønningsloven, idet en Forhøielse af disse, saaaftremt den skulde vise sig fornøden, ligesrem maa henhøre under de Udgifter, som Contoen har at bestride af sit ordinære, ved Finantsloven bevilgede, Beløb.

Alf Contoen udredes for Tiden normeret Professorlønning til en, midlertidig som Professor extraordinarius, i Universitetets Tjeneste tilbagetraadt Professor ordinarius i latinff Philologi. Det er betragtet som en Selvfølge, at denne Lønning bliver, efter den Paagældendes Tjenestetid, at ansætte efter Reglerne for de normerede Professorers Lønning ifølge foranstaaende § 1, hvilket foranlediger en Udgift under Contoen af 400 Rd. aarlig med et Tillæg af 90 Tønder Byg aarlig. Iøvrigt medfører Bestaffenheden af de her ommeldte Stillinger, der ere extraordinære, at de enkelte Lønningers Beløb ikke egne sig til Fastsættelse ved Lov, hvorfor Forslaget indskrænker sig til Bevilgelse af en samlet Sum.

Om det i Paragraphens Slutning tagne Forbehold med Hensyn til Beregningen af de extraordinære Docenters Tjenestetid, naar de indtræde i normeret Plads, kan man henholde sig til det i Comitebetænkningen Yttrede.

Til § 3. Med Hensyn til, at der er gjort Forslag til en kun midlertidig Bestemmelse for Universitetsbibliothekets Personale, henvises til Comitebetænkningen, ligesom der overhovedet med Hensyn til Enkeltighederne i denne Paragraph ikke vides Noget nærmere at tilføie denne.

Til § 4. Lønningerne for Bogholderen, Kasseren og Kassecontrolløren ere optagne med et noget høiere Beløb end efter Comiteens Forslag, hvilken Forhøielse efter disse Stillingers Bethodning for den hele Regnskabsføring og efter den Tid, som en tilbørlig Varetagelse af Forretningerne i disse gjør Fordring paa, baade ansees nødvendig, og heller ikke er større end fornødent, naar man til enhver Tid skal være sikret dygtige Forretningsmænd i Posterne.

Den med Hensyn til Tjenestetidens Beregning for samme Embeder optagne Bestemmelse er naturlig begrundet i Embedernes indbyrdes Forhold.

For Universitets- og Communitetsforvalternes Vedkommende bemærkes særlig, at de ved Siden af deres Lønninger oppebære, hver især, en aarlig Godtgjørelse til Contorhold og for Reiseudgifter, der i Forhold til deres nuværende Forretninger maa ansees rundelig.

Til § 7. Angaaende denne udtrykkelige Tilfikkning af Pensionsberettigelse efter Lov af 5te Januar 1851 for de i Paragraphen ommeldte 5 Embedsmænd kan Ministeriet henholde sig til Betænkningen. At udstrække Bestemmelsen videre end til disse er af Ministeriet befundet ufornødent og utilraadeligt.

Til § 8. Det er her blot at bemærke, at Viceinspectorposten ved Regentens ikke er bestemt til Inddragelse, saaledes som Ytringerne om den i Comitèbetænkningen kunde lede til at antage. Derimod er Lønningen, hvormed Stillingen er afslagt, kun personlig. At Viceinspectorens Lønning noget forøges, har været Gjenstand for en af de Ændringer, som den academiske Lærerforsamling, efter det ovenfor Berørte, har vedtaget ved Comitèbetænkningen.

Til § 10. Med Hensyn til Bestemmelsen i Paragraphens sidste Passus henvises til Comitèbetænkningen.

Overfigt over Lønningerne ved Kjøbenhavns Universitet og Communitet.

Efter Finansloven for 1857/58.	Efter Lovforslaget.			
		Lillæg i Penge.	Talt Penge.	Lillæg i Byg.
A. Universitetet.	No.	No.	No.	Tor.
1. Normerede Professorer og Lærere.				
Nuværende Gager	72,000.			
derunder:				
1ste Lector ved det medicinske Facultet	800 Rb.	400.		25.
2den Lector ved det medicinske Facultet	600 —	400.		25.
Docenten i Lybsk	1,000 —	200.		25.
— i Fransk	800 —	400.		25.
— i Engelsk	800 —	400.		25.
		1,800.		125.
Hertil 90 Lbr. Byg for hver af de normerede Professorer				3,510.
For det medicinske Facultets Uigefilling iaft.	72,000.	3,400.		
		72,000.	77,200.	3,635.
2. Extraordinære Docenter af Univer- sitetets Budget Udgiftspost 8.				
Conferentsraad Madvig	2,200 Rb.			
Professor Gislason	1,200 —			
— Allen	1,200 —			
— Schjæge	1,000 —			
— Worsaae	600 —			
— Høyen	600 —			
Dr. ph. Brøchner	600 —			
Cand. juris Larfen (400 Rb.)	200 —			
Honorarer:				
Professor Stephens	400 —			
— Schjødte	400 —			
— Lange	600 —			
Cand. mag. Rütten	300 —			
	9,300.	2,100*)	11,400.	90.

*) Til Udreelsen af dette Beløb indvindes 700 Rb., see ovenfor Side 3.

Efter Finantsløven for 1857/58.		Efter Lovforslaget.			
		Tillæg i Penge.	Salt Penge.	Tillæg i Byg.	
		No.	No.	No.	For.
3. Museer og Samlinger.					
a. Bibliotheket:					
Bibliothekaren	1,600 Rb.	200.	1,800.	
1ste Underbibliothekar.....	1,050 —	150.	1,200.	
2den —	550 —	100.	650.	
Et Bud.....	150 —	50.	200.	
	3,350.	500.	3,850.	
b. Den botaniske Have:					
Gartneren (fri Bolig og 6 Kvæde Brænde).....	1,200 Rb.	400.	1,600.	
en Assistent	500 —	200.	700.	
4 Gartnerhøvede } Portner } Materialsmedler } 1,828 —	300.	2,128.	
	3,528.	900.	4,428.	
c. Det zoologiske Museum:					
en Assistent	500 Rb.	200.	700.	
en Conservator.....	400 —	200.	600.	
Et Bud (fri Bolig)	240 —	40.	280.	
	1,140.	440.	1,580.	
d. Det normal-anatomiske Museum:					
Conservator, som Docent i practisk Anatomi	400 Rb.	400.	
1ste Projector.....	400 —	100.	500.	
2den Projector.....	200 —	100.	300.	
et Bud	115 —	35.	150.	
	1,115.	235.	1,350.	
e. Det pathologiske-anatomiske Museum:					
en Projector	200.	100.	300.	
f. Det mineralogiske Museum:					
til Assistance.....	200.	100.	300.	
g. Museet for Physiologi og sammenlignende Anatomi:					
til Projectorarbejde	200 Rb.	100.	300.	
en Spvarter og Skelettør	120 —	40.	160.	
	320.	140.	460.	
h. Det astronomiske Observatorium:					
en Observator	450 Rb.	250.	700.	
hvoraf 150 Rb. er Beta- ling for calculatoriske Ar- bejder.					
en Karf.....	50 —	50.	
for Tilsyn med Instrument- samlingen	50 —	50.	
	550.	250.	800.	
Salt Samlingerne...	10,403.	2,665.	13,068.	

Efter Finantsloven for 1857/58.	Efter Lovforslaget.			
		Tillæg i Penge.	Salt Penge.	Tillæg i Byg.
	Rd. §.	Rd.	Rd. §.	Tr.
4. Universitetsqvæsturens Embedsmænd.				
Dvæstor	2,000 Rd.		2,000.	90.
Bogholderen	1,650 —	150.	1,800.	50.
Kassieren	1,600 —	200.	1,800.	50.
Kassecontrolløren	1,400 —		1,400.	50.
en Assistent	600 —		600.	
to Skrivere à 360 Rd.	720 —	130.	850.	
et Bud	360 —	65.	425.	
	8,330 Rd.	545.	8,875.	240.
to Inspectores qvæsturæ à 200 Rd.	400 —	200.	600.	
4 Universitets- og Com- munitetsforvaltere:				
1 à 1,226 Rd. 65 §.			1,326. 65	
1 à 1,280 — " —		400.	1,380.	
1 à 1,000 — " —			1,100.	
1 à 890 — " —			990.	
	4,396 Rd. 65 §.			
	13,126. 65	1,145.	14,271. 65	240.
5. Underordnede Betjente.				
2 Universitetspebber à 300 Rd.	600 Rd.	100.	700.	
Pebsellen ved det lægeviden- skabelige Facultet	350 —	50.	400.	
Universitets-Portneren	300 —	50.	350.	
Universitets-Fyrbøderen	135 —	90.	225.	
Budet ved det lægevidenska- belige Facultet	50 —		50.	
	1,435.	290.	1,725.	
6. Kogle af Comiteen forbigaaede Embedsmænd og Betjente.				
Forstanderen for det juridisk- practiske Selskab	300 Rd.	100.	400.	
Secretæren ved den Arne Magnaanstalt	300 —	100.	400.	
Secretarius Consistorii	200 —	100.	700.	
Referendaris Consistorii	200 —			
Consistorii Fuldmægtig	200 —			
Pastoralseminariet:				
Provst Münter	400 Rd.	300.	1,600.	
Slotspæst Pauli	600 —			
Statsraad Casse	200 —			
Organist Berggreen	100 —			
	1,300 —			
	2,500.			
Salt	2,500.	600.	3,100.	
Recapitulation:				
1	72,000.	5,200.	77,200.	3,635.
2	9,300.	2,100.	11,400.	90.
3	10,403.	2,665.	13,068.	
4	13,126. 65	1,145.	14,271. 65	240.
5	1,435.	290.	1,725.	
6	2,500.	600.	3,100.	
	108,764. 65	12,000.	120,764. 65	3,965*)

*) Af denne Udgift bliver Communitetets Andel i Dvæstucudgifterne at indrede af Communitetet.

Efter Finantsloven for 1857/58.	Efter Lovforslaget.			
	Tillæg i Penge.	Salt Penge.	Tillæg i Byg.	
B. Communitetet.	Rd.	Rd.	Rd.	Tr.
1 Kassecontrollør ved Communitetet ..	500.	100.	600.	
1 Skriver	100.	50.	150.	
Regentsprovisen	500.	500.	
Regentsportneren	250.	50.	300.	
Viceinspectøren paa Regentens	100.	100.	200.	
Løgen ved Regentens og Collegierne ..	200.	100.	300.	
Medlemmerne af Communitetstipendiebestyrelsen à 100 Rd.	300.	300.	
Til at lønne et Bud: 50 Rd.	50.	50.	
	2,000.	400.	2,400.	

Lovforslaget undergik en gjenningaaende Forandring ved Behandlingen i Rigsdagen og blev af Samme vedtaget i en hel ny Stikelse.*) I Korthed bemærkes herom Følgende:

Det for Universitetet særlig forelagte Lovudkast blev samlet til een Lov med de af Ministeriet samtidig forelagte Lovudkast a) om en Forbedring af Lønningerne ved den polytechniske Læreanstalt, b) om Lønningsforholdene for Embeds- og Tjenestepersonalet ved Sorø Academi udenfor Lærerne ved Skolen og Opdragelsesanstalten, c) om et Tillæg til de ved Lov af 28de Marts 1855 fastsatte Lønninger for de ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt ansatte Rectorer og Lærere, d) om Lønninger for de ved det Kongelige Dødstummeinstitut ansatte Embedsmænd og Betjente, hvortil endnu blev føiet Lønningerne for de ved Skolelærerseminariene ansatte Embeds- og Bestillingsmænd.

I Spidsen af Loven blev indstødt to nye almindelige Bestemmelser. Den ene af disse angik Omfætningen af en Dvotadel af Lønningerne til Sæd, saaledes at 5 Rd. sættes lige med en Tønde Sæd og at Sæden beregnes Embedsmændens til Indtægt med Gjennemsnitsværdien af de 4 Sædarter, Hvede, Rug, Byg og Havre efter Capitelstaxten for det foregaaende Aars Afgrøde af Hvede i det samlede Hollands-Halskers Stift og af Rug, Byg og Havre i Sjællands Stift. Den anden Bestemmelse gjaldt Cumulation af flere Embeder og gik ud paa, at den Embedsmand, som forener flere Embeder eller offentlige Bestillinger, skal i disse sammenlagte Lønninger lide et Afdrag, saa stort som Halvdelen af alle disse Lønninger tilsammen.

For Universitetet særligt blev det foreslaaede Oprykningssystem med Albers-tillæg efter disse Aars Tjeneste vedtaget usforandret. Derimod bleve Lønnings-satserne forandrede, idet der istedenfor Lovforslagets Begyndelseslønning 1,200 Rd. med 90 Tr. Byg blev sat en Begyndelseslønning af 1,500 Rd. og et Maximum for Lønningen af 2,900 Rd. med den ovenfor omtalte Sædomsfrivning.

*) Rigsdagtid. for 1857, 9de Seesf. Folketh.-Lib. Sp. 47-49, 524-59, 2911-78, 2981-3056, 3279-3354. Landeth.-Lib. Sp. 1380, 87, 1457-75, 1633-48, 1712-28. Anh. A. Sp. 429-30, 45-52, 53-64, 465-556, 825-30, 1361-70. Anh. B. Sp. 429-430. Dep.-Lib. for 1857, S. 1019-28, 1145-54, 66-69, 84-91; for 1858, S. 145-152.

For de to Lectorer ved det lægevidenskabelige Facultet og de 3 normerede Docenter i de levende Sprog ved det philosophiske Facultet blev Lønningen bestemt til 1,100 Rd., efter 3 Mars Tjenestetid til 1,300 Rd. og efter 6 Mars Tjenestetid lige med Professorer paa yngst Gage og fremdeles samme Alderstillæg som disse.

For de extraordinære Docenter blev den særlige Bestemmelse i Lovforslaget om et Anciennetetsforbehold udfødt.

Ende nye Bestemmelser bleve tilføiede i Loven, den ene, at de Universitetslærere, som herefter ansættes, forpligtes til uden Vederlag at holde Forelæsninger ved den polytechniske Lærestanstalt, den anden, at Afdgangen til Læreroposterne ved Universtitetet ikke skal være indskrænket ved nogen bestemt Examen.

For samtlige Embeds- og Bestillingsmænd udenfor Lærerpersonalet blev der ikke fundet Plads til at foretage nogen Lønningsforandring eller bevilge den, Enkelte af dem ved Lovforslaget tiltænkte, Lønningsforhøielse. I Loven blev der kun særligt optaget de hidtilværende Lønninger med Tillæg af Sædomsfrivning for følgende pensionsberettigede Embedsmænd: Bibliothekaren, Gartneren ved den botaniske Have, Quæstor og Begholderen ved Universitetsquæsturen.

Til Lønningerne for alle de øvrige Embeds- og Bestillingsmænd blev bevilget en samlet Sum af indtil 20,000 Rd. aarlig, hvoraf 11,000 Rd. omskrives til Sæd. Fremdeles blev en samlet Sum af 2,700 Rd. henlagt til Udredelsen af de Lønninger, der ere at betragte som Honorarer, hvilke udelukkes fra Sædomsfrivning. Under disse blev 100 Rd. bevilget til Forhøielse af Regentslægens Honorar.

Sluttelig blev der i Loven tilføiet midlertidige Bestemmelser om en Begrændsning af de efter Lovens Bestemmelser udkommende Lønningsstillæg og om Vibeholdelsen af de Indtægter, som Enkelte for Tiden maatte have mere end der vilde tilkomme dem efter Loven.

Den derefter udfomne Lov om Lønninger for de ved Kjøbenhavns Universtitet, den polytechniske Lærestanstalt, de lærde Skoler og Sorø Academi samt det Kongelige Døbstummeinstitut og Skolelærerseminarierne ansatte Embeds- og Bestillingsmænd lyder saaledes. *)

Vi Frederik den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark, o. s. v. Gjøre bitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

Almindelige Bestemmelser.

§ 1. Af de i denne Lov fastsatte aarlige Lønninger, der ikke ere opførte som Honorarer eller indbefattede under de for forskjellige Embeder og Bestillinger fastsatte runde Summer, ansættes 60 Rd. af hvert af de første 5 Hundreder, 40 Rd. af hvert af de følgende 5 Hundreder, 20 Rd. af hvert af de næste 5 og endelig 10 Rd. af hvert af de derefter følgende 5 Hundreder til Sæd, saaledes at 5 Rd. sættes lige med en Tønde Sæd. Denne Ansættelse finder kun Sted, forsaavidt den giver et helt Antal Tønder, medens det øvrige Beløb ikke bliver Gjenstand for Ansættelse. Fremdeles skal den Del af den aarlige Lønning, som efter denne Be-

*) Skjøndt Loven kun delviis angaaer Universtitetet, meddeles den dog her i sin Helted for at have den samlet paa et Sted i „Meddelelserne“.

stemmelse kommer Embedsmændene til Gode, afrundes saaledes, at den udgjør et lige Antal af hele Rigsdalere, saa at det Overskydende bortfalder.

Det Quantum Sæd, der saaledes tilkommer en Embeds- eller Bestillingsmand, beregnes ham til Indtægt med Gjennemsnitsværdien af de 4 Sædarter, Hvede, Rug, Byg og Havre efter Capitelstaxten for det foregaaende Aars Aigrode af Hvede i det samlede Lolland-Falsters Stift og af Rug, Byg og Havre i Sjællands Stift.

Den Sædværdi, som herefter kommer Vedkommende tilgode, ansættes dog i intet Tilfælde til mindre end 5 Rd. pr. Tonde. Den udbetales ham i Forbindelse med og paa samme Maade som hans øvrige Gage.

§ 2. Forener Noget flere af Staten lønede Embeder eller Bestillinger, komme de ham derfor tillagte Pengeindtægter, hvad enten disse udredes af Kongerigets Finantser eller af de i Finantsloven opførte særlige Fonds eller de ere opførte paa Monarchiets eller en anden Landbedels Budget, sammenlagte i Betragtning, og bliver for Kongerigets Vedkommende det ham tilkommende Quantum Sæd at udrede med en forholdsmæssig Del af det til den samlede Lønning svarende Beløb.

§ 3. Forener Noget flere Embeder eller offentlige Bestillinger, skal han i disse sammentagte Lønninger lide et Uddrag, saa stort som Halvdelen af alle disse Lønninger, med Undtagelse af den høieste, eller forsaavidt flere ere lige høie, en af disse; dog bør dette Uddrag aldrig overstige en Fjerdedel af den samlede Lønning. Dette Uddrag fordeles paa de forskjellige Embeders eller Bestillingers Indtægter i Forhold til disse Størrelse, men indeholdes ifølge denne Lov kun af de Lønninger, der udredes af Kongerigets Finantser eller af de Stjiftelser, hvis Indtægter og Udgifter bestemmes i Finantsloven. For de nu Ansattes Vedkommende skulle Uddragene ifkun skee af de ved denne Lov fastsatte Pengetillæg.

Det forbeholdes iøvrigt nærmere at ordne dette Forhold ved de aarlige Finantslove, forsaavidt Saadant maatte vise sig nødvendigt.

Universitetet.

§ 4. Normerede Professore og Lærere. De normerede Professore af samtlige Faculteter ved Kjøbenhavns Universitet lønnes:

ved den første Ansættelse med	1,500 Rd. aarlig,
efter 3 Aars Tjenestetid —	1,700 — —
— 6 — — —	1,900 — —
— 9 — — —	2,100 — —
— 12 — — —	2,300 — —
— 15 — — —	2,500 — —
— 20 — — —	2,700 — —
— 25 — — —	2,900 — —

De to Lectorer ved det lægevidenskabelige Facultet og de 3 normerede Do-center i de levende Sprog lønnes:

ved den første Ansættelse med	1,100 Rd.
efter 3 Aars Tjenestetid —	1,300 —
— 6 — — —	sættes de lige med Professore paa
		ynst Gage og nyde derefter samme Alderstillæg som disse.

§ 5. Til en Forbedring af de ekstraordinære Docenters Lønninger, der for

Tiden afholdes af Universitetets Reservecfonds disponible Renter, Universitetets Budget, Udgiøstpost 8, tilstaaes 2,500 Rd. aarlig, hvoraf 650 Rd. ansættes i Sæd (§§ 1—2).

§ 6. Det paalægges de Universitetslærere, som herefter ansættes, uden særligt Vederlag at holde de Forelæsninger og lede de Øvelser i den polytechniske Lærestiftelse, som henhøre under deres Fag. Afgangen til Lærerposterne ved Universitetet skal ikke være indskrænket ved nogen bestemt Examen.

§ 7. De Indtægter, som nogle af Universitetslærerne oppebære som Medlemmer af Stipendie- og Communitetsbestyrelsen, som Ephorer, Inspectores Quæsturæ, Referendarius Consistorii, Secretær i Consistoriet, som Hospitalslæger og som Lærere ved den polytechniske Lærestiftelse, skulle ikke inddrages under Bestemmelserne i denne Lovs § 3.

§ 8. Bibliothekaren lønnes indtil videre med 1,600 Rd., Gartneren ved den botaniske Have med 1,200 Rd. (foruden fri Bolig og 6 Faaue Brænde), Dvæstor med 2,000 Rd., Bogholderen med 1,650 Rd.

§ 9. Der stilles til Ministeriets Raadighed en samlet Sum af indtil 20,000 Rd. aarlig, hvoraf 11,000 Rd. ansættes til Sæd og udbetales efter Bestemmelserne i § 1, for dermed at lønne de ved Universitetet, sammes Museer og Samlinger, Universitetsquæsturen og Communitetet antagne Bestillingsmænd og Betjente, nemlig Underbibliothekarerne, Observator ved det astronomiske Observatorium, Professorer, Conservatorer, Regentsens Provst og Viceinspector, Secretæren ved den Arna-Magnæanske Stiftelse, Consistorii Fuldmægtig, Forvaltere, Kasseren ved Dvæsturen, Kassecontrolløren, Assistenten, Gartnersvende, Bedeller, Skrivere, Portnere, Fyrbødere, Budde og Materialsnedkere, samt til Assistance ved det mineralogiske Museum, Professorarbejde ved Museet for Physiologi og sammenlignende Anatomi og Tilsynet med det astronomiske Observatoriums Instrumentksamling.

§ 10. Som Honorarer bevilges en samlet Sum af 2,700 Rd., nemlig til Inspectores quæsturæ, Secretarius Consistorii, Referendarius Consistorii, Førstanderen for det juridisk-practiske Selskab, Lærerne ved Pastoralseminariet og Lægen.

§ 11. De i § 4 omhandlede Embedsmænd, der ikke ved denne Lov faae en Gageforhoielse af 200 Rd., skulle, forsaavidt de have været ansatte mindst 3 Aar, som personligt Tillæg have en saa stor Forøgelse af deres nuværende Lønning, at denne forøges med ovennævnte Beløb. Forsaavidt derimod nogen af disse Embedsmænds nuværende Gage ved denne Lov forøges med mere end 30 pCt., skal Gagetillægget nedsættes til dette Beløb, og skal den saaledes fremkomne Gage være den, der tilkommer ham ifølge hans nuværende Tjenestetid. For hver tre Aars hyderligere Tjenestetid forøges Gagen med 200 Rd., indtil den naaer 2,500 Rd. eller en Sum, der ligger mellem 2,500 og 2,700 Rd., hvorefter den efter hver fem Aars Tjenestetid forøges med 200 Rd., dog at den ei overstiger 2,900 Rd. Ved den i denne Paragraph bestemte Nedsættelse af Gagen maa denne dog ikke gaae ned under 1,500 Rd.

Den polytechniske Lærestiftelse.

§ 12. De faste Lønninger ved dette Institut ansættes herefter saaledes: Lærerne i Mathematik og i Massinlære og geometrisk Tegning lønnes som de normerede Docenter ved Universitetet.

Lærerne i Chemi lønnes hver med 800 Rd. aarlig.

Læreren i Fysik lønnes med 400 Rbd. aarlig,
 Læreren i Technologi lønnes med 1,600 — —

§ 13. De ovennævnte Lærere ere forpligtede til, om forlanges, at holde de til deres Fag hørende Forelæsninger ved Universitetet. Den nuværende Lærer i Maskinlære er forpligtet til uden særligt Vederlag at forestaae Tegneundervisningen og holde Forelæsninger over den mathematiske Fysik.

§ 14. Til Honorar for det Medlem af Bestyrelsen, der tiltræder samme i Sager, der angaae Institutet for Metalarbeidere, fastsættes 100 Rbd. aarlig.

Til Honorarer for Forelæsninger over Mathematik, descriptiv Geometri, Naturhistorie og Bygningsfagene, samt midlertidigt over Landøkonomi og Agerdykningschemi bevilges 3,100 Rbd. aarlig.

Paa de i denne Paragraph nævnte Honorarer komme Bestemmelserne i § 3 ikke til Anvendelse.

§ 15. Til Inspektøren, Bærkedesforstanderen, 5 Amanuenses, en Mechanikus og 4 Betjente bevilges en samlet Sum af indtil 4,100 Rbd. aarlig, hvoraf 2,400 Rbd. ansættes til Sæd.

De lærde Skoler i Kongeriget og Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt.

§ 16. Paa de ved Lov af 28de Marts 1855 fastsatte Lønninger for Rectorerne og Lærerne ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark og ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt skulle Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 1 til 2 incl. komme til Anvendelse.

§ 17. Til Inspection og Tilsyn med Skolebibliothekerne bevilges i Honorar en samlet Sum af 1,682 Rbd. Ligeledes bevilges til Inspection og Tilsyn med Bibliotheket og Samlingerne i Sorø, til Lægehjælp og Universitetsqvæsturens Bestyrelse af Academiets Depositum i Honorar en samlet Sum af 1,810 Rbd.

Paa disse Honorarer komme Bestemmelserne i § 3 ikke til Anvendelse.

§ 18. Til Bedellerne ved de lærde Skoler og Rønne høiere Realskole stilles en samlet Sum af 1,320 Rbd., hvoraf 730 Rbd. ansættes til Sæd, til Ministeriets Raadighed.

§ 19. Bestemmelserne i § 1 komme ikke til Anvendelse paa Lærernes Andel i Skolepengene, eller paa de Beløb, der ere tilstaaede i Husleiehjælp, Godtgjørelse for afstaaet Embedsjord og Husleilighed eller for Brændsel, til Hestehold o. desl.

Embedsmænd ved Sorø Academies Gods-, Kasse- og Regnskabsvæsen, samt ved samme Forstsvæsen.

§ 20. Inspektøren for Sorø Academies Gods- Kasse- og Regnskabsvæsen lønnes med 1,650 Rbd., Bogholderen med 800 Rbd. og for hver femte Aars Tjeneste et Tillæg af 200 Rbd. indtil 1,600 Rbd. Forstinspektøren lønnes med 1,200 Rbd.

§ 21. Der stilles til Ministeriets Raadighed en samlet Sum af indtil 4,300 Rbd., hvoraf 2,000 Rbd. ansættes til Sæd, for dermed at lønne Kassereren, Assistenten, Gymnastikasistenten, Gartneren, Organisten, Sygevogterken, Dvartere, Budde og Gangfene ved Sorø Academies Skole og Opdragelsesanstalt, samt ved Gods- Kasse- og Regnskabsvæsenet. Ved Vacance i Kassererposten nedsættes Summen med 600 Rbd.

Endvidere stilles til Ministeriets Raadighed en samlet Sum af indtil 4,750 Rbd.,

hvoraf 2,700 Rd. ansættes til Sæd, for dermed at lønne 2 Skovridere, 1 Forst-candidat, 13 Skovfogeder og 2 Tilsynsmænd.

§ 22. Der bevilges en Sum af 884 Rd. i Honorarer til Præst, Byfoged, Klokker, Graver, Ringer, Arrestforvarer, Uhrmager og Skorstensfejler. Ligeledes bevilges 532 Rd. 32 f. i Honorar til Forstkasfereren og det øvrige underordnede Personale ved Forstvæsenet.

Det Kongelige Dødstumme-Institut.

§ 23. Forstanderen for det kongelige Dødstumme-Institut, der tillige er Førstelærer, lønnes ved den første Ansættelse med 1,600 Rd. aarlig. For hver 5 Aars Tjeneste forsøges Lønnen med et Tillæg af 200 Rd., dog saaledes, at den ikke kan overstige 2,200 Rd. Den miværende Forstander beholder, hvad han har mere, end her er fastsat, som et personligt Tillæg.

§ 24. Anden- og Tredielærer lønnes hver med 500 Rd. aarlig og fri Bolig for en Ugift. For hvert 3die Tjenestearr erholde de et Tillæg af 100 Rd. hver, indtil Gagen er naaet til 1,000 Rd.

§ 25. Fjerde- og Femtelærer lønnes hver med 400 Rd. aarlig samt fri Bolig for en Ugift. For hvert tredie Tjenestearr erholde de et Tillæg af 50 Rd. hver, indtil Gagen er naaet til 1,000 Rd.

§ 26. De øvrige Lærere, hvilke den intellektuelle Underviøning er betroet — hvis Antal for Tiden er 2, men ved Dødstumme-Institutets eventuelle Udvidelse vil blive 3 — lønnes hver med 300 Rd. aarlig, fri Kost og Vass som en Elev paa Institutet samt Bolig for en Ugift og erholde for hvert tredie Tjenestearr et Tillæg af 50 Rd. hver, indtil Gagen er naaet til 800 Rd.

§ 27. Første Lærerinde lønnes med 300 Rd. aarlig samt fri Bolig for en Ugift og erholde for hvert 3die Tjenestearr et Tillæg af 50 Rd., indtil Gagen er naaet til 600 Rd. — Anden Lærerinde lønnes med 200 Rd. aarlig samt fri Bolig for en Ugift og erholde for hvert 3die Tjenestearr et Tillæg af 25 Rd., indtil Gagen er naaet til 400 Rd.

§ 28. Til Lønningerne for Lærerne i Tegning og Gymnastik og for Haandværkslærerne, samt for Lægen og de øvrige ved Dødstumme-Institutet ansatte Betjente ansættes en samlet Sum af 2,100 Rd. aarlig. — Haandværkslærerne tillægges derhos fri Bolig for en Ugift og Portneren fri Bolig for en Gift.

§ 29. Det Deputat af Brænde og Lys, som hidtil har været tillagt flere af Institutets Embedsmænd og Betjente, bortfalder fra den Tid, da nærværende Lov træder i Kraft, dog saaledes, at disse Emolumenter vedblive som personlige Tillæg for dem, hvis Pøngeløn ikke ved denne Lov er bleven forhøiet med et tilsvarende Beløb.

Skolelærerseminarierne.

§ 30. Paa de ved Lov af 15de Februar 1857 fastsatte Lønninger til Forstanderen ved Jonstrup Seminarium og Lærerne ved alle Skolelærerseminarierne skulle Bestemmelserne i nærværende Lovs §§ 1 til 2 incl. komme til Anvendelse.

§ 31. Der bevilges for alle Skolelærerseminarierne en samlet Sum af indtil 800 Rd. i Honorarer for Seminaristernes praktiske Veiledning, Lægetilsyn, Protocolføring og deslige.

§ 32. Til Betjente og Gangfener bevilges for alle Skolelærerseminarier en samlet Sum af 416 Rd., hvoraf 250 Rd. ansættes til Sæd.

Almindelige Bestemmelser.

§ 33. Hvad Noget maatte have mere i Løn, end der efter denne Lov tilkommer ham, beholder han som personligt Tillæg. Personlige Tillæg bortfalde med de Beløb, hvormed Gagen forøges ved Alderstillæg.

§ 34. Hvad der i Henhold til denne Lov udredes i Honorar eller i Lønninger af de i §§ 9, 10, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 28, 31 og 32 udfastede samlede Summer, giver ikke Afgang til Pension, dog at de nu Anfattes Ret forbeholdes.

§ 35. Denne Lov, der træder i Kraft den 1ste April 1858, underkastes en almindelig Revision inden Udløbet af Finantsaaret 1863—64. For Finantsaaret 1858—59 bevilges det Tilskud til Lønningerne, som udfordres efter nærværende Lov.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Vort Slot Christiansborg, den 12te Januar 1858.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

E. Hall.

Som særlige, Loven af 12te Januar 1858 vedkommende, Bestemmelser ere, forsaavidt Universitetet angaaer, at mærke:

— Ved Lov af 19de Februar 1861 om Lønninger for de under Kongerigets Ministerier hørende Embeds- og Bestillingsmænd med Undtagelse af selve Ministeriernes Personale § 3, sammenholdt med § 1, er med Hensyn til Beregningen af den Sæd, hvortil Lønningen efter Lov af 12te Januar 1858, § 1, omskrives for de i Lovens § 8 ommeldte Embedsmænd gjort den Forandring, at Sæden ved Omskrivningen ansættes til 4 Rd. Lønden istedenfor til 5 Rd.

— Kort efter at Loven af 12te Januar 1858 var udkommen, blev til Beilebning for Dvæsturen ved Dpgjørelsen af den nødvendige Fortegnelse over de ved Loven bestemte Lønninger ved Ministeriets Skrivelse af 16de Marts 1858 meddelt Samme dels almindeligere Regler for Lovens Anvendelse i forskjellige Hovedpunkter, om hvilke dens rette Forstaaelse fremkaldte Spørgsmaal, dels en foreløbig Dpgjørelse af eller Bemærkninger om Lønningudregningen for Enkelte af Professorene og Docenterne, for hvis Vedkommende der med Hensyn til Anciennet, personlige Tillæg eller deslige Momenter kunde reises Tvivl.

De saaledes om Lovens Anvendelse i Almindelighed meddelte Regler ere givne saaledes:

ad §§ 1 og 2.

Disse Paragraphers Anvendelse skjønes ikke at kunne foranledige Tvivl eller Vanskelighed, saameget mindre som der herved i det Hele kan følges samme Regler, som ere lagte til Grund ved Gjennemførelsen af Lovene af 28de Februar 1856 og 15de Februar 1857 om Udbetaling af Gagerne for Finantsaarene 1856—57 og 1857—58.

§ 3. Ved at bringe denne Paragraph i Anvendelse i Forbindelse med Forfisterne i Lovens § 11 er det et Hovedspørgsmaal, om Afkortningen efter § 3 skal foretages før eller efter Nedsættelsen ifølge § 3, 2det Punktum.

Ligesom det i og for sig er det Naturlige og synes at være forudsat ved Lovens § 3, at Aftørrningen efter denne Paragraph skal skee førend Nedsættelsen, efter § 11, saaledes forekommer det Ministeriet utvivlsomt, at denne Fremgangsmaade følger af Opstillingen i Loven og den utvetydige Hensigt med § 11, der ikkun giver nærmere Bestemmelser for Obergangstiden. Efterat nemlig § 3 uden Henviøning til de efterfølgende Paragrapher har givet den almindelige Regel for Aftørrning paa Grund af, at den samme Embedsmand forener flere Embeder eller offentlige Bestillinger, og derpaa § 4 den almindelige Regel for Universtitetslærernes Lønningssatser, følger i § 11 en transitorisk Forskrift om den Begrændsning, som de efter Lovens forudgaaende Paragrapher udkommende Lønninger skulle underkastes med Hensyn til de øieblikkelige Indhavere. Naar det da i § 11, 2det Punktum, hedder „og skal den saaledes fremkomne Gage være den, der tilkommer ham isølge hans nærværende Tjenestetid“, er derved den Lønning, som udkommer efter § 11, tydelig betegnet som det endelige Resultat af Lovens Anvendelse paa den Paa-gjældende. Med denne Paragraphens klare Hensigt vilde det komme i Strid at lade Aftørrningen efter § 3 foregaae efter Nedsættelsen isølge § 11, da i saa Fald den efter § 11 udregnede og i Loven som endelig betegnede Gage vilde blive yderligere at nedsætte.

I Overensstemmelse med denne Forstaaelse af Loven vil Ministeriet have den Regel for Udregningen lagt til Grund, at Aftørrningen efter § 3 foretages førend Omfrevningen efter § 11, og eksempelvis bliver Beregningen følgende:

Professer Fengers nuværende Gage 1,000 Rd., bliver efter § 4, da han	
12 Aar har været Professor	2,300 Rd.
Som Directeur for Landbohøiskolen har han, saavidt	
videø,	1,000 —
	ialt . . . 3,300 Rd.
heri affortes det Halve af den sidstnævnte Gage efter § 3	500 —
	tilbage . . . 2,800 Rd.
hvoraf Universtitet har at udrede ^{28/33} og Kongerigetø	
Finantsfer ^{10/33} .	
Derefter bliver hans Gage ved Universtitet	1,951 — 50 ø.
Men da denne overstiger 30 pCt. af hans nuværende	
Gage ved Universtitet med	651 — 50 —
bliver den at nedsætte til	1,300 Rd.
hvilket Beløb dog atter efter § 11 sidste Punktum for-	
hoies til	1,500 —
hvilken Gage bliver den, der tilkommer ham ved Universtitet isølge hans nærværende Tjenestetid.	

Det næste almindelige Spørgsmaal ved Anvendelsen af § 3 er, hvorvidt der foruden de i Lovens § 7 nævnte Indtægter, som udtrykkelig ere undtagne fra Reglen i § 3, kunne fremtræde andre deslige Indtægter, der ikke paa en saadan Maade kunne henføves under Lønning i Embeder eller offentlige Bestillinger, at § 3 derpaa kan finde Anvendelse.

Afgjørelsen heraf vil naturligvis beroe paa Bestaaenheden af de i de enkelte Tilfælde forekommende Indtægter, hvorom fuldstændig Oplysning først vil foreligge,

naar de specielle Opgivender om hver Enkeltts Biindtægter, som Ovæsturen vil have at tilveiebringe, ere fremkomne.

Imidlertid troer Ministeriet til Veiledning ved Forstaaelsen af Loven i dette Punkt allerede her foreløbig at burde meddele nogle dels almindeligere, dels speciellere Bemærkninger.

§ 3 nævner udtrykkelig kun „Embeder og offentlige Bestillinger“ og betegner, som det synes med Flid, de Indtægter, med Hensyn til hvilke Afkortningen skal skee, med Udtrykket „Lønning“, hvilket efter den Anvendelse, Ordet har faaet i Lovgivnings sproget ved de senere Lønningsslove, unmisjendelig antyder, at der nærmest er tænkt paa egentlige Gager, der give Pensionsberettigelse, i Modsetning til blotte Honorarer eller Vederlag for Forretninger eller Arbeide, hvormed en slig Berettigelse ikke er forbunden. Paa den anden Side ere i Lovens § 7 enkelte saadanne Indtægter udtrykkelig undtagne fra den almindelige Regel i § 3, som i Lovens § 10 ere særlig stemplede som Honorarer, saa at Honorarer, alene som saadanne, ikke kunne siges at være undtagne fra Reglen i § 3. Herved begrundes unægtelig en ikke ringe Tvivl om, hvilken Udstrækning Bestemmelserne i § 3 skulle gives og om Paragraphens Anvendelse efter det Bemærkede kan indskrænkes til Lønninger. Men efter den Tanke, som baade Udtrykkene i Paragraphen og Anden i det Hele, der gaaer igjennem Loven, tilsiger at underlægge Bestemmelsen i § 3, ligesom ogsaa i Henhold til de Udtalelser, der om Paragraphens Forstaaelse fandt Sted ved Lovens Vedtagelse af Rigsdagen, vil Ministeriet være tilbøieligt til at antage som almindelig Regel og troer uden Betænkning at turde gaae ud fra, at i det Hele de Biindtægter, der ikke have Character af Gage eller Lønning, ere undtagne fra Forskriften i § 3, eller at i ethvert Fald Paragraphens Anvendelse paa dem maa forbeholdes den nærmere Afgjørelse, som forudsættes ved Paragraphens sidste Punctum.

Efter denne Betragtningssmaaade antager Ministeriet, at § 3 bliver uanvendelig paa de Godtgjørelser, der ere forenede med offentlige Hverv, som Rigsraad, Rigsdagsmand, Statsrevisor. Med Hensyn til de med Communalstillinger forbundne Indtægter vil Spørgsmaalets Afgjørelse beroe paa, hvorledes og med hvilke Kættigheder Indtægten er den Paagjældende tillagt, i hvilken Henseende de fornødne nærmere Oplysninger maae afventes, forinden Bestemmelse kan tages.

§ 4. Tjenestetiden bliver at regne fra den Paagjældendes første Ansættelse i normeret Lærers- (Profesor, Lector, Docent) Plads ved Universitetet.

Vel var der i det af Ministeriet Rigsdagen forelagte Lovudkast, overensstemmende med det derom i Universitetscomité-Betænkningen indeholdte Forslag, optaget den Bestemmelse, at ved Beregningen af en Professors Tjenestetid skulde den, hvem der var tillagt Anciennitet foran en Anden, der tidligere var udnævnt til Professor, betragtes som besiddet til Professor samtidig med denne Sidstnævnte.

Da denne Regel — efter udtrykkelig Omtale i den Betænkning, som blev afgiven af det til Lovens Behandling af Folkethinget nedsatte Udvalg — er udeladt af Loven, er det en Selvfølge, at den ikke kan bringes til Anvendelse. Utsaa vil til Exempel Professor Grams Tjenestetid, endssjøndt han i Facultetet har Plads foran Professor Kayser, der er besiddet til Prof. extr. under 29de September 1848, blive at regne fra hans Ansættelse i normeret Plads den 22de Januar 1849.

I det Tilfælde, hvilket indtræder med Professor Bungen, at en Lector er oprykket til Professor, antager Ministeriet, at Loven kan gives tilbagevirkende Kraft,

faa at Ancienneteten kan regnes fra den Tid, da den Paagjældende ifølge Loven vilde være oprykket paa normeret Professoregæ. Spørgsmaalet er iøvrigt uden praktisk Betydning, da Professor Pungen er den Eneste, med hvem dette vil blive Tilfældet, og hans Gage efter Lovens § 11 bliver, selv om hans Anciennetet først regnes fra hans Ansættelse i normeret Professorat, efter Lovens § 11 sidste Punktum 1,500 Rb.

§ 7. Grad der i Almindelighed er at bemærke om Anvendelsen af denne Paragraphs Bestemmelser, er alt ovenfor yttrret ved § 3.

§ 11. 1ste Punktum. Ministeriet antager, at Bestemmelsen om det her bevilgede personlige Tillæg af 200 Rb. kommer til Anvendelse ogsaa i det Tilfælde, at Afskortingens efter § 3 medfører, at det efter § 4 udkommende Tillæg til de nuværende Gager vil enten helt eller for en Del bortfalde. Naar, til Ex., Conferentraad Werlauff, der som Overbibliothekar ved det store Kongelige Bibliothek har en Gage af 800 Rb., skal lide Afskorting for denne i det han efter Lovens § 4 tilkommende Tillæg og dette vil bewirke, at han intet Tillæg faaer, men at hans Gage ved Universitetet forbliver, som hidtil. 2,600 Rb. bliver efter § 11, første Punktum, hertil at søie et personligt Tillæg af 200 —

faa at hans Gage ved Universitetet bliver... 2,800 Rb.

2det Punktum. Ved Beregningen af hvad den nuværende Gage udgjør bliver i de enkelte Tilfælde, hvor Professorer eller Docenter for Tiden oppebære personlige Gagetillæg, disse Tillæg at sammenlægge med Normalgagen, for at udfinde det Beløb, som efter Lovens § 11, 2det Punktum, ikke maa overskrides med 30 pCt.

Naar der i saanne Passus af Paragraphen in sine tilføies „og skal den saaledes fremkomne Gage være den, der tilkommer ham ifølge hans nuværende Tjenestetid,“ fremkommer derved i et, saavidt vides dog enkeltstaende Tilfælde, en synderlig Inconsequens.

Dette Tilfælde indtræffer med Professor Schiern. Han er ansat i normeret Plads den 18de Mai 1851. Efter Lovens § 4 vilde hans Gage blive 1,900 Rb. men efter § 11 kommer deri til Afgang det Beløb, hvormed Tillæget

overstiger 30 pCt. af hans nuværende Gage. ÷ 80 —

tilbage... 1,820 Rb.

hvilken Gage efter § 11 skal være den, som efter han nuværende Tjenestetid tilkommer ham.

Overensstemmende hermed vil han, istedenfor at han efter sin Professor-Anciennetet d. 1ste Jan. 1860 skulde oprykke til 2,100 Rb. først den 1ste April 1861 oprykke til høiere Gage og da kun til . . . 2,020 —

Derimod vil til Exempel Professor Hagen i det theologiske Facultet, som først er ansat i normeret Professorplads den 16de April 1852, efter Lovens § 4 faae i Gage den

1ste April 1858 1,700 Rb.

1ste Mai 1858 1,900 —

1ste Mai 1861 2,100 —

og saaledes fremdeles altid en høiere Gage end Professor Schiern, naagtet han er ansat senere i normeret Plads end Schiern.

Denne Inconseqvent's vil simpelt og i Lovens And hæves, naar der exceptionelt tillægges Professor Schiern den 1ste April 1858 den fulde efter § 4 udkommende Gage uden Decourt efter Lovens § 11. Imidlertid seer Ministeriet sig ikke befoiet til nu at indvilge i en Anvendelse af Loven, der vilde stride mod dens bogstavelige Fortolkning, og Gagen for Professor Schiern bliver derfor foreløbig og efter den ovenfor fremsatte Beregning at ansætte til 1,820 Rd. Derimod vil Ministeriet være tilbøieligt til ved næste Finantslov at søge det Tillæg til Gagen uddirekt, som efter det Anthydede vil have det unægtelig opstaaede Misforhold i dette Tilfælde.

4de Punktum. Efter Paragraphens And og Hensigten med den i dette Punktum tilføiede Slutningsbestemmelse anseer Ministeriet det for at være Lovens unægtelige Mening, at al Nedsættelse bortfalder, naar Gagen, efter Anvendelse af §§ 3, 4 og 11, 2det Punktum, bliver under 1,500 Rd. Ministeriet antager derfor, at Gageansættelserne i et enkelt Tilfælde, hvor Forholdet stiller sig saaledes, bliver at foretage overensstemmende med denne Forstaaelse. For at nævne et Exempel vil saaledes Lector Saxtorph, hvis nuværende Gage er..... 600 Rd. efter Lovens § 4, da han er ansat den 14de Januar 1855, erholde en

Gage af..... 1,300 —
 endssjøndt Gagen ved en ligefrem Anvendelse af § 11, 1ste og 2det Punktum, ikkun vilde blive 800 Rd.

§ 33. Det ansees for at være en umiddelbar Følge af Paragraphens Indhold, at naar Normalgagen, som den Paagjældende nu oppebærer, overstiger den Gage, som efter § 4 kan tillægges ham, bliver dette overflødende Beløb af Normalgagen ogsaa at betragte som personligt Tillæg, der bortfalder med de Beløb, hvormed Gagen forøges ved Alderstillægget. Saaledes vil til Exempel Professor, Etatsraad Bornemann, der nu staaer paa 2,600 Rd., men efter § 4 ikkun vilde faae 2,500 Rd., som personligt Tillæg efter § 33 beholde..... 100 Rd. og end yderligere efter § 11, 1ste Punktum, erholde..... 200 —

ialt... 300 Rd.

hvilket samlede Beløb ved Alderstillæg skal bortfalde.

Denne Del af Skrivelsen blev meddelt det af Folkethinget i den 10de Rigsdagssession 1858 til Finantslovens Behandling nedsatte Udvalg, som i sin Betænkning over Finantslovudkastet for 1859—60 erklærede, at det ikke skjønnede rettere end, at Ministeriet i det Hele havde opfattet Loven i den And, i hvilken den var givet, og at Udvalget Intet fandt at erindre mod Fortolkningen af de enkelte Punkter*).

Skrivelsens anden Del omhandlede særlige Tilfælde, som vedkom enkelte af de normerede Professorer eller Docenter ved Universitetet, og personelle Detailspørgsmaal, der ikke egne sig til her at meddeles.

— Med Hensyn til Ansættelsen og Antagelsen af de Embeds- og Bestillingsmænd, som lønnes af de ved Lov af 12te Januar 1858 § 9 og 10 bevilgede samlede Summer, bestemte Ministeriet, efter derom at have brevvekslet

*) Jfr. Rigsdagstid. for 10de Sess. 1858 Anh. B. Sp. 66—74, hvor den her optagne Del af Ministeriets Skrivelse findes aftrykt.

med Confistorium, ved Skrivelse af 5te Januar 1859, at der fremtidig skal forholdes saaledes:

1) Forfaavidt angaaer det under den nævnte Lovs § 9 indbefattede Tjenestepersonale:

a) Følgende hidtil af Ministeriet antagne Embedsmænd, nemlig: Bibliothekaren og Assistenten ved den botaniske Have, Assistenten ved det zoologiske Museum, Kassereeren ved Universitetskvæsturen, Universitetets Kassecontrollør, Communitetets Kassecontrollør samt Universitetsforvalterne blive fremdeles at beskikke af Ministeriet, saaledes at Ministeriet for de to førstnævnte Embedsmænds Vedkommende forbeholder sig forinden Beskikkelsen at høre Confistorium, og at der med Hensyn til Kvæsturens Kassereer og Kassecontrollør fremdeles bliver at forholde efter den Kongelige Resolution af 11te Decbr. 1838, ligesom den hidtidige Fremgangsmaade bliver at følge med Hensyn til Universitetsforvalterne, forsaavidt disse Poster blive paa ny at besætte. For Secretærposten ved den Arnæ-Magnæanske Stiftelse er Bestemmelse uforuden, da denne ifølge Kgl. Resol. af 9de Juni 1850 § 7 skal indtages ved Vacance. (Om Besættelsen af Regentsprovstembedet forbeholdt Ministeriet sig at udvirke nærmere allerhøieste Bestemmelse i Forbindelse med den Afgjørelse, der da forestod en af den daværende Regentsprovst for kort Tid siden indgiven allerunderdanigst Ansøgning om i Raade at blive entlediget fra Embedet. Ligeledes vilde nærmere Bestemmelse om Besættelsen af Lærerposten i den practiske Anatomie blive tagen i Forbindelse med Afgjørelsen af det om den daværende Lærers Stilling efter Lønningsloven reiste, og da for Tiden under Forhandling i Confistorium staaende Spørgsmaal.)

b) For alle de øvrige Embeds- og Bestillingsmænd bliver det samlede Beløb, 10,318 Rd., som disses nuværende Lønninger udgjøre, indtil videre i rund Sum stillet til Universitetets Naadighed, saaledes at de enkelte Lønninger blive uforandrede og at Besættelsen af de enkelte Tjenester fremdeles kan skee ganske som hidtil, kun at der, forsaavidt der ved indtrædende Leilighed ønskes Forandring i Lønningsbeløbet for en enkelt Tjeneste, til en saadan Forandring bliver forinden Tjenestens endelige Besættelse at erhverve Ministeriets Samtykke.

2) I Henseende til det under Lovens § 10 optagne Personale stilles paa samme Maade, til Honorarer for Referendarius Consistorii, Secretarius Consistorii, Inspectores Qvæsturæ og Lægen ved Regentsen og Collegierne, i rund Sum indtil videre til Confistoriums Naadighed det Beløb, som de nuværende Lønninger udgjøre, ialt 1,100 Rd., saaledes at Bestillingerne besættes som hidtil og Honorarerne i de enkelte Stillinger blive uforandrede. Hvad de øvrige herhen hørende Stillinger angaaer, nemlig Forstanderen for det juridisk-practiske Selskab og Læreroposterne ved Pastoralfeminariet, der hidtil ere besatte efter Kgl. Resolution, ville de fremdeles være at besætte af Ministeriet, der forbeholder sig ved første indtrædende Leilighed at udvirke nærmere allerhøieste Bestemmelse om Beskikkelsesmaaden.

— Ved Skrivelse af 3die Juni 1858 har Ministeriet tilkjendegivet Kvæstor, at der om enhver Oprykning til højere Lønning efter Lovens § 4 bliver at gjøre Indberetning til Ministeriet, og at der, forsaavidt angaaer de i Lovens § 9 onnmeldte mindre Tjenester eller Bestillinger, der besættes af vedkommende Samlingsbestyrere, bliver at indberette til Ministeriet, naar Personalforandring i

disse medfører Forandring i den approberede Sædomsfrivning, hvormod der i modsat Fald, naar Lønningen bliver uforandret, ikke behøver at indhentes Ministeriets Samtykke til Udbetalingen af Lønningerne i Anledning af Personskifter i disse Tjenester.

b. Lov af 19de Februar 1861 om Lønningerne for det ved Universitetsbibliotheket og det store Kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn ansatte Embeds- og Tjenestepersonale.

Ved Forslaget til den foranomtalte Lov af 12te Januar 1858 blev det, som ovenfor §. 6 berørt, anseet for ubetimeligt allerede i dette at optage Bestemmelser om en endelig Fastsettelse af Lønningerne ved Universitetsbibliotheket, eftersom det lod sig forudsæe, at disse først vilde kunne ansættes, naar Bibliotheket var henslyttet til sit nye Locale i den Bygning, som dengang stod under Opførelse, og Forretningernes Omfang da i det Hele lod sig bedømme efter de Fordringer til Arbeidskræfterne, som det udvidede Locales Benyttelse vilde gjøre. Da Bibliothekets Indflytning i den nye Bygning paatænktes iværksat i Aaret 1861, forelagde Ministeriet den i Aaret 1860 samlede Rigsdag et Lovforslag om Lønningerne ved Universitetsbibliotheket, som med Motiverne til samme*) er saalydende:

Forslag til Lov om Lønningerne for det ved Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn ansatte Embeds- og Tjenestepersonale.

§ 1. Ved Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn lønnes Bibliothekaren med 1,600 Rd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid tilstaaes ham et Tillæg af 200 Rd., dog kan Lønningen ikke overstige 2,200 Rd.; 1ste Underbibliothekar lønnes med 1,000 Rd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid gives ham et Tillæg af 200 Rd., dog kan Lønningen ikke overstige 1,600 Rd. Paa disse Lønninger komme Bestemmelserne i Lov af 12te Januar 1858 om Lønningerne for Kjøbenhavns Universitets Embedsmænd og Betjente §§ 1 og 2 til Anvendelse.

§ 2. For at vederlægge den fornødne Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved Universitetsbibliotheket stilles en Sum af 1,900 Rd. aarlig til Raadighed for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af hvilken Sum 1,750 Rd. dækkes af den ved Lønningsloven af 12te Januar 1858 § 9 til Ministeriets Raadighed bevilgede Sum af 20,000 Rd. aarlig. Af de tilbageblivende 150 Rd., der tilskydes af Universitetets Kasse, ansættes 82 Rd. til Sæd og udbetales efter Bestemmelserne i samme Lovs § 1.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Ved det Udkast til en Lønningslov for de ved Kjøbenhavns Universitet ansatte Embedsmænd og Betjente, som af Ministeriet i Aaret 1857 blev forelagt den da samlede Rigsdag (see Rigsdagstid. for 9de Sædsf. 1857, Anh. A. Sp. 465—556), blev det anseet utilraadeligt dengang at fremkomme med noget endeligt Forslag om Universitetsbibliothekpersonalets Løn, eftersom det lod sig forudsæe, at Forretningernes Omfang vilde stige efter Bibliothekets Henslytning i dets nye Locale, og Ordningen af Forholdet derfor burde udsættes, indtil Bibliothekets Krav lod sig beregne, naar det nye Locale blev taget i Brug. Samme Hensyn blev taget ved Lovens Vedtagelse af Rigsdagen (see Rigsdagstid. for 9de Sædsf. 1857, Anh. B. Sp. 414) og

*) See Dpt. Tid. for 1860, S. 1017—19.

i Lovens § 8 gives en kun midlertidig Bestemmelse for Bibliothekarens Løn. Bibliothekets Indflytning i den nye Bygning paatænkes iværksat i Aaret 1861, hvorom det fornødne Forslag er optaget i Finantslovudkastet for Finantsaaret 1861—62. Tidspunktet er saaledes kommet til den endelige Fastsættelse af Lønningsforholdene ved Bibliotheket, som nu søges tilveiebragt ved nærværende Lovforslag.

De nuværende Embedsmænd og Betjente ved Universitetsbibliotheket og de dem tillagte Lønninger ere følgende:

Bibliothekaren, der lønnes med.....	1,600 Rd.
1ste Underbibliothekar.....	1,050 —
2den Underbibliothekar.....	550 —
Et Bud.....	150 —

Efter Indflytningen i det nye Locale vil det allerede under Bibliothekets hidtillværende Benyttelse indskrænkede Personale blive aldeles utilstrækkeligt. Foruden at det nemlig er paatænkt, samtidig med Bibliothekets Nabning i den nye Bygning, at udvide Bibliothekstiden med een Time daglig, er det at forudsæe, at Benyttelsen vil blive langt større, som Følge af at Lokalet i det Hele bliver bedre og mere tilgængeligt, ligesom det er nødvendigt, at der raades Bud paa den nu bestaaende Mangel, at Læsestuen idelig maa forlades af den Embedsmænd, der nærmest har at passe samme. Hertil kræves, at der ved Siden af det nuværende Personale maa ansættes to Medhjælpere eller Amanuenses til at have fast Plads paa de to nye Læsestuer.

Efter Lov af 12te Januar 1858 er der alene tillagt Bibliothekaren Pensionsberettigelse. Efter Lovforslaget tilsigtes samme Afgang til Pensionsberettigelse tilstaaet den 1ste Underbibliothekar. Dette ansees efter den hele Bestaffenhed og Vigtighed af den 1ste Underbibliothekars Embede og med Hensyn til Usikkerheden af at bevare dygtige Personligheder, der have vunden Ærelse i og Interesse for Bibliotheksforretninger, ligesom at være begrundet i Billighed og stemmende med Bibliothekets Tarr, og har desuden ved Behandlingen af Lønningsloven af 12te Januar 1858 i Rigsdagen allerede vundet dennes Udtalelser for sig (jfr. Folketh. Tid. for 9de Sess. 1857, Sp. 3017 ff.).

Lønningsbetsløbene ere ansatte i Forhold til Embedernes Betydning og til Gagerne i tilsvarende Stilling, hvori en særegen Fagdygtighed og videnskabelig Dannelse udfordres.

Den til Medhjælp ved Forretningerne i Lovforslagets § 2 optagne runde Sum er bestemt til at afholde Lønninger til 2den Underbibliothekar, de to Amanuenses og Budet. Af den ved Lønningsloven af 12te Januar 1858 § 9 bevilgede runde Sum udredes følgende Lønninger til Bibliothekets Personale:

1ste Underbibliothekar.....	1,050 Rd.
2den Underbibliothekar.....	550 —
Budet.....	150 —

Jalt..... 1,750 Rd.

Denne Sum vil, naar 1ste Underbibliothekars Lønning efter Lovforslaget overgaaer til de lovbestemte Lønninger, helt staae til Raadighed og af den foreslaede Assistancesum til Bibliotheket

1,900 —
vil saaledes kun..... 150 Rd.

være yderligere at udrede af Universitetets Kasse.

Ved Lovforslagets Vedtagelse af Rigsdagen*) undergik det i formel Henseende den Forandring, at der, for at samle i een Lov Bestemmelserne om Lønninger til Universitetets og det store Kongelige Bibliotheks Embedsmænd, til Loven blev overført de Lønningsbestemmelser for det sidstnævnte Bibliothek, der vare optagne i et Rigsdagen til samme Tid forelagt Lovudkast om Lønninger for de under Kongeriget's Ministerier hørende Embeds- og Bestillingsmænd med Undtagelse af

*) Rigsdagsstid. for 1860, 12te Sess. Folketh. Tid. S. 13, 460—66, 549, 1255—84, 2197—2200; 3969, 6515—16. Landsth. Tid. S. 704, 950, 1501—2, 1721—22. Anh. A. Sp. 835—40, 1605—6, 1847—48. Anh. B. S. 31—32, 895—96.

selve Ministeriernes Personale. Med Hensyn til Lovforslagets Indhold forandrede det kun i eet Punkt og til Gavn for Embedsmændene, idet den i Forslagets § 1 optagne Bestemmelse om, at Loven af 12te Januar 1858 § 1 og 2 skulde være anvendelig paa Sædomsfrivningen for disse Embedsmænd, udgif af Loven, hvorved de almindelige og fordelagtigere Bestemmelser i Lov af 19de Febr. 1861 om Lønninger for de under Kongerigets Ministerier hørende Embeds- og Bestillingsmænd med Undtagelse af selve Ministeriernes Personale § 1 og 2 om Sædomsfrivningen eo ipso kom til at gjælde for Bibliothekets Embedspersonale. I Forbindelse med denne Forandring udgif den sidste Paasus af Lovforslagets § 2 om Omsætningen af 82 Rbd. til Sæd af det Beløb, hvormed den ved Lov af 12te Januar 1858 § 9 fastsatte runde Sum i Henhold til Loven blev forøget.

Den derefter udkomne Lov om Lønningerne for det ved Universitetsbibliotheket og det store Kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn ansatte Embeds- og Tjenestepersonale er saalydende:

Vi Frederik den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark o. s. v. Gjøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

§ 1. Ved Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn lønnes Bibliothekaren med 1,600 Rbd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid tilstaaes ham et Tillæg af 200 Rbd., dog kan Lønningen ikke overstige 2,200 Rbd.; 1ste Underbibliothekar lønnes med 1,000 Rbd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid gives ham et Tillæg af 200 Rbd., dog kan Lønningen ikke overstige 1,600 Rbd.

§ 2. For at vederlægge den fornødne Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved Universitetsbibliotheket stilles en Sum af 1,900 Rbd. aarlig til Naadighed for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, af hvilken Sum 1,750 Rbd. dækkes af den ved Lønningssloven af 12te Januar 1858 § 9 til Ministeriets Naadighed bevilgede Sum af 20,000 Rbd. aarlig, der forøges med 150 Rbd., som tilskydes af Universitetets Kasse.

§ 3. Ved det store Kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn lønnes Bibliothekaren med 1,600 Rbd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid tilstaaes ham et Tillæg af 200 Rbd., dog kan Lønningen ikke overstige 2,200 Rbd. — To Underbibliothekarer lønnes hver med 1,000 Rbd. aarlig; for hver 5 Aars Tjenestetid gives dem et Tillæg af 200 Rbd., dog kan Lønningen ikke overstige 1,600 Rbd.

§ 4. Til at vederlægge den fornødne Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved det store Kongelige Bibliothek stilles en Sum af 3,200 Rbd. aarlig til Kirke- og Undervisningsministeriets Naadighed.

§ 5. Paa de i § 1 og § 3 fastsatte Lønninger komme Bestemmelserne i Lov af 31te Marts 1860 § 5 til Anvendelse. Af de i § 2 og § 4 bestemte runde Summer, 1,900 Rbd. og 3,200 Rbd., ansættes to Femtedele til Sæd og udbetales efter Bestemmelserne i samme Lovs § 5.

§ 6. Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1861. Den underkastes en almindelig Revision inden Udløbet af Finantsaaret 1865 - 66.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Vort Slot Christianborg, den 19de Februar 1861.

Under Vort Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

D. G. Mourad.

— Den ved Loven af 19de Febr. 1861 § 2 til Ministeriets Raadighed stillede Sum af 1,900 Rbd. aarlig til at vederlægge den fornødne Medhjælp ved Besørgelsen af Forretningerne ved Universitetsbibliotheket har Ministeriet, efter Brevveksling med Consistorium, ved Skrivelse af 29de Marts 1861 (til Consistorium og Dvæster) bestemt at skulle fordeles saaledes:

2den Underbibliothekar.....	800 Rbd.
de 2de Medhjælpere, som blive at antage,	
den Ene.....	400 Rbd.
den Anden.....	350 —
	750 —
Bibliothekets Bud.....	250 —
Universtitetets Fyrbøder for Udførelse af Fyrbødertjenesten i Bibliotheksbygningen.....	100 —
	1,900 Rbd.

saaledes at $\frac{2}{3}$ af hver af disse Lønninger ansættes til Sæd og udbetales efter Bestemmelserne i Lønningsloven af 31te Marts 1860 § 5.

c. Lov om et ekstraordinært Pensionstillæg til en Professorenke.

Et Pensionstillæg er tillagt Enken efter Professor ved Kjøbenhavns Universitet P. M. Møller ved følgende Lov:

Vi Frederik den Gyvendende, af Guds Naade Konge til Danmark c. s. v. Gjøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget, og Vi ved Bort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

Afdøde Professor ved Kjøbenhavns Universitet Poul Martin Møllers Enke, Eline Hansine Møller, født Bülow, tilstaaes til den hende af Statskassen tillagte Enkepension et Tillæg af 100 Rbd., der bliver at udrede af bemeldte Universitets Kasse.

Den ved denne Lov foranledigede Udgift bevilges for Finantsaarene 1856—58. Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Bert Slot Frederiksborg, den 4de Marts 1857.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

Hall.

Lovudkastet med Motiverne vare følgende:

Udkast til Lov om et Pensionstillæg for Enken efter Professor ved Kjøbenhavns Universitet Poul Martin Møller, Eline Hansine Møller, født Bülow.

Afdøde Professor ved Kjøbenhavns Universitet Poul Martin Møllers Enke, Eline Hansine Møller, født Bülow, tilstaaes til den hende af Statskassen tillagte Enkepension et Tillæg af 100 Rbd., der bliver at udrede af bemeldte Universitets Kasse.

Motiver til foranstaaende Lovudkast.

Ved allerhøieste Resolution af 7de Juni 1839 blev der tillagt afgangne Professor ved Kjøbenhavns Universitet Poul Martin Møllers Enke, Eline Hansine Møller, født Bülow, en aarlig Pension af Statskassen af 200 Rbd., saaledes at de 100 Rbd. deraf skulde bortfalde, naar hendes yngste Barn fyldte 18 Aar. Da dette Tidspunkt nu er indtraadt, har Enken indgivet et allerunderdanigst Andragende om

at maatte beholde det fulde hidtil af hende oppebaarne Pensjonsbeløb, og til Opfyldelse af dette har Indenrigsministeriet i Udkastet til Finantsloven for Finantsaaret 1857—58 § 12 under Pensjonscontoen foreslaaet det attraaede Tilskud af 100 Rd. til Pensionen tillagt Enten. Det af Folkethinget i indværende Rigsdags-session til Finantslovens Behandling nedfattede Udvalg har imidlertid ønsket det taget under Overveielse, om Sagen, der angaaer Vibeholdelsen af en tilstaaet Pension, ei vedkom Monarkiet, og har tillige for det Tilfælde, at dette Spørgsmaal maatte besvares henagtede, udtalt sig for, at Udgiften opførtes paa Universitetets Pensjonsconto og at Sagen indbragtes for Rigsdagen ved et særligt Lovforslag. Indenrigsministeriet har, næst i det sidste Punkt at erklære sig enigt med Finantsudvalget, overladt det til Kirke- og Undervisningsministeriet i den omspurgte Henseend at indhente Finantsministeriets Betænkning og derefter at fremme Sagen paa den af Finantsudvalget foreslaaede Maade. Under Anliggendets videre Forhandling i Overensstemmelse hermed har Finantsministeriet antaget det for utvivlsomt, at det omhandlede Pensionstillæg ikke kan overtages paa Fællesbudgettet, eiterat Statens Pensjonsbyrde ifølge allerhøieste Resolution af 21de Juni 1856 er fra 1ste Juli næstefter delt saaledes, at Fællesbudgettet kun overtager Pensionerne til Fælledsadministrationens Embedsmænd samt disses Enker og Børn. Efter denne Udtalelse fra Finantsministeriet har Kirke- og Undervisningsministeriet med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvilken af de to Pensjonscontouer, enten Kongerigets særlige eller Kjøbenhavns Universitets, det da nærmest paahviler at bære den her omhandlede nye Pension, troet i Føring med Indenrigsministeriet at maatte erklære sig for Pensionens Udredelse af Universitetets Kasse.

I Overensstemmelse hermed forelægges nærværende Lovudkast, hvilket den afdøde Prof. Paul Møllers almeen bekjendte Fortjeneste af Videnskaben og den danske Literatur vistnok gjør det ufornuødent hyderligere at begrunde.

Lov af 29de December 1862 om det Kongelige naturhistoriske Museums Overgang til Kjøbenhavns Universitet.

I Aaret 1848 blev der allerede af Consistorium nedsat en Comite, (Profesorerne Orsted, Schouw, Larsen, Forchhammer, Eschricht og Steenstrup) for at anstille en omfattende Undersøgelse af samtlige naturvidenskabelige Samlinger ved Universitetet, deres indbyrdes Forhold og deres Stilling til andre naturvidenskabelige Samlinger i Kjøbenhavn, navnlig med Hensyn til nye Bygningsforetagender ved Universitetet. Denne Comite, der, førend dens Forhandlinger vare tilendebrogte, mistede to af sine Medlemmer ved Døden, afgav sin Betænkning under 30te Juni 1852 og indsendte den ved Skrivelse af 7de Januar 1858 til Consistorium.

Comiteen indskrænkede sig til blot at behandle de egentlige naturhistoriske Museer, og henlede i sin Betænkning først Opmærksomheden paa de Samlinger, der vedrøre Zoologien og Mineralogien og navnlig paa det Kongelige naturhistoriske Museums paa den ene og Universitetets dermed ligeartede Samlinger paa den anden Side. Den gav en sammentrængt, men omstændelig Fremstilling af disse Samlingers Hovedbestanddele, Local- og Bestyrelsesforhold. Som Resultat af denne fremgik det, at de to Hovedmuseer, det Kongelige og Universitetets, igunden havde sat sig det samme Formaal og gik i de fællesamme Retninger for at naae dette. Da der ingen fælles Plan var for deres Virksomhed, kunde de samme Gjenstande blive anskaffede, præparerede og opstillede paa begge Steder. Dette gjaldt imidlertid ikke alene om disse to Museer; selv indenfor Universitetets Samlinger manglede den nødvendige Samvirken. Derhos bemærkede Comiteen, at der foruden hine Hovedsamlinger endnu foresandtes ikke ube-

tydelige naturhistoriske Samlinger, nemlig blandt Hans Majestæt Kongens particulære Samlinger, der dengang nylig vare bleve Staten skjænkede og bestemte til at forenes med Statens andre, dermed ensartede Samlinger.

Efter denne Indledning behandlede Comiteen Sagens Hovedspørgsmaal, om det var mest hensigtsvarende, ligesom hidtil, at have tvende Museer, eller at samle disse til eet fælles Museum. Hvis man turde blot see hen til Videnskabens Tary og forudsætte, at Vidlerne vare ubegrænsede, maatte man vistnok — mente Comiteen — foretrække tvende Instituter af denne Art. Men da en Begrænsning af de Pengemidler, som anvendes til de naturhistoriske Museer, er en Nødvendighed, navnlig i en Stat af Danmarks Omfang og med dets Resourcer, maatte Comiteen erklære sig for at anvende Vidlerne samlede til eet, efter en rigtig Plan anlagt Museum, der vilde kunne opnaae en langt større Fuldstændighed og være istand til at anskaffe meget kostbare, for Videnskabens vigtige Gjenstande, som man ved at fordele Pengene paa to Hovedsamlinger maatte undvære. Dertil kom, at det i et Museum af saa stort Omfang, som det forenede vilde blive, blev muligt at optage enkelte ældre historiske Samlinger, uden at Museets Sammenhæng og Overskuelighed i samme Grad derved vilde forstyrres, som i det mindre. Men endnu udhævede Comiteen et andet og vigtigt Hensyn, som med Styrke talte for en Forening af de ligeartede Hovedsamlinger til een, nemlig Hensynet til de aandelige Kræfter, som skulde bestemme og ordne Naturgjenstandene i de forffjellige Afdelinger. Comiteen paaviste ved dette Punkt nærmere, hvorledes det ved Foreningen vilde opnaaes, at der blev sikret samtlige Afdelinger af Museet en aldeles fagkyndig nærmere Bestyrelse, hvorved Museets Ordning atter overordentlig vilde fremmes og i samme Grad dets Hensigt befordres. De Fordele, hvilke baade Museet, som saadant, og Videnskabens, Universitetslærerne samt de specielle Bestyrere, vilde have af en saadan Tingenes Orden, syntes at være saa store, at de rigelig maatte veie op mod de Fordele, som Tilstedeværelsen af 2de Museer vilde frembyde. Heller ikke skjønnes det, at nogen større Vanskelighed vilde indtræde ved Bestyrelsen af det ene større Museum end ved Bestyrelsen af hvert af de mindre, da de specielle Fagkyndige vilde blive Bestyrere af de enkelte Afdelinger. Forsaavidt man nødvendig maatte indrømme, at en vis Enhed i Planen for Gjenstandenes Opstilling burde gaae igjennem hele Museet, som ogsaa for at fremme den hensigtsmæssigste Fordeling af Gjenstandene, vilde det være hensigtsmæssigt at lade samtlige Overbestyrere danne et Museumråad til at varetage de flere Museers Fællesanliggender.

Ved Foreningen af de to Hovedsamlinger, den Kongelige og Universitetets, kunde Tanken kun være, at begge skulde, som en Enhed, tilhøre Universitetet, der da kun kunde modtage det Kongelige Museums Samlinger paa de Betingelser, at det erholdt de Indtægter, som vare henlagte til disse, og den Bygning, hvori de ere opstillede.

Særlig gjorde Comiteen opmærksom paa de Vanskeligheder for Foreningen, der frembød sig i den Omstændighed, at Universitetets Samlinger ere knyttede til de grevelig Moltkeske Legater og bære Grev Moltkes Navn, en Vanskelighed, som dog mentes at kunne fjernes ved Overenskomst med Besidderen af Grevskabet Bregentved om de Forandringer i Legaternes Fordeling, der maatte vise sig tilraadelige. Ved en lignende Overenskomst vilde efter Comiteens Mening ogsaa den anden Side af denne Vanskelighed kunne hæves. Universitetsmuseerne bære nu Grev

A. G. Moltkes Navn og efter en Forening af disse Museer med Statens øvrige Museer til et stort Rigsmuseum vilde denne Benævnelse unægtelig mindre egentlig betegne det samlede Museums Oprindelse og Betydning. Men det vilde være en Væresag at bevare Grev Moltkes Navn i Forening med Statens Museer. Derfor antog Comiteen, at af Rigsmuseets Afdelinger, det zoologiske og mineralogiske geognostiske Museum, burde fremdeles det ene, og navnlig det sidste, fremdeles bære Navn af det grevelige Moltkeske mineralogiske Museum. Ligeledes kunde Staten vistnok ønske, at indenfor det zoologiske Museum Grev Moltkes Navn fremdeles blev bevaret i Benævnelsen for den Afdeling, der omfattede det i sin Tid europæisk besjendte Parti af hans Dyresamling, nemlig Conchyliesamlingen.

Med Hensyn til Localet for Samlingerne fremsatte Comiteen et Forslag til Samlingernes Opstilling i de Bygninger, der havde, for det Tilfælde, at den paa-tænkte Opførelse af en ny Museumsbygning ikke i den nærmeste Tid skulde komme istand.

Hvad de botaniske Samlinger angik, som for Hovedstaden findes samlede paa eet Sted, antog Comiteen det usandsynligt, at Noget skulde ønske denne Samling adspaltet i flere.

Af Samlinger, der uden at høre til de egentlig naturhistoriske, delvis ere naturhistoriske, delvis tilhøre Fag, som man ikke sædvanlig regner blandt de rent naturhistoriske, men snarest anseer som Anvendelsen af disse, omhandlede Comiteen sluttelig Universitetets zootomisk-physiologiske Samling. At der til Grundlag for Forelæsningerne over den saakaldte sammenlignende Anatomi eller til Fremstillingen af Hovedformerne indenfor Organsystemerne, hvis Virksomhed Physiologien skal søge at fremstille, maatte være en afgrændset egen Samling, derom vilde der neppe kunne være mere end een Mening. Derimod kunde man være mindre enig om det Omfang, en saadan Samling burde have, og det mulige organiske Forhold, hvori den egentlige zoologiske og den zootomisk-physiologiske Samling kunde stilles til hinanden. Spørgsmaalet blev da, hvorvidt de til enhver af Samlingerne hørende Præparater af hele Dyr eller Dele af Dyr nødvendig maatte gjentages i begge Afdelinger, eller hvorvidt de fortrinsvis maatte være i den ene. Det Sidste mente Comiteen at være det Rigtigste og ansaa det for hensigtsmæssigt, at det zootomisk-physiologiske Museum væsentlig kom til at omfatte Grundlaget af de zootomisk-physiologiske Forelæsninger og altsaa til at bestaae af en Samling af Organernes vigtigste Former og Udviklingsstrin, repræsenteret saavidt muligt ligeligt igjennem hele Dyreriget og opstillet efter Organsystemerne, hvorimod alt, hvad der kan anvendes paa at fremstille saadanne specielle Former af disse, som ligge udenfor den Kreds, der til slikt fuldstændigere Overblik er nødvendigt, men som udfordres og ere uundværlige til nøiere Bestemmelser af levende og uddøde Dyrorganismer eller til Opfattelsen af disses Livsforhold, burde anvendes paa at gjøre Samlingen af Præparater ved de enkelte Dyrklasser indenfor det større zoologiske Museum saa fuldstændigt som muligt. En organisk Forbindelse mellem det zootomisk-physiologiske Museum, saaledes som dette ved sin daværende virksomme Bestyrer havde udviklet sig, og det egentlige zoologiske Museum, saaledes som det vilde blive sammensat af flere ensartede Museer, mente Comiteen hensigtsmæssigt vilde kunne bevirkes derved, at det zootomisk-physiologiske Museum med Selvstændighed, o: egen Bestyrer og eget Budget, traadte som 4de Led ind i Række med de naturhistoriske Museer og at dets Bestyrer ligeledes indtraadte i et af disses Bestyrere dannet

fælles Raad, ſamt derved, at der af Indholdet af de zoologiſke og de zootomiſke Muſeer foranſtaltes nogen Omdeling.

Sluttelig yttrede Comiteen om Veterinærſkolens zoologiſke Samling, at den, ſom hovedſagelig beregnet paa Veterinærvidenſkaben ſom practiſk Videndiſkab, ſtod uden anden Berøring med de naturhiſtoriſke Muſeer, end at der kunde blive Spørgsmaal om, hvorvidt et eller andet Stykke fandt bedre Plads i et andet Muſeum, og hvorvidt der derved kunde blive Plads for Gjenſtande i Veterinærſkolens Samling, ſom ſaavedes i denne.

Om den Del af Betænkningen, ſom angik det zootomiſt-phyſiologiſke Muſeum, diſſentierede dets Beſtyrer, Prof. Eſchricht, og udviklede i et Separatum ſin afvigende Mening om dette Punkt. Heri ſøgte han at begrunde den Paastand, at det nævnte Muſeum i intet Tilfælde burde overlades til Professorene i Zoologi, og at end mindre Muſeernes Forening burde ledſages af en Oploſning og Adſplittelse af det allerede beſtaaende Muſeum for den ſammenlignende Anatomi. Dette Separatvotum blev ſærſkilt imødegaaet af Proff. Forchhammer og Steenſtrup, der paa viſte Miſforſtaaelfen, ſom laa til Grund for Prof. Eſchrichts Opfattelse af Betænkningens Indhold i dette Punkt, hvilken med ſaa Ord, gif ud paa, at den ſammenlignende Anatomi, ſom ſelvſtændig Videndiſkab, ſkulde have et Muſeum for ſig ſelv, og at dette, ſaaſremt den ſammenlignende Anatomi ingen egen Docent havde, ſkulde være underlagt Professorene i Phyſiologi, eller hvis denne ikke var det voxen, da en anden, kun under ingen Betingeſe Professorene i Zoologi.

I Henhold til Comitebetænkningen blev Sagen derefter bragt for den academiſke Lærereforſamling, ſom med Stemmeſlerhed vedtog, at den ſtilledes i Bero en paſſende Tid, indtil det viſte ſig, om ikke et Forſlag til en Forening ſom den af Comiteens Flertal foreſlaaede maatte fremkomme fra Beſtyrelſen for det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeum. Saaledes henſtod Sagen, indtil Conſiſtorium, efter Foranledning af Ministeriet, i Maret 1858 atter tog den under Overveieſe og lod en ny Comite af Profefſorer (Eſchricht, Fenger og Gram) ſammentræde med Directionen for det Kgl. naturhiſtoriſke Muſeum (Forchhammer og Steenſtrup) for at forhandle Spørgsmaalet om de forſkjellige naturhiſtoriſke Muſeers Forening.

Førend denne Comite havde ſluttet ſine Forhandlinger, indkom der paa ſamme Tid, ſom der i Maret 1859 blev foretaget en Udvidelle af Univerſitetets mineralogiſke Muſeers Locale, Indſtilling til Ministeriet fra Conſiſtorium om en foreløbig Forening af det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeums mineralogiſke Afdeling med Univerſitetets mineralogiſke Samling. Denne Forening blev af Ministeriet bifaldet, dog under Forventning af, at den fornødne Bevilling ved Finantsloven for 1860—61 blev meddelt til, at det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeum afgav til Univerſitetet af ſit Tilſkud fra Finantskaſſen den Lønning og de Indtægtsbidrag, ſom hidtil af Tilſkuddet havde været henlagte til det Kgl. Muſeums mineralogiſke Afdeling*).

*) Om denne Indſtemmeſe vil det nærmere blive meddelt paa ſit Sted nedenfor under Afſnittet om de videndiſkabelige Samlinger.

Efterat Spørgsmaalet om den mineralogiske Afdelings Overgang til Universitetet saaledes var blevet udforsket af den almindelige Sag, afgav Comiteen, der da ved Statsraad Fengers Udnævnelse til Finansminister havde mistet et af sine Medlemmer, sin Betænkning under 27de Juli 1859*). I Henhold til hvad der af den tidligere Comite var yttret erklærede den sig bestemt for Hensigtsmæssigheden af, at de 2de zoologiske Samlinger bleve forenede til een, under Universitetet hørende almindelig Samling. Denne Forening ansaa Comiteen ønskelig i økonomisk Hensende, men fremfor alt anbefalelig af Hensyn til de aandelige Kræfter, som beskæftiges ved Samlingerne. Navnlig mentes Foreningen at ville bevirke en Forandring i de ugunstige Forhold, hvorunder den egentlige Universitetsdocent i Zoologien hidtil og længe havde maattet virke, idet hans Tid og Kræfter væsentlig havde maattet anvendes paa Museumsforretninger. Dertil kom den øiensynlige Fordel, som det ved Tilveiebringelsen af et nyt Locale for Museerne vilde være kun at have eet samlet Museum.

Med Hensyn til Vilkaarene for Overtagelsen af det Kongelige Museums naturhistoriske Samlinger opstillede Comiteen som første Betingelse, at dette Museums Gaard i Stormgade med deri værende Inventarium gik over til Universitetets Eiendom. Dernæst fandt Comiteen, at Universitetet som Veberlag for de Forpligtelser, det paadrog sig, maatte sikkes det Tilskud, som Staten gav sit Museum, dengang 7,424 Rd. Uagtet Universitetet vilde have et billigt Krav paa at erholde et Bidrag til Opførelsen af den nye Bygning for de forenede Museer, forment Comiteen dog, at Universitetet burde frasælde dette Krav, hvis Statskassen fandtes villig til, istedenfor det aarlige Tilskud, at udbetale Universitetet den tilsvarende Capital eller omtrent 198,000 Rd. eller at meddele Universitetet et Indskrivningsbevis for en tilsvarende Sum.

Sluttelig fremsatte Comiteen Forslag til en forhøiet Lønning for de ved det Kongelige Museum ansatte Inspectorer, hvilken antoges at burde bestemmes til 800 Rd. Begyndelseslønning og Alderstillæg af 200 Rd. hvert 3die Aar til 1,800 Rd. Naar Lønningerne saaledes forbedredes, antoges Universitetet at maatte være berettiget til at jordre, at Inspectorerne væxelvis uden særlig Godtgjørelse skulde holde Forelæsninger over deres specielle Afdeling af Zoologien.

Betænkningen blev derefter forelagt den academiske Lærersforsamling, som eenstemmig tiltraadte det deri fremsatte Forslag, idet den derhos bemyndigede Consistorium til, forsaavidt det maatte være nødvendigt, at gjøre mindre Forandringer i det Foreslaede, naar Universitetet tilfikkedes de i Betænkningen nævnte Pengevederlag for Overtagelsen af de Kongelige Samlinger. Consistorium sluttede sig ligeledes i Hovedsagen til det i Comitebetænkningen Udtrede og Foreslaede og tilføiede, ved at tilstille Ministeriet Sagen, ifkun den Bemærkning, at det vistnok maatte anses hensigtsmæssigt, at det af Staten hidtil givne Tilskud til det Kgl. Museum kapitaliseredes eller converteredes til et Indskrivningsbevis, men at Consistorium dog i Betragtning af, at Anliggendet kunde møde Vanskelighed, havde tænkt sig Sagen ordnet saaledes, at Tilskuddet blev tillagt Universitetet ved en særlig Lov.

I Overensstemmelse med de saaledes førte Forhandlinger og den foreliggende

*) Findes aftrykt i Rigsdagstid. for 11te Sess. 1859, Auh. A. Sp. 477—492.

Comitebetænkning, som Ministeriet i det Væsentlige tiltraadte, blev der af Samme forelagt Rigsdagen følgende Lovudkast*):

Forslag til Lov om det Kongelige Museums Overgang til
Kjøbenhavns Universitet.

§ 1. Det Kongelige naturhistoriske Museums Samlinger overgaae til Kjøbenhavns Universitet og forenes med dette naturhistoriske Museer fra 1ste April 1860 at regne, fra hvilken Tid Universitetet bestrider alle Udgifterne ved Samlingernes Vedligeholdelse, videnskabelige Ordning og Forsøgelse og lønner de ved det Kongelige naturhistoriske Museum nu ansatte Embedsmænd og Betjente, der ved Forantringens Indtrædelse overgaae i Universitetets Tjeneste.

§ 2. Det Kongelige naturhistoriske Museums Gaard i Stormgade i Kjøbenhavn med alt i denne værende Inventarium bliver fra 1ste April 1860 Universitetets Eiendom. Fremdeles udredes fra samme Tid af Kongerigets Finantser, som Bidrag til Universitetet for Afholdelsen af de Udgifter, der følge af Overtagelsen af Museets Samlinger, et Tilskud af 8,000 Rd. aarlig, under hvilket indbefattes det, ifølge allerhøieste Resolution af 11te August 1848, under Navn af det Lundske Legat til at lønne en Videnskabsmand som Inspector ved den af Professor Dr. phil. P. B. Lund stiftede Samling af fossile Levinger fra Brasilien henlagte Beløb af 360 Rd. aarlig af Finantskassen.

§ 3. For Inspectorerne ved de under Universitetet samlede naturhistoriske Museer bestemmes Gagen til 800 Rd. for hver, hvorhos der for hver tre Aars Tjeneste tilstaaes dem et Tillæg af 200 Rd. aarlig; dog kan Gagen ikke overstige 1,800 Rd. aarlig. Disse Lønninger ansættes til Sæd efter samme Regel, som indeholdes i Lov af 12te Januar 1858 om Lønningerne for de ved Kjøbenhavns Universitet med flere Undervisningsanstalter ansatte Embeds- og Bestillingsmænd. Inspectorerne forpligtes til at holde offentlige Forelæsninger over deres specielle Afdeling af Naturhistorien uden særligt Bederlag, medmindre et saadant allerede derfor er tilstaaet.

§ 4. Ved første indtræffende Afgang blandt de nuværende tre fra det Kongelige naturhistoriske Museum til Universitetet overgaaende Inspectorer nedsættes Inspectorernes Antal til to, til hvilken Tid der da kan antages en Assistent, som lønnes paa samme Maade, som det i Lov af 12te Januar 1858 § 9 ommeldte Tjenestepersonale.

§ 5. For Finantsaaret 1860—61 bevilges det Tilskud til Lønningerne, som udfordres efter nærværende Lov.

Motiverne til Forslaget indeholdt efter en Oversigt over Sagens Behandling — hvilken forbigaaes her som alt meddelt i det Forudskikkede — følgende Bemærkninger til Lovforslagets enkelte Paragrapher:

ad § 1. Af det Kongelige naturhistoriske Museums 5 Inspectorposter henstaae to (for den mineralogiske og for den 4de zoologiske Afdeling) vacante. Foruden Inspectorposterne er ved Museet ansat en Conservator, der tillige er Foreviser, og et Bud, der tjener som Arbeidsmand ved Museet og som Portner ved Museets Gaard. Begge disse Tjenester ere ogsaa for Tiden ledige.

*) See Rigsdagstid. 11te Sessj. 1859 Anh. A. Sp. 471—482. Folketib. Tid. Sp. 630—660; Anh. B. Sp. 545—552.

ad § 2. Tilskuddet af Finanterne til Museet er ved Finantsloven for 1859—60 bevilget og ved Finantslovudkastet for 1860—61 foreslaaet bevilget med 7,424 Rd., foruden omtrent 500 Rd. til Bygningernes Vedligeholdelse (§ 10 F. b.). Med Hensyn til det „Lundske Legat“ blev det ved Kgl. Resolution af 11te August 1848 bifaldet, at den af Dr. P. V. Lund skjenkede Samling af brasilianske Fossilier med dertil hørende andre Samlinger, baade den da allerede herværende Del af denne og den, der kunde ventes hidsendt fra Brasilien, maatte indlemmes under det Kongelige Museum for Naturvidenskaberne som en særegen Afdeling af dette, og et Beløb af 360 Rd., der udgjør 4 pCt. Rente af den Capital 9,000 Rd., som Samlingens Tilveiebringelse anslaaes at have kostet Giveren, aarlig udredes af Finantskassen samt under Navn af det Lundske Legat henlægges til at lønne en Videnskabsmand af Faget som Inspector ved denne. I Kraft af denne allerhøieste Resolution er Inspectorposten ved denne Samling anført som en særlig Tjeneste i Finantsloven for 1850—51, see Udgiftsbilag VII, 1, Lit. b. For Tiden er Inspectoratet for denne Samling overdraget en af Inspectorerne for Museets zoologiske Afdelinger, der ved Siden af sin Gage ved Museet oppebærer Legatet og fremdeles efter Museets Overgang til Universitetet vil beholde denne paa samme Maade.

ad § 3. Med Hensyn til de nuværende Inspectors Gager, som ere opgivne i den vedlagte Comitébetænkning, bemærkes, at under de anførte Gagebeløb ere de Tillæg medregnede, som Inspectorerne have erholdt ved den midlertidige Fordeling af den jorlige Overinspectorgage, nemlig den ældste Inspector 200 Rd. og de to andre hver 100 Rd. aarlig. Af de nuværende Inspectorer ere de to kongeligt ansatte i Museets Tjeneste i Aaret 1843, den Tredie constitueret i Aaret 1848 og saft ansat i Aaret 1849. Ved Paragraphens Slutningsbestemmelse er sigtet til, at en af Inspectorerne er tillagt et Honorar af 600 Rd. aarlig for at holde specielle entomologiske Forelæsninger ved Universitetet.

Lovforslaget kom ikke videre end til første Behandling i Folkethinget.

Som det af Lovforslaget vil være bemærket, bleve de vigtige, paa Sagens tidligere Trin af Universitetet forhandlede, Spørgsmaal om Universitetets forskjellige naturvidenskabelige Museers indbyrdes Forhold og Stilling efter Foreningen og om Tilveiebringelsen af Museumsbygningen, ganske som det var iagttaget ved Consistoriums Forslag, holdte udenfor Lovforslaget. Da Ministeriet agtede at forelægge den i October 1860 sammentrædende Rigsdag et Lovforslag om Anliggendets Ordning i dets hele Omfang, hvorunder navnlig vilde høre en Plan for Museernes Formaal og fremtidige Virksomhed og for Indretningen af Bestyrelsesforholdene indenfor Universitetets Omraade, anmodede Ministeriet ved Skrivelse af 26de Mai 1860 Consistorium om at underkaste Sagen en hertil sigtende fornøjet Overveielse og derefter følgende Behandling af den academiske Væreforsamling.

Efter denne Begjæring nedsatte Consistorium en Comité (Rector universitatis, Etatsraad Bornemann, Conferentsraad Forchhammer, Etatsraad Eschricht og Professor Steenstrup) til at tage Sagen under Behandling.

Til samme Comité overdrog Consistorium fremdeles, i Anledning af en særlig Opfordring af Ministeriet, at tage under Overveielse, om det af Hensyn til, at det physiologisk-zootomiske Museums Locale baade efter sin Beliggenhed og hele øvrige Besskaffenhed, der vilde nødvendiggjøre en Hovedreparation, maatte ansees for mindre hensigtsmæssigt, ikke paa en eller anden Maade skulde lade sig gjøre at tilveiebringe et andet og bedre Locale for Museet end det til samme nu benyttede Kjælderrum.

Comitéen, som just, da den var ved Afslutningen af sit Arbeide, ved Døden blev berøvet sin Formand, afgav sin Betænkning under 22de April 1862.

Comiteen delte sig i to Undercomiteer. Den ene af disse bestaaende af de 2de Bestyrere af Universitetets mineralogiske og zoologiske Museer, der tillige vare Directeurer for det Kongl. naturhistoriske Museum, blev det overdraget at gjøre Udkast til Organisationsforholdene og derom at conferere med Inspectorerne ved det Kongl. Museum.

Den anden Undercomite, bestaaende af samme Medlemmer og Bygnings-inspectør, Professor Hansen, blev det derimod overdraget at forberede et Udkast til den eventuelle Bygning med Tegning og Overslag.

Den af den førstnævnte Undercomite afgivne Betænkning angik dels alt hvad der vedkom Museernes Indbegreb eller Omfang, Formaal, Bestyrelsesforhold indenfor Universitetet, Budgetter og Regnskaber, dels de almindelige Forbringinger til den nye Bygning for det forenede zoologiske Museum.

Den første Del af Betænkningen begyndte med Besvarelsen af det Spørgsmaal, der af sig selv stillede sig forrest, nemlig: i hvilket Omfang Begrebet af de naturhistoriske Museer, der maatte kunne sættes i Forhold til hinanden eller i en vis Samvirken med hinanden, vilde være at tage.

I denne Henseende vare alle Comiteens Medlemmer enige i den Betragtning, at der herunder ikke vel kunde indbefattes andre end de tre egentlige naturhistoriske Museer, det mineralogisk-geognostiske, det botaniske og det zoologiske.

Disse tre Museer, der vel fra Universitetets Standpunkt forsaavidt udgjøre en Enhed, som de staae i tre Videnskabers Tjeneste, der indenfor Universitetet danne en sluttet Gruppe og som i Virkeligheden have talrige Berøringspunkter med hinanden og mange Fællesinteresser, mente Comiteen at burde fremdeles vedblive at staae selvstændige og uafhængige af hinanden, ogsaa efterat en Sammensmeltning af Universitetets og det Kongelige naturhistoriske Museums ensartede Samlinger ifølge det tidligere Forslag og Lovudkastet havde fundet Sted, dog saaledes at de paa Grund af hine Berøringspunkter og af deres Stilling i samme høiere Undervisningsanstalts Tjeneste maatte være forpligtede til at tage visse Hensyn til hinanden. Ethvert af disse Museer burde saaledes afgive til de andre alle saadanne Gjenstande, som aabenbart ikke naturlig høre under deres eget Omraade, men under de andres, og som ved Gaver, Indsamlinger eller paa andre Maader mere tilfældig vare komne dertil. Omvendt burde ogsaa ethvert af Museerne optage under sit Omraade de Grupper eller hele Klasser af Gjenstande, som ifølge fælles Aftale mellem Overbestyrerne efter Videnskabens Standpunkt maatte ansees nærmest at henhøre under det ene eller det andet af dem.

I et ganske andet Forhold end det, hvori disse tre Museer maatte stilles til hinanden, stod det physiologiske Museum, som saadant, til disse, og derfor, saavel som af praktiske Hensyn, havde Comiteen ikke kunnet optage dette Museum med imellem de egentlige naturhistoriske og dem, hvilke Ministeriets Strivelse nærmere angik.

Det physiologiske Museums Udgifter vare siden Anstiftelsen i 1841 af Professor Eschrichts Privatamling, der tjente til Grundlag, blevne bestridte af den Sum, der i Universitetets Budget særlig er anvist til Apparatet for de physiologiske Forelæsninger ved det medicinske Facultet, under hvilket saavel Docenten som Muscet er henregnet. Physiologien var en Videnskab, der i de forskjellige Perioder og under de forskjellige Lærere var bleven og endnu bliver holdt snart mere paa det

comparativ-anatomiske, snart mere paa det kemisk-fysiske Standpunkt, og som Følge heraf vilde det physiologiske Museum snart fortrinsvis forsynes med zootomiske Præparater, snart med fysiske og kemiske Apparater, hvoraf hvert enkelt maatte med fuldt saa megen Net vilde kunne finde sin Plads i et af Universitetets andre Museer eller Samlinger. Et særligt Museum vilde i hvert Fald Doctenten i Physiologi ikke kunne undvære. Om end det zoologiske Museum's zootomiske Afdelinger maatte naae et nok saa betydeligt Omfang, vilde han dog have at vedligeholde et særligt physiologisk-zootomisk Apparat ifølge samme Nødvendighed, som paa den anden Side det videnskabelige zoologiske Studium maatte stille den Fordring, at kunne ved det zoologiske Museum uddanne det fornødne zootomiske Apparat i det Omfang og med det Tilfuit, som den zoologiske Forsknings Tare fordrer, — paa begge Sider naturligvis dog kun forsaavidt deres økonomiske Hjælpe midler tillade det. Ved forudgribende Forholdsregler at ville lægge Vaand paa Videnskabens naturlige Udvikling vilde altid være at betragte som i høi Grad uhenigtsmæssigt. Medens enhver Sammensmeltning af det zoologiske og det physiologiske Museum, eller en Optagelse af det ene i det andet, ikke kunde billiges og kun vilde hæmme begges Hensigtsmæssighed, vilde det dog være indlysende, at en Tilslutning (en Iuxtapositio) af disse to Museer, saaledes navnlig, at begges Indhold opstilledees saa nær ved hinanden som muligt, vilde være særdeles ønskelig, ja endog være et væsentligt Gode, især naar, som det hos os er Tilfældet, det physiologiske Museum's anatomiske Apparat allerede har naaet et saa anseeligt, i enkelte Retninger endog et saa betydeligt Omfang, at det i disse træder op som et væsentligt Supplement til vore zoologiske Museer, som de nu ere. I en og samme Bygning vilde de imidlertid ikke kunne opstilles, efterat den til de forenede naturhistoriske Museer udfete Plads af Universitetets-Firkanten udmod Krystalgaden er bleven saameget indskrænket ved Bibliotheksbygningens Henlæggelse med Enden imod samme Gade og den herved nødvendiggjorte Udførselsport paa dette Sted. Der stod da kun tilbage at ønske begge Museers Bygninger saa nær hinanden som muligt. For Diebliffet stillede Forholdet sig forsaavidt heldigt, som det physiologiske Museum's nuværende Locale støder saagodtsom umiddelbart op til Byggepladsen for den forventede nye Bygning for det zoologiske Museum. Men da det nuværende Locale for det physiologiske Museum nødvendigvis snart maatte ombyttes med et andet, havde Comiteen kun at ønske, at ogsaa dette maatte komme til at staae i et nogenlunde gunstigt Localforhold dertil.

I Henseende til Museernes Formaal mente Comiteen, at, saasnart de Kongelige mineralogisk-geognostiske og zoologiske Samlinger vare blevne optagne i eller forenede med Universitetets tilsvarende Samlinger, burde Formaalet for Universitetets tre naturhistoriske Museer — det mineralogiske, botaniske og zoologiske — være: paa bedste og hyldigste Maade, og hyldigere end hidtil har kunnet skee, at understøtte Universitetet som videnskabeligt Institut og som Underviisningsanstalt i alle Retninger af dets Virksomhed for at udbrede Kundskab om de tre Naturrigger, fremme Studierne af disse og befordre de naturhistoriske Videnskabers egen Fremvæxt.

Til disse Diemed skulde de i Museerne optagne Samlinger efter bedste Evne o: efter de til Raadighed stillede økonomiske og personlige Kræfter

a) i Almindelig hed stræbe efter til en vis Fylde — ikke til Artsfuldstændighed og ikke til Overflødighed, men med en efter Videnskabens Standpunkt,

Tiden og Forholdene lempet fornuftig Begrændsning — at give et ansfueligt Overblik over de Former og Gjenstande, der henhøre til de tre Naturrigger, efter deres naturlige Slægtfæb og med deres Udvikling i Tiden og Rummet;

b) særlig søge at opløse i det Enkelte alle de Netninger, i hvilke Universitetet indenfor disse tre Videnskaber Omraade enten allerede giver en speciellere Undervisning eller senere maatte agte at give den, og et saadant særligt fast Formaal burde det være at opløse Danmark og de danske Vilandes Naturfrembringelser, hvorfor ogsaa Museerne i denne Netning skulde stræbe efterhaanden at nærme sig Fuldstændighed i Artsrepræsentationen;

c) fremdeles frembyde det nødvendige Materiale til videnskabelige Undersøgelser baade for de naturhistoriske Studerende og for Videnskabsmænd af Faget, saa at disse Arbejder kunde blive til nye Kilder for Videnskabens Berigelse og Uddannelse.

Som en uundgaaelig Betingelse for Opnaaelsen af disse Diemed maatte Samlingerne være ordnede og opstillede saaledes, at de kunde tjene til Belæring baade for et større almindeligt Publicum (hvorved forstodes et ikke fagkyndigt eller dog et mindre = fagkyndigt), for hvilket de paa egne Tider skulde være aabnede,*) og for de paa forskjellige Udviklingsstrin staaende Studerende ved Universitetet, samt for Enhver, der attraaer virkelig Kundskab i Naturriggerne eller i enkelte Netninger af disse. I alle deres Afdelinger maatte de være let tilgængelige for at kunne efter bestemte vedtagne Regler være benyttelige for Lærerne i Faget og for enhver Videnskabsmand. Studiesamlinger, beregnede paa de Studerendes Tarv, maatte anlægges i alle tre Museer i det Omfang, som de enkelte Videnskaber fordrerede det, og stilles i saa nær Forbindelse med Auditorierne og Studieværelserne som muligt.

I det Hele maatte, efter Comiteens Mening, Museerne anses for desto bedre at opfylde deres Bestemmelse, jo mere de paa den ene Side afgave Midlet til de naturhistoriske Videnskaber egen Berigelse og paa den anden Side bleve Redskaber, hvorved Kundskaber i disse udbredtes.

Hvad Museernes Bestyrelsesforhold indenfor Universitetet angik, bemærkede Comiteen, at uagtet den Uafhængighed, der blev hævdet de tre Hovedmuseer i Naturhistorien ligeoverfor hinanden indbyrdes, var der dog Fællesinteresser og Fællesforpligtelser ligeoverfor Videnskaben og Universitetet, der paa lægge dem at tage flere Hensyn til hinanden; dette mente Comiteen vilde paa den fordelagtigste Maade opnaaes, naar Overbestyrerne af de tre Museer, der tillige ere professores ordinarii i de tre naturhistoriske Fag, danne ligesom et fast Collegium, et Slags Museumsråd, som ikke alene vilde have at overveie alle slige Spørgsmaal, der indbyrdes maatte reise sig inellem Museerne under deres Bestræbelser for paa bedste Maade at naae deres Formaal, men ogsaa alle almindeligere, Museernes Fællesinteresser berørende Spørgsmaal, der fra Universitetets Overbestyrelse, Consistorium eller Ministeriet, maatte blive det forelagte.

Overbestyrelsen af hvert af de tre Museer burde, efter Comiteens Ansættelse, i Reglen være knyttet til den normale Professorpost i den respective Netning, hvori Museet er anlagt, altsaa: for det mineralogisk-geognostiske Museum

*) Til Veiledning igjennem Museet mentes der til det større Publicums Brug, saajuart Foreningen var udført og Museet opstillet, at maatte udgives en kortfattet Overfigt over Samlingerne.

vilde professor mineralogiæ et geognosiæ, for det botaniske Museum (med den botaniske Have) professor botanices ordinarius, for det zoologiske Museum professor zoologiæ ordinarius blive Overbestyrer. Kun undtagelsesvis og under særegne personlige Forhold mentes den, efter Consistoriets Indstilling og med Ministeriets Samtykke, at kunne gaae over til en professor extraordinarius i vedkommende Fag ved Universitetet eller til en af de andre ved Museet ansatte videnskabelige Kræfter; men Overbestyrelsen for hvert enkelt Museum burde i det Heles Interesse, og navnlig for at forebygge en meget skadelig Adspjaltelse af det sammenhørende Heles Afdelinger, stedse blive samlet og ikke deles mellem to eller flere. Indenfor ethvert af de tre Museer vilde Bestyrelsen være at uoøve efter visse af Ministeriet billigede Grundtræk.

I det forenede mineralogisk-geognostiske Museum antoges Overbestyreren at kunne overkomme Bestyrelsen ved Hjælp af to Assistenten, af hvilke den ene vilde tilkomme ifølge Foreningen, og i det botaniske Museum med den allerede der ansatte faste Assistent, der tillige er Bibliothekar og ansat som Inspectør ved Herbarierne.

I det zoologiske Museum vilde Bestyrelsen, efter Foreningen, blive mere sammensat, baade fordi det var det Museum, der ved Foreningen fik den største Udvidelse, og det, i hvis Tjeneste de fleste videnskabelige og tekniske Kræfter fra det kongelige Museum vilde overgaae. Om denne fremsatte Comiteen følgende Forslag:

Overbestyrelsen af det forenede zoologiske Museum overtages i Analogi med de andre Universitetsmuseer og Læreapparater af professor ordinarius i Zoologien, men den specielle Bestyrelse af Museets enkelte Hovedafdelinger overtages dels af ham, dels af de dertil specielt ansatte Afdelingsinspektorer, nemlig de tre fra det kongelige Museum overgaaende Inspektorer, hvis Antal imidlertid ved indtrædende Vacance skal indskrænkes til to, saaledes at der til den Tid dog ansættes en Assistent istedenfor. Til Hjælp ved de enkelte Afdelingers Bestyrelse kan fremdeles ogsaa den Universitetsmuseet abjurerede, oprindelig af det Doltkeffe Legat lønede, Assistent anvendes, forsaavidt Tiden fra de øvrige ham paahvilende Arbejder maatte tillade det.

Enhver af de nævnte Inspektorer overtager, i Overensstemmelse med de ham tidligere paahvilende Forpligtelser og tilkommende Rettigheder, den videnskabelige specielle Bestyrelse af de samme Afdelinger af det forenede Museum, hvilke for vare ham betroede ved det kongelige Museum; han varetager altsaa, som hidtil, Afdelingernes Ordning, Opstilling og Etifettering samt Forøgelse og anvender i disse Siemed den for hver Afdeling paa det almindelige Museumsbudget ansatte Conto og aflægger Regnskabet derfor; han udfører de Afdelingen specielt vedkommende Indkjøb og Bytninger, fører dens Protokoller og Correspondance og har Tilfyn med den Afdelingerne tilstaaede Conservations- og Preparationshjælp; i det Hele paahviler det ham at uddanne sin respective Afdeling, saa godt han formaaer, imod Museets almindelige og specielle Formaal i Videnskabens og Oplysningens Tjeneste. Det er ferresten en Selvsølge, at en saadan Afdeling, idet den iøvrigt varetager den almindelige Repræsentation af Formerne, indtil en vis Grad kan og bør være tillige et Udtryk for Bestyrerens specielle videnskabelige Studier. I et lignende Forhold stilles Overbestyrerne til den eller de Afdelinger,

som komme til at staae under ham umiddelbart, eller middelbart igjennem den Museet dertil givne Assistance.

I Forbindelse hermed paaviste Comiteen, hvorledes de ved Museerne alt ansatte Inspectorer, Assistenten og Præparatorer vilde i Overensstemmelse med det Foreslaaede finde Anvendelse. Om Overbestyrelsen selv tilføiede Comiteen Forslag til følgende nærmere Bestemmelser:

Det paaligger Overbestyrelsen at have Overtilsyn med Museet i dets Helhed, og den har derfor ogsaa et almindeligt Ansvar selv for de Afdelinger, som have særlig Bestyrelse; den paaseer, at der for de forskjellige Afdelingers Opstilling og Etikettering samt Tilgængelighed bliver Ensartethed, og vedtager efter Drøftelse med de særlige Bestyrere de Regler, der i disse Henseender skulde følges; den leder alle Fællesanliggender og fører den fælles Brevveksling; almindelige Indsamlinger for flere Afdelinger besørger af Overbestyrelsen, og Indsamlinger af bethdeligere Omfang, der forberedes indenfor de særlige Afdelinger, maae i Museets Fællesinteresse indberettes til denne. Almindelige Sendinger til Museet modtages af denne, og den fordeles Indholdet til de vedkommende Afdelinger, o. s. v., o. s. v.

Til Drøftelse af Sager af Interesse for alle Museets Afdelinger sammenskalder Overbestyrelsen periodiske (maanedlige) Møder med Bestyrerne og leder Forhandlingerne i disse; den samler de enkelte Regnskaber og de Beretninger, der aarlig maae afgives over de enkelte Afdelingers Fremgang, og sender disse med sine egne til Consistorium og Ministeriet; den er overhovedet det regulære Mellemled imellem alle de enkelte Afdelinger og Universtitetets Overbestyrelser.

Med Hensyn til Fordelingen af Arbeidet mellem de ved Museerne anbragte videnskabelige Kræfter maatte Comiteen fra Universtitetets Standpunkt særlig fremhæve, at Overbestyrerne, de normerede Professorer i de tre naturhistoriske Fag, have deres Hovedvirksomhed som Universtitetslærere og som almindelige Repræsentanter for deres Videnskaber ved Universtitet, og at Museernes almindelige og speciellere Bestyrelse er en mere underordnet Del af deres Embedspligter, medens Bestyrerne for de specielle Afdelinger have deres Hovedvirksomhed i Museets Bestyrelse og de dermed sammenknyttede specielle Forskninger og den underordnede som Docenter i deres specielle Fag. Ligesom Universtitetet derfor maatte vente, at det professorales ordinarii i og for Museerne paalagte Arbeide, ved Hjælp af den Museerne i forskjellige Form tilbedte Assistance, begrænsedes saaledes, at den større Del af deres Tid kunde offres paa Forelæsninger og videnskabelige Studier, saaledes maatte det paa den anden Side ogsaa vente, at den Docentvirksomhed, der i Overensstemmelse med tidligere Betænkninger og det fremlagte Lovudkast paalagdes Specialbestyrerne, indskrænktes saaledes, at deres Hovedvirksomhed ikke derved kom til at lide. Kun ved at fastholde en saadan Begrænsning vilde Universtitetet undgaae større Collisioner imellem disse Dobbeltvirksomheder eller Nødvendigheden af at ansætte endnu flere Kræfter ved de forenede Museer. Comiteen antog, at ethvert billigt Hensyn til de Studerendes Tarv var taget, naar der blev tilbudt disse halvaarlig en Specialforelæsning indenfor en af de tre Hovedrækker i Dyreriget, og mente derfor, at der i Embeds Medfør burde af Inspectorerne kun fordres et saadant halvaarligt Cursus stiftet, ligesom ogsaa, at dette Cursus burde være indskrænket til faa ugentlige Timer (2—3).

Til Slutning erindrede Comiteen endnu med Hensyn til disse gjensidige Forhold imellem Personalet og Museet om den Lov, der hersker ved alle velordnede

Museer og som ogsaa for det senest ansatte Personale ved vore Museer er gjort gjældende, den at ingen maa anlægge private Samlinger i samme Retning som de Samlinger, ved hvilke han er ansat og for hvilke han er ansvarlig eller medansvarlig. Dette vilde altsaa gjælde for samtlige Overbestyrere og for de enkelte Specialbestyrere i deres respective Fag. Forsaavidt en Bestyrer eller Overbestyrer var i Besiddelse af slige Samlinger førend sin Ansættelse, burde han ikke fortsætte eller forøge dem efter sin Ansættelse, men ved passende Leilighed søge at afhænde dem.

Om Budgetterne og Regnskaberne tilføjede Comiteen særskilt nogle Bemærkninger og Forslag om Formen og Anlægget af disse i det Hele.

Betænkningens anden Del angik Fordringerne til den nye Bygning for det forenede zoologiske Museum og indskrænkede sig i det Væsentlige til at angive det Rumfang, som den nye Bygning burde have, og de Hovedhensyn, der ved en hensigtsmæssig Indretning af Localet vilde være at tage.

Betænkningen var ledsaget af følgende Bilag: 1) Punkter af den paatænkte Organisationsplan, forelagte Inspectorerne ved det Kongelige naturhistoriske Museum. 2) Den Kongelige Approbation af enkelte Forandringer i det Kongelige naturhistoriske Museums Organisationsplan af 18de Septbr. 1828. 3) Bemærkninger om og imod de Inspectorerne forelagte Punkter af Inspector, Prof. Schjødte. 4) Bemærkninger om samme Punkter af Inspector, Prof. J. T. Reinhardt. 5) Comiteens Bemærkninger med Hensyn til Inspector, Prof. Schjødtes Indlæg. 6) Aftryk af Organisationsplanen af 18de Septbr. 1828 for det Kgl. naturhistoriske Museum, dens III Del: om det naturhistoriske Museums Brug og Offentlighed.

Den anden ovenfor omtalte Undercomite afgav Betænkning over 2de af Bygningsinspector, Professor Hansen udarbejdede Bygningsudkast med Tegninger, Planer og Overslag over Udgifterne.

Det ene af disse Udkast gik ud paa at opføre en rektangulær Museumsbygning, dannet af 4 Fløie, med Hovedfaçade ud mod Krystalgade, 75 Alen lang, 50 Alen bred, i en Afstand af 30 Alen fra den gamle zoologiske Bygning og af 21 Alen fra den nye Bibliotheksbygning.

Det andet Udkast var anlagt paa en Museumsbygning, bestaaende af to Dele, nemlig en Hovedlænge, Museets Façade, langs med Krystalgade, og en Tverbygning, gaaende omtrent fra Midten af Façadebygningen henimod den gamle Consistoriibygning, saaledes at Façadebygningen vilde nærme sig Bibliotheksbygningen paa en Afstand af 11—12 Alen og paa den anden Side gaae lige op til Nørregade, hvorved Bygningen vilde faae en Længde af 123 Alen og en Brede af 20 Alen. Comiteen erklærede sig principaliter for den første Plan og kun subsidialiter for den anden.

For det zootomisk-physiologiske Museum, for hvilket det, som ovenfor Side 39 bemærket, særlig, efter Ministeriets Begjæring, blev paalagt Comiteen at tilvejebringe et Forslag om et udvidet Locale, kunde Comiteen, uagtet al anvendt Umage for at finde et for dette tjenligt Locale anbragt i den for de forenede Museer fælles Bygning, ikke bringe nogen anbefalelig Plan i Forslag, men maatte indskrænke sig til at paavise en midlertidig Udvei til et udvidet Lokale indenfor den nye zoologiske Museumsbygning. Betænkningen om disse Bygningsplaner blev ledsaget af særlige Bemærkninger til det første Bygningsprojekt af Professor

Clausen, hvilke sammenfattedes i det Forslag, at al Afgjørelse fra Universitetets Side angaaende den foreliggende Bygningsplan maatte udsættes, indtil der var udarbejdet en anden Plan til Jævnjorelse med denne, med den Opgave: at Museumsbygningen jores fra en Afstand af 10 Alen fra Bibliotheksbygningen langs med Kryсталgade indtil Nørregade.

Sagen blev derefter forhandlet af den academiske Lærerforsamling i et den 21de Mai 1862 afholdt Møde. Forsamlingen tiltraadte eenstemmig med 27 Stemmer det fra Comiteen fremkomne Forslag angaaende det indbyrdes Forhold imellem de tre egentlige naturhistoriske Museer, disse Museers Forhold, Organisation og Bestyrelsesforhold i det Hele. Efterat Forsamlingen dernæst med 22 Stemmer mod 7 havde forkastet følgende af Professor Clausen stillede Forslag:

„Lærerforsamlingen betragter de indleverede Bygningsplaner som forberedende Arbejder, indstiller Bygmesteren til passende Honorar for samme og forbeholder sig til næste Aar at fremlægge Bygningsplan til endelig Vedtagelse, efterat der ved approberet Program er fastsat de fornødne Grundtræk i Henseende til Bygningens Omfang, dens Beliggenhed med særligt Hensyn til den fremtidige Benyttelse af Communitetsbygningen og dens Betryggelse mod Ildsfare“

vedtog Forsamlingen med 22 Stemmer mod 3 Comiteens principale Forslag, om at en ny Museumsbygning opføres efter den af Bygningsinspectør, Professor Panjen udarbejdede Plan Nr. 1. Derimod forkastede Forsamlingen med samtlige Stemmer mod 1 et Forslag om at borttage den Bygning, i hvilken den Kongelige Opgang til Solennitetssalen er anbragt, og i sammes Sted at anbringe et lukket Gaardsrum for det physiologiske Museum. Tillige udtalte Lærerforsamlingen, at den maatte ansee det for en givet Forudsætning, at de Betingelser for Museernes Sammensmeltning, som indeholdtes i § 2 af det Rigsbuden i 1859 forelagte Lovudkast, fastholdtes, nemlig at det Kongelige naturhistoriske Museums Gaard overgik i Universitetets Eie og at Kongerigets Finantser fremdeles udredede samme aarlige Pengetilskud til Universitetet, som hint Museum hidtil havde oppebaaret.

Consistorium tiltraadte i sin Betænkning af 12te Juli s. A. de Beslutninger, der saaledes vare tagne af den academiske Lærerforsamling. Med Hensyn til, at der af Professor Clausen i Fortsættelse af det ovenomtalte Forslag, som af ham blev stillet paa den academiske Lærerforsamling og af denne blev forkastet, var indgivet det ligeledes ovenfor omtalte Separatvotum, tilføiede Consistoriums øvrige Medlemmer i Betænkningen nogle nærmere Bemærkninger herom, som i det Væsentlige alt vare blevne fremsatte under den mundtlige Drøftelse af Anliggendet i den academiske Lærerforsamling.

Sluttelig fremsendte Consistorium en Skrivelse fra Etatsraad, Professor Otto om Locale for Universitetets pharmacologiske Samling i den nye Museumsbygning, hvorom Consistorium antog at der vilde være at tage Bestemmelse i sin Tid, naar Detailplanen for den nye Bygning blev udkastet.

Det derefter Rigsbuden af Ministeriet forelagte Lovforslag om det Kongelige naturhistoriske Museums Ovgang til Kjøbenhavns Universitet var, med de samme vedføjede Motiver,*) saalydende:

*) See Dep. Tid. for 1862, S. 889—893.

§ 1. Det Kongelige naturhistoriske Museums Samlinger forenes, fra 1ste April 1864 at regne, med Kjøbenhavns Universitets naturhistoriske Samlinger til eet naturhistorisk Museum, der saaledes kommer til at indbefatte et mineralogisk-geognostisk, et botanisk, et zoologisk og et zootomisk-physiologisk Museum. Det forenede Museums Hovedopgave skal være ved Hjælp af de Kræfter, der staae til Museets Raadighed, at anlægge og udvikle saavel almindelige videnskabelige Samlinger som Samlinger, der tjene til at ophvise, saa fuldkomment som mulig, Landets Naturforhold, og navnlig for Dyreriget's Bedkommende fremstille saavel Arterne som disses Udvikling.

§ 2. Det mineralogisk-geognostiske Museum bestyres af Professore i Mineralogi og Geognosi, det botaniske af Professore i Botanik, det physiologiske af Professore i Physiologi og det zoologiske dels af Professore i Zoologi, for hans Afdelings Bedkommende, dels af de andre ved samme Museum ansatte Inspectorer.

For de Anliggender, der angaae det forenede Museum i det Hele og de enkelte Museers indbyrdes Forhold eller Fællesinteresser, dannes, under Tilsyn af Consistorium ved Universitetet og Overbestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, et Museumsraad, bestaaende af samtlige Bestyrere og Inspectorer ved det forenede Museum. For dette Raad beskifter Consistorium en Formand, som vælges blandt Raadets Medlemmer.

§ 3. For det Kongelige naturhistoriske Museums og Universitetets forenede zoologiske Samlinger opføres en Bygning paa den Universitetet tilhørende Grund, til hvilket Arbejde og Bygningens Forsyning med Inventarium maa anvendes en Udgift af ialt indtil 186,909 Rd. 1 Mk. 10 β., der udredes af Communitetet. Det Kongelige naturhistoriske Museums Gaard i Kjøbenhavn med alt i denne værende Inventarium overgaaer fra den Tid, Foreningen træder i Kraft, til Universitetets Eiendom.

§ 4. Lønningerne for det forenede Museums Embedsmænd og øvrige Tjenestepersonale, hvilke helt overtages af Universitetet, ligeledes fra den Tid da Foreningen er gaaet for sig, blive at fastsætte ved den inden Udgangen af Finantsaaret 1863—64 forestaaende Revision af Lønningsloven af 12te Januar 1858 for Universitetet m. fl. Stiftelser.

§ 5. Museets Specialbudget tilligemed Statskassens aarlige Tilskud til dette bestemmes ved Finantsloven, første Gang ved Finantsloven for Finantsaaret 1864—65.

Motiver til foranstaaende Lovforslag.

Under Rigsdagens 11te Session 1859 blev der af Kirke- og Undervisningsministeriet forelagt Rigsdagen et Lovudkast om det Kongelige naturhistoriske Museums Overgang til Universitetet, hvilket ikke kom videre end til 1ste Behandling. Dette Lovudkast indskrænkede sig til en almindelig Bestemmelse om hint Museums Overgang til Universitetet med den dertil knyttede Vetingelse, at Museets Gaard kom til at overgaae i Universitetets Eie, og at Kongeriget's Finantser fremdeles kom til at udrede samme aarlige Pengetilskud til Universitetet, som Museet hidtil havde oppebaaret. Tillige forbandtes dermed et Forslag om en fereløbig Forhøielse af Lønningerne for Inspectorerne ved det Kongelige naturhistoriske Museum efter dets Forening med Universitetetsmuseerne. Derimod bleve Spørgsmaalene om Universitetets forskjellige naturhistoriske Museers indbyrdes Forhold og Stilling efter Foreningen, om Museernes fremtidige Hovedopgave og om Indretningen af Bestyrelsesforholdene indenfor Universitetets Omraade holdte udenfor Lovudkastet, hvilket heller ikke indeholdt noget om Tilveiebringelsen af den længe savnede nye Museumsbygning. Med Hensyn til disse Punkter har Ministeriet ladet Sagen undertaste

en fornøjet Overveielse af Consistorium og derefter følgende Behandling af den academiske Lærerforsamling, hvornæst Consistorium har meddelt Ministeriet en af en efter Consistoriums Foranstaltning nedsat Comité afgiven Betænkning om de naturhistoriske Museers Organisation tilligemed sine egne Ytringer om Sagen og Betænkning om Udfaldet af dens Behandling i Lærerforsamlingen. Endvidere ere Plan- tegninger med dertil hørende Overslag til den nye Museumsbygningens Opførelse blevene affattede af vedkommende Bygningsinspektør.

Hvad Lovforslaget i det Hele angaaer, vil det bemærkes, at det omfatter tre Hovedpunkter: det Kongelige naturhistoriske Museums Forening med Universitetets naturhistoriske Museer til eet Museum, Anerkendningen af en fælles Bestyrelse for samtlige forenede Specialmuseer og Opførelsen af en ny Museumsbygning. Derimod har Ministeriet antaget, at Vønningsbestemmelserne for det forenede Museums Embedsmand og øvrige Tjenestepersonale rigtigst tages i Forbindelse med den Revision af Universitetets Vønningslov af 12te Januar 1858, som ifølge Lovens § 35 forestaaer ved Udgangen af Finantsaaret 1863—64, og at fremdeles Fastfættelsen af Museets Specialbudgetter og af Statskassens Tilskud til dette bør holdes udenfor Loven og iføe ved Finantsloven, første Gang ved Finantsloven for 1864—65. Budgetbestemmelserne ville efter deres Natur høre nærmest under Finantslovene, og desuden bør de endelige Bestemmelser formentlig udsættes saalænge, indtil Forslagene til Budgettet kunne blive udarbejdede efter en fælles Overveielse af samtlige enkelte, under det forenede Museum hørende, Samlingers Forhold og Interesser, naar det ved Loven paatænkte Museumsraad, som lovbefalet Bestyrelsesled, kan sammentræde. Iøvrigt har Ministeriet saavel i dette Punkt som overhovedet ved Lovforslaget søgt saavidt muligt at tage de Bemærkninger til Følge, som i Anledning af det oprindelige Lovudkast fremkom saavel ved Sagens første Behandling i Thinget som i den afgivne Udvalgsbetænkning.

Hvad Enkelthederne i Lovforslaget angaaer har Ministeriet kun ganske lidt at tilføie.

ad § 1. Den af Consistorium nedsatte Comité har i den ovenberørte Betænkning ikke troet at burde optage Universitetets zootomisk-physiologiske Museum imellem de egentlige naturhistoriske Museer, og har, saavel fordi disse, (det mineralogiske, zoologiske og botaniske) indbyrdes staae i et ganske andet Forhold til hinanden, end det, hvori det physiologiske som saadant staaer til dem, som af praktiske Hensyn, antaget, at det physiologiske Museum, som Docenten i Physiologi i ethvert Fald ikke vil kunne undvære som et særligt Museum, bør holdes udenfor det forenede Museum. Lovforslaget gaar indidlertid ud fra, at dette Museum med de nævnte naturhistoriske gaar ind under det forenede Museum, eftersom baade dette synes at være det naturlige Forhold og der, saaledes som Museernes Bestyrelsesforhold ved Lovforslagets § 2 tænkes ordnede, ikke skønnes i nogen Maade derved at kunne befrygtes Fare for Bevarelsen af det physiologiske Museums fulde Selvstændighed og Uafhængighed af de andre Museer i dets videnskabelige Formaal og Virksomhed, ligesaalidt som der ved dets Optagelse under det forenede Museum er Spørgsmaal om en Sammensmeltning af det zoologiske og physiologiske Museum eller om nogen Optagelse af det ene i det andet.

Bed den om det forenede Museums Hovedopgave optagne Bestemmelse har Ministeriet noie fulgt den Betegnelse heraf, som indeholdes i den om det oprindelige Lovforslag afgivne Udvalgsbetænkning.

ad § 2. Den nysemtalte Comité havde foreslaaet, at det her omhandlede Museumsraad skulde bestaae alene af Universitetets ordinære Professorer i de tre naturhistoriske Fag, som Overbestyrere, Enhver for sit Vedkommende, af de tre naturhistoriske Museer. Ministeriet har derimod fundet den i Paragraphen optagne Ordning mere stemmende med det virkelige Forhold ved Museerne, naar Bestyrelsen ved det zoologiske Museum, som det ved Bestemmelserne i Paragraphen tilsigtes, fordeles imellem Professor zoologiæ og Inspektorerne.

ad § 3. Ministeriet har her gjentaget det tidligere Forslag om, at det Kongelige naturhistoriske Museums Gaard i Kjøbenhavn overlades Universitetet til Eiendom fra den Tid, Foreningen træder i Kraft, da det synes at være en simpel Billigheds- og Nødvendighedsfordring, at Universitetet derved erholder nogen Erstatning for at tilvejebringe Plads for bemeldte Museums Samlinger i den med store

Udgifter for Universitetet opførte nye Bygning, en Ferdring, hvis Rigtighed ogsaa turde være erkjendt, naar Udvalgsbetænkningen iøvrigt er gaaet ud fra, at Universitetet i et Tilfud fra Statskassen, der nærmere bliver at bestemme ved Finantsloven, skal have Bederlag for de forøgede Udgifter, som Overtagelsen af samtlige Lønninger ved det forenede Museum vil paabyrde det.

ad § 4. Endssjøndt der i Udvalgsbetænkningen om det oprindelige Lovudkast indeholdes Bestemmelser om en ved personlige Tillæg forøget Lønning for Inspectorerne ved det kongelige naturhistoriske Museum, har Ministeriet dog ikke havt Betænknelighed ved at udstyde Bestemmelserne i denne Retning til at sættes i Forbindelse med Revisionen af Lønningsloven af 12te Januar 1858 for Universitetet m. fl. Anstalter, efterfom de nuværende Inspectorer, som de for Tiden i økonomisk Henseende ere stillede, ikke derved ville lide noget Tab. Disſes Lønninger eller samlede Embedsindtægter ere nemlig siehtliffelig følgende:

	Lønning.	Tillæg af den besparede Over-inspectors Lønning.	Temporært Tillæg.	For Forelæsninger ved Universitetet.	Satt.
Inspector, Professor Krøyer . .	800 Rbd.	200 Rbd.	500 Rbd.	"	1500 Rbd.
— — Schiødt .	800 —	100 —	"	600 Rbd.	1500 —
— — Reinhardt	660 —	100 —	"	600 —	1360 —

Efterat Lovudkastet havde været til 1ste Behandling i Folkethinget, begjærede Ministeriet sig ved Skrivelse af 11te Octbr. 1862 Lehnshesbidderen af Grevsfabet Bregentved, Grev A. B. Moltkes Ytringer meddelte med Hensyn til det særlige Forhold, som Museernes Forening frembød, forsaavidt Universitetets zoologiske og mineralogiske Samlinger ere knyttede til de grevelige Moltkeske Legater og bære Navn efter disſes Giver, jfr. ovenfor S. 34-35.

I Svarskrivelse herpaa af 27de s. M. erkjendte Grev A. B. Moltke den tilsigtede Forening for en Foranstaltning, der formentlig vilde virke heldigt og frugtbringende paa Studiet af de Videnskaber, til Gavn for hvilke Legaterne vare stiftede. Han vilde derfor kun handle i Testators Aand ved for sit Vedkommende at billige og give Samtykke til Foreningen. Men tillige udtalte han det Ønske, at det Forslag maatte blive taget til Følge, som om dette Punkt var fremsat i den i sin Tid afgivne Comitebetænkning (see det ovenansførte Sted), og at navnlig den mineralogisk-geognostiske Samling maatte vedblive at føre Navn af det grevelige Moltkeske mineralogiske Museum. Desuden antog han det for en Selvsfølge, at de Moltkeske Legater ogsaa i Fremtiden ikkun kunde anvendes til de to Museer, til hvis Læro Legaterne vare oprettede, alſaa til det eventuelle zoologiske og mineralogisk-geognostiske Museum. Sluttelig udtalte han den Forventning, at, hvis det i Tidens Løb stulde vise sig ønskelig at foretage mindre Forandringer med Hensyn til Anvendelsen af Legaternes Renter indenfor de ovennævnte to Museer, flige Forslag til Forandring maatte blive Gjenstand for Forhandling med den datidige Besidder af Grevsfabet Bregentved og hans Samtykke dertil erhverves.

De Ændringer, Lovforslaget undergik ved dets Vedtagelse af Rigsdagen*), vare i Korthed følgende:

En Hovedforandring stete med Hensyn til den ved Lovudkastet paatænte Museums Forening derved, at, medens Udkastet tilsigtede en Sammensmeltning af saavel det mineralogisk-geognostiske, det botaniske, det zoologiske og det zoetomist-

*) Rigsdagstid. for 1862, 14de Sæss. Folketh. Tid. Sp. 32, 59-69, 82, 2450-2525, 2942-91. Landsth. Tid. Sp. 1003-1030, 1240-64, 1303. Anh. A. Sp. 877-882, 1617-20. Anh. B. Sp. 247-68. Jfr. Dpt. Tid. for 1863, S. 44-45.

phyſiologiſke Muſeum og en Samlingen af de forſkjellige Muſeers Beſtyrere i et fælles Muſeumsraad, blev Loven ved dens Vedtagelse af Rigsdagen indſtrænket til en Forening af det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeum med Univerſitetets ligeartede 3: mineralogiſt-geognostiſke og zoologiſke Samlinger. For en videre Udſtrækning af Foreningen vilde desuden Rummet i den nye Bygning frembyde Hindring. Som Følge heraf blev i § 1 indſkudt Ordet „ligeartede“ Samlinger, ſom dem, der bleve Gjenſtand for Foreningen. De øvrige Forandringer ved § 1 vare blot Redactionsændringer.

Forandringerne ved § 2 vare en Følge af den med § 1 foretagne Forandring. Kun blev endnu i Paragraphen tilføjet en Beſtemmelse om, at de, hvem det blev overdraget at holde Forelæſninger ved Univerſitetet over Zoologi eller enkelte af dens Afſnit, have uhindret Udgang til eller Afbenyttelse af Muſeets forſkjellige Afdelinger.

Af § 3 udgik Ordene „og Bygningens Forſyning med Inventarium“, efterſom det ved det forelagte Udkast var blevet overſeet, at der i Overſlaget ikke var medoptaget Udgifter til Inventarium, hvortil Befoſtningen forſt vilde kunne anſlaaes, naar det viſte ſig, hvormeget der af det Kgl. naturhiſtoriſke Muſeums Inventarium lod ſig benytte i den nye Bygning. Desuden blev Udgiſtsbeløbet afrundet til 187,000 Rd., ligesom Beſtemmelsen om Overgangen af den Kgl. Muſeumsbygning til Univerſitetets Eie blev nøiagtigere udtrykt ved det Tillæg, at Bygningen bliver at ſælge til Indtægt for Communitetet.

Til § 5 blev føjet den Beſtemmelse, at der paa det zoologiſke Muſeums Budget ſkal optages en ſærlig Conto for den under den zoologiſke Profeſſor henlagte Studiefamling. Hermed tilſigtedes det at ſætte den zoologiſke Profeſſor i ſtand til at give Samlingen en mere ſpeciell Retning efter hans egne Forſkninger og Studier i Videnskabens Interesſe.

Den derefter udkomne Lov om det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeums Overgang til Kjøbenhavnſ Univerſitet m. m. lyder ſaaledes:

Vi Frederik den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark o. ſ. v. Gjøre vitteligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Bort Samtykke ſtafſeſtet følgende Lov:

§ 1. Det Kongelige naturhiſtoriſke Muſeums Samlinger forenes, fra 1ſte April 1861 at regne, med Kjøbenhavnſ Univerſitetſ ligeartede naturhiſtoriſke Samlinger, ſaaledes at de danne et mineralogiſt-geognostiſt og et zoologiſt Muſeum. Diſſe Muſeers Hovedopgave ſkal være ved Hjælp af de Kræfter, der ſtaaer til deres Raadighed, at anlægge og udvikle ſaavel almindelige videnskabelige Samlinger, ſom derfra adſkilte Samlinger, der tjene til at oplyſe, ſaa fuldkommen ſom muligt, Landets Naturforhold, og navnlig for Dyrerigetſ Bedkommende fremſtille ſaavel Arterne, ſom diſſes Udvikling.

§ 2. Det mineralogiſt-geognostiſke Muſeum beſtyres af Profeſſoren i Mineralogi og Geognofi.

Det zoologiſke Muſeum beſtyres af Profeſſoren i Zoologi og Inspectorerne, ſom til dette Diemed træde ſammen i et Muſeumsraad. Conſiſtorium udnævner et af Raadets Medlemmer til Formand. I ſpeciell videnskabelig Henseende beſtyrer Enhver ſelvſtændig ſin Afdeling af Muſeet. De, hvem det er overdraget at holde Forelæſninger ved Univerſitetet over Zoologi eller enkelte af dens Afſnit, have uhindret Udgang til og Afbenyttelse af de forſkjellige Afdelinger.

Bestyrere og Inspectorer staae under Tilfyn af Consistorium ved Universitetet og Overbestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

§ 3. For det Kongelige naturhistoriske Museums og Universitetets zoologiske Samlinger opføres en Bygning paa den Universitetet tilhørende Grund, til hvilket Arbejde der maa anvendes indtil 187,000 Rd., der udredes af Communitetet. Det Kongelige naturhistoriske Museums Gaard i Kjøbenhavn vil fra den Tid, Foreningen er fuldført, være at sælge til Indtægt for Communitetet.

§ 4. Lønningerne for Museernes Embedsmænd og øvrige Tjenestepersonale, hvilke helt overtages af Universitetet ligeledes fra den Tid, da Foreningen er gaaet for sig, blive at fastsætte ved den inden Ugangen af Finantsaaret 1863—64 forestaaende Revision af Lønningeloven af 12te Januar 1858 for Universitetet m. fl. Stiftelser.

§ 5. Museernes Specialbudgetter tilligemed Statskassens aarlige Tilskud til disse bestemmes ved Finantsloven, første Gang ved Finantsloven for Finantsaaret 1864—65. Paa det zoologiske Museums Budget optages en særlig Conto for den under den zoologiske Professor henlagte Studiefamling.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Givet paa Vort Slot Fredensborg, den 29de December 1862.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

(L. S.)

D. G. Monrad.

Universitetets Examina.

1.

Afgangsexamen ved Universitetet.

Angaaende denne Examen ere følgende særlige Bestemmelser at mærke:

— Omdannelse af Examenscommissionen til en staaende Commission.

Ifølge Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om Ophævelsen af Examen artium m. m. § 15 skal Afgangsexamen ved Universitetet holdes af en dertil dannet Commission, bestaaende, under Ledning af en Formand, af et saadant Antal Universitetslærere og Skolemænd, som Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Hensyn til Antallet af Anmeldte finder nødvendigt til at besørge Examinationen og Censuren i samtlige Fag og hvert Aar betimelig dertil beordrer. Ved Skrivelse af 21de Mai 1852*) gav Ministeriet nærmere almindelige Regler for Sammensætningen af Examenscommissionen og dens Virksomhed, dog med Forbehold af nærmere Forandringer i disse efter mulig indtrædende særlige Omstændigheder. Efter disse Regler vedblev Examens-

*) See „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 85—86.

commissionens Formand sin Function Aret om, indtil en ny Examenscommission for det paafølgende Aars Examen blev nedsat. Efter den Erfaring, der i den forløbne Tid var vundet, maatte Ministeriet af flere Hensyn ansee det ønskeligt, at der for Afgangsexamen blev dannet en staaende Examenscommission. Det var nemlig ikke i ganske faa Tilfælde, at der ved Prøvelsen af de aarlige Begjæringer om at indstille sig til Afgangsexamen, opstod Tvivl og Spørgsmaal, som efter Forholdets Natur burde underkastes en foreløbig Overveielse af de paagjældende Universitetslærere, forinden de bleve afgjorte af Ministeriet. Pignende Tilfælde indtraf i Reglen med Hensyn til Begjæringer om at stedes til en extraordinær Afgangsexamen. Her var altsaa en Del hvert Aar forefaldende Sager, som ikke burde unddrages en forudgaaende Behandling af Universitetslærerne og som det vilde være af Bigtighed at underkaste en saadan, for at der overhovedet kunde blive sikket dem en Afgjørelse efter en fast, ved Universitetet selv udviklet og vedtagen Praxis.

I denne Retning udtalte Ministeriet sig i en Skrivelse af 11te Febr. 1860 til Consistorium og begjærede sig igjennem Consistorium saavel det philosophiske som det mathematisk-naturvidenskabelige Facultets Betænkning meddelte. Overensstemmende med de derefter modtagne Betænkninger og et af Consistorium fremsat nærmere Forslag, blev der ved Ministeriets Skrivelse af 31te Mai s. A. givet følgende Bestemmelser om Examenscommissionen:

1. For Afgangsexamen ved Kjøbenhavns Universitet dannes en vedvarende Examenscommission, bestaaende af følgende Medlemmer:

a) for det philosophiske Facultet af Lærerne i klassisk Philologi, Historie, nordisk Sprog, Æsthetik, Lydst og Fransk.

b) for det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet af Lærerne i Mathematik, Astronomi, Physik, Zoologi og Botanik, og

c) for det theologiske Facultet af to af dets Medlemmer, enten efter Facultetets Valg eller efter en af dette vedtagen Orden.

2. Commissionen har i Forbindelse med de Skolemænd udenfor Universitetet, som Ministeriet i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 § 15 ved hver Examen dertil beordrer, at besørge Examinationen og Censuren ved Examen i Overensstemmelse med de hidtil gjældende Regler.

3. Commissionen har hvert Aar af sin egen Midte at vælge en Formand til at varetage det Fornødne til Examen's Afholdelse og forestaae Commissionens Forretningsførelse samt 2 andre Medlemmer til i Forening med Formanden at afgive Erklæring over de Afgangsexamen vedkommende Dispensationer fra Bestemmelserne i Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 §§ 13 og 20 eller i andre Tilfælde, hvor Ministeriet eller Consistorium anseer det fornødent at indhente Commissionens Meningsyttring, eventuelt med Tilfaldelse af det eller de Medlemmer, som Spørgsmaalet nærmest maatte vedkomme.

4. Det paahviler Formanden at modtage samtlige Begjæringer om at stedes til Afgangsexamen overensstemmende med Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 §§ 15 og 24 og i Forening med de ny nævnte 2 Medlemmer at prøve disse samt derefter om saamme at gjøre Indberetning til Ministeriet, for den ordinære Examen inden hvert Aars 15de Mai og for den extraordinære Examen inden Udgangen af October Maaned, i hvilken Indberetning derfor det Fornødne bliver

at bemærke med Hensyn til saadanne Begjæringer, som ere befundne ikke at være i fuldkommen Orden.

Særlige Afgjørelser af forskjellige, Examen vedkommende, Begjæringer.

— En Dimittend, som havde taget 1ste Del af Afgangsexamen og ved denne faaet Characteren „Maadelig“ for Naturhistorie, anholdt om Tilladelse til, naar han i det paafølgende Aar indstillede sig til Examen 2den Del, da tillige at maatte underkaste sig en ny særskilt Prøve i Naturhistorie. Denne Begjæring blev afflaet ved Ministeriets Skrivelse af 18de November 1857.

— Fra en Dimittor indkom Begjæring om, at han, endsskjønt den ved Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om Ophævelsen af Examen artium § 11 foreskrevne Frist for Indmeldelsen til Afgangsexamen var udløben, maatte til Examen 2den Del dimittere to Studerende, for hvilke to andre Dimittorer i rette Tid havde indgivet samme Begjæring, men senere taget den tilbage. Da der saaledes paa den ene Side i rette Tid var skeet Indmeldelse af disse to Dimittender til Examen, og Aarsagen til, at den sidste Begjæring indkom efter den foreskrevne Frist, laa i hin Omstændighed, at den betids indgivne oprindelige Begjæring senere var taget tilbage, og da paa den anden Side de i ovennævnte Bekjendtgjørelse § 12 fordrede Betingelser for Gyldigheden af det Vidnesbyrd om Dimittenderne, hvormed Indmeldelsen til Examen skulde ledsages, vare fyldstgjorte, fandt Ministeriet ikke Føie til at nægte de anmeldte Dimittender Afgang til at indstille sig til den forestaaende Examen, hvortil Tilladelsen blev bevilget ved Skrivelse af 21de Juni 1858.

— Et Andragende fra to Dimittorer om, at en Dimittend, som var anmeldt til 2den Del af Examen, men formedelst Sygdom ikke vilde kunne give Møde til Examen 2den Del, maatte stedes til en særskilt skriftlig Prøve enten lige efter eller samtidigt med den mundtlige Prøve, blev ved Ministeriets Skrivelse af 20de Juni 1860 afflaet.

— I Anledning af et Andragende fra en polytechnisk Studerende, som havde taget Afgangsexamen for Realdisciple ved Sorø lærde Skole, om at maatte underkaste sig 2den Del af Examen uden at tage 1ste Del, hittede saavel det philosophiske som det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet, at, endsskjønt Forbringerne i de 4 Fag, hvori der examineres ved 1ste Del af Afgangsexamen, ikke vare ganske de samme, som ved Afgangsexamen for Realdisciple, havde begge Faculteter dog antaget, at Forskjellen var saa ringe, at den burde oversees, hvor den sidste Examen var saa vel bestaaet som i det foreliggende Tilfælde, hvorfor Faculteterne anbefalede den paagjældende Studerende til Fritagelse for Prøven. Da Consistorium sluttede sig til denne Anbefaling, indstillede Ministeriet allerunderdanigst Ansøgningen til at bevilges, hvorefter Fritagelsen ved allerhøieste Resolution af 4de Juni 1861 blev allernaadigst tilstaaet.

Med Hensyn til enkelte særlige Bestemmelser, som ere givne angaaende Afgangsexamen, henvises iøvrigt til „Meddelelserne“ om det lærde Skolevæsen for 1849—56, S. 131—134.

2.

Extraordinær Præliminærexamen istedenfor Afgangsexamen ved Universitetet for Erhvervelse af den academiske Borgerret.

I Tidrummet fra 1857 til 1863*) er der kun i efternævnte tvende Tilfælde givet Tilladelse til at underkaste sig en extraordinær Examen til Erhvervelse af den academiske Borgerret.

Fra polytechnisk Candidat J. A. Wulsten indkom i Maret 1858 et Andragende til Ministeriet, hvori han anholdt om Tilladelse til at maatte erhverve sig den academiske Borgerret ved at underkaste sig en særegen Prøve, der blev indskrænket til Latin, Verdenshistorie og Filosofi. Det philosophiske Facultet var, med Hensyn til at han havde taget polytechniske Examen med Characteren Laudabilis, villigt til at indrømme ham Fritagelse for en Prøve i Græsk, men maatte fordrø Prøven i Latin noget syldigere bestemt end til det Pensum, han i sit Andragende havde opgivet. I Henshold til denne Erklæring anbefalede Consistorium Andragendet, med Tilføiende, at Samme, da Ansøgeren var polytechnisk Candidat, havde fundet det ufornødent at give det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet Leilighed til at hyltre sig over Begjæringen. I Overensstemmelse med hvad saaledes fra Universitetets Side var hyltret, blev den begjærede Tilladelse bevilget ved Ministeriets Skrivelse af 29de December s. A., saaledes at det blev overladt til Consistorium, efter Forhandling med Ansøgeren, at tage den endelige Bestemmelse om det Pensum i Latin, som skulde fordrøes ved Prøven, samt om Maaden, hvorpaa hele Prøven blev at aflægge.

Lignende Begjæringer indkom i Maret 1862 fra to polytechniske Candidater C. J. Laaksen og F. M. Bing om efter en forudgaaet Prøve at stedes til Magisterconferentens. Consistorium indstillede, i Henshold til en af det philosophiske Facultet over Ansøgningerne afgiven Erklæring, de nævnte Candidater til at meddeles Tilladelse til at vinde academisk Borgerret med Ret til at indstille sig til Magisterconferentens ved at underkaste sig en extraordinær Examen i Latin, Historie og Filosofi, saaledes at Prøven anstilledes i samme Omfang, i hvilket disse Fag forlanges ved Afgangsexamen til Universitetet og den almindelige philosophiske Examen.

I Overensstemmelse hermed bevilgede Ministeriet ved Skrivelse af 17de October 1862 begge Ansøgerne den attraaede Tilladelse.

I følgende Tilfælde ere derimod Begjæringer om samme Tilladelse blevne afflaaede:

— En Lieutenant ved den bornholmiske Militz, der tidligere havde underkastet sig Seminaristexamen, ansøgte om, efter en forudgaaet Prøve i Latin, at blive stedet til den philosophiske Examen ved Universitetet for derved at erholde Afgang til at tage Magisterconferentens i de nordiske Sprog. Det philosophiske Facultet fraraadede at bevilge Andragendet. Ved at fremsende Facultetets Erklæring bemærkede Consistorium, at det syntes at maatte være en nødvendig Betingelse for, at der skulde kunne tilstedes Noget Afgang til at vinde academisk Borgerret igjennem en extraordinær med Lempelser forbunden Prøve, at den Paagjældende har godtgjort særlig videnskabelig Dydighed i en af Hovedretningerne for den videnskabelige

*) For Tidrummet 1849—1856 jfr. „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 451—453.

Fordømmelse. Denne Bestemmelse var imidlertid ikke opfyldt for Ansøgerens Bedkommende. Han havde ikke aflagt anden Prøve end Seminarieexamen, der stiller langt lavere Fordringer end Afgangsexamen ved Universitetet, og om hans videnskabelige Dygtighed var der intet andet Vidnesbyrd fremlagt end en Attest fra Etatsraad N. M. Petersen for, at han med Flid og Iver studerede de nordiske Sprog, en Attest, som Udstederen selv ikke ansaa tilstrækkelig til at fritage Ansøgeren for at prøves i de almindelige Skolefag. Forinden der om Andragendet, som det saaledes forelaa, endnu var taget nogen Bestemmelse af Ministeriet, blev det tilladt Ansøgeren at underkaste sig en Prøve i nordisk Sprog og Literatur, hvorover Bedømmelsen af Ansøgeren blev Ministeriet tilstillet. Med Hensyn til denne Omstændighed begjærede Ministeriet sig ved Skrivelse af 14de April 1862 Consistoriums yderligere Erklæring om, hvorvidt Samme muligvis, i Betragtning af den saaledes aflagte Prøve, maatte finde sig foranlediget til at forandre sin tidligere udtalte Anskuelse, hvilken Ministeriet isørgt, saaledes som Sagen da stillede sig, i enhver Henseende havde maattet tiltræde. Da Consistorium imidlertid, efter paa ny at have indhentet det philosophiske Facultets Erklæring, ikke ved den af Ansøgeren aflagte, temmelig tarvelige, Prøve i nordisk Sprog og Literatur, fandt sig bevæget til at fravige sin tidligere udtalte Mening, blev den ansøgte Tilladelse nægtet ved Ministeriets Skrivelse af 30te September 1862.

— Fra en Lieutenant i Linien indkom samme Aar en lignende Begjæring om, enten at fritages for ved Afgangsexamen til Universitetet at underkaste sig Prøve i enkelte Fag eller om Tilladelse til at vinde academisk Borgerret ved en særlig Prøve i de gamle Sprog. Consistorium, hvis Erklæring Ministeriet indhentede, bemærkede, at Tilladelse til at erholde Afgang til Universitetet ved særlig Prøve i enkelte Fag hidtil ikkun var bleven meddelt Saadanne, som enten havde vundet et Navn i Literaturen eller med Hæder havde bestaaet en vanskeligere Examen, saasom den polytechniske. Consistorium maatte derfor fraraade, at en saadan Tilladelse blev meddelt Ansøgeren, der ikkun havde underkastet sig Officersexamen ved Landcadetacademiet, og tilføiede kun, at det heller ikke burde tilstedes Ansøgeren ved Universitetets Afgangsexamen at fritages for at examineres i saadanne Fag, i hvilke han ved sin Examen havde aflagt Prøve.

I Henhold til det saaledes Yttrede blev Ansøgningen afflaet ved Ministeriets Skrivelse af 23de December s. A.

3.

Den ved Bekjendtgjørelsen af 20de December 1833 anordnede Præliminærexamen for de ved fremmede Universiteter immatriculerede Studerende, der ville tage Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet.

Almindelig Fritagelse fra denne Examen for de med Modenhedsbevis fra en lærd Skole i Hertugdømmet Holsten dimitterede Studerende.*)

I Aaret 1857 indkom til Ministeriet et Andragende, hvori en Studerende

*) Om samme Fritagelse for de fra en lærd Skole i Hertugdømmet Slesvig dimitterede Studerende, see „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 222—225.

A. W. J. Klawß, der var dimitteret med Modenhedsbevis fra Gymnasiet i Altona, anholdt om at maatte blive immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet med samme Afgang, som de fra Kongeriget og de Slesvigsk lærde Skoler Dimitterede, til at tage Examina og navnlig Embedsexamen ved Universitetet og til at søge academiske Stipendier og Beneficier.

Over dette Andragende blev af Ministeriet indhentet Consistoriums Erklæring, som blev afgiven under 28de December s. A., ledsaget af en Betænkning af 18de s. M. fra det rets- og statsvidenskabelige Facultet. Facultetet yttrede angaaende det almindelige Spørgsmaal om de fra et Gymnasium i Holsten med Modenhedsbevis forsynede Studerendes Afgang til at immatriculeres ved Kjøbenhavns Universitet følgende:

Medens det ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 22de November 1851*) blev erkjendt, at der i de gjældende Bestemmelser var hjemlet Studerende med Modenhedsbevis fra en slesvigsk Skole samme Afgang til at immatriculeres og tage Examina her ved Universitetet samt til academiske Stipendier og Beneficier, som der tilkom de fra Kongeriget Skoler Dimitterede, blev det, som det sees af Comitebetænkningen af 10de October 1851 samt Consistoriums Skrivelse af 18de s. M., under de daværende Forhold anseet for unødvendigt at udtale sig om, hvorledes Forholdet i den nævnte Henseende stillede sig for Studerende, der kom til Universitetet med Modenhedsbevis andenstedsfra, navnlig fra et Gymnasium i Holsten. Det er paa det sidstnævnte Spørgsmaals Besvarelse, at Afgjørelsen af det foreliggende Andragende vil bero. Det fremgaaer af den nævnte Comitebetænkning af 10de Octbr. samt Consistoriums Skrivelse af 18de Octbr. 1851, at den Berettigelse, som ifølge Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 22de November 1851 tilkommer Studerende fra slesvigsk Skoler til paa samme Maade som de fra Kongeriget Skoler Dimitterede at blive immatriculerede og at indstille sig til Universitetets Examina, er bygget paa Resc. af 7de Juni 1743, forsaavidt dette indrømmer studiosi novitii fra Slesvig Afgang til uden al Examen at antages til Inscription og Immatriculation ved Universitetet, i Forbindelse med de stedfundne Forandringer i Universitetslovgivningen, navnlig Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om Ophævelsen af Examen artium samt Bekjendtgjørelsen af 26de April 1847 angaaende en forandret Indretning af den philosophiske Examen. Da nu Resc. af 7de Juni 1743 giver aldeles samme Regel for Holstenerne som for Slesvigere, maa Facultetet ansee det for utvivlsomt, at den paa dette Rescript som Fundament anerkjendte Ligeberrettigelse mellem de fra Kongeriget og Slesvigsk Skoler Dimitterede ogsaa maa tilkomme de Studerende, der komme her til Universitetet forsynede med Modenhedsbevis fra et Institut i Holsten, som staaer i Klasse med de lærde Skoler i Slesvig. Heller ikke med Hensyn til Agangen til Stipendier og Beneficier troer Facultetet, at der er tilstrækkelig Grund til at opstille nogen Forskjel. Rescripterne af 23de April 1745 og 20de October 1758 forudsætte, at de i Henshold til Resc. af 7de Juni 1743 immatriculerede Studerende fra Slesvig og Holsten vare ligeberettigede med de efter foregaaende Examen artium (Universitets-Fundats af 31te Martz 1732 § 28 ff.) immatriculerede Studenter fra Kongeriget ikke blot med Hensyn til Agangen til at nyde den academiske Undervisning og indstille sig til Embedsexamen, men ogsaa i Henseende til at søge

*) See det anførte Sted af „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 222—225.

Communitet og andre Stipendier, forsaavidt de ikke maatte ansees udelukkede ved de respective Fundatser. Medens det nu i Aaret 1745 blev antaget, at Fundatserne udelukkede baade Slesvigere og Holstenerne, fordi de ikke ere Danske, bleve Slesvigerne (men ikke Holstenerne) i Aaret 1758 ansete for rette Danske og saaledes ikke udelukkede. Men efterat det ved Reglementet af 11te Febr. 1848 § 3, Nr. 1, er blevet statueret, at Afdgangen til Communitetet alene er betinget af Indfødsret, — og hvad der saaledes er bestemt for Communitetet maa ogsaa gjælde for de private Stipendier i Almindelighed, forsaavidt ikke særegne Udtryk i Fundatserne gjøre en anden Regel nødvendig, — tilkommer der Holstenerne samme Afgang som Slesvigerne til at nyde academiske Stipendier og Beneficier. Forsaavidt Studerende med Modenhedsbevis fra en slesvigsk Skole paa Grund af Resc. af 7de Juni 1743, jævnført med Resc. af 23de April 1745 og 20de October 1758, ere ligeberettigede med Kongerigets Studenter til at søge Communitetet og andre Stipendier, uanset at dette ligger udenfor Bestemmelserne i Reglementet af 11te Febr. 1848 § 3, forsaavidt maa ogsaa de fra holsteniske Gymnasier Dimitterede have den samme Ret paa Grund af Resc. af 7de Juni 1743, jævnført med Resc. af 23de April 1745 og 20de October 1758 samt Reglement af 11te Febr. 1848 § 3. Facultetet maatte saaledes antage, at Supplicanten var berettiget til at blive immatriculeret her ved Universitetet med samme Afgang, som de fra Kongerigets og Slesvigs Skoler Dimitterede, til at indstille sig til Examina navnlig Embeds-examen og til at søge academiske Stipendier og Beneficier, uden at nogen speciel Dispensation eller Tilladelse hertil var nødvendig for ham. Consistorium tiltraadte i Et og Alt denne Betænkning.

Ministeriet indskrænkede sig til ved Skrivelse af 18de Januar 1858 at bevilge Ansøgeren den begjærede Tilladelse, men forbeholdt sig at tage Bestemmelse angaaende det i Anledning af Andragendet optastede almindelige Spørgsmaal om de med Modenhedsbevis fra de lærde Skoler i Holsten dimitterede Studerendes Afgang til at immatriculeres ved Universitetet.

En til Consistorium indkommen Forespørgsel, om en Studerende, der med Modenhedsbevis var dimitteret fra Gymnasiet i Altona, kunde ansees berettiget til at blive immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet med samme Afgang, som de fra Kongerigets og de slesvigiske Skoler Dimitterede, til at tage Examina, bragte atter Spørgsmaalet frem. I Skrivelse af 29de Januar 1862 henstillede nemlig Consistorium, i Anledning af hin Forespørgsel og i Henhold til de om Sagen tidligere afgivne Erklæringer, til Ministeriet, om Samme maatte finde sig beføiet til at tage den forbeholdte almindelige Bestemmelse.

I denne Anledning brevveylede Kirke- og Undervisningsministeriet med Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg for at erholde Oplysning om, hvorledes de fra Kongerigets lærde Skoler efter bestaaet Afgangsexamen dimitterede Studerende vare stillede, naar de ønskede at immatriculeres ved Universitetet i Kiel og sammesteds at fuldende deres Studier. Efterat have modtaget disse Oplysninger tilkjendegav Kirke- og Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 14de Juli 1862 Consistorium, at Ministeriet, i Overensstemmelse med hvad der i Skrivelse af 22de November 1851*) var udtalt med Hensyn til dem, som med

*) See „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, det anførte Sted, S. 225.

Modenhedsbevis fra slesvigiske Skoler kom til Kjøbenhavns Universitet, var enigt med Consistorium i, at der efter de stedfindende Forhold ikke var nogen Grund til ikke at tillade, at de Studerende, der komme til Kjøbenhavns Universitet, forsynede med et Modenhedsbevis fra en Skole i Holsten, som staaer i Klasse med de lærde Skoler i Hertugdømmet Slesvig, blive immatriculerede ved Kjøbenhavns Universitet, ligesom de fra Kongeriget og de slesvigiske lærde Skoler Dmitterede, altsaa med samme Afgang som disse til at tage Examina og navnlig Embedsexamina ved dette og der at søge Stipendier og Beneficier.

Forskjellige Tilfælde, vedkommende Dispensationer fra Præliminærexamen for fremmede Studerende.*)

— Ved Ministeriets Skrivelse af 13de Februar 1858 blev det tilladt Stud. theol. Chr. Delfs, der var dimitteret fra den lærde Skole i Glückstadt, at blive immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet uden at tage Afgangsexamen eller Præliminærexamen for fremmede Studerende, dog saaledes, at han, forinden han ved Universitetet kunde erholde Stipendier eller indstille sig til Embedsexamen, havde at underkaste sig den anordnede philosophiske Prøve.

Samme Ansøger anholdt senere om at maatte indstille sig til theologisk Embedsexamen uden at underkaste sig den philosophiske Prøve. Dette blev, i Overensstemmelse med hvad Consistorium havde ytret om Begjæringen, aflaaet ved Ministeriets Skrivelse af 27de November s. A.

— Ganske samme Tilfælde, som den ved Ministeriets Skrivelse af 13de Febr. 1858 meddelte, blev under 31te December 1859 af Ministeriet tilstaaet Stud. juris Franz Lübbers, der var født i Eternförde og havde aflagt Maturitetsprøve ved Gymnasiet i Gütin.

— En Ansøgning, hvori Stud. juris F. B. A. Grimm af Sønderborg, der havde studeret ved Universitetet i Kiel, men ønskede at fortsætte sit Studium ved Kjøbenhavns Universitet, anholdt om at tilstaaes Afgang til at erholde academiske Beneficier og Stipendier uden først at underkaste sig Præliminærexamen for fremmede Studerende, blev aflaaet ved Ministeriets Skrivelse af 11te November 1857, da Ansøgeren hverken havde fremlagt Modenhedsbevis fra en lærd Skole i Hertugdømmerne eller taget Convictexamen ved Kiels Universitet.

— Stud. medicinæ & chirurgiæ S. F. M. Hallas, der efter at have opholdt sig ved Universitetet i Kiel i 2 Aar var bleven immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet, indgav Ansøgning om at maatte stedes til den lægevidenskabelige Embedsexamen uden at underkaste sig den ved Bessendtgjørelsen af 20de December 1833 anordnede Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter. Det philosophiske Facultet erklærede enstemmigt, at der, da Ansøgerens Fordannelse indskrænkede sig til at han havde underkastet sig Forberedelsesexamen for Veterinærer og derefter modtaget nogen Undervisning i Latin, ikke kunde være Tale om at fritage ham fra den nævnte Præliminærexamen. Derimod fandt Facultetet Intet imod, at det tillodes ham i den nærmest forestaaende Juni Maaned at underkaste sig den philosophiske Prøve, idet Facultetet antog, at denne kunde betragtes som en Del af Præliminærexamen, saaledes at der ikke for samme udstedtes

*) Om Betingelserne for disse Dispensationer, see „Meddel.“ om Univ. 1849—56 S. 226.

nogen Examensattest, hvilken først vilde være at meddele, naar Examen ogsaa var taget i de øvrige i Bekjendtgjørelsen af 1833 § 2 anordnede Fag. Consistorium var enigt med Facultetet i det første Punkt, men maatte fraraade, at det blev tilladt Ansøgeren at indstille sig til den forestaaende filosofihiske Prøve, som Del af Præliminærexamen. En saadan Deling af Examen maatte i og for sig anses for uhenigtsmæssig, og det vilde tillige komme i Strid med den naturlige Rækkefølge mellem de ved Præliminærexamen anordnede Fag at tilstede Nogen først at underkaste sig Prøve i Philosophi og derefter i de øvrige Examensfag. Iøvrigt ansaa Consistorium det for en Selsfølge, at det ikke kunde tillades Ansøgeren at underkaste sig den almindelige filosofihiske Prøve som en selvstændig Examen, da kun saadanne Studerende kunde stedes til denne, der enten havde Afgang dertil ifølge den almindelige Universitetslovgivning eller ved særlig Dispensation fra at tage Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter dertil havde erholdt Tilladelse.

I Henhold til hvad saaledes af Consistorium var ytret blev den indgivne Ansøgning afflaet ved Ministeriets Skrivelse af 31te Mai 1861.

— En Studerende, som i Aaret 1857 med et meget daarligt Udfald havde underkastet sig 1ste Del af Afgangsexamen ved Universitetet og i 1859 var bleven immatriculeret ved Universitetet i Kiel, søgte om at maatte stedes til den juldagede juridiske Examen ved Kjøbenhavns Universitet, mod der forinden at underkaste sig den almindelige filosofihiske Prøve. Efterat Consistorium, i Henhold til en af Commissionen for Afholdelsen af Afgangsexamen ved Universitetet over Andragendet afgiven Betænkning, havde erklæret, at der ikke var Grund til at fritage Ansøgeren for at underkaste sig den ved Bekjendtgjørelsen af 20de Decbr. 1833 anordnede Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, blev hans Begjæring afflaet ved Ministeriets Skrivelse af 7de November 1860 til Consistorium.

— Ganste paa samme Maade afslog Ministeriet ved en anden Skrivelse af s. D. en lignende Begjæring, hvori en Studerende, der, efter at være udgaaet af Slesvig Domskole uden at have taget Afgangsexamen, var bleven immatriculeret ved Universitetet i Kiel, anholdt om at maatte fritages for Afgangsexamen og underkaste sig den almindelige filosofihiske Prøve for derpaa at forberede sig til lægevidenskabelig Embedsexamen.

4.

Theologisk Embedsexamen.

Forhandlinger om Forandringer ved den theologiske Embedsexamen.

Det theologiske Facultet tilstillede under 3die Juni 1861 Kirke- og Undervisningsministeriet en til Facultetet fra 93 theologiske Studerende under 1ste Marts s. A. indkommen Skrivelse, hvori disse, i Henhold til en Betænkning, som var afgiven i Januar Maaned s. A. af 4 af Kjøbenhavns Geistlige (Pauli, Fenger, Blædel og Fog) og 3 theologiske Candidater (Gjerløff, S. Nordam og L. Schrøder), anmodede Facultetet om at tage under Overveielse, hvad

der lod sig gjøre i Anledning af den blandt de theologiske Studerende almindelige Klage over Studierne's Byrdefuldhed.

De omtalte Mænd vare efter Opfordring af „et almindeligt Møde af Theologer“, der den 16de November 1860 blev afholdt paa Bords Collegium, sammentraadte for at overveie, om der var Grund til at ønske nogen Forandring i Bestemmelserne om den theologiske Examen.

Dette Udvalg erkjendte enstemmigt, at den Tid af omtrent 6 Aar, som for Tiden anvendtes paa at tage theologisk Embedsexamen, maatte ansees for utilbørlig lang og trykkende for de Studerende, hvorimod der i Udvalget var Meningsforskjellighed om Midlerne til at raade Ved paa dette Misforhold, idet 5 Medlemmer antog, at den eneste Maade, hvorpaa en grundig Reform af den theologiske Examen og af Studiet til denne kunde ventes tilbragt, var, at Examen stilles fra Universitetet og blev overgivet til en Examenscommission, men 2 af Medlemmerne (Fog og Paulli) ikke for Tiden turde tilraade denne Foranstaltning. I midlertid forenede hele Udvalget sig i at ansee det ønskeligt, om man kunde vende tilbage til den gamle Indretning, hvorefter der kun meddeltes en Hovedcharacter.

Fremdeles opkaftede Udvalget det Spørgsmaal, om der ikke fra den geistlige Deltagelse i Censuren ved Examen kunde udgaae en Indflydelse, navnlig paa at modificere Omfanget af de Kundskaber, der fordredes godtgjorte. I denne Retning antoges Niemebet at ville opnaaes, naar der som faste Censorer blev ansat et mindre Antal Præster, hvem man kunde betroede Delagtighed ikke blot i Bedømmelsen af den mundtlige, men ogsaa af den hele skriftlige Prøve, og i Fastsættelsen af Opgaverne til den sidste. Kun et Medlem (Paulli) fremhævede herved det Betænkkelige i den uundgaaelige Collision for Censorerne imellem deres præstelige Embedsgjerning og deres Censorføretninger. Udvalget sammensatte sin Betænkning under følgende 2 Forslag:

1) Specialcharactererne ved den theologiske Embedsexamen bortfalde.

2) Den nærværende Forpligtelse for Hovedstadens Sognepræster og residende Capellaner til at deltage i Censuren ved den theologiske Examen ophæves. Derimod ansættes som faste, lønede Censorer et mindre Antal Præster, som dertil findes særlig stikfede. Disse skulle være a) stemmeberettigede ved Fastsættelsen af Opgaverne til skriftlig Examen; b) deltage i den hele Censur over samtlige Examensspecimina og c) skiftevis, to hver Dag, deltage i Censuren over den mundtlige Examen i alle Discipliner.

Det theologiske Facultet gjorde i sin Skrivelse til Ministeriet opmærksom paa, at Indførelsen af Specialcharacterer ved den theologiske Examen, ligesom ved de øvrige academiske Examina, var skeet for saa Aar siden (1847) efter Facultetets Indstilling, og at Facultetet tidligere havde andraget paa Bestikelsen af faste, lønede Censorer, men at denne Sag var stødt paa Vanskeligheder fra forskjellige Sider. Begge Forslagspunkter i Udvalgets Betænkning fandt Facultetet saa let berørte og saa lidet begrundede, at det ikke kunde finde Anledning til at gaae ind paa nogen Drøftelse, saameget mindre som begge Forslag gif ud paa at forandre, hvad der var fælles for samtlige Embedsexamina.

Et af Facultetets Medlemmer, Professor Hammerich, der ibrigt var enig i Hovedsagen med Facultetets øvrige Medlemmer, fandt dog Sagen af den Vigtighed, at den fortjente Ministeriets næste Overveielse. At en saa betydelig Sum Kundskaber af encyclopædisk Natur i ethvert Fag fordres af Examinanden,

som det nu sfeer, kunde efter hans Mening neppe kaldes gunstigt for det selvstændige, det egentlige Studium af Vidensskaben; derimod vilde man, naar Fordringerne til hin theologiske Alneendannelse noget nedstemtes, vinde Tid for dette Studium, hvis Fremkaldelse altid maatte ansees for Universitetets høieste Opgave. Enten et enkelt af Videnskabens Fag eller et særeget Parti af samme — efter Vedkommendes fri Valg — kunde da kræves nøiagtig studeret og opgivet til Examen, hvilket baade vilde fremme den friere aandelige Udvikling og tilfredsstille idetmindste en Del af dem, der havde indgivet Andragendet. Det saaledes Gittrede kunde de øvrige Medlemmer af Facultetet ikke finde vel grundet. Tanken om et Specialstudium kunde, efter deres Mening, have Udskilligt for sig, hvor Talen var om et Undervisningskursus, der bestod af ganske forskjelligartede Fag, men havde neppe berettiget Anvendelse paa det theologiske Kursus, i hvilket alle enkelte Lærefag samle sig i en organisk Enhed. Her maatte Opgaven være at søge Ligevægten bevaret imellem de philologiske, historiske og filosofiske Fag; at anvise Veie til at forstyrre det harmoniske Forhold ved at begunstige Studiet i nogen enkelt Retning, forekom Facultetets Flertal at ville være et sienshynligt Misgreb. Til et videregaaende Studium af et eller andet enkelt Fag var Tiden efter tilendebragt academisk Kursus tilstrækkelig lang, og vilde en Studerende søie et Specialstudium — j. Ex. af forskjellige semitiske Sprog — ind i selve Examensstudiet, var der ingen Vanskelighed lagt i Veien. Men netop i saadanne Tilfælde vilde Specialcharactererne vise sig at have deres gode Betydning.

Ministeriet begjærede sig ved Skrivelse af 11te Juni 1861 Consistoriums Betænkning over Sagen meddelt.

3 Gjenivar herpaa tilstillede Consistorium den 25de Marts 1862 Ministeriet en af det theologiske Facultet under 30te Decbr. næstforhen afgiven udførlig Betænkning over de foran omtalte af 4 af Hovedstadens Geistlige og 3 theologiske Candidater fremsatte Forslag og gttrede sig i Forbindelse dermed selv over Sagen.

Facultetet bemærkede, at den Maade, hvorpaa disse Forslag vare behandlede og fremsatte af en privat, ifølge Anmodning af endel Studerende saammentraadt Comite, ikke skulde lade formode, at de begge havde en indholdsrig Historie, idet de for saa Aar siden have været Gjenstand for meget omhyggelig Drøftelse og langvarige Forhandlinger imellem Facultetets og Universitetets daværende Bestyrelse. En omstændelig Beretning om disse Forhandlinger og deres Resultat fandtes meddelt i Selmers Univ. Aarbog for 1847, S. 29—49. Der forekom imidlertid intet Spor til, at Comiteen havde kjendt disse Meddelelser; i det mindste saaes der ikke at være taget noget Hensyn dertil. Saameget mere maatte Facultetet finde Anledning til at lægge hine Forhandlinger til Grund ved sin Betænkning, medens det iøvrigt i denne vilde være tilstrækkeligt at henvise til den trykte Oversigt af samme.

Først gttrede Facultetet sig om Forslaget angaaende Affkaffelsen af Specialcharactererne i bestemt fraraadende Retning paa følgende Maade.

Under 25de Juni 1842 forlangte den daværende Kongelige Direction for Universitetet og de de lærde Stoler Facultetets Betænkning om „hvorbvidt det maatte ansees hensigtsmæssigt, at der ved den theologiske Embedsexamen blev truffet den samme Foranstaltning, som i de senere Aar var bleven truffet ved den juridiske, medicinske og Skole-Embedsexamen, nemlig at der gives Specialcharacterer for de enkelte

Discipliner, hvori Prøven aflægges, og at diſſe Specialcharacterer i de forffjellige Grader betegnes med en vis Talværdi, hvorefter Hovedcharacteren, ſom Reſultatet af Specialcharactererne, beregnes og beſtemmes“.

Facultetet indſendte den forlangte, meget omfattende Betænkning under 29de April 1843, med den Bemærkning, at det allerede tidligere gjentagne Gange havde været bragt under Forhandling inellem Facultetets Medlemmer at ſøge tilveiebragt „en Omdannelse af den theologiske Embedsexamen, der dels var analog med den ved andre Embedsexamina foretagne, dels kunde synes at forøge Bedømmelsens Paalidelighed og indſtrænke den ſtore Dpoffrelſe af Tid og Kræfter, ſom Examen kræver,“ — men at „Meningerne om Forandringens Ubefalelighed viſte ſig ſaa delte, at Facultetet ikke af egen Drift fandt Anledning til at bringe Sagen under Forhandling for høiere Autoriteter“.

Denne Delthed i Meninger fremtraadte ogſaa i den afgivne Betænkning, idet et Flertal af Facultetets Medlemmer — Scharling, Engelſtoft og Martenſen — erklærede ſig beſtemt imod Indførelſe af Specialcharacterer, hvorimod et Mindretal — Clauſen og Hohlenberg — med lige Beſtemthed erklærede ſig derfor.

„Af de tvende modsatte Anſtuelſer, der ſaaledes i Facultetet havde gjort ſig gjældende, forekom det Directionen utvivlſomt, at den af Facultetets Minoritet forſvarede Mening, at Specialcharacterers Indførelſe ved den theologiske Examen vilde være gavnlig og henſigtsmæssig, burde gives Medhold fremfor den af Majoriteten fremſatte“ (Selmers Univ. Arb. for 1847 S. 37—38). Ved Kongelig Reſolution af 14de Mai 1847 blev Indførelſe af Specialcharacterer anordnet. Hvad derimod Hovedcharacterens Beſtemmelse efter de givne Specialcharacterer angik, erklærede Facultetet ſig (12te Juni 1847) imod Anvendelsen af Points-Systemet — „efter det Anlæg, der er givet den theologiske Examen, ſamlet til viſſe videnskabelige Hovedgrupper, formene vi, at en Udregning, hvor i mange Tilfælde Characteren vilde blive afhængig af eet Point mere eller mindre, vilde føre til en Mechanisering, der ikke vilde være tjenlig til Henſigten,“ — og foreſlog et Regulativ, hvorved „Hovedcharacteren beſtemmes efter det Forhold, hvori Specialcharactererne ſtaaer til hverandre indbyrdes“ (ogſaa med Henſyn til de to Grader af den mellemſte Character). Dette Regulativ bifaldtes ved Directionens Skrivelse af 26de Juni 1847, idet Samme erklærede „ikke at have noget at indvende imod, at det ſaakaldte Points-System ikke for Tiden indføres ved den theologiske Embedsexamen“ (S. 48).

Afveielſen af de overfor hinanden ſtaaende Grunde, og Reſultatet, hvortil denne førte, findes angivet ſaaledes (Univ. Arb. S. 38): „Det forekom Directionen, at det ved de af Facultetets Minoritet meddelte Bemærkninger var paa det Klareſte godtgjort, at den af Majoriteten yttrede Frygt for, at den theologiske Examen ſkulde tabe noget af ſin videnskabelige Character og ſit deraf følgende Værd ved Specialcharacterers Indførelſe, maatte aldeles falde bort, naar Forandringen ſkete paa den af Minoriteten foreſlaaede Maade, ved alene at opløſe Examenſdisciplinerne i de fem naturlige Hovedgrupper, ſaaledes at Examinationen i enhver af diſſe maatte kunne bevæge ſig mellem Hovedvidenskaben og ſamtliche derhen hørende Vidiscipliner med den ſelvfamme videnskabelige Frihed og Selvſtændighed ſom hidtil i Henſeende til den hele theologiske Videnskab, og at da Specialcharactererne sluttede ſig til diſſe Grupper. Det synes dernæſt at være indlyſende, at der ved denne Indretning vilde vindes de ſtørſte Fordele, baade i Henſeende til

Garantien for Bedømmelsens Paalidelighed, naar denne kom til at fremgaae af Bedømmelserne af Candidatens Præstationer i de enkelte Discipliner eller Hovedgrupper, der ganske anderledes end efter den hidtilværende Indretning vilde være Resultatet af de vedkommende Dommeres paa egen nøie Jagttagelse grundede og efter umiddelbar Opfatning afsagte Dom, og i Henseende til Besparelsen af Professorernes og de geistlige Censurers Tid, hvilket Hensyn vistnok ligesaavel som det nævnte er af største Vigtighed".

Den Meningsforskjellighed, som kom til Orde i Facultetets Midte, dreiede sig fornemmelig om to Hovedpunkter.

Med Hensyn til selve den foreslaaede Forandring gjorde Facultetets Flertal gjældende: at „Specialcharacterernes Princip berøer paa Videnskabens Sondring i dens forskjellige Discipliner“, og fører til en Examination, som lettelig laeder „Kunstsabsmæssens Udmaalning træde stærkere frem end den videnskabelige Aands og Dannelses Prøve“, medens det derimod bør være den theologiske Examen's Hovedformaal „at begrunde en Dom efter Totalindtrykket om Candidatens Dannelse og Modenhed“ (Aarb. S. 32—33). Denne Indvending blev af Mindretallet imødegaaet med den Betragtning „at det er en Selvfølge, at en Voteringen forudgaaende Discussion mellem Censorerne indbyrdes ingenlunde er udelukket, ved hvilken ikke blot de enkelte Svar, men den aandelige Character af den hele Besvarelse vil blive taget i tilbørlig Betragtning“, og „at det, naar Specialcharacteren er Resultatet af en saadan videnskabelig Veraadslagning og Burdering, ikke kan antages, at den endelige Udtagelse af Hovedcharacteren af slike Præmisses skulde kunne befrygtes at føre til Tilfidsættelse af det aandelige Moment i Examen“, fordi „Totaliteten kommer til sin Ret igjennem en omhyggelig Combination af dens enkelte Utringer. Hvor en saadan Basis mangler, synes Totaliteten meget udsat for at opløses i et ubestemt svævende Billede eller i et saadant, hvor det ene eller andet enkelte Træk træder uforholdsmæssigt frem“ (Aarb. S. 37).

Svad angik Formen af den indtil da brugelige Examen — hvis mundtlige Prøve varer i henved 7 Timer uafbrudt, uden dog at en stadig Tilstedeværelse af samtlige Censorer var forudsat, og hvor det fra alle Sider indrømmedes at være en Umulighed at vedligeholde den fornødne Narvaagenhed og Agtpaaagivenhed fra Time til Time — troede Facultetets Flertal at kunne berolige sig ved den Betragtning „at der vindes et fuldkomment Begreb om en Candidats Modenhed og almindelige Dugtighed i de allerfleste Tilfælde ved en enkelt eller tvende Examinationer, og at der i tvivlsomme Tilfælde sjelden vindes mere ved at bivaane den hele Examen end en Del af samme“. Det formentes derfor „at, naar Tilstedeværelse og Fraværelse fandt Sted efter en bestemt Orden, saa at enhver af de Dømmende kom til at bivaane dels $\frac{3}{4}$ dels $\frac{2}{3}$ af hver Candidats Examen, vilde han have tilstrækkeligt Motiv til et almindeligt Votum, naar han først havde gjort sig bekendt med Candidatens skriftlige Præstationer, og erjærede sine Medcensurers Dom over den Del af Examen, som han ikke havde bivaanet“ (Aarb. S. 34). Herimod fastholdt Mindretallet „at, hvor de enkelte Censurers Fraværelse og Tilstedeværelse er ubestemt og Antallet af Censorer, der overvære enhver enkelt Del, af Examen er forskjelligt, der er der givet Tilfældigheden et Spillerum, hvis mislige Følge i mange enkelte Tilfælde Ingen kan nægte som mulige, og som derfor ved Examen's Indretning bør søges forebyggede“, — og „at Paalideligheden af den anstillede Examen kun vil kunne vindes, naar der gaaes ud fra det Princip, at en-

hver Censurs Botum kun bør angaae den Del af Prøven, han virkelig overværer". Der sluttedes derfor „at der kun stod tilbage at søge Hjælpen, ved at indskrænke Antallet af de til hver Tid tilstedeværende Censorer, og derhos sørge for, at det ringere Antal bliver opveiet ved den omhyggeligere Bedømmelse og den bestemtere Fremgangsmaade ved Samme" (Aarb. S. 35—36).

Det kunde, yttrede Facultetet efter dette Tilbageblik, neppe vække Forundring, naar Forslaget om at afløse den hidtidige Examinationsform med en ny i sin Tid fremkaldte saa afvigende Meninger. Man turde fra begge Sider have en velbegrundet Mening om Paalideligheden i det Hele taget af den Form, hvori den mundtlige Examen hidtil var bleven holdt; den Erfaring, som ved de andre Embedsexamina antoges at være vundet for det nye Systems Fortrin, kunde synes ikke endnu at være tilstrækkelig; den theologiske Examen kunde tilmed, isølge det indbyrdes Forhold imellem de forskellige Examinationsfag, synes at gjøre Specialcharacterers Anvendelse mindre nødvendig eller endog utilraadelig. Nu stillede derimod Sagen sig væsentlig anderledes. Den dengang indførte Examinations- og Censureringsform havde nu været prøvet i 14 Aar, uden at der var fornummet til de befrygtede Ulemper. Den theologiske Examen frembød ikke Billedet af en atomistisk Udstyning — ved en streng Specialiseren vilde den theologiske Examen falde idetmindste i 12 Specialcharacterer —, men den gav Indtrykket af en sammensluttet videnskabelig Helhed formedelst en grupperende Anordning af de enkelte Fag. Det aandelige Totalindtryk af den skriftlige og mundtlige Examen tabte sig ikke, men vandt tværtimod i Styrke, idet dette Indtryk bliver draget frem for Betragtningen efter Prøvelse i ethvert af Hovedsagene i Forbindelse med de dertil hørende Bisag. Hovedcharacteren udbragtes ikke ved et Additionsstykke, men den bestemtes efter Combination; de tvende Characterer for nytestamentlig Exegese og Dogmatik med Vidisciplin havde en fremtrædende Betydning, uden at der dog var givet dem en ubetinget Overvægt, hvorimod det indbyrdes Forhold var bestemmende.

De fire Medlemmer af Facultetet, blandt hvilke de tre kunde føre deres Erfaring som Examinatorer og Censorer tilbage til Reformens Begyndelse, udtalte herved den Overbevisning, at Examen havde vundet i Paalidelighed, til samme Tid, som der var vundet for Examinerende og Censurerende i Tidssanvendelse. Denne Erklæring turde vinde i Vægt derved, at et af Facultetets nuværende Medlemmer, Scharling, ved Forslagets Bedømmelse i 1843 hørte til Facultetets Flertal.

Heller ikke, bemærkede Facultetet, var der i de forløbne Aar nogensinde eller fra nogen Side kommet Facultetet nogen Yttring af Utilfredshed over den foretagne Forandring eller noget Ønske om Tilbageførelse til den gamle Examinationsform for Dre, førend der fra den forannævnte Comité — udvalgt i Anledning af en „Klage over Studiernes Vyrdefuldhed" — fremkom et Forslag, som uden videre Motivering gik ud paa at „Specialcharactererne ved den theologiske Examen bortfalde".

De meget ubestemte Ord, som i Præmisserne skulde antyde en Begrundelse af Forslaget — „Helheden, Sammenhængen, Overblikket vilde derved faae berettiget Indflydelse ligeoverfor Detailkundskaberne, som Specialcharactererne give altfor megen Leilighed til at begunstige" — vilde neppe findes træffende, naar de sammenholdtes med den tidligere Drøftelse, hvis Hovedmomenter ovenfor ere anførte, saalænge det bliver erkjendt som Hensigten og Bestemmelsen af den theologiske Embedsexamen at bedømme Candidaternes theologisk-videnskabelige Indsigt og

Dygtighed. Derimod maatte det erkjendes, at Synspunktet blev et andet, naar man som denne Hensigt og Bestemmelse vilde sætte geistlig Brugbarhed og Bekvemhed ifødenfor theologisk Indsigt og Dygtighed. Ganske vist vilde da ren videnskabelig Dygtighed ikke være tilstrækkelig Garanti for præstelig Brugbarhed. Erfaringen viste, hvad ogsaa følger af Sagens Natur, at der med ringe videnskabelig Sands og Evne kan være afgjort Kald til den præstelige Virksomhed indenfor snevrere Kredse, ligesom omvendt at dette Kald kan mangle ved større videnskabelig Udbannelse. Men hvad heraf fulgte var, dels at den practiske Anvendelse ikke tør tabes af Sigte ved Behandlingen af det videnskabelige Stof for de Studerende, dels at Forberedelsen til geistlig Virksomhed ikke tør ansees sluttet med den videnskabelige Grundlægning, men at der til denne bør slutte sig en Fordømmelse for de theologiske Candidater, umiddelbar beregnet paa den practiske Embedsvirksomhed*); hvorimod den Fordring, at det videnskabelige Grundlag skal og bør indsnævers og bestaars efter Brugbarhedens Behov, var grundet i en sjælv Dypfættelse, der ville virke lige skadeligt tilbage paa Videnskaben og paa dens Anvendelse i Praxis. Begrebet af „Brugbarhed“ var tilmed i sig selv saa ubestemt, at det lader sig borie ind og ind efter Tid og Leilighed; — hvad Brug har vel Landsbhyræstens sædvanlige Virksomhed for Forstaaelse og Fortolkning af den hellige Skrift i Grundsprogene, eller for videnskabelig Udvikling og Behandling af Lærestoffet, eller for Kundskab til Kirkens Historie gennem jærntliggende Tider? Et lignende tilshneladende Misforhold vilde naturligvis kunne paavises i ethvert Examenskursus inellem Udstrækningen af den academiske Forberedelse og den umiddelbare Anvendelse i tilkommende Virksomhed, saafremt det aandelige Udbytte af videnskabelig Grundlægning overhovedet tabtes af Syn. Dette blev kun altfor let Tilfældet, hvor Dømmesag og Interesse overveiende vender sig til det umiddelbare Anvendelige. Med denne Retning stod, som det syntes, det her omhandlede Forslag om at vende tilbage til en Examensform, som for halvandet Aar siden blev fundet utilfredsstillende, i nær Forbindelse. Thi ved at opgibe den særlige Bedømmelse af Prøven i de enkelte Fag vilde det individuelle Skjøn efter et saakaldet Totalindtryk, uden bestemtere Begrundelse og Retfærdiggjørelse, kunde blive bestemmende for Udfaldet af Examen. Udfælselsen af Specialcharacterer vilde være det Samme som at lade Præmisserne for den almindelige Dom falde bort, efterat man engang havde erkjendt det Hensigtsmæssige og Retfærdige i at meddele dem. I de hyppig forekommende Tilfælde, hvor en Candidat har svaret tilfredsstillende i nogle Fag og utilfredsstillende i andre, vilde det mangengang neppe være muligt at klare for sig selv Totalindtrykket ved en indbyrdes Afveielse; og det lod sig neppe undgaae i saadanne Tilfælde, at Udfaldet af den sidst afholdte Prøve vilde uvilkaarlig komme til at udøve en overveiende, men uberettiget Indflydelse til den ene eller den anden Side.

I Henhold til det her Udviklede nærede Facultetets Flertal ikke Tvivl om, at en Tilbagevenden til den ældre, efter moden Overveielse opgivne, Examensform vilde være en virkelig Tilbagegang, hvorved Prøvens Paalidelighed vilde svækkes og en svækkende Tilbagevirkning paa

*) Et tidligere Forslag af Facultetet i denne Henseende (af 1ste Juni 1838) findes meddelt i Evangelisk Ugeskrift 1861, Nr. 29—30.

Grundigheden af det theologiske Universitets Studium ikke vilde udeblive. Facultetet ansaa dette Hensyn til Examenprøven for i og for sig selv at være saa afgjørende, at det ikke skulde opholde sig ved den Bortødslen af Examineres og Censureres Tid, som vilde blive nødvendig Følge af denne Tilbagevenden; det Ujornodne vilde her være usforsvarligt. Bestemt og indstændigt maatte Facultetets fire Medlemmer derfor fraraade det hertil sigtende Forslag.

Et af Facultetets Medlemmer, Prof. Hammerich, var enig med de øvrige Facultetets Medlemmer i at ansee det nuværende System med Specialcharacterer for et Fremmskridt. Tilfældigheden vilde, efter hans Mening, ikke længer faae det Spillerum som tidligere, og Censurerne udsattes ikke i den Grad for en lang Examinations sløvende Indflydelse; især vilde Fremmskridtet blive kjendeligt, hvis faste Censurer indførtes, da disse jo maatte antages at have en velbegrundet Dom om Prøven i vedkommende Fag, hvad ikke altid kunde være givet med de nuværende Censurer. Ikke desto mindre kunde han ikke betragte den nu brugelige Examenform som fuldkommen betryggende. Bistnok havde han mindre Erfaring som Examinator, hvorimod han som Censor havde bivaanet Examina baade før og efter Indførelsen af Specialcharacterer. Den Erfaring, han troede at have gjort, havde henledt hans Opmærksomhed paa, at det vist turde være heldigere, hvis Hovedcharacteren ikke som nu fremgik ligejævn af Specialcharactererne, men vedtoges efter en ny Votering ved Slutningen af Examen, hvori da samtlige Dagens Censurer maatte deltage: offentliggjøres skulde i saa Fald ikke Specialcharactererne, men kun Hovedcharacteren. Totalindtrykket af Candidatens videnskabelige Dannelse vilde derved noget mere komme til sin Ret, og Kundskabsmassens Udmaalning ikke træde saa stærkt frem. Hidtil havde han for sit Vedkommende hjulpet sig med i sidste Censurfag at tage ogsaa det i Betragtning, om Bedømmelsen i de foregaaende var gaaet til den mildere eller strengere Side; men han maatte erkjende dette for at være baade mindre correct og utilstrækkeligt. Ved den her foreslaaede Fremgangsmaade vilde Ucorrectheden blive correct, Totalindtrykket paa Censor af den Del af Examen, han havde bivaanet, vilde faae sin fulde Betydning, og den mundtlige Forhandling med Censurerne for den anden Del af Examen vilde bringe de to Halvdele af samme i mere organisk Forbindelse samt i flere Tilfælde klare Dommen. Skulde der findes overveiende Betænkkeligheder ved at gaae ind paa dette Forslag, da vilde han heller opoffre den Fordel, den nuværende Indretning unægtelig frembød, ved at fritage Censor for den sløvende Indflydelse af en længere Examination. Subsidiariter foreslog han derfor: samtlige Dagens Censurer skulde være tilstede ved den hele Examen, deltage i Censuren over alle Specialcharacterer og derpaa ved Examen's Slutning foretage en ny Votering over Hovedcharacteren; kun Hovedcharacteren offentliggjøres.

Facultetets øvrige Medlemmer kunde med Hensyn til dette Forslag indskrænke sig til — uden at drøfte dets Motivering — at bemærke: 1) at Censurerne tør votere efter egen umiddelbar Erfaring og ikke efter Andres Relationer, og 2) at den offentlige Meddelelse af Specialcharactererne hører væsentlig med til Examen's nuværende Form og maa ansees for ligesaa hensigtsmæssig som retfærdig.

Facultetet gik derpaa over til det andet Forslag, sigtende til at søge de nu efter Omgang veylende geistlige Censurer afløste ved et mindre Antal

Præster som faste, lønede Censorer, og erindrede, hvorledes dette ligeledes havde udgjort en Hoveddel af de Forhandlinger, som i Aaret 1842 og følgende Aar fandt Sted angaaende den theologiske Examen, og det saaledes, at dette Forslag udgik fra Facultetet selv (Aarb. S. 39—46).

„Den daglige Begel af de geistlige Censorer“ — hedder det (Aarb. S. 39) — „er en Omstændighed, som ved den nærværende Indretning af den theologiske Examen unægtelig giver dennes Udfald paa forskjellige Dage mindre Ligelighed end ønskeligt, og som ved Indførelse af Specialcharacterer vilde endmere kunne have samme Virkning. Selv om man hos alle de Præster, der skiftevis fungere som Censorer, kunde forudsætte den dertil fornødne Kundskab og Interesse for Sagen, hvilket man idetmindste ikke til alle Tider vil kunne, da de ikke vælges med særligt Hensyn til dette Kald, saa vilde dog den aldeles uundgaaelige Forskjellighed i de Fordringer, de gjøre, og den Maalestok, de anlægge, ofte kunne bevirke en Ullighed i den enkelte Votering efter den nuværende Indretning, ligesom paa Ansættelsen af de enkelte Characterers Værdi ved Indførelsen af Specialcharacterer“.

Det var paa Grund heraf foreslaaet: at enkelte af Stadens Geistlige — fire, mentes der — skulde efter Forslag fra Facultetet udnævnes til dette Hverv for en Tid af tre Aar og mod en bestemt Godtgjørelse, dog saaledes, at de samme Mænd kunde vælges paany, og at disse ogsaa deltog i Censuren over samtlige skriftlige Arbejder.

Den Kongelige Universitetsdirection, „som ikke kunde andet end tiltræde Facultetets Forslag, og fandt det meget ønskeligt, om faste Censorer paa den anførte Maade kunde blive indførte“ (Aarb. S. 41), brevvejlode om Sagen med det Kongelige danske Cancelli. Biskop Wynster udtalte sig imidlertid bestemt imod Forslagets Iværksættelse, paa Grund af „Kansseligheder, som næsten grændsede til Umulighed“, isærdeleshed hentede fra uundgaaelige Sammenstød med Præsteembedets Forretninger, og i Henhold hertil erklærede Cancelliet: „at det ikke kunde tilraade det Foreslaaede, ligesom det ogsaa maatte finde det uensigtsmæssigt, at en saadan Foranstaltning blev truffet med Hensyn til det theologiske Facultet, naar en lignende ikke tillige kunde iværksættes ved Retts- og Lægefaculteterne“ (Aarb. S. 42). Uagtet Facultetet erholdt og benyttede Leiligheden til at imødegaae de reiste Betænkeligheder; uagtet Directionen „ikke kunde skjønne rettere end, at de fremsatte Indvendinger mod Forslaget vare ved de af Facultetet gjorte Bemærkninger paa det Fuldstændigste gjendrevne og Forslagets Hensigtsmæssighed og Gavnlighed saa klart fremstillet, at der neppe kunde være nogen Tvivl tilbage om, at jo den foreslaaede nye Indretning langt fortjente Fortrinet for den gamle“ (Aarb. S. 45); uagtet det endelig i en Skrivelse fra Stiftsprovsten blev paa den Kjøbenhavnske Geistligheds Vegne yttret: „at en virkelig ligelig og retfærdig Bedømmelse af Candidaternes Dydighed alene bliver mulig, naar de Censorer, som deltog i denne med Professorerne, ere faste“ (Aarb. S. 47), blev dog Sagen standset indtil Videre paa dette Punkt, idet det ved Kongelig Resolution af 14de Mai 1847 blev tilkjendegivet: at „Hans Majestæt vilde forvente nærmere allerunderdanigst Forestilling, naar Directionen maatte see sig istand til herom at gjøre et mere almindeligt, alle Faculteter omfattende Forslag“ (Aarb. S. 46—47).

For Facultetets Hjerhede stillede de her anførte Grunde for Forslaget sig som ligesaa gyldige og træffende nu som dengang; Samme havde heller ikke nye

Grunde at tilføie, og kunde saaledes indskrænke sig til at yttre Ønske om Forslagets Fremgang.

Facultetet ansaa det for ubetimeligt at gaae ind paa det Enkelte, førend der viste sig Udflugt til, at Forslaget kunde ventes at komme til Udførelse, saameget mere som de samme Grunde vilde tale for Foranstaltningens Indførelse ogsaa ved de andre Embedsexamina.

Ikun paa eet Punkt var der udenfra givet Anledning til at henlede en særlig Opmærksomhed. I den omtvante Comitees Forslag var der tillige andraget paa, at de udnævnte Censorer skulde „være stemmeberettigede ved Fastsættelsen af Opgaverne til skriftlig Examen“. Det syntes klart, at der heri laa en Forrykkelse af Grændsen imellem de Censorerendes og Examineres Stilling. De overordenlige Censorer tilfaldtes som Meddomsmænd; de gave i denne Egenkab Examen en højere Grad af officiel Offentlighed og udvortes Anseelse; men, ligesom Examinatorerne, uden Indblanding fra Censorerens Side, stillede Spørgsmaalene ved den mundtlige Examen og ledede Examinationens Gang, saaledes maatte Opgivelsen af Spørgsmaalene ved den skriftlige Examen være Censorerne uvedkommende. Og dette førte naturlig til, med al Bestemthed at fremhæve — for det Tilfælde, at Forslaget om faste Censorer toges til Folge — Nødvendigheden af en Instrux eller et Regulativ fra højere Sted, beregnet paa saanøie som muligt at bestemme og afgrænse den Myndighed, som tilkom Censorerne, og saaledes forebygge Sammenstød imellem disse og Examinatorerne. Det kunde ikke oversees, at det theologiske Facultet stod i Forholdet til Censorerne ved Examen noget anderledes end de øvrige Faculteter, idet det theologiske Facultet saae sig stillet overfor Medlemmer af en afsluttet Stand. Forholdet imellem geistlig Virksomhed og theologisk Videnskab blev, som bekjendt, opfattet meget forskjelligt, og en vis Spænding imellem Geistlighed eller Fractioner af samme og theologiske Faculteter hørte ikke til de sjeldne Phænomener. Netop i nærværende Tid og netop hos os var der flere Elementer tilstede end sædvanlig, der kunde være en saadan Spænding, og det vilde være i høi Grad beklageligt, om en censorerende Samvirken ved Examenbordet skulde give Anledning til Ytringer i denne Retning.

Prof. Hammerich tiltraadte fuldstændig Ønsket om, at Forslaget om faste Censorer maatte nyde Fremgang. Nødvendigheden af, at disse udelukkende bestaae af ansatte geistlige Mænd, var ham imidlertid ingenlunde indlysende. Hvis der kunde paapeges andre Videnskabsmænd med theologisk Dannelse og i passende Livsstillinger, saa han ingen Grund til at holde saadanne borte fra den faste Censorstift; flere af de Betænkkeligheder, som yttredes i Anledning af Facultetets Stilling til Medlemmer af en afsluttet Stand, vilde herved formentlig bortfalde. Naturligvis saa han vel, at saadanne Mænd ikke til enhver Tid vare at finde, men hvor de fandtes, mente han, burde man bruge dem og ikke afstære sig herfra ved at gjøre det til Nødvendighed for den faste Censor at være en ansat geistlig Mand.

Sagen betragtet i Almindelighed, tiltraadte Prof. Hammerich Ønsket om et Regulativ for Censorerne. Det vilde desuagtet, naar der henfaaes til hans tidligere Erfaring som geistlig Censor, neppe findes forunderligt, at han nærede afvigende Anskuelse om Bestaffenheden af dette Regulativ, og ikke kunde tiltraade, at begrænse den faste Censors Myndighedskreds altfor meget. Hans Indflydelse

paa Examen's Gang maatte, som det forekom ham, sættes lige med Professorens, forsaavidt som denne ikke var Examinator; thi han delte Ansvarligheden lige med den censorerende Professor. De skriftlige Examen'sspørgsmaal afgang nu ikke, som de mundtlige, af den i vedkommende Fag examinerende Professor alene; denne gjorde sit Forslag, men de i Faget ikke examinerende kunde forkaste det. Her burde da, saavidt han skjønnede, Censor have sin Stemme med, ellers stilledes han lavere end den ikke examinerende Professor. Naar Rettighederne saaledes fastsattes lige paa begge Sider, vilde en vægtig Grund til Spændinger og Misforstaaelser være undgaaet.

Facultetets øvrige Medlemmer fandt det fornødent at bemærke, at det 1) maatte ansees som grundet i Forholdets Natur, at Censorerne ved en Embedsexamen maa være offentlige Embedsmænd, ved den theologiske altsaa geistlige Embedsmænd; dernæst 2) at det var en Indbildning, naar den, som alene er Censor, antoges for „at dele Ansvar lige“ med Examinatorerne. Examinator havde tilvisse en større Indflydelse paa Examen og Characteren, end Censor kunde have, fordi han var den Handlende og derfor havde han større Ansvar; Censoren derimod havde ingen Indflydelse paa „Examen's Gang“ og intet Ansvar for Examinationen. Naar Facultetets Medlemmer i Fællesskab vedtog Opgaver til skriftlig Besvarelse, handlede de som Examinatorer; at Dvæstionerne foreslaaes af Een og vedtages af Alle, gjorde ikke den Een til Examinator og de Øvrige til Censorer, men gjorde dem just Alle til Examinatorer. Det syntes ikke let forklarligt, hvorledes Facultetets Medlemmer skulde kunne ansees som ansatte alene i et specielt Fag; de vare Professorer i Theologien, og Fagene's Fordeling ved den mundtlige Examen skete efter fælles frivilligt Skjøn om det Hensigtsmæssige og havde ofte været underkastet Forandring. Det skjønnedes altsaa ikke, at en „Censor stilledes lavere“ end de Professorer, som ved den mundtlige Prøve ikke examinere i en bestemt Disciplin, derved, at han ikke deltog i Examinatorernes Function ved den skriftlige Prøve. Forørigt tjente den hele Misforstaaelse af Examen's Indretning, som tillægger Censorerne lige Ansvar med Facultetet, til at forklare, hvorledes en geistlig Censor kunde betragte Examen som en Handling, ved hvilken han skulde træde op med „lige Rettigheder“ med Examinatorerne, og hvorledes „en vægtig Grund til Spændinger og Misforstaaelser „ligefrem maatte søges i denne geistlige point d'honneur, og kun turde ventes „undgaaet“, naar Censorerne turde smigre sig med ikke at have ringere Indflydelse ved Examen end Professorerne.

Prof. Bornemann maatte derimod erklære det som sin Overbevisning, at der ikke turde ventes nogen væsentlig gavnlig Virkning af Indføvelsen af faste geistlige Censorer, men tvertimod kunde berygtes skadelige Følger af den derved sandsynligvis opstaaende Misforstaaelse af deres Betydning. At Characteren ved Embedsexamen bestemtes ikke af Examinator alene, men tillige af andre Censorer, behøvede neppe noget Forsvar; men at nogle af disse Censorer skulde staae udenfor Examen'scollegiet og ikke selv examinere, det fulgte saa lidt af Sagen's Natur, at det kun kunde forklæres af særegne Omstændigheder. Hvor lidt extraordinære Censorer ere nødvendige til en Examen, saaes deraf, at andenstedes Examen'scommissionerne alene besørge Censuren, og den titnævnte private Comite forudsatte ogsaa ligefrem, at de extraordinære Censorer, hvis en Examen'scommission dannedes, vilde gaae over til at blive Examinatorer, saa at det vistnok turde antages, at ogsaa den kun tænkte sig saadanne Censorer virksomme ved en Facultetsexamen, der tillige gjælder som Em-

bedsøxamen. At de geistlige Censorer skulde være tilstede som de mere skyndige i de theologiske Videnskaber end Professorerne eller som de mere indsigtsfulde Lærere, kunde naturligtvis ikke have været Regjeringens Mening, men de skulde give det Offentlige en Garanti for Examens solenne Alvor og Værdighed, og forsaavidt ogsaa bidrage til dens Tillid i den offentlige Mening. Mulighed af Mistillid til en Universitetsøxamen, som Regjeringen tillægger Betydning som Embedsøxamen, kunde for den kun opstaae af det nære Forhold imellem Professorer og Examinander, ifølge hvilket, i Betragtning af den menneskelige Svaghed, Partiskhed ikke var utænkelig, men derimod var det utænkeligt, at Formodning om den skulde udeblive. De extraordinære Censorer's Function kunde, mente Prof. Bornemann videre, kun blive den, at være Meddomsmænd; deres oprindelige og væsentlige Bestemmelse var det i denne Egenkab at give Examen en høiere Grad af officiel Offentlighed og udvortes Værdighed; de havde som enhver Censor den Pligt og den Ret at votere alene efter Overbevisning, men deres Dom maatte forudsættes at hvile paa et umiddelbart Skjøn; de skulde tage Examen, som den foreligger, og de skulde Intet have at gjøre med at tilveiebringe Data for Dommen. At der efter Totalindtrykket kan fældes en retfærdig Dom af Mænd i practiske Livsstillinger, der selv have gennemgaaet den samme Dannelse og Prøve, det er i disse Forhold ligesaa indlysende, som f. Ex. paa Retspleiens Gebet at Meddomsmænd og Edsvorne kunne kjende over en af Sagkyndige bearbejdet og forelagt Sag, eller at overhoved i det offentlige Liv den Dannede kan opfatte det Fremstillede rigtigt. Vilde Regjeringen derimod vælge specielle Sagkyndige, saa vilde den ved en Universitetsøxamen kun kunne bestikke Professorer til Censuren. Ingen vilde kunne paastaae, at extraordinære Censorer vare fuldtommen sagkyndige i alle Discipliner, i hvilke de censorere; men Ingen kunde heller ansee det for nødvendigt. Vilde man nu have denne Klasse Censorer fast, kunde Hensigten dermed alene være, at bevirke en større Ligelighed ved Censuren. Men denne Bestræbelse var illusorisk; for Ligheden kunde der kun sørges derved, at Examens Ordning gjorde en sikkert Dom mulig. Af faste Censorer skulde efter Forslaget de samme vel være tilstede ved den enkelte Examinands hele Prøve, men ikke ved alles. Den derved opstaaende Ulighed kunde just blive ensidig, enten Strengthed eller Mildhed efter Censorerens Individualitet, uden at den Enes Forstand paa Examen behøvede at være ringere end den Andens. Den udvortes Lighed kunde kun opnaaes ved den samme Examinator, de samme censorerende Professorer og de samme extraordinære Censorer i det samme Fag; men herved vilde uundgaeligt Fagkundskaben faae den saameget befrygtede Overvægt. Baade ved Forhandlingerne om den lægevidenskabelige og om den juridiske Examens Ordning blev det erkjendt, at faste Censorer ikke vare nødvendige til den fornødne Lighed i Charactergivningen, og at Grundene til det hele Forslag for en stor Del vilde falde bort, naar Specialcharacterer indførtes. Det fortsente tillige at erindres, at den Kongelige Universitetsdirection i sin Forestilling angaaende den juridiske Examens Ordning i December 1839, overensstemmende med det juridiske Facultets Betænkning, fraraadede Indførelsen af faste extraordinære Censorer. Forslaget fremgik i sin Tid fra Ønsket om kyndige Censorer, som havde Interesse for Examen, Egenkaber, der maatte synes fornødne, naar det var Pligt uafbrudt at være tilstede ved den hele Examen og Characteren først noteredes ved dens Slutning. En ængstelig Stræben efter at beherske Tilfældigheder var ofte til Skade, og Uretfærdigheden kunde derved blive større. Det syntes indlysende, at faste extraordinære Censorer

paa en dobbelt Maade vare udsatte for at svigte deres Bestemmelse, i deres Botum at repræsentere det frie umiddelbare Omdømme; de vilde saare let enten tiltage sig formeget eller smelte sammen med det bestaaende Examenscollegium og gaae op i det. Ligesom Eidsvorne og Meddomsmænd kun ere kaldede ad hoc, saaledes vilde vexlende Censorer nødes til at iagttage Grændsen for deres Censur og ikke indbilde sig at skulle bestemme Examen. Vilde man for en underordnet Nyttens Skyld have faste extraordinære Censorer, burde man vælge et stort Antal. Ved den medicinske Examen brugtes 9, hvoraf kun 1 var tilstede. Naar endelig Dr. Fog i Evangelisk Ugeskrift, Nr. 61, væsentlig havde støttet Forslaget — hvorfor han vindicerede sig Autorfabet — paa Nødvendigheden af særlige Tillidsmænd, som ved deres formentlige Popularitet blandt de Studerende skulde give en offentlig Institution Tillid, syntes denne Tanke at opløse sig i idel Urimelighed. Hvis de Studerendes Tillid ikke skulde ansees for blind, kunde den ligesaavel nægtes Censoren som Professoren. Det var en Urimelighed, at Regjeringen skulde nedlægge en Myndighed i Nogens Haand uden Tillid, og ligesaa en Urimelighed, at Tillid til Trediemænd kunde træde istedetfor Tillid til den Handlende. Den Tillid, som de extraordinære Censoreris Tilstedeværelse ved Examen gav, bestod i den Offenlighed, hvorunder Examinatorerne handle, og hvorved den foreskrevne Orden iagttages. Det laa nu i denne Controls Bessaffenhed, at den forudsatte en vis anselig Stilling og Virksomhed; Censorerne vare Geistlige, ikke just fordi der hos dem kunde forudsættes et nøie Kjendskab til Examensfordringerne — herom vilde flinke Candidater rimeligvis altid have den nøiagtigste Kundskab —, men fordi de ere Embedsmænd. Var det nu ligesaa passende, som naturligt, at Ministerium Havniense afgav Censorer, maatte det bemærkes, at der hidtil saanedes Døvhøring om, at de Banskeligheder, der opstaae ved nogle enkelte Geistliges Tjeneste ved den hele Examen, kunde fjernes; denne Indbending var paany gjentagen af Stiftsprovst Paulli (see ovenfor S. 60) uden at finde Modsigelse. Endelig syntes endnu et Hensyn at fortjene Opmærksomhed: det aarlige Honorar, hvormed et lidet Antal faste Censorer maatte lønnes, vilde i Forhold til de omtr. 12 mundtlige Examensdage om Aaret, blive anseligt, da det jo skulde hydes specielt qualificerede Mænd; for den samme Sum vilde man kunne have Medlemmer af en Examenscommission, der ganske anderledes maatte gjøre Gavn for deres Løn. Men en geistlig Examenscommission havde et andet Diemed end den academiske Examen; den dømte om Brugbarhed til det geistlige Embede, og vilde lægge Vægt paa at kjende Candidatens individuelle Begavelse herfor; dens Medlemmer vilde gjøre Fordring paa en vis consistorial Character. Den academiske Examen dømte alene om den videnskabelige Betingelse hos den tilkommende Geistlige. Da man nu ikke kunde andet end forudsætte, at enhver af Kjøbenhavns selvstændige Geistlige var fuldkommen qualificeret til at være Meddomsmænd ved den theologiske Examen, vilde dels Udgifterne til nogle faa faste Censorer være overflødige, dels laa der i Prøvens Bessaffenhed ingen Grund til et specifikt geistligt Skjøn. Men skulde det synes rigtigt at søie sig efter en øieblikkelig Misforstaaelse af den academiske Examen eller efter en muligt tilstedeværende Ulyst hos nogle Geistlige til at give Nåde ved den — en Tjeneste, hvortil i en længere Arrække Enhver kun kaldes een Gang aarlig —, foreslog Prof. Bornemann, at Ministerium Havniense selv valgte Halvdelen af de hidtil Censurberettigede til faste Censorer paa et vist Antal Aar, hvorved vistnok Alle, der manglede Interesse for Examen, vilde kunne fritages for en Gjærning, der var dem imod.

Men den foreslaaede Forandring, mente Bornemann videre, vilde medføre en overflødig og unyttig Udgift, og da det vistnok maatte indrømmes, at den samme Foranstaltning kunde fortjene at antages eller at afvises efter det Niemed, for hvilket den skulde tjene som Middel, vilde den tillige, saaledes som den for Dieblirket tilsigtedes, vise sig som forkastelig. Ved faste geistlige Censurer bragtes den theologiske Examen paa en uklar Maade nærmere til en geistlig Examencommission; jo mere dette blev Tilfældet, desto mere vilde dens Niemed kunne blive uklart og tilfældigt eller endog slaae over i et rent practisk. Forslaget stillede sig som en Mægling imellem 2 Examenformer, der skulde udjøres saaledes, at de geistlige Censurer skulde, i Egenkab af Tillidsmænd, dømme ikke blot over Examinanden, men tillige over Examinationen. En saadan Ordning vilde være fuldkommen urimelig. Regjeringen skulde nedlægge Examinatormyndigheden i de, efter dens egen Mening, mindre competente Hænder, overdrage dem, som den ikke ansaa for de bedste Dommere ved en Examen, den hele Handling, og lade de dygtigste Dommere sidde som tause Bidner til det, der ikke kunde gøres om; og disse skulde ignorere den feilsulde og uheldige Examination og besidde den Skarpsynethed igjennem de uhenigtsmæssige og kaserede Prøver at fælde den rette og træffende Dom over Examinandens Dygtighed, efter et Totalindtryk. Men det vilde ikke kunne negtes, at de bedste Dommere ere de bedste Examinatorer.

Heraf syntes det klart at fremgaae, at, naar Mæglingen havde den Tendens, at ville bevare Universitetets Examen, men tillige berøve Facultetet Myndighed indenfor dets eget Gebet, maatte Forslaget forkastes, selv om det ellers kunde antages paa en eller anden Maade at medføre Nytte.

Facultetet troede for Tiden at kunne indskrænke sig til de foranstaaende Bemærkninger i Anledning af de tvende fremsatte Forslag. Ligesom det uden Tvivl var indlysende, at der manglede naturlig Tankeforbindelse imellem disse Forslag og den historiske Anledning til Comiteens Sammentræden: Klagen over det formentlig Byrdejulde i det theologiske Examenstudium og over Studietidens Længde, saaledes formentte Facultetet at have godtgjort, at Forslagene — saaledes som deres Tanke og Mening fandtes nærmere betegnet — ville føre til en Svækkelse af Examenets Paalidelighed, navnlig ved en høist uheldig Sammenblanding af Examinatorers og Censureres Virksomhed, ved utilbørlig Udvidelse af denne paa de Examinerendes Bekostning.

Facultetet oversaa ikke, at begge Forslag antydede sig som begrundede paa at bringe en blot midlertidig Tilstand tilveie, hvorved der skulde beredes Overgang til Udforskelse af den theologiske Examen fra Universitetet, til Dpretelse af en Examencommission i Facultets-Professorernes Sted. Men, ligesom et Mindretal af den omtalte Comite havde erklæret „ikke for Tiden at kunne tilraade denne Foranstaltning“, saaledes havde Sammes Flertal, uagtet de heri saae „den eneste Maade, hvorpaa en grundig Reform i Embedsexamen saavel som det theologiske Studium kunde ventes tilveiebragt“, ikke gjort noget Forsøg paa at klare sig de umiddelbart og middelbart indvirkende Følger af denne Foranstaltning. Ved at forfølge Tankeexperimentet videre, vilde man overthydes om, at denne Virkning vilde gribe dybt ind ikke alene i Universitetets Stilling som videnskabelig Værestalt, men i det hele videnskabelige Studium, betragtet som Fordannelse for Stats-tjenesten. Til den omhyggelige og omfattende Drøftelse af denne Tanke — hvorved der heller ikke vilde kunne savnes Dplysning om de Forholdsregler, ved hvilke

man i andre Lande har søgt at beskytte sig imod Misbrug af Foranstaltningen — kunde Facultetet ikke finde sig opfordret, saalænge det ikke var tilkjendegivet fra Regjeringens Side, at der paatænkte en Reform i Examensvæsenet i den angivne Retning. For dette Tilfælde turde det ansees utvivlsomt, at Consistoriums Betænkning, og igjennem dette Facultetets, vilde blive æffet.

Efterdi Prof. Hammerich med de øvrige Medlemmer af Facultetet ansaa det for givet, at Regjeringen, naar den paatænkte flere Reformer ved theologisk Examen enten i Retning af en Examenscommission eller i andre Henseender, da vilde give Facultetet Leilighed til at høre sig over dette, som nu over de to foreliggende Forslag, vilde han ikke her gaae videre ind paa Reformsagen. Hans Stilling til den var angiven i Facultetets tidligere Betænkning, see ovenfor S. 60—61. Trods alle de store Vanskeligheder, der vilde reise sig mod Indretningen af Examenscommissioner, kunde han dog ikke antage dem for uovervindelige, hvis Regjeringen vil tage Sagen i Haand.

Consistorium maatte, naar det theologiske Facultet med stor Styrke i sin Betænkning havde udtalt sig mod det første af de fremsatte Forslag, nemlig Specialcharacterernes Ophævelse, i Et og Alt slutte sig hertil og ganske tiltræde hvad Facultetet og navnlig dets Flertal havde hittret om dette Punkt. Angaaende det andet Forslag, Indførelsen af faste, lønede Censorer, kunde Consistorium i det Væsentlige henholde sig til hvad der fra Sammes Side tidligere var hittret, navnlig i en Erklæring af 9de November 1844. Indretningen med et mindre Antal faste Censorer havde, efter Consistoriums Mening, ganske vist nogle Fortrin fremfor den, at et betydeligt Antal skiftevis giver Møde, men paa den anden Side maatte det erkjendes, at der, selv bortset fra de practiske Vanskeligheder ved Foranstaltningens Gjennemførelse, vilde frembyde sig ikke uvæsentlige Betæneligheder ved dens Indførelse overhovedet. Det kunde — antog Consistorium — selvfølgelig ikke være Hensigten med Ansættelsen af faste Censorer at forandre Examens Character, som Facultetsexamen, og disse Censorens Stilling maatte forudsættes at ville blive den samme som de tidligere værlende Censorerens. Naar imidlertid flere Data i Facultetets Erklæring tydede hen paa, at man ved det fremkomne Forslag havde tilfattet at give de faste Censorer en større Virksomhed og stille dem i et andet Forhold til Examinatorerne end hidtil, og naar Facultetet desuagtet havde troet at burde fastholde sit tidligere Forslag om faste Censorer, fandt Consistorium sig foranlediget til at gjentage hvad der i Sammes Erklæring af 9de November 1844 blev fremhævet, at de forskjellige Facultetsforhold ikke kunde være uden Betydning ved Spørgsmaalet om det Ønskelige og Hensigtsmæssige ved den hele Indretning, og til at henvise til de vægtige Grunde, som i sin Tid saavel i det juridiske Facultets Erklæring af 18de October 1844 som i Consistoriums Skrivelse af 9de November s. A. bleve gjorte gjældende imod, for bemeldte Facultets Bedkommende, at gennemføre en saadan Foranstaltning. Efter den Maade, Consistorium havde ment at burde stille sig til den foreliggende Sag, fandt Samme sig ikke opfordret til paa dens nuværende Standpunkt at udtale sig om Enkelthederne ved en mulig Gjennemførelse af en Foranstaltning af den ovennævnte Art, men tilføiede kun, at, medens Consistorium med Facultetet var enig i, at det, naar faste Censorer ansattes, udtrykkelig burde tilkjendegives, at deres Stilling i Forhold til Examen i det Hele vilde være den samme som de tidligere Censorerens, vilde Con-

ffistorium ansee det for mindre nødvendigt, at der udfærdigedes en Instrux for de nye Censurer. Udfærdigelsen af en saadan vilde være forbunden med store practiske Vanskeligheder og kunde bidrage til at fremkalde de Conflictier, som det havde været Facultetets Hensigt ved Instruxen at forebygge.

Efter Indholdet af disse Erklæringer fra det theologiske Facultet og Consistorium fandt Ministeriet ikke Foie til at foretage Videre i Anledning af de fremkomne Forslag.

Derimod blev Sagen om en forandret Indretning ikke blot af den theologiske Embedsexamen, men af Universitetets Embedsexamina overhovedet, paa ny sat i Bevægelse ved de i Rigsdagen under dens 14de Samling 1862 førte Forhandlinger om Indførelsen af Examinationscommissioner*) og den dertil knyttede Bevilling ved Finantsloven for Finantsaaret 1863—64, under Universitetets Budget, af 3,000 Rd. til Examinationscommissioner. Men da denne Sags Behandling af Ministeriet endnu ikke var sluttet ved Udgangen af Aaret 1863, hører Beretningen om den til en følgende Aarrække af „Meddelelserne“.

Forforskjellige Bestemmelser og Dispensationer med Hensyn til theologisk Examen.

— Forbedring af det Notarius ved det theologiske Facultet tillagte Honorar.

Det Notarius ved det theologiske Facultet tillagte Honorar — 2 Rd. af hver Examinand — var ved en Afgaet i de senere Aar af de theologiske Examinanders Antal gaaet ned til en aarlig Indtægt af 50 Rd. og derunder. Desuden oppebar den af Notarius, med Facultets Approbation, antagne Protocolførere ved den mundtlige Examen det Halve af det saaledes indkommende Beløb. Da saaledes Notarius aflagdes med en Betaling, som var ringere end mangen Timelærers, indstillede Facultetet i Skrivelse af 27de Juni 1860 til Ministeriet, at der, i Lighed med hvad der alt i 1857 var steet for Notarius ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet (hvorum nærmere nedenfor), maatte blive tilstaaet Notarius et Beløb af indtil 5 Rd. for hver Examenødag til Besørgelsen af Protocolføringen ved den mundtlige Examen. Efterat et i denne Anledning i Finantslovudkastet for 1861—62 af Ministeriet optaget Forslag**) var blevet billiget ved Finantsloven for samme Finantsaar, tilstod Ministeriet ved Skrivelse af 19de Marts 1861 (til det theol. Facultet, Consistorium og Dvæster) Notarius ved det theologiske Facultet et Beløb af indtil 5 Rd. R. M. for hver Examenødag til Besørgelse af Protocolføringen ved de mundtlige Examina ved en af ham, med Facultetets Samtykke, antagen Mand, saaledes at Udgiften dertil afholdes af Examinationsindtægternes Conto efter en af Notarius indgiden og af Facultetet attesteret Regning, og at Betalingen i de Tilfælde, hvor Protocolføringen formindstes derved, at enten en Candidat forlader den mundtlige Prøve, eller at der en Dag er et mindre Antal Examinander end sædvanligt ved den mundtlige Prøve, nedsettes for den paagjældende Dag i et til den ringere Tidsanvendelse svarende Forhold.

*) Rigsdags Tid. 14de Saml. 1862, Anh. B. Sp. 114, Nr. 25, Folketh. Tid. Sp. 122—23, 142, 2058—59, 2065—72, 2076—2114. Landstth. Tid. Sp. 1165—75.

**) See de trykte Anmærkninger til Finantslovudkastet, S. 125 ad 8.

— Fra den ved Bekjendtgjørelsen af 18de Mai 1847 givne Regel, at en Studerende, der har indstillet sig til Embedsexamen ved Universitetet, hvad enten han har fulden Examens eller blot paabegyndt den skriftlige Examens, ikke paa ny kan indstille sig til samme Embedsexamen førend efter et Aars Forløb, er der, forsaavidt den theologiske Embedsexamen angaaer, givet Dispensation i et Tilfælde,*) idet Ministeriet, overensstemmende med det theologiske Facultets Indstilling, ved Skrivelse af 16de October 1860 bevilgede, at en theologisk Studerende, som formedelst Sygdom havde forladt Examens i Juni Maaned s. A., maatte indstille sig til Examens i den paafølgende December Maaned. Tillige tillod Ministeriet, at samme Studerende, hvis hans Helbredstilstand (Diensvagthed) gjorde det fornødent, maatte indrømmes 6 Dage til at fuldende den skriftlige Del af Examens.

Med Hensyn til den sidste Tilladelse ophlyste iøvrigt Facultetet, at Samme, naar det sjeldne Tilfælde var indtruffet, at Lægens Erklæring om en Examinands Helbredstilstand med Bestemthed var gaaet ud derpaa, at en skriftlig Udarbeidelse baade Formiddag og Eftermiddag vilde medføre en skadelig eller endog farlig Anstrengelse, havde anseet sig beføiet til selv at give Tilladelse til at fordele Prøven paa 6 Dage, saaledes at de nye Spørgsmaal vare blevne opgivne for de 3 Dage og at Udgiften ved Inspectionen var bleven udredet af den Paagjældende.

— En Studerende, som agtede at indstille sig til theologisk Examens i Juni 1863, men ved Sygdom havde været forhindret fra i den næstforegaaende Januar Maaned at underkaste sig den særskilte Prøve i Hebraisk, blev en særlig Dispensation meddeelt. Han havde nemlig regnet paa at kunne fuldende Prøven i Hebraisk i Juni Maaned, inden den theologiske Examens skriftlige Del i samme Maaned tog sin Begyndelse. Da imidlertid den sidste Examens var ansat til de første Dage i Juni Maaned og Prøven i Hebraisk først var bestemt til at afholdes efter den 9de Juni, vilde han være nødt til at udsætte sin theologiske Examens idetmindste et halvt Aar, dersom der ikke blev givet ham Tilladelse til at fremsende Attest for at have bestaaet Prøven i Hebraisk, efterat den skriftlige Del af den theologiske Examens var endt (men førend den mundtlige Del af samme Examens var begyndt). En saadan Tilladelse havde han ansøgt, og denne blev, efter det theologiske Facultets Anbefaling, bevilget ham ved Ministeriets Skrivelse af 1ste Juni 1863.

— En Studerende, som agtede at indstille sig til theologisk Examens i Juni 1859, havde paa Grund af en heftig Dienssygdom, hvorved han blev forhindret fra at repetere hvad han tidligere havde læst af det Gamle Testaments Grundsproget, ansøgt om Fritagelse for en Del af det til Prøven i det Gamle Testaments Fortolkning foreskrevne Pensum. I Facultetet vare Meningerne delte om Afgjørelsen af denne Begjæring. Flertallet (Hermansen, Hagen og Bornemann) foreslog, at det Ansøgte ikke bevilgedes, men at der blev tilbudt den Paagjældende en Udsættelse af Prøven i det Gamle Testaments Exegese indtil 2 Aar efter Prøven i de øvrige theologiske Fag; Mindretallet (Clausen og Scharling) derimod, at den ansøgte Fritagelse tilstodes. Paa den anden Side vare Facultetets samtlige Medlemmer enige i, at, saafremt Fritagelsen bevilgedes, burde en Udsættelse af Characteren tillige bestemmes. Een (Clausen) antog, at Examinanden kun burde være

*) Jfr. for Aarræken 1849—56 „Meddelelserne“ for samme Tid om Univ., S. 114.

ubeluffet fra Laudabilis for G. Test.'s Eregese, medens de øvrige Fire mente, at han ikke burde kunne opnaae høiere Character end Haud. illaud. II^{di} gradus.

Ved Ministeriets Skrivelse af 18de April 1859 blev der meddelt den Studerende Tilladelse til at indstille sig til theologisk Embedsexamen uden at opgive mere af det Gamle Testamente i Grundsproget end Genesis og de 12 første Capitler af Propheten Esaias, dog saaledes, at han ikke i Faget maatte opnaae høiere Character end Haud illaud. II^{di} gradus.

5.

Juridisk Embedsexamen.

Ophævelse af de juridiske Studerendes Forpligtelse til at deltage i det juridisk-practiske Selskabs Øvelser.

Ved Kongelig Resolution af 7de Februar 1826 blev det bestemt, at det foreløbig for en Tid af 2 à 3 Aar og mod en Løn af 300 Rd. af det daværende Justitsfond skulde overdrages en duelig Mand at tiltræde det juridisk-practiske Selskabs Forstanderskab, navnlig for at vejlede de af Selskabets Medlemmer, som arbejdede ved dets Underretter, og dertil at tilvejebringe Acter m. m. Derhos blev det paalagt de juridiske Studerende ved Københavns Universitet, forinden de underkastede sig den selvstændige juridiske Embedsexamen, at indtræde i det nævnte Selskab og i det mindste i 1/2 Aar flittig at bivaane dets Øvelser. Den sidste Forstander for Selskabet, hvem hint Hverv havde været overdraget, var Høiesteretsassessor, Conferentsraad Wilsø, efter hvis i August Maaned 1860 indtrufne Død ingen Anden dertil blev beskikket.

Allerede i Aaret 1842 blev af de daværende Provincialstænderforsamlinger Opmærksomheden henvendt paa, hvorvidt det juridisk-practiske Selskab var et saa nødvendigt og hensigtsvarende Institut, at Staten fremdeles skulde lønne et Medlem af dets Forstanderskab. Sagen gjordes til Gjenstand for Forhandlinger med det juridiske Facultet ved Universitetet og med det daværende Kongelige danske Cancelli, men uagtet Facultetet havde udtalt sig for Ophævelse af Forbindelsen mellem Universitetet og hint Selskab og for Inddragelse af Forstanderens Lønning, vare dog den daværende Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler og Cancelliet enige i, at Bestemmelserne i den fornævnte Kongelige Resolution af 7de Februar 1826 om Selskabets Forbindelse med Universitetet og de juridiske Studerendes Deltagelse i dets Øvelser under Vejledning af en derfor særlig lønnet juridisk Embedsmand fremdeles burde forblive i Kraft, hvilket ogsaa efter Universitetsdirectionens derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling ved allerhøieste Resol. af 25de April 1845 fandt allernaadigst Billigelse. *) Forholdet bestod i den følgende Tid uforandret i Overensstemmelse med de ved den Kongl. Resolution af 1826 givne Bestemmelser, indtil Conferentsraad Wilsø afgik ved Døden, naar alene undtages, at den omhandlede Lønning, der først blev udredet af Justitsfondet og senere af Finantserne, ved Finantsloven for Aaret 1850—51 blev overført til Universite-

*) See Selmers Univ. Arb. for 1845, S. 26—29.

tets Budget*) og ved Lønningsslov af 12te Januar 1858 optaget under den i Lovens § 10 bestemte samlede Honorarsum. Efter Conferentsraad Wilses Død indhente Ministeriet det rets- og statsvidenskabelige Facultets Erklæring om Nødvendigheden af at bestikke en ny Forstander for det omtalte juridiske Selskab.

Herom afgav Facultetet under 31te October 1860 sin Betænkning. I denne henviste Facultetet til sin tioligere i Aaret 1844 afgivne Erklæring om dette Spørgsmaal, i hvilken Facultetet, som berørt, havde udtalt sig for, at der ikke var tilstrækkelig Grund til fra det Offentliges Side at vedblive med at udrede den Forstanderen for det omtalte Selskab tillagte Lønning af 300 Rd. og til fremdeles at paalægge de Studerende, som Betingelse for at underkaste sig den juld-stændige juridiske Examen practiske Prøve, at deltage i Selskabets Øvelser. Denne Anskuelse maatte Facultetet fremdeles ligesom dengang fastholde. Efter de Erfaringer, som senere vare vundne i en lang Arrække, maatte det, efter Facultetets Mening, ansees for utvivlsomt, at det juridisk-practiske Selskabs Nytte alene kunde søges i hvad det maatte have bidraget til de Studerendes Forberedelse til Examen practicum. Tanken med Selskabets Oprettelse havde derimod aabenbart været en ganske anden, nemlig at virke til practisk Uddannelse for forskjellige vigtige juridiske Embedsstillinger, navnlig ved at give Leilighed til Øvelse i mundtlig Procedure, i at opfatte en Retsags factiske Omstændigheder af de Procederendes Foredrag og derefter uden lang Forberedelse at fremsætte og motivere et Votum samt at føre mundtlige Bøta til Protocollen. I Facultetets Betænkning af 1844 var det paavist, at, skjøndt de ved Kongelig Resolution af 2den Februar 1826 for at forhindre Selskabets Opøsning og fremme dets Virksomhed givne Bestemmelser umiddelbart kun angik Øvelserne ved Selskabets Underretter, ved hvilke der procederedes skriftligt efter opgivne Themata, altsaa paa lignende Maade som ved Examen practicum og ved de practiske Øvelser ved Universitetet, var dog den egentlige Hensigt dermed at sikre den langt vigtigere Del af Selskabets Virksomhed gennem Øvelserne ved den mundtlige Procedure for Selskabets Overret. Facultetet ansaa det fremdeles for umiskjendeligt, at der til Grund for de Udtalelser, i hvilke Cancelliet og Universitetsdirectionen i sin Tid imødegik Facultetets ovennævnte Indstilling om Ophævelse af Bestemmelsen i Kongl. Resolution af 7de Februar 1826 og som bevirkede den Kongl. Resolution af 25de April 1845, ifølge hvilken disse Bestemmelser fremdeles skulde forblive gjældende, laa Tanken om en Virksomhed for Selskabet af anden Bessaffenhed end den, som nu i en lang Arrække havde fundet Sted. Dette fremgik, formentlig Facultetet, dels af den Omstændighed, at Universitetsdirectionen, efter at have modtaget Facultetets Betænkning, antog at burde brevvegle med Cancelliet med Hensyn til, at den egentlige practiske Dannelse for juridiske Embedsstillinger maatte antages at ligge udenfor Universitetets Formaal, dels deraf, at der ikke under disse Forhandlinger blev insisteret paa, at den gagerede Forstanders Løn skulde overtages af Universitetet. I den siden 1845 forløbne Tid var det hyderligere blevet stadfæstet, at den fortsatte Understøttelse fra det Offentlige ikke havde været istand til at kalde den Del af Selskabets Virksomhed tilbage, som det i 1826 havde været den egentlige Hensigt at sikre, og at den Nytte, som Selskabet kunde antages at have stiftet, indskrænkede sig til det Bidrag, som det havde ydet til de Studerendes Forberedelse til Examen practicum. Der-

*) See Univ. Medd. for 1849—56, S. 1026.

imod antog Facultetet, at man fra alle Sider vilde være enig i, at *Dvelferne* ved *Selskabets* Underret maatte være aldeles utilstrækkelige til at forskaffe den practiske Uddannelse, som den Studerende efter Tilendebringelsen af det academiske Cursus bør søge at tilegne sig. I Overensstemmelse hermed motiverede ogsaa vedkommende Finanskudvalg sin Indstilling om Overførelse af Forstanderens Lønning til Universitetets Budget med den Ytring, „at Hensigten med det juridisk-practiske Selskab var at forberede de Studerende til juridisk Embedsexamen, hvorfor denne Indretning henhørte under Undervisningsvæsenet.“ Facultetet antog derfor, at Spørgsmaalet ligefrem maatte være, om der var tilstrækkelig Anledning for Universitetet til at afholde den omspurgte Udgift til *Dvelfer*, der havde ganske samme Formaal, som de ved Universitetet selv afholdte practiske *Dvelfer*, og til at paalægge de Studerende den Byrde, at deltage mindst et halvt Aar ikke blot i Universitetets egne, men ogsaa i *Selskabets* *Dvelfer*. Dette Spørgsmaal besvarede Facultetet, ligesom i 1844, bestemt benægtende, idet det ansaa Universitetets egne practiske *Dvelfer* for fuldkommen tilstrækkelige og ikke mente, at *Selskabets* *Dvelfer* formedelt Benyttelse af virkelige *Retsacter* og deres Ledelse af en practisk juridisk Embedsmand vilde være mere frugtbringende eller lærerige for de Studerende. Men selv om dette var Tilfældet, vilde der, efter Facultetets Ansæelse, dog ikke være tilstrækkelig Grund til at paalægge de Studerende den dobbelte Byrde, at deltage saavel i Universitetets som i *Selskabets* *Dvelfer*, thi i saa Fald burde vel *Selskabets* *Dvelfer* gjøres til de Studerendes eneste Forberedelse til *Examen practicum*, hvilken Forandring Facultetet dog, uagtet den vilde forskaffe dette en betydelig Lettelse, ikke turde tilraade. At vedblive med den offentlige Understøttelse i det usikre Haab, at *Selskabet* under en ny Forstander skulde kunne gjenvinde den Betydning, som det før 1826 havde haft for Uddannelsen til forskjellige juridiske Embedsstillinger, antog Facultetet at der ikke kunde være Spørgsmaal om, og i ethvert Fald vilde da en saadan Understøttelse ligge udenfor Universitetets Formaal og ikke kunne paabyrdes dette. Facultetet tilraadede derfor paany bestemt, at Bestemmelserne i den Kongl. Resolution af 7de Februar 1826 bleve ophævede.

Justitsministeriet, hvis Erklæring Kirke- og Undervisningsministeriet modtog i en Skrivelse af 24de December 1860, fandt Intet at erindre imod, at den de Studerende ifølge den nyhævnte Kongelige Resolution paahvilende Forpligtelse ophævedes.

Kirke- og Undervisningsministeriet troede, i Henshold til hvad saaledes var httret, ogsaa at burde fraraade, at Forstanderposten for hint *Selskabs* *Dvelfer*, efter Conferentsraad *Wilkes* Død, blev overdraget til en Anden, og det saa meget mere som, hvad der ogsaa i sin Tid blev gjort gjældende i den allerunderdanigste Forstilling af Universitetsdirectionen, der gif forud for den Kongl. Resolution af 25de April 1845, Hensyn til den Ubillighed, som vilde være bleven udøvet, hvis man dengang havde berøvet den nu afdøde Forstander en i saa mange Aar for et med saa megen Nidkjærhed udført Hverv oppebaaren Lønning, ikke længer kunde afgive nogen Bevæggrund til at udsætte Indretningens Ophævelse. Herved kunde der iøvrigt ikke være Tale om ved en administrativ Bestemmelse at ophæve *Selskabet*, da dette var af en aldeles privat Natur og kun ved den hidtil ydede Understøttelse til Forstanderens Lønning og ved den de Studerende med Hensyn til det paalagte Forpligtelse middelbart havde modtaget en offentlig Anerkjendelse. En

anden Sag var det, at Ophævelsen af hin Understøttelse og den dertil knyttede Forpligtelse sandsynligvis vilde foranledige Selskabets fuldkomne Opløsning.

I Overensstemmelse med alt Foransaaende indstillede Ministeriet allerunderdanigst, at de ved den Kongl. Resolution af 7de Februar 1826 givne Bestemmelser om Lønning til en Forstander for det juridiske practiske Selskab og om de juridiske Studerendes Forpligtelse til at deltage i Selskabets Øvelser maatte blive allernaadigst ophævede.

Denne Indstilling behagede det derpaa Hans Majestæt Kongen ved allerhøieste Resolution af 11te Februar 1861 allernaadigst at bifalde.

Forhandlinger om Forandring i Bestemmelserne om Censuren ved den juridiske Examen til Rettelse for Høiesterets Tilforordnede.

I Aaret 1855 indgav Høiesteret et Andragende *) til Kirke- og Undervisningsministeriet blandt Andet om, at Rettens Tilforordnede maatte blive fritagne for at deltage i Censuren ved den juridiske Examen for Ustuderede og som Følge heraf tillige for at indtræde i de Comiteer, der i Medfør af Forordningen af 30te December 1839 § 14 have at vælge Opgaver til bemeldte Examen's practiske Prøver og censorere Besvarelsene. Dette Andragende foranledigedes ved den betydelige Indskrænkning, som Antallet af den 1ste Afdeling af Censorer **) ved de juridiske Examina var undergaaet ved det Kongelige Danske Cancellies Ophævelse, og begrundedes paa Nødvendigheden af en saadan Rettelse for Forretningsgangen ved Høiesteret.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet, hvis Betænkning over Andragendet blev indhentet, erkjendte, at en Rettelse for Høiesterets Tilforordnede efter den indtraadte Forandring kunde være ønskelig, men antog, at den kunde tilveiebringes paa en anden Maade, saasom ved at forøge Antallet af 1ste Afdelings Censorer med Departementscheferne i Justitsministeriet og nogle, t. Ex. de 4 efter Anciennetet ældste, Assessorer i Lands-Dver- samt Hof- og Stadsretten samt Kjøbenhavns Criminal- og Politiret, eller, dersom Departementschefernes Medvirkning ikke kunde erholdes, alene med de nævnte Assessorer, hvoraf vilde følge, at hver Afdelings Censorer kom til at bestaae af 18, medens 1ste Afdeling nu tæller 14, den anden 22. Og saa vilde man kunne tilveiebringe Rettelsen ved, saavel for den fuldstændige juridiske Embedsexamen som for juridisk Examen for Ustuderede, at indskrænke Antallet af de tilforordnede Censorer, som hver Dag skulle møde, til een og da i Forbindelse dermed ophæve Adskillelsen imellem de 2 Afdelinger af ekstraordinære Censorer. Derfor vilde Analogien fra alle de øvrige academiske Embedsexamina tale, hvortil kom, at den bestaaende Indretning med to tiltagne Censorer, der hver Dag vexle og af hvilke den Ene, paa Grund af den høiere Rang, saa godt som altid gjør Udslaget, naar Stemmerne ere delte, ikke medførte

*) See Meddel. om Univ. 1849—56, S. 127 Note.

**) Ifølge Forordn. af 30te Decbr. 1839 § 10 skal der være 2 Afdelinger af Censorer, den første bestaaende af de Deputerede i det Danske Cancelli med Undtagelse af Generalprocuratoren, de ordinære Assessorer i Høiesteret og Generalauditørerne i begge de militære Etater; den anden bestaaende af de virkelige Assessorer i Lands-Dver- samt Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn samt i Politiretten.

tilstrækkelig Garanti for Bedømmelsens Pædagogik paa de forskjellige Examensdage. Men Facultetet var langt fra tilbøieligt til at bringe denne Forandring i Forslag, der ikke blot vilde forøge dets Indflydelse, men ogsaa dets Ansvar. Blev derimod Censuren ved den juridiske Examen for Ustuderede ordnet efter Høiesterets Dnske, overensstemmende med den i hele den øvrige Examenslovgivning fulgte Grundfætning, at de extraordinære Censurer vel ved Voteringen bør gjøre Udslaget, naar Professorerne ere af forskjellig Mening, men derimod ikke have den samme eller endog en større Indflydelse paa Bedømmelsen end disse, vilde det være Facultetet meget ufjært, da Vibeholdelsen af den hidtilværende Indretning alene ved den fuldstændige juridiske Embedsexamen vilde blive en aldeles enestaaende Anomali, som kunde synes at vidne om en Mistillid til Facultetet, som dette ikke havde fortjent, og som, hvis den var grundet, uden Tvivl burde bevirke en endnu større Indskrænkning i dets Virksomhed med Hensyn til Examination og Censur.

Øvrigt oversaa Facultetet ikke, at Sagen kunde ordnes saaledes, at det paalagdes Censurerne af 2den Afdeling hver Examensdag at lade 2 Medlemmer møde ved den juridiske Examen for Ustuderede. Uden at høre nogen Mening om, hvorvidt dette under et tilbørligt Hensyn til de paagjældende Domstole lod sig gjøre, tilføiede Facultetet kun, at det for sit Bedømmende Intet kunde have imod, at Høiesteret fritoges for Censuren ved den nyhævnte Examen, naar denne Fritagelse blot ikke havde til Følge, at der kun mødte een Censor ved denne Examen.

Justitsministeriet, hvis Øtringer Kirke- og Undervisningsministeriet i Anledning af disse Forslag fra Facultetet begjærede sig meddelte, indhentede Erklæring over Sagen saavel fra den Rgl. Lands-Over- samt Høj- og Stadsret som fra Københavns Criminal- og Politiret.

Øverrettens Medlemmer forekom det, at baade det ene og det andet af de af Facultetet fremsatte Alternativer vilde fremkalde flere Forviklinger og Ulemper, som maatte søges undgaaede. Saaledes som Censurforholdet nu var ordnet, var det Censurerne af 1ste Afdeling, som, hvor der staae 2 mod 2, paa Grund af deres høiere Rang, næsten altid gjøre Udslaget. Dette Forhold, hvorved netop Tilfældelsen af 2de extraordinære Censurer erholder en sand og virkelig Betydning, vilde forrykkes, naar alene Medlemmerne af 2den Afdeling, saaledes som det under det andet Alternativ var foreslaaet, skulde møde ved den juridiske Examen for Ustuderede; thi i Almindelighed vilde Facultetets Medlemmer, naar der hensees til den indbyrdes Rang, da komme til at gjøre Udslaget, og Censurerne kun i det Tilfælde, at der opstod Dissens imellem den examinerende og censorerende Professor. Det Samme vilde dernæst indtræde, naar efter det første Alternativ de 4 ældste Medlemmer af Øverretten og af Criminal- og Politiretten kom til at fungere i 1ste Afdeling, ved de Examina, der afholdtes efterat Høiesteretsmedlemmerne havde jungeret til Ende, hvorved atter en tilfældig Forskjellighed vilde indtræffe imellem de forskjellige Examensdage. Hertil kom den Adskillelse, som herved vilde blive indført imellem de ældre og yngre Tilforordnede i samme Ret eller i to sideordnede Domstole, en Adskillelse, som kun kunde være lidet ønskelig og lettelig vilde fremkalde Ancienitetsspørgsmaal. Kunde der ikke tillægges de saaledes ubhævede Uligheder og Ulemper afgjørende Betydning, maatte Øverrettens Medlemmer i ethvert Fald af Hensyn til Forretningsgangen ved Retten modsætte sig en udvidet Forpligtelse til Deltagelse i Examenscensuren. Paa den anden Side erkjendte Øverretten, at Høiesteret havde et billigt Krav paa Lettelse, men fandt det simpleste

Middel hertil at være at forstærke 1ste Afdeling ved at lade Justitsministeriets Departementschefer, maaskee Chefen for Indenrigsministeriets 1ste Departement, samt Generalprocurøren og de extraordinære Høiesteretsassessorer (iblandt dem da for Tiden Forstanderen for det juridisk practiske Selskab) supplere den Afgang, Afdelingen havde lidt i sit Medlemsantal ved Ophævelsen af det Kongelige Danske Cancelli.

Criminal- og Politirettens Medlemmer yttrede, næst at erklære, at der fra Rettens Tilforordnede Side ikke vilde møde nogen Hindring mod at overtage en Arbejdsförgøelse, at, ihvorvel Savnet af statistisk Materiale ikke tillod nogen nøiagtig Beregning over de af Facultetet fremsatte Alternativers Følger hvert for sig, vilde det første af disse formentlig lede til en billig Fordeling af Arbeidet, men det andet til en Prægravation for Censorerne af 2den Afdeling, hvilket i Enkelthederne nærmere blev paavist i Erklæringen. Rettens Medlemmer paapegede derhos, som en Modification i det første Alternativ, ved hvilken Formaålet, med Bibeholdelse af fuldstændig Lighed, yderligere vilde opnaaes, at Tallet af Censorer af 1ste Afdeling kunde forøges til 19 ved dertil at føie de 2 Departementschefer under Justitsministeriet og de 3 efter Anciennetæt ældste Assessorer i Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten og i Criminal- og Politiretten, i hvilket Fald det ved en eventuel Pønningsslov udtrykkelig maatte fastsættes, hvad der skal forståes ved de efter Anciennetæt ældste Assessorer.

Justitsministeriet bemærkede i sin Svarskrivelse, at Høiesterets Medlemmer havde et billigt Krav paa at forskaffes den begjærede Rettelse, men Ministeriet turde, efter de Ansøielser, der af begge de ovennævnte Retter vare gjorte gjældende, ikke tilraade, at denne Rettelse søgtes opnaaet enten ved at fritage Censorerne af den 1ste Afdeling fra at fungere som Censorer ved juridisk Examen for Ustuderede, eller ved at forøge Antallet af de nævnte Censorer med nogle af de ældre blandt Assessorerne i Overretten og i Criminal- og Politiretten, ligesaa lidt som Ministeriet, forsaavidt Departementscheferne i Justitsministeriet angif, kunde finde, at disse Embedsmænds Forretninger under den nu bestaaende Ordning af Administrationsforholdene tilstede at paalægge dem et saadant Hverv, hvilket heller ikke syntes at kunne udvides til enkelte af de extraordinære Assessorer i Høiesteret. Derimod var Justitsministeriet tilbøieligt til at antage, at, naar der ved samtlige øvrige academiske Examina kun var een extraordinær Censor, maatte den samme Indretning ogsaa uden Betænkelighed kunne træffes med Hensyn til de juridiske Examina, hvoraf det da vilde blive en Følge, at Forskjellen imellem 1ste og 2den Afdeling af Censorer ganske bortfaldt og dermed ogsaa den overveiende Deltagelse i Censuren ved de practiske Examina, som i Medfør af Forordn. af 30te December 1839 §§ 13 og 14 paahvilede Høiesteretsassessorerne fremfor Censorerne af 2den Afdeling.

Under 4de September 1860 tilstillede Justitsministeriet paany Kirke- og Undervisningsministeriet et Andragende fra Høiesterets Tilforordnede, hvori disse gjentog deres tidligere Begjæring om Fritagelse for Censuren ved juridisk Examen for Ustuderede og for at indtræde i Comiteen, der har at vælge Opgaverne til Examins practiske Prøve og censorere Besvarelserne, med en yderligere Paavisning af de Ulemper, som vare en Følge af Rettens Forpligtelse til at deltage i Censuren, hvortil Justitsministeriet føiede en Udtalelse om, at Hensynet til Sagens Fremme ved Høiesteret gjorde en Forandring i den omhandlede Henseende i høi Grad ønskelig.

Fersaavidt Justitsministeriet paa Sagens tidligere Standpunkt havde yttret

fig tilbøieligt til at antage, at der kunde træffes samme Indretning som ved de andre academiske Examina med kun een extraordinær Censur, tilføiede Ministeriet nu, at Samme vilde finde det særdeles hensigtsmæssigt at indføre en saadan Forandring ved den juridiske Examen for Ustuderede, men at det lagde saa stor Vægt paa, at det i Henseende til Antallet af de extraordinære Censurer ved den fuldstændige juridiske Examen forblev ved det Gjældende, at det vilde fraraade at foretage den paapegede Forandring, saafremt den kun kunde skee saaledes, at den tillige kom til at finde Sted med Hensyn til den sidstnævnte Examen.

Kirke- og Undervisningsministeriet forekom det, som Sagen saaledes forelaa, tilraadeligt at ordne Forholdet paa den Maade, at ifkun een extraordinær Censur kom til at møde ved den juridiske Examen for Ustuderede, og, da der derved for den fuldstændige juridiske Examen ikke vilde blive fastsat Andet end hvad der i sin Tid blev bestemt ved Forordningen af 26de Januar 1821 § 9, syntes den af Facultetet yttrede Frygt for, at Saadant skulde kunne betragtes som gjort af Mis-tillid til dette, Ministeriet at være ugrundet. Dette udtalte Ministeriet i en Skrivelse af 28de December 1861 til det rets- og statsvidenskabelige Facultet, hvorved Sammes yderligere Erklæring over Sagen blev forlangt.

I den som Følge heraf afgivne Betænkning henholdt Facultetet sig, hvad Spørgsmaalet om Høiesterets Deltagelse i Censuren ved juridisk Examen for Ustuderede angik, til sin tidligere Erklæring. Facultetet maatte vedblivende henlede Opmærksomheden paa, at en Lettelse kunde tilveiebringes paa en anden Maade end den, hvorpaa der fra Rettens Side blev andraget. Navnlige maatte Facultetet paa ny minde om, at Antallet i 1ste Afdeling kunde forøges ved Optagelsen af nogle af de efter Anciennetet ældste Assessorer i den kongl. Landsover- samt Hof- og Stadsret og i Kjøbenhavns Criminal- og Politiret. Heller ikke denne gang kunde Facultetet finde sig opfordret til at foreslaae de extraordinære Censurers Antal ved den fuldstændige juridiske Examen indskrænket til een, men maatte dog gjøre opmærksom paa, at naar Høiesteret skulde vedblive, som hidtil, at deltage i Censuren ved den nævnte Examen, vilde ikke noget Væsentligt opnaaes til Fordel for Forretningsgangen i Retten ved Fritagelsen for at deltage i Censuren ved juridisk Examen for Ustuderede, da et Gjennemsnitsantal af Dagene, der medgik til begge Examina, forholdt sig som 10 til 5. Det var Facultetets uforanderlige Mening, at, naar Høiesterets Forslag toges til Følge, vilde den tilbageblivende Indretning af Censuren ved den fuldstændige juridiske Examen komme til at staae som en aldeles enestaaende Anomali, der vilde vidne om en Mistillid til Facultetet, som var aldeles usfortjent. Naar Ministeriet havde henvist til den ved Forordn. af 26de Januar 1821 § 9 bestemte tidligere Indretning af Censuren, maatte Facultetet hertil bemærke, at ifølge den nævnte Forordning deltog saamlige examinerende Professorer i Censuren, og da disses Antal altid var over 2, kunde der ikke den gang, som efter den nugældende Ordning, være Tale om, at de extraordinære Censurer, i Tilfælde af at de tilstedeværende Professorer vare enige, kunde sætte en afvigende Mening igjennem. En Forandring, som den af Høiesteret foreslaaede, kunde efter Facultetets Overbevisning ikke udtydes anderledes, end som om man nærrede Betænkneligheder ved at overdrage Facultetet den bestemmende Indflydelse paa Examens Udfald, som i den øvrige Examenslovgivning var tillagt de andre Faculteter.

Hvad endelig særligt angik Høiesterets Andragende om at fritages for at indtræde i

Comiteen, der har at vælge Opgaverne til den practiske Prøve ved juridisk Examen for Ustuderede, og censorere Besvarelsene, da syntes det Facultetet i og for sig mindre naturligt at lade Høiesteret deltage i Censuren over den practiske Prøve, naar Retten fritoges for at censorere ved den mundtlige Prøve. Men da Facultetet meget bestemt maatte fraraade en Forandring i det nuværende Forholdstal imellem Professorer og extraordinære Censorer ved Sammensætningen af Comiteen for den practiske Prøve, vilde heraf følge, at det maatte paalægges Censorerens 2den Afdeling at afgive de Medlemmer til denne Comite, som før toges af første Afdeling, hvilket i en meget betydelig Grad vilde forøge Byrden for Censorerne af 2den Afdeling. For Forretningsgangen i Høiesteret vilde iøvrigt ikke ved Møderne i den omtalte Comite kunne afstedkommes Ulemper, da Censorerens personlige Tilstedeværelse kun behøvedes i eet Møde, i hvilket Opgaverne bestemtes, og dette berammes naturligvis altid til en saadan Tid, at det ikke kunde hindre de Tilforordnede at varetage deres Functioner i Retten.

Consistorium tiltraadte i Skrivelse af 6te Juni s. A. i Et og Alt det rets- og statsvidenskabelige Facultets Betragtning af Sagen og det af Samme til dens Ordning fremsatte Forslag.

Den endelige Afgjørelse af Anliggendet blev stillet i Bero af Kirke- og Undervisningsministeriet, da en Forandring i Forholdet maatte anses for ubetimelig, efterat det almindelige Spørgsmaal om Indførelsen af Examencommissioner var sat under Forhandling, see ovenfor Side 74.

Særlige Bestemmelser eller Dispensationer vedkommende den juridiske Embedsexamen.

— Forandring i Reglerne for Besørgelsen af Notariatsforretningerne ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet og Bestrielsen af de dermed forbundne Udgifter. Det rets- og statsvidenskabelige Facultet gjorde i Anledning af en i Aaret 1857 indtruffen Vacance i Notariatet ved Facultetet opmærksom paa, at det allerede ved flere indtrufne Vacancer havde viist sig, at ifkun meget unge Candidater med i Almindelighed 1 à 2 Aars Anciennitet søgte denne Stilling og i Reglen efter kort Tids Forløb igjen opgav den. Facultetet fremhævede de Ulemper, som vare en Følge heraf, og bemærkede navnlig, at det ikke kunde ventes, at der under Inspectionen ved de skriftlige Examina altid vistes den ønskelige Conduite og Fasthed, naar den besørgedes af unge Candidater. Facultetet antog, at Grunden til, at ældre Candidater afholdt sig fra at søge Notariatet, væsentligst laa i den med dette forbundne Protocolførelse ved de mundtlige Examina. Ordentligvis vilde, ganske bortseet fra andre Grunde, de Embedsstillinger, hvori ældre Candidater vare indtraadte, gjøre det umuligt for dem to Gange om Aaret flere Uger i Træk i 5 à 6 Formiddagstimer at overvære disse Examina. Facultetet havde vel fritaget Notarius for personlig at føre Protocollen under hele Examen, men dette var ikke tilstrækkeligt, idet Notarius selv maatte besto denne Medhjælp og derved en ikke ubetydelig Del fragif det Notarius knap tilmaalte Honorar af 300 Rd. aarlig. Efter Facultetets Mening vilde det tilsigtede Formaal kun kunne naaes, naar der, samtidigt med at der blev givet Notarius en almindelig Bemyndigelse til at lade Protocolførelsen ved de mundtlige Examina udføre ved en af ham med Facultetets Samtykke antagen Mand, blev tilstaaet ham et passende Beløb til

Besørgelsen af denne Del af Forretningerne. Herved vilde der efter Facultetets Mening neppe være Betænkelse, da de Egenheder, som betinge Digtigheden til at føre Protocolen, vare væsentlig forskjellige fra dem, der forbreedes til at forestaae Inspectionen ved de skriftlige Examina, ligesom der ikke nu, da der gives Specialcharacterer umiddelbart efterat Examinationen i ethvert Fag er tilendebragt, kunde tillægges Protocolførelsen saa stor Betydning som tidligere. Til Bestridelse af Udgifterne ved Protocolførelsen foreslog Facultetet at tilstaae Notarius 5 Rbd. for hver Examensdag, hvilket vilde udgjøre omtrentlig 200 Rbd. aarlig, som kunde ubreides af Examensindtægternes Conto.

Efter hvad saaledes var oplyst bevilgede Ministeriet ved Skrivelse af 28de November 1857, at der tilstaaes Notarius ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet 5 Rbd. R. M. for hver Examensdag til Besørgelse af Protocolførelsen ved de mundtlige Examina ved en af ham med Facultetets Samtykke dertil antagen Mand, saaledes at Udgiften hertil afholdes af Examensindtægternes Conto under Universtitets Budget efter en af Notarius indgiven og af Facultetet attesteret Regning, dog at Betalingen i de Tilfælde, hvor Protocolførelsen formindskes derved, at enten en Candidat eller Examinand forlader den mundtlige Prøve eller at der en Dag er et mindre Antal Candidater end sædvanligt til den mundtlige Prøve, nedsættes for den paagjældende Dag i et til den ringere Tidsanvendelse svarende Forhold.

— Fra den ved Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om en forandret Inddeling af det academiske Aar foreskrevne Tid for Examens Afholdelse blev der i Aaret 1863 gjort en Undtagelse med Hensyn til den fuldstændige juridiske Embedsexamen. Der havde nemlig til Examen i bemeldte Aars Juni Maaned meldt sig et saa stort Antal juridiske Studerende, at det med Bestemthed kunde forudsæes, at Maaneden ikke vilde blive tilstrækkelig til Prøvernes Afholdelse.

Af denne Grund blev det, efter Indstilling af det rets- og statsvidenskabelige Facultet, ved Ministeriets Skrivelse af 18de Mai s. A. tilladt, at den fuldstændige juridiske Examen maatte paabegyndes saa betimelig i Mai Maaned, at begge de juridiske Examina kunde være tilendebragte den 30te Juni.

— Fra Bekjendtgjørelsen af 18de Mai 1847 om Tiden, inden hvilken en Studerende paany kan indstille sig til en Embedsexamen, er der for den fuldstændige juridiske Embedsexamens Vedkommende meddelt Dispensation i et enkelt Tilfælde, idet en Studerende, der paa Grund af Sygdom havde maattet forlade den i Sommeren 1857 afholdte skriftlige Del af Examen, ved Ministeriets Skrivelse af 7de Juli s. A. erholdt Tilladelse til at indstille sig til Examen i den paafølgende Vinter.*)

6.

Statsvidenskabelig Examen.

Med Hensyn til den statsvidenskabelige Examen er der, hvad særlige Dispensationer angaaer, kun at mærke Afgjørelsen af følgende to Tilfælde, hvori Fritagelse fra de foreskrevne Betingelser for Afgang til at underkaste sig Examen er bleven nægtet.

*) Om de i Aarræken 1849—56 tilstaaede lignende Dispensationer, see „Meddelelserne“ om Univ. for bemeldte Aar, S. 127.

— En Premierlieutenant, der havde underkafstet sig Officeerexamen ved det Kongelige Landcadetacademi, ansøgte om Tilladelse til at indstille sig til den statsvidenskabelige Examen, imod at han forinden underkastede sig den ved Bekjendtgjørelsen af 7de September 1850 foreskrevne philosophiske Prøve. Det rets- og statsvidenskabelige Facultet, der yttrede sig om denne Begjæring, bemærkede i Almindelighed, at, medens den almindelige Universitetslovgivning havde knyttet Afgang til de academiske Embedsexamina til Betingelser, der givde Garanti for en saadan almindelig Dannelse, som anses nødvendig for at kunne drage det fornødne Udbytte af de forskjellige til disse Examina hørende Videnskabsfag, maatte Placaten af 10de August 1848 § 3 ved ogsaa at indrømme den, der har bestaaet den polytechniske Afgangsexamen eller den ved Plac. af 27de Febr. 1844 befalede Afgangsexamen ved den Kongelig militære Højskole, antages at have taget særligt Hensyn til de specielle, navnlig physiske og matematiske Kundskaber, der fordres ved disse Examina og hvis Udbredelse man søgte fremmet ved den statsvidenskabelige Examen. I ingen af disse Henseender havde Ansøgeren opfyldt de foreskrevne Betingelser, og en Tilladelse for ham til at stedes til den statsvidenskabelige Examen efter at have underkafstet sig den anordnede philosophiske Prøve vilde alene kunne støttes paa den Betragtning, at han ad denne Vej maatte antages at aflægge Prøve paa en ligesaa fyldestgjørende almindelig Dannelse, som den, der i Almindelighed fordres for Afgang til de academiske Embedsexamina. Consequentsen heraf vilde da blive, at der maatte tilstedes Ansøgeren efter aflagt philosophisk Prøve Afgang ikke blot til den statsvidenskabelige Examen, men ogsaa til Universitetets øvrige Embedsexaminer, og, da der i det foreliggende Tilfælde ikke var oplyst nogen som helst særegen, for en saadan Dispensation talende Omstændighed, at en lignende Tilladelse maatte indrømmes Enhver, der ved det Kongelige Landcadetacademi havde bestaaet Officeerexamen. Men herved vilde blive gjort en saa indgribende Afvigelse fra de engang vedtagne almindelige Regler, at Facultetet bestemt maatte fraraade, at Begjæringen bevilgedes. I Henhold til denne Erklæring blev Facultetet ved Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1858 anmodet om at tilkjendegive den Paagjældende, at den ansøgte Dispensation ikke kunde meddeles.

— En ganske lignende Ansøgning fra en anden Lieutenant blev paa samme Maade afflaaet ved Ministeriets Skrivelse af 11te Februar 1860 til det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Med Hensyn til Censorerne ved den statsvidenskabelige Examen*) blev der, efter Brevveksling med de vedkommende Ministerier, i Aaret 1862 beklædet følgende Censorer ved Examen: af Finansministeriet, som hidtil, Departementsdirectørerne, Conferentsraad Johnsen og Etatsraad Collin og endvidere Departementsdirector, Etatsraad Schovelin og Comiteret under Generaltolldirectoratet, Etatsraad Rassenberg; af Indenrigsministeriet Departementscheferne, Justitsraaderne Mughorn og Benzou-Buchwald, og af Justitsministeriet Chefen for Ministeriets 1ste Departement, Etatsraad Leuning, dog med det Forbehold, at i hans Forfald Chefen for Ministeriets 2det Departement maa kunne give Nøde.

*) Jvfr. „Meddelelserne“ om Universitetet 1849—56, Side 141, Note.

Lægevidenskabelig Embedsexamen.

a. Forberedelsesexamen for Lægestuderende.

Særskilt Prøve i Fysik tilføjet Examen.

Ved Kongelig Resolution af 27de October 1843 (Bekjendtgjørelse af 4de November s. A. *) blev der istedenfor den til den Tid med den lægevidenskabelige Examen forbundne Prøve i Chemi og Botanik anordnet en særegen Examen i Botanik, Chemi og Zoologi, hvilken Examen enhver medicinsk Studerende skal underkaste sig i det Mindste et Aar, forinden han kan stedes til den lægevidenskabelige Examen. Det blev derhos overladt til den daværende Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, efter Forslag fra det lægevidenskabelige Facultet i Forening med Professorene i de Videnskaber, hvori der ved den nævnte Examen skulde examineres, at bestemme, i hvilket Omfang Prøven i de forskjellige til bemeldte Examen hørende Fag skulde anstilles, samt at give nærmere Regler med Hensyn til Specialcharactererne ved denne. I Henhold hertil blev der af Universitetsdirectionen for Chemiens Vedkommende fastsat**), at der skulde examineres i Indledningen til denne Videnskab, i den almindelige Chemi, i den organiske Chemi samt desuden i Hovedsætningerne af Læren om Imponderabilierne, hvorhos Directionen med Hensyn til Examen i Almindelighed bestemte, at der skulde gives Specialcharacterer for hvert af de tre til den hørende Hovedfag: Chemi, derunder indbefattet Læren om Imponderabilier, Botanik og Zoologi.

Under 24de Marts 1855 modtog Ministeriet fra Professorene i Chemi Dr. Scharling og Professorene i Fysik Holten et Andragende om, at der maatte foretages en Forandring i de saaledes givne Bestemmelser om Examinationen i Chemi ved bemeldte Examen. I Andragendet blev der gjort opmærksom paa, at det ved hin Bestemmelse om, at der ved Examinationen i Chemi skulde medtages Hovedsætningerne af Læren om Imponderabilier, uagtet denne Lære pleier at henlægges under den egentlige Fysik, i sin Tid ventedes opnaaet, at de Studerende skulde bringes til at erhverve de fornødne Kundskaber i denne Del af Naturlæren, hvori de efter de daværende Forhold, da Naturlæren endnu ikke var indlemmet i de lærde Skolers Fagkreds, ellers ikke bleve underkastede nogen Prøve. Denne Forventning var imidlertid bleven skuffet og det af en dobbelt Aarsag. Paa den Tid, da hin Bestemmelse blev givet, holdt nemlig den Professor, der ved Prøven examinerede i Chemi, selv Forelæsninger over Imponderabilierne, og da han saaledes med Bestemthed vidste, hvad han efter det Foredragne kunde fordrø af de Studerende, og kunde haade tage Hensyn dertil og tillægge det den fornødne Betydning ved at give Charactererne for Faget ved Examen, var det ikke vanskeligt for ham at holde de Studerende til ikke at forsømme den under Prøven i Chemi henlagte Del af den kemiske Fysik. Men da Professorene i Chemi nu ikke længer holdt Foredraget over den kemiske Fysik, var det ham, som Examinator ved Forberedelsesexamen, ikke længer muligt at anvende den fornødne Strengthed ved Prøven, fordi han ikke kunde vide, hvorvidt der i Foredragene over Faget var gaaet. Hertil kom

*) Selmers Univ. Arb. for 1843, S. 4 ff.

**) Samme Arb. for 1844, Side 37—38.

en anden, ligeledes senere indtraadt Forandring i Forholdene, den nemlig, at Pffysiken ved den under 6te Mai 1850 (Bekjendtgjørelse af 13de s. M.) allernaadigst approberede Plan for Undervisningen og Examen ved de lærde Skoler, var som Undervisnings- og Examenfag henlagt fra Universitetet til Skolerne. Dette havde bevirket, at den største Del af de Lægestuderende havde ophørt at benytte de Forelæsninger, som ved Universitetet holdes over Pffysik, hvoraf Følgen atter var blevet en kjendelig Tilbagegang i Candidaternes Kundskaber i den omhandlede Disciplin ved Forberedelsesexamen, der navnlig havde viist sig ved de i de senere Aar afholdte Prøver, en Tilbagegang, der maatte ansees for saa meget beklageligere, som Lægekunsten alt mere og mere søger at benytte Pffysikens Resultater, og indeholdt Opfordring til at modvirke, at de Studerende med en urigtig Opfattelse af Forholdene ansee deres fra Skolen medbragte Kundskaber i Pffysik for tilstrækkelige og forsødes til at forsømme en saa vigtig Disciplin. Det simpleste Middel til at raade Bod paa disse Ulemper mentes i Andragendet at være, at overdrage Examinationen i Pffysik ved Forberedelsesexamen til Professorene i Pffysik, som hidtil kun havde været Censor ved Examen, og tillige at bestemme, at der for denne Disciplin skal meddeles en særskilt Character af samme Betydning, som den, der allerede blev givet for den i Forening med Chemi.

3 Overensstemmelse hermed blev der i Andragendet fremsat Forslag om en til det betegnede Diemed svarende Forandring i de for Examen gjældende Bestemmelser.

Om dette Forslag forlangte Ministeriet det lægevidenskabelige Facultet's Meningsyttring. Facultetet var vel ikkun lidet tilbøieligt til at søge den ommeldte Examen udvidet, da den alt omfattede endel saavel forberedende som Hoveddiscipliner. Men efter at have taget Sagen under nøie Overveielse kom Facultetet, navnlig ledet af dem af dets Medlemmer, der havde fungeret som Censorer ved den omhandlede Examen, til det Resultat at maatte indrømme Rigtigheden af de Motiver og Anskuelser, som vare udtalte i det omhandlede Andragende. Facultetet maatte erkjende, at paa den ene Side Lægekunsten (baade i diagnostisk og therapeutisk Retning) og Lægestudiet (baade i pffysiologisk og pathologisk Henseende) mere og mere benyttede Pffysikens Resultater, og at paa den anden Side de Studerendes Kundskaber i denne Videnskab i de senere Aar syntes at være i Tilbagegang, hvilke to Kjendsgjerninger Facultetet indrømmede at indeholde gylldige Grunde til at ønske en hensigtsvarende Forandring i de bestaaende Forhold i den omhandlede Retning. Facultetet bemærkede, at, hvorledes end Undervisningen og Fremgangen i Pffysiken maatte være ved de lærde Skoler, var der dog flere Dele af denne Videnskab, som efter den gjældende Undervisningsplan slet ikke læres i Skolerne f. Ex. Optiken, og saadanne kunde netop med Hensyn til Lægevidenskabens Studium høre til de uundværligste. Netop derfor fandt Facultetet, at der var tilstrækkelig Anledning til at haandhæve denne Videnskab ved den her omhandlede medicinske Forberedelsesexamen paa en saadan Maade og i et saadant Omfang, at de Studerende foranledigedes til at skaffe sig hyderligere Kundskab deri, ved at benytte Universitetets Forelæsninger, hvilket ikke skete, skjøndt der afholdtes Cursus, som netop vare stikede til saadant Brug og som stadig kunde tilendebringes i et passende Tidrum, saasom 2 Semestre. Facultetet tiltraadte derfor de to Professorers Forslag i dets Almindelighed. Men for at der kunde vindes tilstrækkelig Sikkerhed for Afhjælpingen af den saaledes paaankede Mangel foreslog Facultetet, med den Bemærkning, at hvad der af Pffysiken directe træder i Lægevidenskabens Tjeneste ikke

ikke kan begrænses til Imponderabilierne, men gaaer endel udenfor disse, tillige, at Examinationsomraadet for Physikens Bedkommende i det Hele paa en passende Maade maatte blive udvidet til de Afsnit af Physiken, som ere af Bigtighed for Lægevidenskabens Studium. Dette Tillæg til hvad der hidtil var krævet ved Proven foreslog Facultetet tillige, efter særlig Opfordring af Ministeriet og efter Aftale med Professore i Physik, nærmere saaledes bestemt, at der blev at fordrø en almindelig Overfigt over Physikens Resultater i det Omfang, hvori det kræves ved Afgangsexamen ved de lærde Stoler med Forbigaaelse af alle Enkeltheder undtagen i de Afsnit, som ere af en særegen Bigtighed for det medicinske Studium, hvor en noget større Detail maatte forlanges. Disse Afsnit vilde da blive følgende: Bestemmelse om Legemernes Vægtfylde, Haarrørs Virkning og Diffusion, Vædskers Bevægelse i Rør, Lydlæren især med Hensyn til Lydens Frembringelse og Forplantelse, Lyslære med særdeles Hensyn til Synet med uvæbnet og væbnet Die, Galvanisme, Anvendelse af Electromagnetisme, Inductionsstrømme og Magnet-electricitet.

Ministeriet maatte erkjende, at Physiken spiller en saa vigtig Rolle i Lægekunsten, at det, saaledes som det lægevidenskabelige Facultet havde gjort gjældende, var uafviselig nødvendigt nu, da Erfaringen havde vist, at Indretningen af den omhandlede Forberedelsesexamen ikke afgav Betryggelse for, at Faget tilbendes den tilstrækkelige Flid og Opmærksomhed af de Lægestuderende, ved en dertil sigtende Foranstaltning at afhjælpe denne Mangel. Men paa den anden Side kunde Ministeriet, efterat den lægevidenskabelige Embedsexamen for ikke lang Tid siden var undergaaet en væsentlig og stærkende Reform*), og overhovedet under et Hensyn til det Omfang, de Examina indtage, som de Lægestuderende have at underkaste sig, ikke undertrykke en Betænelighed ved at forsøge Måssen af det Kundskabsstof, der positivt fordres til Examen, og saaledes hyderligere stærke Examen. Fra dette Synspunkt lod Ministeriet ved Sagens Forhandling det fremkomne Forslag særlig tage under Overveielse baade af Facultetet og Consistorium. Og da baade Facultetet og Consistorium efter en nøie Prøvelse kom til det Resultat, at den Udvidelse af Stoffet, som det ikke kunde fragaaes, at Examen ved den ønskede Forandring vilde erholve, var uundgaaelig efter Lægevidenskabens nuværende Standpunkt, bovede Ministeriet ikke at modsætte sig Forslagets Gjennemførelse, saa meget mindre som selve Udvidelsen neppe, saaledes som Undervisningen i Physik nu gives i de lærde Stoler, og efter de Kundskaber i Faget, hvormed de Studerende komme til Universitetet, vilde medføre noget synderlig trykkende Arbejde for disse, naar der kun sørgedes for, at der ved Universitetet afholdtes en egen Forelæsning over Physiken med særligt Hensyn til Lægevidenskabens. Denne Betingelse vilde blive opfyldt, da Prof. physics ved Universitetet Holten, efter Aftale med Facultetet, havde erklæret sig villig til at afholde et saadant Curfus. Dette blev det anseet rigtigst at fordele paa to Semestre, eftersom det ikke vilde kunne tilendebringes i eet Semester uden et altfor stort Tineantal, hvorved en rolig og grundig Opfattelse af Foredraget vilde forhindres, og Udstrækningen af Curset til to Semester paa den anden Side ikke vilde hindre de Studerende i betids at underkaste sig Forberedelsesexamen, fordi de næsten uden Undtagelse bruge et Aar til at forberede sig til denne.

*) Jfr. „Meddelelserne“ om Univ. S. 142—147.

Med Hensyn til Forandringens Krafttræden antog Ministeriet, at den ikke lod sig iværksætte, førend en Forelæsning over Faget første Gang helt kunde være tilendebragt eller efter det Bemærkede om Cursets Udstrækning, ikke førend ved den Examen, der blev afholdt i Januar 1859. Aarsagen til, at Sagen først henved to Aar, efterat det oprindelige Forslag i Sagen var indkommet, blev forelagt til allerhøieste Afgjørelse, var, at Ministeriet havde anseet det rigtigst at udsætte den endelige Beslutning om dette Anliggende, indtil det viste sig, hvorvidt de Forhandlinger, som dengang bleve førte af Ministeriet om mulige Forandringer eller Afstempelse af den gjældende Undervisningsplan for de lærde Skoler, skulde bevirke nogen Forandring i det Omfang, hvori Physiken lærtes i Skolerne. Efterat Forhandlingerne herom vare bragte saavidt, at det med Sikkerhed kunde sees, at i ethvert Fald Physikens Omraade i den lærde Skoles Fagkreds vilde blive uberørt, bortskaldt Grunden til længere at udsætte Sagens Afgjørelse.

Efterat Ministeriet, i Henhold til alt Foransøgte, havde foredraget Hans Majestæt Kongen Sagen, behagede det Allerhøiestsamme under 16de Januar 1858 at bifalde Ministeriets allerunderdanigste Indstilling, hvorpaa der under 22de s. M. af Ministeriet blev udfærdiget følgende Bekjendtgjørelse angaaende en særskilt Prøve i Physik ved den ifølge Kongelig Resolution af 27de October 1843 (bekjendtgjort under 4de November s. A.) anordnede Forberedelsesexamen i Botanik, Chemi og Zoologi for Lægestuderende*):

Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 16de d. M. allernaadigst at bifalde følgende Bestemmelser om en særskilt Prøve i Physik ved Forberedelsesexamen i Botanik, Chemi og Zoologi for Lægestuderende:

1. Ved den ifølge Kongelig Resolution af 27de October 1843 (Bekjendtgjørelse af 4de November næstefter) anordnede Forberedelsesexamen i Botanik, Chemi, og Zoologi skal der, første Gang ved den Examen, som afholdes i Januar 1859, tillige særskilt aflægges Prøve i Physik, saaledes at deri bliver at fordrø en almindelig Oversigt over Physikens Resultater i samme Omfang, som ved Afgangsexamen i de lærde Skoler, men med Forbigaaelse af alle Enkeltheder, undtagen i følgende særlig for det lægevidenskabelige Studium vigtige Affnit, nemlig: Bestemmelse af Legemernes Vægtfylde; Haarrørsvirkning og Diffusion; Vædskens Bevægelse i Rør; Lydlære, især med Hensyn til Lydens Frembringelse og Forplantelse; Lydlære med særegt Hensyn til Synet med uvæbnet og væbnet Øie; Galvanisme; Anvendelse af Electromagnetisme, Inductionsstrømme og Magnetelectricitet.

2. Examinationen foretages af Professor physics ved Universitetet, og for Faget gives en særskilt Character, for hvilken, saavel som for selve Examinationen, de samme Regler gjælde, som for Prøven i de andre Examensfag.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Vedkommende.

— For Trienniet fra 1858 til 1861 bleve ved Ministeriets Skrivelse af 23de April 1858 følgende Censorer beskikkede ved Forberedelsesexamen for Lægestuderende**): Etatsraad, Professor Eschricht i Zoologi, Professor Otto i Chemi,

*) Bekjendtgjørelsen findes uden Motiver i Dpt. Tid. for 1858, S. 173.

***) Sfr. for den foregaaende Aarrække „Meddelelserne“ for Univ. 1849—56, S. 148 med Note.

Lector Saxtorph i Botanik og Professor Buntzen i Physik. For det følgende Triennium blev der under 24de Juni 1861 bekliffet følgende Censorer: Professor Levy i Botanik, Professor Sommer i Chemi, Professor Ibsen i Zoologi og Overlæge ved Alm. Hospital, Professor Christensen, som midlertidig fungerede ved Facultetet, i Physik.

Dispensation med Hensyn til Omexamination i Botanik.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 11te Januar 1859 (til Formanden for Examenkommissionen) blev det tilladt, at den Character i Botanik, som i October Maaned var bleven tildelt en Studerende, der ved Sygdomsforjald havde været hindret fra i Januar Maaned bemeldte Aar at underkaste sig Forberedelses-examen for Lægestuderende, maatte ansees gyldig, naar han i Sommeren samme Aar underkastede sig Prøven i de tre andre Fag ved Examen.

— Ganste samme Tilladelse blev meddeelt en anden Studerende ved Ministeriets Skrivelse af 7de September 1860.

b. Embedsexamen.

Forandret Bestemmelse om den Tid, inden hvilken Examenens 1ste Del kan tages om.

Ved Kongelig Resolution af 23de August 1851 (Bekjendtgjørelse af 26de s. M.) § 4 om en Deling af den lægevidenskabelige Embedsexamen*) er det bestemt, at Examenens 1ste Del kan tages om efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb, den 2den Del derimod først efter et helt Aars Forløb i Overensstemmelse med den for Embedsexamina i Almindelighed i denne Hensende ved Kgl. Resolution af 14de Mai 1847 (Bekjendtgjørelse af 18de s. M.) givne Forskrift. Denne Bestemmelse foreslog det lægevidenskabelige Facultet i Skrivelse af 3die Decbr. 1859 til Ministeriet at maatte blive forandret saaledes, at Reglen i Bekjendtgjørelsen af 18de Mai 1847, hvorefter Ingen kan indstille sig til den samme Embedsexamen ved Københavns Universitet førend efter 1 Aars Forløb, ogsaa blev gjort gjældende for den lægevidenskabelige Embedsexamenens 1ste Del. Til Begrundelse af dette Forslag bemærkede Facultetet, at i de første Aar, efterat den lægevidenskabelige Examen var bleven delt, havde Resultatet af Examenens første Del været ret tilfredsstillende, men at dette siden 1856 meget havde forandret sig, idet dels Examencharactererne havde været mindre gode, dels Mange, en Trediedel eller Flere, af de anmeldte Examinander ikke havde fuldbendt Examen. Facultetet havde derved modtaget det Indtryk, at de Studerende forsøgte deres Lykke uden at være tilstrækkelig forberedte og, naar de i en eller anden Disciplin havde været uheldige, forlode Examen for næste Halvaar at forsøge et heldigere Udfald. Nogle havde saaledes endog 4 Gange, i Reglen med $\frac{1}{2}$ Aars Mellemrum, taget Examen om.

Da den omtalte Bestemmelse om, at Examenens 1ste Del kunde tages om efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb, var givet under den Forudsætning, at de Studerende i Almindelighed vilde tage Examenens 2den Del et Aar, efterat de havde bestaaet dens 1ste Del, begjærede Ministeriet, ved at affordre Consistoriums Erklæring over Forslaget, navnlig Oplysning fra Facultetet indhentet om, hvorvidt hin Forudsætnings Rigt-

*) See „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 146—147.

tfghed havde bekræftet sig ved den senere vundne Erfaring. Efter de derpaa fra Facultetet modtagne Meddelelser viste dette sig ikke at have været Tilfældet, idet i de 15 Semestre, som vare forløbne siden Examenens 2den Del første Gang blev afholdt, af 110 Candidater 65 havde brugt 1½ Aar til Forberedelsen mellem Examenens 1ste og 2den Del og 20 og 21 1 à 2 Aar, medens ifkun 2 havde taget 2den Del et halvt Aar efter Examenens 1ste Del.

Consistorium ansaa det efter disse Oplysninger og hvad der isøvrigt var udtalt af Facultetet for ønskeligt, at den foreslaaede Forandring i den hidtil gjældende Bestemmelse blev udvirket.

Ministeriet skjønnede heller ikke rettere end, at en saadan Forandring vilde være i det lægevidenskabelige Examenstudium's Interesse og indstillede derfor allerunderdanigst, at en hertil sigtende Bestemmelse maatte blive given, saaledes at den nye Regel først traadte i Kraft for de Candidater, der i Juni og Juli 1861 underkastede sig Examen. Denne allerunderdanigste Indstilling behagede det derpaa H. S. Maj. Kongen under 16de Januar 1861 allernaadigst at bifalde, hvornæst der under 21de s. M. blev af Ministeriet udsærdiget følgende Bekjendtgjørelse om Forandring i den ved Bekjendtgjørelse af 26de August 1851 angaaende Deling af den lægevidenskabelige Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet, § 4, givne Bestemmelse om den Tid, inden hvilken denne Examenens 1ste Del kan tages om:

Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 16de d. M. allernaadigst at bifalde:

at de ved allerhøieste Resolution af 23de August 1851 (Bekjendtgjørelse af 26de s. M.) om en Deling af den lægevidenskabelige Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet § 4 givne Bestemmelser forandres derhen, at den almindelige Forfriet i den Kongelige Resolution af 14de Mai 1847 (Bekjendtgjørelse af 18de s. M.) ogsaa kommer til Anvendelse paa den første Del af den lægevidenskabelige Embedsexamen, første Gang for de Candidater, som i Juni og Juli Maaneder d. A. underkaste sig Examen.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Bedkommende.

— Bestemmelse om Erlæggelse af Gebyret ved den lægevidenskabelige Embedsexamen og dets Fordeling.

Derfor blev der, i Anledning af et ved Revisionen af Universitetets Regnskab desangaaende opkastet Spørgsmaal, efter Brevvevling med Consistorium af Ministeriet ved Skrivelse af 5te Februar 1858 givet følgende nærmere Regler:

Det befalede fulde Gebyr ved den lægevidenskabelige Examen, som ifølge Universitetets Sportereglement af 11te Januar 1839 (Bekjendtgj. af 29de s. M.) II. E. udgjør 10 Rd., hvortil kommer det Examenengebyr, som tidligere erlagdes til det forrige chirurgiske Academi for chirurgisk Examen, nemlig 20 Rd., naar intet anatomisk Præparat leveres af Candidaten (i modsat Fald kun 10 Rd.), ialt 30 Rd., erlægges og fordeles saaledes:

Ved Indmeldelse til 1ste Del af Examen..... 20 Rd.

hvoraf der tilfalder:

Decanus ved Facultetet..... 4 Rd.

Notarius 2 — 64 ff.

Bedellen	2 Rbd.
Buddet	1 — 32 f.
Academisk Fond (Gehyret istedenfor Aflevering af et anatomisk Præparat)	10 —
Ved Indmeldelse til 2den Del	10 Rbd.
hvoraf der tilfalder:	
Decanus	2 Rbd.
Notarius	1 — 32 f.
Bedellen	1 —
Buddet	„ — 64 —
Academiske Fond	5 —

Naar en Candidat gjentagne Gange indstiller sig til Examen, fritages han for den Forpligtelse paa ny at levere anatomisk Præparat eller isteden derfor at erlægge ovenstaaende 10 Rbd. af det fulde Gehyr til den academiske Fond, saa at Gehyret da kun bliver 10 Rbd., der fordeles paa den ovenangivne Maade, henholdsvis 4 Rbd., 2 Rbd. 64 f., 2 Rbd. og 1 Rbd. 32 f.

c. Tentamen for Tandlæger.

Med Hensyn til Tentamen for Tandlæger, see „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 156 ff. er det, sammesteds S. 160, berettet, at der allerede i Aaret 1853 opstod Spørgsmaal om, hvorvidt der som Betingelse for at stedes til denne Prøve burde kræves Bevislighed for, at de, som indstillede sig til denne, ere i Besiddelse af den fornødne almindelige Dannelse i det Tilfælde, at Nogen meldte sig til Tentamen uden tidligere at have underkastet sig nogen offentlig Prøve, og at det dengang blev antaget, at man ikke burde stille den Fordring til dem, som prøves, at de ved en offentlig Examen og navnlig ved den almindelige Forberedelsesexamen, som afholdes ved Universitetet, skulde godtgjøre et vist Maal af humanistiske Kundskaber.

Spørgsmaalet herom er senere igjen blevet reist, idet Justitsministeriet under 17de November 1862 begjærede Kirke- og Undervisningsministeriets Yttringer om en Indstilling fra det Kongelige Sundhedscollegium, der gif ud paa, at det maatte fastsættes, at Ingen kan faae Afgang til Tandlægetentamen, uden at han har underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen eller befinder sig i en Stilling, som fritager for at prøves ved denne.

Kirke- og Undervisningsministeriet brevvejlode om Spørgsmaalet med Consistorium, som indhentede en Erklæring fra det lægevidenskabelige Facultet. Facultetet udtalte, at det efter fornyet Overveielse fuldstændig maatte dele Sundhedscollegiets Opfattelse af Sagen, og i Henhold til denne Erklæring indstillede Consistorium, at det maatte fastsættes, at Agangen til at underkaste sig Tandlægetentamen betingedes af, at Vedkommende forinden havde taget den almindelige Forberedelsesexamens lavere Grad, medmindre han i Medfør af Befjendtgjørelsen af 1ste August 1857 § 1, sidste Punktum, var fritagen for at underkaste sig denne Examen.

Kirke- og Undervisningsministeriet var derimod af en anden Mening og yttrede i sin Svarskrivelse af 27de April 1863 til Justitsministeriet, at der ikke syntes at være tilstrækkelig Grund til en saadan Prøve som Betingelse

for Afgangen til den omtalte Tentamen, eftersom det dog ved Udvælsen af Tandlægekunsten maatte nærmest komme an paa en teknisk Færdighed og Dygtighed.

Efter Modtagelsen af denne Erklæring meddelte Justitsministeriet under 16de Mai næstefter det Kgl. Sundhedscollegium, at Samme heller ikke fandt aldeles tilstrækkelig Grund til at inklude sig paa det af Collegiet fremsatte Forslag.

8.

Embedsexamen (philologisk-historisk) for overordnede Lærere ved de lærde Skoler.

Forandring med Hensyn til Tiden for Afholdelse af Examen's practiske Del.

Ved Anordn. af 2den Febr. 1849*) § 14 er det bestemt, at den til den philologisk-historiske Embedsexamen hørende practiske Prøve skal afholdes i den almindelige Examenstid ved Universitetet, Foraar og Efteraar. Ved Kongelig Resolution af 6te Mai 1850 — Bekjendtgjørelse af 13de s. M.***) om en forandret Inddeling af det academiske Aar ved Kjøbenhavns Universitet — blev Tiden for Afholdelsen af samtlige Universitetets Examina bestemt til Januar Maaned og Tiden fra 10de Juni til 9de Juli, og efter denne almindelige Regel betragtedes det som en Selvfølge, at den philologisk-practiske Prøve ogsaa skulde holdes til de bestemte almindelige Tider.

Commissionen til Afholdelse af den philologisk-historiske Embedsexamen oplyste imidlertid for Ministeriet, at denne Forandring havde viist sig lidet hensigtsmæssig. De Candidater, som indstille sig til denne Examen, vare nemlig i Almindelighed constituerede Lærere ved de lærde Skoler og havde saaledes, da Examen afholdtes ved Metropolitan-skolen, ofte en længere Rejse at foretage for at kunne underkaste sig den practiske Prøve. I Januar Maaned besværliggjorde Aarstiden ofte en saadan Rejse for Candidaten og bevirkede ikke sjældent, at Skolen, hvorved Candidaten var ansat, i længere Tid maatte undvære ham. Den anden Examenstid derimod faldt i Skoleaarets Slutning og tilbøds under Hovedexamen, altsaa paa den Tid, en Skole mindst kunde savne sine Lærere eller taale Afbrudelse af deres Virksomhed. Denne Examenstid var tilmed ligesaa ubeleilig for Metropolitan-skolen, hvor Examen afholdes, som for de lærde Skoler, hvis Lærere skulde underkaste sig Prøven. Examen'scommissionen havde derfor allerede i enkelte Tilfælde maattet begjære Tilladelse til at afholde den practiske Prøve til extraordinære Tider, hvilket Ministeriet ogsaa havde troet at kunne bevilge. Men i Betragtning af de foranførte Ulemper ved Indordningen af den omtalte Examen's practiske Prøve under den gjældende almindelige Bestemmelse om Examenstiden, ansaa Commissionen det for ønskeligt, at det undtagelsesvis blev bestemt for denne Prøve, at den kunde afholdes til enhver passende Tid, naar Candidaten dertil indstillede sig.

Det filosofiske Facultet, hvis Erklæring Ministeriet indhentede, anbefalede den saaledes foreslaaede Undtagelse fra den almindelige Regel.

Efter de saaledes oplyste Omstændigheder og med særligt Hensyn til, at i Al-

*) See „Meddelelserne“ for Univ. 1849—56, S. 204—208.

**) See sammesteds S. 16—17.

mindelighed ikkun 3 Candidater aarlig indstille sig til den omhandlede Prøve, maatte Ministeriet finde den foreslaaede Undtagelse fra den givne almindelige Bestemmelse at være vel begrundet i de for Prøven særlige Forhold.

Efterat Ministeriet i Overensstemmelse med det Anførte havde allerunderdanigst foredraget Hans Majestæt Kongen Sagen, behagede det Allerhøifstamme under 20de Marts 1863 allernaadigst at bifalde, at den til den philologisk-historiske Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet hørende practiske Prøve maa, uanseet Bestemmelsen i allerhøieste Resolution af 6te Mai 1850, bekjendtgjort under 13de s. N., om en forandret Inddeling af det academiske Aar § 4, afholdes til ubestemte Tider, naar Candidater dertil indstille sig, paa den Dag, som i Henhold til Anordn. af 2den Februar 1849 angaaende de Prøver, som give Afgang til de overordnede Lærerposter ved de lærde Skoler, § 14 hver Gang nærmere bestemmes af Examenscomiteens Formand i Forening med Metropolitaniskolens Rector.

9.

Magisterconferents.

Bestemmelse om den practiske Prøve ved Magisterconferents i Chemi og Physik. Ved Magisterconferentsen i Chemi og Physik, saaledes som denne ifølge det mathematisk-naturvidenskabelige Facultets Forslag er indrettet, jfr. „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 212 nederst og 213 øverst, blev det udtrykkelig forudsat, at der til Conferentsen i begge Fag kræves en practisk Færdighed, som maa prøves, medens der, om hvorledes en saadan Prøve skulde ordnes, ingen Bestemmelse blev vedtagen. I Aaret 1863, da en Candidat første Gang indstillede sig til en Conferents i Chemi, indgav det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet til Consistorium et Forslag om den manglende Ordning af den practiske Prøve. Facultetet antog, at ved Magisterconferentsen i Chemi burde den større skriftlige Opgave, som i Medfør af Placat 10de August 1848 § 3 gives Candidaten til Besvarelse i 4 til 6 Uger, indrettes saaledes, at den tillige stillede visse Forbringer til practisk Færdighed og at disse Laboratoriumsarbejder burde udføres i Universitetets Laboratorium, hvor Examinatorerne vilde kunne følge Gangen i Arbejderne. Derimod antoges de practiske chemiske Prøver ved en Conferents i Physik kun at burde være af ganske kort Varighed. Med dette Forslag forbandt Facultetet en Indstilling om den Betaling, der skulde erlægges af Candidaten til Laboratoriet. Consistorium anbefalede Facultetets Forslag til Kirke- og Undervisningsministeriets Billigelse, hvorpaa Ministeriet ved Skrivelse af 12te Mai 1863 bifaldt følgende Ordning af Prøven:

at der anstilles en practisk Prøve i Chemi ved Magisterconferentsen saavel i Chemi som i Physik; at denne Prøve ved Magisterconferentsen i Chemi indrettes saaledes, at den større, til Besvarelse i 4 à 6 Uger bestemte, Opgave kræver practiske Arbejder i Forbindelse med den skriftlige Besvarelse; at der, for den practiske Prøve ved Magisterconferentsen i Chemi, i Erstatning for Forbrug af Gas og Kul ved Laboratoriumsarbejderne erlægges til Laboratoriet 10 Rd., hvoraf Laboratoriets Karl erholder 2 Rd., medens Candidaten selv anskaffer de

fornødne Reagentier; at der for den practiske Prøve i Chemi ved Conferentsen i Physik erlægges til Laboratoriet 2 Rd., som Bederlag i det Hele for Reagentier, Gas, Kul og Opvarming, samt at disse Gebyrer erlægges ved Siden af det almindelige, ved Ministeriets Skrivelse af 3die October 1850*), fastsatte Gebyr 10 Rd. ved Magisterconferentsen.

— Afgjørelse af et Andragende om Tilladelse til ved Magisterconferentsen at blive examineret af en anden Mathematiker end den vedkommende Facultets Professor og om Estergivelse af en Del af Fordringerne ved Prøven. Fra Cand. philos. Winde indkom et Andragende, hvori han anholdt om at maatte underkaste sig Magisterconferents ved Universitetet i Mathematik, saaledes at han i Hovedfaget blev examineret af en af de ved den polytechniske Lærestanstalt ansatte Lærere og at han blev fritagen for Udarbejdelsen af den i Placat af 10de August 1848 foreskrevne større Afhandling. Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet, som støttede sig til en af Professor matheseos ved Universitetet afgiven Erklæring, sandt Intet at erindre imod, at det blev tilladt Ansøgeren at examineres af en af de af ham paapegede Lærere, hvorimod Facultetet ikke kunde tilraade, at Ansøgeren blev fritagen for den befalede Udarbejdelse af en større mathematisk Afhandling. Consistorium modsatte sig paa det Bestemteste, at den første Del af Andragendet blev indrømmet. Det vilde, efter Consistoriums Mening, have de misligste Følger, dersom det indrømmedes den, der vilde underkaste sig en Prøve ved Universitetet, at recusere Universitetslæreren som Examinator og begjære sig examineret af en Anden. Kun naar ganske særdeles personlige Grunde maatte tilraade det, kunde efter Consistoriums Mening en Undtagelse fra denne Regel tilstedes, men saadanne Grunde vare ikke i det foreliggende Tilfælde tilstede, og det fulgte af sig selv, at den Omstændighed, at den vedkommende Universitetsprofessor selv erklærede Intet at have at erindre mod, at hans Function efter Examinandens Ønske blev overdraget til en Anden, ikke kunde betyde noget ved Afgjørelsen af dette, den offentlige Interesse vedrørende Spørgsmaal. Hvad angik Andragendets anden Del, Fritagelse for den større mathematiske Afhandling, var Consistorium enigt med Facultetet i, at en Fritagelse ikke burde tilstaaes, hvorefter den i Placaten af 10de August 1848 foreskrevne Prøve, der netop maatte antages at være en meget væsentlig, om ikke den væsentligste Del af den anordnede Examen, vilde bortfalde.

I Henhold til hvad saaledes fra Universitetets Side var yttret, blev Begjæringen afslaaet ved Ministeriets Skrivelse af 26de Mai 1857 til Consistorium.

10.

Den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet.

Forandret Indretning af Examen.

I „Meddelelserne“ om Universitetet for 1849—56, S. 221—222 er det foreløbig berettet, at der under 15de September 1856 af Kirke- og Undervisningsministeriet blev nedsat en Commissien for at afgive Betænkning og Forslag om at

*) See „Meddelelserne“ om Universitetet S. 1849—1856 S. 215.

underkaste den ved Bekjendtgjørelse af 14de September 1838 anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Univerfitetet en saadan Reform, at den i Form og Indhold kunde svare til den bestaaende Indretning af de Underviisningsanstalter og Fagexamina, hvortil dens Afslæggelse betingede Afdgangen, og til den forandrede Stilling, som den indtog ved Siden af den ved Bekjendtgjørelsen af 18de September 1855 anordnede Afgangsexamen for Realdisciple ved de lærde Skoler*). Særligt ansaa Kirke- og Underviisningsministeriet det ønskeligt, at det, i Forbindelse med Hovedspørgsmaalets Behandling, blev undersøgt, om der ikke maatte være Anledning til at lade enkelte af de Anstalter, for hvilke den almindelige Forberedelsesexamen hidtil havde tjent til Afgangsexamen, selv afholde Afgangsprøve, og paa den anden Side til at gjøre den almindelige Forberedelsesexamen til Betingelse for Afdgangen til andre Prøver, saasom for Landlægetentamen, ved det lægevidenskabelige Facultet.

Commissionen kom, efter Brevveksling med Consistorium, den polytechniske Læreanstalt og de i Anliggendet interesserede Ministerier, til at bestaae af følgende Medlemmer: for Univerfitetet, Professorerne Dr. philos. Velschow og Lic. jur. Bornemann, for Indenrigsministeriet, Professor Dr. med. Fenger, for Justitsministeriet, Assessor pharmaciæ Eriksen, for Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, Chefen for Ministeriets Secretariat Kammerjunker Bauditz og for den polytechniske Læreanstalt, Professor Hummel.

Den forlangte Betænkning blev afgiven under 16de Marts 1857. I denne blev det opgivne Emne med stor Grundighed behandlet udførlig i alle dets Punkter**). Forinden Commissionen gik ind paa Hovedgjenstanden for sine Forhandlinger, ansaa den det nødvendigt at høre den hos Nogle opstaaede Tvivl om, hvorvidt Bestemmelsen i Lov af 8de Marts 1856 angaaende Drettelsen af en Veterinær- og Landbohøjskole havde forandret den gjældende Bestemmelse om, at Enhver, der vil indstille sig til den fuldstændige Veterinæreksamen eller til den forenede Landmaaler- og Landinspectørexamen, skal have bestaaet den almindelige Forberedelsesexamen ved Univerfitetet. Dette Spørgsmaal antog Commissionen, efter en omstændelig Paavisning af det Forhold, hveri Loven af 8de Marts 1856 bør stilles til de tidligere, i Bekjendtgjørelsen af 14de September 1838 og Kongelig Resolution af 17de September 1839***) givne, almindelige Bestemmelser om Forberedelsesexamen, at maatte besvares derhen, at den almindelige Forberedelsesexamen fremdeles maa ansees som Betingelse for Afdgangen til Veterinær- samt Landmaaler- og Landinspectørexamen.

Om Sagen i Almindelighed og den Betragtning af den, der gjorde sig gjældende i Ministeriets Skrivelse, bemærkede Commissionen først, at, naar Ministeriet havde tttret, at „det er anseet nødvendigt, at den almindelige Forberedelsesexamen

*) En saadan Reform havde den til at udkaste Planen for Realunderviisningen i sin Tid nebsatte Commission allerede omtalt som Nødvendighed, jfr. „Meddelelserne“ om det lærde Skolevæsen 1849—1856, S. 176. Om Bekjendtgjørelsen af 18de September 1855 see smst. S. 180—184.

***) Da denne Betænkning behandler Anordningen af en væsentlig og vigtig Gren af Underviisningen og giver et klart Indblik i de denne vedkommende Forhold, meddeles dens Indhold her, paa enkelte Forfortninger nær, fuldstændigt.

****) Findes i Selmers Aarbog for 1839, S. 63.

ved Universitetet underkastes en Reform, saaledes at denne i Form og Indhold kommer til at svare til den nuværende Indretning af de høiere Undervisningsanstalter og Fagexamina, hvortil dens Aflæggelse betinger Afgangen, og til den forandrede Stilling, som den nu indtager ved Siden af den organiserede selvstændige Afgangsexamen for Realdisciple," og Ministeriet dernæst som en Hovedgrund for denne Reform havde henvist til de Skoler, i hvilke Realundervisning er indrettet efter Befjendtgjørelsen af 18de September 1855, og fremhævet de Tvivl, som vare fremsatte om Muligheden af at gennemføre denne Undervisning, med mindre den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet omordnedes saaledes, at den kom til at svare til den for Realdisciple anordnede Afgangsexamen ved Skolerne — da kunde Commissionen vel ikke mislignende Vigtigheden af det saaledes fremhævede Hensyn, men havde dog troet fra sit Standpunkt ikke at burde lade dette Hensyn blive af overveiende Betydning. Derimod havde den ment, at det særligt maatte paahvile den at undersøge, hvorvidt en saadan Skærpselse af den almindelige Forberedelsesexamen maatte ansees for begrundet i Veffaffenheden af de Studier, hvortil den tjener som Indledning, og af de Fagexamina, hvortil den giver Afgang, og paa den anden Side hvorvidt et billigt Hensyn til de unge Menneskers Livsvilkkaar, som ønske at underkaste sig disse Examina, tilstede, at man affærdiger dem en strengere Modenhedsprøve, end selve deres Studiers Natur synes at udtræve. Disse Spørgsmaal undersøgte Commissionen dernæst særskilt for hvert enkelt af de Studier, som vilde blive berørte af en saadan Foranstaltning, med følgende Bemærkning:

Hvad for det Første det polytechniske Studium angik, havde Erfaringen ved den polytechniske Lærestalt viist, at de Examinander, som ikkun have en ringe Grad af almindelig Dannelse, i Reglen have stor Værkselighed ved at følge Undervisningen. Denne Erfaring vandt Bekræftelse, naar man saa hen til Forholdet mellem dem, der som Examinander (altsaa efter at have underkastet sig en af de befalede Modenhedsprøver) ere indtraadte ved Anstalten, og dem af disse, der senere have underkastet sig Examen ved den; thi dette Forhold var af den Veffaffenhed, at et langt større Antal Examinander havde kunnet fuldende deres Studier, naar de iforveien vare Studenter, end naar de ikke vare det. I Aarene 1829—51 er der indtraadt 76 Examinander, som iforveien vare Studenter, og af disse ere 41 bleve Candidater, altsaa 54 pCt. I det samme Tiderum ere 169 Examinander indtraadte, som ikke vare Studenter, og af disse ere kun 53 bleve Candidater, altsaa 31 pCt. Men om 22 af disse 53 Candidater var det opløst, at de havde gennemgaaet virkelig gode Realskoler, inden de kom til Lærestalten; om andre var det bejendt, at de ved privat Undervisning havde modtaget en tilstrækkelig Fordannelse, saa at Antallet af dem, der alene med den Fordannelse, hvorpaa den almindelige Forberedelsesexamen afgiver Bevis, havde kunnet følge Undervisningen ved Lærestalten til Ende og bestaae ved Examen, maatte sættes temmelig lavt allerede under de hidtil bestaaende Forhold. Det var desuden bejendt, at adskillige af de Examinander, som til Lærestalten havde medbragt et mindre Forraad af Forkundskaber, vare bleve nødsagede til under deres Studier selv efterhaanden at erhverve disse og havde saaledes givet et practisk Bevis for, at det Maal af Forkundskaber, som hidtil havde været fordret som Betingelse for Afgangen til polytechnisk Examen, havde været for lavt ansat. Man kunde ikke nægte Muligheden af, at en Skærpselse af Forberedelsesexamen vilde kunne medføre nogen Formind-

ffelse i Antallet af polytechniske Examinander; men denne Formindsfelse vilde saaledes neppe kunne blive betydelig, og da det af almindelige Hensyn ikke syntes at kunne medføre nogen særdeles Ulempe, om ogsaa Antallet af polytechniske Candidater i en Overgangsperiode skulde blive noget formindsket, maatte Commissionen tilraade, at en Skærpelse af Forberedelsesexamen fandt Sted for de polytechniske Candidaters Bedkommende.

De samme Hensyn, som gjorde sig gjældende for de polytechniske Elevers Bedkommende, vilde ogsaa finde Anvendelse paa de Forststuderende. Deres Studium er af den Væfaffenhed, at det kræver en høiere Grad af Fordannelse end den, hvorpaa der ved den almindelige Forberedelsesexamen aflægges Prøve. Dertil kommer, at de Embeder, hvori Forstcandidater ere bestemte til at indtræde, navnlig Skovriderembederne, nu have faaet en saadan Betydning, at det fra Statens Standpunkt betragtet maa ansees onskeligt, at kun saadanne Mænd kunne optræde som Aspiranter til dem, der have modtaget en mere omfattende almindelig Dannelse. Endelig var Forstcandidaternes Antal for Tiden saa tilstrækkeligt, at om der ogsaa i en Overgangsperiode skulde indtræde en Formindsfelse deraf, vilde dette ikke kunne ansees for betænkeligt, især da der ikke var nogen Sandsynlighed for, at denne Formindsfelse skulde blive betydelig. Af disse Grunde kunde Commissionen tilraade, at en Skærpelse af den almindelige Forberedelsesexamen ogsaa indtraadte for de Forststuderendes Bedkommende.

For Landinspectørelverne blev et særligt Hensyn at tage til den ved Befjendingjøreelse af 5te August 1854 (Kongelig Resolution af 3de s. M.) anordnede Examen for Landmaalere og Landinspectører. Ved denne Befjendingjøreelse er den tidligere Form for Landmaaler- og Landinspectøreksamen blevet ophævet og en forenet Landmaaler- og Landinspectøreksamen indført. Denne Examen, som bestaar af en theoretisk og en practisk Prøve med ialt 11 Discipliner, er temmelig omfattende, saa at de Fordringer, der i Fremtiden ville blive stillede til dem, der attraae Bestilling som Landinspectører, ere af langt større Omfang og Betydning end tidligere har været Tilfældet, især naar de kun attraaede Landmaalerbevilling. Ved at gennemgaae de enkelte Bestemmelser i denne Befjendingjøreelse vilde man let komme til den Slutning, at en mere omfattende Fordannelse end den, der hidtil havde været fordret Bevis for ved Landmaalerexamen, neppe vilde kunne undværes, saafremt en tilfredsstillende Undervisning skulde kunne gennemføres i passende Tid. Herom kunde vel i den forløbne korte Tid ikke være bundet nogen Erfaring. Derimod havde det allerede viist sig, at Antallet af dem, som forberedede sig til den forenede Landmaaler- og Landinspectøreksamen, var blevet saa betydeligt, at det var overmaade tvivlsomt, om Landet vilde kunne have Brug for den Mængde Landmaalere, som paa denne Maade bragtes tilveie, og under disse Omstændigheder fandt Commissionen ikke, at det kunde have nogen Betænkelighed at stille Fordringerne til Forberedelsesexamen saa høit, som Undervisningens Løb allerede nu syntes at udkræve.

For Veterinærelevernes Bedkommende var Forheldet ikke det samme. Vel var det Studium, som de have at gennemgaae, meget omfattende, og at det vilde være særdeles onskeligt, om de kunde bringes til at møde ved Skolen med flere Forkundskaber end det hidtil havde været Tilfældet, led sig saavel af Hensyn til Undervisningen ved Skolen som til deres senere Livsstilling aldeles ikke nægte. Men Undervisningen ved Veterinærskolen havde nu allerede i en Række af Aar været

indrettet saaledes, at Elever med den Fordannelse, som den almindelige Forberedelsexamen giver Bævis for, med Nytte kunde tage Del i den og uden særdeles Bænsfelighed ved dens Hjælp føres gjennem Examen; de saaledes dannede Dyrslæger havde i det Hele været dygtige, og det paatænkes ikke i den nærmeste Fremtid at stille strengere Fordringer ved Veterinærexamen end der da stilledes. Dertil kom, at den almindelige Forberedelsexamen allerede under sin daværende Form var en større Byrde for Veterinæreleverne end for de ovenfor omtalte Klasser. Disse ere nemlig for største Dele unge Mænd, som i deres Bæirndom have nydt en særdeles tarvelig Undervisning, da de fem Sønner af ufermuende Mænd af Middekklassen i Provindserne som oftest ikke have havt Udgang til nogen Skole, hvori en for dem pæsende Undervisning er blevet dem meddeelt. Paa Grund af, at de skulde underkaste sig den almindelige Forberedelsexamen, vare derfor de Fleste af dem nødsfagede til at tilbringe i det Mindste et halvt Aar i Kjøbenhavn for under en Manu- ductørs Veiledning at opnaae den Uddannelse, som er nødvendig for at bestaae Examen. Den hermed forbundne Opoffrelse af Penge og Tid virkede allerede da affrækkende paa Udskillige, som baade havde Lyft til Faget og ifølge deres practiske Kjenndskab til Husdyrene og Hærlighed til dem maatte antages at egne sig for det. Blev nu den almindelige Forberedelsexamen skærpnet, vilde dette uden Tvivl i endnu høiere Grad standse Tilgangen til Studiet, og dette kunde ikke ansees for tilraadeligt under de daværende Omstændigheder, da Trangen til Dyrslæger paa mange Steder i Landet var særdeles følelig, og Husdyrenes stigende Bæirdi saavel som den stegne Bæilstand og forhøiede Civilisation snarere maatte opmuntre til at bevirke Udgangen til Studiet lettet.

Som oplysende Moment tilføiede Commissionen følgende Udsigt over de Elever, der siden 1830 have underkastet sig Dyrslægeexamen ved Veterinærskolen:

1830.....14.	1835.....13.	1840.....10.
1831.....12.	1836.....11.	1841..... 8.
1832.....13.	1837..... 8.	1842..... 5.
1833..... 6.	1838..... 7.	1843..... 8.
1834.....16.	1839..... 6.	1844..... 9.
<hr/>		
Summa ... 1830—34...61.	1835—39...45.	1840—44...40.
1845..... 8.	1850..... 1.	1855.....12.
1846..... 8.	1851..... 7.	1856.....17.
1847..... 7.	1852.....10.	
1848.....10.	1853.....16.	
1849..... 6.	1854.....13.	
<hr/>		
Summa ... 1845—49...39.	1850—54...47.	

Det kunde herefter ikke misfændes, at Indrettelsen af den almindelige Forberedelsexamen havde udøvet en hæmmende Indflydelse paa Tilgangen til Veterinærstudiet, som ikke havde været ønskelig og først i den seneste Tid, tildels paa Grund af særegne Omstændigheder, begyndte at formindskes. Nu atter at bevirke en Standsning maatte efter alle Forhold ansees for saa betænkeligt, at Commissionen ikke kunde tilraade nogen Skærpelse af Forberedelsexamen for Veterinæreleverne.

Derfor den juridiske Examen for Udstuderede i Virkeligheden endnu gav Udgang til at komme i Betragtning ved Bæfættelsen af de samme Embeder

ſom tidligere, da vilde der viſtnof være ſærdeles megen Grund til at bevirke, at de unge Menneſter, ſom underkaſte ſig denne Examen, forinden have erhvervet ſig en mere omfattende almindelig Dannelse end det var Tilfældet. Men ſom Forholdene vare, kunde de ſaakaldte danſke Jurister kun i meget indſkrænket Forſtand ſiges ved deres Studium at forberede ſig til en fremtidig Stilling ſom Embedsmand. Det overveiende Flertal af dem tage kun Examen for at drage Nytte deraf i private Livſtillinger, og det maatte erkjendes, at den i ſaadanne virkelig var dem til Nytte ſaaledes ſom den var indrettet. Man havde ikke hørt nogen Klage over, at de danſke Jurister paa Grund af manglende Forſtudier enten ikke kunde drage den Nytte af deres Studium eller ſenere ikke kunde gjøre den Nytte i Livet, ſom de burde, og det var paa ingen Maade med Henſyn til dem, at Anfet om en Skærpelſe af Forberedelsesexamen var kommet tilorde. Under ſaadanne Omſtændigheder fandt Commiſſionen det utilraadeligt at paalægge de Paagjældende en ſtængere Forberedelsesexamen. Allerede den nu beſtaaende almindelige Forberedelsesexamen var for mange af dem temmelig byrdefuld, da den nødte dem til at anvende en betydelig Del af den Tid, ſom de maatte tilbringe i Kjøbenhavn, til at forberede ſig til denne; men blev den gjort ſaa meget vanſkeligere, ſom den vilde blive ved at ſtilles lige med Udgangsexamen for Nealeiſcipler, da kunde den let blive dem ligesaa vanſkelig ſom ſelve den danſk-juridiſke Examen, og det var at ſerudſee, at Mange vilde lade ſig afſtrække fra dette Studium, hvilket vilde være ſærdeles beklageligt i flere Henſeender. Til nærmere Oplyſning meddeltes følgende Overſigt over Antallet af dem, der ſiden 1830 have underkaſtet ſig juridiſk Examen for Uſtuderede ved Univerſitetet:

1830.....	45.	1835.....	41.	1840.....	55.
1831.....	33.	1836.....	51.	1841.....	28.
1832.....	49.	1837.....	35.	1842.....	19.
1833.....	44.	1838.....	38.	1843.....	20.
1834.....	34.	1839.....	37.	1844.....	31.
<hr/>					
Summa ...	1830—34..205.	1835—39..202.	1840—44..153.		
1845.....	33.	1850.....	30.	1855.....	33.
1846.....	47.	1851.....	35.	1856.....	28.
1847.....	43.	1852.....	14.		
1848.....	31.	1853.....	48.		
1849.....	38.	1854.....	41.		
<hr/>					
Summa ...	1845—49..192.	1850—54..168.			

Heraf vilde det ſees, at Indrettelſen af den almindelige Forberedelsesexamen ved Univerſitetet ſtrax frembragte en meget kjendelig Formindſtelfe i Antallet af dem, der vilde underkaſte ſig den danſk-juridiſke Examen, og at dette Antal ſenere ikke havde kunnet naae den Høide, ſom det havde før 1838. Ikke deſto mindre var endnu Antallet af dem, der indſtillede ſig til denne Examen, temmelig betydeligt, og, da det maatte betragtes ſom et Gode, at ſaa mange unge Menneſter fra Landets forſkjellige Provinſer erhvervede ſig de Kundſkaber, ſom ere nødvendige for at beſtaa i denne Examen, maatte Commiſſionen anſee det for meget betænkeligt at tilraade en Foranſtaltning, hvorved endel af diſſe vilde blive afſkaarne herfra, uden

at der forelaa en langt stærkere Nødvendighed deraf end her syntes at være Tilfældet.

For det pharmaceutiske Studium kunde det i visse Henseender være særdeles ønskeligt, om vedkommende Elever maatte aflægge Prøve paa en mere omfattende Fordannelse end den, hvorfor der fordreres Bevis. Thi dels var det af Bigtighed, at Apothekerne her i Landet styres af Mand med alsidig Dannelse, dels var den Undervisning, som meddeltes de pharmaceutiske Studerende, saa ufulsbændig og saa lidet appaæret efter deres Tarv, at man ikke kunde vente igjennem den at have dem op til det Dannelsesstrin, som de burde indtage. Men ethvert Forsøg paa at virke i denne Retning maatte ifølge de Oplysninger, som forelaa Commissionen og som især vare hentede fra en af den danske Apothekerforening udarbejdet Indstilling til det Kongelige Sundhedocollegium, for Diebliffet bestemt fraraades, da den pharmaceutiske Stand led af en Mangel paa Tilgang, som vistnok for en Del var foranlediget ved den bestaaende almindelige Forberedelseexamen og hvis Følger kunde blive alvorlige. Apothekerforeningen havde leveret følgende Udfigt over Antallet af de fra 1815—1854 examinerede pharmaceutiske Candidater, sammenlignet med Antallet af de samtidigt bestaaende Apotheker (Candidaternes Tal stemmer ikke overalt ganske nøiagtigt med dem, som ere opførte i Selmers Universitetsaarbøger for 1837 og 1845; men Forskjellen var saa ringe, at den godt kunde oversees).

Åar.	Antallet af Candidater.	Antallet af Apotheker.	Forholdet imellem Candidaternes og Apothekernes Antal.
1815—19...	79	76	1 : 0,962
1820—24...	75	79	1 : 1,053
1825—29...	70	81	1 : 1,157
1830—34...	81	85	1 : 1,049
1835—39...	99	88	1 : 0,889
1840—44...	61	96	1 : 1,574
1845—49...	48	99	1 : 2,063
1850—54...	51	102	1 : 2,000

Heraf vilde ikke alene sees, at det absolute Antal af pharmaceutiske Candidater var aftaget mærkeligt siden 1840 *), men ogsaa at Apothekernes Antal samtidigt var steget betydeligt, saa at Formindskelsen i Candidaternes Antal især blev betydelig i Forhold til Apothekernes Antal.

Apothekerforeningen havde endvidere oplyst, at de pharmaceutiske Candidater

*) Undersøgelsen af Candidatantallet i de enkelte Åar giver en ret mærkelig Oplysning om den umiddelbare Virkning af den almindelige Forberedelseexamens Indførelse.

Der var i 1836... 19,	men i 1841... 2,
1837... 19,	1842... 8,
1838... 22,	1843... 9,
1839... 20,	1844... 13,
1840... 30,	1845... 12.

i langt større Antal end tidligere forløde deres Fag. Af 147 Candidater, som vare examinerede i Decenniet 1828—37, var der i Aaret 1843 33 tilbage som Medhjælpere paa Landets Apotheker, medens der af de i Decenniet 1840—49 examinerede 111 Candidater i Aaret 1856 kun var 18 tilbage i denne Stilling; Misforholdet herimellem blev endnu større, naar man tillige tog Hensyn til det forøgede Antal af Apotheker.

For tilfulde at forstaae de practiske Følger af denne Tilbagegang, maatte man erindre, at Forordningen af 4de December 1672 § 14 foreskriver „at enhver Apotheker skal altid have dygtige og forfarne Svende, een eller flere efter deres Forudenhed“, og at dette Lovbud endnu staaer ved Magt og betragtes som en af de væsentligste Støtter for et godt Apothekervæsen her i Landet. Som „dygtig og forfaren Svend“ betragtes dog ikke alene enhver pharmaceutisk Candidat, men ogsaa Enhver, som havde bestaaet i Medhjælperexamen for Physikus (jfr. Cancelli Skrivelse af 9de Februar og 13de August 1811). Ifølge de af Apothekerforeningen indhentede Oplysninger behøvede de for Diebliffet her i Landet (Kongeriget og Vilandene) etablerede 103 Apotheker, foruden disse Ciere eller Provisorer, 157 examinerede Medhjælpere, men havde paa den Tid kun 79 Candidater og 62—66 Assistenten (o: som havde bestaaet Examen for Physikus), saa at der til den fulde Forsyning fattedes 12—16 Medhjælpere.

Herved anfaa Commissionen det for tilstrækkeligt oplyst, at Tilgangen til det pharmaceutiske Studium ikke var saa stærk, som i Apothekervæsenets Interesse maatte ansees nødvendigt. At dette for en væsentlig Del skyldtes Indførelsen af den almindelige Forberedelsesexamen i 1838, kunde neppe ansees for tvivlsomt. Det vilde derfor ikke lade sig forene med dette Studiums Lard, om man paa samme Tid som Nødvendigheden krævede, at der udfandt Midler til at forøge Antallet af pharmaceutiske Candidater, traf en Bestemmelse om at stille høiere Fordringer til Forberedelsesexamen, hvorved det med Sikkerhed kunde forudsees, at disse Candidaters Antal vilde blive betydeligt formindsket.

Foraaavidt den almindelige Forberedelsesexamen eller en æquivalent Modenhedsprøve var stillet som Betingelse for at blive Elev ved Veterinær- og Landbohøjskolen, fandt Commissionen det indlysende, at Fordringerne til Forberedelsesexamen her ikke godt kunde stilles strengere, end de stilles til dem, som agte at underkaste sig den fuldstændige Examen for Veterinærer, og at altsaa den nugældende almindelige Forberedelsesexamen maatte tages for gyldig i denne Henseende.

Som Følge af alt det saaledes Udviklede maatte Commissionen tilraade, at Forberedelsesexamen skærpedes med Hensyn til polytechnisk Examen, Forstexamen og den forenede Landmaaler- og Landinspectørexamen, men fraraade, at det stete med Hensyn til Veterinærexamen, juridisk Examen for Ustuderede, pharmaceutisk Examen og til Udgangen til at blive Elev ved Veterinær- og Landbohøjskolen. Paa denne Maade vilde vistnok det Maal, som fra Realskolens Standpunkt er sat ved den paatænkte Foranstaltning, ikke blive naaet i det Omfang, som var tilfiet. Dette vilde tydeligt sees af nedenstaaende Oversigt over dem, som i Løbet af de sidste 10 Aar havde bestaaet i den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet.

År.	Jurister.	Veterinæ- rer.	Pharma- ceuter.	Land- maalere.	Polytech- nikere.	Forst- studerende.	Sum.
1847.....	50	9	20	3	22	3	107
1848.....	42	6	9	7	20	2	86
1849.....	41	6	13	3	14	4	81
1850.....	49	6	20	7	15	3	100
1851.....	38	9	10	13	12	6	88
1852.....	33	8	16	14	11	5	87
1853.....	36	14	18	17	13	12	110
1854.....	35	16	12	19	16	13	111
1855.....	33	19	25	13	31	8	129
1856.....	41	18	17	15	14	5	110
Summa...	398	111	160	111	168	61	1,009

Altsaa havde af hver 100, som havde bestaaet i den almindelige Forberedelses-
examen, været

Jurister.....	39	} tilfammen 66.
Veterinærer.....	11	
Pharmaceuter.....	16	
Landmaalere.....	11	} tilfammen 34.
Polyteknikere.....	17	
Forstuderende.....	6	

Med andre Ord: Stærpelsen af Forberedelsesexamen kunde kun tilraades
med Hensyn til $\frac{1}{3}$ af de Elever, som indstille sig til den, men maatte fraraades med
Hensyn til $\frac{2}{3}$ af disse.

Commissionen antog dog, at der allerede ved den ene Tredeiel vilde være
noget Bæsentligt vundet for Realskolen, men maatte, ganske bortset herfra, fastholde
som sit Resultat, at for en Del af Eleverne var en strengere Afgangsprøve pas-
sende og nyttig, medens den for en anden Del af disse vilde være upassende eller
i det Mindste ubetimelig.

Commissionens første Forslag gif altsaa ud paa, at den almindelige For-
beredelsesexamen ved Universitetet herefter skulde kunne tages under en dobbelt Form,
en strengere og en mildere, og at kun de, som havde bestaaet i den strengere Ex-
amen, skulde kunne stedes til polyteknisk Examen, fuldstændig Forstexamen eller den
forenede Landmaaler- og Landinspectorexamen, hvorimod Agangen til de øvrige
Examina, der hidtil have udfordret foregaaende Forberedelsesexamen, skulde staae
aaben baade for dem, som have bestaaet i den strengere, og dem, som have bestaaet
i den mildere Examen.

Fra denne Regel maatte dog, ligesom hidtil, gjøres visse Undtagelser, nemlig
først for Studenter ved Københavns Universitet, hvad enten de havde bestaaet Ad-
gangsexamen ved selve Universitetet eller den befalede Afgangsexamen ved de lærde
Stoler. At tilstaae en lignende Fritagelse for Studenter ved Kiøls Universitet
vilde ifølge de Regler, som der finde Sted for Agangen til Immatriculation, ikke
være tilraadeligt. Derimod burde Afgangsexamen ved en af de lærde Stoler i

Slesvig, Holsten eller Lauenberg give samme Fritagelse som i Danmark. Ligeledes vilde det være rigtig, at samme Fritagelse indrømmedes dem, som tage Afgangsexamen ved nogen af de offentlige Realskoler i Slesvig og de to tyske Hertugdømmer, forsaavidt der maatte blive givet disse Examina en saadan Retning og med Hensyn til samme træffes saadanne reglementariske Bestemmelser, som i det Væsentlige stemme overens med hvad der ifølge Resolutionen af 1855 er fastsat for Realafgangsexamen i Kongeriget. Da Commissionen om dette Punkt ikke havde tilstrækkelig Underretning, havde den ikke optaget Noget derom i sit Forslag, men henlevede kun Ministeriets Opmærksomhed derpaa. Endelig maatte der ved denne Leilighed gives en bestemt Regel med Hensyn til Officerer. Bekjendtgjørelsen af 14de September 1838 nævner nemlig ikke disse som undtagne fra Forpligtelsen til at underkaste sig Forberedelsesexamen, uagtet de ved Reglement af 9de Juni 1829 § 19 vare fritagne for den ved den polytechniske Værestanstalt afholdte Forberedelsesexamen for Polytechnikere, og uagtet de ligeledes uden foregaaende Forberedelsesexamen havde Afgang til den ved Kongelig Resolution af 28de August 1832 anordnede Forstexamen. Det forrige Rentekammer havde imidlertid erhvervet en allerhøieste Resolution af 17de September 1839, der blandt Andet bestemmer, „at de samme Regler, der ere fastsatte for at erholde Afgang til at underkaste sig den fuldstændige Forstexamen, ogsaa indtil videre skulle være gjældende for at faae Afgang til at underkaste sig den befalede Landmaalereexamen, saaledes at vedkommende Aspiranter, naar de ikke ere enten Studenter ved Kjøbenhavns Universitet eller ved Sorø Academi, eller polytechniske Candidater, eller have bestaaet Officersexamen, skulle have bestaaet i den anordnede almindelige Forberedelsesexamen i de samme Discipliner, som ere foreskrevne for dem, der ville tage den fuldstændige Forstexamen.“ Officerer have altsaa uden Forberedelsesexamen Afgang til Landmaalereexamen. Ved flere af de andre Examina havde der in praxi været tilstaaet Officerer den samme Afgang, medens der ved andre f. Ex. dansk-juridisk Examen havde været forlangt Dispensation. Men da dette dog altid havde været betragtet som en Formsgaard, og det maatte ansees for sikkert, at der ved Afgangsexamen saavel fra Landcadetacademiet som fra Söcädetacademiet og ved Afgangsexamen til den militære Høiskole præstereß Bevis for en ligesaa omfattende Fordannelse som ved den almindelige Forberedelsesexamen, ogsaa i denneß strengere Form, maatte Commissionen tilraade, at Undtagelse for saadanne Elevers Vedkommende, som have bestaaet i en af de nævnte Prøver, bleve fastsatte ved en almindelig Bestemmelse.

Det vilde vistnok i flere Henseender være bekvemt, om der tillagdes hver af de to Forberedelsesexamina, som efter Commissionens Forslag vilde blive at afholde ved Universitetet, et særegent Navn, men da Venæbnelsen: „den almindelige Forberedelsesexamen“ allerede var gaaet over i Lovgivningen paa en saadan Maade, at den maatte blive fælles for begge, vilde Commissionen ikke ansee det for ønskeligt, om man heri foretog nogen Forandring.

Den strengere Form af Forberedelsesexamen burde efter Commissionens Mening indrettes i Overensstemmelse med den ved Bekjendtgjørelsen af 18de September 1855 anordnede Afgangsexamen for Realskolerne, hvis Bestemmelser i det Hele syntes passende, ogsaa for en ved Universitetet afholdt Examen. Dog var der et Par Modificationer, som Commissionen maatte bringe i Forslag. Den vigtigste af disse var den, at Stilprøven i Engelsk burde bortfalde. De af Commissionens

Medlemmer, som særligt havde havt at iagttage de Hensyn, der bør tages til Forst-
elever og Landinspicie-relever, havde allerede havt stor Betænkelse ved at ind-
rømme, at der for disse Elevers Bedkommende burde fordres Kundskab i mere end
2 fremmede Sprog, og maatte ansee det for ønskeligt, at Fordringen blev ind-
skrænket hertil. Da det imidlertid havde været anseet nødvendigt at beholde de tre
Sprog for de polytechniske Elevers Skyld, og det var rettest, at Examen for disse
tre Elevklasser blev ens, havde Commissionen forenet sig om det Forslag for dem
alle at gjøre Fordringen med Hensyn til det ene af disse Sprog mindre streng,
hvilket syntes saa meget mindre betænkeligt, som der i Frankrig ikke fordres nogen
Skitprøve. Ifølge Forholdene ved Universitetet kunde der ikke godt afholdes nogen
Prøve i Skrivning eller Tegning; disse burde altsaa bortfalde. Dog vilde de Om-
stændigheder, som gjøre det vanskeligt at afholde den almindelige Tegneprøve, ikke
forhindrer, at der affordres Eleverne en mathematisk Tegneprøve i Henhold til
Bekjendtgørelsens § 5 h; og da der ved denne skal fordres Bevis for Elevernes
Indsigt i Rumstørrelseres Fremstilling ved Hjælp af deres Projectioner paa 2 paa
hinanden lodrette Planer, altsaa for en Kundskab, som de kun ved megen Flid
kunne erhverve sig, maatte denne Tegneprøve ansees for en integrerende Del af
Prøven i Mathematik, og burde altsaa bibeholdes, saameget mere som den allerede
i og for sig afgiver i det Mindste i een Henseende meget betydnende Bevis paa Fæ-
rdighed i Tegning. Da det kunde forventes, at der til denne Examen ogsaa vilde
indstille sig Elever, hvis Modersmaal er Tydsk, burde det formentlig bestemmes,
at for Saadanne Prøven i Tydsk indrettes overensstemmende med Prøven i Dansk
for dansktalende Elever, og Prøven i Dansk for hine overensstemmende med Prøven
i Tydsk for disse.

Skulde Nogen, efter at have bestaaet i den strengere Form af Forberedelses-
examen, ville indstille sig til pharmaceutisk Examen, burde han først underkaste sig
en Prøve i Latin, overensstemmende med Bekjendtgørelsen af 14de September 1838.
At den særlige Afgangsprøve i Mathematik ved den polytechniske Værestat maatte
vedligeholdes, antog Commissionen for at følge af de større Fordringer, som ved
denne stilles til Candidaterne. Der kunde muligvis blive Spørgsmaal om at
indrette en lignende for andre Elevklasser, men dette Spørgsmaal havde ikke ligget
Commissionen saa nær, at den havde troet at burde tage det under Behandling.

Det burde efter Commissionens Formening fastsættes, at denne Examen lige-
som den almindelige Forberedelsexamen afholdes 2 Gange aarlig. Som det
Tidspunkt, paa hvilket den første Gang skulde afholdes, blev foreslaaet Juni
Maaned 1858. Indtil den Tid maatte de, som havde bestaaet i den nuværende
Form af den almindelige Forberedelsexamen, beholde den dem herved hjenlede
Afgang til at underkaste sig alle de forskjellige Examina.

At de, der have bestaaet i den nye Forberedelsexamens strengere Form,
ogsaa erholdt Afgang til Examina, hvortil der kun udfordres den mildere Form af
Examen, fulgte af hvad ovenfor er fremsat. Derimod maatte der træffes særlig
Bestemmelse om, hvorvidt de, der have bestaaet i den mildere Form og senere
ønske Afgang til en af de Examina, hvortil den strengere Form udtræves, skulde
være pligtige til at underkaste sig denne i dens hele Omfang. Commissionen
troede ikke, at nogen Lettelse i denne Henseende kunde tilstedes, eftersom der næsten
i alle de enkelte Fag stillede udvidede Fordringer ved den strengere Examen.

Der vilde endnu blive adskillige Bestemmelser angaaende Enkeltheberne ved denne Examen, som maatte udgaae fra Ministeriet, saafom af hvilke Univerſitetslærere Prøverne ſkulle afholdes, hvorledes Censuren ſkal indrettes, hvad der ſkal fordres for at have beſtaaet Examen og hvilket Gebyr der bliver at erlægge. Herom vilde Commiſſionen ikke fremkomme med Forſlag, da den antog, at Ministeriet, naar først Høveſagen var vedtagen, herom vilde indhente de vedkommende Faculteters Erklæringer.

Den mildere Form af Examen vilde efter Commiſſionens Forſlag blive ganſke overensſtemmende med den daværende almindelige Forberedelsesexamen ved Univerſitetet, ſaaledes at de ſmaa Forſkjelligheder, ſom findes i Examen for Veterinærer, Pharmaceuter og uſtuderede Jurister, i Fremtiden bortfaldt. Hertil udfordredes kun, at Pharmaceuternes Prøve i Latin ſættes ſom en ſærlig Prøve, hvori de vel ſkulle have beſtaaet for at ſtedes til pharmaceutiſk Examen, men ſom ikke ſaaer nogen Indflydelse paa Charactererne ved almindelig Forberedelsesexamen, og kan tages adſkilt fra denne. Dette var i og for ſig aldeles ikke betænkeligt, da der af Pharmaceuterne ikke fordredes Kundſkab i Latin ſom Beviſ for Dannelse, og det var aabenbart, at Examens Ligeliggjørelſe for de 3 Elevclaffer vilde medføre betydelige practiſke Fordele.

Et af Commiſſionens Medlemmer, Prof. Veſchow, havde troet at burde hendele Ministeriets Opmærksomhed paa et Punkt, hvori en Modification af den nuværende Examen maatte anſees for ſærdeles onſkelig, idet han mente, at Fordringerne i Historien ved den beſtaaende almindelige Forberedelsesexamen burde udvides til en kort Udſigt over den almindelige Verdenſhistorie ved Siden af et fuldſtændigere Kjendſkab til Fædrelandets Historie, hvilket fiſte dog kunde være meget mindre udførligt end det hidtil forlangte, og derfor i Forbindelse med Verdenſhistorien ikke vilde forde betydelig større Anſtængſe af Examinanden end Danmarks Historie alene hidindtil. Commiſſionens øvrige Medlemmer havde ikke kunnet ſlutte ſig til dette Forſlag, dels fordi det dog vilde bevirke nogen Forhøiſe i Fordringerne til Examinandernes hiſtoriske Kundſkaber, hvilket efter deres Anſkuelse ikke var at tilraade, dels fordi de anſaae det for tvivlſomt, om en ſaa kortfattet Underviſning i Verdenſhistorien ſom den, hvorom der her kunde være Tale, vilde være af den tilſigtede Nytte for Elevernes almindelige Dannelse. Profeſſor Veſchow afgav herom et Separatbetum.

Commiſſionen ſammenfattede ſluttelig ſine Anſkuelser om de Beſtemmelſer, der maatte være at træffe med Henſyn til den her omhandlede Sag, i et Udkaſt til en Kongelig Reſolution, ſom blev vedlagt Betænkningen.

Under Commiſſionens Forhandlinger havde nogle af dens Medlemmer, navnlig de af diſe, ſom maatte anſee ſig ſærligt kaldede til at fremhæve de Henſyn, ſom ſkyldes de pharmaceutiſke Studerende og Veterinæreleverne, ført Klage over adskillige Ulemper ved den diſe Elever nu paahvilende Forpligtteſe til at underkaſte ſig den almindelige Forberedelsesexamen i Kjøbenhavn. For de pharmaceutiſke Studerendes Vedkommende var Forholdet ſæddanlig ſaaledes, at Eleven, efter at have gennemgaaet en almindelig Real- eller Borgereſkole indtil Confirmationalderen, bliver ſat i Lære hos en Apotheker. Hos denne maa han da tilbringe adskillige Aar, i hvilke Størſtedelen af hans Tid medgaaer til at hjælpe til ved Apothekets Driſt og til at erhverve ſig den for enhver Apotheker nødvendige Færdighed i de pharmaceutiſke Haandgreb og Operationer. Den Tid, ſom kan levenes

herfra, maa han anvende til at forberede sig til den saakaldte Medhjælperexamen, som aflægges for Phisikus i det Stift, hvor Apotheket ligger. Naar han derefter er blevet Medhjælper, er han først kommen i den Stilling, i hvilken han kan erhverve sig saa Meget, at han kan sammenspare den Sum, som er nødvendig, naar han skal kunne forberede sig til den pharmaceutiske Examen, og hertil medgaae atter flere Aar. Som Følge heraf er der, naar det Tidspunkt kommer, da han kan tænke paa at reise til Kjøbenhavn for at underkaste sig den pharmaceutiske Examen, allerede saa lang Tid forløben, siden han erhvervede sig sine Skolekundefaber, at den almindelige Forberedelsesexamen, hvilken han skal have bestaaet, inden han kan indstille sig til pharmaceutisk Examen, maa vise sig som en stor Byrde for ham, og i Virkeligheden er det, da Anstrengelsen ved at erhverve eller gjenerhverve de hertil hørende Kundefaber for et ungt Menneske, som allerede i en Række af Aar har været beskæftiget med heterogene Studier og practiske Forretninger, maa være temmelig bethdelig, og udfordre baade mere Tid og flere Penge end Mange af dem kunne asee i dette Niemed. Følgen heraf er, at et ikke ringe Antal pharmaceutiske Elever aldrig bringe det videre end til Medhjælperexamen og søge at forlade deres først valgte Livsbane, saasnart en nogenlunde gunstig Leilighed tilbyder sig for dem. De unge Mennesker, som studere ved Veterinærskolen, ere ogsaa som oftest stillede under mindre gunstige Vilkaar, saaledes at den Forøgelse i Anvendelsen af Tid og Penge, som betinges af Forpligtelsen til at underkaste sig den almindelige Forberedelsesexamen, er større end Adskillige af dem kunne indlade sig paa, især da allerede selve Veterinærstudiet kræver et fleraarigt Ophold i Kjøbenhavn. Mange af disse unge Mennesker ere fra Barndommen af slet ikke bestemte til at blive Dyr læger. Det er under deres senere practiske Beskæftigelser, at deres Kjærlighed til Dyrene udvikler sig, og at de vise et Talent til at omgaaes med disse, som hos dem selv og deres Nærmeste vækker Formodning om, at de maa kunne blive flinke Dyr læger; men i den Alder, hvortil de ere komne, staaer da Forpligtelsen til først at opfriske Skolekundefaberne og underkaste sig Tilfældighederne ved en Examen i disse som noget meget affrættende, og Adskillige opgive af Hensyn hertil Forsættet om at begibe sig ind paa en Løbebane, for hvilken de baade kunne have Lyst og Talent.

De af Commissionens Medlemmer, som fremhævede disse Hensyn, havde dog ingenlunde været af den Ansæelse, at man kunde ned sætte de Fordringer, som da stillede til de her omhandlede Elevers Fordømmelse. De ansaae tværtimod den Fordømmelse, hvoraf disse sædvanligvis vare i Besiddelse, snarere for at være for ringe end for stor, og det var efter deres Ansæelse en Hovedindvending imod den da bestaaende almindelige Forberedelsesexamen, at den med alle de Vanskeligheder, som den frembyder for Eleverne, dog ikke yder en bedre Garanti for en taalelig Fordømmelse end den gjør. Det havde derfor været Gjenstand for deres Overveielse, om man ikke skulde kunne finde en Maade, paa hvilken man kunde bevirke den nødvendige Garanti med mindre Anvendelse af Tid og Bekostning for Eleverne, uden at der blev afskåret Noget af de Fordringer, som stillede til deres Fordømmelse, ja om muligt saaledes, at disse Fordringer bleve stillede noget høiere. Da en Del af Besværlighederne ved at underkaste sig den almindelige Forberedelsesexamen vare knyttede til den Omstændighed, at Examen afholdes i Kjøbenhavn, hvorved for en stor Del ogsaa Forberedelsen til denne Examen drages derhen, maatte for et vist Antal Elever disse Besværligheder kunne lettes, naar der blev

givet dem Afgang til at underkaste sig en til den almindelige Forberedelsesexamen svarende Examen ved de lærde Skoler. Der var vel ingen Grund til at betvivle, at enhver af disse Skoler er udrustet med et tilstrækkeligt Lærerpersonele til at danne et meget respectabelt Examinationscollegium; og naar et saadant var organiseret i en By, vilde det være meget lettere for unge Mennesker fra Byen og dens nærmeste Omegn baade at forberede sig til Examen og at tage den, uden at gjøre nogen væsentlig Forandring i deres Opholdssted og Stilling; herved syntes det altsaa, som om de Elever, der boe i eller omkring en By med lærd Skole, vilde være hjulplne. Men for denne Examens Betydning var det sikkert ikke heldigt, at der indrettedes saa mange Examenscollegier rundt omkring i Landet, uden at dette opveiedes ved, at Examen ved dem, saaledes som ved selve de lærde Skoler, fremtraadte som Afslutning af en foregaaende, vel organiseret Undervisning. Det var en saadan, hvortil der især var Trang her i Landet, og ethvert Skridt, der skulde føre til en heldig Udvikling af disse Forhold, maatte især være rettet imod at bringe en saadan til Udvikling. Dette vilde nu paa ingen Maade skee ved en Foranstaltning som den her omhandlede, hvorved Undervisningen ikke vilde blive berørt, medens selve Examens Betydning let kunde blive svækket. Og Commissionen havde derfor, uanset den Rettelse, som paa denne Maade kunde iværksættes for Eleverne, Betænkelighed ved at tiltræde denne Foranstaltning. Den her fremsatte Indvending vilde ikke træffe et andet Forslag, som havde været taget under Overveielse i Commissionen, at nemlig Ministeriet skulde kunne indrømme saadanne Borgerkoler, som ved en af dertil udvalgte Mænd foretagen Undersøgelse be fandtes med Hensyn til Undervisningsplan, Lærkræfter og hele Tilstand at yde sine Elever en hensigtsmæssig og tilstrækkelig Undervisning, Ret til selv at afholde under behørig Control og efter foreskrevne Regler en Afgangsprøve for sine Elever, som vilde kunne træde istedenfor den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet i dennes mildere Form. Thi her vilde Examen komme til at optræde som Afslutning af en fleraarig Undervisning, hvorved den vilde vinde i Betydning og blive fri for en Del af den Usikkerhed, som er forbunden med den almindelige Forberedelsesexamen i dens nuværende Form. Da Ministeriet vilde have at bestemme, hvilke Skoler en saadan Nøttighed kunde tildeles, vilde det herved erholde et bekvemt Middel til at udmærke de gode Reals- og Borgerkoler i vore Provindsstæder, til at forlange Undervisningsplanen i disse forbedret, holde et noiere Tilsyn med dem og lidt efter lidt have Undervisningen i dem til et høiere Standpunkt. Af Eleverne vilde da uden Tvivl de Fleste indstille sig til en saadan Afgangsexamen, selv om det ved Skoletidens Slutning var aldeles usikkert for dem, om de nogeninde vilde hengive sig til noget af de Studier, hvortil Forberedelsesexamen giver Afgang, og de vilde saaledes opnaae det store Gode, naar de senere besluttede sig hertil, at kunne spare den Tid og Bekostning, som de nu maae anvende paa efter flere Aars Forløb at lade sig manducere til Forberedelsesexamen og underkaste sig denne. At det i mange Kjøbstæder i Landet ikke vilde være vanskeligt at finde de fornødne Kræfter for Controllen, kunde ikke betvivles, og man vilde paa denne Maade kunne opfylde det i Loven af 8de Marts 1856 § 4 indeholdte Bud, hvorved tydelig tilsigtes, at Afgangsexamen i gode Realskoler skal træde istedenfor den almindelige Forberedelsesexamen, et Bud, som det under de nærværende Forhold ellers vilde være vanskeligt at opfylde paa en tilfredsstillende Maade for vedkommende Ministerium. Naar Commissionen ikke havde kunnet tiltræde dette

Forflag, da var det ikke fordi den vilde bestride de Grundsætninger, hvorpaa det hviler; men det var klart, at den practiske Udførlighed af et saadant Forflag var knyttet til den factiske Bestaaen af Borger-skolerne i vore Kjøbstæder, og at, dersom det strax eller i en nær Fremtid skulde kunne iværksættes, maatte der i vore Kjøbstæder findes flere Borger-skoler, som have eller snart vilde faae en saadan Udvikling, at en saa betydelig Opgave fornuftigvis kunde stilles dem. I denne Henseende ansaa Commissionen sig ikke for tilstrækkelig oplyst; hvad den havde kunnet erfare om Borger-skolerne i vore Kjøbstæder talte ikke for, at de i Almindelighed havde naaet et saadant Udviklingstrin, og det var ikke engang Commissionen bekendt, at nogen enkelt af dem havde naaet det. Herom vilde Ministeriet imidlertid være istand til selv at fælde den begrundede Dom, og Commissionen indskrænkede sig derfor til at udtale den Anstuelse, at det vilde være en vigtig Opgave for Ministeriet, om det kunde virke til, at vore Borger-skoler ret snart kunde hæves til et saadant Trin, at dette Tillids-hverv med Tryghed kunde betroes dem, ikke alene for selve Undervisningens Skyld, men ogsaa af Hensyn til de unge Mennesker, som afholdtes fra at gaae ind paa de Livsbaner, der ifølge deres Anlæg og Tilbøjelighed nærmest syntes at være dem anviste.

Med Hensyn til det af Ministeriet opfaste Spørgsmaal „om der maatte være Anledning til at lade enkelte af de Anstalter, for hvis Vedkommende Aspiranterne vare henviste til den almindelige Forberedelsexamen, selv afholde deres Afgangsprøve“, bragte Commissionen i Erindring, at et saadan Forhold allerede bestod tidligere for nogle af de Fag, hvorom her handlede, idet baade den polytechniske Lærestanstalt og Veterinær-skolen selv afholdt en Mødenhedsprøve. Men dette Forhold blev netop dengang befundet uhenfjætnæssigt og byrdefuldt; man fandt, at de Professorer, som examinerede ved denne Prøve, ikke egnede sig saa godt for dette Hverv, som Professorerne af det philosophiske Facultet, hvorved Prøven tabte i Betydning, og man fandt desuden, at det for Lærerne ved Veterinær-skolen og ved den polytechniske Lærestanstalt var en betydelig Byrde, hvorfra man, da den ikke stod i nogen nær Forbindelse med deres øvrige Forpligtelser, burde søge at befrie dem. Da disse Hensyn syntes begrundede i Forholdenes Natur og endnu havde deres fulde Verettigelse, kunde Commissionen ikke tilraade at indrette nogen særlig Afgangsprøve ved de enkelte Anstalter, hvorom der kunde være Tale.

Da Forholdet for Landboelevernes Vedkommende var ordnet ved Loven af 8de Marts 1856, havde Commissionen ikke kunnet tænke sig andre Prøver, ved hvilke der kunde være Spørgsmaal om at opstille den almindelige Forberedelsexamen som Betingelse for Agangen, end den i Ministeriets Skrivelse nævnte Dentisttentamen ved det lægevidenskabelige Facultet. Det vilde være bekendt, at denne Prøves legale Hjemmel henførtes til Forordningen af 5te September 1794, ifølge hvilken den „som uden at være egentlig Læge har erhvervet sig udmærket Kundskab og fortrinlig Duelighed i en eller anden enkelt Del af Lægekunsten, eller i at helbrede en eller anden Sygdom, kan, naar han ved Amtmandens eller Physiici Vidnesbyrd godtgjør at besidde fornævnte Egenskaber, vente igennem Cancelliet at erholde Tilladelse til at practisere, dog blot i det District, hvori han boer, og at hans Ret til at foreskrive Lægemidler indskrænkes til de Dele, han har bevist sig at være kundig i“. Som Følge heraf bliver man hos os kun Landlæge ifølge Bevilling, og til at erholde denne Bevilling udfordres ifølge Justitsministeriets Resolution,

istebenfor Amtmandens og Physiци Vidnesbyrd, et Vidnesbyrd fra det lægevidenskabelige Facultet for at have bestaaet Tentamen ved dette. Men Afdgangen til Tentamen var ikke fri; den erholdes af Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet efter Justitsministeriets Begjæring, og Justitsministeriet fremsætter kun en saadan efter at have ladet Bedkommendes Anrægende prøve af det Kongelige Sundhedscollegium, hvorved især 2 Spørgsmaal ventes besvarede, om der er nogen Trang til Tandlæger i det Amt, hvori Ansøgeren angiver at ville ned sætte sig, og om han har den Grad af almindelig Dannelse, som ansees nødvendig for at blive Tandlæge. For at besvare dette sidste Spørgsmaal havde Sundhedscollegiet, naar Ansøgeren ikke var Student, ikke havt anden Veiledning end den, som det kunde faae ved bekendte Mænds skriftlige Vidnesbyrd, og det var let at indsee, at man herved maatte være kommet i Forlegenhed, og kunde have ønsket Spørgsmaalet henvist til Afgjørelse af en anden Autoritet ved Hjælp af en dertil indrettet Prøve, hvorved man undgik at maatte afgive et Skjøn, som let kunde blive noget vilkaarligt. Commissionen troede dog ikke, at man ved at fordre den almindelige Forberedelsesexamen som Betingelse for Afdgangen til Tandlægetentamen vilde fyldestgjøre Bestemmelserne i Forordningen af 5te September 1794, hvis Hensigt aabenbart ikke var at fremkalde Specialislæger, som fra den tidlige Ungdom bestemme sig for dette Fag og derefter gennemgaae et regelmæssigt Studium, men at give saadanne Mennesker, som ad en rent empirisk Vej have erhvervet sig Dygtighed i enkelte Dele af Lægekunsten, Afgang til at udøve deres Kunst paa en lovlig Maade. Forholdene hos os ere nu ogsaa saaledes beskaffne, at saa godt som Ingen fra en tidlig Ungdom bestemmer sig til at blive Tandlæge. Med Undtagelse af nogle faa Studenter, for hvilke det sædvanlige medicinske Studium er mislykket, have de, som have indstillet sig til Tandlægetentamen, i Reglen været Folk, som i ganske heterogene Livsstillinger, sædvanligvis i en Alder af omtrent 30 eller endog 40 Aar, have fundet Anledning til at øve Tandlægekunsten, have viist Anlæg og Lyst for denne og vundet Tillid i en saa vid Kred, at de maatte attraae den legale Bemyndigelse til at udøve den, forsaavidt en saadan behøvedes. Den almindelige Forberedelsesexamen har endnu Ingen af dem, der have ønsket at underkaste sig Tandlægetentamen, bestaaet; dersom man nu vilde forlange denne Examen som almindelig Betingelse, vilde det hele Forhold blive aldeles forrykket, og en ganske anden Klasse Mennesker end den, som Forordningen søger at hjælpe og som hidtil har stræbt at benytte sig af den, erholde en Afgang, som den maaskee slet ikke vilde benytte. Da Regjeringen fordrer en vis Grad af almindelig Dannelse som Betingelse for Tilladelse til at underkaste sig Tentamen, anser Commissionen det rigtigt, at der stod en Vej aaben for dem, som ikke vilde eller ikke kunde skaffe troværdige Mænds Attester for deres Dannelse, til at aflægge en Prøve, hvorved al Vilkaarlighed i Bedømmelsen maatte ansees udelukket, og den almindelige Forberedelsesexamen i dens mildere Form var fuldkommen tilstrækkelig i denne Henseende. Der var neppe heller nogen Tvivl om, at det Kongelige Sundhedscollegium vilde anbefale Enhver, som havde bestaaet denne Examen, til at erholde Bevilling. Men at lufte Afdgangen for Enhver, som ikke havde underkastet sig denne Examen, vilde være en unøvendig Haardhed, og affkære Afdgangen til Faget for Flertallet af dem, som netop paa Grund af deres naturlige Anlæg for det og fordi de have vundet Publicums Tillid, søgte hen til det.

Skjøndt Universitetet vel, som foran berørt, havde været repræsenteret i Commissionen ved 2de af dets Lærerpersonale, troede Ministeriet dog, med særdeles Hensyn til, at den omhandlede Examen i sin nye Stikkelse skulde afholdes ved Universitetet, ikke at burde forbigaae at give Consistorium Leilighed til at ytre sig over det fremkomne Forslag. Desuden maatte Ministeriet ansee det ønskeligt, at endelig Bestemmelse strax, i Forbindelse med Anliggendets Afgjørelse i Hovedsagen, blev tagen om de forskjellige Punkter ved Prøvens Form og Afholdelse, som Commissionen efter det ovenfor Bemærkede havde antaget det rigtigst at udsætte Ordningen af, indtil Spørgsmaalet om Examens Indretning i det Hele var afgjort. Om Sagen i det Hele og om disse Punkter i Særdeleshed begjærede Ministeriet sig derfor under 11te April 1857 Consistoriums Erklæring og Forslag.

Consistorium tilstillede derpaa under 23de Mai næstefter Ministeriet en af Examencomiteen ved den almindelige Forberedelsesexamen afgiven Erklæring og ledsagede denne med sine egne Ytringer over Sagen.

Examencomiteen gjorde først med Hensyn til Afholdelsen af Examen i den af Comiteen foreslaaede Stikkelse opmærksom paa, at, endskjøndt den strengere og mildere Examen ifkun skulde betragtes som to Former af samme Examen, vare de dog i Virkeligheden to forskjellige Examina saavel med Hensyn til Examinationsfagene som i Henseende til Fordringerne, der skulde gjøres i de enkelte Fag. Efter Comiteens Mening vilde det allerede af denne Grund være rigtigst at afholde dem hver for sig, men ydermere blev dette nødvendigt, fordi den strengere Prøve var foreslaaet indrettet paa samme Maade som Afgangsexamen for Nealdisciple ved de lærde Skoler, hvoraf vilde følge, at den maatte afholdes over de samme skriftlige Opgaver som ved Skolerne, altsaa dens skriftlige Del til samme Tid som ved Skolerne. Examencomiteen foreslog derfor at afholde de to forskjellige Prøver af den almindelige Forberedelsesexamen til forskjellige Tider i samme Examenstermin og to Gange aarlig i de sædvanlige Examenstider ved Universitetet, uagtet Realafgangsexamen ved Skolerne ifkun foretages en Gang om Aaret.

Forsaauidt det i Commissionsbetænkningen var foreslaaet, at begge Prøver afholdtes af samme Examencomite, saa Comiteen heri en Betyggelse for, at det rette Forhold imellem Fordringerne ved begge Prøver overholdtes, medens den paa den anden Side ikke skjønnede, at der for at have en fælles Examencomite var nogen Hindring i den Omstændighed, at Prøverne i Indhold bleve forskjellige. Kun ansaa Comiteen det for nødvendigt, at den hidtilværende Examencomite ved den almindelige Forberedelsesexamen, der bestod af 4 Medlemmer (en Examinator i Historie og Geographi, en i Mathematik, en i det tydske (og latinske) og en i det franske Sprog) forstærkedes med 3 Medlemmer: en Examinator i det engelske Sprog, en i Naturlære og en i Naturhistorie. Ved dette Forslag forudsatte Comiteen, at to af Examinationscomiteens Medlemmer ligesom hidtil vilde findes villige til at overtage Bedømmelsen af Udarbejdelseerne i Modersmaalet.

Fremdeles foreslog Comiteen, at den mundtlige Examen fremdeles, som hidtil blev holdt uden Censurers Tilstedeværelse. Herved oversaa Comiteen vel ikke, at en Censurs Tilstedeværelse i Almindelighed maatte ansees for en Betyggelse mod en mulig Vilkaarlighed. Men i ethvert Fald forekom det Comiteen, at en Censurs Nærværelse var mindre nødvendig ved Universitetets Examina end ved en Skoleexamen, hvor Lærerne examinere deres egne Disciple. Men hvad der især gjorde Comiteen det betænkeligst at foreslaae Brugten af Censorer var den betydelige Udgift,

som dermed vilde være forbunden, og som, ligesaa vel som Honoraret for Examinationen, maatte dækkes af Examensgebyret. Hertil kom, at det, naar alene Universitetets Professorer skulde bruges som Censorer, ikke vilde kunde undgaaes, at flere Lærere maatte blive Censorer i Fag, som ikke vare deres egne, hvorved den tilføjede Betyrrelse ved Forandringen endel vilde tabe sig. Hidtil var der ifølge Universitetets Sportelreglement betalt 6 Rd. i Indtegningsgebyr ved den almindelige Forberedelsesexamen, hvoraf 3 Rd. tilfaldt de examinerende Professorer, 1 Rd. Bedellerne til lige Deling og 2 Rd. den academiske Fond. Der tilfaldt saaledes enhver af de tre examinerende Professorer 1 Rd., som omtrent blev 3 Mk. for hvert Fag, hvori der examineres, hvilket Honorar syntes at være ret passende.

Med den foreslaaede Forandring af Examen vilde dette Forhold, hvad Proven i den mildere Form angik, blive uforandret. Ved Proven i den strengere Form vilde der blive at examinere eller at tildele Character i 10 Fag, og Honoraret til de examinerende Professorer, bestemt efter samme Maalestof som ved den forhenværende Examen, vilde, efter Comiteens Mening, passende kunne sættes til 5 Rd. Med Tillæg til Andelen til Bedellerne og den academiske Fond vilde Indtegningsgebyret saaledes blive for Examen i den mildere Form, som hidtil, 6 Rd. og for Examen i den strengere Form 8 Rd. I Forbindelse hermed henstillede Examenscomiteen, i Betragtning af at der vilde tilflyde den academiske Fond et rundeligt Beløb i Forhold til Udgifterne, som Universitetet fik at bestride ved Examens Afholdelse, at ned sætte Fondens Andel til 1 Rd., saa at Gebyret for begge Prøver blev henholdsvis 5 og 7 Rd.

Med Hensyn endelig til Characterberegningen og hvad der skal udfordres til at bestaae Examen antog Examenscomiteen, at alle Bestemmelser i denne Henseende burde være ens for den almindelige Forberedelsesexamen i den strengere Form og den anordnede Realskoleexamen ved Skolerne, ved hvilken navnlig Udfaldet af Examen betegnes med „Bestaaet“ eller „Ikke bestaaet“, saaledes at „Bestaaet“ kan gives Tillægget „med Udmærkelse“. Ved den hidtil gjældende almindelige Forberedelsesexamen betegnedes Udfaldet af Examen for dem, der have bestaaet, ved 4 Grader: 1ste Character med Udmærkelse, 1ste, 2den og 3die Character. Comiteen henstillede til Overveielse, om ikke, saafremt Reglerne for Afgangsexamen for Realskoleelever bleve gjorte anvendelige ved Examen i den strengere Form, samme Characterbetegnelse burde følges ved Examen i den mildere Form.

Consistorium fandt Commissionens Forslag om Forberedelsesexamens fremtidige Indretning tilstrækkelig begrundet og hensigtsmæssigt, og, forsaavidt et af Commissionens Medlemmer, som ebenfor paa sit Sted bemærket, havde foreslaaet Optagelsen af en kort Udsigt over den almindelige Verdenshistorie imellem de Forandringer, der skulde stilles til Examinanderne ogsaa ved Forberedelsesexamen i dens mildere Form, sluttede Consistoriums Majoritet (8 mod 6) sig til Commissionens Flertal, som ikke havde kunnet tilraade denne Udvidelse.

Pigeledes tiltraadte Consistorium de af Examenscomiteen med Hensyn til Anordningen i Enkeltighederne af Examen fremsatte Forslag. Kun forsaavidt Examenscomiteen havde henstillet at formindske den academiske Fondens Andel af Examinationsgebyret til 1 Rd. for hver Examinand, kunde Consistorium ikke tilraade dette, da Omkostningerne ved Examens Afholdelse stadig stige og navnlig vilde serøges ved dens Afholdelse i to forskjellige Prøver.

Ministeriet fandt, ligesom Consistorium, saavel Commissionens forslag i det

Sele, som de fra Examencomiteen fremkomne Detailforslag, hensigtsmæssige og egnede til allernaadigst at blive approberede. Ministeriet havde derfor kun Anledning til i sin allerunderdanigste Forestilling om Sagen særligt at yttre sig om følgende ganske faa Punkter.

Den af Commissionens Minoritet foreslaaede Udvidelse af Forbringerne i Historie ved Examen i dens mildere Form faa Ministeriet ligesaa lidt dennegang Grund til at gaae ind paa, som det i sin Tid havde kunnet anbefale et lignende Forslag, der fremkom under de Forhandlinger, som forudgif den Kongelige Resolution af 3die October 1850 om nogle Forandringer i den almindelige Forberedelsesexamen, see „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 217.

Forsaavidt Commissionen, som foran bemærket, havde henstillet, om der kunde tilstaaes dem, der ved en af de offentlige Realskoler i Hertugdømmet Slesvig, Holsten eller Lauenborg have underkastet sig en Afgangsexamen, en almindelig Fritagelse fra den almindelige Forberedelsesexamen, var der allerede om en saadan Fritagelse fra den hidtil gjældende Forberedelsesexamen i Løbet af Aaret 1857 indkommet et Andragende fra Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, og, efterat Brevvevling om Sagen havde været ført med samtlige paagjældende Ministerier, var Fritagelsen foreløbig blevet indrømmet dem, der havde taget Afgangsexamen for Realdisciple ved de lærde Skoler i Hertugdømmet Slesvig. Saalænge der imidlertid ikke var vunden nogen bestemt Erfaring om, hvorledes og navnlig under hvilke Former med Hensyn til Controllen af Prøverne Realafgangsexamen dersteds vilde blive afholdt, maatte Ministeriet ansee det utilraadeligt at give nogen Regel herom i Forbindelse med de Bestemmelser, som vilde være at give om den almindelige Forberedelsesexamen.

Endelig erindrede Ministeriet i Henseende til Characterberegningen, at det ved allerhøieste Resol. af 2den Septbr. 1855 § 6 (see „Meddelelserne“ om det lærde Skolevæsen 1849—56, S. 183) blev allernaadigst overladt til Ministeriet selv at give de nærmere Regler i denne Henseende for Afgangsexamen for Realdisciple ved de lærde Skoler. Disse vare kun givne foreløbig og Ministeriet agtede, saasnart Ordningen af den almindelige Forberedelsesexamen i Hovedsagen var afgjort, efter nærmere Brevvevling med Consistorium at søge disse endelig fastsatte. Under disse Omstændigheder maatte Ministeriet ansee det for ønskeligt, at Samme be- myndigedes til at fastsætte Detailbestemmelserne for Characterberegningen ved den almindelige Forberedelsesexamen i dens forandrede Stikelse.

Efterat Ministeriet, i Henhold til alt Foransførte havde foredraget Hans Majestæt Kongen Sagen, behagede det Allerhøistfamme under 17de Juli 1857 at bifalde Ministeriets allerunderdanigste Indstilling, hvorpaa der under 1ste August næstefter af Ministeriet blev udjærdiget følgende Bekjendtgjørelse angaaende en forandret Indretning af den ifølge Kongelig Resolution af 7de September 1838, sammenholdt med Kongelig Resolution af 3die October 1850, anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Kjøbenhavns Universitet:

Paa Ministeriets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 17de j. M. allernaadigst at approbere følgende Bestemmelser om en forandret Indretning af den ifølge Kongelig Resolution af 7de September 1838, sammenholdt med Kongelig Resolution af 3die October 1850, anordnede almindelige Forberedelsesexamen ved Kjøbenhavns Universitet, nemlig:

§ 1. Der ſkal ved Kjøbenhavnſ Univerſitet, ligefom hidtil, afholdes en almindelig Forberedelseexamen, ſom de have at underkaſte ſig, der agte at indſtille ſig til Optagelse ſom Elever ved den Kongelige Veterinær- og Landboſkole eller til en af de følgende Examina: juridiſt Examen for Uſtuderede, ſuldstændig Veterinæreexamen, pharmaceutiſt Examen, polytechniſt Examen, ſuldstændig Forſtexamen og den forenede Landmaaler- og Landinſpectorexamen.

For denne Forberedelseexamen fritages de, ſom enten have underkaſtet ſig en af de Examina i Kongeriget Danmark, der give Afgang til at indſkrives ved Kjøbenhavnſ Univerſitet, eller erholdt Modenhedsbeviſ fra en lærd Skole i Hertugdømmerne Sleſvig, Holſten eller Lauenberg, eller underkaſtet ſig den ved Kongelig Reſolution af 2den September 1855 (Bekjendtgjørelſe af 18de ſ. M.) anordnede Afgangsexamen for Realdisciple, eller beſtaaet Officerexamen ved det Kongelige Landcadet- eller Søcadetacademi i Kjøbenhavn eller Afgangsexamen ved den Kongelige militære Høiſkole ſammeneſtes.

§ 2. For dem, der ville indſtille ſig til Optagelse ſom Elever ved den Kongelige Veterinær- og Landboſkole eller tage juridiſt Examen for Uſtuderede eller den ſuldstændige Veterinæreexamen eller pharmaceutiſt Examen, afholdes den almindelige Forberedelseexamen, ſom hidtil, efter Beſtemmelſerne i den Kongelige Reſolution af 7de September 1838 (Bekjendtgjørelſe af 14de næſteſter), ſammenholdt med Kongelig Reſolution af 3die October 1850 (bekjendtgjort under 10de næſteſter).

Overensſtemmende hermed bliver der ved denne Prøve at give en ſkriſtlig Opgave i Modersmaalet, enten Danſk eller Tydſk, og at examinere blot mundtlig i følgende Fag: a) Geographi og Fædrelandets Hiſtorie, b) Arithmetik og Geometrie, c) Tydſk eller, hvis Modersmaalet er Tydſk, Danſk, ſamt d) for Pharmaceuterne tillige jærlig i Latin.

§ 3. For dem, der ville indſtille ſig til polytechniſt Examen eller til ſuldstændig Forſtexamen eller til den forenede Landmaaler- og Landinſpectorexamen, afholdes den almindelige Forberedelseexamen, ſaa vel med Henſyn til det Omfang af Kundſkaber, der ſkal fordres, ſom til Prøvernes Antal og Beſkaffenhed, paa ſamme Maade ſom den ved Kongelig Reſolution af 2den September 1855 (bekjendtgjort under 18de næſteſter) anordnede Afgangsexamen for Realdisciple ved de lærde Skoler i Kongeriget Danmark, dog at Stilproven i Engeliſt ſaa velſom Prøverne i Skrivning og Tegning, med Undtagelse af den mathematiſte Tegneprøve, bortfalde.

Gjenſtandene for Examen og Prøverne blive ſaaledes følgende: a) Modersmaalet, Danſk eller Tydſk, hvori Prøven er alene ſkriſtlig over to Stileopgaver. b) Tydſk, eller for dem, hvis Modersmaal er Tydſk, Danſk, hvori Prøven anſtilles dels ſkriſtlig ved en let Stil dels mundtlig. c) Franſk, alene mundtlig. d) Engeliſt, alene mundtlig. e) Hiſtorie, alene mundtlig. f) Geographi (phyſiſk og politiſk Jordbeſkrivelse tillige de uundværligſte Sætninger af den mathematiſte Geographi) alene mundtlig. g) Mathematik, hvori Prøven anſtilles dels ſkriſtlig over tre Opgaver (i practiſt Regning, Arithmetik og Geometri) og ved en Tegneprøve, dels mundtlig. h) Naturlære, alene mundtlig. i) Naturhiſtorie, alene mundtlig.

§ 4. Den, der har beſtaaet Examen efter foranſtaaende § 3, opnaaer derved tillige ſamme Ret og Afgang, ſom Aflæggelſen af Examen efter § 2 giver, dog at de, ſom ville indſtille ſig til pharmaceutiſt Examen, ſeruden have at underkaſte ſig den for Pharmaceuterne beſtemte ſærlige Prøve i Latin.

Wil Regen, der har underkaſtet ſig Forberedelseexamen efter § 3, indſtille

ved de i Aarene 1856 og 1857 ved de lærde Skoler eller Privatskolerne afholdte Afgangsexamina for Realsdisciple foreløbig havde været lagte til Grund med Hensyn til Characterberegningen og hvad der skal fordres i de enkelte Fag for at bestaae Examen*), skulde følges ved den da nærmest forestaaende almindelige Forberedelsesexamen af den strengere Grad, dog med den Forandring, som var en Følge af, at der ved denne Prøve kun gives 10 Characterer, og iøvrigt med efternævnte nærmere Modificationer:

1) at „Maadelig“, ligesom hidtil ved Forberedelsesexamen, vedbliver at være den laveste Character, og at den Præstation, hvilken denne Character ikke kan tildeles, betegnes med „Nul“.

2) at en Examinand, som i en enkelt Rubrik ikke kan opnaae nogen Character, ansees ligesom hidtil ved Forberedelsesexamen for umoden, dog saaledes, at dette Sidste ifkun gjælder den definitive Character for hvert enkelt Fag, ikke derimod Characterbestemmelsen ved Sammenlægning af Specialcharactererne for flere (skriftlige eller mundtlige) Prøver, hvorved der kan tildeles Examinanden samlet Character, uagtet han har faaet Nul for en af de specielle Prøver og Nul i saa Fald bliver at regne for \div 23 Points.

3) at der (som en Følge af, at der ved Examen kun gives 10 Characterer) til at bestaae Examen fordres som Minimum Summen af 5 Godt og 5 Temmeliggodt = 30 Points, men til at bestaae Examen med Udmærkelse ifkun Summen af 5 Udmærketgodt og 5 Megetgodt = 75 Points.

Med Hensyn til Forberedelsesexamen af den lavere Grad bestemte Ministeriet tillige, at der for Characterberegningen skulde følges de for Forberedelsesexamen i dens ældre Form ved Ministeriets Skrivelse af 30te Mai 1850, Post 4**), for de Examinander, der have 6 Characterer, givne Regler, dog med den Forandring, at der til at bestaae Examen med Udmærkelse ifkun fordres Summen af 3 Udmærketgodt + 3 Megetgodt = 45 Points.

Disse Regler for Charactererne ere ved de i de paafølgende Aar afholdte Examina fulgte, dog med Ministeriets dertil udtrykkelig hver Gang meddelte Samtykke.

— Anordning af en særegen Prøve i Latin for Pharmaceuter umiddelbart før den pharmaceutiske Examen. Da det ikke sjelden hænder, at pharmaceutiske Examinander ved Forberedelsesexamen ikke bestaae i Latin, skjøndt de iøvrigt komme igjennem Examen, og at de da for ikke at nødes til Udsættelse af den pharmaceutiske Examen et helt Aar andrage paa en extraordinær Prøve i Latin, indstillede Formanden for Commissionen til Afholdelse af Forberedelsesexamen, at der foruden den sædvanlige Prøve i dette Fag i Forbindelse med den almindelige Forberedelsesexamen stedje maatte afholdes en anden, uafhængig af denne, umiddelbart før den pharmaceutiske Examen, hvorom den fornødne Bekjendtgjørelse maatte stee af Examencommissionen.

Dette bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 18de April 1863.

*) See Ministeriets Skrivelse af 26de Juni 1856, „Meddelelser“ om det lærde Skolevæsen, S. 199—200.

**) See „Meddelelser“ om Univ. 1849—56, S. 219—220.

sig til den mere omfattende Examen efter § 1, maa han tage denne fuldstændig, uden at nogen Lettelse i Prøven kan tilstaaes ham, fordi han alt har bestaaet Examen under dens anden Form.

§ 5. Den almindelige Forberedelsesexamen afholdes to Gange om Aaret i de sædvanlige Examenstider for Universitetet. Examen i begge dens Former foretages af en dertil dannet Comite, der skal bestaae af følgende Universitetslærere: en i Historie, en i Mathematik, to eller tre i de levende Spog, en i Naturhistorie og en i Naturlære. Examencomiteen fastsætter selv Opgaven til den skriftlige Del af den i § 2 ommeldte Prøve, hvorimod de skriftlige Opgaver til Examen efter § 3 blive fra Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet at give paa den i den Kongelige Resolution af 2den September 1855 (bekjendtgjort under 18de næstefter) § 7 foreskrevne Maade, saaledes at Opgaverne altsaa ved den Examen, der afholdes ved Universitetet i Juni Maaned, blive de samme som ved Afgangs-examen for Realdisciple til samme Tid ved de lærde Skoler. Den mundtlige Examination ved begge Prøver udføres af Comiteens Medlemmer, af Enhver for sit Fags Bedkommende ligesom hidtil, uden at nogen Censor er tilstede. Comiteen vælger hvert Aar af sin Midte en Formand, der uden Godtgjørelse besørger Alt, hvad der henhører til Examenens regelmæssige Afholdelse.

§ 6. I ethvert Specialfag betegnes Udfaldet af Prøven (den mundtlige og skriftlige tilfammenlagte, forsaavidt begge finde Sted) ved en af Charactererne: Udmærketgodt, Megetgodt, Godt, Temmeliggodt, Maadelig, Slet.

Udfaldet af hele Examen betegnes alene ved Udtrykket „Bestaaet“ eller „Ikke bestaaet“, saaledes at „Bestaaet“ kan gives Tillæget „med Udmærkelse“. Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har at give de nærmere Bestemmelser om, hvad der ved Examenprøverne i de enkelte Fag skal fordres for at have bestaaet Examen.

Udfaldet af den Pharmaceuterne foreskrevne Prøve i Latin bedømmes særskilt og tilkjendegives ligeledes ved et „Bestaaet“ eller „Ikke bestaaet“.

Efter afholdt Examen meddeles der af Examencomiteens Formand enhver Examinand et skriftligt Vidnesbyrd om, hvorledes han har fuldenbt den. I dette anføres for Pharmaceuterens Bedkommende særskilt Bedømmelsen af Prøven i Latin.

§ 7. Ved Indtegningen til Prøven betaler Enhver, der agter at indstille sig til Prøven efter foranstaaende § 2, i Examenugebyr, ligesom hidtil 6 Rd., og Enhver, som vil underkaste sig Examen efter § 3, 8 Rd.

§ 8. I den her foreskrevne Form afholdes Examen første Gang i Juni Maaned 1858. De, der førend dette Tidspunkt have underkastet sig den almindelige Forberedelsesexamen, saaledes som den hidtil har været anordnet, beholde den derved vundne Ret og Afgang til høiere Undervisningsanstalter og Fagexamina.

§ 9. De hidtil for den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet gjældende Bestemmelser blive, forsaavidt de ikke ved nærværende nye Anordning af Examen ere forandrede eller ophævede, fremdeles ved Magt.

Hvilket herved bekjendtgjøres til Efterretning for alle Bedkommende.

— Characterberegningen ved Examen. I Henhold til den Ministeriet ved Bekjendtgjørelsen af 1ste August 1857 § 6 givne Bemyndigelse fastsatte Ministeriet, efter Brevvevling med Examencomiteen, ved Skrivelse af 21de Juni 1858 (til Formanden for Examencomiteen), at de Regler, der

tegnelsesmaade, der er hentet fra Bekjendtgjørelse af 14de Septbr. 1838 § 2. Der blev imidlertid ikke dengang af Consistorium stillet noget bestemt Forslag til en anden Formulering, idet der i Consistorium vare delte Meninger, om det maatte ansees for rigtigst at affaase den almindelige skriftlige Opgave i Modersmaalet eller den skriftlige Opgave i Historie, hvorfor ogsaa Bekjendtgjørelse af 10de October 1850, der gav den sidste Anskuelse Fortrinet, indskrænkede sig til at bestemme, at den skriftlige Opgave i Historien skulde falde bort, see „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56 S. 218. Derimod havde saavel Bekjendtgjørelse af 18de Septbr. 1855 § 5 a, jfr. Bekjendtgjørelse af 1ste August 1857 § 3, som Bekjendtgjørelse af 28de Mai 1859 § 1 a, i deres Angivelse af den almindelige Stileopgaves Character fraveget den i Bekjendtgjørelse af 14de September 1838 § 2 indeholdte Betegnelsesmaade og isteden derfor fastsat, at den skal bestaae i en fri Behandling af et Emne, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som Skolen og Livet kan have udviklet hos Disciplen. Da disse Udtryk imidlertid ikke ganske passede for den ved Universitetet anordnede Examen, henstillede Consistorium, om ikke følgende Formulering maatte være at foretrække: „I Modersmaalet, enten Dansk eller Tydsk, bestaaer Prøven, som alene er skriftlig, i en fri Behandling af et Emne, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som de, der underkaste sig denne Examen, bør have tilegnet sig,“ eller „som de, der underkaste sig denne Examen, forudsættes at have tilegnet sig efter deres Gjennemsnitsalder og den Undervisning, de i flere Retninger have modtaget“.

Med Hensyn til Fordringerne i Geographi afveg Examencomiteens Forslag navnlig forsaavidt fra de tilsvarende Bestemmelser i Bekjendtgjørelse af 28de Mai 1859 § 1 c, som deri alene henvises til Munthes Geographi ved Belschow, som angivende det Omfang, i hvilket Fordringerne ved Examen ville blive stillede, ikke derimod tillige til Nimestads mindre Geographi, der i Bekjendtgjørelsen af 1859 er nævnt jævnsides med den førstnævnte Lærebog. Comiteen anførte for denne Afvigelse, at disse Lærebøgers Omfang var altfor ulige og Nimestads mindre Geographi altfor ufuldstændig, til at et Valg mellem den og Munthes Geographi ved Belschow burde tilstedes. Den sidstnævnte Lærebog havde hidtil stedse været lagt til Grund ved denne Examen og Geographien havde altid været det Fag, hvori Præstationerne havde været meest tilfredsstillende. Skjøndt Consistorium ikke miskendte Bægten af disse Grunde, dristede Samme sig dog ikke til, efterat Bekjendtgjørelsen af 1859 havde givet Valget mellem disse to Lærebøger, at andrage paa Udvalget af den mindst omfattende af disse med Hensyn til den ved Universitetet anordnede Examen, og antog derfor, at Comiteens Forslag med Hensyn til de Lærebøger, som angive Fordringernes Omfang, burde forandres i Overensstemmelse hermed.

Hvad angik Fordringerne i Fædrelandets Historie, Arithmetik, Geometri, Tydsk, og i Latin for Pharmaceuterne sluttede Comiteens Forslag sig i det Væsentlige til Indholdet af Bekjendtgjørelse af 28de Mai 1859, dog med nogle Pempelser for Arithmetikens og Geometriens Vedkommende, og Consistorium kunde ganske tiltræde Comiteens Forslag i saa Henseende, kun at det ved Tydsk som Examinationsfag maatte tilkjendegives, at der i det tilsvarende Examinationsfag Dansk for dem, hvis Modersmaal er Tydsk, vilde blive stillet lignende Fordringer.

Med disse Bemærkninger indstillede Consistorium, at der maatte udgaae en Bekjendtgjørelse om Fordringerne i de enkelte Examinationsfag ved den omtalte Examen.

Nærmere Bestemmelse af Fordringerne ved den ved Universitetet anordnede almindelige Forberedelsesexamens lavere Grad.

Med Hensyn til den ved Universitetet anordnede almindelige Forberedelsesexamens lavere Grad, ved hvilken der ifølge Bekjendtgjørelsen af 1ste August 1857 § 2, jfr. § 6, anstilles en skriftlig Prøve i Modersmaalet, enten Dansk eller Tydsk, og en mundtlig Examination i Geographi og Fædrelandets Historie, Arithmetik og Geometri, Tydsk, eller, hvis Modersmaalet er Tydsk, Dansk, samt for Pharmaceuter tillige en særlig Examination i Latin, henlede Ministeriet i Skrivelse af 30te Juni 1860 til Consistorium Opmærksomheden paa det Dusselige i, at Fordringerne i disse Examinationsfag nærmere bleve bestemte til Veiledning saavel for Examinatorerne som Examinanderne. De hidtil gjældende Regler i saa Henseende fandtes spredte i Bekjendtgjørelse af 14de September 1838, Universitetsdirectionens Skrivelse af 30te April 1839 og Bekjendtgjørelse af 10de October 1850, hvilke Bestemmelser derhos indskrænkede sig til at angive Bestaffenheden af den skriftlige Opgave i Modersmaalet og hvad der udfordredes ved Latinprøven for Pharmaceuterne, medens Skrivelsen af 30te April 1839 i Almindelighed forudsatte, at der i de forskellige Fag — Historien indskrænket til Fædrelandets Historie, jfr. Bekjendtgjørelse af 14de September 1838 § 2 — kunde fordres omtrent samme Kundskaber som ved den da bestaaende Examen artium. Til en Bestemmelse af Fordringerne i de enkelte Fag ved den almindelige Forberedelsesexamens lavere Grad syntes der Ministeriet at være saamegen større Anledning, som Bekjendtgjørelse af 28de Mai 1859*) indeholder omstændelige Forskrifter om Fordringerne ved den til den ovennævnte Examen svarende Afgangsexamen ved Realskolerne, og det formentlig vilde være hensigtsmæssigt at lægge disse Forskrifter til Grund ved den ved Universitetet anordnede Examen med de Modificationer, som navnlig Bestemmelserne i Bekjendtgjørelse af 14de September 1838 § 2, at Prøven skal være indskrænket til Fædrelandets Historie, og i Bekjendtgjørelse af 10de October 1850 om Affjæffelsen af den skriftlige Prøve i Historie, gjorde nødvendige. Ministeriet anmodede derfor Consistorium om at tage dette Anliggende under Overveielse og, efter desangaaende at have indhentet Betænkning fra Examenscomiteen ved den almindelige Forberedelsesexamen, at afgive Erklæring og Forslag i Sagen.

I denne Anledning tilstillede Consistorium under 5te Februar 1861 Ministeriet en fra bemeldte Examenscomite indhentet Erklæring og bemærkede i Almindelighed, at Consistorium ganske maatte dele Ministeriets Formening om det Hensigtsmæssige i, at Fordringerne i de enkelte Fag ved den ovennævnte Examen nærmere bestemtes, og at Bestemmelserne i Bekjendtgjørelse af 28de Mai 1859 i denne Henseende lagdes til Grund, og da Comiteens Forslag i det Væsentlige gik ud fra den samme Forudsætning, kunde Consistorium i det Hele tiltræde dette Forslag, dog med nogle enkelte Modificationer.

I Modersmaalet foreslog nemlig Comiteen, at der skulde gives en skriftlig Opgave af saadant Indhold, at ethvert dannet Menneffe ved egen Erfertanke vilde kunne besvare den. Consistorium havde tidligere under de Forhandlinger, som gik forud for Bekjendtgjørelsen af 10de October 1850, i Skrivelse af 12te Januar samme Aar udtalt sig for, at der maatte foretages en Forandring i denne mindre heldige Be-

*) See „Meddelelserne“ om det lærde Skolevæsen 1849—56, S. 184—187, Note.

Med Hensyn til, at Opgaven i Modersmaalet ved Examens lavere Grad var bestemt ved Kongelig Resolution af 7de September 1838 (Bekjendtgjørelse 14de s. M.) og den af Consistorium foreslaaede Forandring i Forskriften om denne saaledes ikke lod sig foretage uden dertil erhvervet allerhoejste Tilladelse, nedlagde Ministeriet allerunderdanigst Forestilling om den fornødne allerhoejste Bemyndigelse hertil, hvilken ved Kongelig Resolution af 1ste Marts 1861 blev Ministeriet allernaadigst meddelt.

Derefter lod Ministeriet udgaae følgende Bekjendtgjørelse af 12te Marts 1861 angaaende Fordringerne ved den ved Kjøbenhavns Universitet anordnede almindelige Forberedelseexamins lavere Grad:

Ved den ifølge Bekjendtgjørelse af 1ste August 1857, sammenholdt med Bekjendtgjørelserne af 14de September 1838 og 10de October 1850, ved Kjøbenhavns Universitet anordnede almindelige Forberedelseexamins lavere Grad blive Fordringerne i de enkelte Fag følgende:

1) I Modersmaalet, enten Dansk eller Tydsk, bestaaer Proven, som alene er skriftlig, i en fri Behandling af et Emne, der ligger indenfor den Forestillingskreds, som de, der underkaste sig denne Examen, bør have tilegnet sig.

2) I Historie kræves en klar og temmelig fuldstændig Udigt over Fædrelandets Historie efter en Lærebog, som ikke blot giver en nogenlunde fylldig Fremstilling af Statshistorien eller de ydre politiske Forholds Historie, men tillige meddeler et Overblik over Statens og Folkets indre Forfatning og dennes Udvikling efterhaanden (saafom efter Allens Lærebog i Danmarks Historie til Skolebrug, hvilken dog er udførligere i den indre Forfatnings Historie, end der udfordres).

3) I Geographi skal Overhøringen omfatte fysisk og politisk Forb beskrivelse (omtrentlig i samme Omfang som Munthes Geographi ved Belschow eller Nimestads mindre Lærebog i Geographi) tilligemed de uundværligste Sætninger af den mathematisk Geographi.

4) I Arithmetik fordres et klart Begreb om de elementære Regningsoperationer med positive og negative, hele og brudne, rationale og irrationale Tal. Derhos forlanges Dvelse i at løse simple Ligninger af første Grad med een ubekjendt Størrelse, samt Bekjendtskab med Logarithmer og Dvelse i at bruge dem. Bogstavbetegnelsen og de sædvanligste Transformationer af Bogstavudtryk bør være saavidt indøvede, som det til en tydelig Forstaaelse af ovennævnte Indhold er nødvendigt.

5) I Geometri forlanges Plangeometri i sædvanlig Udstrækning.

6) I Tydsk, eller for dem, hvis Modersmaal er Tydsk, i Dansk, kræves, at Examinanden med Lethed og Sikkerhed kan forstaae og oversætte jævn Prosa, og at han er i Besiddelse af det almindelige Ordforraad og har antagelig Fasthed i Grammatikens Hovedregler.

7) Ved den særskilte Prøve i Latin for Pharmaceuter forlanges, at Examinanden har ordentlig læst en lille Læsebog for Begyndere, til Indøvelse af Grammatikens Hovedregler, navnlig for den almindelige regelmæssige Vøining, og til Erhvervelse af det almindeligste Ordforraad, samt saameget, som svarer til 16 Sider i en Teubners Stereotypudgave af en let latinisk Forfatter, saafom Cornelius Nepos, Justinus, Eutropius. Ved Proven overhøres saavel i Læsebogen som i den læste Del af en Forfatter.

Forskjellige Bestemmelser og Dispensationer, vedkommende den
almindelige Forberedelsesexamen.

— I Anledning af et fra en Seminarist og Lærer ved den høiere Bøndeskole i Dalby indkommet Andragende om at optages som Landinspektorelev ved Landbohøiskolen uden at undertaste sig den foreskrevne Forberedelsesexamen begjærede Indenrigsministeriet sig Kirke- og Undervisningsministeriets Uttringer, om de af Andrageren aflagte Prøver kunde æquivalere den almindelige Forberedelsesexamen i dens strengere Form. I denne Anledning erklærede Kirke- og Undervisningsministeriet i Skrivelse af 23de Juni 1862, at det reiste Spørgsmaal antoges at maatte besvares bekræftende.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 9de Januar 1858 blev det Examenscommissjonen meddeelt, at Justitsministeriet havde tilladt, at en Examinand, der havde undertastet sig Forberedelsesexamen for Veterinærer, men agtede at forberede sig til pharmaceutisk Examen, maatte ved Forberedelsesexamen lade sig prøve særskilt i Latin saaledes at den Character, han derfor opnaaede, maatte lægges til de ham tidligere ved Forberedelsesexamen tildelte Characterer.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 17de Februar 1863 blev det tilladt, at en af en Examinand aflagt Prøve i Latin maatte tages for gyldig, uagtet han havde opgivet Pharmacopæa Danica istedenfor en Læsebog.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 26de Mai 1859 blev det bevilget en Examinand, der skulde optages som Elev ved den Kgl. Veterinær- og Landbohøiskole, at han maatte ved den almindelige Forberedelsesexamen prøves i Engelsk istedenfor i Tydsk.

— Et Andragende fra en Pharmaceut om at blive omexamineret i Mathematik blev ved Ministeriets Skrivelse af 13de Juni 1862 afslaaet.

— Fritagelse for at tage Forberedelsesexamen blev ved Ministeriets Skrivelse af 17de Juni 1858 bevilget en Examinand, der havde gennemgaaet Odense Cathedralskoles 4de, 5te og 6te Klasse og, efter at have undertastet sig 6te Klases Hovedexamen, i et Aar havde deltaget i 7de Klases Undervisning.

— En Examinand, der vilde indstille sig til juridisk Examen for Ustuderede, blev det, da han fra sit 6te til 15de Aar havde fuldstændig gennemgaaet et Skolekursus og med hæderligt Udbyld bestaaet Examen ved en Realskole, som ikke syntes at staae tilbage for de Realskoler, hvilke der i Medfør af Betjendtgjørelsen af 28de Mai 1859 kan meddeles Tilladelse til at afholde en Afgangsexamen, ved Ministeriets Skrivelse af 25de Februar 1863 tilladt at indstille sig til juridisk Examen for Ustuderede uden at undertaste sig den almindelige Forberedelsesexamen.

— Samme Tilladelse blev ved Ministeriets Skrivelse af 30te Mai 1860 bevilget en Fuldmægtig ved 6te Udskrivningsdistrikt, der i Aaret 1846 havde undertastet sig Præliminærexamen for Jurister ved Christiania Universitet.

Universitetsexaminerne i Almindelighed vedkommende Afgjørelser.

Brugen af stemplet Papir til Facultetstestimonier.

I Anledning af, at det rets- og statsvidenskabelige Facultet havde opkastet Spørgsmaal om, hvorvidt Lov af 19de Februar 1861 om Brugen

af stemplet Papir kunde antages at medføre nogen Forandring i den hidtil fulgte Brug, hvorefter det foreløbige Facultetstestimonium, som udstedes til enhver Candidat, der har underkastet sig Embedsexamen, udfærdiges paa ustemplet Papir, anmodede Consistorium i Skrivelse af 4de Februar 1863 Ministeriet om at foranlede en Udtalelse af Indenrigsministeriet om dette Punkt.

Indenrigsministeriet, hvis Ytringer i Overensstemmelse hermed bleve begjærede, meddelte under 15de April s. A. i Gjenvar herpaa, at Samme ikke skjønnede rettere end, at den nævnte Lov § 70, hvorefter Testimonier eller Examensvidnesbyrd, der meddeles fra Universitetet, blive at stemple til Taxt 48 f., indeholder en aldeles ubetinget Forfrist, der maa komme til Anvendelse, uden Hensyn til at det umiddelbart efter tilendebragt Examen af vedkommende Facultet udstedte Testimonium kun er foreløbigt og bestemt til senere at optages i det testimonium publicum, som enhver Candidat, der ansættes i Kongeligt Embede, efter Universitetsfundatsen af 7de Mai 1788 Cap. IV § 6 er forpligtet til at løse, hvorfor Indenrigsministeriet antog, at saavel det omspurgte Facultetstestimonium som det egentlige testimonium publicum i Henhold til den ommeldte Lov af 19de Februar 1861 blive at stemple til Taxt 48 f. Indholdet af denne Svarskrivelse blev af Kirke- og Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 27de s. M. meddelt Consistorium.

— Med Hensyn til Spørgsmaalet om Retsvirkningen af det en Candidat af Universitetet meddelte Vidnesbyrd om Udfaldet af Examen har Ministeriet, under en Sag om et særligt indtruffet Tilfælde ved en Omexamination ved den almindelige philosophiske Examen, i Skrivelse af 4de October 1858 erklæret sig enigt med Consistorium deri, at Vidnesbyrdet ikke kan give Candidaten en formelig Ret til at beholde den i samme indførte Character for det Tilfælde, at Prøven af en eller anden Grund maatte være ugyldig, og at Optagelsen i de trykte Lister over Examens Udfald heller ikke kan indeholde en egenlig med Retsvirkning forbunden Anerkjendelse af hver enkelt Prøves Gyldighed.

Om Oprettelsen af en Commission for Translatørexamen og om en nærmere Bestemmelse ved Sammensætningen af Commissionen for pharmaceutisk Examen bliver her med Hensyn til den Medvirkning, der af Universitetets Lærere ydes ved disse Examiners Afholdelse, skjøndt de iøvrigt ikke høre under Universitetets Omraade, at meddele Følgende:

Anordning af en Examenscommission for Translatører.

I Anledning af et til Indenrigsministeriet indgivet Andragende fra Grosferer-Societets-Comiteen i Kjøbenhavn om, at der maatte blive anordnet en Translatørexamen med skriftlige og mundtlige Prøver og at der til Examinatører maatte bestilles de ved Universitetet ansatte Lærere i det tydske, franske og engelske Sprog i Forening med Stadens Notarius publicus, meddelte det nævnte Ministerium i Skrivelse af 4de August 1857 Kirke- og Undervisningsministeriet, at Samme vel ikke fandt tilstrækkelig Føie til at indrette en egentlig Examen for Translatører, men paa den anden Side dog ansaa det for meget

ønskeligt, om der kunde aabnes dem, hvem Leilighed ellers dertil maatte mangle, en let Afgang til at erhverve sig Attester om deres Sprogfærdighed til Bevis i saa Henseende. Indenrigsministeriet udbad sig tillige Kirke- og Undervisningsministeriets Meningsyttring om, hvorvidt Sagen lod sig ordne saaledes, at de ved Universitetet ansatte Professorer eller Lærere i de Sprog, hvorom der vilde blive Spørgsmaal, kunde afhøre dem, der maatte forlange Saadant, i det Sprog, hvori Vedkommende var ansat som Lærer, og derefter udfærdige Attest til Oplysning om den Paagjældendes Qualification, ialt Fald mod at der af den paagjældende Examinand derfor blev erlagt et nærmere bestemt Honorar.

Consistorium, hvis Erklæring Kirke- og Undervisningsministeriet indhentede, mente, at det saameget mindre kunde paalægges de nævnte Universitetsdocenter at afholde en saadan aldeles practisk og med Universitetet i ingen Forbindelse staaende Sprogprøve, som den paatænkte Examen vilde, hvad der i Andragendet udtrykkelig var udhævet, være særlig at rette paa de i Handelsforretninger forekommende Documenter, men en nøiagtig Kundskab til Handelsprog og Termini ikke kunde fordras hos de ved Universitetet ansatte Videnskabsmand. Consistorium ansaa derfor dette Hverv for at være Universitetsdocenternes Virksomhed uvedkommende og antog, at det maatte blive Gjenstand for umiddelbar Forhandling mellem det vedkommende Ministerium og de nævnte Docenter, hvorvidt og hvorledes disse vilde paatage sig det omspurgte Hverv.

Kirke- og Undervisningsministeriet henholdt sig i sin Svarskrivelse af 10de October s. A. til Indenrigsministeriet til den afgivne Betænkning og henstillede Sagens videre Fremme til Indenrigsministeriet.

Derpaa modtog Ministeriet under 27de Juli s. A. fra Indenrigsministeriet Underretning om, at det, paa Sammes derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling, havde behaget Hans Majestæt Kongen den 1ste s. M. allernaadigst at resolvere:

1) at der oprettes en Examinationscommission, af hvem de, der attraae Bevilling som Translatør i det tydske, franske eller engelske Sprog, kunne, saajæmt de ønske Saadant, lade sig prøve i det eller de Sprog, for hvilke Bevillingen attraaes, hvorefter da meddeles Vidnesbyrd angaaende Prøvens Udfald;

2) at denne Commission skal bestaae af Notarius publicus i Kjøbenhavn, Professor Dr. phil. Abrahams som Formand, Lector i fransk Sprog og Literatur ved Kjøbenhavns Universitet, Professor W. J. Vierring for det franske Sprogs Vedkommende, Lector i tydsk Sprog og Literatur ved Kjøbenhavns Universitet, Professor L. H. F. Doppermann for det tydske Sprogs Vedkommende og Lector i engelsk Sprog og Literatur ved Kjøbenhavns Universitet, Professor G. Stephens for det engelske Sprogs Vedkommende samt en af Grosferer-Societetets Comite med Indenrigsministeriets Billigelse utænvt handels- og søhndig Mand, der tillige besidder den fornødne Sprogkundskab, dog at Commissionen, der saaledes for hvert Sprogs Vedkommende i Reglen bestaaer af 3 Medlemmer, undtagelsesvis skal kunne dannes af 2 af disse, og

3) at det overlades Indenrigsministeriet at træffe de yderligere Bestemmelser, som til Gjennemførelsen af denne Foranstaltning maatte findes hensigtsmæssige.

— Med Hensyn til Localen for Translatørprøvens Afholdelse gjorde Indenrigsministeriet en Forespørgsel om, hvorvidt og under hvilke Betingelser et saadant kunde overlades i Universitetsbygningen. Consistorium

erklærede herom, at Samme ikke ſaa ſig iſtand til hertil at ſtille noget Locale i Univerſitetsbygningen til Raadighed, men at der derimod Intet vilde være til Hinder for, at den ſtore Sal paa Bords Collegium afbenyttedes til Prøve, ſaaledes at i ſaa Fald den vedkommende Examenscommiſſion, da Inventariet i denne Sal kun beſtod af nogle Bænke, ſelv maatte drage Omſorg for Anſkaffelſen af de fornødne Borde og andre Requiſiter, ligesom Commiſſionen, forinden Salen benyttedes, maatte henvende ſig til Collegiets Ephorus og med ham aſhandle det Nødvendige om Tiden for Benyttelſen, om Vederlag til Collegiets Portner for den af ham ved Localets Afbenyttelſe paaførte Uleilighed m. m.

Indholdet af denne Erklæring blev under 1ſte November 1858 af Kirke- og Underviſningsministeriet meddeelt Indenrigsministeriet.

Den pharmaceutiſke Examenscommiſſion.

Under de Forhandlinger, der i Aarene 1857 og 1858 bleve førte angaaende en henſigtsførende og tilfredsſtillende Anordning af den pharmaceutiſke Underviſning i Anledning af forſjellige derom fremkomne Forſlag fra Apothekerforeningen, henlevede Kirke- og Underviſningsministeriet i en udførlig Skrivelſe af 6te April 1858 om hele Anliggendet ſærlig Juſtitsministeriets Opmærksomhed paa et fra Univerſitetets Side fremsat Forſlag om at overdrage Profeſſor chemiæ, ſom Beſtyrer af Univerſitetets chemiſke Laboratorium, Formandſkabet for den pharmaceutiſke Examenscommiſſion, hvorved de pharmaceutiſke Studerendes ydre Stilling ved Univerſitetet vilde blive faſtere, idet de paa denne Maade erholdt en beſtemt Univerſitetslærer at henvende ſig til i Alt hvad der angaar deres Underviſning i det Hele. Efter at have brevvekſlet herom med den pharmaceutiſke Examenscommiſſion erklærede Juſtitsministeriet ſig i Skrivelſe af 20de Juni ſ. A. for Foranſtaltningen og anmodede Kirke- og Underviſningsministeriet om at foranlede den iværkſat. I Overensſtemmelſe hermed tilfrev Kirke- og Underviſningsministeriet under 6te Juli næſte efter Conſiſtorium om i den ovenmeldte Henſeende at foranſtalte det Fornødne.

Forhandlinger og Forſlag om en nærmere Forbindelſe imellem Kjøbenhavn og de tre andre nordiſke Univerſiteter.

I et under 16de Januar 1858 til Kirke- og Underviſningsministeriet af Profeſſor Dr. phil. M. Hammerich, ſom Formand for den danſke Beſtyrelſe af Nordiſt-Univerſitetets Tidſkrift, indgivet Andragende*) blev fremsat forſjellige For-

*) Andragendet findes fuldſtændig aftrykt i „Nordiſt Univerſitets-Tidſkrift“ 4de Aargang, 1ſte Hefte, S. 95—100. Da dette Actſtykke neppe bør ſaaves ved en Beretning om de Forhandlinger, ſom det foranlede, aftrykkes det her ſom Note.

„Samtidig med at der ved „Nordiſt Univerſitets-Tidſkrift“ — der iaar indtræder i ſin ſjerde Aargang — er tilveiebragt et Forbindelſesled mellem de tre Nigers Univerſiteter, ſigtende til at fremme en jælles academiſk og literær Udvikling, har Tidſkriftets Beſtyrelſe tillige haat Opmærksomheden henvendt paa almindeligere Foranſtaltninger, hvorved en ſaadan gjensidig Ditnærmeſe kunde befordres eller de Hindringer, der ſtandſe den, ryddes tilſide. Derom har der ogſaa leilighedsviſt været forhandlet

slag, sigtende til at fremme et livligere Samkvem imellem de tre nordiske Nationer, og blandt disse to, der havde Tilveiebringelsen af en nærmere Forbindelse imellem

mellem Afsendinger fra Bestyrelsens forskjellige Afdelinger, som, i Forbindelse med de nærmere Aftaler om Lidskristets Ordning, omhandlede forskjellige til Enheden sigtende Foranstaltninger, der enten kunde bringes i Forslag og drøstes gjennem Lidskristet eller umiddelbart forebringes for de vedkommende Autoriteter. Saaledes blev der blandt Andet i sin Tid indgivet fælles Andragender til den svenske og norske Regjering angaaende den mellemrigs Bogforsendelse og til Boghandlerforeningerne angaaende skandinaviske Bogfortegnelse. I lignende Retning er det mig, som Formand i den danske Bestyrelse, paa dennes Møde den 14de Januar d. A. overdraget, at henlede det høie Ministeriums Opmærksomhed paa et Par Punkter, der vedrøre Undervisningsvæsenet; vi troe at turde forudsætte Ministeriets Samstemmen i den Grundsætning, at der til en sund og selvstændig Fremvæxt af de tre nordiske Nationers Cultur kræves et livligere aandeligt Samkvem imellem dem indbyrdes.

Hvad den academiske Undervisning angaaer, er det af lige Bigtighed for alle Vedkommende, at de gode Lærerkrafter, der ere tilstede indenfor vor nationale Culturs Omraade, kunne saa let som muligt komme til Anvendelse, hvor der maatte være Trang til dem. Dette kan stee og er tilbøielig forsøgt paa den Maade, at der, naar Docentposter blive ledige, udgaaer Kaldelse eller Indbydelse til erkjendte Videnskabsmænd fra et af de andre Universiteter, naar der ikke findes nogen lige kvalificeret ved samme Universitet. Men det vil sikkert vise sig, at den Videnskabsmand, der allerede har Navn og Stilling i sin Hjemstavn, sjelden kan løsrive sig fra denne for at træde over i en fremmed, selv betydeligere Virkekræds; heller ikke er det den lempeligste Ordning af Forholdet, om det i Reglen skulde være den andensteds allerede ansatte og anerkjendte Universitetslærer, der ved loftende Tilbud skulde drages bort fra den Kreds, som havde gjort Regning paa hans fortsatte Virksomhed. I alt Fald var det ønskeligt, om man ved Eiden deraf vilde sjerne alle ufornodne Hindringer for et friere Omløb af de endnu uanbragte Lærerkrafter, saaledes at de selv kunde ligesom stille sig til Prøve itide. En saadan Hindring vilde for det Kjøbenhavnste Universitets Vedkommende være sjælnet, naar der blev fastsat og udtalt, at Enhver, der har kvalificeret sig til at optræde som Docent ved et af de tre andre Universiteter, dermed tillige har Afgang ved vort; en tilsvarende Bestemmelse fra de andre Universiteters Side vilde bringe det ønskelige Forhold saameget fuldstændigere tilveie. Det ligger i Sagens Natur, at der jævnlig vil ved et af Universiteterne udvise sig en dygtig Stole og dannes vorbende Videnskabsmænd i filosoffiske, historiske, philologiske, naturvidenskabelige Fag, der samtidig blive langt svagere dyrkede ved de andre; med de bedre Udsigter til en academisk Lærervirksomhed forsøges for de Begavede ved Muligheden af at følge deres videnskabelige Kald, og med denne atter Udsigten for det enkelte Universitet til at faae sine Docentpladser godt besatte. Vistnok kan det ikke oversees, at en Privatdocents Stilling i og for sig er lidet lønnende under den hidtilværende Ordning navnlig af det academiske Examensvæsen. Men ligesom der sikkert forestaaer dette Anliggende en for videnskabelige Studerende helbringende Omordning, er der, i Betragtning af de Vanskeligheder og Betæneligheder herved, som ere at forudsæe, ikke sundet Anledning til at knytte Hensætningen om den foreslaagne Udvidelse af Adkomsten til at blive Privatdocent til nogen almindeligere Hensætning angaaende det academiske Undervisnings- og Examensvæsen.

Det næste Punkt, hvorpaa jeg skulde tillade mig at henlede Ministeriets Opmærksomhed, angaaer de academiske Prøveopgaver. Efter den nye Ordning af Afgangsprøver, som Afgangsprøve ved hver Stole for sig, og af den nu rent filosoffiske Anden Examen — hvorved disse Prøver ere blevne mindre anvendelige som Sammenligningsmidler mellem de Studerende indbyrdes —, og især med den fra forskjellige

Kjøbenhavns og de tre andre nordiske Universiteter til Formaal. Af disse gik det ene ud paa, at Enhver, som ved det norske eller ved et svenskt Universitet har

Sider paaanfede Tilbøielighed, selv hos de Dygtigere, til i Universitetsaarene at glemme Studering over Examenstæning, vil man sikkert være enig om at pleie de forhaandenværende Midler til at fremkalde, opbage og paaflønne friere videnskabelige Vestræbelse mellem den studerende Ungdom. Foraaavdt et af Midlerne hertil ligger i de aarlige Prisoppgaver, var det at ønske, om der kunde vækkes forøget Deltagelse for denne Foranstaltning. Saavdt vides har der allerede været foreløbig Tale om at forhøie Prisbelønningen, som er ansat efter forrige Tidens Forhold; Meget beroer paa Valget af Opgaver, tilpassede efter det begrænsede Maal af Forkundskaber, Modenhed og Arbeidstid, som her kan forudsættes, og efter den Hensigt, foruden hvad der hører til ligefrem Tilsegnelse og Gjengivelse, der noksom søes under Examenforberedelsen, at give Anledning til begyndende videnskabelig Selvarbeiden, paa det Grundlag og i den Retning, som Universitetets Læreplan maatte anvise. Fra en anden Side kunde der fremkaldes livligere Virksomhed med Hensyn til Prisoppgavers Besvarelse, dersom forskellige Universiteter gjensidig gavede Etuderende Afgang til at besvare de Opgaver, som bleve stillede ved hvert af dem. At flere vare indbudte til at beile til Prisen, gjorde det saameget hæderligere at vinde den, og med det større Udvalg af Gæmner vorede for den Enkelte Sandsynligheden for, inden alfor lang Tid, at træffe et, som han var oplagt og forberedt til at behandle: med Undtagelse af nogle enkelte s. Ex. naturvidenskabelige Fag, hvor Opgaven altid maa kræve locale Sagtagelser o. d., ville de forskellige Universiteters Prisoppgaver være omtrent lige tilgængelige for Etuderende fra ethvert af dem; et tidligere eller samtidigt Ophold som Hospiterende, en heldig Overensstemmelse mellem Opgaven og den Enkeltes personlige Studieplan, særegne Omstændigheder, som maatte gjøre det ønskeligt, hellere dette end et andet Aar at opnaae en academisk Udmærkelse, — Alt saadant kan blive den nærmere Anledning for ham til at foretrække en Opgave, som stilles ved et andet Universitet, end det, hvor han har taget sin Afgangsprøve. I den Overbevisning, at Ordningen af en saadan gjensidig Afgang til Prisbelønning lettere fremkaldes ved, at der strax gjøres en Begyndelse, end ad de indbyrdes Forespørgsler og Forhandlinger langsomme Veie, og i Betragtning af, at der under alle Omstændigheder vil være mere vundet end tabt ved at udvide Concurrenternes Kreds, tillader jeg mig at udtale Ønsket om, at Afgang til at besvare de academiske Prisoppgaver ved vort Universitet kunde, paa den Maade og med de nærmere Bestemmelser, som Universitetsbestyrelsen maatte finde Anledning til at vedtage, stilles aaben for samtlige fire Universiteters Etuderende, og at der i Medfør heraf ogsaa modtages Besvarelser, som ere affattede i det svenske Sprog.

En af Betingelserne for en varig og mere udbredt literær Samfærdsel, nemlig gjensidigt Kjendskab til Sprogene med deres ved første Diekast fremmede Præg, er der for Ederis Vækkelse søgt for ved den nye Skolelov af 14de August 1856, hvis § 8, om Lærefagene i de høiere Klasser (trede og de følgende), bestemmer, at „med undervisningen i modersmålet forbindes jenvæl undervisning i Norges ock Danmarks språk ock litteratur.“ Endnu savnes en tilsvarende Bestemmelse angaaende Undervisning i Svensk i danske Skoler. Saalænge en saadan Bestemmelse mangler, medens der i de mange andre Retninger gives Forfrister om, hvad og hvorledes der skal undervises, vil denne Øren af Undervisningen de fleste Steder blive forsumt, og hvor Rector og de vedkommende Lærere enes om ikke at forsømme den, vil det faae Udseende af privat Liebhaber og medføre de deraf flydende Vanskeligheder. Og dog er det paa den ene Side saa let for Danske at komme til at læse Svensk med nogenlunde Færdighed, at de Krav, som her stilles til Tid og Arbeide, ere høist ubetydelige; de forjæne saa meget mere at fyldestgøres, som næsten enhver Oplysning om Egenheder ved det svenske Sprog middelbart tjener til at oplyse Modersmaalet. Paa den

erhvervet Net til at optræde som Docent, skulde have samme Net ved Kjøbenhavns Universtitet, det andet paa, at der gives de Studerende fra det norske og de svenske Universtiteter Afgang til at deltage i den aarlige Prisæffning ved Kjøbenhavns Universtitet.

Ganske i samme Retning blev der under Rigsdagens 13de Session i Aaret 1861 indbragt i Folkethinget et privat Forslag til Lov om nogle Tillæg til Universtitetsfundatsen.

Om de i Andragendet indeholdte Forslag begjærede Ministeriet sig ved Skrivelse af 2den Februar 1858 Consistoriums Betænkning meddelt. Betænkningen*) blev under 6te December s. A. tilstillet Ministeriet.

Consistorium yttrede sig først i Almindelighed om det i Andragendet betegnede Formaal og for den deri foreslaede nærmere Forbindelse imellem de nordiske Universtiteter, for derved at begrunde det Hovedsynspunkt, fra hvilket Consistorium antog at de fremsatte Forslag burde bedømmes.

Consistorium var med Professor Hammerich aldeles enig om Ønskeligheden af en nærmere Forbindelse imellem de nordiske Universtiteter. Consistorium ansaa det selskabelige Samkvem mellem de Studerende ved disse Universtiteter som et høist glædeligt Vidnesbyrd om Stemningen mellem de nordiske Nationer, og idet Consistorium erkjendte, at der ved Nordisk Universtitets-Tidskrift var tilveiebragt et til at fremme en fælles academisk og literær Udvikling sigtende Forbindelsesled mellem de nordiske Universtiteter, var Samme dog langt fra at antage, at Alt hvad der i denne Henseende kunde opnaaes og maatte ønskes opnaaet, allerede skulde være tilstede. Det forekom Consistorium unis kjendeligt, at det selskabelige Samkvem mellem de 4 Universtiteters Ungdom endnu ikke havde haft nogen mærkelig Betydning for det egentlige Universtitetsliv. Nu som før var det saagodt som uden Exempel, at nogen Studerende i de nordiske Riger søgte sin academiske Uddannelse til Statsprøverne ved mere end eet Universtitet. Det var nu vistnok forklarligt — skjøndt ikke i sig selv nødvendigt — at de Studerende, der havde bestemt sig for en Videnskab, som i ethvert Land har et eiendommeligt Indhold og en særegen national Character, f. Ex. Juristerne, udelukkende holdt sig til det eller de Universtiteter, hvor den Videnskabs Hovedfag for største Delen alene doceredes; men det kunde neppe siges at være noget ganske naturligt, at de, der t. Ex. vilde være Præster eller Læger i Danmark, Norge eller Sverrig, kun studerede Theologi og Medicin i Danmark, Norge eller Sverrig, uagtet Theologi og Medicin i alle 3 Riger ganske er den samme Videnskab, og uagtet Afstanden mellem det danske, det norske og det ene af de svenske Universtiteter er saa ubetydelig, at et ajværende

anden Side viser Erfaring, hvormeget Savnet af den ringe Veiledning, der behøves for at komme over Begynnelsesgrundene, bidrager til at indskrænke Læsningen af Svensk her i Landet og affære os fra den Literatur, der næst vor egen ligger os nærmest. I Genhold til hvad herom er noiere udviklet i Nordisk Universtitets-Tidskrift, 1ste Hefte, 1854 („Brev til en svensk Rector, om at lære Svensk i danske og norske Skoler og omvendt“), tillader jeg mig paa det Indstændigste at anbefale dette Andragende til det høie Ministeriums Opmærksomhed, i Forbindelse med de ovenfor fremsatte Andragender om Adkomst for Studerende fra de tre andre Universtiteter til, ifølge de der vedtagne, tilsvarende Kvalificationer, at indgive Prisaafhandlinger og holde Foredrag ved Kjøbenhavns Universtitet.“

*) Consistoriums Betænkning findes ligeledes fuldstændig aftrykt i „Nordisk Universtitets-Tidskrift for Aaret 1859, 5te Aarg. 1ste Hefte, S. 134—139.

Ophold ved flere af disse ikke syntes at kunne være forbundet med store Vanskeligheder. Der kunde imidlertid neppe være nogen Tvivl om, at et saadant academisk Båndreliv vilde være særdeles gavnligt for de Studerendes Uddannelse ikke blot for Videnskaben men ogsaa for Livet, og for Professorerne vilde den raskere Fornyelse af Tilhørerkredsen og den i et saadant Forhold liggende Opfordring til at gjøre sig bekendt med Videnskabens og den academiske Undervisnings Standpunkt i andre Lande og ved andre Universiteter, være oplivende og vækkende. I Tyskland, hvor et saadant Samkvæmsforhold allerede i Aarhundreder havde bestaaet mellem de protestantiske Universiteter, betragtedes det som et uvurderligt Gode. Det havde der ikke blot øvet den omhandlede velgjørende Indflydelse paa Studenter og Professorer, men det havde vakt en gavnlig Kappelyst mellem de enkelte Universiteter, der ikke i Længden kunde blive tilbage for de øvrige uden føleligt at erindres derom ved formindsket Frekvents; det havde fremdeles givet Anledning til, at Regjeringerne gjerne drog udmærkede Videnskabsmænd fra andre tyske Lande til deres egne Universiteter, og at Modtagelsen af slige Vocationer ikke hindredes ved Frygten for at forlægge en heldig begyndt Lærervirksomhed til et Sted, hvis Tilstande og Forhold vare den kaldede ubekendte og maaskee ikke saadanne, at han der kunde finde en tilfredsstillende Virkekreds; det indeholdt overhoved den første og væsentligste Grund til, at der mellem de tyske protestantiske Universiteter, uagtet de ikke have nogen fælles Overbestyrelse, forsaavidt de ikke ligge i den samme Stat, bestaaer et omfattende academisk Fællesskab, og at deres Virksomhed med Høje kan betragtes som en Fællessvirksomhed.

Consistorium maatte nu ansee det for særdeles ønskeligt, om det mellem de 4 nordiske Universiteter kunde komme til et lignende academisk Fællesskab, for hvilket vigtige naturlige Betingelser s. Ex. nationalt og sprogligt Slægtsskab, ensartet Aandsretning og Cultur, syntes at være tilstede. Til dette Formaaels Opnaaelse, maatte man først og fornemmelig søge at virke hen til, at det ogsaa i det scandinaviske Norden bliver almindeligt, at de Studerende ikke søge deres Uddannelse alene ved det Universitet, der nærmest kan siges at være deres eget. Consistorium troede nu ogsaa, at dette kunde skee, men derimod ikke, at det kunde eller burde skee ved offentlige Foranstaltninger, der ensidig træffes fra Danmarks Side. For det første vilde Formaalet ikke kunne opnaaes, naar det ikke blev tilladt de Studerende i hvert af de tre nordiske Riger i en vis Tid at søge den academiske Fordannelse, der betinger Afgangen til Embedsexamen, ved et eller flere Universiteter i Naborigerne. En saadan Tilladelse vilde imidlertid ingen Regjering give sine Studerende uden Visshed om Reciprocitet. Det kunde altsaa ikke komme hertil uden Forhandlinger mellem Regjeringerne. Dernæst forudsatte et saadant Fællesskab mellem flere Universiteter, for at det skulde blive til gjensidig Nytte og Tilfredsstillelse, at der ikke er en altsfor stor Uoverensstemmelse i den Maade, hvorpaa de opfatte og løse den dem som videnskabelige Lærestalter stillede Opgave, og uden Tvivl ogsaa, at der ikke er en altsfor stor Forskjel i det Mindste i visse Hovedinstitutioners Organisation. Consistorium kjendte ikke de norske og svenske Universitetsforhold tilstrækkeligt til at kunne have nogen bestemt Mening om, hvorvidt en saadan Tilladelse for de Studerende i det nærværende Øieblik vilde blive til virkeligt Gavn for samtlige eller noget af de interesserede Universiteter, eller om ikke visse forberedende Skridt, visse Reformer eller Modificationer af bestaaende Institutioner maatte være nødvendige eller ønskelige, inden man skred til en saa

indgribende Regjeringsforanstaltning; og heller ikke troede Consistorium, at man i Norge og Sverrig noie kjendte vore Universtitetsforhold. Under alle Omstændigheder syntes det indlysende, at en saadan Tilladelse for de Studerende ved de nordiske Universtiteter kun burde søges udvirket, naar alle de deri interesserede Universtiteter vare enige om dens Ønskelighed.

Consistorium skjønnede derfor ikke rettere, end at det første Skridt, som der fra dansk Side kunde være at gjøre for at virke til Fremkaldelsen af det omhandlede academiske Samvæmsforhold mellem de nordiske Universtiteter, maatte gaae ud paa at foranledige, at disse, naturligvis med deres Regjeringens Autorisation, traadte i Forhandling med hverandre om denne Sag; — men hvorvidt det for Diebliffet kunde være tilraadeligt hos den Svensk-Norsk Regjering at gjøre noget Skridt til at foranledige saadanne Forhandlinger, var Consistorium ikke i Stand til at bedømme og maatte derfor indskrænke sig til at indstille dette Spørgsmaal til Ministeriets Afgjørelse.

Hvad angik de af Professor Hammerich fremsatte Forslag, da forekom det Consistorium for det Første, at de, navnlig forsaavidt de maatte antages stiftede til eller beregnede paa at fremme Tilveiebringelsen af et Fællesskab mellem de nordiske Universtiteter, først burde iværksættes, efterat de ovenfor omtalte Forhandlinger mellem Universtiteterne havde fundet Sted. Dernæst gavede de Anledning til følgende Bemærkninger. Det første Forslag vilde neppe, endog naar man fra alle Sider var enig om at fremme det omhandlede Fællesskab, eller dette endog allerede var tilveiebragt, blive tilraadet af noget Universtitet. Intet Universtitet kunde give Afkald paa sin Ret til ved egen Undersøgelse at forviise sig om, at de, der ville optræde som Docenter nogenlunde ere i Besiddelse af de dertil fornødne Kvalificationer. I Tydskland var ikke engang den, som har erhvervet jus docendi ved et Universtitet, berettiget til at optræde som Docent ved et andet Universtitet i samme Stat. En anden Sag var det, at der, for et saadant Fællesskabs Skyld eller af andre særlige Grunde, kunde være Anledning til at lette dem, som ved visse andre Universtiteter havde erhvervet jus docendi, Afgang til at erhverve den hos os. Men hertil behøvedes ingen Forandring i Universtitetslovgivningen. Det var ikke længe siden, at man af en Videnskabsmand, der havde erhvervet Doctorgraden i Kiel og ønskede her at optræde som Privatdocent, kun havde fordret, at han ved et videnskabeligt Colloquium skulde godtgjøre sin Adkomst*); og dersom nogen norsk eller svensk Videnskabsmand, der i sit Hjem havde erhvervet jus docendi, ønskede at docere her, vilde man ganske sikkert heller ikke henvise ham til den, fremmede Lærde ved Universtitetsfundatsen af 7de Mai 1788 Cap. V § 6 og Forordningen af 9de Januar 1824 § 6 givne Afgang til her at erholde academiske Grader, men ogsaa af ham kun fordre, at han skulde underkaste sig et videnskabeligt Colloquium.

Professor Hammerichs andet Forslag gav for det Første Anledning til det Spørgsmaal, om det turde forudsættes, at alle Professorer ere det svenske Sprog tilstrækkelig mægtige til at kunne bedømme videnskabelige Arbejder, der ere affattede i dette Sprog. Consistorium skulde imidlertid ikke nærmere gaae ind herpaa, da allerede Forslagets Hovedindhold, at norske og svenske Studerende stedes til at

*) Herom see nedenfor under Afsnittet om Forelæsninger.

deltage i Concurrencen for de af vort Universitet udsatte Prisbelønninger, naar dertil ikke søjedes en Betingelse, som nedenfor nærmere omhandles, maatte anses aldeles utilraadeligt. Priserne udsattes for de unge Studerende ved vort Universitet, unge Candidater eller videre komne Studiosi (jfr. de Kongelige Resolutioner af 17de Mai 1791 og 15de Februar 1793, Vadens Universitets-Journal I. S. 9 og 14). Denne Forudsætning bestemmer Valget af Opgaverne og Grundsætningerne, Maalestoffet ved Bedømmelsen. Betydningen af at have vundet Præmien ved vort Universitet berøer aldeles væsentligt paa 2 Forudsætninger, at den Bindende har modtaget sin Uddannelse ved vort Universitet, og at han ikke er en gammel, moden Videnskabsmand. Vortaldt en af disse Forudsætninger — og dette vilde ske, hvad enten Afgangen aabnedes for Enhver, som en Gang, om end for not saa lang Tid siden, havde studeret ved vort Universitet, eller for Enhver, som studerede eller nylig havde studeret ved det norske eller et svensk Universitet — saa vilde Concurrencen enten blive uden sand Betydning for de nytilkomne eller for de oprindelige Concurrenter; det Første dersom man vedblev at fastholde de traditionelle Grundsætninger for Valget af Opgaverne og Bedømmelsen, det Andet, dersom man søgte et nyt Grundlag, og i dette Tilfælde var det endog at befrygte, at man ikke vilde være i Stand til at drive det til faste Grundsætninger, og at Concurrencen saaledes vilde tabe al Betydning. Det kunde derfor ikke tilraades at antage Professor Hammerichs Forslag i det foreliggende Skikkelse, og dette saa meget mindre, som det ikke skjønnes, at der begrundedes eller virkedes til at begrunde et academisk Samkvæmsforhold mellem de nordiske Universiteter derved, at Studerende, som ere aldeles fremmede for vort Universitet, fra deres Hjemstavn kunde tilfille vort Universitet der udarbejdede Afhandlinger til en Bedømmelse, der endog manglede alle de fornødne Forudsætninger. Derimod syntes i og for sig Intet at kunne indvendes imod, at Afgangen til at deltage i Concurrencen udbiidedes til norske og svenske Studerende, som efter at være immatriculerede opholdt sig her for at studere, ja endog maaskee til saadanne, som efter i længere Tid, t. Ex. et Aar, at have studeret her atter vare dragne bort. Men det forekom Consistorium, at en Bestemmelse herom egentlig først tilfulde vilde være motiveret, naar det allerede havde viist sig, at norske og svenske Studerende begyndte at søge vort Universitet; og saa vidt det maatte antages, at den ogsaa med Nytte kunde træffes tidligere, nemlig for at opmuntre til flige Besøg, var det klart at den hørte med til de Foranstaltninger til at fremme et academisk Fællesskab mellem de nordiske Universiteter, som efter den ovenfor udviklede Overbevisning kun burde træffes efter foregaaende Forhandlinger og Overenskomst mellem alle Interesserede om at fremme et saadant Fællesskab.

Som ovenfor bemærket blev der i Rigsdagesessionen 1861—62 indbragt et privat Lovforslag*) i samme Retning, som det omtalte Forslag fra Professor Hammerich. Dette Lovforslag, der ikke kom videre end til 1ste Behandling i Folkethinget, efter hvilken det blev afgjort ved en motiveret Dagsorden, var af følgende Indhold:

§ 1. Fremtidig kan Enhver, som har eller erhverver Indfødsret, blive

*) See Rigsdagstid. for 13de Decbr. 1861, Folketh. Tid. Sp. 36, 84—86, 840—972, Anhang A. Sp. 1039—1040.

Embedsmand i Danmark, uden Hensyn til ved hvilket af Nordens Universiteter (Kjøbenhavns, Lunds, Christiania, Upsala eller Helsingfors) han har fulden sine Studier og taget sin Embedsexamen. — Dog skal han, hvis han attraaer et juridisk Embede og ikke har taget sin Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet, inden sin Befordring have underkastet sig en særlig Prøve i danst Ret.

§ 2. Enhver, som har erhvervet sig Adkomst til at blive academisk Borger eller at tage en eller anden Examen eller Grad ved et af de nævnte andre Universiteter, har med det Samme erhvervet den tilsvarende Ret og Adkomst ved Kjøbenhavns Universitet. Er han tidligere Student andensteds, men godtgjør, at han mindst et Aar har studeret og hørt Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet, kan han forlange Borgerbrev ved dette og da faa lige Udgang med andre Studenter ved Kjøbenhavns Universitet til dettes Stipendier, Communitet, Regent's og øvrige Beneficier.

§ 3. Enhver, som er Borger ved noget af de nævnte fem Universiteter, har lige Udgang til med samme Ret at besvare de af Kjøbenhavns Universitet udsatte Præbopgaver. — Vinder Nogen, som ikke er Student, Præmien for en af Kjøbenhavns Universitet udsat Præbopgave, kan han forlange Borgerbrev ved dette med alle de dertil knyttede Rettigheder.

§ 4. Den Ret til at holde offentlige og private Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet, ligesom den Ret til at komme i særlig Betragtning ved enkelte Embeders Besættelse, som tilkommer Enhver, der har taget en Grad ved Kjøbenhavns Universitet, tilkommer herefter Enhver, som har opnaaet en saadan Grad, uden Hensyn til, ved hvilket af de nævnte fem Universiteter den er givet ham.

Endsfjødnt Conffistorium i den ovenfor meddelte Betænkning udførlig havde udtalt sig om de Hovedspørgsmaal, der ved Lovforslaget paa ny bragtes paa Bane, vilde Ministeriet dog ikke forbigaae at give Conffistorium Feilighed til at fremsætte de yderligere Bemærkninger, hvortil Samme i Anledning af Lovforslaget maatte finde sig foranlediget, og bejjærede sig derfor ved Skrivelse af 14de October f. A. meddelt, hvad Conffistorium maatte have videre at søie til sin tidligere Udtalelse om Sagen i det Hele.

I Svarskrivelsen herpaa af 31te f. M. udtalte Conffistorium paa den ene Side vedblivende som sin Overbeviøning, at det i hele Universitetets Interesse vilde være særdeles ønskeligt, om der mellem de 4 nordiske Universiteter kunde udvikle sig et lignende academisk Samkvem og Fællesskab, som det, der i Aarhundreder har bestaaet mellem Tydsklands protestantiske Universiteter, men maatte paa den anden Side fastholde, at der serud for Sværkættelsen af de Foranstaltninger, som ved de enkelte Universiteter kunde træffes til Fremfaldelsen af et saadant academisk Fællesskab, burde gaae en Forhandling mellem de 4 nordiske Universiteter selv, navnlig om de Midler og Beie, som maatte anses for de hensigtsmæssigste til Opnaaelsen af det tilfjtede Formaal. Ligesom det i sig selv var det naturligte, at de dertil fjtgende Bestemmelser for de enkelte Universitetes Vedkommende udgik omtrent samtidigt og paa Grundlag af en vis Ligeartethed, saaledes vilde en flig Fællesforhandling i flere Henseender være nødvendig for at opnaae det fuldstændige Kjendskab til Forholdene ved de fremmede Universiteter, uden hvilket det ikke vilde være muligt at have nogen bestemt Mening om, hvilke Bestemmelser, der til Opnaaelsen af det ommeldte Formaal burde træffes, og hvorledes de nærmere burde formuleres. Hertil kom endnu den Betragtning, at, da det paaapegede Fællesskab mellem flere Univer-

siteter, for at det skulde blive til gjensidig Nytte og Tilfredsstillelse, forudsatte, at der ikke var en altfor stor Uoverensstemmelse i den Maade, hvorpaa de opfattede og løste den dem som videnskabelige Værestalter stillede Opgave, samt at der ikke var en altfor stor Forskjel i visse Hovedinstitutioners Organisation, maatte det ansees for særdeles onffeligt, om slige mulige Uoverensstemmelser kunde fjernes eller formindskes ved Forhandlingerne mellem de fire Universiteter.

Medens det i Henhold hertil fremdeles maatte ansees for utilraadeligt, at der, forinden saadan Forhandling havde fundet Sted, fra dansk Side blev truffen Bestemmelser i den omspurgte Retning, antog Consistorium derimod, at der var Anledning for Regjeringen til at gjøre de fornødne Skridt til, at Forhandlinger mellem vort og det norske samt de 2 svenske Universiteter i den ovennævnte Retning kunde indledes, (om tilsvarende Forhandlinger med Helsingfors Universitet kunde der formentlig for Tiden ikke være Spørgsmaal). Tillige ansaa Consistorium det for at være i Sagens Interesse allerede ved denne Leilighed at paapege enkelte Retninger, i hvilke det under disse Forhandlinger kunde komme under Overveielse for vort Universitets Vedkommende at foretage Forandringer, sigtende til at fjerne nogle af de Hindringer, som kunde antages hidtil at have frembudt sig for Udviklingen af et mere omfattende academisk Samkvæmsforhold. I saa Henseende tilføjede Consistorium: 1) Efter de nu gjældende Regler kan vel Enhver, som er immatriculeret ved et fremmed Universitet, lade sig immatriculere ved vort Universitet og derigjennem erholde Adgang til at høre offentlige og private Forelæsninger, men forinden han stedes til Embedsexamen her ved Universitetet, maa han have underkastet sig den ved Bekjendtgjørelse af 20de December 1833 foreskrevne Præliminærexamen. Der kunde nu efter Consistoriums Mening ikke være Noget til Hinder for at tillade Enhver, som i Norge eller Sverrig havde underkastet sig de Prøver, som svarede til vor Afgangs- eller Afgangsexamen, der give Adgang til den academiske Borgerret, efter forudgaaet philosophisk Prøve, eller endog uden en saadan, forsaavidt han alt ved sit Lands Universitet havde underkastet sig en tilsvarende Examen, at stedes til Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet. Allerede tidligere havde man ved specielle Dispensationer givet Studerende fra Christiania Universitet en saadan Tilladelse, og der syntes at være saameget mindre Grund til at modsætte sig en Bestemmelse af det ovenanførte Indhold, som der i de senere Aar hyppigt var meddelt Dispensationer fra Bestemmelsen i Bekjendtgjørelsen af 20de December 1833 til saadanne Studerende, der andensteds havde bestaaet en Prøve, som omtrentlig svarede til vor Afgangs- eller Afgangsexamen, saaledes at Vedkommende vare blevne fritagne for at underkaste sig den ommeldte Præliminærexamen mod at absolvere den ved Bekjendtgjørelse af 7de September 1850 anordnede almindelige philosophiske Prøve. Det vilde fremdeles, mente Consistorium, kunne tillades danske Studerende for de Fags Vedkommende, der maa betragtes som sælles Videnskabsfag for de 4 Universiteter, at søge den academiske Fordannelse, som betinger Adgang til Embedsexamen, ved et eller flere Universiteter i Nabo- rigerne. 3) Muligvis kunde der ogsaa være Anledning til at vedtage, at den, som ved at tage en academisk Grad ved et af de andre Universiteter der havde erhvervet jus docendi, ligeledes skulde være berettiget til her at holde academiske Forelæsninger. En saadan Bestemmelse vilde imidlertid under de nuværende Forhold kun have Betydning ligeoverfor Christiania Universitet, medens Doctorgraden ved de svenske Universiteter, saavidt Consistorium bekjendt, ikke der medfører nogen jus

docendi, og der ſelvfølgelig ikke kunde være Spørgsmaal om at tillægge den en Birkning her, ſom den ikke medfører ved det Univerſitet, ved hvilket den er erhvervet.

Diſe og muligviſ andre lignende Foranſtaltninger vilde efter Conſiſtoriums Anſkuelse for Kjøbenhavnſ Univerſitets Bedkommende kunne komme under Overveielſe ved de eventuelle Forhandlinger mellem de fire nordiſke Univerſiteter; derimod maatte Conſiſtorium anſee flere af de i det fremkomne Lovforſlag indeholdte Beſtemmelſer for aldeles utilraadelige. Hvad ſaaledes § 1 angik, indſkrænkede Conſiſtorium ſig til den Bemærkning, at det i ſamme indeholdte Forſlag i ingen Henſeende kunde antages at ville fremkalde noget academiſk Fælleſkab mellem de nordiſke Univerſiteter; tværtimod lod det ſig forudſee, at Beſtemmelſen om, at Embedsexamen ved et af de andre Univerſiteter ſkal give Adgang til Embeder her i Riget, vilde afholde de Nordmænd og Svenſke, ſom attraaede Anſættelſe i Danmark, fra at ſtudere ved Kjøbenhavnſ Univerſitet. Paragraphens Beſtemmelſe overſaa derhoſ, at der i Sverrig ſaavel for Theologernes ſom Juristerneſ Bedkommende er anordnet forſkjellige Embedsexamina med Adgang til forſkjellige Embeder. Men ſelv afſeet herfra, antog Conſiſtorium det for utviviſomt, at Regjeringen aldrig vilde kunne give det ud af ſin Haand at beſtemme, hvilke Prøver der anſees fornødne for dem, der ſkulle anſættes i Statens Embeder.

Hvad § 2 første Punktum og Begyndelſen af andet Punktum angik, henviſte Conſiſtorium til det foran Bemærkede om norſke og ſvenſke Studenters Veretigelſe til at immatriculereſ her ved Univerſitetet og den Adgang, der formentlig kunde gives dem til at ſtedes til Univerſitetets øvrige Examina. Forſaaavidt Slutningsbeſtemmelſen i Paragraphen gif ud paa, at Nordmænd og Svenſke, efter mindſt et Aar at have ſtuderet og hørt Forelæſninger ved Kjøbenhavnſ Univerſitet, ſkulde have Adgang til detteſ Stipendier, Communitet, Regents og øvrige Beneficier, henlevede Conſiſtorium Opmærkſomheden paa, at det viſnok vilde være i Strid med de for diſe Stipendier og Beneficier til Grund liggende Foundationer, om man vilde bortgive dem til Studerende fra fremmede Lande, ſom vel ſøge deres academiſke Fordannelse ved Kjøbenhavnſ Univerſitet, men efter ſamtliche Forhold maae antages i ſin Tid at ville benytte deres academiſke Udvikling i deres Fødelands Tjeneste. Det vilde nu neppe kunne anſees tilſtedeligt, om det Offentlige i det heromhandlede Punkt vilde modificere de paa private Beſtemmelſer grundede Fundatſer, men ſelv med Henſyn til ſaadanne Stipendier, ſom have en noget forſkjellig Character, ſom Communitetſtipendiet, kunde det neppe anſees tilraadeligt at foretage en ſaadan Forandring, idet det dog i og for ſig ſyntes naturligt, at ſaadanne Midler anvendes til at fremme Videndiſkab og Studier hoſ dem, der i ſin Tid ſom Videndiſkabsmænd eller Embedsmænd nærmef vilde virke i Landets egen Interelſe. Conſiſtorium vilde ogſaa ved Bortgivelſen af Stipendier til ſaadanne fremmede Studerende i mangfoldige Tilfælde ſavne de nødvendige Forudſætninger til Bedømmelſen af deres Trang og Bærdighed. Forſaaavidt der derimod ſkulde blive Spørgsmaal om at tillade danſke Studenter at nyde de dem tillagte Stipendier ved et af de andre nordiſke Univerſiteter, da vilde vel i mange Tilfælde de fundatſmæſſige Beſtemmelſer være til Hinder for en ſaadan Anvendelſe, men der gaves dog ikke ſaa Stipendier ved Univerſitetet, ſom ere beſtemte til at nydes af danſke Studerende ved fremmede Univerſiteter, og ſom ſaaledes vilde kunne bortgives i det anførte Diemed, naar der maatte viſe ſig Trang til Underſtøttelſer af denne Art.

Den i Forſlagetſ § 3 indeholdte Beſtemmelſe om, at Enhver, ſom er Borger

ved et af de nordiske Universiteter, har lige Afgang til med samme Ret at besvare de af Kjøbenhavns Universitet udsatte Prisopgaver, maatte Consistorium ligeledes bestemt fraraade og kunde i den Henseende ganske henholde sig til hvad der om dette Punkt var udtalt i Erklæringen af 6te December 1858. Det var deri paa- vist, at de Præmier, som udsattes efter Resolution af 13de Mai 1791 og 15de Februar 1793, ikke, saaledes som Videnskabernes Selskabs Opgaver, have til Hensigt at fremkalde Arbejder af større videnskabelig Betydning, men alene skulle virke til at fremkalde selvstændig videnskabelig Stræben hos de Studerende ved Universitetet, der først uhlig eller endnu ikke have tilendebragt deres academiske Cursus. Denne Forudsætning bestemte saavel Valget af Opgaverne som Maalestøkken for Bedømmelsen, og den Omstændighed, at en Afhandling kjendtes værdig til Prisen, indeholdt ikke i og for sig en Anerkjendelse af, at der ved den var givet et nyt Bidrag til Videnskaben, men godtgjorde ordentligvis blot, at Afhandlingen efter det Udviklingstrin, der præsumeres hos Forfatteren efter hans Universitetsdannelse, af- lagde et gunstigt Vidnesbyrd om hans Kundskab, videnskabelige Stræben og Evner til videre Fremskridt. En Bestemmelse om, at Afgangen til Prisen skulde staae aaben for Enhver, som en Gang, om end for nok saa lang Tid siden, havde studeret ved vort Universitet, eller for Enhver, som er academisk Borger ved et af de nordiske Universiteter, vilde saaledes aldeles fornykke de Forudsætninger, hvorpaa de academiske Prisbelønninger hidtil have hvilet. Det kunde, som ligeledes i Erklæringen af 6te December 1858 bemærket, heller ikke sees, at der, naar Prisopgavernes ovenfor angivne Character og Hensigt fastholdtes, vilde kunne virkes til at fremkalde et mere omfattende aandeligt Samkvæmsforhold mellem de nordiske Universiteter derved, at Studerende, som ere aldeles fremmede for vort Universitet, fra deres Hjemstavn kunde tilstille vort Universitet der udarbejdede Afhandlinger, for hvis Bedømmelse man vilde mangle de fornødne Forudsætninger. Saavidt Consistorium bekjendt var det ved fremmede Universiteter en almindelig Regel, at Concurrencen til de udsatte Præmier kun staaer aaben for det paagjældende Universitets egne Studerende. Derimod vilde der, som i Erklæringen af 1858 bemærket, ikke kunne have. Noget imod, at Afgangen til at deltage i Concurrencen udvidedes til norske og svenske Studerende, som efter at være immatriculerede opholdt sig her, ja indenfor en vis Tidsgrense maaskee endog til saadanne, som efter i længere Tid, t. Ex. et Aar, at have opholdt sig her atter vare dragne bort, og en Bestemmelse i denne Retning vilde ligeledes kunne komme under Overveielse under de eventuelle Fællesforhandlinger mellem Universiteterne.

Med Hensyn til Slutningsbestemmelsen i § 3 om, at, hvis Nogen, som ikke er Student, vinder Præmien for en af Kjøbenhavns Universitet udsat Prisopgave, kan han forlange Borgerbrev ved dette med alle dertil knyttede Rettigheder, forekom den ligeledes Consistorium aldeles utilraadelig. Den stod ikke i nogen Forbindelse med Bestræbelsen for at virke til et academisk Fællesskab mellem de 4 nordiske Universiteter. Men selv bortset herfra, maatte Consistorium bestemt udtale sig imod det i samme indeholdte Princip, at en Specialitet i en vis Retning skulde kunne træde istedenfor den almindelige Fordannelse, hvorpaa Afgangs- eller Afgangsexamen skal indeholde Prøve, og henlede Opmærksomheden paa, at den Omstændighed, at en Prisbesvarelse kjendes værdig til Præmien, ikke indeholdt noget Bevis for, at Forfatteren kunde ansees for at være nogen egentlig Videnskabsmand endog blot i det paagjældende specielle Fag.

Hvad Bestemmelsen i § 4 angik, maatte Consistorium fluttelig henvide til sine Bemærkninger om den Betydning, som formentlig kunde tillægges en ved et af de andre Universtiteter erhvervet jus docendi.

Af Kirke- og Undervisningsministeriet blev der vel paa Grundlaget af de af Consistorium afgivne Erklæringer indledet Brevvevling med Udenrigsministeriet om Anliggendet, men med dette første Skridt standsede Sagen uden at føres til den af Consistorium anbefalede Forhandling imellem de forskjellige paagjældende Universtiteter.

II.

Universtitets Lærerpøster og Lærerpersonele med dertil hørende særlige Forhold for det academiske Lærersamfund.

Forstærkelse af Lærerpersonelet eller Forandringer i de enkelte Faculteters Fagkreds.

Ved det theologiske Facultet er der, ligesom i Arrækken 1849—56*), blevet holdt Forelæsninger ved Facultetet i en kortere Tid af en Privatdocent mod et Honorar af Universtitets Kasse. I Aaret 1859 indkom nemlig til Ministeriet et Andragende fra Pastor, Dr. phil. Fog om mod et passende Honorar at abjungere det theologiske Facultet for en vis Arrække, saasom 5 Aar. Facultetet udtalte sig, forsaavidt Ansøgningen var at forstaae saaledes, at Ansøgeren ønskede en Slags Embedsstilling ved Universtitet som Medlem af Facultetet, bestemt mod Andragendets Dpfyldelse paa en saadan Maade, dels fordi der, da alle Facultetets normerede Pladser vare besatte, ikke kunde erkjendes at være nogen Trang til den tilbudne Hjælp og en Abjundering, for at give en Mand Leilighed til at uddanne sig til Docent, ved den Stilling, hvori han derved blev sat til Facultetet, vilde afgive en ikke let afviselig Expectance, naar en Plads blev ledig, dels fordi der da for Tiden Intet var bekjendt om Ansøgerens særlige Dygtighed til academisk Virksomhed, og hans Embedsstilling som Præst i Hovedstaden maatte antages med hvert Aar at forøge hans Arbeide i det geistlige Embede og forringe det Krav, som Universtitet skulde kunne gjøre paa hans Tid og Kræfter. Derimod mente Facultetet, at Ansøgerens væsentligste Formaal vilde opnaaes, naar der blev tilstaaet ham et Honorar som Privatdocent i det theologiske Facultet. At aabne en saadan Afgang til academisk Virksomhed fandt Facultetet meget ønskeligt under vore Forhold, forsaavidt Tilbudet, som i det foreliggende Tilfælde, fremkom fra en Mand i geistlig Stilling, der havde erhvervet sig Agtelse blandt Videnskabens Dyrkere. Thi, efter Facultetets Skjønne, vilde der neppe gives noget bedre Middel til at vække en mere alsidig Interesse og til at imødekomme den forskjellige Trang, især under Tidens modsatte theologiske Retninger, end at tilskynde og understøtte den Dygtighed, der maatte være tilstede, til at udvikle sig ved Siden af Universtitets beffittede Lærere, ganske efter egen Tilbøielighed, efter den Forberedelse, der i særlig Retning var erhvervet, og uden at være bundet ved det foreskrevne Cursus. Thi det fulgte af

*) See „Mebbel.“ om Univ. 1849—56, S. 252.

en Privatdocents eiendommelige Frihed, at Valget af Forelæsninger ganske maatte overlades til ham selv.

Consistorium fandt vel nogen Betænkelighed ved at gaae ind paa den saaledes foreslaaede extraordinære Foranstaltning, men troede dog, i Betragtning af Facultetets bestemte Anbefaling, at burde indstille Pastor, Dr. Fog til en aarlig Understøttelse af 400 Rd., foreløbig i to Aar, mod at han forpligtedes til at holde en Forelæsning i hvert Semester.

Efterat Ministeriet, i Overensstemmelse med det saaledes Yttrede, havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling, blev det ved allerhøieste Resolution af 10de Juli 1859 allernaadigst bifaldet, at der maatte tilstaaes residerende Cappellan, Dr. phil. Fog et Honorar af 500 Rd. aarlig i to Aar af Universitetets Reserverfonds disponible Renter for som Privatdocent at holde Forelæsninger ved Universitetet, mod at han forpligtedes til at holde en Forelæsning i ethvert Semester.

Efter de to Aars Forløb ønskede Dr. Fog ikke Functionen fornyet, og hans Virksomhed som Privatdocent ophørte saaledes.

Omtrent samtidig med den omtalte Foranstaltning blev der meddelt en anden lærd Theolog en særlig Tilladelse til som Privatdocent at holde theologiske Forelæsninger. Pastor, Dr. phil. F. Hammerich indgav nemlig et Andragende om Tilladelse til at holde theologiske Forelæsninger, navnlig over Kirkehistorien. Det theologiske Facultet anbefalede Ansøgningen og begrundede sin Anbefaling paa, at Ansøgeren, der maatte regnes blandt Landets Videnskabsmand, havde beklædt geistligt Embede i en Række af Aar og benyttet sin Ret som Privatdocent i det filosofiske Facultet til at holde Forelæsninger over Emner, der mere eller mindre berørte Kirkens Lære og Historie, ligesom Facultetet overhovedet maatte ansee det for ønskeligt, at Privatdocenter optraadte ved Universitetet, og i det foreliggende Tilfælde for heldigt, at Ansøgeren agtede at foredrage Kirkehistorien, over hvilken der paa Grund af den vedkommende Facultetsdocents Sygdom i nogen Tid ikke var bleven læst. Da Consistorium sluttede sig til denne Erklæring, blev den begjærede Tilladelse Pastor, Dr. phil. F. Hammerich meddelt af Ministeriet ved Skrivelse af 12te Januar 1859 (til Consistorium).

Denne Tilladelse blev imidlertid, i Anledning af en kort efter indtruffen Vacance i det theologiske Facultet, afløst af Pastor Hammerichs Beskikkelse, ved Kongelig Resolution af 19de Mai s. A., til Professor i Theologien ved Universitetet, ved hvilken det, ligesom det i sin Tid var skeet med Professor Hagen*), blev paalagt ham uden særlig Gødtgjørelse at vejlede de Studerende i Læsningen af de latinske Kirkefædre og som Examinator eller Censor tage Del i den ved allerhøieste Resolution af 17de December 1849 anordnede Prøve i det latinske Sprog for de theologiske Studerende.

For det rets- og statsvidenskabelige Facultets Vedkommende har der i hele Tidsløbet 1857—63 været antaget Docenter paa et vist Aaremaal til at besørge Forelæsninger over de til den slesvigiske Ret henhørende Di-

*) See „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56 S. 252.

sci-pliner. Efterat Etatsraad Krieger havde forladt Univerfitetet*), bleve Forelæsningerne over fiesvigff Ret holdte, dels af Profeflor extraordinarius i fiesvigff Ret, Dr. jur. Schütze, dels, fom et midlertidigt overdraget Hverv, af Fuldmægtig Cand. jur. F. J. Larsen, hvis Functionstid, oprindelig ved Kongelig Resolution af 23de Juni 1856 bestemt til 3 Aar fra 23de August 1856 at regne, ved senere allerhøieste Resolutioner af 18de Juli 1859 og 24de Juli 1862 blev forlænget, hver Gang paa samme Aaremaal. Ved denne Ordning havde Fuldmægtig Larsen kun besørget en Del af en Docents fulde Forretninger. Da Forelæfningernes Besørgelse imidlertid krævede to Docenters fulde Virksomhed, havde der siden Etatsraad Kriegers Afgang været følt et Savn, fom maatte afhjælpes. Til denne Hensigt blev det, efter Ministeriets allerunderdanigste Indstilling, ved Kongelig Resolution af 16de December 1859 allernaadigst tilladt, at det maatte overdrages Cancellist under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig C. G. Holdt for et Tidrum af 3 Aar, fra 1ste Februar 1860 at regne, at holde offentlige Forelæfninger over de til den fiesvigff Ret hørende Discipliner mod et Honorar af 600 Rd. aarlig, at afholde af den ledige Lønning for det yngste Profeflorat i det rets- og statsvidenskabelige Facultet. Under 28de November 1861 blev Fuldmægtig Holdt efter Profeflor, Etatsraad Bornemanns Død af Ministeriet constitueret til at fungere fom Profeflor, og da han af denne Aarsag ikke længer kunde udføre det ham overdragne særlige Docenthverv, blev det, efter Ministeriets allerunderdanigste Forestilling, ved Kongelig Resolution af 31te Januar 1862 allernaadigst tilladt, at det maatte overdrages Contorchef under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, Cancelliraad Juel, foreløbig paa et Aar, at holde de tidligere af constitueret Prof. Holdt besørgede Forelæfninger over de til den fiesvigff Ret hørende Discipliner, ligeledes mod et Honorar af 600 Rd., hvoraf 500 Rd. blev at udrede af de ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet uanvendte Lønningsbeløb og Næsten, 100 Rd., af den under Univerfitetets Budget til videnskabelige Formaalss Fremme bevilgede Sum.

For det lægevidenskabelige Facultets Vedkommende bliver at berette om en Deling af det ved Profeflor, Etatsraad Ottos Afgang ledigblevne Profeflorat i Pharmacologi og foreniff Medicin i to extraordinære Docentposter.

Bestyrelsen for „den pharmaceutiske Forening i Kjøbenhavn“ indgav under 19de April 1862, i Anledning af den i samme Aar ved Etatsraad, Prof. Ottos Afgang forestaaende Vacance i den pharmacologiske Lærerpofl ved det lægevidenskabelige Facultet, et Andragende til Kirke- og Underviisningsministeriet om, at der maatte blive oprettet en Lærerpofl i Pharmaci, og at denne efter Concurrence maatte blive besat med en practiff og theoretiff uddannet Pharmaceut. Hermed tilfigtedes afhjulpet det formentlig allerede længe af Pharmaceuterne følte Savn af en grundig Veiledning i Pharmacognofi, afsæflet efter de Krav, fom Pharmacien med Nette kunde og burde stille til en faadan. til hvilken Mangel den væsentligste Grund havde maattet søges i den Omstændighed, at denne Veiledning havde været fælles for de medicinske og pharmaceutiske Studerende.

*) See herom og om de tidligere trufne Foranstaltninger til Forelæfninger over fiesvigff Ret „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 253—255.

Fremdeles indkom der under 2den Mai s. A. et Andragende i samme Retning til Ministeriet fra Directionen for Danmarks Apothekerforening om, at det enten ved den pharmacologiske Lærerpostens Besættelse i det medicinske Facultet maatte paalægges Docenten at holde særskilte, efter Pharmaceuternes Lørdagsforelæsnings, eller at der maatte oprettes en særegen Lærerpost i Pharmacognosi for Pharmaceuter i Forbindelse med pharmaceutisk Chemi, saaledes at denne Post helst fik Plads i det medicinske Facultet, eller at i modsat Fald Tilfaldet med denne Post ikke blev overdraget til noget andet Facultet eller til nogen af de bestaaende Lærestifter, men enten til det Kongelige Sundhedscollegium eller en særegen Commission.

Det lægevidenskabelige Facultet, hvis Erklæring Ministeriet indhentebe over disse Andragender, bemærkede, at ved denne Leilighed syntes Tidspunktet at være kommet, da en Forandring burde skee med den ledige Docentpost i Pharmacologi og medicina forensis, idet ikke blot Undervisningen i den forenske Medicin burde skilles fra den, men selve Pharmacologien burde doceres saaledes ved Universitetet, at dens ene Del, Pharmacodynamiken, der angaaer Medicamenternes Virkninger og Anvendelse paa den syge Organisme, overtoges af en Docent i det medicinske Facultet, og dens anden ulige omfangsrigere Del, Pharmacognosien, som omhandler Medicamenternes Naturhistorie, Egenskaber og Tilberedelsesmaade, foretoges saaledes, at den navnlig nærmest kunde fyldestgjøre de pharmaceutiske Studerendes Fordringer. Dette Sidste havde hidtil ikke kunnet være Tilfældet, da Docenten i Pharmacologi havde maattet tage Hensyn baade til de medicinske Studerende, der hverken have Trang til eller væsentlig Fordel af Pharmacognosien i dens hele Udstrækning, og til de pharmaceutiske Studerende, der gjøre Krav paa en saadan Underviisning saavel i egentlig pharmacognostisk, som fysisk, kemisk, botanisk og practisk pharmaceutisk Retning, som en Læges almindelige medicinske Fordannelse umulig, selv med den største Flid, sætter ham istand til at tilfredsstille. Derved kunde Docenten, som Erfaringen har lært, ikke undgaae efterhaanden at geraade i en stæv og mislig Stilling, saavel til de medicinske, som til de pharmaceutiske Studerende. Dertil kom, at Pharmaciaen i de sidste 30—40 Aar havde taget et saa stort Opsving i videnskabelig Henseende, at den nu med fuld Ret havde Krav paa en særegen Repræsentant, baade i theoretisk og practisk Henseende, og da den stod i nærmere Forbindelse med de andre Naturvidenskaber end med Medicinen, forekom det Facultetet, at Docenten burde have sin Plads i det naturvidenskabelige og ikke i det medicinske Facultet.

Følgende heraf foreslog Facultetet:

1) at der i det naturvidenskabelige Facultet søges oprettet en særegen Docentpost i Pharmacognosi i Forbindelse med den øvrige Pharmacia, til hvilken de medicinske Studerende vilde blive at henvise og for hvilke det altsaa maatte paalægges Docenten at holde et særegent, til deres Krav afsættet Cursus. Examinationen i Pharmacognosi af disse Studerende kunde da ogsaa passende skee ved den medicinske Forberedelsesexamen.

2) At Undervisningen i Pharmacodynamik henlægges under Lærerfaget i den medicinske Klinik, hvor den bedste Leilighed er givet til practisk at prøve og demonstrere Medicamentvirkningen, hvorfor det ogsaa maatte blive at paalægge den efter den da forestaaende Concurrance udnævnte Docent at docere denne Disciplin, og

3) at den vacant blivende Docentpost i det medicinske Facultet fortrinnsvis kommer til at omfatte den saakaldte Statslægevidenskab i dens hele Omfang d. e. den forensiske Medicin og saavel den offentlige som den private Hygieine, der alt i længere Tid har gjort velfortjent Krad paa Undervisning.

Alle Facultetets Medlemmer vare enige i Forslaget's 1ste Punkt, hvorimod 2 af Medlemmerne, Stein og Saxtorph, yttrede en afvigende Anskuelse om de to andre Punkter.

Prof. Stein tiltraadte de tvende første Indstillingspunkter, men kunde ikke dele den Opfattelse, der laa til Grund for det 3die Indstillingspunkt, som gik ud paa en Combination af Statslægevidenskaben med Hygieinen, som Gjenstand for en egen Docentvirksomhed i det lægevidenskabelige Facultet. Den saakaldte Statslægevidenskab eller forensiske Medicin kunde han ikke betragte som et selvstændigt Videnskabsfag, men derimod som en Anvendelse af Lægevidenskabens forskjellige Discipliner til Lægeffjøn i forekommende Retsspørgsmaal. Det forekom ham nu klart, at den, der i Stikkelse af Universitetslærer skulde være en værdig Repræsentant for den forensiske Medicin, tillige maatte være det for samtlige Lægevidenskabens Discipliner; men en saadan Ferbring kunde ikke stilles til en enkelt Mand, men kun til et Samfund, der ved sin Sammensmeltning virkelig repræsenterede Lægevidenskabens forskjellige Fag og saaledes kunde være en gyldig Autoritet i legale Spørgsmaal. En saadan Repræsentation kunde nu findes i det samlede lægevidenskabelige Facultet, i det Kongelige medicinske Selskab, eller maaskee endnu bedre i det Kongelige Sundhedsscollegium, som allerede benyttedes af Staten som høieste Instans i alle vigtigere legale Spørgsmaal, til hvis Besvarelse udtræves Lægeffjøn. Det syntes ham, at Universitetet havde gjort nok for de Studerende med Hensyn til den forensiske Medicin ved at give dem Leilighed til at erhverve grundige Kundskaber i Lægevidenskabens samtlige Discipliner, saa at Benyttelsen af disse under forekommende Retsspørgsmaal kunde overlades til Bedkommendes egen Tænksomhed, efter et Selvstudium i denne Retning. Men vilde man ogsaa i denne Henseende gjøre noget mere end at henvise til en god Haandbog, da maatte Tanken naturligt henledes paa Stadsråden, der er Medlem af Sundhedsscollegiet og ex officio udfører alle legale Obductioner og Undersøgelser, og det turde ikke betvivles, at de medicinske Candidater netop ad denne Vej vilde finde den bedste Leilighed til at blive fortrolige med den passende Form for et retsligt Skjøn og tillige erholde den nødvendige Øvelse i legale Obductioner og tilhørende kemiske Analyser og andre Undersøgelser. Hvad den anden Gjenstand for den paatænkte Docents Virksomhed, Hygieinen, angik, da anerkjendte Prof. Stein villig dens store Betydning for Staten og Samfundsforsholdene; men ogsaa den havde allerede sin Repræsentation i det Kongelige Sundhedsscollegium og den trængte formentlig mere til en kraftig Administration, end til en egen Docent.

Foraa vidt man vilde imødegaae disse Bemærkninger ved maaskee at henvise til andre Landes Exempel, hvor den forensiske Medicin kunde have særegne Docenter, maatte Prof. Stein hertil blot bemærke, at hvad der passer i et større Land med rige Midler, ikke altid var at anbefale i et mindre. Og saalænge der endnu ikke fandtes egne Docenter i det lægevidenskabelige Facultet for flere vigtige Discipliner, saasom Hætopathologien og Syphilis, maatte en saadan alene for Medicina forensis og Hygieinen anses som en Luxusartikel.

Profesfor Sartorph bemærkede, at, naar han underskrev de foregaaende Bemærkninger af Prof. Stein, var dermed ikke udtrykt det Ønske, at den vacante Post aldeles ikke skulde besættes. Det var heller ikke hans Mening, at den legale Medicin aldeles skulde udsettes af de Læregjenstande, som høre til det medicinske Facultet. Men den Forandring, der ved Postens nye Besættelse burde søges tilveiebragt, var vistnok den af alle Parter ønskede Afskillelse imellem de pharmaceutiske og medicinske Studerendes Undervisning.

Derimod kunde Profesfor Sartorph aldeles ikke gaae ind paa det Hensigtsmæssige i, at for de medicinske Studerende Kundskaben i Pharmacologi dels henlægges til et andet Facultet, dels indbefattes under den medicinske Klinik. Ivertimod troede han, at denne Deling vilde være til Skade for de vordende Læger. Naar de nemlig i de første Studereaar modtogte Undervisning i Pharmacognosi og examineredes deri ved Forberedelsesexamen paa samme Tid som i de andre Vividensskaber, Zoologi, Botanik o. s. v., da vilde de Kundskaber, som de havde opnaaet, for en stor Del henlægges i den øvrige Studeretid og tildels være forglemte, naar de ved Klinikken skulde lære at anvende Lægemidler, medens de derimod, ved af en medicinsk Docent i Pharmacologi at modtage Undervisning samtidig i Medicamenternes Natur, Virkning og Anvendelse, vilde faae et samlet og klarere Billede af denne Videnskab. Et andet Punkt var heller ikke at oversee ved Flertallets Forslag, nemlig at den kliniske Docent maaskee kunde høre til de Læger, der ikke vilde prøve at helbrede Sygdommen ved Medicamenter, hos hvem altsaa de Studerende ikke kunde lære Anvendelsen af Medicamenter.

Profesfor Sartorph kunde derfor ikke sjonne rettere end, at den daværende Ordning af Fagene (med den omtalte Afskillelse af de pharmaceutiske Studerendes Undervisning) var heldigere end den af Flertallet foreslaaede, og forment, at den tilkommende Docent maatte ansættes ligesom tidligere i „Pharmacologi“ og legal Medicin. Han vilde altsaa komme til at foredrage Læren om Medicamenterne, betragtede fra Lægens Standpunkt, deres Egenskaber, deres Indvirkning paa den syge og sunde Organisme, deres Anvendelse, Combination o. s. v., dernæst Læren om Gifterne, der jo for største Delen tillige ere Medicamenter, og endelig som noget mere Underordnet give de Studerende Oplysninger om, hvilke Spørgsmaal Lægen hyppigst kaldes til at besvare i juridiske Tilfælde, samt hvorledes saadanne Besvarelser skulle affattes. At ansætte en særegen Docent alene i medicina forensis og Hygieinen antog han med Prof. Stein for at være altfor ødselt.

Mod det saaledes afgivne Separatvotum bemærkede Flertallet af Facultetet: Den forensiske Medicin maa opfattes som Læren om alle de særegne Vegems- og Sindstilstande hos Mennesket, der have særlig Betydning for Retshjoldene i Staten, om disse Tilstandes Erkjendelse i de concrete Tilfælde og om Maaden til i Overensstemmelse med de bestaaende Love at tydeliggjøre dem for Dommernes juridiske Betragtning. Om nu end flere af disse Tilstande fra andre Synspunkter tildels kunne siges at doceres i de andre medicinske Discipliner, saa gjælder dog dette ingenlunde om de fleste og mindst om de for Undersøgelsen vanskeligste af dem, saasom: de forskjellige Dødsmaader, Læren om Gifterne, Drab, Foster- og Barnemord, Tiltregnelighed, Lungeproven og de øvrige Undersøgelser i Henseende til et Barns Liv efter Fødslens, Tegnene paa Døden og Tiden naar denne maa antages at være indtraadt o. s. v.

Det er netop den forensiske Medicins Opgave under Tiet at samle Alt, hvad der er nødvendigt til Lægekunsten, hvilket er saameget vigtigere, som det retslige Synspunkt aldrig tages i Betragtning i de andre Discipliner og disse Hensyn heller ikke paaligge de forskjellige Docenter. Ogsaa Criminallovgivningens Aand maa medicina forensis søge at opfatte, og paaagte de almindelige Retgrundfætningers rette Jagtagelse ved Lovbestemmelser om Menneskets naturlige fysiske Forhold. Medicina forensis har derfor ikke blot et stort og betydningsfuldt og selvstændigt videnskabeligt Omraade, men dertil en gammel og meget rig Literatur, og ved Chemiens og Mikroskopiens overordentlige Fremstrid i de senere Decennier har den vundet en Tilvæxt i Undersøgelseretninger og Undersøgelsesmomenter, der ere blevne af største Vigtighed for Resultaternes Bevisghed.

Forelæsninger over medicina forensis med tilhørende Øvelser, saavel skriftlige som analytisk-chemiske og forensisk-anatomiske, maatte derfor ansees for uundværlige ved en Lærestiftelse, hvor Embedslægerne og navnlig Fysici o: de overordnede Retslæger skulde have deres Dannelse, og ved alle velordnede medicinske Faculteter er den derfor ogsaa blevet anvist et særegt Lærefag. Henvisning til Sundhedscollegiet eller Stadslægen maatte blive uden al Betydning for Spørgsmaalet om Undervisningens Løb.

Med Hensyn til Hygieinen, hvis store Betydning for Staten og Samfundsforholdene selv i Separatbetømmet blev indrømmet, bemærkedes sluttelig, at den kun forsaavidt kunde siges at have en Repræsentation i Sundhedscollegiet og Stadslægen, som disse skulde vaage over og sørge for dens Udførelse, men med Undervisningen deri havde de Intet at gjøre.

Efter Consistoriums Begjæring afgav det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet sin Erklæring om det lægevidenskabelige Facultets Forslag. Apothekerforeningens og den pharmaceutiske Forenings Bestræbelser forekom det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet at gaae, om end maasse ubevidst, ud paa at danne et særegt pharmaceutisk Institut ved Kjøbenhavns Universitet. Men disse Bestræbelser havde sikkert deres Rod i en Misfjendelse af en velordnet videnskabelig Undervisnings Væsen og Character. Hvis man vilde følge Andragernes Opfattelse, saa skulde Pharmaceuterne ikke kunne lære Botanik med andre Studerende eller Pharmacognosi med Medicinerne, men maatte behøve deres egen Botanik og deres egen Pharmacognosi, som tilmed maatte foredrages af en Pharmaceut, og ligeledes maatte de have deres egen pharmaceutisk-analytiske Chemi. Ved saadanne Forandringer skulde den pharmaceutiske Undervisning, som nu ikke tilfredsstillende Apothekerforeningens Fordringer, komme til at give bedre Resultater. Facultetet maatte først i Almindelighed erklære sig imod en saadan Retning, hvorefter enhver Undervisning ved Forelæsning og Øvelser skulde nøiagtig tilklippes indtil den yderste Detail efter Tilhørernes særlige Behov, hvorved Intet vilde blive overladt til Selvstudium, Intet anspore til selvstændig videnskabelig Virksomhed. Der udtalte sig i disse Bestræbelser en vis Frygt for, at den Studerende skal lære det Allermindste ud over det, som fra et vist begrændset Standpunkt maatte findes absolut nødvendigt for ham. Facultetet kunde ikke dele en saadan Frygt, men maatte langt snarere vende Forholdet om og udtale sin Frygt for, at der med en saa vidt gaaende Specialisering af Undervisningen vilde forbinde sig væsentlige Tab; thi den Pharmaceut, der ikke vilde forstaae selvstændig at støtte sig til det almenviden-

fabelige Grundlag for sin Videnskab, vilde let staae hjælpeløs ligeoverfor alle Ovførelser af en mere almindelig Natur end de, der foreligger i hans Collegiehefter. Naar derimod f. Ex. en Pharmaceut havde ordentlig studeret og indøvet den analytiske Chemi (baade den uorganiske og den organiske), saa syntes det ikke nødvendigt at give ham en speciel pharmaceutisk analytisk Chemi; han kunde let selv sætte sig ind i det Giendommelige ved denne Afdeling og tilegne sig, hvad den almindelige Fremstilling af den analytiske Chemi maatte lade staae uberørt i den Henseende. Der syntes derfor heller ikke at være nogen Nødvendighed af to Rækker pharmacologiske Forelæsninger, en for Medicinere og en for Pharmaceuter; naar Forelæsningen kun var god, ledende og vækkende, saa var der ingen Ulykke i, at den vordende Apotheker lærer Noget om Medicamenternes Virkning og at den vordende Læge bliver bedre bekendt med Medicamenternes Kjendtegn og øvrige chemiske Egenskaber. Men for Universitetet vilde en saadan Firdeling af Videnskaben blive aldeles uoverkommelig i økonomisk Henseende, og de Studerende vilde kun blive systematisk oplærte i Ensidighed. Ved Siden af disse Bemærkninger om Sagen i dens Almindelighed maatte Facultetet endnu kun henlede Opmærksomheden paa, hvad der syntes at fremgaae af Klagerne, at det mindre heldige Resultat af Pharmaceuternes Studium for Videnskabens skyld maatte søges i deres ringe Forkundskaber og i den korte Tid, hvori de vilde have deres Studier fulbendte, en Regel, hvorfra der forresten gaves hæderlige Undtagelser.

Om den særligt foreliggende Sag angaaende den nye Docentpost mente, som ovenfor berørt, Flertallet i det lægevidenskabelige Facultet, at Lægernes og Pharmaceuternes Undervisning i Pharmacognosi burde adskilles, og ønskede derfor Docentposten i Pharmacologi delt, saaledes at Pharmacodynamiken blev henlagt under Lærersfaget i den medicinske Klinik, medens Pharmacognosien skulde foredrages af en særskilt Docent under det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet. Derimod vilde et Mindretal i det lægevidenskabelige Facultet (Profesor Sartorph), at denne Adskillelse i Undervisningen i Pharmacognosi vel burde finde Sted, men at denne for Lægerne ikke burde stilles fra Pharmacodynamiken. Det hele lægevidenskabelige Facultet var saaledes enigt i, at der over Pharmacognosien burde holdes to Rækker Forelæsninger, for Læger og for Pharmaceuter. Uagtet nu det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet ikke ansaa dette for aldeles nødvendigt, kunde det dog paa den anden Side ikke finde nogen Betænkelighed ved at tiltræde dette af hele det lægevidenskabelige Facultet fremsatte Forslag, men det maatte fastholde, at dertil var det simpleste Middel, at Docenten i Pharmacologi (som aabenbart i intet Tilfælde kunde nøies med „en Læges almindelige Fordømmelse“) forpligtedes til at holde de to Rækker Forelæsninger, den ene for Læger over den samlede Pharmacologi, den anden for Pharmaceuter over Pharmacognosi alene. Ansattes derimod en Pharmaceut uden medicinsk Examen i det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet som Lærer i Pharmacognosi for Medicinere, saa vilde disse rimeligvis snart fremsætte stærke og velbegrundede Klager over, at en Docent, som ikke selv var Læge, skulde bestemme Pharmacognosiens væsentlige Omraade for de vordende Læger. Og til samme Tid vilde det neppe heller mangle paa Klager over, at den pharmacodynamiske Undervisning var henlagt ikke til een, men til flere Docenter i Klinik.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt den daværende Forbindelse imellem

Pharmacologi og medicina forensis burde vedblive, maatte Facultetet tiltræde Mindretallets Erklæring. Som det lægevidenskabelige Facultets Flertal udtrykkelig havde udtalt i sin Betænkning, behøvedes der til at holde Foredrag og lede Døvelser i medicina forensis grundigt Kjenndskab til de Fremskridt, man har gjort baade i den analytiske Chemi og i Mikroskopets Anvendelse. Men da netop Pharmacognosiens Studium gjorde Færdning paa den samme Kundskab, saa syntes den da værende Forening af disse Fag at burde vedligeholdes.

Under denne Forudsætning maatte det lægevidenskabelige Facultets Udtalelse om, at „Pharmacien i de sidste 30—40 Aar har taget et saa stort Opsving i videnskabelig Henseende, at den nu med fuld Ret har Krav paa en særegen Repræsentant baade i theoretisk og i practisk Henseende“, vistnok kun give Anledning til det Spørgsmaal, om der ved Universitetet bør holdes flere eller mere specielle Forelæsnings over enkelte Dele af Chemien end nu og om ikke dertil en ny Docent i dette Fag var nødvendig. Facultetet maatte i denne Henseende erklære, at det var aldeles uoverkommeligt for en enkelt Universitetslærer i Chemi, som tillige er Bestyrer af et stort og stærkt benyttet Laboratorium, ved Siden af Laboratorieøvelserne og de regelmæssige Forelæsnings over uorganisk og organisk Chemi for Læger, som begynde hvert Efteraar og fortsættes igjennem begge Halvaar, at tilfredsstille de forskjellige Fordringer om specielle Forelæsnings og særegne Undersøgelser, f. Ex. i physiologisk-chemisk Retning, som Chemiens raske Fremskridt og udbredte practiske Anvendelse efterhaanden fremkalde. Der syntes saaledes at være god Grund til at benytte den ved Universitetets Normalbudget antagne Bestemmelse, at der kan ansættes Lectorer i Botanik, Chemi, Mineralogi, Physik og Zoologi foruden de normerede Professorer.

Efter det saaledes Udviklede maatte det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet erklære sig for:

1) at den ledige Docentpost i Pharmacologi besattes som tidligere, kun med den Bestemmelse, at vedkommende Docent forpligtedes til at holde særskilte Forelæsnings over Pharmacognosi for Pharmaceuterne;

2) at der ansattes en Lector i Chemi med Forpligtelse til at holde Forelæsnings over Læren om Præparationer af de i Apothekerne benyttede Stoffer (pharmaceutisk Chemi) og Biochemi samt iøvrigt læse over almindelig Chemi og deltage i de forskjellige Examina, naar det behøves.

Som Sagen saaledes forelaa, opfordrede Consistorium de tvende Faculteter til enten in pleno eller ved Delegerede at conferere om de fra de forskjellige Sider fremkomne Forslag. Denne Forhandling fandt Sted i et Udvalg af 3 Medlemmer fra hvert Facultet (Stein, Leby og Bungen, Forchhammer, Scharling og Steen).

Alle dette Udvalgs Medlemmer vare enige om, at der kunde være Anledning til at foretage en Adskillelse af Medicinernes og Pharmaceuternes Undervisning i Pharmacologi, baade paa Grund af det noget forskjellige Omfang, hvori Faget burde doceres for disse to Klasser af Studerende, og paa Grund af disses forskjellige Standpunkt. Udvalget indstillede derfor, at der foranstaltedes særskilte Forelæsnings over Pharmacologi afholdte for Medicinere og for Pharmaceuter.

Ligeledes kom hele Udvalget til det Resultat at burde indstille, at der ikke

oprettedes noget Professorat i Pharmacognosi i det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Med Hensyn til denne Indstillings Begrundelse delte Udvalget sig i to Dele.

Forchhammer, Scharling og Steen antog ikke, at Pharmacognosien har den almenvidenskabelige Character, som ubestridelig tilkommer de andre Naturvidenskabers Grene, der ligge under det Facultet, hvortil de hørte, idet dens Formaal var ganske specielt at anvende disse Videnskabers Lærdomme til Løsningen af en bestemt practisk Opgave. Physiken, Chemien, Botaniken og flere danne de Grundvidenskaber, hvorpaa mere eller mindre støtte sig alle de Videnskaber, som behøve Kundskab til Naturen, ja de ere endog uundværlige for saa godt som al technisk Virksomhed, af indgribende Indflydelse paa mangfoldige Livets Forhold. Pharmacognosien derimod er blot en ganske speciel technisk Anvendelse af disse Grundvidenskaber, den arbejder alene i Medicinens og Pharmaciens Tjeneste og griber saaledes kun ind i en ganske enkelt Side af den menneskelige Virksomhed. Konsekvensen af Pharmacognosiens Optagelse i det naturvidenskabelige Facultet kunde let blive, at der under samme ogsaa burde ansættes Lærere i den techniske Chemies enkelte Afsnit, i Vandbygningsfaget, i technisk Mechanik m. m., hvilke alle vare henlagte til vedkommende techniske Skoler som Bi- eller Hovedfag. Paa samme Maade burde Pharmacognosien, der ganske har Characteren af et Bifag til Medicinen, forblive under det lægevidenskabelige Facultet, i Overensstemmelse med den Ordning, som iøvrigt findes Sted ved Universitetet og ved de allerfleste Universiteter, ligesom f. Ex. Tilfældet er med Undervisningen i komparativ Anatomi og medicina forensis, ligesom endvidere Undervisningen i patristisk Latin og det nye Testaments Græsk ligger under det theologiske Facultet og ikke under det filosofiske. Dertil kom, at disse Medlemmer af Udvalget ikke ganske kunde tilegne sig den Opfattelse af Pharmacodynamikens og Pharmacognosiens indbyrdes Stilling, hvorefter Docenten i det sidste Fag skulde kunne ganske undvære lægevidenskabelig Fordannelse og dog bestemme dette Fags meget væsentlige Omraade og Betydning i Lægernes Uddannelse, ja de heldede endog saa stærkt til den modsatte Side, at de trods den dybere Indsigt, som det lægevidenskabelige Facultets Flertal maatte have heri, dog ikke havde kunnet indse det Ønskelige i, at Pharmacognosien og Pharmacodynamiken henlagdes under forskellige Lærestole. Men da dette Spørgsmaal nærmest angik Ordningen af den lægevidenskabelige Undervisning, saa berørte de ikke dette for at medarbejde Bestræbelserne for at fremkalde en saadan Adskillelse, men nævnte det ene og alene som Motiv for dem til at fraraade Oprettelsen af en særegen Docentpost i Pharmacognosi under det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet, hvortil efter Alles Mening Pharmacodynamiken i intet Tilfælde kunde komme til at høre.

De medicinske Medlemmer af Udvalget saae sig foranledigede til at opgive den Tanke, at en Docentpost i Pharmaci kunde optages i det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet, i Hensyn til det reiste Princip, hvorefter kun Hovedfagene med almenvidenskabelig Character og ikke de specielle techniske Anvendelser af disse kunde anses berettigede til at repræsenteres i denne Afdeling af Universitetet. Derimod troede disse Medlemmer af Udvalget ikke at kunne miskende Berettigelsen af Pharmaceuternes Krav paa en tilsvarende Undervisning i begge de nævnte Retninger, og i denne Henseende maatte de vedblivende betragte Forbindelsen af Pharmacognosi og Pharmacehemi som den heldigste Combination, naar den kun kunde finde sin Plads ved en af de offentlige Lærestalter. I modsat Fald maatte

vel Undervisningen i Pharmacognosi som før blide henvist til det medicinske Facultet, og dette maatte herefter tage under fornøjet Overveelse, hvorledes dette Fag kunde erholde sin Docent i Forening med de medicinske Studerende og dog med separate Cursus, efter en passende Organisationsplan. Med Hensyn til det sidste Fag, Pharmacochemi, vilde Spørgsmaalet vel indtil videre staae aabent, og ved yderligere Udvikling af den kemiske Undervisning, om ikke ved Universitetet, saa mulig ved den polytechniske Skole, vilde dette Krav maaskee senere see Hyldest i en til Forbringerne passende Udstrækning.

Consistorium maatte i det Hele slutte sig til hvad der var yttret af det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet og Professor Saxtorph i det lægevidenskabelige Facultet, og være enig i, at Pharmacognosien ikke har den almenvidenskabelige Character, der ubestridelig tilkommer de andre Naturvidenskabers Ørene, som have Lærestole ved det førstnævnte Facultet, og at Consequentsen af Pharmacognosiens Optagelse som særligt Lærefag i samme vilde føre til at oprette Lærestole for flere andre specielle tekniske Anvendelser af de almindelige Naturvidenskaber. Ligeledes syntes det Consistorium at maatte billiges, at Pharmacognosien, der ganske har Character af et Bisfag til Lægevidenskaben, forbliver under det lægevidenskabelige Facultet, hvorhos det ogsaa forekom Consistorium at være mindre naturligt at adskille Undervisningen i Pharmacognosi og Pharmacodynamik. So mere det overhovedet erkjendtes, at der er en inderlig Forbindelse mellem Medicinen og Naturvidenskaberne, og at Lægevidenskaben netop trænger til en Udvidelse af de naturvidenskabelige Apparater i sit specielle Diemed, desto mindre stemmede det med Forholdets Natur at sjerne Pharmacognosien fra Facultetet. Hvad Prof. Steins Forslag angik om at henlægge Undervisningen i medicina forensis til Stadslægen, da kunde Consistorium ikke tilraade dette; efter den Forbindelse der var oplyst at være mellem dette Fag og Lægevidenskabens forskjellige Ørene, og da medicina forensis ikke mindre end Pharmacognosien gjorde Fordring paa Kjendskab til Læren om Gifterne, den analytiske Chemi og Mikroskopets Anvendelse, syntes der at være god Grund til at bevare den nuværende Forbindelse mellem Pharmacologien og medicina forensis.

I Henhold til Ovenstaaende kunde Consistorium altsaa ikke tiltræde det fra Flertallet i det medicinske Facultet fremkomne Forslag, men indstillede, at der ved det lægevidenskabelige Facultet fremdeles maatte vedblive at være en Lærestol for Pharmacologi og medicina forensis i Forening, og at det blev paalagt den, som bestiktedes til denne Post, at holde særlige Forelæsninger over Pharmacognosien for de medicinske Studerende og Pharmaceuterne.

Efter at have modtaget disse Erklæringer tilkjendegav Ministeriet under 11te August 1863 det lægevidenskabelige Facultet, at det ansaaes for rigtigst, at der, ligesom hidtil, ved Facultetet blev ansat en Professor til at docere saavel Pharmacologi som medicina forensis, dog med Forpligtelse for ham til at holde særskilte Forelæsninger for de medicinske og pharmaceutiske Studerende, og begjærede sig tillige Facultetets Yttringer om Postens Besættelse. I Gjensvar herpaa foreslog Facultetet under 21de October næstefter en midlertidig Ordning af Undervisningen i de Statsraad Otto tidligere underlagte Lærefag i Pharmacologi og Retslægevidenskab, som gik ud paa, at der istedenfor den ene, begge Fagene omfattende, Professorpost maatte oprettes to extraordinære Docentposter, den ene for Pharmacologi og den anden for Retslægevidenskab

og Hygieinen. Derhos paapegede Facultetet Bigtigheden af, at der ved den theoretiske Underviſning i medicina forensis blev knyttet Leilighed til practiff Uddannelse i denne Retning, i hvilket Diemed Facultetet androg paa, at der ved indtrædende Vacance i Stadsphyſikatet i Kjøbenhavn maatte blive tilveiebragt en Combination af dette Embede med den ſidſtnevnte Docentpoſt. Endelig udtalte Facultetet ſig for Henſigtsmæssigheden af at ſøge den ledige Docentpoſt beſat ved Concurrance.

Minifteriet nedlagde i Henhold til dette Forſlag allerunderdanigſt Foreſtilling om Udnævnelse af en extraordinær Docent i Pharmacologi, hvortil Dr. med. Theodor Sophus Warndø ved allerhøieſte Reſolution af 12te Decbr. 1863 blev beſtillet, ſaaledes at han i denne Egenſkab indtraadte ſom Medlem af det lægevidenſkabelige Facultet og forpligtedes til at examinere ved de vedkommende Examina.

De hyderligere Forhandlinger om Oprettelsen af den extraordinære Docentpoſt i Retſlægevidenſkab og Hygieinen høre til „Meddelelſerne“ for den næſte Arrække.

Det philoſophiſke Facultet har erholdt ſit Lærerpersonale forſøget ved følgende Anſættelſer:

Dr. phil. Hans Brøchner blev ved allerhøieſte Reſolution af 3die Februar 1857 beſtillet til extraordinær Docent i Philoſophi ved Univerſitetet med en Lønning af 600 Rd., at udrede af Reſervefondens diſponible Renter.

Adjunct ved Roeskilde Cathedralskole Caſpar Wilhelm Smith blev ved allerhøieſte Reſolution af 31te October 1859 allernaadigſt beſtillet til extraordinær Docent i Slaviff Sprog og Literatur med ſamme Lønning, ſom iſølge Lønningslov af 12te Januar 1858 § 4 er beſtemt for de normerede Docenter i de levende Sprog, foruſat at denne bevilgedes ved den næſte Finantſlov.

Dr. phil. Kriſten Jenſen Pynghy og Premierlieutenant Cand. mag. Svend Herſleb Grundtvig bleve, efter afholdt Concurrance (hvorefter nærmere nedenfor), ved allerhøieſte Reſolution af 14de Juli 1863 beſtittede til extraordinære Docenter i nordiff Philologi med en aarlig Lønning af henholdsviis 1000 Rd. og 800 Rd. af Univerſitetets Budgetſconto til videnskabelige Formaaſs Fremme.

Med Henſyn til Forelæſningers Afholdelse ved Facultetet er der i Aarene 1859 og 1863 truffet Foranſtaltning til en Doublering af Forelæſningerne til den iſølge Bekjendtgjørelſe af 7de Septbr. 1850 anordnede almindelige philoſophiſke Prøve. Diſſe Forelæſninger havde hidtil været delte imellem og udelukkende holdte af de to normerede Profefſorer i Philoſophien, Conſerentraad Sibbern og N. Nielsen. Da der imidlertid foruden diſſe Profefſorer ſiden Aaret 1857 havde, ſom ovenfor anført, været anſat en extraordinær Docent i Philoſophi, Profefſor Dr. phil. Brøchner, forekom det Miniſteriet, ikke mindre af Henſyn til at bringe denne Docent i nærmere Berøring med de Studerende og at gjøre ham hans Kald mere tilfredsſtillende, end for overhovedet at aabne de Studerende et friere Valg af Forelæſninger, at der var Høie til at lade ham i ethvert Forelæſningſcurſus jævniſides

og samtidig med de 2de Professorens philosophiæ holde en af Forelæsningerne over de befalede Discipliner ved hin Examen, saaledes at han da i den Disciplin, som han havde foredraget, kom til at anstille Overhøringen ved Examen af de Studerende, der havde valgt at høre ham. Den saaledes paataente Ordning forlangte Ministeriet, ved Skrivelse af 22de August 1859 til Consistorium, taget under Overveielse af Conferentsraad Sibbern og Prof. N. Nielsen i Forening, hvornæst Ministeriet begjærede sig Resultatet af denne meddelt, ledsaget saavel af det philosophiske Facultets som Consistoriums Uttringer.

Saavel de tre Docenter i Philosophien som det philosophiske Facultet vare enige i at tiltræde Ministeriets Forslag om at lade Professor Brøchner i ethvert Forelæsningskursus jævnsides og samtidig med de 2de ordinære Professorer i Philosophien holde een af Forelæsningerne over de til den almindelige philosophiske Prøve anordnede Discipliner, saaledes at han i den af ham foredragne Disciplin anstillede Overhøringen af de Studerende, som havde valgt at høre hans Forelæsninger. Derimod viste der sig en Meningsforskjel med Hensyn til den Maade, hvorpaa denne Foranstaltning antoges at burde sættes i Værk. Medens Conferentsraad Sibbern androg paa, at det maatte bestemmes, at Professor Brøchner indtil videre eller for det Første i 3 paa hinanden følgende Aar foredrog den propædeutiske Indledning til Philosophien, ønskede Professorerne Nielsen og Brøchner Ministeriets Forslag fastholdt i den Form, at Professor Brøchner begyndte med den philosophiske Propædeutik og derefter enten hvert andet Aar foredrog denne Videnskab og hvert andet et af de to andre Fag (Logik eller Psychologi), eller i en treaarig Cyclus gjennemgik alle 3 Fag i en bestemt Orden. Consistorium maatte med det philosophiske Facultet være enigt i at fraraade det af Conferentsraad Sibbern gjorte Forslag. Det af Ministeriet tilsigtede Diemed, „at aabne de Studerende et friere Valg af Forelæsninger“ vilde, naar Forholdet ordnedes efter Conferentsraad Sibberns Forslag, lide en ikke uvæsentlig Indskrænkning. Af de af Professorerne Nielsen og Brøchner foreslaaede Alternativer for Gjennemførelsen af Ministeriets Forslag erklærede det philosophiske Facultet sig for det første, at Professor Brøchner begyndte med philosophisk Propædeutik og derefter hvert andet Aar læste over denne Videnskab, hvert andet over et af de 2 andre Fag (Logik eller Psychologi). Consistorium bemærkede i den Anledning, at, skjøndt man i Principet vilde ansee det for rigtigst at overlade til de philosophiske Docenter selv at komme overens om, hvilken Forelæsning der i det enkelte Forelæsningskursus skulde foredrages af Professor Brøchner, maatte Consistorium dog under den Meningsforskjel, som havde viist sig at finde Sted med Hensyn til dette Punkt mellem Conferentsraad Sibbern paa den ene Side og de 2 andre Professorer paa den anden Side, ansee det for hensigtsmæssigst, at der idetmindste indtil videre blev givet en indenfor visse Grændser regulerende Bestemmelse i saa Henseende, i Særdeleshed da en saadan ogsaa fra Professorerne Nielsens og Brøchners Side var bragt i Forslag. Imidlertid skulde Consistorium dog for at ubelukke enhver Anledning til Misforstaaelse af Foranstaltningens Character og Diemed fraraade, at det udtrykkeligt bestemtes, at Professor Brøchner vilde have at begynde med den philosophiske Propædeutik. Consistorium indstillede derfor, at det maatte overdrages Professor Brøchner i ethvert Forelæsningskursus jævnsides og samtidig med de to ordinære philosophiske Professorer at holde een af Forelæsningerne over de befalede Discipliner ved den philosophiske Prøve, saaledes at

han efter eget Valg det ene Aar læste over den philosophiske Propædeutik, det andet over et af de to andre Fag (Logik eller Psychologi) samt at anstille Overhøringen ved Examen af de Studerende, som havde valgt at høre ham.

I Forbindelse hermed udtalte Consistorium sig om tre andre, Sagen vedrørende Punkter, hvortil Facultetets Erklæring gav Anledning.

Conferentsraad Sibbern havde ønsket det udtalt som noget, der forstod sig af sig selv, at det ogsaa stod de to ordinære Professorer i Philosophien frit for ved Siden af hinanden at holde Forelæsninger til Examen i de samme Videnskaber og med samme Virkning, som bestemtes med Hensyn til Professor Brøchner. Facultetet antog, at det alt ifølge Bekjendtgørelse af 7de Septbr. 1850 om den philosophiske Prøve staaer de ordinære Professorer frit for at gjøre dette eller at veksle i deres Forelæsninger til denne Prøve, naar der blot sørges for, at Forelæsningscyklen hvert Aar fuldstændig udfyldes ved deres eller den tredie Docents Forelæsninger. I denne Anledning bemærkede Consistorium, at, medens selvfølgelig de 2 ordinære Professorer ere berettigede til ved Siden af hinanden at læse over det samme Fag eller at veksle i deres Forelæsninger til denne Prøve, naar ifkun Forelæsningscyklen udfyldes (hvorom nedenfor), er der ikke ved Bekjendtgørelsen af 7de Septbr. 1850 tillagt den enkelte Professor nogen Berettigelse eller paalagt ham nogen Forpligtelse til at overhøre de Studerende, som have valgt at høre hans Forelæsninger over det paagjældende Fag, hvorimod Bestemmelsen i Bekjendtgørelsens § 4 in initio gaaer ud paa, at de to ordinære Professorer efter Overenskomst skulle fordele Examinationen til den philosophiske Prøve imellem sig, hvilken Bestemmelse der formentlig ikke vilde være nogen Grund til at forandre.

Forfaavidt det derhos i Facultetets Erklæring hed, at den ovenmeldte Frihed for de ordinære Professorer er betinget af, at der sørges for, at Forelæsningscyklen hvert Aar fuldstændig udfyldes enten ved deres eller den tredie Docents Forelæsninger, og det heri syntes forudsat, at, naar den af Ministeriet paatænkte Foranstaltning var vedtagen, vilde en Forelæsning af Professor Brøchner over et af de til den philosophiske Prøve anordnede Fag med Hensyn til Udfyldningen af den befalede Forelæsningscyklus kunne træde istedenfor en Forelæsning over samme Fag af en af de ordinære Professorer, forekom det Consistorium indlysende, at en saadan Forudsætning savnede tilstrækkelig Hjemmel i den i det Foregaaende omhandlede Foranstaltning, der kun angik en Doublering ved Professor Brøchner af en af de philosophiske Forelæsninger i hvert Forelæsningskursus.

Med Hensyn endelig til Muligheden af, at, naar en af de philosophiske Docenter besluttede sig til at foredrage alle 3 til den philosophiske Prøve anordnede Discipliner, de Studerende kunde vælge ifkun at høre denne Docents Forelæsninger og at lade sig examinere af ham alene ved den philosophiske Prøve, havde Facultetet yttret, at det vistnok vilde være i Strid med Bekjendtgørelsen af 7de Septbr. 1850, om den philosophiske Prøve skulde kunne afsluttes hos en enkelt Docent i samtlige Fag, idet Bekjendtgørelsen forudsætter, at begge Professorer eller mindst 2 Examinatorer deltage i Prøven. Consistorium kunde imidlertid ikke skjønne, at de i Bekjendtgørelse af 7de Septbr. 1850 brugte Udtryk skulde være til Hinder for, at een Docent examinerer i samtlige Fag til den philosophiske Prøve. Det hedder i Bekjendtgørelsens § 4 in initio, at Professorerne indbyrdes fordele Examinationen til den philosophiske Prøve imellem sig, og ligesom en saadan Fordeeling, som hidtil havde været Tilfældet, kunde skee efter de Fag, som vedkommende

Examinator har foredraget, saaledes vilde Professorerne, hvis de isvrigt fandt det tilraadeligt, i Overensstemmelse med Bekjendtgjørelsen kunne vedtage, at hver af dem examinerede et vist Antal af de Studerende i samtlige Fag. Et andet Spørgsmaal var det, om det i og for sig kunde ansees for rigtigt eller hensigtsmæssigt, at den philosophiske Prøve afsluttedes hos en enkelt Docent i alle Discipliner, og om der ikke kunde være Anledning til at forhindre noget saadant ved en udtrykkelig Bestemmelse. Da de to ordinære Professorer i Philosophien imidlertid, i Hensyn til de anførte Ord i Bekjendtgjørelsen af 7de Septbr. 1850 § 4, ved Examinationens Fordeling for deres eget Vedkommende vilde kunne forhindre et sligt Resultat, hvis de ansaae det for tilraadeligt, vilde en udtrykkelig Bestemmelse alene være nødvendig med Hensyn til Professor Brøchner. Men der var dog saa liden Sandsynlighed for, at de Studerende vilde opsætte at underkaste sig den philosophiske Prøve, indtil de havde haft Leilighed til at høre Professor Brøchners Forelæsninger over samtlige Discipliner, at der allerede af den Grund ikke syntes at være nogen Anledning til at træffe en særegen Bestemmelse i den omhandlede Henseende.

I Skrivelse af 14de Marts 1860 erklærede Ministeriet sig enigt med Consistorium og bifaldt, at Forholdet indtil videre og saalænge Erfaringen ikke viste det ønskeligt at lade Professor Brøchner en større Frihed i Valget af Forelæsningerne i de enkelte Cursus, maatte ordnes saaledes, at det overdrages den extraordinære Docent i Philosophien, Professor Brøchner at holde en af Forelæsningerne over de befalede Discipliner ved den ved Bekjendtgjørelsen af 7de Septbr. 1850 anordnede almindelige philosophiske Prøve, saaledes at han, efter eget Valg, det ene Aar læser over den philosophiske Propædeutik, det andet over et af de to andre Fag (Psychologi eller Logik), samt at anstille Overhøringen ved Examen af de Studerende, som have valgt at høre hans Forelæsninger, og saaledes at Foranstaltningen traadte i Kraft fra Begyndelsen af det academiske Aar 1860—61. Ministeriet tilføiede, at Samme isvrigt ikke vilde nærmere gaae ind paa de tre i Consistoriums Skrivelse særlig omhandlede Punkter, og dette saameget mindre, som Ministeriet i det Væsentlige kunde slutte sig til Consistoriums Udtalelser om disse.

I Aaret 1863 anholdt Professor Brøchner, under Form af en Forespørgsel, om Bemyndigelse til hvert andet Aar for de Studerende, der forberede sig til den philosophiske Prøve, jævnsides med Conferentsraad Sibbern at maatte foredrage begge dennes Fag, Logik og Psychologi, og til at examinere de Studerende, som havde hørt hans Forelæsninger over disse Fag. Ved at forelægge Ministeriet dette Andragende tilligemed det philosophiske Facultets Erklæring over samme bemærkede Consistorium, at det med Professor Brøchner maatte være enigt i, at det efter det indbyrdes Forhold imellem de tvende Videnskabsfag, Logik og Psychologi, og de mange Berøringspunkter, de frembyde — hvorved jævnlig Hensikts fra det ene til det andet blive nødvendige — var forbundet med væsentlige Ulemper, at disse Fag bleve foredragne af to forskellige Docenter. Hertil kom, at den ved Ministeriets foran omtalte Resolution foretagne Ordning af det Professor Brøchner overdragne Hverv udtrykkelig var angiven kun at være truffen indtil videre. Da Conferentsraad Sibbern desuden havde erklæret ikke at have Noget imod, at der blev givet Professor Brøchner den ønskede Bemyndigelse, anbefalede Consistorium Andragendet. I Hensyn hertil meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 2den Juli 1863

(til Consistorium) Professor Brøchner Bemhndigelse til hvert andet Aar, jævnfides med Conferentsraad Sibbern, at foredrage begge dennes Fag, Logik og Psychologi, og til at examinere de Studerende, som havde hørt hans Forelæsninger.

Professor Dr. phil. Lange har det, ligesom i den tidligere Arrække — see „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56 S. 262—63 — været overdraget at holde pædagogiske Forelæsninger ved Universitetet først, i Henhold til allerhøieste Resolution af 15de Juni 1857, i Finantsaarene 1857—58 og 1858—59, og senere, ifølge allerhøieste Resolution af 24de Marts 1859, for en Tid af 5 Aar fra 1ste April s. A. at regne. Den ham tiltænkte Virksamhed blev afbrudt ved hans Død den 11te Februar 1862.

Jævnfides med de omtalte Lærerforøgelses ere paa den anden Side de, senest ved Rgl. Resolution af 4de Juli 1855, see „Meddelelserne“ om Universitetet 1849—56, S. 263—64, foranstaltede midlertidige Forelæsninger over angelsaxisk Sprog (Olbengelsk) ophørte. Ved ny nævnte Resolution blev det overdraget Lector i Engelsk, Professor Stephens at holde de omtalte Forelæsninger for en Tid af 5 Aar, fra Begyndelsen af det academiske Aar 1855—56 at regne, mod et Honorar af 400 Rd. aarlig. Efterat Professor Stephens ved Lønningsloven af 12te Januar 1858 var kommen paa en høiere Lønning, blev det sat under Spørgsmaal, hvorvidt det ved Udløbet af hint Tidsrum kunde paalægges ham uden særlig Godtgjørelse at holde Forelæsninger over Olbengelsk. Dette Spørgsmaal blev, i Overensstemmelse med hvad det juridiske Facultet derom havde yttret, af Consistorium antaget at maatte besvares benægtende. Et Andet var det derimod, om Professor Stephens selv vilde findes villig til at fortsætte disse Forelæsninger uden særligt Honorar. Herom blev Consistorium ved Skrivelse af 15de Mai 1860 af Ministeriet anmodet om at forhandle med Prof. Stephens. Forinden han modtog Consistoriums Skrivelse i saa Henseende, indgav han et Andragende om, at det maatte overdrages ham endnu i 5 eller 10 Aar at holde Forelæsninger over Olbengelsk, og at Honoraret derfor maatte blive forhøiet til 800 Rd. I Gjensvar paa Consistoriums Forespørgsel nægtede han at ville uden Godtgjørelse holde de nævnte Forelæsninger, hvilke han derimod paa ny begjærede sig overdragne mod et passende Honorar. Consistorium fandt sig, efter den i Prof. Stephens's Lønningsvillkaar indtraadte Forbedring, ikke foranlediget til at andrage paa en Forhøielse af det ham for de omtalte Forelæsninger tilstaaede Honorar. Forsaavidt Prof. Stephens i sit Andragende havde fremhævet den Vanskelighed, som det ved muligt indtrædende Vacance vilde frembyde for Universitetet at erholde en Docent i engelsk Sprog og Literatur, som tillige var tilstrækkelig kyndig i Olbengelsk, indskrænkede Consistorium sig til den Bemærkning, at, skjøndt man selvfølgelig, naar der frembød sig Valget imellem flere i og for sig til den onspurgte Docentplads kvalificerede, vilde foretrække den, som var istand til at holde Forelæsninger over Olbengelsk, kunde Consistorium dog ikke ansee disse Forelæsninger for at være af den Bigtighed, at Lønningen til Docenten i engelsk Sprog og Literatur af Hensyn til samme skulde ansættes høiere end den, som var tillagt Docenterne i de andre levende Sprog. Ministeriet fandt heller ikke Føie til at gaae ind paa nogen Forhøielse af Honoraret, men tilbød ved Skrivelse af 3die August s. A. til Prof. Stephens at ville søge ved de paagjældende Finantslove at udvirke ham for Finantsaaret 1860—61 det samme Honorar af 400 Rd., som hidtil, og for de paafølgende tre Finantsaar et

Honorar af 200 Rbd., saaledes at der derved, i Forbindelse med hans Lectorløning, fikkes ham en aarlig Indtægt af mindst 1900 Rbd., saafremt han vilde overtage det som en med hans Embedsstilling forbunden Forpligtelse at holde Forelæsninger over Oldengelsk. Men da Professor Stephens udslog sig herfor, tilkjendegav Ministeriet ham under 15de s. M., at Samme ikke længer fandt sig opfordret til at gjøre noget extraordinært Skridt i Sagen, saa at selvsølgelig Forelæsningerne over Oldengelsk maatte ophøre ved Universitetet.

I det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet har en Docent, hvem det mod særligt Honorar var overdraget at holde Forelæsninger ved Facultetet, erholdt fast Ansættelse, idet Inspector ved det Kongelige naturhistoriske Museum, Professor Jørgen Christian Schjødte*) ved Kongelig Resolution af 22de August 1863 blev befuldmægtiget til extraordinær Docent i Zoologi ved bemeldte Facultet, saaledes at han indtraadte som Medlem af samme med alle dertil hørende Rettigheder og Forpligtelser mod et Honorar af 600 Rbd. aarlig, som udredes af Universitetsbudgettets Conto til videnskabelige Formaaes Fremme.

Forelæsningerens Antal under Facultetet er blevet forøget dels ved Anordningen af særskilte botaniske Forelæsninger for pharmaceutiske Studerende, dels ved en midlertidig Bestemmelse om Afholdelse af en Række zoologiske Forelæsninger.

Efter Professor Liebmanns Død i Maret 1856 forblev den normerede Professorplads i Botanik indtil videre ubesat tilligemed den med Professoratet forbundne Directorpost ved den botaniske Have**).

Hidtil havde det paahvoilet Professor ordinarius i Botanik saavel at forestaae den botaniske Have som at holde alle de botaniske Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet. Imidlertid havde det allerede længe været erkjendt, at Besørgelsen af samtlige Forelæsninger og botaniske Excursioner baade for de medicinske og de pharmaceutiske Studerende, i Forening med Forelæsninger for Viderekomne over enkelte af Videnskabens Grene, havde paalagt Docenten et uoverkommeligt Arbejde, der i større eller mindre Grad maatte betage ham Tiden til at følge med sin Videnskab og udvikle en selvstændig literær Virksomhed. I Gjærningen havde ogsaa, førend Professor Liebmann tiltraadte Embedet, i begge hans to nærmeste Forgængeres Tid flere Docenter samtidig været ansatte i Botanik, idet Prof. Schouw i sin Tid stod i extraordinær Professorstilling, medens Hornemann beklædte det extraordinære Professorat, og Prof. Liebmann fungerede som extraordinær Docent i den sidste Række af Schouws Professoraar. Hertil kom et særegt Forhold, som i de nærmeste Aar efter Liebmanns Død fremkaldte Røddigheden af at dele Forelæsningerne over Botanik imellem 2 Docenter. Apothekerforeningen og det Kongelige Sundhedscollegium havde gjentagende Gange andraget paa, at der maatte blive foranstaltet Forelæsninger og Øvelser afholdte ved de høiere Læreanstalter, som mere end tilforn vare afdækkede efter Pharmaceuternes særlige Tarv. Dette Anliggende anbefalede Justitsmini-

*) Jfr. „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 264.

***) See Smits. S. 268.

steriet i Aaret 1858 til Kirke- og Undervisningsministeriets særlige Forsorg. Consistorium, hvis Erklæring Kirke- og Undervisningsministeriet indhentebe, led Professorerne Otto, Sommer, C. A. Scharling og Holten samt Docent J. Lange sammentræde i en Comite for at tage Sagen under Overveielse, og tilstillede derpaa under 13de Februar s. A. Ministeriet en af denne Comite afgiven Betænkning af 1ste s. M. I denne blev det udførlig godtgjort, at Universitetet allerede tilbød chemiske Forelæsninger og Øvelser samt Forelæsninger over Physik og Pharmacognosi, afpassede efter de Fordringer, der gjøres ved den pharmaceutiske Examen, men at der krævedes en forandret Plan for de botaniske Forelæsninger for Pharmaceuterne for at fuldstændiggjøre det samlede Undervisningskursus for disse Studerende. For at afhjælpe denne Ufuldkommenhed blev det, efter Ministeriets allerunderdanigste Foresstilling, ved Kongelig Resolution af 21de April 1858 allernaadigst bifaldet, at det maatte overdrages Cand. chir. & med. D. F. Didrichsen mod et aarligt Honorar af Universitetets Kasse at holde botaniske Forelæsninger ved Universitetet med dertil hørende Excursionsøvelser særlig for de pharmaceutiske Studerende.

Ved samme allerhøieste Resolution, hvorved det tillige bestemtes, at den normerede Professorat i Botanik tilligemed det dermed hidtil forbundne Directorat over den botaniske Have indtil videre skulde blive ubesat, blev Dr. phil. Anders Sandø Ørsted befuldmægtiget til Docent i Botanik, saaledes at han i denne Egenkab indtraadte i det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet med Forpligtelse til at holde de for de medicinske Studerende befalede Forelæsninger og foretage de for disse nødvendige Excursioner samt holde et andet Kursus Forelæsninger efter eget Valg.

Den approberede Detailfordeling af de botaniske Forelæsninger imellem begge de nævnte Docenter vil blive omtalt nedenfor i Afsnittet om Forelæsningerne ved Universitetet.

Inspector ved det Kongelige naturhistoriske Museum, Professor Johannes Theodor Reinhardt blev det, ifølge allerhøieste Resolution af 11te August 1861, overdraget indtil videre at holde Forelæsninger ved Universitetet over Zoologi, navnlig over de høiere Dyr, saaledes at han tillige har at deltage i de ved det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet forefaldende Examenforretninger, mod et Honorar af 600 Rd. aarlig for en Forelæsning i ethvert af det academiske Aars to Halvaar.

Concurrencer om ledige Lærerposter.

I Tiden fra 1857 til 1863*) har der været afholdt 3 Concurrencer om ledige Lærerpladser ved Universitetet.

Ved det rets- og statsvidenskabelige Facultet blev afholdt en Concurrence om det ved Professor Benzons-Buchwalds Afgang fra Facultetet ledigblevne Professorat i Statsøconomi. Af Facultetets 8 normerede Professorater**).

*) Om de i den foregaaende Narrække afholdte Concurrencer, see „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 272—278.

***) Sfr. smsteds. S. 235 ff.

hvoraf 5 ere juridiffe, 2 statsvidenskabelige Lærerposter og 1 kan besættes frit, var efter den nævnte Professorens Afgang kun en normeret statsvidenskabelig Lærerpost besat (Prof. Kayser), hvorfor den ledige Post maatte besættes med en statsøconomisk Lærer. Da der ikke var Facultetet nogen Personlighed bekendt, som kunde anses strax kvalificeret til Embedet, og det heller ikke saa sig istand til at paapege Nogen, som det kunde ønske selv efter indrømmet Forberedelsestid at see udnævnt uden Concurrance, foreslog Facultetet i Skrivelse af 7de April 1862 at søge Professoratet besat efter en saadan. Under 27de Mai næstefter indgav Facultetet sit nærmere Forslag til Concurrencens Afholdelse. Ved dette bibeholdt Facultetet i det Væsentlige de samme Regler, som med Hensyn til den sidstafholdte Concurrance i Facultetet bleve fastsatte ved de Kgl. Resolutioner af 30te Juni 1854 og 25de Februar 1855*), dog med følgende Modificationer:

at Concurrenterne ikkun skulde holde to Forelæsninger over Æmner af den politiske Oeconomies Theori og Politik, derunder indbefattet Finantsvidenskab, og at den 3die Forelæsning over et Æmne af den politiske Oeconomies Historie, som forrige Gang krævedes, maatte falde bort, jordi de Themaer, der eguede sig til at opgives til Prøveforelæsninger af denne Videnskabsgren, vare meget faa, saaledes at det vilde være meget let for Concurrenterne at sætte sig ind i de Spørgsmaal, om hvis Valg der kunde være Tale;

at Censurcomiteen, der forrige Gang bestod af 7 Medlemmer, af hvilke 4 toges af Facultetet og 3 udenfor Samme, maatte, med Hensyn til Bankefeligheden af at finde Mænd til Comiteen, nedsættes til 5, af hvilke 3 toges af Facultetet og 2 udenfor samme.

Facultetet foreslog i Overensstemmelse hermed: 1) I Efteraaret 1863 afholdes en Concurrance om det ledige Professorat, til hvilken ogsaa Videnskabsmænd, som ikke have Indfødsret i det danske Monarki, men ere det danske Sprog mægtige, skulle have Adgang. De, som ønske at deltage i Concurrencen, skulle anmeldte dette for det rets- og statsvidenskabelige Facultets Decanus inden den 1ste Juli 1863. 2) Prøven skal aflægges i den politiske Oeconomies Theori og Politik, derunder indbefattet Finantsvidenskab, og skal bestaae dels i to Forelæsninger over Æmner af de anførte Discipliner, dels i en Afhandling. Til enhver af Forelæsningerne, der af alle Concurrenterne holdes over samme Opgave, gives en Forberedelsestid af to Dage. Til Afhandlingen gives hver Concurrent en særskilt Opgave, som vælges ved Lodtrækning; den afleveres trykt 4 Uger, efterat Opgaven er givet. 3) Opgaverne vælges og Prøven bedømmes af en Censurcomite, bestaaende af 5 Medlemmer, af hvilke 3 vælges af det rets- og statsvidenskabelige Facultet iblandt dets egne Medlemmer og 2 vælges af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udenfor Facultetet efter Forslag af dette.

Overensstemmende med dette Forslag blev der af Ministeriet nedlagt allerunderdanigste Forestilling, hvorpaa det ved allerhøieste Resolution af 5te Juli 1862 blev allernaadigt bifaldet, at der i Anledning af den ved Professor Benzou-Buchwalds Overgang til et andet Embede indtraadte Vacance i det rets- og statsvidenskabelige Facultet maatte i Efteraaret 1863 afholdes en Concurrance om det ledige Embede ganske efter det af Facultetet fremsatte Forslag.

Til Medlemmer udenfor Facultetet af Censurcomiteen blev der, efter

*) See „Meddelelserne“ for Univ. 1849—56, S. 275—276.

Facultetets Forslag, af Ministeriet udnævnt Højestretssæfessor, Etatsraad Lic. jur. Krieger og Departementschef, Etatsraad Benz on=Buchwald.

Til Concurrencen indstillede sig 4 Candidater: Cand. politic. Frederiksen, Cand. politic. Gad, Cancellist Cand. politic. Holst og Cand. juris. Scharling. Lodtrækningen fandt Sted den 26de October og ved denne tilfaldt der Concurrenterne til skriftlig Besvarelse følgende Opgaver: Cand. Frederiksen: „Er den frie Concurrence under alle Omstændigheder i Almenvellets Interesse, eller gives der Forhold, under hvilke Indskrænkning deri kan ansees rigtig?“ Cand. Gad: „At bestemme Forskjellen imellem directe og indirecte Skatter, og at paavise, hvilke Fordele og Mangler enhver af disse Klasser frembyder.“ Cancellist Holst: „Hvilken Betydning har Associationen for den politiske Udvikling?“ Cand. Scharling: „Hvilken Indflydelse har den nyere Tids industrielle Udvikling havt paa Almuens Liv?“ Efterat Besvarelsen af disse Opgaver vare blevne indleverede trykte 4 Uger efter Opgavens Meddelelse, tilbødtes der den 21de October samtlige Concurrenter følgende for dem Alle fælles Opgave: „At undersøge, om Jordrenten er en Aarsag til eller en Følge af Jordproducternes Pris og herpaa at begrunde en critisk Burdering af Ricardos Theori,“ over hvilken en almindelig Forelæsning af dem blev afholdt den 23de December næstefter. Den 28de s. M. modtog Concurrenterne den anden Opgave: „En critisk Fremstilling af den Maade og de Midler, hvorved Regjeringen under Krigen 1807 til 1814 søgte at dække de overordentlige Statsudgifter,“ hvorover Enhver af dem den 30te næstefter ligeledes holdt en Forelæsning.

Samtlige Medlemmer af Censurcomiteen vare enige om, at hverken Candidaterne Gad, Frederiksen eller Scharling efter de afslagne Prøver kunde anbefales til Professorembetet. Derimod havde de ikke kunnet forene sig i en fælles Anskuelse om Canc. Holst. Vel erkjendte de Alle, at de af ham afslagne Prøver, som et Hele betragtede, maatte ansees for mere tilfredsstillende end de andre Concurrenters, men Flertallet kunde dog ikke tillægge hans Arbeide et saadant Værd eller ansee dem som Beviser paa en saadan Dygtighed, at det kunde holde det for ønskeligt eller stemmende med Universitetets Liv, om han allerede da blev optagen i Facultetet som ordentlig Lærer i et saa vigtigt Fag. Men da de af ham afslagne Prøver dog berettigede til det Haab, at han, naar han blev sat istand til ubelukkende at hellige sig til Videnskaben, i nogle Aar vilde kunne tilegne sig en grundigere, klarere og mere omfattende Anskuelse af Statsøkonomiens Problemer, end han besad, troede Flertallet, at der uden Betænkelighed kunde betroes denne Concurrent en Stilling ved Universitetet som extraordinær Docent i den statsøkonomiske Videnskab. Mindretallet mente at burde holde sig strengt til det dem stillede Hverv, at bedømme Concurrencen med Hensyn til Besættelsen af det ledige Professorat, og medens Samme vel erkjendte, at Sagen stillede sig noget tvivlsomt, troede det dog, at det vilde være at stille Fordringerne til den begyndende Professor for høit, hvis man erklærede Canc. Holst for usiftet til at indtræde i Facultetet. Mindretallet anbefalede ham derfor til det ledige Professorat.

Ministeriet sluttede sig til Flertallets Anskuelse og indstillede allerunderdanigst Cancellist, Cand. polit. Holst til at udnævnes til extraordinær Docent i Statsøkonomi, hvortil han derpaa ved allerhøieste Resolution af 23de Januar 1864 blev allernaadigst beffikket.

Den anden Concurrence blev afholdt ved det lægevidenskabelige Facultet

om et Lectoratet i medicinff Klinik, som efter Etatsraad, Professor Fengers Udtrædelse af Facultetet og Lector, Professor Jbsens Dptrykning i normeret Professorsplads var blevet ledigt. Allerede under 1ste Juni 1860 eller i en Erklæring, som det lægevidenskabelige Facultet efter Ministeriets Begjæring afgav om de Foranstaltninger, som midlertidig maatte træffes i Anledning af Etatsraad Fengers Udnævnelse anden Gang til Finantsminister, indstillede Facultetet, at der, saafremt Finantsminister Fenger ikke til den 1ste Mai 1861 var traadt tilbage i sin Facultetsstilling, med et kort Varsel maatte blive afholdt en Concurrance om Besættelsen af den medicinff-cliniske Docentpost. Da den nævnte Tidsfrist var udløben, fornyede Facultetet ved Skrivelse af 3die Juni 1861 denne Indstilling.

Med Hensyn til den Indfyldelse, som Besættelsen af den ledige Docentpost, under Sagttagelse af de i den Kongelige Resolution af 12te April 1851*) indeholdte Forfrifter, kunde ventes at faae paa Besættelsen af den ene af de medicinff Overlægeposter ved det Kongelige Frederiks Hospital, begjærede Kirke- og Undervisningsministeriet, forinden der blev foretaget Videre til at bringe Concurrencen istand, ved Skrivelse af 17de Juni 1861 Justitsministeriets Erklæring, om der for Hospitalslægepostens Vedkommende fandtes Noget at erindre mod Concurrencens Afholdelse.

I Svarsskrivelse af 15de August næstefter erklærede Justitsministeriet sig for Concurrencen, men udtalte tillige den Forventning, at der maatte blive givet Justitsministeriet Leilighed til at høre sig om Deltagerne i Concurrencen. Efter disse indledende Skridt forlangte Kirke- og Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 24de August 1861 et nærmere Forslag fra det lægevidenskabelige Facultet om Concurrencens Afholdelse, hvilket, hvad Betingelserne for Concurrencen angik, maatte affattes saaledes, at det som et særligt Punkt kom til at indeholde, at de Deltagere i Concurrencen, som, forinden den paabegyndtes, af Justitsministeriet ikke erkjendtes kvalificerede til Overlægeposten ved det Kgl. Frederiks Hospital, derved udelukkedes fra at opnaae noget af de Embeder, hvorom der blev at concurrere.

Med Hensyn til den nærmere Anordning af Concurrencen gif det lægevidenskabelige Facultet ud fra, at Censurcomiteens Sammensætning saavel som Vedømmelsesmaaden maatte blive den samme, som ved de tidligere Concurrencer, og indskrænke sig derfor til at foreslaae følgende Prøver ved Concurrencen:

1. En Afhandling, hvis Emne tildeles ved Lodtrækning og til hvis Udarbejdelse der tilstaaes Concurrenterne 18 Dage, efter hvis Forløb den skal indleveres trykt til Decanus. Med Hensyn til Forsvaret af Afhandlingen forholdsvis ligesom ved tidligere Concurrencer. 2. En clinicff Prøve, bestaaende i Undersøgelsen af en Patient med samtidig Demonstration og Fremstilling af Sygdommen. 3. En clinicff Prøve, bestaaende i en Forelæsning over en den foregaaende Dag undersøgt Patient. 4. En Section med derpaa følgende Foredrag over det ved Sectionen Fundne, sammenholdt med Sygehistorien. Til dette Foredrag tilstaaes 3 Timers Forberedelse. Da Concurrencen i det foreliggende Tilfælde længe havde været forudsæet, mente Facultetet, at et halvt Aars Varsel til Concurrenterne, efterat den var bekendtgjort at skulle finde Steb, vilde være tilstrækkeligt.

*) See „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 233—34.

I Henhold til Facultetets Forslag neblagde Ministeriet allerunderdanigst Forestilling om Afholdelsen af en Concurrence om det ledige Lector-embede efter samme Regler, som senest ved Kgl. Resolution af 8de Decbr. 1853*) vare blevne bifaldte for lignende Tilfælde, navnlig saaledes, at Vedømmelsen af Prøverne blev overdraget til 4 af Facultetets Medlemmer foruden Decanus og 3 af det Kgl. medicinske Selskabs Medlemmer, hvilke Facultetet og Selskabet, ethvert for sit Vedkommende, skulde vælge af deres Midte foruden 3 Suppleanter, to for Facultetet og en for Selskabet, samt saaledes at Afgangen til Concurrencen blev aabnet for enhver ved Kjøbenhavns Universitet eller det forhenværende chirurgiske Academi examineret Læge, forsaavidt han ved Universitetet havde underkastet sig de tvende forberedende academiske Examina.

Ved Kongelig Resolution af 12te October f. A. blev det derpaa allernaadigst tilladt: at der i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Mai 1788 Cap. I. § 13 maatte aabnes en Concurrence om det ved Professor Sjöens Ophævelse i normeret Professorplads ledigblevne Lectorat ved det lægevidenskabelige Facultet i April Maaned 1862, saaledes at Ansøgningerne om Tillæelse til at deltage i Concurrencen skulde være indleverede til samme Facultets Decanus inden 1ste Februar f. A., og at Concurrencen maatte afholdes efter Facultetets foranførte Forslag og iøvrigt efter samme Regler, som senest ved allerhøieste Resolution af 8de December 1853 i et lige Tilfælde vare allernaadigst bifaldte, navnlig med Hensyn til Prøverne og Afgangen til at deltage i samme, dog at det ved Bekjendtgjørelsen om, at Concurrencen skulde finde Sted, udtrykkelig blev at tilkjendegive, at de Deltagere, som anmeldte sig til denne, men ikke af Justitsministeriet erkjendtes kvalificerede til at overtage den iøjelge allerhøieste Resolution af 12te April 1851 oprettede Overlægepost ved det Kgl. Frederiks Hospitals medicinske Afdeling, derved udelukkeles fra at opnaae det Embede, hvorom der skulde concurreres.

Efter at samtlige Ansøgninger om at deltage i Concurrencen havde været tilstillede Justitsministeriet**), og dette Ministerium i Skrivelse af 25de Marts 1862

*) See „Meddelelserne“ om Univ. 1849—1856, S. 274.

**) Samtidig med, at Ansøgningerne bleve tilstillede Kirke- og Undervisningsministeriet af Facultetet, indberettede Consistorium under 1ste Februar f. A., at Sagen havde været under Forhandling i et Møde og at det der fra flere Sider var blevet fremhævet, at det maatte anses for betænkeligt, naar Resolutionen af 12te October f. A. anordnede, at Hospitalsdirectionens Erklæring om Vedkommendes Kvalification til Overlægeposten skulde gaae forud for Concurrencen, og at det syntes naturligere om denne Erklæring først blev afgiven, efterat Concurrencens Udfald forelaa. Det blev i denne Henseende navnlig fremhævet, at medens det syntes at stride mod en Concurrences Natur og Væsen at lade en Erklæring, som efter sin Bestaaffenhed kun kan støttes paa et subjectivt Skjøn over den Vedkommendes personlige Egenstaber, blive bestemmende for hans Afgang til at concurrere, syntes det langt rimeligere, at det i og for sig vigtige Moment til Vedømmelsen af Vedkommendes Kvalificationer, som ubestridelig maatte ligge i Concurrencens Udfald, bragtes tilstede, forinden Hospitalsdirectionen afgav sin Erklæring, saameget mere som Concurrencen selvsølgelig vilde have en særlig klinisk Retning. Det syntes ogsaa at være i større Harmoni med Indholdet af den Kongelige Resolution af 11te April 1851, hvorefter den ene af de to Overlæger ved Hospitalet ordentligvis skal vælges blandt det lægevidenskabelige Facultets Medlemmer, om Udfaldet af Concurrencen forelaa, forinden der aabnedes Forhandlinger med Hospitalsdirectionen, end at lade dennes Erklæring have Indflydelse paa, hvilke Personer

havde erklæret alle dem, der havde meldt sig, for egnede til at beklæde den Overlægepost ved det Kgl. Frederiks Hospital, som agtedes forenet med det ledige Lectorat i Facultetet, blev Concurrencen afholdt til den berammede Tid.

3 Concurrerter indstillede sig, nemlig Dr. med. Brünniche, Dr. med. Reiff og Districtslæge Dr. med. With. Til at bedømme Prøverne blev af Facultetet udnævnt Conferentsraad Bang, Prof. Stein, Prof. Levy og Prof. Christensen, til Suppleant Prof. Bungen; af det Kgl. medicinske Selskab Etatsraaderne Dahlerup og Trier og Dr. med. Hempel, til Suppleant Prof. Hornemann.

Opgaverne og Foredragene ved Concurrencen vare følgende og saaledes fordelte:

I. Skriftlige Opgaver.

Dr. With: Hvilke Forandringer har Væren om Krampe i den senere Tid undergaaet og hvorledes have disse gjort sig gjældende i Therapeutiken?

Dr. Brünniche: Batterfoternes Behandling efter deres forskjellige Natur.

Dr. Reiff: Hvilken Indflydelse have den nyere Tids Undersøgelser i forskellige Retninger havt paa Behandlingen af Betændelsesfygdomme?

II. Cliniske Foredrag.

With: 1) Cancer hepatis. 2) Rheumatismus chronicus.

Brünniche: 1) Paraplegia. 2) Chorea.

Reiff: 1) Morbus cordis. 2) Febris catarrhalis.

III. Obductions-Foredrag.

With: Phthisis med Tarmsaar.

Brünniche: Brightst Sygdom med Betændelse i de serøse Hinder.

Reiff: Brightst Nyre-Degeneration med Meningitis.

der skulde kunne concurrere om denne Post. Det vilde derhos formentlig ikke kunne være behageligt for Hospitalsdirectionen, om den skulde blive nødsaget til at erklære, at Nogen af de Anmeldte uketinget og uden Hensyn til Concurrencens Udsald maatte ansees for uskiftet til at overtage Overlægeposten. Naar der, navnlig af de i Consistoriumsmødet tilstedeværende Medlemmer af det lægevidenskabelige Facultet, til Styrke for den ved den Kongelige Resolution trufne Ordning, blev fremhævet, at det maatte ansees for at være i deres Interesse, som meldte sig til Concurrencen, at de forud kunde erholde Underretning om det Frugtesløse for dem i at deltage i denne, blev herimod atter gjort gjældende, at det laa i en Concurrences Natur, at Enhver, som deltog i samme, var undergivet den Chance, ikke at blive den Seirende, og at, hvis man troede at burde tillægge Hensynet til Aspiranternes formentlige Interesse nogen Vægt, dette Hensyn da selvsølgelig maatte føre langt videre, idet Resolutionens ovennævnte Bestemmelse dog ikke vilde kunne forhindre, at Personer, som Hospitalsdirectionen ansaa for uskiftede til at erholde Overlægeembedet, i længere Tid kunde have forberedt sig til Concurrencen. Ved Afstemningen i Consistorium viste det sig, at, medens 4 Medlemmer og derunder de 3 tilstedeværende Medlemmer af det lægevidenskabelige Facultet fastholdt den ved Resolutionen trufne Anordning som den hensigtsmæssigste, troede 7 af de tilstedeværende at burde henlede Ministeriets Opmærksomhed paa de ovenfor fremhævede Betæneligheder ved denne Ordning, uden at Consistorium dog, saaledes som Sagen nu forelaa, kunde finde sig opfordret til udtrykkelig at anbringe paa, at der maatte søges indvirket en Forandring i Resolutionen i den i det Foregaaende paapegede Retning.

Da den sidste Prøve var tilende den 31te Mai, aabnedes Stemmesedlerne i Overværelse af samtlige Censorer, og det befaudtes da, at Dr. med. With havde været den fortrinligste. Censorerne udtalte tillige deres Anerkjendelse af den Dydighed, der ogsaa var lagt for Dagen af de andre Concurrenter. I Henshold hertil anbefalede Facultetet Dr. med. With til Embedet med Forpligtelse til tillige at docere en eller anden Disciplin af den practiske Medicin og foreløbig — indtil den ved Etatsraad Dittes Afgang ledigblevne Lærerpøst var bleven besat — Læren om Lægemedlernes Virkninger og Anvendelsesmaade. Han blev derpaa, efter Ministeriets allerunderdanigste Indstilling, ved Kongelig Resolution af 23de Juni 1862 allernaadigst beskikket til Lector ved Facultetet.

Den tredie Concurrence blev afholdt i det philosophiske Facultet om en extraordinær Docentpøst i nordisk Philologi, efterat den hidtilværende extraordinære Docent i Faget, Professor Gislason i Anledning af Professor N. M. Petersens Død var bleven udnævnt til Professor ordinarius i de nordiske Sprog.

Da der indkom 4 Ansøgninger om den ledige Docentplads, begjærede Ministeriet sig ved Skrivelse af 28de Juli 1862 Consistoriums Erklæring over disse.

Consistorium, som lod sig meddele det philosophiske Facultets Betænkning, var med Facultetet enigt i, at den nordiske Philologi som Videnskabsfag har et saadant Omfang og en saadan særlig Betydning for vor hele Udvikling, at det maatte anses for ønskeligt, at Lærerpøsterne i dette Fag forøgedes ved Ansættelsen af en extraordinær Docent. Da Ingen af de Mænd, som havde ansøgt en saadan Pøst, efter Facultetets Stjønnende havde udvist en saa fremragende Dydighed, at Facultetet troede at burde anbefale ham fremfor de andre til Ansættelsen, anbefalede Consistorium Facultetets Indstilling om, at Pladsen blev besat efter afholdt Concurrence. Endvidere tiltraadte Consistorium et af Facultetet tillige fremsat Forslag om Indretningen af Concurrencen, hvorefter Prøverne skulde bestaae blot af Forelæsninger. Da det forekom Ministeriet, at Prøven herved vilde tabe endel i Grundighed og Paalidelighed, blev der under 13de Decbr. s. A. forlangt Consistoriums yderligere Yttringer, om der ikke burde fordras en skriftlig Afhandling over et, for alle Concurrenter fælles opgivet Æmne, og dette da saaledes, at en saadan Afhandling enten ligefrem søiedes til Prøven, som den af Facultetet var foreslaaet, eller med Eftergivelse af en af de forlangte Forelæsninger over de opgivne Æmner. Men efter ogsaa om dette Spørgsmaal at have indhentet det philosophiske Facultets Betænkning, maatte Consistorium i Henshold til de af Facultetet udsørlig angivne Grunde, som talte imod ved den omspurgte Concurrence at fordras en skriftlig Afhandling, vedblivende fastholde, at Prøven bestemtes paa den oprindelig foreslaaede Maade, dog saaledes at det paa lagdes Concurrenterne, saavel ved Forelæsningen over det selvvalgte Æmne som ved den ene Forelæsning over et opgivet Æmne, at levere enten en fuldstændig nedskreven Udarbeidelse eller i alt Fald udsørlige Dispositioner med bestemt Angivelse af Hovedsætningerne. Med Hensyn til Afgang til Concurrencen tiltraadte Consistorium fremdeles et Forslag af Facultetet, der gif ud paa, at Agangen kun tilstødedes Saadanne, som ved Embedsexamen eller Magisterconferents, hvortil Consistorium søiede eller ved en academisk Grad, havde aflagt Prøve paa Studium og

Kundskab i philologisk-historisk Retning, saaledes at det forbeholdtes Ministeriet derfra at meddele Dispensation under den Betingelse, at vedkommende Concurrent udarbejde en skriftlig Afhandling over et opgivet Æmne, hvilken da skulde komme i Betragtning i Forbindelse med den øvrige af ham afslagne Prøve. Herved tilsigtedes det navnlig at forebygge Udelukkelsen af andre academiske Borgere, som ved Skrifter havde udmærket sig.

3 Overensstemmelse med det Anførte blev det, efter Ministeriets allerunderdanigste Forestilling, ved Kongelig Resolution af 21de Februar 1863 allernaadigt bestemt, at der, i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Mai 1788 Cap. I. § 13, maatte ved Kjøbenhavns Universitet afholdes en Concurrence om en extraordinær Docentpost i nordisk Philologi, saaledes:

1. Afgangen til Concurrencen staaer alene aaben for Saadanne, som ved Embedsexamen eller Magisterconferents eller ved en academisk Grads Erhvervelse have afslagt Prøve paa Studium og Kundskaber i philologisk-historisk Retning, dog at Kirke- og Undervisningsministeriet kan meddele Dispensation fra disse Betingelser, mod at det i saa Fald paalægges den vedkommende Concurrent, udenfor hvad der ibrigt i det Hele fordres ved Concurrencen, at udarbejde en skriftlig Afhandling over et opgivet Æmne, der tages i Betragtning i Forbindelse med den øvrige af ham afslagne Prøve.

2. De, som ønske at deltage i Concurrencen, have at indlevere deres Ansøgninger derom til det philosophiske Facultets Decanus inden 15de April 1863.

3. Prøven skal bestaae dels i tvende Forelæsninger over opgivne Æmner, der høre saa væsentlig med til Faget, at Indsigt deri maa gjøres til en nødvendig Fordring hos Enhver, der skal kunne ansættes i Faget, dels i en Forelæsning over et selvvalgt, til Faget hørende Æmne, som er af et saadant Omfang, at det kan udfylde et Cursus paa 2 til 3 Timer, og som, om end specielt, dog er skiftet til ved Behandlingen at give en Prøve paa Vedkommendes almindelige videnskabelige Dygtighed. Saavel ved Forelæsningen over det selvvalgte Æmne som ved den ene Forelæsning over et opgivet Æmne have Concurrenterne at aflevere enten fuldstændig nedskrevne Udarbejdelser eller i alt Fald udførlige Dispositioner med bestemt Angivelse af Hovedsætningerne.

4. Dypgaverne vælges og Prøverne bedømmes af en Censurcomite, bestaaende af 7 Medlemmer, af hvilke 4 vælges af det philosophiske Facultet blandt dets egne Medlemmer og 3 af Ministeriet udenfor Facultetet efter Forslag af Samme.

Til Medlemmer af Censurcomiteen blev der efter Facultetets Forslag af Ministeriet udnævnt: Geheimearchivarius, Conferentsraad, Dr. phil. Wegener, Universitetsbibliothekar, Professor Thorsen og Professor Dr. phil. M. Hammerich. Af Facultetet indtraadte i Comiteen, Professorene: Conferentsraad Dr. phil. Madvig, Conferentsraad Dr. phil. Hauch, Westergaard og Gislason.

Til Concurrencen indstillede sig 1) Overlærer, Dr. phil. G. B. F. Lund, 2) Dr. philos. R. S. Lyngby og 3) Premierlieutenant, Cand. mag. S. Grundtvig. En fjerde Videnskabsmand, hvem Ministeriet under 23de April 1863 havde tilstaaet den i den Kongelige Resolution ommielste Dispensation, benyttede ikke denne og indstillede sig ikke.

Efter Opfordring, der den 30te April rettedes til Concurrenterne, til at angive de Æmner, over hvilke de efter eget Valg vilde læse, opgav Lieutenant Grundtvig

som Gjenstand: „Den nordiske Oldtids heroiske Digtning“; Dr. Lund: „Udsigt over Lægekunstens Tilstand i den nordiske Middelfalder efter de fra det 14de og 15de Aarhundrede i Haandskrifter bevarede gamle danske, svenske og islandske Lægebøger, med dertil knyttede kritiske og sproglige Bemærkninger, fornehmelig til de gamle danske“; og Dr. Lyngby: „Dansk og svensk Literatur og Sprog i sidste Halvdel af 14de og i det 15de Aarhundrede. Forelæsningerne bleve afholdte den 8de, 9de og 10de Juni over de selvvalgte Emner og den 12te og 16de s. M. over de to Emner, som Censurcomiteen havde at bestemme. Som Gjenstand for den første af de to sidstnævnte Forelæsninger blev opgivet: „Hovedtræk af de nordiske Rigers, fornehmelig Danmarks Literaturhistorie i det nærmeste halve Aarhundrede, for Holberg fremstod som Forfatter (i Tidrummet fra 1660—1710)“; som Gjenstand for den anden Forelæsnung: „I almindeligt Omrids at skildre, i hvilke Retninger og af hvilke Rilder det danske Sprogs Ordforraad er forøget og udviklet efter Holbergs Tid.“

Efter Udfaldet af de afslagne Prøver var der imellem Censurcomiteens Medlemmer delte Meninger om, hvem der af Concurrenterne skulde gives den første Plads. Et Flertal udtalte det Ønske, at der enten ved Universitetet eller paa anden Maade kunde findes Plads for to af Concurrenterne, navnlig derved at Posten for nordisk Philologi fordobledes.

Efter Ministeriets allerunderdanigste Indstilling bleve derpaa ved allerhøieste Resolution af 14de Juli 1863 saavel Dr. phil. Kristen Jensen Lyngby som Premierlieutenant, Cand. mag. Svend Grundtvig udnævnte til extraordinære Docenter ved Kjøbenhavns Universitet (jvf. ovenfor S. 145).

Afgang og nye Udnævnelser.

I „Meddelelserne“ om Universitetet for 1849—56, S. 268—270, er givet en Oversigt over Universitetets samlede Lærerpersonale ved Udgangen af Aaret 1856. Siden Begyndelsen af Aaret 1857 indtil Udgangen af Aaret 1863 have Personalforandringerne facultetsvis været følgende:

Det theologiske Facultet.

Profesor Lic. theol. F. F. Hagen afgik den 25de Marts 1859 ved Døden. Han blev, efter i omtrent to Aar som Privatdocent at have holdt Forelæsninger ved det theologiske Facultet, under 16de April 1852 udnævnt til Professor ordinarus ved Facultetet.

I hans Sted blev forhenværende Præst ved Trinitatis Menighed i Kjøbenhavn, Dr. philos. Peter Frederik Adolph Hammerich under 19de Mai 1859 beffikket til Professor ordinarus ved Facultetet (jfr. ovenfor S. 135).

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Profesor P. A. F. Stoud Bedel blev den 26de Juli 1858 udnævnt til Departementschef i Udenrigsministeriet. Han blev under 13de April 1851 udnævnt til Lector ved Facultetet og i det paafølgende Aar den 12te September til Professor ordinarus.

Profesor, Etatsraad Lic. jur. F. C. Bornemann afgik ved Døden den 6te October 1861. Han blev under 22de October 1839 beffikket til Lector ved Facultetet, i det paafølgende Aar 1840 den 1ste December til Professor extraordinarius og under 17de Mai 1844 til Professor ordinarus og Assessor Consistorii.

Profefſor J. P. L. Benzon-Buchwald blev under 27de Februar 1862 beſtillet til Chef for Reviſionsdepartementet for Kongeriget's Miniſterier. Han blev under 26de Mai 1856 udnævnt til Profefſor i Statsøkonomi.

J de Afgaaedes Sted ere blevene udnævnte:

Candidatus juris Magnus Baldemar Nellemann, under 31te Auguſt 1858 udnævnt til Lector og i det paafølgende Aar under 17de Auguſt til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Fuldmægtig under Miniſteriet for Hertugdømmet Slesvig Carl Georg Holdt, af Kirke- og Underviſningsminiſteriet under 28de November 1861 conſtitueret ſom Profefſor og ved Kgl. Reſolution af 16de December 1862 udnævnt til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Cancelliſt under Miniſteriet for Hertugdømmet Slesvig Auguſt Hermann Ferdinand Carl Gooſ, ved Kgl. Reſol. af 31te Octbr. 1861 beſtillet til Lector og det paafølgende Aar under 27de Decbr. til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Den ved Profefſor Benzon-Buchwald's Afgang ledigblevne Plads blev forſt beſat i Aaret 1864, ſee ovenfor Side 153.

Om Docenterne i ſleſvigſk Ret henviſes til det ovenfor, S. 135—36 Bemærkede. Ved Udgangen af Aaret 1863 ſtode, ligesom i 1856, to Profefſorater ved Facultetet ubefatte.

Det lægevidenſkabelige Facultet.

Profefſor Dr. med. C. C. Fenger udtraadte i Anledning af ſin Udnævnelse til Finantſminiſter definitivt af Univerſitetet's Tjeneste ved Udgangen af April 1861, til hvilken Tid det ved allerhøieſte Reſolution af 7de Martſ 1860 var blevet ham forbeholdt at kunne træde tilbage i Profefſorſtillingen. Han blev den 5te Mai 1843 udnævnt til Lector i almindelig Pathologi og pathologiſk Anatomi, den 29de September 1845 til Profefſor extraordinarius og den 18de September 1850 til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Profefſor J. C. Ibsen afgik den 12te Mai 1862 ved Døden. Han blev den 9de Januar 1847 beſtillet til Lector i Anatomi og den 12te October 1861 til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Profefſor, Etatsraad Dr. med. D. F. Eſchricht bortkaaldtes den 22de Februar 1863 ved Døden. Han blev den 6te Juni 1829 udnævnt til Lector i Phyiologi, det paafølgende Aar den 12te October til Profefſor extraordinarius og den 19de April 1836 til Profefſor ordinarius og Assessor Conſistorii.

Profefſor, Etatsraad Dr. med. C. Otto blev efter Anſøgning i Naade og med Penſion ved allerhøieſte Reſolution af 21de Februar 1862 entlediget fra 22de Auguſt ſ. A. at regne. Han blev den 13de November 1832 beſtillet til Profefſor extraordinarius i Pharmacologi og medicina forensis og den 25de Juni 1840 til Profefſor ordinarius og Assessor Conſistorii.

J Anledning af diſſe Bacancer ſtete følgende Udnævnelſer:

Lector, Profefſor J. C. Ibsen beſtilledes den 12te October 1861 til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Lector, Profefſor M. H. Saxtorph udnævntes under 17de Juni 1862 til Profefſor ordinarius ved Facultetet.

Diſtrictlæge Dr. med. Carl Edvard With blev under 23de Juni 1862 udnævnt til Lector i mediciniſk Klinik ved Facultetet, (ſfr. ovenfor S. 147).

Dr. med. Frederik Theodor Schmidt blev den 19de Juli 1862 af Kirke- og

Undervisningsministeriet constitueret og det paafølgende Aar under 29de April allernaadigst beffikket til Lector i Facultetet.

Om Bestikkelsen af Dr. med. Theodor Sophus Warnøe til extraordinær Docent i Pharmacologi, see ovenfor S. 145.

Det philosophiske Facultet.

Profesor, Conferentsraad Dr. philos. F. C. Petersen afgik ved Døden den 20de October 1859. Han blev den 17de October 1815 beffikket til Adjunct, den 27de Januar 1818 til Professor extraordinarius ved Facultetet og den 27de Juli 1842 til Professor ordinarius og Assessor Consistorii.

Profesor, Etatsraad N. M. Petersen bortfaldtes ved Døden den 11te Mai 1862. Han blev den 28de Marts 1845 beffikket til Professor extraordinarius i de nordiske Sprog.

Profesor Dr. phil. H. M. Belschow afgik ved Døden den 8de Juli 1862. Han blev under 28de December 1833 beffikket til Professor extraordinarius i Historie og nordiske Antiquiteter og den 28de Febr. 1835 til Professor Rostgardianus.

Statsraad Chr. Molbech afgik ved Døden den 23de Juni 1857. Han blev under 17de November 1829 beffikket til Professor extraordinarius i Literaturhistorie. *)

Ved Professor i græsk Philologi F. C. Petersens Dødsfald blev ingen ny Universitetslærer beffikket, da Conferentsraad Madvig, saaledes som det i „Meddelelserne“ om Universitetet 1849—56, S. 261—262, er berettet, paa den Tid stod som midlertidig extraordinær Docent, og altsaa, da Vacancen indtraf, rykkede op i den ledige normerede Professorplads i klassisk Philologi.

Som en Følge af, at Statsraad Molbech ved sin Død stod i extraordinær Professorstilling, foranledigede hans Afgang heller ikke nogen ny Udnævnelse.

Derimod have følgende Udnævnelser fundet Sted i Anledning af de indtrufne Vacancer:

Extraordinær Docent, Professor K. Gislason blev under 23de Juni 1862 beffikket til Professor ordinarius i de nordiske Sprog.

Profesor Dr. phil. C. F. Allen blev ved Kongelig Resolution af 17de August 1862 beffikket, med Navn af „Rostgardianus“, til Professor ordinarius i Historie og nordiske Antiquiteter.

Om de i Facultetet ansatte nye extraordinære Docenter henvises til hvad ovenfor S. 145 er berettet.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Ved Udgangen af Aaret 1856 stode — see „Meddelelserne“ om Universitetet 1849—56, S. 268 — 3 Professorater i Facultetet ledige, nemlig i Mathematik, Botanik og Astronomi. Disse Professorater ere blevne besatte saaledes:

Profesor Dr. phil. Christian Sürgensen, Director for Livrents- og Forsørgelsesanstalten af 1842 samt Livsforsikringsanstalten i Kjøbenhavn og Medlem af Directionen for den almindelige Enkelskole, blev under 8de Januar 1857 beffikket til Professor ordinarius i Mathematik, men bortfaldtes saa Aar derefter, den 15de December 1860, ved Døden.

*) See Nekrolog af F. Fabricius i Nordiskt Universitets-Lidskrift, 4de Aargang 1ste Hefte, S. 110—123.

Dr. phil. Heinrich Ludvig d'Arrest*) blev ved Kongelig Resolution af 15de August 1857 constitueret og, efterat han havde erholdt dansk Indfødsret, under 16de Mai 1858 beskikket til Professor ordinarius i Astronomi.

Professor, Lærer ved den polytechniske Lærestalt Dr. phil. Adolf Steen blev den 23de Januar 1861 beskikket til Professor ordinarius i Mathematik.

Professor extraordinarius. Dr. phil. Anders Sandøe Ørsted blev under 24de Marts 1862 beskikket til Professor ordinarius i Botanik med Forpligtelse til, naar det maatte blive ham paalagt, uden særligt Veberlag at overtage Directoratet for den botaniske Have. Om hans Beskikkelse til Professor extraordinarius, see ovenfor S. 151.

Om Beskikkelsen af en extraordinær Docent ved Facultetet er ovenfor, Side 150, det Fornødne bemærket.

Titelforfremmelser, Rangforhøielser og Ordensdecorationer.

1857.

Under 26de April benaadedes Professor Dr. med. S. A. W. Stein med Commandørkorset af Dannebrogordenen og Professor Dr. med. A. Bungen med Dannebrogordenens Hæderstegn.

1858.

Under 18de Januar benaadedes Professorerne C. Hermansen, F. T. J. Gram, Dr. phil. J. L. Ussing, Dr. phil. F. C. A. Schiern, under 28de s. M. C. B. Holten, under 3ite Mai Dr. phil. C. F. Allen og under 25de October B. J. Bjerring med Ridderkorset af Dannebrogordenen.

1859.

Under 2den October benaadedes Professor, Conferentsraad Dr. phil. J. N. Madvig med Storkorset af Dannebrogordenen;

under 1ste Januar Professor Dr. med. C. J. Rahfer med Ridderkorset af Dannebrogordenen.

Under 20de October blev Professor, Etatsraad Dr. phil. F. C. Petersen udnævnt til Conferentsraad.

1860.

Under 6te October benaadedes Professor, Conferentsraad, Dr. phil. J. G. Forchhammer med Dannebrogordenens Commandørkorset;

under 9de Januar Professor R. Wislason og under 6te October Professor J. C. Schiødt med Ridderkorset af samme Orden.

Under sidstnævnte Dato benaadedes Professor J. J. C. Steenstrup med Dannebrogordenens Hæderstegn.

Under 9de Januar blev der tilstaaet extraordinær Professor Dr. phil. A. S. Ørsted og extraordinær Docent Dr. phil. H. Brøchner og under 18de s. M. Lector M. H. Saxtorph Titel af Professor med Rang i 5te Klasse Nr. 8 efter Rangforordningen.

1862.

Under 6te October benaadedes Professor, Conferentsraad Dr. phil. F. C.

*) En Meddelelse om hans tidligere Stillinger findes i Nordisk Universitets-Libskrift, 4de Aargang 1ste Hefte, S. 137.

Sibbern med Commandørforset og Professorerne Dr. phil. H. L. d'Arrest og Dr. phil. A. Steen med Ridderforset af Dannebrog.

Under 21de October udnævntes Professor, Dr. med. S. A. W. Stein til Etatsraad med Rang i 3die Klasse Nr. 9 efter Rangforordningen.

1863.

Under 14de Juli og 12te December tilbeltes der henholdsvis Docent i flegvigst Ret, Bureauchef F. S. Larsen og Dr. med. Th. S. Warncke Titel af Professor med Rang i 5te Klasse Nr. 8 efter Rangforordningen.

Facultets=Æresbevisning.

I Anledning af at det den 4de November 1858 var 50 Aar siden, at det lægevidenskabelige Facultets Senior, Conferentsraad Dr. med. D. L. Bang underkastede sig Examen medico-rigorousum ved Kjøbenhavns Universitet, blev det, efter det nævnte Facultets Indstilling, ved Ministeriets Skrivelse af 28de October s. A. tilladt, at der af Facultetet maatte udfærdiges i Diplomform en festlig Ætønskningskrivelse til ham, og at denne, som Æresbevisning, maatte i Facultetets Navn overbringes Jubilaren paa Festsdagen.

Rector og Decanslister.

Universitetsrectoratet har i Tidsrummet 1857—1863 efter Valg af den academiske Lærerforsamling været beklædt af følgende Professorer*):

i det academiske Aar 1856—57 Conferentsraad Dr. phil. Madvig (gjenvalgt).
 — — 1857—58 Etatsraad Dr. phil. Forchhammer.
 — — 1858—59 Samme (gjenvalgt).
 — — 1859—60 Etatsraad Lic. jur. F. C. Bornemann.
 — — 1860—61 Samme (gjenvalgt).
 — — 1861—62 Dr. theol. Scharling.
 — — 1862—63 Dr. theol. Clausen.

Decanerne i de forskjellige Faculteter have været:

Det academi- ske Aar.	det theologiske.	det rets- og statsvidens- skabelige.	det lægevidens- skabelige.	det filosofiske.	det mathematisk- naturvidens- skabelige.
1856—57 ..	Hermanfen.	Bedel.	Stein.	Ulfing.	Holten.
1857—58 ..	Hagen.	Agelsen.	Levy.	Westergaard.	Jürgensen.
1858—59 ..	F. A. Bornemann	F. C. Bornemann	Sommer.	Westergaard.	Steenstrup.
1859—60 ..	Clausen.	Agelsen.	Bunten.	Westergaard.	Jürgensen.
1860—61 ..	Hammerich.	Gram.	Schricht.	Ulfing.	Jürgensen.
1861—62 ..	Hermanfen.	Nellemann.	Itto.	Belschow.	Steen.
1862—63 ..	Scharling.	Gram.	Stein.	Mehren.	Steen.

*) Jvfr. for det foregaaende Tidsrum „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, Side 278.

Oversigt over Consistoriums Medlemmer.

Med Udgangen af Aaret 1856 var der endnu to Anciennetetspladser i Consistorium besatte af det lægevidenskabelige Facultets Medlemmer udover det Antal Pladser, der ifølge Kongelig Resolution af 1ste September 1850 om Sammenfærmningen af Consistorium tilkommer det nævnte Facultet*). Dette uregelmæssige

Medlemmerne af Consistorium

(Efter allerhøieste Resolution af 1ste September 1850: 2 af det theologiske, 2 af det rets- og matematisk-naturvidenskabelige Facultet, eller 11 efter Anciennetet i hvert Facultet

Indtrædelses-Datum.	1857.	1858.	1859.
	Efter Anciennetet.	Efter Anciennetet.	Efter Anciennetet.
	1. Det theologiske Facultet.	1. Det theologiske Fac.	1. Det theologiske Fac.
$18\frac{3}{3}$ 1830. $11\frac{1}{1}$ 1834.	Prof. Dr. theol. Clausen. — E. C. Scharling.	— —	— —
	2. Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.	2. Det rets- og statsvidensk. Facultet.	2. Det rets- og statsvidensk. Facultet.
$17\frac{1}{6}$ 1844. 1856.	Prof. Lic. jur. Bornemann. — Gram.	— —	— —
	3. Det lægevidenskabelige Facultet.	3. Det lægevidensk. Facultet.	3. Det lægevidensk. Facultet.
$20\frac{1}{1}$ 1821. $19\frac{1}{4}$ 1836. $2\frac{1}{6}$ 1840. $0\frac{1}{6}$ 1845.	Prof. Dr. med. Bang. — — Eschricht. — — Otto. — — Stein.	— — — —	— — — —
	4. Det filosofiske Facultet.	4. Det filosofiske Facultet.	4. Det filosofiske Facultet.
$22\frac{1}{1}$ 1828. $17\frac{1}{11}$ 1829. $27\frac{1}{7}$ 1842.	Prof. Dr. phil. Werlauff. — — Sibbern. — — F. C. Petersen.	— — —	— — Død $20\frac{10}{10}$. Madsvig.
	5. Det mathem.-naturvidenskabelige Facultet.	5. Det mathem.-naturvidenskabelige Facultet.	5. Det mathem.-naturvidenskabelige Facultet.
1850. 1856.	Prof. Dr. ph. Forchhammer. — — E. A. Scharling.	— —	— —
	Efter Valg.	Efter Valg.	Efter Valg.
$8\frac{1}{1}$ 1852. $5\frac{1}{6}$ 1854. $0\frac{1}{6}$ 1856.	Prof. Dr. phil. Madsvig, gjenvalgt $7\frac{1}{1}$. Prof. Dr. phil. Westergaard. — — Bedel.	— — befordret til andet Gensbede $26\frac{7}{7}$.	— — Dyrkket i } Ancienretstetplads. } Magesen $11\frac{11}{11}$ Gjenvalgt $16\frac{6}{6}$.
	Salt 16 Medlemmer.	Salt 16 Medlemmer.	Salt 16 Medlemmer.

*) See „Meddel.“ om Univ. 1849—56, S. 279—281.

Ferhold, der maatte bestaae i Overgangstiden, indtil de nye Forfrister kunde fuld-
stændig sættes i Kraft, er ved indtruffen Afgang i Facultetet ophørt i 1863, fra
hvilket Aar den Kongelige Resolution i dette Punkt først er blevet gennemført.

Til Oplysning om Consistoriums Medlemmer i Tidrummet fra 1857—1863
meddeles følgende Oversigt.

Aarene 1857—1863.

g statsvidenskabelige, 2 af det lægevidenskabelige, 3 af det filosofiske og 2 af det
g 5 efter Valg imellem samtlige normerede Professorer, ialt 16 Medlemmer.)

1860.	1861.	1862.	1863.
Efter Anciennetet.	Efter Anciennetet.	Efter Anciennetet.	Efter Anciennetet.
1. Det theologiske Fac.	1. Det theologiske Fac.	1. Det theologiske Fac.	1. Det theologiske Fac.
— —	— —	— —	Glausen. C. E. Scharling.
2. Det rets- og stats- vidensk. Facultet.	2. Det rets- og stats- vidensk. Facultet. Død ⁹ / ₁₀ . Kahser.	2. Det rets- og stats- vidensk. Facultet.	2. Det rets- og stats- vidensk. Facultet. Gram. Kahser.
3. Det lægevidensk. Facultet.	3. Det lægevidensk. Facultet.	3. Det lægevidensk. Facultet. Entlediget ²³ / ₈ .	3. Det lægevidensk. Facultet. Bang. Død ²² / ₂ . Stein.
4. Det filosofiske Facultet.	4. Det filosofiske Facultet.	4. Det filosofiske Facultet.	4. Det filosofiske Facultet. Werlauff. Sibbern. Mabvig.
5. Det mathem.-natur- vidensk. Facultet.	5. Det mathem.-natur- vidensk. Facultet.	5. Det mathem.-natur- vidensk. Facultet.	5. Det mathem.-natur- vidensk. Facultet. Forchhammer. C. A. Scharling.
Efter Valg.	Efter Valg.	Efter Valg.	Efter Valg.
— — —	— — —	— — Død ⁸ / ₇ . Steenstrup ¹² / ₀ . Hermansen ¹² / ₀ .	— — — Kagesen. Westergaard. Steenstrup. Hermansen. Levy ¹¹ / ₅ .
Ialt 16 Medlemmer.	Ialt 16 Medlemmer.	Ialt 16 Medlemmer.	Ialt 16 Medlemmer.

Personalforandringer og Bestemmelser, vedkommende Professorernes Bibestillinger ved Univerfitetet eller Communitetet.

I de færegne, ifølge Kongelig Resolution af 1ste Septbr. 1850, Post 7. a. b. *) Professores consistoriales forbeholdte, Stillinger ved Consistorium og Univerfitetsquæsturen ere følgende Personalforandringer **) indtrufne:

Referendarius Consistorii.

Efter Professor Vedel, der ved sin Befordring til andet Embede forlod Stillingen i Aaret 1858, indtraadte Professor Aagesen i denne.

Inspectores quæsturæ.

Efter Professor, Etatsraad Bornemanns Død den 6te October 1861 blev Professor Aagesen den 30te s. M. valgt i hans Sted.

Secretarius Consistorii.

Den med denne Post tidligere forbundne Lønning er, efterat Professor, Conferentsraad Petersen, der beklædte Posten ved Udgangen af Aaret 1859, var afgaaet ved Døden, bleven inddragen. Forinden Lønningsloven af 12te Januar 1858 udkom, blev der af det paa Univerfitetets Budget til Consistorium normerede Beløb af 2,000 Rd. til Secretariatsforretninger, Trykningsomkostninger m. v. udredet 200 Rd. til Secretarius Consistorii og 200 Rd. til Consistoriums Fuldmægtig, dog saaledes at disse 400 Rd. stillebes til Consistoriums Disposition. Ved Univerfitetets Normalreglement af 13de November 1844 blev det bestemt ***), at de Secretarius tillagte 200 Rd. ved den første Vacance i Posten maatte hjemfalde til Consistoriums Disposition for i Forbindelse med de 200 Rd. til Consistoriums Fuldmægtig at anvendes til Bestridelse af Correspondanceudgifter paa den Maade, som Consistorium maatte finde hensigtsmæssigt. Loven af 12te Januar 1858 gjorde inidertid heri en Forandring og ophævede Consistoriums Bemyndigelse til at anvende Beløbet, idet de 200 Rd. til Consistoriums Fuldmægtig bleve optagne under den i Lovens § 9 opførte samlede Lønningsfum og Lovens § 10 bevilgede de andre 200 Rd. som et særligt Honorar til Secretarius consistorii.

Da den byrdefuldeste Del af de Secretarius ifølge Instruxen for Consistorium af 8de Mai 1801 †) paahvilende Forretninger var gaaet over paa Andre, nemlig til Consistoriums Referendarius og Fuldmægtig, og det derfor maatte kunne paalægges Secretarius at udføre det ham tilfaldende Arbejde uden vederlag, medens det paa den anden Side maatte anses for særdeles magtpaaliggende, at den Consistoriums Fuldmægtig tilstaaede Løn fik en passende Forhøielse, besatte Consistorium efter den tidligere Secretær, Conferentsraad, Professor Petersens dødelige Afgang ikke strax Posten, men indstillede i Skrivelse af 19de Mai 1860 til Ministeriet, at det til Honorar for Secretarius consistorii bestemte Beløb af 200 Rd. maatte fra 1ste November 1859 at regne stilles til Consistoriums Disposition for at anvendes til Honorar for Besørgelsen af de Secretarius consistorii tidligere paahvilende Forretninger med Hensyn til Consistorialsagernes Expedition.

Derpaa svarede Ministeriet i Skrivelse af 30te s. M., at Samme ikke

*) See „Meddelel.“ om Univ. 1849—56, S. 48.

**) For den foregaaende Aarvælle jfr. sammesteds, S. 282.

***) See Selmers Univ. Arb. for 1844, S. 16—17.

†) Findes i Badens Univ. Journal for 1801, S. 137—140.

ansaa sig besejret til at foretage en saadan fra Bestemmelserne i Lov af 12te Januar 1858 afvigende Forandring, men, forsaavidt Consistorium fremdeles var af den Mening, at Consistorialsagerne vilde kunne udføres paa bedre Maade end ved en fast dertil valgt Secretarius, forventede derom at modtage et nærmere Forslag, for ved den næste Finantslov at erhverve den fornødne Bevilling til en hensigtsmæssigere Anvendelse af det omtalte Honorar.

Efterat Consistorium derpaa i Skrivelse af 2den Juli 1860 havde foreslaaet, at det Secretarius consistorii tillagte aarlige Honorar af 200 Rd. maatte deles lige imellem Referendarius consistorii og Consistoriums Fuldmægtig, blev denne Fordeling, i Henhold til et derom af Ministeriet i Udkastet til Finantsloven for 1861—62*) optaget Forslag, bevilget ved Finantsloven for bemeldte Finantsaar.

Efter den saaledes med Lønningen foretagne Forandring udføres de Secretarius consistorii paahvilende Forretninger af En af Profesforerne, hvem Functionen, som et særligt Hverv, overdrages af Consistorium.

Provstiet ved Communitetet og Regentsen.

Fra dette Embede blev Profesfor, Etatsraad Dr. phil. F. C. Petersen, der havde beklædt det siden Aaret 1829, ved allerhøieste Resolution af 6te Februar 1859 i Raade og med Pension entlediget.

Ved samme Kongelige Resolution blev Kirke- og Undervisningsministeriet be- myndiget til at vedtage Reglerne for den fremtidige Fremgangsmaade ved Besættelsen af Communitets- og Regentsprovstiet. I Medfør af denne allerhøieste Bemyn- digelse saftsatte Ministeriet, i Overensstemmelse med hvad Consistorium særligt om dette Embede havde ytret under den ovenfor Side 27—28 omtalte Brevvevling, ved Skrivelse af 18de Februar s. A. som Regel for Fremtiden, at Regentsprovstiet bliver at besætte af Ministeriet efter Forslag af Consistorium.

Ved Ministeriets Skrivelse af 14de Marts næstefter blev Pro- fessor Gram befippet til Provst ved Communitetet og Regentsen fra 1ste April s. A. at regne, dog saaledes, at Ministeriet forbeholdt sig at tage nærmere Bestemmelse om Embedets Lønning og Emolumenter.

Denne Bestemmelse blev, efter Brevvevling med Consistorium, tagen ved Ministeriets Skrivelse af 6te Juni s. A., ved hvilken der blev tillagt Pro- fessor Gram i den nævnte Egenkab en Lønning af 300 Rd., at udbetale uden Cumulationsafkortning (Lov 12te Januar 1858 § 3), samt Emolument af fri Bolig og 10 Favne Brænde aarlig, saaledes at Omkostningerne med Brændets Saugning og Hugning blive at bære af Deputatisten selv uden Udgift for Communitetet.

Med Hensyn til Boligens Vedligeholdelse henvises til hvad nedenfor vil blive anført i Afsnittet om Profesforernes Friboliger.

Profesforernes Friboliger og Husleieportioner.

Friboliger.

Med Hensyn til Universitetsprofesforernes Friboliger og Embedsboliger**) er der for Tidsrummet 1857—63 kun at mærke en almindeligere Bestemmelse, der

*) See de trykte Anmærkninger til Finantslovudkastet for 1861—62, S. 129.

**) Jfr. „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 282—288, 294—309.

angaaer Fordelingen af Byrden ved Boligernes Vedligeholdelse imellem Univerfitetet og de paagjældende Beneficiarier. Anledningen til en almindelig Ordning af dette Forhold gav det ved Regentsprofftiets Besættelse med Profefor Gram reifte Spørgemaal om Udstrækningen af hans Forpligtelse til at vedligeholde den ham tillagte Fribolig i Regentsbygningen, idet Ministeriet, for at tilbeiebringe fafte almindelige Regler for Vedligeholdelsen af de Univerfitetsprofeforerne tillagte Embedsboliger, paalagde Bygningsinspectør, Profefor Hansen og Univerfitetets Dvæstor i Forening at meddele Ministeriet et hertil figtende Forflag.

Efter at have modtaget dette og angaaende famme at have brevvevlet med Confiftorium, fom i det Hele fandt Forflaget henfigtsfbarende, faftatte Ministeriet ved Skrivelse af 17de October 1859 (til Confiftorium, Dvæstor og vedkommende Bygningsinspectør) følgende nærmere Bestemmelser til i Almindelighed at gjælde fom Regel for Vedligeholdelsen af de Embeds- eller Fri- boliger, for hvis Vedkommende det paahviler Univerfitetet eller Communitetet at deltage i Vedligeholdelsen:

Stiftelsen, Univerfitetet eller Communitetet, har at bekoſte alle ud- ventige Reparationer, faafom Vedligeholdelsen af Boligens Muur- og Tagværk, ydre Maling, Porte, Brolægning, Vandrender og Pompetræe m. m., fremdeles alle større Reparationer i det Indre, nemlig Anbringelse af nye Gulve, Trapper, Loftter, Binduer, Dørre, Panel, Kaffelovne og Comfurindretninger m. v.

Beboeren har at bekoſte den indvendige Maling, Tapetfering, Vedligeholdelsen af Laafe og alle mindre til den ordinære Vedligeholdelse henhørende Reparationer af Binduer, Gulve, Dørre, Paneler, Trapper, Kaffelovne og Kaffelovnsrør, Ild- steder, Kjøkkenborde og andre fafte Inventariegjenftande, alt efter vedkommende Bygningsinspectørs Udsættelser ved de aarlige Syn af den paagjældende Bygning. Beboeren har ogsaa selv at udrede Bekoftningerne ved alle Forandringer, fom han til fin egen Bekvemmelighed eller efter fit private Lid ønfter foretagne i Værelſernes indre Indretning, faafom Deling af Værelſerne ved Skillerum, Opfætning af fafte Skabe eller andet deslige; fremdeles har Beboeren selv at bekoſte Forfatvinduer, fom han ønfter i Leiligheden, ligefom han ogsaa maa betale de større Reparationer, fom af ham eller Familie foranlediges ved Befkadigelfer, der efter Bygnings- inspectørens Skjøn ikke ere en nødvendig Følge af den stadige og ordentlige Benyttelse af Leiligheden. Med Hensyn de Boliger, hvortil der hører Haver, paahviler det Beboeren at bekoſte Reparationer af de deri værende Lyſthuse, samt alle mindre Reparationer og al Maling af det derom anbragte Plankværk eller Stakit, faaledes at Stiftelsen kun bekoſter de ny Plankværter og Stakitter eller den delvife Fornyeſe deraf, fom bliver nødvendig, uagtet den ældre Indhegning har været forfvarlig vedligeholdt og malet.

Det stadige Tilfyn med alle de Boliger, paa hvilke diſſe Regler gjøres anvendelige, overdrages til den vedkommende Bygningsinspectør, fom foruden at overvære Boligens Aflevering til nye Beboere og hvert Foraar at optage Syn over de paagjældende Boliger, har at bestemme, hvilke Reparationer der i Aarets Løb bør udføres enten for Eierens eller Beboerens Regning, for at Boligerne ikke ſkulle forfalde eller befkadiges.

Foranftaaende Regler ville være ſtrax at tage til Følge for:

Profeforboligen i det forrige Chirurgiſke Academies Bygning,

med Hensyn til hvis Vedligeholdelse der hidtil ikke havde været givet Nogen endelig Bestemmelse;

Regentsprovstens Embedsbolig;

Boligerne i det kemiske Laboratoriums Bygninger, dog midlertidig undtaget Profesorboligen, for hvilken Ministeriets Skrivelse af 6te October f. A.*) bliver ved Magt, saalænge Professor Scharling er i Besiddelse af den;

samt eventualiter for Boligerne i det nye astronomiske Observatoriums Bygning,

og for Directørboligen i den botaniske Haves Bygninger, saafremt en ny Besidder tiltræder den.

Derimod vil det, forsaavidt angaaer Embedsboligen for Professoren i Zoologi og Mineralogi og Friboligen (Optionsboligen) i Communitetsbygningen paa Nørregade, have sit Forblivende ved de ifølge de Kgl. Resolutioner af 22de Januar 1841**) (sammenholdt med Ministeriets Skrivelse af 15de November 1856) og 14de Mai 1847***) for disse Boligers Vedligeholdelse gjældende Regler, indtil Boligerne blive ledige ved de nuværende Besidderes Afgang. Paa samme Maade blive de nye Regler ogsaa først, naar Boligerne ved de nuværende Besidderes Afgang blive ledige, at bringe i Anvendelse ved Conservatorboligen i det forrige kirurgiske Academiets Bygning, Gartnerboligen i den botaniske Have og samtlige Pædel- og Portnerboliger samt Boliger for endel underordnede Betjente ved Universitetet og Communitetet.

Lillige blev det udtrykkelig paalagt Universitetets Dvæstor fremtidig at overvære Overleveringen af enhver Embedsbolig eller Fribolig, for hvilken de ovenstaaende Regler gjælde, naar en saadan Forretning i Anledning af Besidderliste skal foretages.

Universitetets Husleieportioner.

Om Husleieportionerne til Universitetets Professorer kan henvises til „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 288, hvor de almindelige Forhold ere berørte, i hvilke ikke senere nogen Forandring er foregaaet.

Derimod bliver her at omtale følgende særlige Bestemmelse, som er tagen om Udelukkelse af Professor Rostgardianus fra Afgang til Universitetets Husleieportioner, naar han i denne Egenkab oppebærer Hjælp til Husleie af det Rostgaardske Legat.

Ved Fundatsen for bemeldte Legat § 14 er der til Husleiehjælp henlagt en Capital af 4000 Rd. I Forbindelse med en i Aaret 1858 truffen nærmere Ordning af Legatets Forhold, der nedenfor paa sit Sted vil finde udførlig Omtale, blev det ved Ministeriets Skrivelse af 15de Juli f. A. bestemt, at Renten af hin Capital, der ved Oplæg var opvojet til 4,450 Rd., foruden at der havde en contant Beholdning af 36 Rd. 30 B., skal udbetales Professor Rostgardianus ved Siden af hans Embedslønning.

*) Herom vil det nærmere blive meddelt nedenfor paa sit Sted.

**) Jfr. Selmers Univ. Arb. for 1841, S. 37; „Meddelelserne“ om Univ for 1849—56, S. 287.

***) Jfr. Samme Arb. for 1847, S. 58.

Saa længe Profefſor Veſchow var i Embedet, henſtod Renten ubenyttet, efterſom han havde Huſleieportion af Univerſitetet. Ved Profefſor Allens Udnævnelse efter Veſchows Død til Profefſor Roſtgardianus indſtillede Conſiſtorium i ſkrivelse af 19de September 1862 til Miniſteriet, at det maatte blive iſtjat, at Profefſor Roſtgardianus ſkal oppebære Renten af Legatet fra Dagen for ſin Udnævnelse. Men under Forhandlingerne om den ovenomtalte Ordning af Legatets Forhold i det Hele havde Conſiſtorium i ſkrivelse af 17de Mai 1858 tiltraadt den, dengang af Univerſitetets Dvæſtor udtalte Mening, at Profefſor Roſtgardianus ved at erholde den Roſtgaardſke Huſleieportion maatte anſees udelukket fra senere at erholde en af Univerſitetets Huſleieportioner, idet han maatte antages at erholde fuld Erſtattung for det Beløb, ſom den Roſtgaardſke Huſleieportion er mindre end Univerſitetets, derved, at han erholder hin længe førend han efter ſin Anciennitet ſom Univerſitetslærer kan ventes i Reglen at ville opnaae en af Univerſitetets Huſleieportioner.

Heraf tog Miniſteriet Anledning til, forinden nogen endelig Beſlutning blev tagen i de omtalte Retninger for det Roſtgaardſke Legat, ved ſkrivelse af 7de October

Overſigt over Fordelingen af Univerſitetet

	1857.	1858.
Ved Udgangen af Aaret 1856 *).		
Profefſor Sibbern	—	—
— Dr. theol. Scharling, C. E.	—	—
— Eſchricht	—	—
— Larsen	Befordret til andet Embede ^{30/6} 56.	—
— Bang	—	—
— Otto	—	—
— Bornemann, F. E.	—	—
— Madvig	—	—
	Prof. Veſchow	—
Tilſammen Huſleieportioner ...	8. Prof. Veſchow førſte Gang for Halv- aaret til October 1857.	8.

*) See „Meddelelſerne“ om Univ. 1849—56, S. 294—295.

1862 at forlange Professor Allens Erklæring, om han, forudsat at Spørgsmaalet blev afgjort i Overensstemmelse med Consistoriums nydanførte Anskuelse, onskede strax at tiltræde Nydelser af det Rostgaardske Legats Husleieportion. Efterat Professor Allen derpaa havde trykt sig for, selv under hin Forudsætning, strax at ville tiltræde Legatets Husleiehjælp, blev det ved Ministeriets Skrivelse af 7de November 1862 (til Professor Allen og Consistorium) bestemt, at Renten af den ved det Rostgaardske Legats Fundats til Bopæl for Professor Rostgardianus henlagte Capital, 4,486 Rb. 30 S., blev at udbetale til Professor Allen fra den Dag, han var udnævnt til Professor Rostgardianus, med Halvdelen til hver af de sædvanlige Renteterminer, dog at han, ved saaledes at opbevare Legatportionen, udelukkes fra senere at kunne opnaae nogen af Universitetets ordinære Husleieportioner.

Følgende tabellariske Oversigt viser Husleieportionernes Fordeling i Tiden fra Aaret 1856 til Udgangen af 1863.

Husleieportioner fra 1857—1863.

1859.	1860.	1861.	1862.	1863.
—	—	—	—	Professor Sibbern*).
—	—	—	—	— Scharling, E. C.
—	—	—	—	Død 22/63.
—	—	—	—	Professor Bang.
—	—	—	—	Entlediget fra 22/62.
—	—	Død October 1861.	—	— Madsvig.
—	—	—	Død 9/72.	— Nielsen.
—	—	Prof. Nielsen	Prof. Sommer	— Sommer.
—	—	—	Prof. Hermansen	— Hermansen.
—	—	—	—	— Westergaard.
8.	8.	8. Prof. Nielsen første Gang for Halvaaret til October 1862.	8. Prof. Sommer første Gang for Halvaaret til October 1863.	8. Prof. Westergaard første Gang for Halvaaret til April 1864.

*) Desuden personligt Tillæg af 150 Rb., see sammesteds S. 288.

Særlige Bestemmelser, vedkommende enkelte Professore, tilligemed en Anciennetetsfortegnelse over Lærerpersonalet.

Her bliver at omtale to Tilfælde, hvori det undtagelsesvis er blevet tvende Professore indrømmet, at Tjenestealderen, der lægges til Grund for Alderstillagene efter Lønningssloven for Universtitet, maa beregnes fra et tidligere Tidspunkt end den første Ansættelse ved Universtitet, men selvfølgelig uden at derved hjemles nogen extraordinær Anciennetetsberegning med Hensyn til de Rettigheder, hvorved Professorernes indbyrdes Tjenestealder endnu kommer i Betragtning (Sæde i Consistorium og Husleieportioner).

Den ene af disse Undtagelser angik Conferentsraad Dr. phil. Hauch, der i Aaret 1827 blev ansat som Lector ved Sorø Academi og i Aaret 1846 forflyttedes til et Professorat i Kiel, hvor han forblev indtil han i Aaret 1851*) beskikkedes til Professor i Æsthetik ved Kjøbenhavns Universtitet. Han vilde ifølge Kongelig Resolution af 12te Juni 1847**), der tillagde Lectorerne ved Sorø Academi lige Anciennetet med Professorerne ved Kjøbenhavns Universtitet, ifølge Lønningssloven af 12te Januar 1858 have opnået den højeste Professorslønning efter Loven, 2,900 Rd., saafremt hans Ansættelse i Kiel ikke havde afbrudt Anciennetets Karræke, hvis Continuitet efter den nævnte Resolution betingedes af umiddelbar Overgang fra Sorø Academi til Universtitet.

Efter et af Ministeriet stillet Ændringsforslag***) til Finantslovudkastet for 1861—62 blev der ved Finantslovens Vedtagelse af Rigsdagen bevilget ham højeste Professorslønning uanset hin Hindring for at beregne hans Tjenestealder fra en Tid, der gav det lovbetingede Antal Tjenesteaar for denne Lønningens Opnaaelse.

Den anden Undtagelse stete ved Professor Steens Beskikkelse i den mathematiske Professorplads. Ved hans Ansættelse som fast Lærer i Mathematik ved den polytechniske Lærestanstalt blev der ved Finantsloven for Finantsaaret 1859—60 †) tillagt ham en extraordinær Anciennetet fra 23de Februar 1853. Efterat han under 23de Januar 1861 var bleven udnævnt til Professor ved Universtitet og i denne Egenskab, i Medfør af Bestemmelsen i Lønningssloven af 12te Januar 1858 § 6, ophørte at nyde Lønning som Lærer ved den polytechniske Lærestanstalt, blev der, efter Ministeriets Forslag, ved Finantsloven for Finantsaaret 1862—63 ††) indrømmet ham, at hans Anciennetet som Professor ved Universtitet med Hensyn til Lønningensberegningen maatte regnes fra samme Tid, som forhen ved Lærestanstalten, eller fra 23de Februar 1853.

*) Om den Professor Hauch ved Ansættelsen særlig tillagte Lønning, see „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 317.

**) See Selmers Arb. for 1847, S. 61—62.

***) Zfr. Rigsdagstid. f. 12te Sess. 1862, Anh. B. Sp. 81—82 Nr. 30; Folket. Tid. Sp. 2427.

†) See de trykte Anmærkn. til Finantslovudkastet for 1859—60, S. 53.

††) See sammesteds for 1862—63, S. 196.

— Et særligt Hverv blev paalagt den daværende Lector (nu Professor) i de oldnordiske Sprog ved Universitetet. Paa Justitsministeriets, efter Brevveksling med Kirke- og Undervisningsministeriet, nedlagte allerunderdanigste Forestilling blev det nemlig ved allerhøieste Resolution af 27de Mai 1857 bestemt, at de Attester om Kundskab i det islandiske Sprog, som i Medfør af Kongelig Resolution af 8de April 1844 skulle ledsage Ansøgninger fra Iffe-Islandere om Embedsansættelse i Island, skulle indtil videre, for at ansees som gyldige, være udstedte enten af Lectoren i de oldnordiske Sprog ved Kjobenhavns Universitet eller af den ved den lærde Skole i Reykjavik fast ansatte Lærer i det islandiske Sprog. Ved at meddele Kirke- og Undervisningsministeriet denne Kongelige Resolution, som tillige indeholdt nærmere Bestemmelse om Bestaffenheden af den Prøve, der i det omtalte Diemed vilde være at afholde, tilføiede Justitsministeriet i Skrivelse af 16de Juni s. A., at Samme vilde drage Omsorg for, at der, hvad enten Prøven afholdtes af Professor Gislason eller af den ved Skolen i Reykjavik ansatte Lærer, blev tilstaaet Examinator et passende Honorar i Forhold til Forretningens Omfang. Om Indholdet af Justitsministeriets Skrivelse blev derpaa Professor Gislason under 24de s. M. underrettet af Kirke- og Undervisningsministeriet.

— Professor, Conferentsraad Sibbern blev, efter et derom indgivet, saavel af det philosophiske Facultet som Consistorium anbefalet Andragende, ved Ministeriets Skrivelse af 12te December 1862 fritagen for at deltage i Udfættelsen af de æsthetiske Prisopgaver ved Universitetet og Bedømmelsen af de indkomne Prisaafhandlinger, saaledes at det blev overdraget Professorerne Ussing og Brøchner i Forbindelse med Professor, Conferentsraad Hauch at udføre dette Hverv. Fremdeles blev Conferentsraad Sibbern efter et ligeledes derom indgivet Andragende, som Consistorium i Overensstemmelse med det philosophiske Facultets derom indhentede Erklæring havde anbefalet, ved Ministeriets Skrivelse af 27de December s. A. fritagen for at deltage i det philosophiske Facultets almindelige Sager, saaledes at hans Embedsvirksomhed indskrænkedes til at holde Forelæsninger og Examinatorier samt at examinere ved den almindelige philosophiske Prøve og at besørge Alt, hvad der vedkommer dennes Ordning. Det Arbeide, hvorfra Conferentsraad Sibbern paa denne Maade blev løst, overtog Professor Brøchner.

I „Meddelelserne“ om Univ. for 1849—56, S. 322—325, er optaget en Anciennetetsfortegnelse over Professorerne i normeret Plads og de faste Docenter ved Universitetet ved Udgangen af Aaret 1856, ordnede efter Tiden for deres første Ansættelse.

Da der i de 7 Aar, som nærværende Hefte af „Meddelelserne“ omfatter, er foregaaet ikke saa Forandringer i Fortegnelsen ved Afgang og nye Udnævnelser, tilføies her en ny Oversigt over Lærerpersonalet ved Udgangen af Aaret 1863, med Hensyn til hvis Affattelse og Benyttelse ganske gjælder hvad der paa det anførte Sted i „Meddelelserne“ for den foregaaende Arrække er bemærket.

Anciennetetsfortegnelse *)

over Professorer i normeret Plads og de faste Docenter ved Universitetet ved Udgangen af Aaret 1863, ordnede efter Tiden for deres første Ansættelse.

A. Professorer i normeret Plads.

(De med * betegnede Professorer havde ved Udgangen af Aaret 1863 Fribolig eller Husleieportion.)

Navne.	Facultet.	Første faste Ansættelse ved Universitetet.	Senere Ansættelse i Professorplads.
1. Werlauff.*	Ph.	15/8 1810. Adj. ved Univ.	24/2 1812. Prof. i nordist Hist.
2. Sibbern.*	Ph.	27/10 1813. Prof. extr. i Philos.	
3. Bang.*	Egv.	13/8 1814. Adj. ved Fac.	27/1 1818. Prof. extr.
4. Clausen.*	Th.	3/4 1821. Lect. ved Fac.	25/6 1822. Prof. extr.
5. Forchhammer.*	M.-N.	$\left. \begin{array}{l} 17/5 \\ 11/11 \end{array} \right\} 1823. \text{ Lect. i Chemi} \\ \text{og Mineral.}$	26/4 1831. Prof. extr. i Minlog.
6. Møbbvig.*	Ph.	16/9 1828. Lect. i Philos.	17/11 1829. Prof. extr. i lat. Spr.
7. Scharling.*	Th.	$\left. \begin{array}{l} 4/9 1830. \text{ Lect. ved Sorø Ac.} \\ 11/1 1834. \text{ Prof. ord. i Theol.} \\ \text{ved Univ.} \end{array} \right\}$	
8. Stein.*	Egv.	$\left. \begin{array}{l} 28/9 1837. \text{ Doc. ved chir. Ac.} \\ 3/4 1840. \text{ Prof. extr. ved} \\ \text{chir. Ac.} \end{array} \right\}$	17/12 1841. Overtagelse til Univ. som Prof. extr.
9. Leby.*	Egv.	15/9 1840. Lect. i Medic.	29/9 1841. Prof. extr. i Accouch.
10. Scharling.*	M.-N.	15/9 1840. Lect. i Chemi.	23/12 1842. Prof. extr.
11. Nielsen.*	Ph.	22/4 1841. Prof. extr. i Philos.	
12. Sommer.*	Egv.	18/9 1842. Lect. i Medic.	9/6 1843. Prof. extr.
13. Hermansen.*	Th.	12/7 1844. Lect. i semitisk-orient. Philos.	29/9 1845. Prof. extr.
14. Westergaard.*	Ph.	12/7 1844. Lect. i indist orient. Philos.	29/9 1845. Prof. extr.
15. Buntzen.*	Egv.	9/11 1844. Lect. i Fac.	19/8 1853. Prof. ord.
16. Steenstrup.*	M.-N.	$\left. \begin{array}{l} 28/11 1845. \text{ Prof. extr. i} \\ \text{Zoologi.} \\ 1/9 1841. \text{ Const. Lect. ved} \\ \text{Sorø Ac.} \end{array} \right\}$	
17. Gram.*	R.o.St.	9/4 1847. Lect. i Fac.	22/1 1849. Prof. extr.

*) Om hvad der særligt ved enkelte Professorers Anciennitet eller Fribolig er at bemærke, henvises til hvad der ved Fortegnelsen for 1856 er anført i „Meddelelsene“ om Univ. for 1849—56, S. 323—324, Noterne.

Navne.	Facul- tet.	Første faste Ansættelse ved Univerfitetet.	Senere Ansættelse i Profesorplads.
18. Schjern.	Ph.	17/7 1847. Lect. i Historie.	18/5 1851. Prof. ord.
19. Uelsing.	Ph.	23/10 1847. Lect. i græsk og rom. Philol.	30/7 1849. Prof. extr.
20. Wislason.	Ph.	2/5 1848. Extr. Doc. samt Lect. i de oldn. Sprog.	23/6 1862. Prof. ord. i de nord. Spr.
21. Rahjer.	R.o.St.	29/9 1848. Prof. extr. i Stat. og Statøecon.	
22. Holten.	M.-N.	19/11 1849. Lect. i Phisik samt extr. Doc.	28/8 1852. Prof. ord.
23. Mehren.	Ph.	13/4 1851. Lect. i semitisk- orient. Philol.	20/3 1854. Prof. ord.
24. Allen.	Ph.	18/5 1851. Extr. Doc. i Hist.	17/8 1862. Prof. ord. (Rostgard.) i Hist. og nord. Antiq.
25. Hauch.	Ph.	2/9 1851. Prof. i Æsthetik. (28/7 1827. Lect. ved Sorø Acad. 2/3 1846. Prof. ved Kiøls Univ.).	
26. Bornemann.	Th.	28/7 1854. Prof. ord.	
27. Saxtorph.	Lgv.	14/1 1855. Lect. i Fac.	17/6 1862. Prof. ord.
28. Aagesen.	R.o.St.	3/2 1855. Lect. i Fac.	26/5 1856. Prof. ord.
29. Ørfled.	M.-N.	21/4 1858. Prof. extr. i Botanik.	24/3 1862. Prof. ord.
30. d'Arrest.	M.-N.	Rgl. Resol. 15/8 1857 const. og 16/5 1858 best. til Prof. ord. i Astron.	
31. Nellesmann.	R.o.St.	31/8 1858. Lect. i Fac.	17/8 1859. Prof. ord.
32. Hammerich.	Th.	19/5 1859. Prof. ord.	
33. Steen.	M.-N.	23/1 1861. Prof. ord.	
34. Gooß.	R.o.St.	31/10 1861. Lect. i Fac.	27/12 1862. Prof. ord.
35. Gold.	R.o.St.	28/11 1861 af Min. cft., 16/12 1862 beskiftet til Prof. ord.	

B. Normerede Lectorer og Docenter.

Navne.	Facultet.	Ansættelsestid.
1. Stephens.	Ph.	13/4 1851. Rgl. cft. 14/1 1855, fast best. til Lect. i Engelsk.
2. Oppermann.	Ph.	21/9 1852. Lect. i Tydsf.
3. Bjerring.	Ph.	13/11 1852. Lect. i Fransk.
4. With.	Lgv.	23/6 1862. Lect. i Fac.
5. Schmidt.	Lgv.	19/7 1862 af Min. cft.; 29/4 1863 Lect. i Fac.

C. *Extraordinære Docenter.*

Navne.	Facultet.	Anfættelsestid.
1. Schilge.	N. o. St.	14/1 1855. Extr. Doc. i flæsk. Ret.
2. Werfaae.	Ph.	2/5 1855. Doc. i nord. Oldf.
3. Højen.	Ph.	26/6 1856. Doc. i den bild. Kunst og dens Hist.
4. Brøchner.	Ph.	7/2 1857. Extr. Doc. i Filosof.
5. Smith.	Ph.	21/10 1859. Extr. Doc. i slavisk Spr. og Lit.
6. Lyngby.	Ph.	14/7 1863. Extr. Doc. i nord. Filosof.
7. Grundtvig.	Ph.	14/7 1863. Extr. Doc. i nord. Filosof.
8. Schiødt.	Lgv.	22/8 1863. Extr. Doc. i Pharmac.
9. Warndø.	M.-N.	12/12 1863. Extr. Doc. i Zoologi.

Det er ovenfor, S. 4, bemærket, at den Comité, som af Consistorium blev nedsat til at tage Universitetets Lønningsforhold under Overveielse, ledsagede sin Betænkning med en Anciennetetsliste over Universitetets Professorer fra den Tid, den nugældende Universitetsfundats udkom i Aaret 1788, og at Comiteen til de Data, som af denne Liste lode sig udtrage, knyttede Udregningen af den Gjennemsnitstjenestetid for Professorerne, der blev lagt til Grund for Comiteens Lønningsforslag.

Denne Liste skyldes, saaledes som den er affattet, formentlig her en Plads som et Actstykke, der ikke mindre i historisk end i statistisk Henseende er af Interesse til Velhøning af Universitetslærernes Personalforhold. I Aaret 1788 var der*), (foruden Jansen, der i samme Aar blev befjordret til Bispe i Aarhus) ansat 26 Professorer som ordinarii eller i saadanne Fag, som ifølge senere Bestemmelser (Rescript af 19de Juli 1817 og Normalregl. af 1836 og 1844) gave Udgang til Consistorium eller en normeret Professorplads. Under samme Vilkaar ere senere (indtil 1863) 112 ansatte, hvoraf een (Nahbet) to Gange med forskjellig Anciennetet. Rækkefølgen i Listen er ordnet efter Ansættelsen som Professor, idet den Tid, hvori nogle have tjent tidligere som Lector, ikke er medtaget. Enkelte fik ved deres Ansættelse Anciennetet i vedkommende Facultet foran tidligere ansatte; ved disse er Ancienneteten antaget at datere sig fra den Tid, hvorpaa deres umiddelbare Eftermænd i Facultetet ere ansatte, og Aarskallet udtrykt i Brøksform. Listen indeholder desuden Enhvers Fødselsaar og det Aar, hvori han afgik fra Universitetet ved Dødsfald eller Entlebigelse. Den oprindelige Liste, der kun gik til Udgangen af Aaret 1857, er her suppleret til Udgangen af Aaret 1863, ligesom der er tilføjet den en Rubrik, som angiver Tjenesteaarenes Antal.

*) Denne Forklaring var tilføjet Listen.

Ancienmetetsfortegnelse over Universitetsprofessorerne fra 1788—1863 med Tilføielse af Fødsels- og Afgangsaar samt Tjenestetid.

	Fødselsaar.	Ansat.	Facultet.	Afgang.		Tjenestearaar ved Univ.
				Døds- (ald *).	Befor- dring.	
1. Kragenstein	1723	1753	m.	1795		42
2. Nottbøll	1727	1756	m.	1797		41
3. Obelvig	1728	1759	jur.	1806		47
4. Brünniche	1737	1769	ph. n.**)		1791	21
5. H. Kall	1743	1770	ph.	1821		51
6. Riisbrigh	1731	1767	ph.	e. 1803		36
7. M. Sartorph	1740	1773	m.	1800		27
8. H. Callisen	1740	1773	m.		1794	21
9. Tode	1736	1773	m.	1806		33
10. E. F. Hornemann	1751	1776	th.	1830		54
11. Bugge	1740	1777	ph. n.	1815		38
12. N. E. Kall	1749	1776	ph.	1823		47
13. Moldenhaver	1753	1778	th.		1805	27
14. Baden	1735	1780	ph.	1804		24
15. Sahl	1734	1781	ph.	e. 1801		20
16. Nørregaard	1745	1782	jur.	1804		22
17. F. L. Wang	1747	1782	m.	1820		38
18. Nasheim	1749	1782	m.	1800		18
19. Eggers	1758	1785	jur.		1800	15
20. Woldiffe	1736	1787	ph. n.	1813		26
21. Adler	1756	1788	th.		1792	4
22. Wüinter	1761	1788	th.		1806	20
23. Golt	1754	1788	jur.		1791	6
24. Gamborg	1753	1788	ph.		e. 1803	15
25. Sneedorf	1761	1788	ph.	1792		4
26. Wolf	1749	1788	ph. n.	1819		31
27. Schlegel	1765	1789	jur.	1836		47
Nahbek	1760	1790	ph.	(1799)		9
28. Kjerulf	1757	1791	ph.	1810		19
29. Thaarup	1766	1793	ph.		1797	4
30. Horrebow	1763	1794	m.	1796		2
31. Wad	1755	1795	ph. n.	1832		37
32. Becker	1767	1795	ph. n.		1806	11
33. Viberg	1759	1797	ph. n.		1801	4
34. Furtigfarl	1763	1798	jur.	1829		31
35. E. F. Schumacher	1757	$\frac{1799}{1819}$	m.	1830		11
36. J. S. Sartorph	1772	1799	m.	1840		41
37. Brorson	1762	1800	jur.	e. 1828		28
38. Ranøe	1751	1800	m.	1801		1
39. Warberg	?	1800	ph. n.		1810	10
40. P. E. Müller	1776	1801	th.		1830	29
41. Bahl	1749	1801	ph. n.	1804		3
42. Treschow	1751	$180\frac{2}{3}$	ph.		1813	10
43. Thorslacius	1775	1802	ph.	1829		27
44. W. Bornemann	1776	1803	jur.	1840		37
45. Kroggh	?	1803	jur.		1804	1
46. Schow	1754	$180\frac{2}{3}$	ph.	e. 1827		22

*) Eller Entlebigelse i høi Alder.

***) Ph. n. o: de Videnskabssag, ber nu udgjøre det mathematisk-naturvidensabelige Facultet.

	Fødselsaar.	Anſat.	Facultet.	Udgang.		Tjenesteaar ved Univ.
				Dødsfald.	Refor- dring.	
47. L. Engelſtoft	1774	1803	ph.	1851		48
48. Wynnſter	1772	1805	m.	1818		13
49. Herholdt	1764	1805	m.	1836		31
50. Scheſderup	1769	1805	m.		1813	8
51. Everdrup	1773	1805	ph.		1813	8
52. Krog-Meher	1779	1806	th.		1819	13
53. Ørsted	1777	1806	ph. n.	1851		45
54. Rahbek	1760	1806	ph.	1830		14
55. J. W. Hornemann	1770	1808	ph. n.	1841		33
56. J. Wøller	1779	1808	th.	1833		25
57. Degen	1766	1809	ph. n.	1825		11
58. H. E. Schumacher	1780	1810	ph. n.		1825	15
59. D. E. Duffen	1764	1810	ph.	1827		12
60. Rathke	1769	1810	ph. n.		1813	3
61. Dehlenskläger	1779	1810	ph.	1850		40
62. Werlauff	1781	1812	ph.			
63. Brøndsted	1780	1813	ph.	1842		29
64. Sibbern	1785	1813	ph.			
65. Reinhardt	1776	1814	ph. n.	1845		31
66. Rasmuſſen	1785	1815	ph.	1826		11
67. Wituſen	1778	1815	m.	1853		35
68. D. Bang	1788	1818	m.			
69. A. E. Gallisen	1786	1818	m.		e. 1843	25
70. Thune	1785	1818	ph. n.	1829		11
71. K. E. Peterſen	1786	1818	ph.	1859		41
72. Kolderup-Roſenvinge	1792	1818	jur.	1850		32
73. Hemig	1789	1819	m.	1826		7
74. Scheuw	1789	1821	ph. n.	1852		31
75. Zeiſe	1789	1822	ph. n.	1847		25
76. Clauſen	1793	1822	th.			
77. Raſſ	1787	1825	ph.	1832		7
78. Luntz	1791	1826	m.	1829		3
79. Fogtmann	1788	1827	th.		1831	1
80. Høhlenberg	1797	1827	th.	1845		18
81. Schmidten	1799	1827	ph. n.	1831		4
82. Forchhammer	1794	1828	ph. n.			
83. Madvig	1804	1829	ph.		(1848)	
84. P. G. Bang	1797	1830	jur.		1836	6
85. Eſchricht	1798	1830	m.	1863		33
86. Wöhl	1798	1830	m.	1830		1/2
87. P. Wøller	1794	1830	ph.	1838		8
88. David	1793	1830	ph.		c. 1836	6
89. Parſen	1799	1831	jur.	1856	1856	25
90. Ditto	1795	1832	m.		e. 1862	30
91. Gundelach Wøller	1797	1832	m.	1845		13
92. C. F. N. Duffen	1802	1832	ph. n.	1855		23
93. Johannſen	1804	1833	ph.	1840		7
94. Veſchow	1796	1833	ph.	1862		29
95. C. E. Scharling	1803	1834	th.			
96. Ramus	1806	1834	ph. n.	1856		22
97. C. L. Engelſtoft	1805	1834	th.		1851	17
98. Scheel	1799	1836	jur.		1846	10
99. Stein	1797	1840	m.			

	Fødselsaar.	Ansæt.	Facultet.	Afgang.		Tjenesteaar ved Univ.
				Dobbsold.	Beforsdring.	
100. Algreen-Ussing	1797	1840	jur.		1844	4
101. Martensen	1808	1840	th.		1854	14
102. F. C. Bornemann	1810	1840	jur.	1861		21
103. Nielsen	1809	1841	ph.			
104. Levy	1808	1841	m.			
105. E. A. Scharling	1807	1842	ph. n.			
106. Sommer	1804	1843	m.			
107. Hermansen	1806	1845	ph. n.			
108. Westergaard	1815	1845	ph.			
109. N. W. Peterfen	1791	1845	ph.	1862		17
110. Krieger	1817	1845	jur.		1855	10
111. Fenger	1814	1845	m.		1859	14
112. Steenstrup	1813	1845	ph. n.			
113. Bergsøe	1806	1848	jur.	1854		6
114. Gram	1816	1848 $\frac{2}{3}$	jur.			
115. Røpfer	1811	1848	jur.			
116. J. P. Ussing	1820	1849	ph.			
117. Liebmann	1813	185 $\frac{1}{2}$	ph. n.	1856		4
118. Hauch	1791	1851	ph.			
119. Schiern	1816	1851	ph.			
120. Hagen	1817	1852	th.	1859		7
121. Holten	1818	1852	ph. n.			
122. Vedel	1823	1852	jur.		1858	6
123. Bungen	1812	1853	m.			
124. v. Mehren	1822	1854	ph.			
125. J. A. Bornemann	1813	1854	th.			
126. B. Buchwald	1821	1856	jur.		1862	6
127. Agesen	1826	1856	jur.			
128. Jürgensen	1805	1857	ph. n.	1860		3
129. d'Arrest	1822	1858	ph. n.			
130. Hammerich	1809	1859	th.			
131. Mellemann	1831	1859	jur.			
132. Steen	1816	1861	ph. n.			
132. Isfen	1801	1861	m.	1862		1
134. Drsted	1816	1862	ph. n.			
135. Saxtorph	1822	1862	m.			
136. Gislaason	1808	1862	ph.			
137. Allen	1811	1862	ph.			
138. Holdt	1834	1862	jur.			
139. Gooß	1835	1862	jur.			

Desuden have været eller ere ansatte som Adjuncter, Lectorer eller extraordinære Docenter:

		Tjenesteaar.
1) ved det juridiske Facultet:		
Bungen	1798—1799	1
E. S. Møller	1805—1813	8
J. D. Hansen	1828—1831	3

		Tjeneste- aar.
Fall.....	1847—1854	7
Schmid	1851—1853	2
Schilke	1855	
2) ved det medicinske Facultet:		
R. E. Bruun	1819—1819	$\frac{1}{2}$
Ibsen	1847—1861	14
Saxtorph.....	1855—1862	7
With	1862	
Schmidt.....	1863	
3) ved det philosophiske Facultet og det math.=naturv. Facultet.		
Fumars (Frankf).....	1783—1806	23
L. Baden (Philologi).....	1793—1794	1
Nyerup (Literærhistorie).....	1796—1829	33
Begtrup (Landøconomi).....	1801—1841	40
L. E. Bruun (Engelsk).....	1802—1834	32
Puerari (Frankf).....	1809—1820	11
Brandis (Philosophi).....	1813—1815	2
Abrahams (Frankf).....	1829—1852	23
Molbed (Literærhistorie).....	1829—1857	28
Gislason (Nordisk Philol.).....	1848—1862	14
Allen (Historie).....	1851—1862	11
Stephens (Engelsk).....	1851	
Madvig (Philologi).....	1851—1859	see ovenf.
Doppermann (Tydsk).....	1852	
Bjerring (Frankf).....	1852	
Worsaae (Nordisk Oldfyndighed).....	1855	
Høyer (Konsthistorie).....	1856	
Brøchner (Philosophi).....	1857	
Drsted (Botanik).....	1858—1862	4
Smith (Slavisk Sprog).....	1859	
Lyngby (Nordisk Philol.).....	1863	
Grundtvig (Nordisk Philol.).....	1863	
Schiødte (Naturhistorie).....	1863	
Warndt (Pharmacologi).....	1863	

III.

Academiske Forelæsninger og Øvelser.

Forhandlinger om Rettigheden til at holde offentlige Forelæsninger.

Om Rettigheden til at holde offentlige Forelæsninger, hvortil der, forsaavidt den Paagjældende ikke er Lærer ved Kjøbenhavns Universitet eller ved en anden af Kongen sanctioneret Lærestalt, ifølge Placat af 25de Juli 1821 hører en særlig Tillagelse, har der været ført Forhandlinger af Kirke- og Undervisningsministeriet baade med Justitsministeriet og med Consistorium. Skjøndt denne Sag ikke særlig vedkommer Universitetet, synes en Beretning om disse Forhandlinger ikke her at burde savnes, saameget mindre som Consistorium og det juridiske Facultet bleve inddragne under Forhandlingerne og det rejste Spørgsmaal i og for sig har Interesse for Universitetet som Lærestalt.

Den nyansførte Placats § 1 bestemmer, at Ingen, der ikke som Lærer ved Kjøbenhavns Universitet eller ved en anden af Kongen sanctioneret Lærestalt dertil særlig er berettiget, maa holde Forelæsninger, som enten offentlig anmeldes eller paa anden Maade kunne ansees at have nogen Offentlighed, med mindre Cancelliets Tilladelse dertil først er erhvervet. Allerede i Aaret 1849 blev det, ved en Brevveksling mellem Justitsministeriet (Sammes Skrivelse af 9de Januar) og Kirke- og Undervisningsministeriet (Skrivelse af 29de s. M.), vedtaget som Regel, at Tilladelse til Forelæsninger af rent videnskabelig Natur herefter skal meddeles af Kirke- og Undervisningsministeriet, i ethvert Fald saaledes, at der, hvis det i noget enkelt derhen hørende Tilfælde ansees fornødent, forinden brevveksles af dette Ministerium med Justitsministeriet.

Med Hensyn til Nødvendigheden af en saadan Tilladelse havde Consistorium, ved at afvise et Andragende om at benytte et af Universitetets Auditorier til at holde et offentligt Foredrag, ligesom forudsat, at Placatens Forfæstret uforandret stod ved Magt. Dette fandt imidlertid Kirke- og Undervisningsministeriet tvivlsomt. Da det nemlig ved Grundlovens § 93 er tilladt Borgere at samles ubevæbnede og det selvfølgelig ikke kunde være Meningen, at de ved saadanne Leiligheder skulde være tause, maatte det efter Ministeriets Skjønnende være dem tilladt at udvekle deres Tanker indhyrdes, hvad enten dette skete ved Samtaler eller ved den Enkeltes Tale til Flere, hvilket Sidste med en Gradforskjel kaldt sammen med eller vilde være ensbetydende med at holde Foredrag. Det forekom derfor Ministeriet, at Bestemmelsen i Placat af 25de Juli 1821 § 1 maatte ansees for ophævet ved Grundloven, ligesom t. Ex. Bestemmelserne i Forordningen af 13de Januar 1741 om gudelige Forsamlinger vare erkjendte ophævede ved Grundlovens § 81. Med en saadan Udtalelse begjærede Ministeriet sig under 20de April 1860 Justitsministeriets Ytringer om Spørgsmaalet. Efter i denne Anledning at have indhentet Generalprocurørens Betænkning, svarede Justitsministeriet under 6te Juni næstefter, at det vel maatte indrømmes, at den ved Grundlovens § 93 hjemlede Forsamlingsfrihed, saaledes som Kirke- og Undervisningsministeriet havde gjort gjældende, indbefatter en Ret for de Forsamlede til at udvekle

deres Tanker indbyrdes, hvad enten dette nu skeer ved Samtale eller ved den Enkeltes Tale til Flere, men at det dog maatte antages, at der var mere end en Gradforskjel mellem en saadan Discussionsfrihed og den Ret til at holde offentlige Forelæsninger, der er Gjenstand for Placat af 25de Juli 1821, idet hin Discussionsfrihed, som en umiddelbar Følge af, at den Forsamlingsrets Natur, hvoraf den er en Bestanddel, har en ganske anden Character end Retten til at holde offentlige Forelæsninger, eller med andre Ord, i en Række af forud bestemte Foredrag over betegnede Emner offentlig at optræde som Lærer, saavel naar den betragtes som Middel til Erhverv, hvad den under visse Omstændigheder kan være, som, naar Bøgten lægges derpaa, at den er en Virksomhed, der gaaer ud paa offentlig Undervisning og Uddannelse, der hører hjemme paa et Gebet, der i det Hele er underkastet særegne Indskrænkninger. Det var efter Justitsministeriets Formening en ligefrem Følge af denne væsentlige Forskjel mellem de Forhold, der ere Gjenstand for Bestemmelsen i Grundlovens § 93 og Placat af 25de Juli 1821, at bemeldte Paragraph i Grundloven ikke kunde antages at have hævet den i Placat af 25de Juli 1821 efter det Anførte udenfor Paragraphens Omraade liggende Bestemmelse. Forsaavidt Kirke- og Undervisningsministeriet havde fremhævet, som et analogt Tilfælde, Ophævelsen af Bestemmelsen i Forordningen af 13de Januar 1741 ved Grundlovens § 81, holdt Justitsministeriet for, at dette Moment ikke kunde tillægges Indflydelse ved Afgjørelsen af det foreliggende Spørgsmaal, da Samme fandt, at Indholdet af Forordningen af 1741 ubetinget faldt ind under den nævnte § 81.

Kirke- og Undervisningsministeriet fandt sig imidlertid ikke ved det af Justitsministeriet Anførte betaget sin Tvivl, om den omspurgte Bestemmelse kunde anses endnu at staae ved Magt, og maatte i ethvert Fald antage det for ønskeligt, at den ophævedes, hvis den ikke kunde antages for ligefrem at være bortfalden efter Grundlovens § 93. Det forekom nemlig Ministeriet efter de nuværende Forhold, hvorunder det saavel ved Udveksling af religiøse som politiske Ideer var overladt til disses egen Styrke, hvad Indflydelse de skulde komme til at udøve, at ville være en mærkelig Synderlighed, om man, hvor Spørgsmaalet var om videnskabelige Udtalelser, vilde beholde de Vaand, som under de tidligere Forhold betragtedes som nødvendige eller hensigtsmæssige. Dgsaa vilde Regjeringen herved komme i en, i dobbelt Henseende uheldig Stilling, idet den vilde være i det Tilfælde enten at maatte nægte ubetydelige, men dog i for sig mulig aldeles uskadelige, Personer Tilladelse til at holde offentlige Foredrag og derved uden Nødvendighed udsætte sig for Ubillie, eller ved at meddele jaadan Tilladelse komme til at give Foredrag, som ikke fortjene det, en Art offentlig Autorisation, hvorved der kunde tillægges dem en Betydning, som de ellers ikke vilde kunne opnaae eller burde have. Ministeriet forlangte derfor under 19de Juli s. A. Consistoriums Ottringer saavel om Retsspørgsmaalet som om Dnskeligheden af, at den omhandlede Bestemmelse i Placaten af 25de Juli 1821 søgtes ophævet, forsaavidt den maatte erkjendes endnu at være i Kraft. Svaret herpaa meddelte Consistorium i en Skrivelse af 6te Februar 1861, der ledsagedes af en Erklæring af 13de November 1860 fra det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Facultetet kunde, medens Ministeriet i det Anførte utvivlsomt havde ført Bevis for Borgernes Berettigelse til i offentlige Forsamlinger at holde

Foredrag, ikke sjønne, at der af dette Resultat kunde uledes Noget med Hensyn til Spørgsmaalet om Gyldigheden af Placat af 25de Juli 1821, der aldeles ikke angaaer Retten til i offentlige Forsamlinger at holde Foredrag, men alene handler om Berettigelsen til at holde offentlige Forelæsninger. Facultetet maatte nemlig med Justitsministeriet være aldeles enigt i, at der er en principiel Forskjel mellem det at holde Foredrag i offentlig Forsamling og at holde offentlig Forelæsning, saaledes at man ikke derfra, at det ene ikke er underkastet nogen Indskrænkning, tør slutte, at det andet heller ikke kan være det. Om det er tilladt eller forbudt at holde Foredrag i offentlig Forsamling afhænger af, i hvilket Maal Lovgivningen indrømmer Borgerne Ret til fri Discussion af offentlige Anliggender; om og hvilke Indskrænkninger der eksistere med Hensyn til Afgang til at holde offentlige Forelæsninger, afhænger af, i hvilket Maal Staten indrømmer Lærefrihed, og deraf at en Stat indrømmer en saa udstrakt Discussionsfrihed, som tænkelig er, følger ikke, at den ingen Indskrænkning opstiller i Lærefriheden. Det skulde vel indrømmes, at der kunde tænkes Tilfælde, i hvilke det kunde være tvivlsomt in facto, om en Meddelelse har den ene eller anden Character, men i mange og vistnok de fleste Tilfælde vilde denne Tvivl dog ikke være tilstede.

At den saaledes paapegede Forskjel mellem Foredrag i offentlig Forsamling og offentlige Forelæsninger i ethvert Fald fandt Sted forinden Grundloven, an saa Facultetet for utvivlsomt. Naar Placat af 25de Juli 1821 § 1 bestemte, at Ingen uden særlig Berettigelse som ansat Lærer eller Cancelliets specielle Tilladelse maa holde offentlige Forelæsninger, var hermed naturligtvis ikke ment, at kun de nævnte Personer turde holde Foredrag i offentlig Forsamling, og om der end paa andre Punkter kunde være Tvivl om den før Grundloven gjældende Lovgivnings Bestemmelser om Forsamlingsfrihed, stod det dog fast, at Forholdet ikke var ordnet saaledes, at der gaves visse, særlig til at holde Foredrag ved slige Leiligheder berettigede Personer. Forholdet var førend Grundloven dette: til Meddelelser, der kunde betegnes som offentlige Forelæsninger, vare kun de Personer berettigede, som Placaten af 25de Juli 1821 § 1 og Forordningen af 9de Januar 1824 § 7 omtaler. Den umiddelbare Berettigelse var kun tillagt dem, hvis offentlige Stilling eller akademiske Grad afgav Sikkerhed for, at de ikke vilde staa men snarere gavne den offentlige Undervisnings Sag, hvorimod andre Personer behøvede Cancelliets specielle Tilladelse, og det var derfor ogsaa i fuldkommen Overensstemmelse med hele Characteren af Bestemmelserne i Placat af 25de Juli 1821, i hvis Motiver der specielt henvises til det Tilfælde, der tilkommer Regjeringen med den offentlige Undervisning, jfr. Coll. Tid. 1821 S. 539, at den Cancelliet tidligere tilkomende Bemyndigelse til at meddele den i Placaten foreskrevne Tilladelse, efter Ministeriernes Oprettelse, gik over til Kirke- og Undervisningsministeriet, jfr. dettes (ovenf. nævnte) Skrivelse til Justitsministeriet af 29de Januar 1849. Hvad derimod angik Retten til at holde Foredrag i offentlige Forsamlinger, da gjaldt herom de samme Regler som om Borgernes Ret til at forsamle sig for at discutere offentlige Anliggender. Og hvorledes man end vilde opfatte den ældre Lovgivning i saa Henseende, saa stod dog vistnok det fast, at der ikke i Almindelighed behøvedes nogen særlig forudgaaende udtrykkelig Tilladelse til at holde slige offentlige Forsamlinger og til at holde Foredrag i samme, jfr. Larsens samlede Skrifter I. 2. 69—71; derimod maatte der maaskee tillægges Politiautoriteterne Ret til at forbyde slige Forsamlinger og dermed Foredragene i dem, hvilket da enten kunde skee ved et almindeligt Forbud imod

Forsamlinger af en vis Tendens, jfr. Cancelli Circulære af 8de November 1845, eller ved et specielt Forbud imod en enkelt paatænt Forsamlings Afholdelse, jfr. Cancelli Circulære af 14de Mai 1846, som ophævede det almindelige Forbud imod Forsamlinger af den i Circulære af 8de November 1845 nævnte Tendens, men syntes at jurudsætte, at Politiet i det enkelte Tilfælde kunde efter Omstændighederne forbyde Forsamlingen. Enhver kunde derfor uden foregaaende Tilladelse holde Foredrag for offentlig Forsamling, saalange dens Afholdelse ei blev forbudt, og i sidste Tilfælde maatte naturligvis Ingen, ei heller de i Placaten af 1821 nævnte Personer, gjøre det.

Dette var den ældre Retstilstand, i hvis Lys Grundlovens § 93 maatte sees. Denne Paragraph havde til Hensigt at sikre Borgerne Discussionfrihed; den medførte ikke blot, at offentlige Forsamlinger kunne afholdes og Taler eller Foredrag for offentlige Forsamlinger finde Sted uden foregaaende Tilladelse, men endogsaa at Dyrighedsmagten (in casu Politiet) ikke kan forbyde slike Forsamlinger, med mindre de afholdes under aaben Himmel. Kun efterfølgende Tiltale og Straf for hvad Lovstridigt, der maatte være gjort eller sagt, skal være Bærn mod Misbrug af denne Frihed. Derimod medførte denne Paragraph ingenlunde, at enhver Indskrænkning i Henseende til mundtlig Meddelelse af Ideer til Offentligheden er bortfalden, og navnlig indeholdt hverken denne eller nogen anden Paragraph i Grundloven Noget om, at enhver Indskrænkning i Meddelelse af offentlig Undervisning falder bort, og til denne sidste Klasse af Indskrænkninger maatte Placaten af 25de Juli 1821 henregnes. Ivertimod Undervisningens Frihed (herunder ikke forstaaet religiøs Lærefrihed) var aldeles ikke ved Grundloven opstillet som nogen Grundsætning; den samme controllerende Virksomhed, som Staten i Henshold til Lovene udøvede i saa Henseende, førend Grundloven emanerede, maatte den være forpligtet og berettiget til at udøve endnu, og det kunde end ikke siges, at Lovgivningens i nogen væsentlig Henseende havde stræbt hen til at bortrydde Indskrænkningerne eller formindske Controlen i saa Henseende, jfr. Scheel, Personret S. 465, hvor den herhen hørende yngre og ældre Lovgivning i Korthed fremstilles. Hertil kunde ogsaa henføres de Indskrænkninger, som bestaae med Hensyn til Meddelelsen af Ideer gjennem den dramatiske Kunst, hvilket og kunde henregnes til Undervisning eller Belæring i vid Forstand, jfr. Scheel, Personret S. 467.

Fersaavidt Kirke- og Undervisningsministeriet i Anledning af det her omhandlede Spørgsmaal havde paaberaabt sig, at Grundlovens § 93 formentlig maatte have ophævet Placat af 25de Juli 1821 paa samme Maade, som t. Ex. Bestemmelserne i Forordningen af 13de Januar 1741 om gudelige Forsamlinger ere erkjendte for ophævede ved Grundlovens § 81, da saa Facultetet ikke ret, hvori Ligheden imellem disse to Tilfælde laa; derimod var Forskjellen imellem dem let at paavise; thi, som Justitsministeriet alt havde bemærket, Grundlovens § 81 har utvivlsomt den selv samme Frihed for Die — nemlig Frihed til at forene sig for at dyrke Gud — som Forordning af 13de Januar 1741 gaaer ud paa at indskrænke, medens det derimod med Hensyn til Grundlovens § 93 var Spørgsmaalet, om den overhovedet har Hensyn til andet end Borgernes Ret til at forsamle sig og discutere offentlige Anliggender, og navnlig var det netop det, som i dette Tilfælde var Gjenstand for Undersøgelse, om den havde Hensyn til Lærefriheden eller Undervisningsfriheden. Iøvrigt forekom det Facultetet ikke at være hævet over al Tvivl, at Forordningen af 13de Januar 1741 var ophævet ved Grundlovens § 81;

vel var den Hindring, som Forordningen i Forbindelse med den øvrige Lovgivning, navnlig 6—1—4, opstillede for, at Borgerne kunde forene sig i Samfund for at dyrke Gud, bortfalden, men forsaavidt som Forordningen af 13de Januar 1741 maatte siges at henhøre til Folketirkens egen indre Lovgivning og være et Led i dens Forfatning (og det var i Hovedsagen dens Character), syntes Forordningen af 13de Januar 1741 fremdeles at maatte staae ved Magt; og navnlig syntes Folketirkens egne Lærere at maatte efterkomme de i samme indeholdte Bestemmelser. I Henhold til det saaledes Bemærkede maatte Facultetet udtale det som sin For-
mening, at Placaten af 25de Juli 1821 § 1 ikke kunde ansees bortfalden ved Grundloven, i Særdeleshed dens § 93.

Consistorium henholdt sig ganske til Facultetets Erklæring. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ophævelse af Placaten af 25de Juli 1821 fandt Consistorium vel, at det maatte indrømmes, at Strengbed ved Meddelelsen af Tilladelse til at holde offentlige Forelæsninger, ja endog blot den strenge Overholdelse af Forbudet mod at holde saadanne Forelæsninger uden Tilladelse, under de nuværende Forhold, hvor den ved Grundloven hjemlede Frihed til at udvegle politiske og religiøse Ideer bestandig mere benyttedes, vilde have noget Afstikkende. Men Consistorium kunde dog ikke tilraade Ophævelsen af den anførte Bestemmelse, da der lettelig vilde kunne forekomme Tilfælde, i hvilke det var magtpaaliggende, at Regjeringen igjennem Placatens Forbud var istand til at forhindre Afholdelsen af offentlige Forelæsninger, som kunde forudsæes at ville blive skadelige eller skandaløse, hvortil endnu kom, at en udtryffeligg offentlig Kundgjørelse om Ophævelsen maatte berygtes at ville give Stødet til, at utvalficerede Personer vilde søge et Erhverv ved at holde offentlige Forelæsninger af den ommeldte Slags til liden Baade for Samfundet.

Efter det saaledes Meddelte fandt Kirke- og Undervisningsministeriet ikke Anledning til at foretage Videre i Sagen.

Almindelige, Universitetets Forelæsninger vedkommende, Bestemmelser eller Forhandlinger.

— Som en almindelig Forfrift er at mærke, at, da de foreskrevne Indberetninger til Kirke- og Undervisningsministeriet om Forelæsningerne og Dvelferne, som Folge af at de først indgives efter Udløbet af det paagjældende Semestere, kun mangelfuldt opfyldte det Nicmed at lade Kirke- og Undervisningsministeriet til enhver Tid være sat i Kundskab om Tiden, til hvilken Forelæsningerne ere begyndte, har Ministeriet ved Skrivelse af 16de Mai 1860 til Consistorium bestemt, at der inden 14 Dage efter hvert Semesters Begyndelse af ethvert Facultet især skal tilstilles Ministeriet en Beretning, om de i Lectionscatalogen anmeldte Forelæsninger af Docenterne ere begyndte i rette Tid, overensstemmende med Bekjendtgjørelsen af 13de Mai 1850 om en forandret Inddeling af det academiske Aar *) § 2, hvilken Beretning, forsaavidt enten den i samme Bekjendtgjørelse § 4 ommeldte Omstændighed eller særlige personlige Grunde maatte i noget Tilfælde have forsinket eller hindret Forelæsningernes eller en enkelt Forelæsnings Begyndelse til den foreskrevne Tid, bliver at ledsage med særskilt Dphsning desangaaende.

*) See „Meddelelsjerne“ om Univ. 1849—1856. S. 16.

— Et Universitetets Forelæsninger vedkommende almindeligt Spørgsmaal har Ministeriet reist, idet Samme under 28de Juli 1862 anmodede Consistorium om at lade samtlige Faculteter tage under Overveielse, om der ikke maatte være Grund til for samtlige Faculteter at søge samme Regel om toaarige Forelæsningsplaner givne, som den, der ved Forordningen af 30te Decbr. 1839 § 2 er bestemt for det juridiske Facultet, hvilket Facultet det er paalagt hvert andet Aar at udarbejde en toaarig detailleret Studieplan over alle de Foredrag, som høre under den Forelæsningscyklus, der skal tilendebringes i det forestaaende Biennium.

Denne Sag, der efter Modtagelsen af de afgivne Facultetsberklæringer foreløbig blev stillet i Bero af Ministeriet, er senere gienoptagen under den ovenfor S. 74 omtalte Sag om Forandringer i Examenstvæsenet, og vil saaledes først finde Dmtale i „Meddelelserne“ for den næste Aarrække.

— Endnu bliver at mærke, at Kirke- og Undervisningsministeriet, i Anledning af at der ved Behandlingen af Udkastet til Lønningsloven for Universitetets Embeds personale i Folkethinget fremkom et Forslag om, at det ved Loven skulde paalægges Universitetets Professorer at holde de befalede Forelæsninger uden særligt Honorar*) af de Studerende, under 19de Juli 1858 herom indledede en Brevveksling med Consistorium. Ogsaa denne Sag, hvis Afgjørelse ligger udenfor Aarrækken 1857—63, vil først i „Meddelelserne“ for den næste Aarrække blive Gjenstand for Beretning.

Approberede Forelæsningsplaner for det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

For Bienniet 1858—1860**) blev under 21de Juli 1858 af Ministeriet approberet følgende Forelæsningsplan for det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Efteraar 1858.	Føraar 1859.	Efteraar 1859.	Føraar 1860.
Juridist Encyclopædi.		Juridist Encyclopædi.	
Almindelig Retslære I.	Almindelig Retslære II.		
Den danske Privatrets almindelige Del.	Almindelig Statsret.		
	Romerret I.	Romerret II.	
	Dansk Tingret.		
Den danske Obligationrets almindelige Del.	Obligationens specielle Del I.	Obligationens specielle Del II.	
		Familieret.	Arveret.
	Dansk Retencyclopædi I.	Dansk Retencyclopædi II.	Dansk Retencyclopædi III.
Indledning til den danske Civilproces.	Den danske Civilproces I.	Den danske Civilproces II.	Den danske Criminalproces.
		Dansk Criminalret I.	Dansk Criminalret II.
	Forvaltningsret I.	Forvaltningsret II.	Forfatningsret.

*) See Rigsdagstidenden for 9de Sesi., Folketh. Tid. Sp. 3324—26, 3329—3334.

**) Om de for de foregaaende Biennier approberede Forelæsningsplaner see „Meddelelserne“ om Univ. 1849—1856, S. 326—329.

Efteraar 1858.	Foraar 1859.	Efteraar 1859.	Foraar 1860.
Kirkeret.	Folkeret.	Retshistorie I.	Retshistorie II.
Slesvigsk Criminalpro- ces I.	Slesvigsk Civilproces I. Slesvigsk Criminalpro- ces II.	Slesvigsk Civilproces II.	Slesvigsk Civilproces III. Slesvigsk Criminalret.
Slesvigsk Kirkeret.	Romerst Obligationss- og Familieret.	Romerst Arveret.	
Romerrettens alminde- lige Del.	Nationaløkonomiens Politik I.	Nationaløkonomiens Politik II. Finantsvidenskab I.	Den politiske Økonomies Historie. Finantsvidenskab II.
Statistikens Theori og Fædrelandets Statistik I.	Fædrelandets Statistik II.	Fædrelandets Statistik III.	Sammenlignende Sta- tistik.
Practiske Øvelser.	Politisk Historie I. Practiske Øvelser.	Politisk Historie II. Practiske Øvelser.	Practiske Øvelser.

For Bienniet 1860—1862 blev under 27de August 1860 af Ministeriet ap-
proberet følgende Forelæsningsplan:

Efteraar 1860.	Foraar 1861.	Efteraar 1861.	Foraar 1862.
Juridisk Encyclopædi.		Juridisk Encyclopædi. Almindelig Retslære I.	Almindelig Retslære II. Almindelig Statsret.
Den danske Privatrets almindelige Del I.	Den danske Privatrets almindelige Del II.	Romerret I. Den danske Obliga- tionsret.	Romerret II. Dansk Lingsret.
Dansk Familieret.	Dansk Criminalret.		Dansk Arveret.
Dansk Criminalret.	Den danske Civilproces I.	Den danske Civilproces II.	Dansk Criminalproces.
Retshistorie.	Forvaltningsret I. Søret.	Forvaltningsret II. Folkeret.	Forfatningsret.
Kirkeret.	Dansk Retsencyclopædi I.	Dansk Retsencyclopædi II.	Dansk Retsencyclopædi III.
Den slesvigste Privat- rets almindelige Del.	Den slesvigste Privat- rets specielle Del I. Slesvigsk Civilproces I. Slesvigsk Criminalpro- ces.	Den slesvigste Privat- rets specielle Del II. Slesvigsk Civilproces II.	Slesvigsk Civilproces III. Slesvigsk Criminalret.
Slesvigs Statsret.			
Slesvigsk Kirkeret.	Romerst Obligationss- og Familieret.	Romerst Arveret.	
Romerrettens alminde- lige Del.	Nationaløkonomiens Politik II.	Nationaløkonomiens Theori. Finantsvidenskab I.	Den politiske Øcono- mies Historie. Finantsvidenskab II.
Statsvidenskabelig En- cyclopædi.		Statsvidenskabelig En- cyclopædi.	

Efteraar 1860.	Foraar 1861	Efteraar 1861.	Foraar 1862.
Statistikens Theori og Fædrelandets Statistif I.	Fædrelandets Statistif II.	Fædrelandets Statistif III.	Sammenlignende Statistif.
Practiske Øvelser.	Politifft Historie I. Practifft Øvelser.	Politifft Historie II. Practifft Øvelser.	Practifft Øvelser.

For Bienniet 1862—1864 blev under 28de Juli 1862 af Ministeriet approberet følgende Forelæsningsplan:

Efteraar 1862.	Foraar 1863.	Efteraar 1863.	Foraar 1864.
Juridifft Encyclopædi.	Almindelig Retslære II.	Juridifft Encyclopædi.	Den danske Privatrets almindelige Del.
Almindelig Retslære I. Den danske Obligationeret.	Almindelig Statsret. Romerret I.	Romerret II. Dansk Criminalret I.	Dansk Criminalret II.
Dansk Criminalproces.	Den danske Familieret. Dansk Lingsret.	Den danske Arveret. Den danske Civilproces I.	Den danske Civilproces II.
Forfatningsret.	Retshistorie I. Kirkeret. Søret.	Retshistorie II. Forvaltningsret I. Folkeret.	Forvaltningsret II.
Slesvigsk Privatret I.	Dansk Retsencyclopædi I.	Dansk Retsencyclopædi II.	Dansk Retsencyclopædi III.
Slesvigsk Criminalret I.	Slesvigsk Privatret II.	Slesvigsk Privatret III. Slesvigsk Civilproces I.	Slesvigsk Civilproces II. Slesvigsk Criminalproces.
Slesvigsk Criminalret I.	Slesvigsk Criminalret II. Slesvigsk Statsret I.	Slesvigsk Statsret II.	Theoretifft Skriveøvelser i slesvigsk Ret.
Practifft Øvelser i slesvigsk Ret (civile Rets-tilfælde).	Romerrettens almindelige Del.	Romerst Lingsret.	Practifft Øvelser i slesvigsk Ret.
Nationaløkonomiens Grundsætninger I.	Nationaløkonomiens Grundsætninger II.	Finantsvidenskab I.	Statsvidenskabelig Encyclopædi. Finantsvidenskab II.
Finantsvidenskab I.	Finantsvidenskab II.	Nationaløkonomiens Politik I.	Nationaløkonomiens Politik II.
Sammenlignende Statistif.	Statistikens Theori og Fædrelandets Statistif I.	Fædrelandets Statistif II.	Fædrelandets Statistif III.
Practifft Øvelser.	Politifft Historie I. Practifft Øvelser.	Politifft Historie II. Practifft Øvelser.	Practifft Øvelser.

Foreløbig Plan for de botanifftke Forelæsninger.

For Detailordningen af de ovenfor S. 151 omtalte, særflgt for Pharmaceuter indrettede, botanifftke Forelæsninger blev der af vedkommende Docenter udarbejdet og af Consistorium under 3die August 1859 tilflillet Ministeriet et Forflag, fom gif ud paa følgende Fordeling:

Docent Ørsted's Forelæsninger. Vinterkursus: 1) Forelæsning over almindelig Botanik (Morphologi, Physiologi, Anatomi) 3 Timer ugentlig. 2) Forelæsning over udvalgte Capitler af Plantelæren for Viderekomne, 2 Timer ugentlig. Sommerkursus: 1) Forelæsning over naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 Timer ugentlig. 2) Practiske Øvelser, 2 Timer ugentlig. 3) Excursioner, engang hver anden Løverdags.

Cand. Didrichsen's Forelæsninger for Pharmaceuter: 1) Forelæsning over almindelig Botanik fra 1ste Februar til 1ste Mai, 4 Timer ugentlig. 2) Forelæsning over Lægeplanter fra 1ste Mai. 3) Samtidig med disse Kurser practiske Øvelser, der ogsaa fortsættes i October og December, 2 Timer ugentlig. 4) Excursioner fra April til October hver anden Løverdags.

Denne Forelæsningsplan blev ved Ministeriets Skrivelse af 18de August s. A. bifaldet foreløbig for en Tid af 3 Aar til Prøve, dog saaledes at Docenterne bemyndigedes til at foretage saadanne mindre Ændringer i Fordelingen, som efter Erfaringen maatte findes hensigtsvarende.

Tilladelse til at holde Forelæsninger, som Privatdocent, er i Tidrummet 1857—1863 meddelt Følgende:

Pastor Dr. philos. F. Hammerich, see ovenfor S. 135.

Cand. polyt. H. A. Pedersen. Efter Consistoriums Anbefaling blev der ved Ministeriets Skrivelse af 6te Januar 1858 givet ham Tilladelse til at holde Forelæsninger i Foraarssemesteret 1858 over Theorien af visse bestemte Integraler, især de eulerske Integraler.

Dr. philos. K. V. A. Lindenhan. Han ansøgte om Tilladelse til at holde Forelæsninger ved Københavns Universitet, uagtet han, som promoveret ved Kiøls Universitet, efter Lovgivningen ikke havde jus docendi. Efter Consistoriums Indstilling bifaldt Ministeriet ved Skrivelse af 6te Januar 1858, at han underkastede sig et Colloquium, der blev at afholde af Universitetets Professorer i Mathematik, Astronomi og Physik, saaledes at det efter Udfaldet af samme blev nærmere at afgjøre, om den attraaede Tilladelse kunde tilstaaes ham. Efterat Dr. Lindenhan havde underkastet sig et Colloquium og Consistorium i Henshold til en derom afgiven Indberetning havde anbefalet Opjydelsen af hans Andragende, blev Tilladelsen tilstaaet ham ved Ministeriets Skrivelse af 24de Februar 1858.

Fritagelse for at holde Forelæsninger, paa Grund af Sygdomsforfald.

— Professor Dr. phil. E. A. Scharling blev efter Ministeriets allerunderdanigste Indstilling ved allerhøieste Resolution af 28de August 1859 allernaadigst forundt Dispensation fra sine Embedsforretninger i et Aar for at foretage en Reise til Udlandet til Gjenvindelse af sit nedbrudte Helbred.

— Professor Dr. med. Sommer blev af Ministeriet under 3die September 1862 paa Grund af Sygdomsforfald fritagen for at holde Forelæsninger i Vintersemesteret 1862—63. Ved Ministeriets Skrivelse af 6te Marts 1863 blev Fritagelsen forlænget endvidere paa et Aar, og i Forbindelse dermed blev det overdraget Dr. med. Reiff i den Tid at holde Forelæsninger ved Universitetet over den patologiske Anatomi, samt at examinere deri ved de vedkommende Examina med et Honorar af 800 Rd. aarlig, som blev at afholde af den under Univer-

itetets Budget til videnskabelige Formaaes Fremme ved Finantsloven for 1863—64 bevilgede Sum.

Paa Grund af Vacancer i normerede Professorater ere følgende Foranstaltninger bleve truffe til Forelæsningers Besørgelse:

— Under Vacancen i det botaniske Professorat efter Professor Liebmanns Død i Aaret 1856 blev det ved Ministeriets Skrivelse af 7de Marts 1857 overdraget dels Cand. med. & chir. Didrichsen i Foraarssemesteret 1857 at holde Dvælses for de Studerende over det af ham i det forrige Semester Forebragne om Plantebygningen m. m. samt at lede de sædvanlige botaniske Excursioner mod et Honorar af 200 Rd., dels Dr. philos. Orsted at holde Forelæsninger over Lægeplanterne, ligeledes i samme Semester og mod et Honorar af 200 Rd., dels endelig Bibliothekar og Assistent ved den botaniske Have Lange at bestemme de levende Planter i den botaniske Have, ligeledes mod et Honorar af 200 Rd. Forretningen blev af den Sidste forsat indtil Udgangen af Finantsaaret 1857—58.

Fremdeles blev det ved Ministeriets Skrivelse af 21de November 1857 overdraget til Cand. med. & chir. Didrichsen at holde et Foredrag over almindelig Botanik og Morphologi med en Udsigt over Systemet, der skulde begynde i Vintersemesteret 1857 og afslutte i Foraarssemesteret 1858.

— Ved Professor, Etatsraad Dr. med. Fengers Udnævnelse til Finantsminister blev det ham ved allerhøieste Resolution af 6te Mai 1859 forbeholdt ved hans eventuelle Afgang som Minister at træde tilbage i hans hidtil havde Embede som Professor i det lægevidenskabelige Facultet. Efter Brevveksling med det lægevidenskabelige Facultet og Consistorium blev Dr. med. Ahrensen ved Ministeriets Skrivelse af 15de Juli 1859 constitueret til under den ved Etatsraad Fengers Afgang indtraadte Vacance at fungere som Professor og Medlem af det nævnte Facultet, dog saaledes at han først efter et halvt Aars Forløb forpligtedes til at overtage den foredragende Klinik. Da Finantsminister Fenger under 2den Decbr. s. A. var entlebiget som saadan, blev Dr. Ahrensens Constitution som Professor hævet ved Ministeriets Skrivelse af 16de s. M.

Ved Etatsraad Dr. med. Fengers Udnævnelse paa ny til Finantsminister ifølge allerhøieste Resolution af 7de Marts 1860 blev der forbeholdt ham Ret til, saafremt han maatte fratæde Ministerposten inden 1ste Mai 1861, atter at indtræde i sit tidligere Embede som Professor ved Universitetet. I denne Anledning blev Overmedicus ved Almindeligt Hospital, Professor Dr. med. Christensen ved Ministeriets Skrivelse af 20de Juli 1860 constitueret til under Vacancen at fungere som Professor og Medlem af det lægevidenskabelige Facultet mod, saalange Constitutionen varede, at opbevare den lovbestemte Begyndelsesgage for Professorerne ved Universitetet 1500 Rd. aarlig. Denne Constitution i Professorembedet ophørte, da Dr. med. With, (ovenfor S. 157) blev bekliftet til Lector i Lærefaget.

En Reise i et ganske særegt Diemed blev foretagen af Prof. astronomiæ d'Arrest i Anledning af den 18de Juli 1860 indtrufne Solførretelse. Da denne nemlig blev total synlig i Spanien og den spanske Ministerresident i Kjøbenhavn havde underrettet Udenrigsministeriet om, at forskjellige Bestemmelser vare truffe af den Kongelige spanske Regjering i Fævd af fremmede Astronomer,

som vilde begive sig til Spanien for der at iagttage Phænomenet, blev der ved Ministeriets Skrivelse af 6te Juli s. A. bevilget Professor d'Arrest det fornødne Reisebidrag af Universitetets Kasse for at kunne give Møde paa Danmarks Vegne ved denne Leilighed.

Anmeldte og holdte Forelæsninger og Øvelser.

Ligesom for den foregaaende Aarrække*) gives her, efter Forelæsningscatalogerne og de til Kirke- og Undervisningsministeriet indkomne Beretninger om de afholdte Forelæsninger, for de academiske Aar 1857—63 en Oversigt over de afholdte Forelæsningers Gjenstand med Tilføielse af Time- og Tilhørerantallet. De ved den polytechniske Lærestalt holdte Forelæsninger og Øvelser ville findes ubeladte af Oversigten, eftersom disse ville blive at optage under „Meddelelserne“ om denne Anstalt i et paafølgende Hefte.

De anmeldte og holdte Forelæsninger have været følgende:

Fornaarshalvaar 1857.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Drd., 1) offentlig: det Nye Testaments Herme-
neutik, 3 T., 53 (42) Th. 2) privat: Fortolkning af Brevet til Romerne, 3 T.,
42 (36) Th. Dr. C. E. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortolkning af
Pastoralbrevene, 2 T., 41 (25) Th. 2) privat: Fortsættelse af Indledning til det
Nye Testaments Skrifter, 4 T., 30 (25) Th. 3) privatissime: Samtaler og Exa-
minatorier over Jakobs Brev, Galaterbrevet, første Peters og første Johannes
Brev, med særlig Hensigt at vejlede til rigtig Opfattelse af de apostoliske Lære-
troers Eenhed og Forskjellighed, 2 T. eengang ugentlig. Deltagernes Antal ikke
meddelt, (det første Johannes Brev blev ikke gennemgaaet). C. Hermansen,
Prof. Drd., 1) offentlig: Fortolkning af Psalmerne, fra 60de Psalm af, 3 T.,
43 (35) Th. 2) privat: Fortolkning af den anden Part af Profeten Jesaias,
3 T., 29 (30) Th. 3) privatissime: Examinatorier over udvalgte Stykker af de
forskjellige theologiske Discipliner, 2 T., 26 Dt. Lic. J. F. Hagen, Prof. Drd.,
1) offentlig: Fortsættelse og Slutning af den i Foraarshalvaaret 1856 begyndte
statistiske Oversigt over Nutidens kirkelige Forhold, 2 T., 38 (40) Th. 2) privat:
Fremstilling af Kirkens Historie fra 313 ned igjennem Middelalderen, 4 T., 57
(63) Th. 3) privatissime: theologiske Skriveøvelser, 2 T. Lic. J. A. Bornemann,
Prof. Drd., holdt for et literært Arbeides Skyld, med Ministeriets Til-
lædelse, kun een Forelæsning, nemlig: offentlig: Symbolik, 3 T., 6 (5) Th. —
Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Kongelig Hofprædicant, Sognepræst
ved Holmens Menighed og Provst, 2 Timer ugentlig Veiledning for Candidater i
at catedisere. Dr. J. H. Paulli, Hof- og Slotpr. Forelæsninger over Præstens
Embedsgjerning i den danske Folkekirke og homiletiske Øvelser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Drd., 1) offentlig: den almindelige Rets-
lære (Slutning), 2 T., 60 (51) Th. 2) privat: den almindelige Statsret, 4 T.,

*) See „Meddelelserne“ om Univ. 1849—56, S. 331—393.

38 (35) Th. 3) privatissime: Examinatorium over den hele Rettsphilosophi (den almindelige Retts- og Statslære), 4 T., 32 Dt. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: Soretten, 2 T., 33 Th. 2) privat: det andet Parti af den danske Privatrets almindelige Del, 4 T., 65 (43) Th. 2) privat: practiske Øvelser 2 T., 27 Dt. Examinatorium over Soretten, 2 T., 21 Dt. E. J. Kahser, Dr. med., Prof. Ord., offentlig: 1) efter en juridisk Indledning om Statistikkens Theori og Methode, Danmarks Statistik, 3 T., 13 (7) Th. 2) den økonomiske Politik, 2 T., 8 (9) Th. 3) Examinatorium over politisk Økonomi, 5 Dt. P. A. Wedel, Prof. Ord., 1) offentlig: Civilprocessens almindelige Del (Slutning) og Forligslæren, 4 T., 62 (51) Th. 2) privat: Foged- Skifte- og Auktionsvæsenet samt Appellæren; disse Forelæsninger ere ikke angivne at være holdte. 2) et offentligt Examinatorium over Civilprocessens alm. Del, 2 T., 60 (43) Dt. 3. Benzon-Buchwald, Prof. Ord., offentlig: Finantsvidenskab, 4 T., 15 (11) Th. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: dansk Retencyclopædi I., 4 T., 6 Th. 2) privat: de for den romerske Privatret vigtigste Dele af den udvortes Retshistorie, den romerske Privatrets almindelige Del samt den romerske Familie- og Arveret, 5 T., 13 (12) Th. — Lic. A. F. Krieger holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. H. W. Velschow, Dr. phil., Prof. Ord., offentlig: det europæiske Statsystems Historie efter den westphalske Fred, første Halvdel, 5 T. E. N. David, Dr. phil., Professor: Nationaløkonomiens Grundsætninger, 3 T. Dr. L. N. Schütte, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af en i forrige Semester begyndt Forelæsning over den slesvigiske Civilproces, 6 T., 7 Th. 2) offentlig: practiske skriftlige Øvelser, 10 (9) Dt. 3) ligeledes offentlig: Forelæsning over den romerske Arveret (sluttet), 2 T., 5 Th. F. S. Larsen, midlertidig Docent 1) de i forrige Halvaar paabegyndte Forelæsninger over den slesvigiske Formueret (sluttede), 2 T., 4 Th. 2) offentlig: den slesvigiske Familieret, 2 T., 7 Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi (Systemernes Sygdomme) 4 T., 6 (8) Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Physiologi og dernæst Læren om de dyriske Livsyttringer, 4 T., 32 (19) Th. Privatissime: Examinatorier, 4 T., 20 Dt. 2) offentlig: Veiledning ved de Studerendes Besøg af det zootomisk-physiologiske Museum hver Søndag, 2 T. Dr. E. Otto, Prof. Ord. 1) offentlig: examineriske Forelæsninger i Pharmacodynamik, 3 T., 26 Th. 2) Examinatorier i Materia medica, 1 T., 31 Dt. 3) privat: medico-legale Øvelser med de ældre Studerende, 1 T., 6 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: Foredrag over de chirurgiske Operationer, 3 T., 26 (17) Th. 2) Øvelser med de ældre Studerende og Examinatorier, 2 T. Dr. C. E. Levh, Prof. Ord., 1) offentlig: Forelæsninger over Børnesygdommene, 2 T., 8 Th. 2) offentlig: i kliniske Foredrag de forekommende interessanter Tilfælde i Fødselsstiftelsens Praxis, 1 T., 21 Th. 3) Explorationsøvelser paa Svange, 2 T., 8 Dt. 4) deuden daglige Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelig Ætiologi, 2 T., 18 (9) Th. 2) offentlig: Pathogenien, 3 T., 14 Th. Dr. C. E. Fenger, Prof. Ord., 1) daglig i 2 Timer: medicinsk Klinik paa det Kgl. Frederiks Høspital, 11 (22) Dt. 2) casuistiske Forelæsninger over pathologisk Anatomi. Dr. A. Bungen, Prof. Ord.,

1) daglig chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital, 24 Dt. 2) offentlig: Foredrag og Examinatorier samt større Operationer, daglig 1 L., 9 Dt. J. Ibsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Muskellæren, 4 L., 39 Th. 2) offentlig: Centralnervesystemet, 2 L., 41 (32) Th. 3) i Januar, Februar og Marts offentlige Dissectionsøvelser, daglig 1 L. M. Saxtorph, Lector i Chirurgi, offentlig: 1) Sygdommene i den ødsøse Bæv, 2 L., 20 (15) Th. 2) Regionernes Chirurgi, 2 L., 22 (12) Th. — Dr. S. M. Trier, Prof. og Overlæge ved det Kgl. Fred. Høsp., i Maanederne April—Juni, 1 L. daglig Veiledning for de Studerende i Sygdomsdiagnostik og Therapeutik. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Forelæsninger over chirurgiske Sygdomme, 2 L. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmet. ved Alm. Høsp., daglig under Stuebesøgene, Fremhævelse af det Vigtigste i diagnostisk og therapeutisk Henseende. Dr. Hempel: et Afsnit af den patologiske Anatomi.

Det philosophiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik med Examinatorier, 2 L., 45 Th. 2) privat: Psychologi 5 L., 150 Th. Examinatorier i beleilige Timer. Dr. F. C. Petersen, Prof. Ord., 1) de græske Antiquiteter, 3 L., 8 (5) Th. 2) Veiledning for de philologiske Studerende i Fortolkning af Aristophanes' „Frøer“, 2 L., 13 (9) Th. Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) offentlig: de romerske Statsindretninger (romerske offentlige Antiquiteter), 4 L. 2) offentlig: latinske Øvelser, 2 L. eengang ugentl., 7 Dt. 3) offentlig: med de philologiske Studerende gennemgaaet Thucydides's 6te Bog i to ugentlige sammenhængende Timer, 9 Dt. E. Molbech, blev ved sine danske Ordbogsarbejder hindret fra at holde offentlige Forelæsninger, hvorimod han havde tilbudt at meddele de Studerende, som dertil meldte sig, i aftalte private Timer uden Honorar, Veiledning i den danske eller europæiske Literaturhistorie. Dr. H. M. Velschow, Prof. Ord., 1) Slutning af de i de to foregaaende Semestre begyndte og fortsatte offentlige Forelæsninger over det danske Folks Cultur og borgerlige Forfatning, 3 L. 2) offentlig: det europæiske Statsystems Historie fra Midten af det syttende til Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, 5 L. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) privat: den philosophiske Propædeutik, 3 L., 141 Th. 2) to Gange om Ugen offentlige Examinatorier over det Foredragne. N. P. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: for Viderekomne, Fortsættelse af Fortolkningen af Bhattikāvya, 1 L., 1 Th. og Rigveda, i een Time om Ugen, og af Hitopadeṣa, 1 L., 1 L., 2) offentlig: havde anmeldt at ville foredrage Begyndelsesgrundene af Sanskritsproget i to Timer om Ugen, men denne Forelæsning kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand. N. M. Petersen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse og Slutning af den i forrige Halvaar begyndte Udsigt over den oldnordiske Literaturs Historie, 2 L., 12 (10) Th. 2) offentlig: Fortsættelse og Slutning af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over det danske Sprog (Voiningen, Orddannelsen, Detskrivningen), 1 L., 11 (12) Th. Dr. J. P. Ussing, Prof. Ord., 1) gennemgaaet et Udvalg af Plinius' Breve, 3 L., 9 Th. 2) Øvelser med Studerende i skriftlig Behandling af philologiske Opgaver, 2 L., eengang ugentlig, 4 Dt. Dr. J. C. Hauch, Prof. Ord., gennemgaaet Dehenschlägers Tragoedie „Valdur den Gode“ med bestandigt Hensyn til Mythen om Valder, saa-

ledes som denne Mythe fremstilles i den ældre og yngre Edda, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Drd., offentlig: en kritisk Oversigt over de vigtigste Kilder til den danske Historie, 2 T., 4 Th. Dr. A. F. Mehren, Prof. Drd., offentlig: 1) Dvælses med Viderekomne i Læsning af arabiske Haandskrifter ved at gennemgaae Caab b. Zuhairs Lovdigt over Muhammed, 1 T., 1 Dt. 2) Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Dvælses i det Ny=Perziske med Fortolkingen af Sa'adis Gulistan, 2 T. 3) gennemgaaet udvalgte Stykker af 1001 Nat, 2 T., 2 Th. 4) et privat Cursus blev tilbudt de Studerende, der forberede sig til Prøven i Hebraisk, (Slutningen af Psalmernes 1ste Bog), 2 Th. Dr. E. F. Allen, Prof. Extr., gennemgaaet Europas politiske Samfundsforhold i Middelalderen, navnlig med Hensyn til Lensvæsenets og Hierarchiets Opkomst og Udvikling, 2 T., 3 Th. R. Gislason, Prof. Extr. offentlig: 1) Fortsættelse af Fortklaringen over Hrafnkels Saga (begyndt S. 14 i Udgaven af 1847), 2 T. Blev ikke længe fortsat, da der kun var 2 Tilhørere. 2) for Viderekomne, Fortklaring af et Stykke af den yngre Edda, 1 T., 4 (5) Th. L. Dyperrmann, Prof. Extr., 1) offentlig: tydske Sprogøvelser, 2 T., 4 Dt. 2) offentlig: fortsat Veiledning i ældre Tydsk, 2 T., 2 Th. 3) offentlig: Afsnit af den tydske Sproglære, 1 T., som af Mangel paa Tilhørere ikke istand. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: det franske Theaters Historie før Ludvig den Fjortendes Aarhundrede, 5 (2) Th. 2) offentlige franske Skriveøvelser, 2 T., 3 (2) Dt. G. Stephens, Prof. Extr., offentlig: 1) Fortsættelse af Forelæsningerne over Old=Engelsk, begyndt med Judith (Thorpes Analecta m. fl.) Lin. 186, 2 T., 5 Th. 2) Fortsættelse af Forelæsningerne over det engelske Sprogs Udvikling ved Gennemgaaelse af Trench, On the Study of Words (London 1853) bg. S. 178, 2 T. 3) Feilighed til engelsk Samtale i hans Bolig, een Aften om Ugen. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., Fortsættelse af en Forelæsning over den danske Erobring af England og dens efterladte Minde, 2 T. 13 (11) Th. N. Høyen, Prof. Extr., den græske Kunst, 1 T. — Dr. H. Brøchner, extr. Docent, den græske Philosophies Historie, 17 (15) Th. Dr. Fr. Lange, Prof., historisk=pædagogiske Forelæsninger, Fortsættelse, 2 T., 6 (2) Th. — Privatdocenter. Dr. Fr. Hammerich: Urdødelighedstroen. Dr. J. Forchhammer: 1) Afslutning af Forelæsningen over Roms ældste Historie, 3 T. 2) efter en historisk Indledning om Østmiddelhavslandenes Stilling mellem den anden puniske Krigs Slutning og Romernes Krig med Kong Perseus, Fortolking af Livius' XLIIIde og XLIVde Bog, 3 T., 4 Th.

Det matematisk=naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Drd., 1) offentlig: Danmarks Geognosi, 2 T., 40 Th. 2) Museet aabent 2 T., og for Viderekomne, 4 Gange ugentl., 2 T., 26 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Drd., offentlig: Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder, i gjensidig beleilige Timer. 2) offentlig: de vigtigste Metoder til at foretage organiske Analyser, som Indledning ved Arbejderne i Laboratoriet. 3) privat: (i første Del af Semestret) Zocchemi, 3 T., 32 Th., og (senere) almindelig organisk Chemi, 3 T., 13 Th. 3) chemiske Dvælses, 3 Gange ugentl., 6 T. J. J. S. Steenstrup, Prof. Drd., offentlig: 1) nærmest for de medicinske Studerende, en Sammenstilling af de væsentligere Bygningsforhold i Dyreriget (Hvirvelhvirrækken), 2 T., 15 Th. 2)

for Viderekomne, speciellere Gjennemgaaelse af visse Afdelinger af Museet (Blæspruternes Klasse), 2 T., 8 (10) Th. 3) Forsættelse og Afslutning af det ved en langvarig Sygdom afbrudte Foredrag over Reglerne for den videnskabelige Navngivelse og Benævnelse, 2 T., 6 (7) Th. C. B. Holten, Prof. Ord., 1) offentlig: Hovedsætningerne af den nyere Optik, 2 Th. (ikke angivet at være holdt). 2) privat: den kemiske Physik, 3 T., 32 (31) Th. C. F. Lütken, Assistent ved Universitetets zoologiske Museum og extraord. Doc. i Zoologi, offentlig: 1) nærmest for de medicinske Studerende (Fortsættelse af det i forrige Halvaar begyndte Overblik over Dyreriget, Grundtrækkene af Fiskenes, Bløddyrenes og Leddyrenes Naturhistorie, 4 T., 25 (14) Th., samt Repetitorier over det Foredragne, 16 (8) Dt. 2) Veiledning for Studerende ved Afbenyttelsen af Universitetets zoologiske Museum. — Dr. philos. A. S. Ørsted, offentlig: 1) den botaniske Formlære (alm. Botanik, Morphologi), 2 (4) T., 67 (16) Th. 2) Lægeplanter, 3 T., 26 (17) Th. J. C. Schiodte, Professor, Inspector ved det Kgl. naturhist. Museum, 1) Fortsættelse af de sædvanlige analytiske, systematiske, anatomiske og mikroskopiske Dvælsler i Leddyrenes Naturhistorie. 2) ved at gennemgaae Museets systematiske Samlinger, en Udvikling af forskellige Sætninger af den Zoologiske Geographi. — Privatdocent. Dr. A. Steen, Prof., Sandsynlighedsregningen med Anvendelse paa de mindste Quadraters Methode, 8 Th.

Samlinger og videnskabeligt Apparat, anmeldt saaledes: Universitetsbibliotheket er aabent hver Søndag Kl. 12—3; dog finder Udlaan kun Sted fra Kl. 12—2. Den botaniske Haves Samlinger ere tilgængelige for de Studerende de 5 første Dage i Ugen Kl. 11—2. Fra det botaniske Bibliothek skeer Udlaan Mandag, Onsdag og Fredag Kl. 11—12. Til samme Tid udfærdiges Afgangskort til den botaniske Have, som for Studerende staaer aaben daglig Kl. 8—2 og 4—7. De Studerende, som ønske at deltage i den botaniske Plantetegning, der finder Sted paa det Bülowsske Legats Befostning, have at henvende sig derom til Havens Director. Det astronomiske Observatorium forevises de Studerende, som ønske at see det, naar de derom henvende sig til Observator. Til den physiske Instrumentsamling er Agangen aaben hver Mandag Kl. 11—1; dog maa dertil Dagen i forveien begjæres et Afgangskort ved en aaben Seddel, afleveret hos den polytechniske Lærestalts Portner. Om Dvælserne i de kemiske Laboratorier, see ved Professorerne Forchhammer og E. A. Scharling. Angaaende det mineralogiske Museum, see ved Prof. Forchhammer. Det zoologiske Museum vil til den sædvanlige Tid fra Kl. 10—1 hver Søndag, med Undtagelse af Lørdagen, være aabent for de Studerende. Det zootomisk-physiologiske Museum vil hver Søndag Kl. 12—3 blive aabnet for de Studerende, som desangaaende henvende sig til dets Bestyrer, Prof. Esdrich. Den normal-anatomiske Samling, den pathologisk-anatomiske Samling og den chirurgiske Instrumentsamling (samtlige i det forrige chirurgiske Academies Bygning) ville blive foreviste Onsdag og Lørdag, den første Kl. 9—10, den anden Kl. 10—11, den tredie Kl. 11—12. Den pharmacologiske Samling vil kunne besees efter Aftale med Prof. Otto. Den polytechniske Lærestalts Bibliothek er aabent Onsdag og Lørdag Kl. 12—3.

Efteraarshalvaar 1857.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: efter en orienterende Anvisning til det theologiske Studium, exegetisk Belysning af Hovedaflnittene i Johannes's Evangelium i examinerisk Form, 2 T., 29 Dt. og omtrent samme Antal Tilhørere. 2) privat: Dogmatikens første Del, 4 T., 46 (39) Th. Dr. C. C. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af de Johanneiske Breve, 3 T., 59 (55) Th. 2) privat: Fortolkning af Brevene til Ephesierne, Colosenserne, Philemon, 3 T., 17 (18) Th. 3) privatissime: Skriftlige Øvelser, 2 T. eengang ugtl., 25 Dt. E. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Profpheten Zacharias, 3 T., 77 (75) Th. 2) privat: Fortolkning af Psalmerne fra den 21de til den 41de, 3 T., 47 (48) Th. 3) privatissime: skriftlige Øvelser, 3 T., 25 Dt. Lic. J. F. Hagen, Prof. Ord., 1) offentlig: Øvelser for de theologiske Studerende, som forberede sig til den anordnede Prøve i patristisk Latin, 1 T., 42 (47) Th. 2) privat: Fortsættelse og Slutning af Middeldalderens Kirkehistorie, 5 T., 60 (33) Th. 3) privatissime: Examinatorium over Kirkehistorien, 2 T., (Intet meddelst om Deltagernes Antal). Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den nyere Religionsphilosophies Udviklingsgang, 3 T., 13 (11) Th. 2) privat: den christelige Ethik's første Del, 3 T., 11 (11) Th. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Rgl. Hofprædik., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere, samt Øvelser med tilkaldte Børn, 2 T. eengang ugtl. Dr. J. P. Paulli, Hof- og Slotspræst, evangelisk Homiletik og homiletiske Øvelser. A. L. Casse, Dr. jur., Kirkeret, 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. J. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Criminalrets specielle Del, 5 T. 2) privat: den danske Criminalrets almindelige Del, 6 T. 3) privatissime: Examinatorium over den danske Arveret, 2 å 3 T. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorium over Formuerettens første Del, (Læren om de tinglige Retsforhold), 2 å 3 T., 99 (66) Dt. 2) privat: sidste Parti af den danske Criminalrets almindelige Del, 5 T., 48 (43) Th. C. F. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over Danmarks Statistik, 3 T., 8 (4) Th. 2) Fortsættelse af Forelæsningerne over den økonomiske Politikk, 2 T., 6 (5) Th. 3) Skriveøvelser med de ældre Studerende, 2 T. P. A. Bedel, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske Øvelser, 2 T., 24 Dt. 2) privat: den danske Criminalproces, 4 T., 56 (49) Th. J. Benzon=Buchwald, Prof., Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) Finantsvidenskab, 3 T., 15 (12) Th. 2) privat: statsvidenskabelig Encyclopædi, 3 T., 12 (7) Th. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: den romerske Tings- og Obligationeret, 5 T., 48 (37) Th. 2) privat: dansk Retsencyclopædi II, 5 T., 6 (5) Th. — Lic. A. F. Krieger, Docent i slesvigsk Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. H. M. Belschow, Dr. phil., Prof. Ord., offentlig: det europæiske Statssystems Historie i det 18de og 19de Aarhundrede, 6 T. E. N. David, Dr. phil., Prof., havde anmeldt offentlig: Nationaløkonomiens Grundsætninger, 3 T. Forelæsningen blev paa Grund af en Udenlandsreise ikke holdt. Dr. T. N. Schütze, Prof. Extr., 1) offentlig: den slesvigiske Criminalret, 3 T., 9 (10) Th. 2) offentlig: (Fort-

fættelse) den fiesvigffe Civilproces, 5 T., 8 (6) Th. 3) ligeledes offentlig: (Fortfættelse) practifke Øvelser i den fiesvigffe Civilproces, 2 T., 7 Dt. F. J. Larsen, midlertidig Docent, 1) offentlig: den fiesvigffe Arveret, 3 T., 4 Th. 2) havde anmeldt fkriftlige Øvelser over Væinner af den fiesvigffe Privatret, men diife kom, af Mangel paa Deltagere, ifke iftand.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. P. Bang, Prof. Drd., 1) offentlig: Speciel Therapi (Organernes Sygdomme), 5 T., 5 (3) Th. 2) offentlig: Examinatorier efter Tid og Leilighed. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Drd., 1) offentlig: Læren om Sandferne og dernæft Ernæringslivet, 4 T., 19 Th. 2) offentlig: Veiledning ved de Studerendes Beføg i det zoctomiff-phyfiologifke Museum. Dr. C. Otto, Prof. Drd., 1) offentlig: Forelæsninger, 3 T., 41 Th., og Examinatorier, 28 Dt., over Pharmacologien. 2) offentlig: Forelæsninger og Examinatorier over den legale Medicin, 1 T., 7 Dt. 3) for ældre Studerende private medico-legale Øvelser. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Drd., holdt paa Grund af en til Udlandet foretagen Reife ingen Forelæsninger. Derimod holdt han efter fin Hjemkomst et Øvelsescurfus med de ældre Studerende. Dr. C. E. Levh, Prof. Drd., 1) offentlig: Læren om Evangerfket og den regelmæssige Føbfel, 3 T., 9 Th. 2) Explorationsøvelser paa Evangre, 2 T. 3) daglig, Øvelser i den stationære og ambulatorifke Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Drd., 1) offentlig: Pathogenien, 4 T., 13 Th. 2) privat: Medicinens formelle Encyclopædi og Methodologi for de yngre Studerende, 1 T. Dr. C. E. Fenger, Prof. Drd., 1) daglig 2 Timer medicinff Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital, 13 og 20 Th. i to Hold. 2) cafuiftiffe Forelæsninger over pathologifft Anatomi, 30 Th. Dr. A. Bungen, Prof. Drd., 1) chirurgifft Klinik paa Frederiks Hospital hver Dag, 25 Th. 2) Foredrag, Øvelser og større Operationer hver Dag 1 T., 12 Dt. J. Jbsen, Lector, 1) offentlig: Læren om det peripheriffe Nervesystem, 5 T., 22 Th., og Sandferorganerne, 31 (35) Th., famt Afslutning af de i forrige Semefter afbrudte Forelæsninger over Muffellæren; 2) offentlige Dissectionsovelser, 3 T. daglig i Vintermaanederne, 53 Dt. M. Sætorph, Lector, offentlig: 1) Regionernes Chirurgi, 2 T., 20 (15) Th. 2) Fracturer og Luxationer, 2 T., 30 (20) Th. — Dr. S. M. Trier, Prof. og Overf. ved det Kgl. Frederiks Hospital, i Maanederne October, November og December, daglig 1 T., ved Sygefengen Veiledning i Sygdomsdiagnostik og Therapeutik. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Hospital, clinicke Forelæsninger, 2 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmed. ved Alm. Hosp. daglig 3 T., under Sygebeføgene, Fremhævelse af det Vigtigfte i diagnostifft og therapeutifft Henseende. Dr. M. Haffing, Prof. og Overf. ved Alm. Hosp., clinicke Examinatorier over veneriffe og Hudsygdomme, 2 T. Dr. Hempel, Fortfættelse af de i forrige Semefter paabegyndte Forelæsninger over den pathologifke Anatomi, 2 T.

Det philofophiffe Facultet.

Dr. C. E. Werlauff, Prof. Drd., fom Univerfitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Drd., 1) offentlig: Logik, 2 T., 81 Th. 2) privat: Psychologi, 3 T., 81 Th. 3) Examinatorier, 1 T., 67 og 25 Th. Dr. F. C. Petersen, Prof. Drd., de fpartanfke og attiffe Antiquiteter, 5 T., 7 Th. (afbrudt ved Sygdom). Dr. J. N. Madvig, Prof. Drd.,

1) Fortsættelse og Tilendebringelse af Forelæsningerne over romerske Statsantiquiteter, 5 T., 16 og 17 Th. 2) to Gange om Ugen to sammenhængende Timer til Fortolknings- og Disputerøvelser over Taciti Annaler, 12 Dt., Euripides 6—7 Dt. Dr. H. M. Velfchow, Prof. Ord., 1) offentlig: Slutning af de i de to foregående Semestre holdte Forelæsninger, en Udsigt over det danske Folks Cultur og borgerlige Forfatning i Tidrummet fra 1660 til vore Dage, 3 T. 2) offentlig: det europæiske Statssystems Historie i det attende og nittende Aarhundrede, 6 T., 4 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: filosofisk Propædeutik, 3 T., 155 Th. 2) Examinatorier over Propædeutik, 2 T., 69 Dt. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: for Viderekomne Fortolkning af Rigveda i 1 T. og af Hitopadeca, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskritsproget, 2 T., 2 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: for Begyndere Forklaring af de mytiske Digte i Sæmunds Edda, 3 T., 7 Th. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af udvalgte Bøger af Theokrit, 3 T., 7 Th. 2) offentlig: en orienterende Fremstilling af den græske og romerske Numismatik, Septbr. og Octbr. 2 T. ugfl., 8 Th. Dr. J. E. Hauch, Prof. Ord., den kristne Poesi i Almindelighed, og den Forandring, denne maa gennemgaae for at anvendes i Dramaet, 2 T. Dr. F. E. Schiørn, Prof. Ord., offentlig: det danske og det norske Folks Historie i Tidrummet fra Begyndelsen af Kong Frederik den Femtes Regjering i Aaret 1746 indtil den yngre Bernstorffs Død i Aaret 1797, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) den arabiske Syntax efter et Haandskrift indeholdende Notarvezis Misbah, 2 T., 2 Th. 2) Fortolkningen af Caab b. Zuhairs Lovdigt efter et herbærende Haandskrift, og et Par af Hariris Maqamer, 1 T., 1 Th. 3) privat: for de Studerende, der forberede sig til Prøven i Hebraisk, Fortolkning af et Stykke i det gl. Testamente, 2 T., 6 Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., Fortsættelse af Forelæsningerne over den europæiske Middelalders politiske Samfundsforhold, 2 T., 5 Th. R. Gislason, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af Forklaringen over Stáldskaparmál, 2 T., 11 (7) Th. 2) et lettere Stykke med Begyndere, 2 T., kom ikke istand. L. Dypmann, Prof. Extr., 1) offentlig: udvalgte Afsnit af den tyske Sproglære, 3 T., 2 Th. 2) offentlig: tyske Sprogøvelser, 2 T., 3 Th. Vilh. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: franske Sprogøvelser, 2 T., 7 Th. 2) det franske Theaters Historie fra Ludvig den Fjortendes Aarhundrede indtil vore Dage, 1 T., 6 Th. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlige Forelæsninger over Old-Engelsk, navnlig over Kong Alfreds Drosius 1ste Bog (Dithers og Wulfstans Reise til Norden), Therpes Udgave, London 1853; 2) offentlige Forelæsninger over den amerikanske Digter Longfellow's Bærker; 3) een Aften ugentlig Feilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: en Fremstilling af de i Norden jordsundne Oldjager i deres Forhold til Oldsagerne i andre Lande, 2 T., 58 (58) Th. N. Høyen, Prof. Extr., offentlig: den græske Kunst efter Alexander den Store. Dr. H. Brøchner, extraord. Docent, den nyere Philosophies Historie fra 15de Aarhundrede indtil Kant, 3 T., 13 (8) Th. — Dr. Fr. Lange, Prof., en orienterende Oversigt over de ethiske, psykologiske, sociale Betragtninger, der danne Grundlaget for en bevidst pædagogisk Kunst, 2 T. — Privatdocent. Dr. J. Forchhammer, Herats Ober og Epoder, 3 T., 5 Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Drd., 1) offentlige Dvælseser i det mineralogiske Museum, 2 T. For Studerende med nogle Kundskaber i Mineralogi og Geognosi stod Museet aabent 4 Dage om Ugen i 2 T., 20 Dt. 2) privat: men uden Betaling, Krystallographien, 2 T., 25 Th. 3) Danmarks endnu vedblivende geognostiske Dannelseser, 2 T. Dr. E. A. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: 3 à 4 T., Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder; 2) privat: de Steffers Chemi, som have størst Vigtighed for Læger og Pharmaceuter, 3 T., 67 (45) Th. 3) kemiske Dvælseser, 3 Dage 6 T. hver Dag. J. Sapetus S. Steenstrup, Prof. Drd., 1) For de medicinske Studerende en Fremstilling af Parasitismen og særlig for Lægerne vigtige dyriske Parasiter, 2 T., 35—40 Th. 2) Repetitorier dels over det i Semestret selv, dels over det i forrige Halvaar Foredragne, 2 T., 10—20 Dt. 3) havde anmeldt for Viderekomne i Zoologien at ville gennemgaae og forevise enkelte Afsnit af Universitetets zoologiske Museum, men blev ved Embedsforretninger forhindret derfra. E. B. Holten, Prof. Drd., 1) offentlig: Hovedsætningerne af Optiken, 2 T., (ikke opgivet at være holdt). 2) privat: den mekaniske Physik, 3 T., 27 (22) Th., Dr. E. Sürgensen, Prof. Drd., en kort Fremstilling af den mathematiske Analyse og dens Anvendelser, med tilføjet Oplysning om Mathematikens Forhold til Erkjendelsen af Virkeligheden, 3 T., 7 (3) Th. Slutningen af Semestret benyttedes til at gennemgaae Variationsregninger for to Tilhørere. Dr. d'Arrest, Prof., offentlig: Sphærisk Astronomi, 4 T., 10 (7) Th. Dvælseser paa Observatoriet, 2 T., 5 Dt. E. F. Lütken, Assistent ved Universitetets zoologiske Museum og extraord. Docent i Zoologien, 1) offentlig: Hvirveldyrenes Naturhistorie, nærmest for de medicinske Studerende, samt Repetitorier over det Foredragne, 4 T., 37 (34) Th. 2) Veiledning for de Studerende, som til deres Studier afbenytte Universitetets zoologiske Museum, 2 T. — J. E. Schjødte, Prof., Inspector ved det Kongl. naturhist. Museum, 1) Fortsættelse af de sædvanlige entomologiske Dvælseser, 5 T. eengang ugtl. 2) Foredrag over udvalgte Kapitler af Arthropodernes Histologi, 2 T., 7 Th. F. D. Didrichsen, Cand. chir. & med., offentlig: Forelæsninger over almindelig Botanik, 15 (19) Th. (det ugentlige Timetal var ei opgivet.) — Privatdocent. Dr. A. Steen, Prof., Dvælseser i Løsning af Problemer af den analytiske Mechanik, 2 T., 6 Dt.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i det foregaaende Halvaar.

Fornaarshalvaar 1858.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Drd., 1) offentlig: Indledning til Dogmatiken, 3 T., 48 (41) Th. 2) privat: Dogmatikens anden Del, 3 T., 60 (55) Th. Dr. E. E. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortolkning af Hebræerbrevet, 3 T., 25 (22) Th. 2) privat: Fortolkning af Apokalypsen, 3 T., 25 (22) Th. 3) privatistime: Belysning af vigtige Punkter, henhørende til det Nye Testaments Fortolkning, Indledningsvidenskab, bibelske Theologi etc., tilbøds i samtalende og examinerisfform, 2 T. E. Hermansen, Prof. Drd., 1) offentlig: det Gamle Testaments Theologi, 4 T., 73 (67) Th. 2) offentlig: Fortolkning af Prophe-

terne Obadiah, Zephaniah, Haggaj og Malachias, 2 T., 63 (50) Th. 3) skriftlige Øvelser, 3 T., 22 Dt. Lic. J. F. Hagen, Prof. Ord., 1) offentlig: de tre nordiske Nigers Kirkehistorie indtil Reformationen, 2 T. 2) privat: Kirkens Historie fra 1517 til Midten af det 18de Aarhundrede, 4 T. 3) privatistime: theologiske Skriveøvelser, 2 T. eengang ugtl. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den kristelige Ethik's anden Halvdel, 4 T., 22 (19) Th. 2) privat: Religionsphilosophi, Foredrag og Øvelser, 2 T., 22 (20) Th. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Rgl. Hofprædik., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere, samt Øvelser med tilfaldte Børn, 2 T. eengang ugentlig. Dr. J. H. Pauli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsørgerning i den danske Folkekirke og homiletiske Øvelser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Criminalrets specielle Del (Slutning), 4 T. 2) privat: daglig den danske Criminalrets almindelige Del (Slutning), 6 T. 3) privatistime: Examinatorium over Retsphilosophien (den almindelige Rets- og Statslære), 4 T. J. L. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Formueret, 4 T., 86 (54) Th. 2) offentlig: den danske Privatrets almindelige Del (Slutning), 2 T., 30 (29) Th. 3) privat: Examinatorium over den danske obligatoriske Ret, 3 à 4 T., 62 (30) Dt. E. S. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) Danmarks Statistik, 3 T., 11 (9) Th. 2) offentlig: sammenlignende Statistik, 2 T., 7 (5) Th. J. Benzons-Buchwald, Prof. Ord., 1) offentlig: statsvidenskabelig Encyclopædi (Slutning), 2 T., 6 (4) Th. 2) privat: Finantsystemerne med særligt Hensyn til Danmark. (Finantsvidenskabens specielle Del), 4 T., 12 (11) Th. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: i en Del af Halvaaret Fuldbendelse af den romerske Obligationeret, 5 T., 39 (29) Th. 2) offentlig: sidste Parti af dansk Retsencyclopædi, 5 T., 7 (6) Th. 3) offentlig: praktiske Øvelser, 2 T., 24 Dt. — Lic. A. F. Krieger, Docent i slesvigsk Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. H. M. Velfschow, Dr. phil., Prof. Ord., offentlig: det europæiske Statssystems Historie i Tidrummet fra 1815 indtil vor Tid, 3 T. E. N. David, Dr. phil., Prof., holdt ikke Forelæsninger i dette Halvaar. Dr. L. R. Schüge, Prof. Extr., 1) (Fortsættelse) den slesvigsk Criminalret, 4 T., 11 (10) Th. 2) offentlig: (Fortsættelse) den slesvigsk Civilproces, 5 T., 9 (6) Th. 3) offentlig: (Fortsættelse) praktiske Øvelser i den slesvigsk Civilproces, 1 T., 6 Dt. F. S. Larsen, midlertidig Docent, Examinatorium over den slesvigsk Privatrets almindelige Del, 3 T., 5 Dt.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. P. Wang, Prof. Ord., 1) den specielle Therapi, 4 T., 7 Th. 2) Examinatorier over samme; ikke opgivne at være holdte. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Secretionerne og deres Forplantelsen og Udviklingshistorien, 4 T., 32 Th. 2) offentlig: Veiledning ved de Studerendes Besøg i det zoetomisk-physiologiske Museum; 3) privatistime: Repetitorier i Physiologi, 4 T., 24 Dt. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlige Forelæsninger over Pharmacodynamik, 3 T., 22 Dt. 2) offentlig Forevisning af den pharmacognostiske Samling og Examinatorier i Pharmacognosi for de medicinske og pharmaceutiske Stu-

derende, 2 T., 31 Dt. 3) private medico-legale Øvelser med de ældre Studerende, 1 T., 9 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: Chirurgiske Operationer, 3 T., 18 Th. 2) offentlig: Øvelser for de ældre Studerende, 2 T., 19 Dt. Dr. C. E. Levy, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om de uregelmæssige Fødsler og deres Behandling, 3 T., 13 (11) Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T., 9 Dt. 3) daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningserne over Pathogenien, 3 T., 12 (8) Th. 2) offentlig: Underlivsorganernes og Nervesystemets patologiske Anatomi, 2 T., 19 Th. Dr. C. E. Fenger, Prof. Ord., 1) daglig 2 Timer medicinsk Klinik paa det Kgl. Frederiks Høspital, 11 ældre og 11 yngre Th. 2) casuistiske Forelæsninger over patologisk Anatomi, 20 Th. Dr. A. Bungen, Prof. Ord., 1) chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Høspital hver Dag, 11 (9) Th. 2) offentlig: Foredrag og Examinatorier hver Dag 1 T., samt større Operationer. 3. Ibsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Læren om Aandedræts- og Fordøielsesorganerne; Slutning af de i forrige Halvaar afbrudte Forelæsninger over Nervesystemet, 3 T., 21 Th. 2) offentlig: Læren om Ledsjøiningerne, 2 T., 26 (20) Th. M. Saxtorph, Lector. 1) offentlig: Underlivets chirurgiske Sygdomme, 2 T., 11 Th. 3) offentlig: Articulationsygdomme, 2 T., 31 Th. — S. M. Trier, Dr. med., Prof. og Overl. ved det Kgl. Frederiks Høspital, i 3 Maaned fra 1ste April til 1ste Juli Veiledning i at kjende og helbrede indvortes Sygdomme. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Forelæsninger og Øvelser for yngre Studerende, 2 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmed. ved Alm. Høsp., daglig under Sygebesøgene, Fremhøvelse af det Vigtigste i diagnostisk og therapeutisk Henseende. Dr. M. Hassing, Prof. og Overl. ved Alm. Høsp., dels kliniske Foredrag over de veneriske og Hudens Sygdomme, dels ved ambulatorisk Klinik casuistiske Meddelelser om disse Sygdomsformer, 2 T. — Privatdocent. Dr. A. S. P. Brünniche, et Afsnit af Symptomatologien for de Studerende, 2 T.

Det philosophiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, 2 T., og 2) privat: Psychologi, 3 T., indtegnet 180 Th. 3) Examinatorier, 1 T., 86 Dt. Dr. F. C. Petersen, Prof. Ord., anmeldt: 1) offentlig: en Udsigt over Athenernes Retsvæsen, 1 T. 2) offentlig: Veiledning af de Studerende i Fortolkning af Aristophanes Komædie „Hvejserne“, 3 T., men Forelæsningserne kom paa Grund af Sygdom ikke istand. Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) offentlig: paa Latin gjenneemgaaet 1ste Bog af de verrinske Taler, 3 T., 12 (9) Th. 2) offentlig: Fuldbendelse af de tilbagestaaende Partier af den i forrige Halvaar holdte Forelæsning over de romerske Antiquiteter, og derefter Fortolkningen af Polybs 3die Bog, 2 T., 12 (8) Th. Dr. H. M. Belschow, Prof. Ord., 1) offentlig: en Udsigt over det danske Folks Kultur og borgerlige Forfatning i Tidsrummet fra 1660 til vore Dage, 3 T., 13 Th. 2) offentlig: det europæiske Statsystems Historie fra 1815 indtil vor Tid, 3 T., 8 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorier over den philosophiske Propædeutik, 2 T., 129 (106) Dt. 2) privat: den philosophiske Propædeutiks sidste Afdelinger, 3 T., (indt. 160), 119 Th. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: for

Viderekomne fortsat Fortolkning af Rigveda, 1 T., 1 Th. og af Hitopadeça, 1 T., 1 Th. 2) offentlig: Fortsættelse af det i forrige Halvaar begyndte Sanskritkursus for Begyndere, 2 T., 2 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over Digtene i Samunds Edda, 3 T., 4 Th. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., holdt paa Grund af en Udenlandsreise ikke Forelæsninger i dette Halvaar. Dr. J. C. Hauch, Prof. Ord., Fortsættelse af Forelæsningerne over Forholdet mellem den Ikrifte og den dramatiske Poesi, 2 T. Dr. F. E. Schjern, Prof. Ord., offentlig: historisk Fremstilling af de europæiske Folkeslags og i Særdeleshed Engländernes Herredømme i Indien, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over den arabiske Syntax, 1 T., 2 Th. 2) nogle Ufsnit af 1001 Nat, 2 T., 1 Th. 3) Begyndelsesgrundene i det arabiske Sprog, 2 T., 6 (4) Th. 4) privat: for de Studerende, der forberede sig til Provenj i Hebraisk, Fortolkning af et Stykke i Propheterne eller Psalmerne, 2 T., 3 Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., Afslutning af Forelæsningerne over Europas Samsundsforhold i Middelalderen, 2 T., 3 Th. R. Gislaesen, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af Fortklaringen over Stålskapsarmål (Cap. 52 fgg.), 2 T., 5 Th. 2) privat, men gratis: gennemgaaet det oldnordiske Sprogs Begyndelsesgrunde i Forbindelse med lettere Læsestykker, 2 T., 11 (3) Th. L. Oppermann, Prof. Extr., 1) en Udsigt over den thidske Litteraturs Historie indtil Begyndelsen af det 19de Aarhundrede, 2 T., 4 Th. 2) mundtlige Sprogøvelser, 2 T., 1 Dt. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af det franske Theaters Historie fra Ludvig den Fjortendes Aarhundrede indtil vore Dage, 1 T., 2 Th. 2) offentlig: practiske franske Skriveøvelser, 2 T., 4 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Forelæsninger over Old = Engellsk, navnlig over Kong Alfreds Drosius, Thorpes Udgave, London 1853 fra Side 260, 2 T.; 2) over den amerikanske Digter Longfellow's Værker (fra Side 222), 2 T. 3) een Aften ugentlig Leilighed til engellsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., Normandiets Erobring af de Danske og Normændene, samt Englands senere Erobring af Normannerne, 2 T., 41 (22) Th. N. Højen, Prof. Extr., Fortsættelse og Slutning af Foredragene over antik Kunst, 1 T. Dr. H. Bröchner, extraord. Docent, offentlig: den nyere Philosophies Historie fra Kant til vor Tid, 3 T., 6 (5) Th. — Dr. Fr. Lange, Prof., Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte orienterende Oversigt over de ethiske, psykologiske, sociale Betragtninger, der danne Grundlaget for en bevidst pædagogisk Kunst, 2 T., 10 (7) Th. — Privatdocenter. Dr. Fr. Hammerich, offentlig: den kristelige Udbødelighedstro, 1 T. Dr. J. Forchhammer, Øvelser over et Udvalg af Demosthenes Statstaler (for Yngre), 2 T., 7 Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., offentlig: 1) Kryсталlographi, 2 T., 14 Th. 2) Jordbundslære, Fortsættelse og Slutning af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning, 3 T. 3) de endnu vedblivende geognostiske Dannelser, 2 T., Tilhørerantallet ikke opgivet. 4) Museet aabent for de Studerende i Almindelighed 2 T. ugtl., og for dem, som allerede havde hørt geognostiske Forelæsninger, endvidere 4 Dage, 2 Timer hver Gang, 10 Dt. Dr. C. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet

udførte Arbejder, 20 Dt. 2) offentlig: gennemgaaet de vigtigste Metoder til at foretage uorganiske Analyser, som Indledning ved Arbejderne i Laboratoriet; 3) privat: første Del af Halvaaret Zoochemi, og senere almindelig organisk Chemi, 3 T., 43 (26) Th. 4) kemiske Øvelser 3 Dage ugentl. 6 T. hver Gang. J. S. Steenstrup, Prof. Dr., 1) offentlig: gennemgaaet flere Emner af Zoologien, nærmest beregnet for de medicinske Studerende; 2 T. 2) offentlig: i Repetitorier og Samtaler gennemgaaet hvad i forrige Halvaar var foredraget; 2 T. 3) offentlig: fortsat de for Viderekomne i Januar Maaned begyndte Foredrag over enkelte Afsnit af Universitetets zoologiske Museum (særlig over Danmarks forhistoriske Fauna), 2 T. E. B. Holten, Prof. Dr., havde anmeldt 1) offentlig: Hovedsætningerne af Lyslæren, 2 T. 2) privat: den kemiske Physik, 3 T., men kunde paa Grund af Sygdom ikke holde Forelæsninger. Dr. E. Jürgensen, Prof. Dr., 1) offentlig: gennemgaaet de almindelige Sætninger, der ligge til Grund for Læren om Integralerne af algebraiske Differentialer, 2 T., 3 Th. 2) offentlig: forskellige Gjenstande af den elementære Mathematik, 3 T., 6 (3) Th. Dr. H. d'Arrest, const. Prof. Dr., 1) offentlig: Beskrivelse af Solsystemets Indretning, med særdeles Hensyn til den historiske Udvikling af dette Problem siden Rikertens Opfindelse, 2 T., 13 (9) Th. 2) offentlig: for Viderekomne, Beregningsmaaden af de specielle Perturbationer, 2 T., 5 (3) Th. 3) paa Observatoriet, Veiledning i Brugen af astronomiske Instrumenter, nogle Timer ugentl., 5 Dt. Dr. E. F. Lütken, extraord. Docent, 1) offentlig: de hoivælløse Dyrers Naturhistorie og Examinatorier over det Foredragne, 4 T., 34 (8) Th. 2) i Universitetets zoologiske Museums Auditorium Meddelelse til de Studerende af de Dplysninger, som de maatte ønske, 2 T. eengang ugentl. 3) offentlig: for de Studerende, der forberede sig til den naturhistoriske Magisterconferents, Veiledning i at bestemme og beskrive zoologiske Gjenstande, 2 T., 6 Dt. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Extr., offentlig: 1) Forelæsning over Lægeplanter, 4 T., 14 Th. 2) botaniske Øvelser, 12 Dt. (deraf 8 Forststuderende). J. E. Schiødte, Prof., Inspector ved det Kgl. naturh. Museum, 1) Elementerne af Arthropodernes Naturhistorie, 4 T., 6 Th. 2) Veiledning af ældre Studerende i anatomisk Tegning, 2 Dt. F. D. Didrichsen, Cand. chir. & med., offentlig: Almindelig Botanik, 22 Th. (Timetallet ei angivet). — Privatdocenter. Dr. A. Steen, Prof., sphaerisk Trigonometri, 2 T. H. A. Pedersen, const. Docent ved den polytechniske Lærestanstalt, Theorien af nogle bestemte Integraler, hvoriblandt de Eulerske Integraler, 3 T.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i det forrige Halvaar.

Efteraarshalvaar 1858.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Dr., 1) offentlig: efter en orienterende Anvisning til Anlægget af det theologiske Studium, Fortolkning af Brevet til Galaterne, 2 T., 96 (81) Th. 2) privat: historisk-dogmatisk Gjennemgaaelse af Apologia confessionis augustanæ (efter en nu foranstaltet Udgave) i Samtaleform, 4 T., 28 (25) Th., 11 Dt. Dr. E. E. Scharling, Prof. Dr., 1) offentlig: Veiledning til selvstændigt Studium af Apostlernes Gjerninger i exegetisk-dogmatisk og

kirkehistorisk Henseende, 3 T., 52 (44) Th. 2) privat: Indledning til det Nye Testaments Skrifter, 3 T., 59 (61) Th. 3) privatisfime: theologiske Striveøvelser, 1 T., 24 (20) Dt. E. Hermansen, Prof. Dr., 1) offentlig: den første Del af Indledningen til det Gamle Testament, 3 T., 97 (91) Th. 2) privat: Fortolkning af den første Del af Genesis, 3 T., 64 (63) Th. 3) Skriftlige theologiske Øvelser, 3 T., 16 Dt. Lic. F. F. Hagen, Prof. Dr., 1) offentlig: Kirkens Reformationsperiode, 3 T. 2) privat: den ældste Kirkes Historie, 3 T. 3) privatisfime: Examinatorium over Kirkehistorien, 2 T. Lic. A. Bornemann, Prof. Dr., 1) offentlig: Indledning til Dogmatiken, 3 T., 8 Th. 2) privat: Dogmatikens første Del, 3 T., 11 Th. 3) Repetitorium over Ethiken, eengang ugentlig, 13 (11) Dt. Pastorsseminariet. Dr. Münster, Angl. Hofpræd., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere, samt Øvelser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. F. H. Paulli, Stiftsprovst, den evangeliske Homiletik og homiletiske Øvelser. A. L. Casse, Dr. juris, Kirkeret 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Dr., 1) offentlig: practiske Øvelser, 2 T. 2) offentlig: den danske Criminalrets almindelige Del (Slutning), 5 T. 3) privat: den almindelige Retslære, 5 T. F. L. J. Gram, Prof. Dr., 1) offentlig: Examinatorium over den danske Privatrets almindelige Del, 3 T., 56 Dt. 2) privat: den danske obligatoriske Ret almindelige Del, 5 T. 74 (66) Th. 3) (Slutning) den danske Familieret, 2 à 3 T. 71 (63) Th. E. J. Kayser, Dr. med., Prof. Dr. 1) offentlig: efter en forudskiftet Indledning om Statistikens Theori og Methode, Danmarks Statistik, 3 T., 10 (6) Th. 2) offentlig: ved Examinatorier Gjennemgaaelse af den politiske Oeconomies Theori, 2 T., 15 (7) Th. 3) offentlige Striveøvelser, 2 T. P. A. Bedel, Prof. Dr., 1) offentlig: den danske Kirkeret, 5 T. 2) privat: Indledning til den civile Proces, 4 T. J. Benzon-Buchwald, Prof. Dr., 1) offentlig: Slutning af Forelæsningerne over Finantsystemerne, 4 T., 10 Th. 2) offentlig: Examinatorier over statsvidenskabelig Encyclopædi, 1 à 2 T., 11 (6) Dt. 3) privat: den politiske Oeconomies Historie, 4 T. 10 (9) Th. A. Hagesen, Prof. Dr., 1) offentlig: den juridiske Encyclopædi, 4 T. 87 (69) Th. 2) privat: Examinatorium over den romerske Privatret, 5 T., 49 Dt. 3) (Slutning) Dansk Retencyclopædi, 5 Th. Lic. A. F. Krieger, Docent i flædvigsk Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. E. M. David, Dr. phil. Professor, offentlig: Rationaløkonomiens Grundsatninger, 3 T. Dr. T. H. Schütze, Prof. Extr., 1) offentlig: Romerrettens almindelige Del, 5 T., 9 (6) Th. 2) offentlig: den flædvigsk Kirkeret, 3 T., 8 (5) Th. 3) ligeledes offentlig: Examinatorium over den romerske Tingret, 2 T., 7 Dt. F. S. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: den flædvigsk Criminalproces, 3 T., 5 Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Wang, Prof. Dr., 1) offentlig: den specielle Therapi, 4 T., 8 (7) Th. 2) Examinatorier i passende Tider. Om deres Afholdelse er Intet indberettet. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Dr., 1) offentlig: den almindelige Physiologi og dernæst det dyriske Livs Functioner, 4 T., 34 (20) Th. 2) ligeledes offentlig: nogle Afsnit af Physiologiens Historie, 1 T., 25 (8) Th. 3) offentlig:

Veiledning ved de Studerendes Besøg i det zootomist=physiologiske Museum. Dr. E. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: Pharmacognosi, 4 T., 43 Th. Examinatorier, 40 Dt. 2) privat: medico-legale Øvelser med de ældre Studerende, 1 T., 9 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer med Øvelser for de ældre Studerende, 3 T. 21 Th. 2) offentlig: anmeldt, chirurgisk Anatomi, 2 T., men blev af Mangel paa Cadavere ikke holdt. Dr. E. E. Levh, Prof. Ord., 1) offentlig: den obstetriciske Operationslære, 3 T., 12 (10) Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T., 8 Dt. 3) daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over den pathologiske Anatomi, 4 T., 35 Th. 2) offentlig: Examinatorier for de ældre Studerende over Pathogenien, 1 T., 11 Dt. Dr. E. E. Fenger, Prof. Ord., 1) medicinsk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital, daglig 2 T., Ældre Th. 9, Yngre 20. 2) casuistiske Forelæsninger over pathologisk Anatomi, 25 Th. Dr. A. Bunzen, Prof. Ord., 1) chirurgisk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital hver Dag 3 T., 17 Th. 2) offentlig: Foredrag og Examinatorier hver Dag, 1 T., 9 Th. og Dt. samt større Operationer, 1 T. J. Jbsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Læren om Nærerne og Forplantelsesorganerne, 4 T., 33 (15) Th. 2) offentlig: Muskellæren, 2 T. 3) 2 Gange ugentlig i 2 sammenhængende Timer Undervisning i Brugen af Mikroskopet og Tilberedelsen af mikroskopiske Objecter, 39 Th. 4) i Halvaarets 3 sidste Maanedre daglig 3 T. offentlige Dissectionsøvelser, 62 Dt. M. Saxtorph, Lector, 1) offentlig: Luxationer, 2 T., 49 Th. 2) offentlig: over Urin- og Genitalsystemets Sygdomme, 2 T., 24 Th. — S. M. Trier, Dr. med., Etatsr. og Overl. ved det kgl. Frederiks Hosp., Veiledning ved Sygefengen i at kjende og behandle indvortes Sygdomme, 1 T. daglig. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Hosp., kliniske Forelæsninger og Øvelser for yngre Studerende, 2 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmed. ved Alm. Hosp., under Stuebesøgene, Fremhævelse af det Vigtigste i diagnostisk og therapeutisk Henseende, 2 T. daglig. Dr. M. Højsing, Prof. og Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Examinatorier over Syphilis og Hudsygdomme, 2 T.

Det philosophiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T., begge Forel. 130 Th. 3) Examinatorier i begge anførte Videnskaber, 1 T., der fortsattes i det næste Semester. Dr. F. C. Petersen, Prof. Ord., offentlig: den græske Poesies Historie med Undtagelse af den dramatiske, hvilken skulde foredrages i et særskilt Cursus, 4 T., 5 Th. Dr. S. N. Madvig, Prof. Ord., encyclopædiske Forelæsninger over Philologi og det philologiske Studium, 3 T., 13 Th. 2) Aristophanes' Acharner, 3 T., 14 Th. 3) Øvelser i Fortolkningen af et Par af Plutarchs Biographier, 2 T., 7 Dt. Dr. H. M. Belschow, Prof. Ord., offentlig: en Udsigt over det danske Folks Cultur i Tidrummet fra 1660 til vore Dage, 3 T., 6 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: den philosophiske Propædeutiks første Halvdel, 4 T., 149 (129) Th. 2) offentlig: Examinatorier over det Foredragne, 2 T. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit-Sproget, 2 T., 2 Th. 2) offentlig: Fortsættelse af det i forrige Aar begyndte Sanskritcursus, 2 T., 1 Th.

3) offentlig: for Viderekomne, Fortsættelse af Fortolkningen af Hitopadeca, 1 T., 1 Th., og ligesaa af Rigueba, 1 Th., 1 Th. N. M. Petersen, Prof. Drd., offentlig: et populært Foredrag over den ældste nordiske Poesi og dens Forhold til den nyere, 2 T., 30 Th. Dr. J. V. Ussing, Prof. Drd., 1) offentlig: en Fremstilling af Rom og Romerfolkets borgerlige og sociale Forhold paa Augustus Tid, 3 T., 13 Th. 2) offentlig: Dvælseser over et Afsnit af Ciceros Breve, 4 T., 5 Dt. Dr. J. E. Hauch, Prof. Drd., Forholdet mellem den egentlige Pathos og det Characteristiske, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Drd., offentlig: en Fremstilling af det tyrkiske Nigers Dalen, de nyeste Emancipationsbestræbelser hos de af Mændene i Europa beherskede Folk og den tyrkiske Regjerings Reformforsøg, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Drd. offentlig: 1) ved passende Oversættelsesdovælseser, det i forrige Halvaar begyndte Coursus for Begyndere i Arabisk fortsat, 2 T. 2) Gjennemgaaelse af Afsnit af den arabiske Syntax efter arabiske Grammatikere, 1 T., 2 Th. 3) for Viderekomne Gjennemgaaelse af nogle Maqamer af Nadjib el-Dzizigis Bærk „magma-ul-bahreïn“, Beirut 1856, 2 T., 2 Th. 4) privat: for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i Hebraisk, Fortolkning af et Stykke i Propheterne eller Psalmerne, 2 T., 1 Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., de tre nordiske Nigers Historie i Unionstiden, 2 T., 10 Th. K. Gislason, Prof. Extr., offentlig: 1) Veiledning for Begyndere i Studiet af det gamle nordiske Sprog, 4 T., 5 (2) Th. 2) Dvælseser for Viderekomne, 2 T., 5 Dt. P. Doppermann, Prof. Extr., 1) offentlig: Tilendbringelse af den i forrige Halvaar begyndte Fremstilling af den tyske Litteraturs Historie, 2 T., 3 (2) Th. 2) privat, men gratis: Gjennemgaaelse af udvalgte Stykker af Heineke Vos, 2 T., 2 Th. Vilh. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: de franske Satiredigtere, 1 T., (kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand). 2) offentlig: practiske franske Striveovælseser, 2 T., 30 (28) Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Forelæsninger over Old-Engelsk, navnlig over Kong Alfreds Drosius, Thorpes Udgave, London 1853 fra Side 288, 2 T. 2) offentlig: den amerikanske Digter Longfellow's Bærker (The Golden Legend), 2 T. 2) Keilighed til engelsk Samtale i hans Bolig, een Aften om Ugen. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: en Udsigt over Christendommens Indførelse og nogle af de ældste christelige Mindesmærker i Norden, 2 T., 16 (15) Th. N. Høyen, Prof. Extr., Middelalderens Kunst, især Bygningskunsten, 2 T. Dr. H. Bröchner, extraord. Docent, 1) offentlig: en Udvikling af den nyere Philosophies Forhold til Christendommen, 2 T., 14 (16) Th. 2) privatisme, men uden Betaling: i Samtale Gjennemgaaelse af et Afsnit af den nyere Philosophies Historie, 1 T., 15 (12) Th. — Dr. Fr. Lange, Prof., fra den psykologiske Betragtning's Standpunkt af en Udvikling af den pædagogiske Methodik og Didactik's Hovedlærdomme.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Drd., 1) Fortsættelse og Slutning af Forelæsningerne over Dryctognosien, 1 T. 2) offentlig: den almindelige Geognosi, 2 T., 19 Th. 3) Jordbundslearen, 3 T. 4) mineralogiske Dvælseser, 10 T., 9 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Drd. i Chemi, 1) offentlig: Tilberedningen af Reagentier og de vigtigste Metoder til at foretage uorganiske Analyser. 2) privat: Stoffernes Chemi med Dplysning af det Foredragne ved Forsøg, 3 T. 3) Chemiske Dvælseser, 4 Gange ugentl., 3 T. J. Sapetus S. Steenstrup, Prof. Drd.

1) offentlig: Afsnit af den almindelige Zoologi, der have særlig Interesse for de medicinske Studerende, 2 T., 40 (20) Th. 2) offentlig: Repetitorier og Samtaler over lignende Væner, foredragne i det tidligere Halvaar, 2 T., 54 (37) Th. 3) offentlig: Gjennemgaaelse for Viderekomne af enkelte Partier af Universitetets zoologiske Museum, 3 T., 15 (10) Th. C. V. Holten, Prof. Ord., 1) offentlig: nogle udvalgte Capitler af Fysikken, 2 T. 2) privat: den mekaniske Fysik, 3 T. Dr. E. Jürgensen, Prof. Ord., 1) offentlig: for Begyndere (efter en Indledning, for ikke at forudsætte andre end de almindelige Forkundskaber) Elementerne af Differential- og Integral-Regningen, 3 T., 8 Th. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., 1) offentlig: Hovedsætningerne af den spheriske og den theoretiske Astronomi, 6 T., 6 Th. 2) de mindste Quadraters Methode, 1½ T., 4 Th. 3) Veiledning af enkelte Viderekomne saavel i practisk Henseende paa Observatoriet, som ved de Undersøgelser, de selv maatte ville anstille, 3 Dt. Dr. A. S. Ørsted, Docent i Botanik, 1) offentlig: naturlige Familier nærmest med Hensyn til Lægeplanter (Fortsættelse), 4 T., 47 (27) Th. 2) offentlig: almindelig Botanik (Udsigt over Formlære, Anatomi og Fysiologi), 4 T. 3) offentlig: fra Halvaarets Begyndelse til Midten af October practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 10 Dt. Dr. E. F. Pütken, Extr. Docent, 1) Hvirvelbyrenes Naturhistorie, 40 (20) Th. og Repetitorier over det Gjennemgaaede, 4 T., 22 (19) Th. 2) i Auditoriet Veiledning for de Studerende, der maatte ønske at benytte hans Hjælp ved deres Studier, 2 T. F. Didrichsen, i den første Del af Halvaaret 1) de officinelle Planter og deres Systematik, 2 T., 14 (9) Th. 2) Plante-Anatomi og Fysiologi, 2 T. 3) practiske Øvelser, 2 T., og hver anden Lørdag en botanisk Excursion, 2 T., 9 (8) Dt. — J. C. Schiødt, Prof., Inspector ved det Kongl. naturhist. Museum, Fortsættelse af hans Cursus over Elementerne af Arthropodernes Naturhistorie. — Privatdocent. Dr. A. Steen, Prof., Determinanternes Theori, 2 T.

Samlinger og videnskabeligt Apparat, som i de foregaaende Halvaar.

Foraarshalvaar 1859.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. Dr. E. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) Indledning til det Nye Testaments Skrifter, 3 T., 68 (50) Th. 2) privat: Fortolkning af Pauli første Brev til Corinthierne, 3 T., 18 (14) Th. 3) privatisme: mundtlige og skriftlige Øvelser i det Nye Testaments Gregese og dertil hørende Discipliner, 2 T., 15 Dt. E. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: den sidste Del af Indledningen til det Gamle Testament, 3 T., 62 (62) Th. 2) privat: Fortolkning af den sidste Del af 1ste Mosebog, 4 T., 62 (41) Th. 3) skriftlige Øvelser, privatisme, 3 T., 26 Dt. Lic. J. F. Hagen, Prof. Ord., havde paa Grund af Sygdom ingen Forelæsninger anmeldt. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Jacobi og Judæ Breve, 2 T., 36 (28) Th. 2) privat: anden Del af Dogmatiken, 4 T., 20 (16) Th. — Privatdocent. Fr. Hammerich, Dr. phil., offentlig: den almindelige Kirkehistorie, de 6 første Aarhundreder, 4 T., 39 Th. — Pastoraalseminariet. Dr. B. Münter, Kgl.

Hofspræd., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere saunt Dvelfer med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsgjerning i den danske Folkekirke og homilistiske Dvelfer.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, 1) Prof. Ord., offentlig: den almindelige Statsret, 4 T. 2) privat: den almindelige Retslære II., 3 T. 3) privatissime: Examinatorium over Rettsphilosophien (den almindelige Retts- og Statslære), 4 T. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorium over Soretten, 2 T., 43 (30) Dt. 2) privat: efter fuldenbt Fremstilling af den danske obligatoriske Retts almindelige Del, 61 Th., det første Parti af den specielle Contractslære, 5 T., 30 (19) Th. C. S. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., (Fortsættelse) Danmarks Statistif, 3 T., 10 Th. 2) Finantsvidenskab, 2 T., 12 (10) Th. 3. Benzon=Buchwald, Prof. Ord., 1) offentlig: den politiske Oeconomies Theori, 2 T., 7 (7) Th. 2) privat: Examinatorier over Finantsvidensskaben, 5 T., 9 (10) Dt. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske Dvelfer, 2 T., 24 Dt. 2) privat: dansk Ringsret, 4 T., 32 (25) Th. 3. Mellemann, Lector, 1) offentlig: den danske Retshistorie, 3 T., 91 (61) Th. 2) privat: Examinatorium over den danske Civilproces, 3 T., 56 (40) Dt. — Lic. A. F. Krieger, Docent i fiesvigskf Ret, holdt i dette Halbaar ikke Forelæsninger. H. M. Velschow, Dr. phil., Prof. Ord., den første Halvdel af et Curfus over Europas nyeste politiske Historie efter den westphalske Fred, 6 T. C. N. David, Dr. phil., Nationaloekonomiens Grundsatninger (Fortsættelse) 4 T. Dr. T. N. Schütze, Prof. Extr. 1) offentlig: den fiesvigskf Civilproces (almindelig Del), 6 T., 8 (8) Th. 2) offentlig: (Slutning) Romerrettens almindelige Del, 3 T., 7 (6) Th. 3) offentlig: Examinatorium over den romerske Obligations- og Familieret, 2 à 3 T., 6 (5) Dt. F. J. Larsen, midlertidig Docent, 1) offentlig: (Fortsættelse) den fiesvigskf Criminalproces, 2 T., 5 Th. 2) offentlig: Examinatorier over udvalgte Capitler af den fiesvigskf Familie- og Arveret, 2 T., 5 Dt.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. I. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi (Syftemernes Sygdomme), 4 T., 5 (3) Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Slutning af Læren om Sandferne, Ernæringslivet og Forplantelsen, 4 T., 29 (17) Th. 2) offentlig: Veiledning ved de Studerendes Besøg i det zoonomif-physiologiske Museum, 2 Gange ugtl. 2 T., 21 Dt. 3) privatissime: Examinatorier over hele Physiologien, 3 T. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: Forelæsninger og Examinatorier i Pharmacodynamik, 3 T., 28 Th. 2) offentlig: Examinatorier i Pharmacognofi, 1 T., 39 Dt. 3) privat: medico-legale Dvelfer med de ældre Studerende, 1 T., 6 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer med Dvelfer for de ældre Studerende, 3 T., 16 (10) Th. 2) offentlig: den chirurgiske Anatomi, 2 T. Forelæningen kom paa Grund af manglende Cadavere ikke iftand. Dr. C. E. Levy, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Børnesygdommene, med nærmest Hensyn til de første Børneaar, 3 T., 7 (3) Th. 2) Exploationsdvelfer paa Svangre, 2 T. 3) desuden daglig, Dvelfer i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A.

G. Sommer, Prof. Ord., offentlig: den pathologiske Anatomi, 5 T., 18 Th. Dr. E. E. Fenger, Prof. Ord., medicinsk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital, 2 T. Veilighedsvis casuistiske Forelæsninger over pathologisk Anatomi. Dr. A. Bunken, Prof. Ord., 1) chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital hver Dag, 26 Th. 2) hver Dag 1 T. kliniske Foredrag og Examinatorier, samt større Operationer. J. Isen, Lector, 1) offentlig: Sandseorganernes Bygning, 3 T., 38 (39) Th. 2) offentlig: Centralnervesystemet, 2 T., 42 (46) Th. 3) i Aarets 3 første Maanedre daglig 3 T. offentlige Dissectionsøvelser. M. Sartoph, Lector, 1) offentlig: Ophthalmologi, 2 T., 12 (8) Th. 2) offentlig: de almindelige chirurgiske Sygdomme, 2 T., 27 (19) Th. — Dr. S. M. Trier, Overl. ved Frederiks Hosp., kliniske Øvelser ved Sygesengene i Hospitalets medicinske Afdeling A., daglig 1 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmed. ved Alm. Hosp., daglig 2 T. under Stuebesøgene, Udhævelse af det Vigtigste i diagnostisk og therapeutisk Henseende. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Hosp. Øvelsesklinik for yngre Studerende, 2 T. Dr. M. Hassing, Prof. og Overl. ved Alm. Hosp., dels kliniske Foredrag over de veneriske og Hudens Sygdomme, dels ved ambulatorisk Klinik casuistiske Meddelelser om disse Sygdomsformer, 2 T. — Privatdocent. Dr. A. Brünniche, Fortsættelse af Forelæsningsen over Syptomatologien, 2 T. Dr. T. S. Warndø, 1) offentlig: Læren om Indicationerne i de medicinske Sygdomme og de Midler, hvorved der skeer disse Fjlbst, 2 T. 2) privat: paa Frederiks Hospitals Laboratorium saadanne kemiske Øvelser, der ere af Interesse for Lægen, 2 T. daglig.

Det filosofiske Facultet.

Dr. E. E. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. E. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T., indt. 176 Stud. 3) Examinatorier i begge anførte Videnskaber, 1 T. Dr. F. E. Petersen, Prof. Ord., offentlig: Fortolkning af Æschylus' Tragedie: Eumeniderne (Dindorf. 2den Udg. 1850), 4 T., 12 Th. Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) offentlig: udvalgte Satirer af Juvenal og Persius, 4 T., 12 (14) Th. 2) latinske Øvelser, 2 T., 14 Dt. 3) Øvelser for de yngre philologiske Studerende i Læsningen af Plato, 2 T., 13 Dt. Dr. H. M. Belschow, Prof. Ord., offentlig: det europæiske Statsystems Historie fra Midten af det syttende til Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, 6 T., 9 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Examinatorierne over den filosofiske Propædeutik, 2 T., 131 Dt. 2) privat: sidste Del af den filosofiske Propædeutik, 4 T. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af det i ferrige Halvaar begyndte Sanskritcurfus for Begyndere, 2 T., 2 Th. 2) offentlig: for Viderekomne, Fortolkning af Hitopadeça og Bhattikavya, 2 T., 1 Th. 3) offentlig: Fortsættelse af Fortolkningen af Rigveda, 1 T., 1 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: et populært Foredrag over Sagaliteraturen, 2 T., 24 Th. Dr. J. L. Ulfing, Prof. Ord., 1) offentlig: efter en indledende Oversigt over Italiens gamle Geographi Gjennemgaaelse af 5te og 6te Bog af Strabo, 4 T., 7 Th. 2) offentlig: Fortsatte Øvelser over Ciceros Breve, 4 T., 5 Th. Dr. J. C. Hauch, Prof. Ord., Forsættelse af Forelæsningserne om det Pathetiske og dets Anvendelse i Dramaet, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Ord., offentlig: den almindelige Ethnografi, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord.,

offentlig: Gjennemgaelse af Genesis efter den arabisk-samaritaniske Oversættelse, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Veiledning af Begyndere i det Arabiske ved Dvælses i „Enchiridion studiosi“, 2 T., 2 Th. 3) privat, men gratis: for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i Hebraisk, Fortolkning af et Stykke i Propheterne eller Psalmerne, 2 T., 3 Th. Dr. E. F. Allen, Prof. Extr., de tre nordiske Rigers Historie i Unionstiden (fra de første fjendtlige Bevægelser i Sverrig mod Unionen 1433 indtil Unionens Opløsning), 2 T., 10 (6) Th. R. Wislason, Prof. Extr., offentlig: Fortsættelse af Forklaringen over Droplaugarsona saga (fra S. 17), 3 T., 6 (2) Th. F. Doppermann, Prof. Extr., 1) offentlig: den tydske Litteraturs Historie fra den romantiske Skoles Optræden, 2 T. Forelæsningen kom ikke istand. 2) offentlig: Hovedsætningerne af den tydske Ordoplysningslære, 2 T., 5 Th. 3) offentlig: Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsnings over Heinike Vos, 2 T., 3 Th. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: det franske Sprogs Lydlære og Ordbannelselære, 1 T., 5 Th. 2) offentlig: praktiske franske Skriveøvelser, 2 T., 8 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Oldengelsk, navnlig over Kong Alfreds Drosius, Thorpes Udgave, London 1853, fra Side 308, 2 T. 2) offentlig: Shakespears Cymbeline, 2 T. 3) Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig, een Aften om Ugen. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne om Christendommens Indførelse i Norden og om nogle af vore ældste kristelige Mindesmærker, 2 T., 24 Th. N. Høyen, Prof. Extr., Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Middælalderens Kunst indtil Slutningen af det 12te Aarhundrede, 2 T. Dr. H. Brøchner, extr. Docent, offentlig: Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsnings over den nyere Philosophies Forhold til Christendommen, 2 T., 22 (17) Th. 2) havde anmeldt en Udvikling af Erfaringsphilosophiens Begrundelse ved Bacon, dens videnskabelige Betydning og dens Forhold til Oldtidens og Middælalderens Tænkning, men denne Forelæsnings blev først holdt i det næste Semester. — Dr. F. Lange, Prof. Fortsættelse af de i afvigte Halvaar begyndte pædagogiske Forelæsninger, 2 T., 19 (12) Th.

Det matematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., 1) offentlig: Danmarks Geognosi, 2 T., 19 Th. 2) Afslutning af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over almindelig Geognosi, 1 T. 3) Museet aabent eengang ugtl., 2 T., 5 Dt., og for Viderekomne til deres Studier 4 Gange, 2 T. Dr. E. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Zoochemi, 2 T. 2) Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder. 3) privat: 3 Gange ugtl. saadanne organisk-kemiske Forbindelser, som finde Anvendelse i Pharmacien. 4) kemiske Dvælses, 4 Gange ugtl. 3 T. hver Gang. J. J. S. Steenstrup, Prof. Ord., 1) offentlig: Afsnit af Zoologien, der ere nærmest beregnede paa de medicinske Studerende, 2 T. 2) offentlig: Repetitorier og Samtaler over lignende Emner, især over det i det foregaaende Halvaar Forebragne, 2 T. 3) offentlig: Veiledning i Studiet dels af enkelte Partier af Museet dels af levende Dyr. C. B. Holten, Prof. Ord., 1) offentlig: Hovedsætningerne af den nyere Optik, 2 T.; Forelæsningen blev paa Grund af Sygdom ikke holdt. 2) privat: den kemiske Physik, 3 T., 46 (22) Th. Dr. Chr. Jürgensen, Prof. Ord., 1) offentlig: indtil midt i April, for Begyndere,

der ere bekendte med Elementerne af analytisk Plangeometri samt af Differential- og Integralregning, en orienterende Fremstilling af Mechanikens væsentligste Sætninger, 3 T., 3 Th. 2) fra sidst i April et Foredrag enten af mechanic eller geometrisk Indhold, 3 T., 3 Th. 3) for Viderekomne, der forberede sig til Magisterconferentsen, Øvelser i Opgavers skriftlige Behandling, 1 T., 7 (5) Dt. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Fixstjerneastronomi, 2 T., 6 Th. 2) offentlig: Astronomiens Historie, 2 T., 5 Th. 3) offentlig: om Brugen af Mikrometerne, 1 T., 4 Dt. Dr. A. S. Ørsted, Extr. Docent, 1) offentlig: Tilendebringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over almindelig Botanik (Morphologi, Anatomi og Physiologi), 4 T., 39 Th. 2) offentlig: en plantegeographisk Inddeling af America, 2 T., 8 Th. 3) offentlig: Gjennemgaaelse af de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T., 12 Th. 4) offentlig: practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 10 Dt. 5) en botanisk Excursion hver anden Uge. — Dr. C. F. Lütken, midlertidig Docent, 1) de lavere, saakaldte hvirvelløse, Dyr's Naturhistorie og Examinatorier over det Foredragne, 3 T., 24 (14) Th. Ved Examinatorierne 8 Dt. 2) til Tjeneste for de Studerende, der vilde benytte hans Veiledning ved deres Studier, 2 T. eengang ugentl. F. Didrichsen, for de pharmaceutiske Studerende 1) i Februar—April, 2 T. ugentl., almindelig Botanik, 12 (15) Th. 2) i Mai—Juni 2 T. ugentl. Lægeplanterne og deres Systematik, 17 (13) Th. 3) i hele Halvaaret 2 T. ugentl. practiske (paapegende og udviklende) Øvelser, 14 Dt. 4) fra Foraarets Begyndelse hver anden Uge en botanisk Excursion, 12 Dt. J. C. Schiødt, Inspector ved det Kgl. naturhist. Museum, Veiledning i Dissection af friske Dyr, een Formiddag om Ugen. — Privatdocent. Dr. A. Steen, Prof., de elliptiske Functioners Theori paa det Grundlag, som findes i Ramus's Differential- og Integralregning, II. Del, IV. Cap.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

Efteraarshalvaar 1859.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: Efter et indledende Foredrag over Anlag og Ordning af det theologiske Studium ved Universitetet: Indledning til Dogmatiken, 2 T., 36 (36) Th. 2) privat: den første Del af den egentlige Dogmatik, 4 T., 50 (36) Th. Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Pauli andet Brev til Korinthierne, 3 T., 24 (20) Th. 2) privat: Fortolkning af Pauli Breve til Thessalonicenserne, Philippenserne og til Philemon; Excursioner over enkelte Punkter af den Pauliniske Theologi, 3 T., 29 (26) Th. 3) privatistime: theologiske Skriveøvelser, 1 T., 21 Dt. E. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: Psalmernes første Bog, 4 T., 58 (51) Th. 2) offentlig: Profeten Amos, 2 T., 49 (42) Th. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Religionsphilosophi, 2 T., 69 (62) Th. 2) privat: den christelige Ethik, første Del, 4 T., 76 (72) Th. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: Kirkehistorien i Middealderen og Begyndelsen af Reformationstiden, 4 T., 108 (99) Th. 2) privat: Læsning af de latinske Kirkefædre, 1 T., 29 Dt. 3) mundtlige theologiske Øvelser 1½ T., 66 (49) Dt. og Examinatorier over Kirke-

historien, 2 T., 17 Dt. B. J. Fog, Dr. phil., Capellan ved Holmens Kirke, Philosophiens Historie med specielt Hensyn til Religionsphilosophien, 60 Th. Pastoralseminariet. Dr. V. Münter, Engl. Hofprædik., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere samt Dvælseser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. P. Paulki, Stiitsprovst, den evangeliske Homiletik og homiletiske Dvælseser. Dr. A. L. Casse, Kirkeret, 2 T. Dr. Fr. Lange, Prof., en Oversigt over den pædagogiske Kunsts Historie og Theori med nærmere Hensyn til Præstens Opgave som Almueskolens Tilsynsmand, 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den positive Folkeret, 4 T. 2) privat: den danske Criminalrets almindelige Del, 5 T. 3) privatissime: Examinatorium over den danske Arveret, 2 à 3 T. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: praktiske Dvælseser, 2 T., 21 Dt. 2) offentlig: Stadeserstatningslæren efter Dansk Ret, 2 T., 112 (82) Th. 3) privat: den specielle Contractslæres anden og sidste Del, 4 T., 29 (18) Th. C. F. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) Danmarks Statistik, 3 T., 12 (7) Th. 2) offentlig: (Fortsættelse) Finantsvidenskab, 2 T., 7 (6) Th. J. Benzon=Buchwald, Prof. Ord., 1) (Fortsættelse) Den politiske Oeconomies Theori, 2 T., 10 (6) Th. 2) offentlig: den politiske Oeconomies Politik, 2 T. Udsat formedelst Sygdom. 3) privat: skriftlige Dvælseser, 4 T., 8 Dt. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: dansk Lingsret II, 5 T., 31 (24) Th. 2) privat: den juridiske Encyclopædi, 3 T., 27 (14) Th. J. Kellermann, Lector, 1) offentlig: den danske Retshistorie, 3 T., 63 (52) Th. 2) privat: Examinatorium over den danske Civilproces, 3 T., 56 (31) Dt. — Lic. A. F. Krieger, Docent i Slesvigsk Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. H. M. Welschow, Dr. phil., Prof. Ord., offentlig: den anden Halvdel af et Curfus over Europas nyste politiske Historie, 6 T. C. N. David, Dr. phil., Nationaløkonomiens Grundsætninger, 3 T. Forelæsningen blev afbrudt ved Sygdom. Dr. L. N. Schütze, Prof. Extr., 1) offentlig: den slesvigiske Civilprocesss specielle Del (Ordentlig Proces; Execution; Retsmidlerne), 6 T., 9 (6) Th. 2) offentlig: praktiske Dvælseser i den slesvigiske Civilproces, 2 T., 9 (6) Dt. 3) offentlig: Tilendebringelse af Examinatoriet over den romerske Obligationss- og Familieret, 3 T., 9 (4) Th. F. J. Larsen, midlertidig Docent, 1) efter en historisk Indledning, en Udsigt over Slesvigs nuværende statsretlige Forhold, 3 T., 10 Th. 2) theoretiske Skriveovælseser, 1 T., 5 Dt.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. P. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi, 4 T., 7 (4) Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Forplantelsen og Legemet's Udvikling samt en Del af den almindelige Physiologi, 4 T., 31 Th. 2) offentlig: Veiledning af de Studerende under deres Besøg i Universitetets zootomist-physiologiske Museum, 2 T. 3) privat: en Udsigt over Anatomiens og Physiologiens Literatur fra Midten af det 18de Aarhundrede indtil nærværende Aar, 1 T., 9 (9) Th. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: Pharmacognosi, 4 T., 27 Th., Examinatorier, 2 T., 46 Dt. 2) privat: medico-legale Forelæsninger og Dvælseser, 1 T., 5 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: kirurgiske Operationer, 5 T. 2) Dvælseser med de ældre Stu-

derende, 2 T. Dr. E. E. Levy, Prof. Dr., 1) offentlig: Fortsættelse og Tilendbringelse af Forelæsningerne over Børnesygdommene, 3 T., 6 Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. 3) desuden daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Dr., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over den patologiske Anatomi, 4 T., 39 (21) Th. 2) offentlig: Examinatorier over de Dele af den patologiske Anatomi, som i det sidste afvigte Halvaar vare foredragne, 1 T., 25 Dt. Dr. A. Bungen, Prof. Dr., 1) kirurgisk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital daglig, 6 Examinander. 2) offentlige Foredrag og Examinatorier, daglig 1 T., samt større Operationer. S. Ibsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Nerve læren, 4 T., 37 Th. 2) offentlig: den almindelige Anatomi, 2 T., 49 Th. 3) i Halvaarets to sidste Maanedre, daglig 3 T., offentlige Dissectionsøvelser, 58 Dt. M. H. Sartorff, Lector, 1) offentlig: Ophthalmologi, 2 T., 10 Th. 2) offentlig: de almindelige kirurgiske Sygdomme, 2 T., 46 Th. — Dr. S. M. Trier, Overlæge ved det kgl. Frederiks Hospital, i Maanederne October—December, Veiledning for de Studerende ved Sygehøjen i at kjende og behandle indvortes Sygdomme. Klinik daglig, 1 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmedicus ved Alm. Hosp., daglig 2 T., under Stuebeføgene Fremhævelse af det Vigtigste i diagnostisk og therapeutisk Henseende. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser, 2. Dr. M. Hassing, Prof. og Overlæge ved Alm. Hosp., kliniske Examinatorier over veneriske og Hudsygdomme, 2 T. — Privatdocent. Dr. A. Brünniche, Læge ved Kjøbenhavns Børnehospital, 1) offentlig: et Afsnit af den indvortes Pathologi, 2 T. 2) leilighedsvis, kliniske Foredrag paa Børnehospitalet. Dr. L. S. Warucke, 1) offentlig: Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over Læren om Indicationerne i de medicinske Sygdomme, samt Examinatorier og Øvelser i Receptskrivning, 3 T. 2) privat: paa Frederiks Hospitals Laboratorium saadanne kemiske Øvelser, som ere af Interesse for Lægen, 2 T. daglig.

Det filosofiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Dr., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Dr., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T., 109 Th. 3) Examinatorier i begge anførte Videnskaber, 1 T. Dr. F. C. Petersen, offentlig: efter Afslutningen af de i forrige Semester afbrudte Forelæsninger over Æschylos' Tragedie, „Cumeniderne“, ved Examination og Foredrag Veiledning for de philologiske Studerende i Fortolkning af Aristophanes' Komædie „Hvepserne“ (Th. Bergks Udg.) 1857, 4 T. Dr. S. N. Madvig, Prof. Dr., 1) Fortolkning af Euripides' Helena, 4 T., 16 Th. 2) paa Latin Øvelser for de philologiske Studerende i Fortolkningen af Polybios anden Bog, 2 T., 6 Dt. 3) anmeldt en Række Foredrag om Sprogundervisning, især om Undervisningen i de gamle Sprog med Hensyn til vore lærde Skolers hele Undervisningsplan, 1 T. Dr. H. W. Belschow, Prof. Dr., offentlig: det europæiske Statsystems Historie i det nittende Aarhundrede, 1 T., 5 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Dr., 1) offentlig: den filosofiske Propædeutiks første Halvdel, 4 T., 149 (111) Th. 2) offentlig: Examinatorier over det Foredragne, 3 T. N. P. Westergaard, Prof. Dr., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit-Sproget, 2 T., 2 Th. 2) offentlig: Fortsættelse af det i forrige

Nav begyndte Cursus, 2 T., 1 Th. 3) offentlig: for Viderekomne, Fortsættelse af Fortolkningen af Ranghavança, 2 T., 1 Th. og af Rigveda, 1 T., 1 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: (som Forberedelse til en Forelæsning over den nordiske Sproghistorie) Gjennemgaaelse af Stykker af norske, svenske og danske Skrifter fra Middelalderen (Kongespeilet, Gulethingsloven, Konge- og Høfdinge Styrelse, Vestgøte- og Gullandsloven, Skaanske Lov, o. fl.), 3 T., 12 (8) Th. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: den romerske Litteraturs Historie, 4 T., 13 T. 2) Ovelser til Oplysning af den romerske Litteraturs Historie, 2 T., 6 Th. Dr. J. C. Hauch, Prof. Ord., en Udsigt over Eovalds Betydning i vor Litteratur og over hans Forhold til tidligere og efterfølgende Digtere, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Ord., offentlig: de europæiske Folks almindelige politiske Historie i Tidrummet fra Napoleons Fald til Julirevolutionen, med særdeles Hensyn til saadanne Hovedpunkter, hvorom de i det sidste Decennium fremkomne Billeder give ny Oplysning, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., opholdt sig med kongelig Tilladelse i videnskabeligt Siemed Efteraarshalvaaret 1859 i Paris. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., de tre nordiske Rigers Historie i Reformationstiden, 4 T., 6 (4) Th. R. Gislason, Prof. Extr., offentlig: Gjennemgaaelse af udvalgte Stykker af den oldnordiske Litteratur, dels vanskeligere med Viderekomne, dels lettere med Begyndere, i Forbindelse med grammatikalste Ovelser, 3 T., 17 (4) Th. L. Doppermann, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningsen over thidsk Ordspøiningslære, 2 T.; Forelæsningsen kom ikke istand. 2) offentlig: Forklaring af den oldtydske Oversættelse af Isidorus de nativitate domini, 2 T., 3 Th. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) Fortsættelse af det i forrige Halvaar begyndte Foredrag over det franske Sprogs Lydlære og Ordannelselære, 1 T., 5 Th. 2) offentlig: practiske franske Skriveøvelser, 2 T., 15 Th. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Old=Engelsk, navnlig det Angelsk=Danste episke Digt Beowulf, Grundtvigs Udgave, hvis den var udkommen, ellers (Fortsættelse) Kong Alfreds Drosius, Thorpes Udgave, London 1853, fra Side 326, 2 T., 6 Th. 2) offentlig: Forelæsninger over Shakespears Cymbeline, Act 5, 2 T. 3) een Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. S. J. A. Worsaae, Prof. Extr., den nationale Archæologies seneste Fremskridt baade i og udenfor Norden, 2 T., 23 Th. N. Høyen, Prof. Extr. Fortsættelse af et Cursus i Kunsthistorie og Fremstilling den gothiske Bygningskunstis Historie fra Slutningen af det 12te til Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, 2 T. Dr. H. Brøchner, extraord. Docent, 1) offentlig: en orienterende Oversigt over Hovedepocheerne i Philosophiens Historie, 2 T., 27 (12) Th. 2) offentlig: en Udvikling af Erfaringsphilosophiens Begrundelse ved Bacon, dens videnskabelige Betydning og dens Forhold til Oldtidens og Middelalderens Tænkning, 2 T. 3) privatissime, men uden Betaling, i Foredrag og Samtale Gjennemgaaelse af den græske Philosophies Historie, 1 T., 12 (9) Dt. — Privatdocent. Dr. L. S. Rørdam, Begyndelsesgrundene i Chaldaisk, med særligt Hensyn til de Stykker af det Gl. Test., som ere affattede i dette Sprog, 2 T., 5 (4) Th.

Det mathematisk=naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., 1) offentlig: Krystallographi, 2 T., 17 Th. 2) offentlig: Jordbunds-lære, 3 T., 12 Th. og Danmarks vedblivende geognosiske Dannelser, 1 T., 12 Th. 3) Misset aabent 2 T., og de 4 første

Dage af Ugen for Viderekomne til deres Studier, ligeledes 2 T., 12 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Drb., havde anmeldt, 1) offentlig: Veiledning i Affattelse af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder. 2) offentlig: uorganiske Stofferss Chemi, som have størst Bigtighed for Læger og Pharmaceuter, 3 T. 3) kemiske Øvelser 4 Gange ugentlig, 3 T. hver Gang. Da han ved Sygdom blev forhindret fra at læse, blev Forelæsnningen Nr. 2 holdt af Docent Thomsen, 4 T., 140 (90) Th. J. Papetus S. Steenstrup, Prof. Drb., fraværende med kongelig Tilladelse paa en Reise i Udlandet. Dr. philos. E. F. Lütken, Repetitorier over Dyreriget's Naturhistorie, 4—6 T., 51 Dt. E. V. Holten, Prof. Drb., offentlig: 1) den mekaniske Physik, 3 T., 59 (29) Th. 2) Optik, 2 T., 50 (13) Th. Dr. Chr. Fürgensen, Prof. Drb., 1) offentlig: for Begyndere, Algebra og Differensregning, som Indledning til Differentialregningen, 3 T., 3 (2) Th. 2) offentlig: for Viderekomne, Variationsregning og Striveøvelser, 2 T., 4 Th. Dr. H. VArrest, Prof. Drb., 1) offentlig: Sphærisk Astronomi for Begyndere, 2 T., 4 (3) Th. 2) offentlig: geographisk Stedsbestemmelse, forbunden med Veiledning til Øvelse i den practiske Del, 2 T., 6 (4) Th. Dr. A. S. Ørsted, Extr. Docent, 1) offentlig: Tilendbringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 3 T., 41 Th. 2) offentlig: practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 15 Dt. 3) en botanisk Excursion hver anden Uge. 4) offentlig: fra Begyndelsen af November, almindelig Botanik, (Morphologi, Anatomi, Physiologi), 4 T., 39 Th. 5) offentlig: fra Begyndelsen af November, Naaletræernes Morphologi og Systematik, 2 T., 10 Th. — F. Didrichsen for de pharmaceutiske Studerende i den første Del af Halvaaret, 1) de officinelle Planter og deres Systematik, 2 T., 18 Th. 2) practiske Øvelser i at undersøge og bestemme Planter, 2 T., 17 Dt. 3) hver anden Uge en botanisk Excursion. 4) efter October Fortsættelse kun af de practiske Øvelser, 12 (11) Dt. J. E. Schjødt, Inspector ved det kongl. naturhist. Museum Paa Grund af Fraværelse blev ingen Forelæsninger anmeldte. — Privatdocent. Dr. A. Steen, Prof., Fortsættelse af Forelæsningerne over de elliptiske Functioner.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i det foregaaende Halvaar.

Fornaarhalvaar 1860.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Drb., 1) offentlig: Indledning til Dogmatiken, fortsat, 2 T., 35 (35) Th. 2) privat: Anden Deel af Dogmatiken, 4 T., 44 (40) Th. Dr. E. E. Scharling, Prof. Drb., 1) Fortolkning af de Johanneiske Breve, 4 T., 25 (21) Th. 2) privat: Fortolkning af de synoptiske Evangelier, tildels i examinerisk Form, 3 T., 26 (24) Th. 3) privatisme: mundtlige theologiske Øvelser i Discipliner, henhørende til det nye Testaments Eregese, Indledningsvidenskab, Hermeneutik etc., 2 T., 20 Dt. E. Hermansen, Prof. Drb., 1) offentlig: Profheterne Joel og Micha, 3 T., 39 (29) Th. 2) privat: Psalmenes fjerde Bog, 3 T., 26 (22) Th. 3) privatisme: theologiske Striveøvelser, 3 T. Lic. A. Bornemann, Prof. Drb., 1) offentlig: Symbolik, 2 T., 61 (47) Th. 2) privat: den kristelige Ethik, anden Halvdel, 4 T., 57 (46) Th.

3) privatissime: theologiske Skriveøvelser, 2 T., 21 Dt. Fr. Hammerich, Dr. phil. Prof. Ord. 1) offentlig: Kirkehistorien fra Luther i Worms indtil vore Dage, 4 T., 82 (61) Th. 2) offentlig: mundtlige theologiske Øvelser, 1½ T., 40 Dt. 3) offentlig: Examinatorier over Kirkehistorien, 2 T., 36 (29) Dt. 4) privat: Læsning af de latinske Kirkefædre, 1 T., 9 (7) Th. — B. S. Fog, Dr. phil., Capellan ved Holmens Kirke, Fortsættelse af de i det forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Philosophiens Historie med særligt Hensyn til Religionsphilosophien, 2 T. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münster, Kgl. Hofpræd., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere samt Øvelser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paukli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsgjerning i den danske Folkekirke og homiletiske Øvelser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Criminalrets almindelige Del (Fortsættelse), 6 T. 2) privatissime: Examinatorium over Retsphilosophien (den almindelige Rets- og Statslære), 4 T. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Contractrets sidste Del, 4 T., 22 (20) Th. 2) privat: Examinatorium over den danske Criminalproces, 3 T. Blev paa Grund af Sygdom ikke holdt. C. J. Kasper, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: sammenlignende Statistik, 2 T., 9 (7) Th. 2) offentlig: en kortfattet Fremstilling af Danmarks Statistik for de juridiske Studerende, 2 T., 61 (43) Th. 3) offentlig: Skriveøvelser for de ældre statsvidenskabelige Studerende, 2 T., 14 (7) Dt. J. Benzon=Buchwald, Prof. Ord., 1) offentlig: den politiske Oeconomies Theori (Slutning), 2 T., 5 (4) Th. 2) privat: den politiske Oeconomies Politik, 3 T., 7 (5) Th. 3) skriftlige Øvelser, 4 T., 6 (4) Dt. N. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske Øvelser, 2 T., 21 Dt. 2) offentlig: dansk Tingret, (Fortsættelse), 5 T., 44 (41) Th. J. Nellesmann, Prof. Ord., 1) offentlig: dansk Retshistorie, 4 T., 34 (32) Th. 2) privat: Examinatorier over extraordinær Civilproces, 3 T., 59 (45) Th. — Lic. A. F. Krieger, Docent i flæsvigsk Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæsninger. C. N. David, Dr. phil., Nationaløkonomiens Grundfætninger, 3 T. Dr. L. N. Schüze, Prof. Extr., 1) offentlig: den flæsvigiske Criminalret, 5 T., 9 (9) Th. 2) offentlig: den flæsvigiske Civilprocess's specielle Del (sidste Del: summariff og Concurs-Proces), 3 T., 9 (8) Th. 3) offentlig: practiske Øvelser i den flæsvigiske Civilproces, 1 T., 10 Dt. F. J. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: Flæsvigs statsretlige Forhold i deres historiske Udvikling siden 1658 og i deres nuværende Skikkelse, 3 T., 7 Th. C. G. Holck, midlertidig Docent, offentlig: den flæsvigiske Privatrets almindelige Del, 3 T., 3 (2) Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi (Systemernes Sygdomme), 4 T., 5 (2) Th. 2) offentlig: Examinatorier Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Physiologi og dernæst det dyriske Livs Functioner, 6 T. 2) offentlig: Veiledning i det zootomisk-physiologiske Museum; 3) privatissime: Examinatorier over hele Physiologien, 2 T. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: Forelæsninger og

Examinatorier over Lægemidlernes Virkning og Virkemaade, 3 T., 46 Dt. 2) offentlig: Examinatorier i Pharmacognosi, 1 T., 24 Dt. 3) privat: Medicolegale Forelæsninger og Øvelser, 1 T., 6 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Drd., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 27 Th. 2) Øvelser med de ældre Studerende, 2 T. Th. Dr. E. E. Levy, Prof. Drd., 1) offentlig: Læren om Svangerskabet og den regelmæssige Fødsel, 3 T., 24 (13) Dt. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. 3) daglige Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Drd., 1) offentlig: Indlæbningsforelæsninger til Medicinens Studium for de yngre Studerende, 5 T., 14 (9) Th. 2) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over den patologiske Anatomi, 5 T., 20 (3) Th. Dr. E. E. Fenger, Prof. Drd., daglig 2 T., medicinsk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital og leilighedsvis patologisk-anatomiske Foredrag, jfr. ovenf. S. 189. Dr. A. Bunzen, Prof. Drd., 1) chirurgisk Klinik paa det kgl. Frederiks Hospital, 3 T., 10 Th. 2) offentlig: Foredrag og Øvelser samt større Operationer, 3 T. 3. Ibsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Læren om Mandedræts- og Fordøielsesorganerne, 3 T., 32 Th. 2) offentlig: Muskellæren, 2 T., 34 Th., M. H. Sartorff, Lector, 1) offentlig: Hovedets chirurgiske Sygdomme, 2 T., 5 Th. 2) offentlig: de forskellige Vævs chirurgiske Sygdomme, 2 T., 27 Th. — S. E. Larsen, Prof. og Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser, 2 T. Dr. M. Christensen, Prof. og Overmed. ved Alm. Hosp., kliniske Foredrag over Syphilis og Hudsygdomme med det paa Afdelingen værende Sygemateriale, som Grundlag, 2 T. — Privatdocenter. Dr. A. Brün-niche, Læge ved Kjøbenhavns Børnehospital, een Gang om Ugen, kliniske Foredrag paa Børnehospitalet. Dr. L. S. Warndø, 1) offentlig: Concretionernes Dannelse i Urinveiene, deres Diagnose og Behandling, 1 T. 2) privat: paa Frederiks Hospitals Laboratorium saadanne kemiske Øvelser, der ere af Interesse for Lægen, 4 T.

Det filosofiske Facultet.

Dr. E. E. Werlauff, som Senior fritagen. Dr. F. E. Sibbern, 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T. Indt. 145 Th. 3) Examinatorier i begge ansøgte Vidensfæber, 1 T., 88 Dt. Dr. J. N. Madvig, Prof. Drd., 1) offentlig: den græske Litteraturs Historie, 4 T., 19 Th. 2) offentlig: Øvelser i at fortolke Demosthenes paa Latin, 2 T., 9 Dt. Dr. H. M. Belschow, Prof. Drd., offentlig: Historiens Propædeutik, 3 T., 11 Th. M. Nielsen, Lic. theol., Prof. Drd., 1) offentlig: Examinatorier over den filosofiske Propædeutik, 3 T. 2) privat: Propædeutikens sidste Del, 4 T., 133 Th. M. L. Westergaard, Prof. Drd., offentlig: 1) Fortsættelse af det i forrige Halvaar begyndte Sanskritkursus for Begyndere, 2 T., 1 Th. 2) for Viderekomne, Hitopadeça, 2 T., 1 Th. 3) Fortsættelse af Fortolkningen af Raghuvansa, 1 Th., og af Rigveda, 1 Th. M. M. Petersen, Prof. Drd., offentlig: de nordiske Sprogs Historie, titdels efter hans trykte Sprog-historie som Grundlag, 2 T., 13 Th. Dr. J. P. Ussing, Prof. Drd., 1) offentlig: den latinske Litteraturhistorie fra Augusts Død af, 2 T., 9 Th. 2) offentlig: Forelæsninger og Øvelser over en Comoedie af Plautus, 3 T., 21 (15) Th. Dr. J. E. Hauch, Prof. Drd., Fortsættelse af Forelæsningerne over Ewalds Betydning i vor Litteratur og over hans Forhold til tidligere og efterfølgende Digtere, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Drd., offentlig: efter en historisk

Characteristik af de polske Rigsdage, at meddele en Række Betragtninger af Polens Opløsning, fra Rigets første Deling i 1772 indtil Krakaus sidste Indlemmelse i Østerrig i Marts 1846, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene i det Arabiske efter Oversættelsesøvelser i 1001 Nat, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: for Viderekomne, Ufsnit af den Arabiske Grammatik efter Arabiske Grammatikere, 2 T., 2 Th. 3) gratis: Gjennemgaaelse af et passende Ufsnit af Propheterne eller Psalmerne, 2 T., 6 (4) Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., de tre nordiske Rigers Historie under Frederik den Første og Gustav den Første Basa, 2 T., 4 Th. K. Gislason, Prof. Extr., offentlig: Gjennemgaaelse af udvalgte Stykker af den oldnordiske Literatur, dels med Viderekomne og dels med Begyndere, 4 T., 8 (3) Th. L. Doppermann, Prof. Extr., formedelst Mangel paa Tilhørere kom ingen Forelæsning istand. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: de lyriske Digtere i den franske Literatur fra Malherbe's Tid, 1 T., 4 Th. 2) offentlig: praktiske franske Skriveøvelser, 2 T., 10 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Middel-Aerd-Engelsk, navnlig over den mythiske Eventyrdigter Sir Amadace, 2 T., 23 Th. 2) offentlig: Milton's Prose Works, sidste Afdeling, 2 T. 3) En Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: Fortsættelse af hans Forelæsninger over de seneste Fremstrid i den nationale Archaeologi baade i og udenfor Norden, 2 T., 21 Th. N. Højen, Prof. Extr., Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over den gotthiske Bygningstil, 2 T. Dr. H. Brøchner, Prof. Extr., offentlig: en Fremstilling af den nyere Philosophies Historie fra Kant til vor Tid, 3 T., 8 (6) Th. C. W. Smith, extrord. Docent, offentlig: 1) efter et indledende Foredrag, Begyndelsesgrundene til det polske Sprog og Forklaring af Czjelakovskys polske Læsebog, 2 T., 12 Th. 2) Begyndelsesgrundene til det litaviske Sprog og, efter Læsningen af nogle Stykker af den litaviske Bibel, Schleichers litaviske Læsebog, 2 T., 5 Th. — Dr. Fr. Lange, Prof., offentlig: en orienterende Oversigt over den pædagogiske Kunsts Historie og Theori med nærmere Hensyn til de høiere Skolers, saavel Borgerskolens som Realskolens og den lærde Skoles Lærere, 3 T., 12 (10) Th. — Privatdocent. Dr. G. Fistine, privat: 1) paa Fransk, Læsning over Molière's Comedier, samt dertil, som Indledning, en sammentrængt Fremstilling af det franske Theater i Middelalderen og efter Renæssancen, med specielt Hensyn paa den franske Comedie, 2 T. 2) Oplæsning og Oversættelse af Lamartine's „Voyage en Orient“ med gram. Udviklinger og Skriveøvelser, 2 T. 3) Oplæsning og Oversættelse af Byron's „Childe Harold's Pilgrimage“ med gram. Udviklinger og Skriveøvelser, 2 T. Dr. L. S. Nordam, offentlig: Fortolkning af den sidste Del af Profeten Jesaja, 2 T., 7 (4) Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., 1) offentlig: over Dryctognosien, 2 T., 18 Th. 2) Fortsættelse og Slutning af Forelæsningerne over Jordbunds-læren, 3 T. 3) Vulkanerne, 2 T. 4) Det mineralogiske Museum aabent for de Studerende de 5 første Dage af Ugen, 2 T., 3 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Ord., opholdt sig med allerhøieste Tilløbelse i Udlandet i dette Halvaar. J. Zapetus S. Steenstrup, Prof. Ord., offentlig: 1) for de medicinske Studerende Forplantningen og Udviklingen i Dyreriget samt Enlytbyrenes navnlig

Indvoldsormenes Historie, 3 T. 2) Gjennemgaaelse for de Samme, under Foreviðninger og Repetitorier, af Hvirveldyrenes Benbygning m. m., 2 T. 3) for Viderekomne, Gjennemgaaelse af flere speciellere Gæmner. E. B. Holten, Prof. Drd., offentlig: 1) den kemiske Pbyfik, 3 T., 43 (36) Th. 2) Hovedtrækkene af den nyere Optik, 2 T. Dr. Chr. Sürgeusén, Prof. Drd., 1) offentlig: i Forbindelse med et Foredrag over analytisk Geometri, en Udsigt over det Væsentligste af Matematikens Historie fra Cartesius til den nyere Tid, 2 T. 2) Væbser med Viderekomne, der maatte ønske Opgaver eller anden Veiledning, 1 T. Dr. H. D'Arrest, Prof. Drd., 1) offentlig: almindelig Astronomi, omtrent i det Omfang, hvori den behandles i Sir John Herschel's Outlines, 3 Gange ugentlig 1½ T., 4 (3) Th. 2) Interpolationsregning og numerisk Integration, 1 à 2 T. Ikke angivet som holdt. 3) paa Observatoriet Veiledning for de Studerende, der agtede at erhverve Kndighed i den astronomiske Jagttagelseskunst; blev først giden i det følgende Halvaar. Dr. A. S. Drsted, Prof. Extr. 1) offentlig: Tilendebbringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over almindelig Botanik (Morphologi, Anatomi og Pbysiologi), 4 T., 29 Th. 2) offentlig: Tilendebbringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Gymnospermernes Morphologi og Systematik, 3 T., 9 Th. 3) offentlig: fra Foraarets Begyndelse, de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T. 4) offentlig: practiske Væbser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T. 5) en botanisk Excursion hver anden Uge. Dr. E. F. Lütken, Veiledning i Universitetets zoologiske Museums Auditorium for de Studerende, 2 T. F. Didrichsen, for de pharmaceutiske Studerende, offentlig: 1) i hele Halvaaret practiske Væbser i at undersøge og bestemme Planter, 2 T. 2) almindelig Botanik, 2 T. 3) fra 1ste April de officinelle Planter og deres Systematik, 3 T. 4) fra sidst i April hver anden Uge en botanisk Excursion. J. Thomsén, Docent, almindelig organisk Chemi, 3 T., og Fortsættelse af Examinatorierne, 1 T. J. E. Schjødte, Prof., Inspector ved det Kgl. naturh. Museum, 1) Fortsættelse af Forelæsningerne over pharmaceutisk Zoologi, 2 T. 2) Anvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Undersøgelser og Studier. Privatdocenter. Dr. A. Steen, Prof., offentlig: Sandsynlighedsregningen og de mindste Quadraters Methode. Dr. Chr. Vaupell, offentlig: de danske Skovtræers Naturhistorie.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

Efteraarshalvaar 1860.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausén, Prof. Drd., 1) offentlig: efter en orienterende Anvisning til det theologiske Studium, Fortolkning af Pauli Breve til Thessalonicenserne, 2 T., 51 (42) Th. 2) privat: historisk-dogmatisk Gjennemgaaelse af Apologia confessionis augustanæ, 4 T., 11 Dt. Dr. E. E. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortsættelse af de synoptiske Evangeliers Fortolkning, 3 T., 19 (16) Th. 2) privat: Indledning til det nye Testaments Skrifter, 3 T., 63 (56) Th. 3) privatissime: theologiske Skrivevæbser, 2 T. E. Hermansen, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortolkning af Psalmernes anden Bog, 3 T., 62 (46) Th. 2) offentlig: Propheten Jesaias fra 23de Capitel, 3 T., 18 (12) Th. 3)

privatisſime: Skriftlige Øvelſer, 3 T. Lic. Joh. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den græſke Kirkes og de vigtigſte Sektens Lærebegreber, 2 T., 32 (26) Th. 2) privat: Dogmatikens første Del, 4., 8 (7) Th. 3) privatisſime: mundtlige og ſkriftlige Øvelſer over Themata af Ethiken, 2 T., 26 Dt. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: den nordiſke Kirkes Hiſtorie, 3 T., 132 (126) Th. 2) offentlig: den almindelige Dogmehiſtorie, 2 T., 80 (56) Th. 3) offentlig: Examinatorier over den almindelige Kirkehiſtorie, 2 T., 35 (22) Th. 4) privat: først Slutningen af den almindelige Kirkehiſtorie, derefter fort Udfigt over den almindelige Kirkehiſtories Hovedmomenter, 1 T., 57 Th. — B. J. Fog, Dr. phil., Capellan ved Holmens Kirke, offentlig: Læren om Kirken, 2 T., 49 (38) Th. — Paſtoralfeminariet. Dr. V. Mønter, Rgl. Højpræb., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provſt, Veiledning i at catechiſere ſamt Øvelſer med tilfaldte Born, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovſt, den evangeliſke Homiletik og homiletiske Øvelſer. Dr. Fr. Lange, Prof., en orienterende Overſigt over den pædagogiske Kunſts Hiſtorie og Theori, med nærmere Henſyn til Præſtens Opgave ſom Almueſkolens Tilſynsmand.

Det rets- og ſtatsvidenſkabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danſke Criminalrets almindelige Del (Fortsættelſe af den i Eſteraarſhalvaaret 1859 holdte, men paa Grund af ſvækket Helbred ikke i Foraarſhalvaaret 1860 fortsatte Forelæſning), 6 T. 2) privat: den danſke Criminalrets ſpecielle Del, 4 T. F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: i Examinatorier Gjennemgaaelſe af den danſke Familieret, 3 T., 111 Dt. 2) privat: den første Halvdel af den danſke Privatrets almindelige Del, 5 T., 105 Th. Saavel Examinatorierne ſom Forelæſningerne bleve ved Sygdom afbrudte i October Maaned. C. J. Kaſſer, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: examineriſt Gjennemgaaelſe af den politiſke Oeconomies Theori, 3 T., 9 (8) Dt. 2) offentlig: Danmarks Statiſtik for de juridiſke Studerende (Slutning), 2 T., 38 (27) Th. 3) offentlig: Skriveøvelſer med de ſtatsvidenſkabelige Studerende, 2 T., 5 Dt. J. Benzon-Buchwald, Prof. Ord., 1) offentlig: den politiſke Oeconomies Politik (Fortsættelſe), 3 T., 8 Th. 2) privat: Examinatorium over den politiſke Oeconomies Hiſtorie og ſtatsvidenſkabelig Encyclopædi, 4 T., 8 (7) Dt. A. Aageſen, Prof. Ord., 1) offentlig: danſk Tingsret (Fortsættelſe), 5 T., 41 (38) Th. 2) privat: Examinatorium over den romerſke Ret, 5 T., 78 (62) Dt. J. Nettekann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danſke Rets-hiſtorie (Slutning), 4 T., 28 (25) Th. 2) offentlig: practiſke Øvelſer, 2 T., 27 Dt. — Lic. A. F. Krieger, Decent i den ſleſvigſke Ret, holdt i dette Halvaar ikke Forelæſninger. C. N. David, Dr. phil., havde anmeldt Forelæſninger over Finantſvidenſkaben, men der foreligger ikke Indberetning om, at Forelæſningerne ere blevne holdte. Fr. L. N. Schütze, Prof. Extr., 1) offentlig: den ſleſvigſke Criminalret (II. ſpecial Del), 4 T., 10 (8) Th. 2) offentlig: ſkriftlige Øvelſer i den ſleſvigſke Criminalret, 1 T., 8 Dt. 3) offentlig: den ſleſvigſke Kirkeret, 3 T., 7 (5) Th. 4) offentlig: Examinatorium over Romerrettens almindelige Del, 3 T., 6 (4) Dt. F. J. Larſen, midlertidig Docent, offentlig: Sleſvigs Statsret, (Slutning), 4 T., 5 Th. C. G. Pold, midlertidig

Docent, offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over den fiesvigiske Privatrets almindelige Del, 3 à 4 T., 3 (3) Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Drd., 1) offentlig: den specielle Therapi, 4 T., 7 (6) Th. 2) offentlig: Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Drd., 1) offentlig: Ernæringslivet, 4 T., 39 (17) Th. 2) offentlig: Veiledning for de Studerende i Universitetets zootomisk-physiologiske Museum, 12 T. Dr. C. Otto, Prof. Drd., 1) offentlig: Pharmacognosi, 3 T., 25 Th. 2) offentlig: Medicina forensis, 2 T., 14 Th. 3) privatisime: Examinatorier i Materia medica, 2 T., 19 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Drd., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 24 Th. 2) offentlig: havde anmeldt Forelæsninger over chirurgisk Anatomi, men disse kom af Mangel paa Cadavere ikke istand. Derimod holdtes Øvelser med de ældre Studerende, 18 Dt. Dr. C. E. Levy, Prof. Drd., 1) offentlig: de abnorme Fødsler og deres Behandling, 3 T., 18 (13) Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. 3) daglig 1 T., Øvelser i den stationære og den ambulatoriske Klinik, 7 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Drd., 1) den almindelige Therapi, 3 T., 21 Th. 2) medicin-pathologiske og therapeutiske Skriveøvelser med de ældre Studerende, 2 T., 11 Dt. Dr. A. Bungen, Prof. Drd., 1) chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital hver Morgen. 2) offentlig: Foredrag og Øvelser samt større Operationer, daglig 1 T., 19 Th., 9 Dt. J. Jbsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Læren om Næerne, 3 T., 45 Th. 2) offentlig: Læren om Ledføjningerne, 2 T., 30 Th. 3) i Vintermaanederne daglig, offentlig Dissectionsøvelser, 67 Dt. M. H. Sartorff, Prof. Extr., offentlig: 1) Bøvenes Chirurgi (Fortsættelse), 2 T., 25 (15) Th. 2) Herniernes Chirurgi, 2 T., 24 (13) Th. — Dr. E. Dahlerup, Overl. ved Frederiks Hospital, daglig ved Sygesengen Veiledning for de Studerende i at kende og behandle de indvortes Sygdomme. Dr. N. E. Ravn, const. Overl. ved det Kgl. Frederiks Hospitals Afdeling B., i Maanederne October—December daglig 1 T., Veiledning for de Studerende ved Sygesengen i at kende og behandle indvortes Sygdomme. S. E. Larsen, Prof. og Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser for yngre Studerende, 2 T. Dr. M. Christensen, Prof., Overmed. ved Alm. Hosp., examinatorisk kliniske Øvelser, 3 T., 18 (19) Th. og Dt. Dr. M. Hassing, Prof., Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Examinatorier og dertil Foredrag over de veneriske og Hudens Sygdomme. Kom formedelst Sygdom ikke istand. — Privatdocenter. Dr. A. Bränniche, Læge ved Børnehospitalet, kliniske Foredrag og Øvelser paa Børnehospitalet, 1 T. Dr. T. S. Warncke, 1) offentlig: Øvelser for de Studerende i at sammensætte og skriftlig ordinere Lægemidler, 1 T. 2) offentlig: toxicologisk-chemiske Øvelser paa det Kgl. Frederiks Hospitals Laboratorium, 2 T. Dr. Howig, Læren om Leiesforandringerne af Livmoderen og om Poltperne og de fibrose Legemer i dette Organ.

Det philosophiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Drd., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Drd., 1) offentlig: Psykologi, 3 T. 2) privat: Logik, 2 T., 192 (135) Th. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T., 84 Dt. Dr. J. N. Madvig, Prof. Drd., 1) offentlig: Fort-

fættelse og Slutning af Forelæsningerne over den græske Litteraturs Historie, 3 T., 25 (19) Th. 2) offentlig: paa Latin Dvælsel i Fortolkning af Tacitus's Historiæ. Blev udgivet til det næste Semester. Dr. H. M. Velschow, Prof. Ord., offentlig: Fortsættelse og Fuldendelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Historiens Propædeutik, 3 T., 11 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: første Del af den filosofiske Propædeutik, 4 T. 2) offentlig: Examinatorier over det Foredragne, 3 T. N. E. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit-Sproget, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Fortsættelse af det i forrige Aar begyndte Sanskritkursus, 2 T., 1 Th., og Fortolkning af Hitopadeca, 2 T., 1 Th. 3) offentlig: Fortsættelse af Fortolkningen af Bhattikavya, 1 T., 1 Th., og af Rigveda, 1 T., 1 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: efter Kilderne den islandiske Litteraturs Historie fra den ældste Tid indtil Fristatens Døds, 2 T., 14 Th. Dr. J. E. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: Hesiodos' Theogoni, 3 T., 18 (14) Th. 2) Examinatorier over Cicero de finibus, 4—6 T., 8 Dt. 3) Philologiske Skrivesvælsel, een Gang hver anden Uge, 3 Dt. Dr. J. E. Hauch, Prof. Ord., Fortsættelse af Forelæsningerne over Erwald og hans Stilling i vor Litteratur, 2 T. Dr. F. E. Schiærn, Prof. Ord., en historisk Fremstilling og Oplysning af den politiske Betydning af de afgjørende Vendepunkter i den store nordiske Krig i Begyndelsen af det attende Aarhundrede, 2 T. Dr. A. F. Mehren: Prof. Ord., 1) offentlig: ved Oversættelsesvælsel, Fortsættelse af de i forrige Halvaar for Begyndere i det Arabiske holdte Forelæsninger, 2 T., 2 Th. 2) offentlig: for Viderekomne Afsnit af den Arabiske Grammatik efter Zamachscharis al-Mufassal, 2 T., 1 Th. 3) gratis: Veiledning for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i Hebraisk, 2 T., 7 (9) Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., Nordens Historie under Christian den Tredies og Frederik den Andens, Gustav Vasas og hans Sønners Regjering fra 1536 indtil Freden i Stettin (1570), 2 T., 9 (5) Th. R. Gislason, Prof. Extr., offentlig: udvalgte Stykker af den gamle nordiske Litteratur, dels med Begyndere og dels med Viderekomne, 4 T., 7 (2); 15 (7); 8 (4) Th. L. Doppermann, Prof. Extr., 1) den tydske Litteraturs Historie i det 16de og 17de Aarhundrede, 2 T., 7 (3) Th. 2) tydske Ordforingslære, 2 T. Rom af Mangel paa Tilhører ikke istand. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: det franske Sprog Orthoëpi 1 T., 8 Th. 2) offentlig: praktiske franske Skrivesvælsel, 2 T., 33 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Old-Engelsk, navnlig over det Angelsk-Danske episke Digt Beowulf, Grundtvigs Udgave, 2 T., 13 (6) Th. 2) offentlig: Miltons Poetical Works, 2 T. 3) een Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. S. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: de Svenskes og Nordmandenes Færd i Øster- og Vesterledet, 2 T., 32 Th. N. Høyen, Prof. Extr., den gothiske Bygningskunst fra omtrent 1300 indtil dens Døds i det 16de Aarhundrede. Blev formedelst Sygdom ikke holdt. Dr. H. Brøchner, Prof. Extr., 1) offentlig: den filosofiske Propædeutiks første Halvdel, 3 T., 51 Th. 2) offentlig: Examinatorier over Propædeutiken, 2 T., 16 (18) Dt. 3) offentlig: i Foredrag og Samtale Gjennemgaaelse af et Afsnit af Philosophiens Historie, 1 T., 33 (43) Dt. Dr. C. W. Smith, extr. Docent, 1) Fortsættelse af Forelæsningerne over Polsk og navnlig Gjennemgaaelse af et Udvalg af polske Digtere, 2 T., 3 Th. 2) for Begyndere, Begyndelsesgrundene til det polske Sprog og hertil Gjelatovskys Læsebog, 2 T. Rom af

Mangel paa Tilhørere ikke istand. — Privatdocent. Dr. T. S. Rørdam, privatisime: i Examinatorier, nærmest for theologiske Studerende, Gjenemgaaelse af den første Bog af Psalmerne, 2 T.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Drd., 1) Fortsættelse og Slutning af Forelæsningerne over Dryctognosien, 1 T. 2) offentlig: den almindelige Geognosi, 2 T., 21 Th. 3) offentlig: Forbundslære, 3 T., 44 Th. 4) mineralogiske Øvelser, 10 T., 5 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: uorganisk Chemi, 4 T., 66 Th. 2) Øvelser i Universitetets kemiske Laboratorium, 4 T. J. J. S. Steenstrup, Prof. Drd., 1) offentlig: for de medicinske Studerende ved Samtaler og Øvelser Gjenemgaaelse af Hvirvelbyrenes Benbygning, Forplantningen og Udviklingen, samt Snytelivet, 2 T. 2) offentlig: for Viderekomne, Gjenemgaaelse af den Række Æmner fra den nuværende Jordperiodes forhistoriske Tid, særlig med Hensyn til visse Dyreformers Uddøen, Menneskets Optraeden med forbundne Former o. s. v. (Knokkelhule- og Knokkelbrecciedannelsen), som paa Grund af flere Omstændigheder, tilbøds efter Overenskomst med Tilhørerne, ikke blev begyndt i forrige Halvaar. 3) for Viderekomne, andre zoologiske Æmner. E. B. Holten, Prof. Drd., 1) offentlig: den mechaniske Physik, 3 T., 57 (31) Th. 2) offentlig: Hovedsætningerne af Optiken, 2 T., 54 (13) Th. Dr. E. Fürgensen, Prof. Drd., 1) offentlig: et propædeutisk Foredrag over den mathematiske Analyse, 2 T. 2) offentlig: for Mathematisk-Studerende Notationslæren med specielt Hensyn til Poincots Theori, 2 T. Dr. H. v'Arrest, Prof. Drd., 1) offentlig: den spheriske Astronomi, med et Foredrag over spherisk Trigonometri som Indledning, 4 T. Blev ikke holdt, men isteden derfor et Repetitorium over vanskeligere Dele af Astronomien, 2 T., 4 Dt. 2) offentlig: for de Studerende, der forberede sig til Magisterconferents i Mathematik, Veiledning i den almindelige Astronomi, 2 T., 6 (3) Th. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Extr., 1) offentlig: Tilendbringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T., 38 (19) Th. 2) offentlig: practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 30 (28) Dt. 3) en botanisk Excursion hver anden Uge. 4) offentlig: fra Begyndelsen af November, almindelig Botanik (Morphologi, Anatomi og Physiologi), 4 T. 5) offentlig: fra Begyndelsen af November, udvalgte Afsnit af Morphologien og Plantegeographien, 2 T. Dr. E. F. Lütken, 1) et Repetitorium over Dyrerigets Naturhistorie med de yngre medicinske Studerende, som agte at underkaste sig den lægevidenskabelige Forberedelsesexamen, 5 T., 50 (22) Th. 2) Veiledning for de Studerende, der benyttede Museet til deres Studium, 2 T., eengang ugentlig. F. Didrichsen, for de pharmaceutiske Studerende offentlig: 1) i hele Halvaaret indledende, paa-pegende og undersøgende botaniske Øvelser, 2 T., 15 (14) Dt. 2) saalænge Aars-tiden tillader det, hver anden Uge en botanisk Excursion. J. E. Schjødte, Prof., Inspector ved det Rgl. naturh. Museum, 1) en Udsigt over Leddebyrenes Indvirkning paa Planterverdenen i Danmark. 2) Andvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Undersøgelser og Studier.

Samlinger og videnskabeligt Apparat Som i de foregaaende Halvaar.

Foraarshalvaar 1861.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Drd., 1) offentlig: Grundtræk af den nytestamentlige Hermeneutik, 2 T., 85 (65) Th. 2) privat: Fortolkning af Pauli Brev til Romerne, 4 T., 20 (18) Th. Dr. C. E. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortættelse af Indledning til det Nye Testaments Skrifter, 4 T., 50 (47) Th. 2) privat: Samtaler og Examinatorier over Jakob's Brev, Galaterbrevet, første Peters og første Johannes Brev, med særlig Hensigt at vejlede til rigtig Opfattelse af de apostoliske Læretroper's Enhed og Forskjellighed, 2 T., 31 (21) Th. E. Hermansen, Prof. Drd., 1) offentlig: det Gamle Testaments Theologi, 4 T., 64 (69) Th. 2) offentlig: Profheterne Nahum, Habakuk og Malachias, 2 T., 32 (28) Th. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Drd., 1) offentlig: Indledning til Dogmatiken, 2 T., 20 (17) Th. 2) privat: Dogmatikens anden Halvdel, 4 T., 6 (5) Th. 3) privatissime: mundtlige og skriftlige Øvelser over Themata af Dogmatiken, 2 T. eengang ugentl. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Drd., 1) offentlig: kristelig Biografi fra Slutningen af det 18de Aarhundrede, 3 T., 36 (21) Th. 2) offentlig: Daabens og den kristelige Folkeundervisnings Historie, 2 T., 18 (11) Th. 3) privat: mundtlige theologiske Øvelser, 1½ T., 28 (17) Dt. 4) Examinatorier over Kirkehistorien, 2 T., 16 Dt. — B. J. Fog, Dr. phil., Capellan ved Holmens Kirke, nogle Forelæsninger over det theologiske Studium; efter disses Slutning Augustins Theologi og dens Indflydelse paa den dogmatiske og kirkelige Udvikling, 2 T. — Pastorsseminariet. Dr. B. Münter, Rgl. Hofpræd., Sognepr. ved Holmens Menighed og Provst, Veiledning i at catechisere samt Øvelser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsgjerning i den danske Folkekirke og homiletiske Øvelser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. J. C. Bornemann, Prof. Drd., 1) offentlig: den danske Criminalrets almindelige Del (Fortættelse), 6 T. 2) privatissime: examineriff Gjennemgaaelse af Retsphilosophien (den alm. Rets- og Statslære), 5 T. J. L. J. Gram, Prof. Drd., 1) offentlig: i Examinatorier, Gjennemgaaelse af den danske Familieret, 2 T., 113 (86) Dt. 2) privat: den første Halvpart af den danske Privatrets almindelige Del, 4 T., 82 (54) Th. C. J. Kayser, Dr. med., Prof. Drd., 1) efter en forudskiftet Indledning om Statistikens Theori, Danmarks Statistik, 4 T., 8 (6) Th. 2) den oconomiske Politik, 2 T., 8 (3) Th. J. Benzon-Buchwald, Prof. Drd., 1) offentlig: politisk Oconomies Politik (Slutning), 2 T., 5 (4) Th. 2) privat: Examinatorium over Finantsvidenskab, 5 T., 5 (4) Th. A. Aagesen, Prof. Drd., 1) offentlig: dansk Tingret (Slutning), 5 T., 51 (48) Th. 2) offentlig: practiske Øvelser, 2 T., 17 Dt. J. Nellesmann, Prof. Drd., 1) offentlig: examineriff Gjennemgaaelse af Læren om Auction og om Appel af civile Sager, 3 T., 65 (47) Th. 2) privat: den ordinære civile Procesmaade, 3 T., 52 (49) Th. — H. W. Belschow, Dr. phil., Prof. Drd., den første Halvdel af et Cursus over Europas nyeste politiske Historie efter den westphalske Fred, 6 T. C. N. David, Dr. phil., Conferentsr., holde i dette Halvaar ikke Forelæsninger. Dr. L. N. Schütze, Prof. Extr. i flæsvigsk Ret, 1) offentlig: den flæsvigsk

vigste Civilproces (I. Del: almind. Del, ordentlig Proces), 5 T., 9 (7) Th. 2) offentlig: skriftlige Øvelser i den slesvigiske Criminalret (Criminalretspracticum), 1 T., 5 Dt. 3) offentlig: i Examinatorier, Gjenneगाaelse af Slutningen af Romerrettens almindelige Del, og derefter den romerske Tingret, 3 T., 5 (3) Dt. F. J. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: slesvigsk Criminalproces, 3 T., 8 Th. Examinatorier over samme Disciplin, 4 Dt. E. G. Holdt, midlertidig Docent, offentlig: Slutning af Forelæsningen over den slesvigiske Privatrets almindelige Del, 4 T., 5 (3) Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi, 4 T., 9 (4) Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Forplantelsen og Udviklingshistorien, 4 T., 54 (32) Th. 2) privatistisme: Repetitorier over hele Physiologien, 3 T. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: examineriske Forelæsninger over Pharmacodynamiken, 3 T., 18 Th. 2) offentlig: den legale Medicin, 2 T., 10 Th. 3) privatistisme: Examinatorier i Materia medica, 3 T., 23 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de kirurgiske Operationer, 3 T., 23 Th. 2) Øvelser for de ældre Studerende, 2 T., 11 Dt. Dr. E. E. Levh, Prof. Ord., 1) offentlig: den obstetriciske Operationslære, 3 T., 19 Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. og 3) daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik, 7 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., 1) offentlig: den patologiske Anatomi, 3 T., 24 (11) Th. 2) offentlig: Examinatorier over den almindelige Symptomatologi, 2 T., 36 (8) Dt. Dr. A. Bungen, Prof. Ord., 1) kirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital hver Dag 1 T. 2) hver Dag, kirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier samt større Operationer, 1 T., 12 Dt. J. Jbsen, Prof. Extr., 1) offentlig: Sandseorganerne, 3 T., 43 (44) Th. 2) offentlig: det centrale Nervesystem, 2 T., 32 (30) Th. M. H. Saxtorph, Prof. Extr., offentlig: 1) Sygdomme i det oesøse Bæv, 2 T., 35 (20) Th. 2) Halsens og Brystets kirurgiske Sygdomme, 2 T., 21 (17) Th. Dr. M. Christensen, const. Prof. i Klinik, kliniske Øvelser og Foredrag, 6 T., 19 (17) Dt. — Dr. E. Dahlerup, Overl. ved det Kgl. Frederiks Hospital, i Maanederne April—Juni daglig 1 T., ved Sygesengen Veiledning i at kjende og behandle indvortes Sygdomme. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser for yngre Studerende, 2 T. Dr. M. Hasking, Prof., Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Examinatorier med Foredrag over de veneriske og Hudens Sygdomme, 2 T. A. T. Aarestrup, Overl. ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser, specielt med Hensyn til Diagnosen af Bryst- og Underlivssygdomme, 1 T. Dr. A. Bränniche, paa Børnehospitalet Veiledning i Børnesygdommenes Erkjendelse og Behandling, 1 T. — Privatdocenter. Dr. T. S. Warncke, offentlig: toxicologisk-kemiske Øvelser paa det Kgl. Frederiks Hospitals Laboratorium, 2 T. Dr. Howitz, Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Sygdommene i Livmoderen. Dr. L. W. Salomonson, offentlig: nogle af de vigtigste nyere physiologiske Opdagelser og navnlig deres Betydning for Pathologien og Cliniken, 2 T.

Det filosofiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, Universitets-Meddelelser.

3 T. 2) privat: Psychologi, 3 T. 3) Examinatorier i Logik og i Psychologi, 2 T. Tilhørerlister ikke indsendte. Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) offentlig: den klassiske Philologies Encyclopædi, 4 T., 11 (8) Th. 2) offentlig: paa Latin Fortolkningen af Tacitus's Historiæ, 4 T., 12 Dt. Dr. H. M. Welschow, Prof. Ord., 1) Fuldbendelse af de i de to foregaaende Halbaar holdte Forelæsninger over Historiens Propædeutik, 3 T., 6 Th. 3) Det europæiske Statsystems Historie fra Midten af det syttende til Begyndelsen af det nittende Aarhundrede, 6 T., 6 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorier over den filosofiske Propædeutik, 3 T., 97 Dt. 2) privat: sidste Del af den filosofiske Propædeutik, 4 T. N. L. Westergaard, Prof. Ord., offentlig: 1) Fortsættelse af et Sanskritkursus for Begyndere, 2 T., 1 Th. 2) to Sanskritkursus for Viderekomne, 4 T., 1 Th. 3) Fortolkning af Bhattikāvya 1 T., 1 Th. og af Rigveda, 1 T., 1 Th. N. M. Petersen, Prof. Ord., offentlig: (Fortsættelse) Den islandske Litteraturs Historie, 2 T., 10 Th. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: den græske Kunsts, navnlig Billedkunstens Historie, 4 T., 17 (14) Th. 1) offentlig: Døvelser over Plato, 1 T., 8 Dt. Dr. E. Hauch, Prof. Ord., offentlig: Shakespeares Hamlet, 2 T. Dr. F. E. Schiærn, Prof. Ord., en Oversigt over det danske Folks og de danske politiske Forholds historiske Udvikling i Tidrummet mellem den franske Julirevolution (1830) og den franske Februarrevolution (1848), 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) med Begyndere Læsnngen af Arabisk Prosa, 2 T., 1 T. 2) Fortsættelse for Viderekomne af den i forrige Halbaar begyndte Forelæsnng over Afsnit af den Arabiske Grammatik, efter Zamachsharis al-Mufassal, 2 T., 2 Th. 3) Fortsættelse af det i forrige Halbaar begyndte Kursus i Hebraisk for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i dette Fag, 2 T., 6 (6) Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., Hovedpunkterne af Handelens og Geographiens Historie i Middelalderen, 2 T., 2 Th. R. Gislaason, Prof. Extr., offentlig: 1) med Viderekomne Gjennemgaaelse af det i hans Oldnordiske Prøver (Åbh. 1860) optagne Afsnit af Njals saga, 2 T., 4 Th. 2) ligeledes for Begyndere et eller flere af de mindre Stykker i samme Samling (Oldnordiske Prøver), 2 T., 3 Th. L. Oppermann, Prof. Extr., 1) den tydske Litteraturs Historie i det 18de og i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede, 2 T., 9 Th. 2) practiske Sprogøvelser nærmest for Studerende, der vilde forberede sig til at undervise i Tydsk, 2 T., 3 (2) Dt. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af det i forrige Halbaar ikke fuldførte Foredrag over det franske Sprogs Orthoëpi, 1 T., 2 Th. 2) offentlig: practiske franske Skriveøvelser, 2 T., 4 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Miltons Poetical Works, (beg. med L'Allegro, fortsat med Paradise Lost), 2 T. 2) een Aften ugentlig Feilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., Fortsættelse af hans offentlige Forelæsninger over de Svenskes og Nordmændenes Færd i Øster- og Vesterleden, 2 T., 21 Th. N. Høyen, Prof. Extr., Fortsættelse og Slutning af Forelæsningerne over den gotiske Bygningskunst, 2 T. Dr. H. Brückner, Prof. Extr., 1) offentlig: Examinatorier over Propædeutiken, 2 T. 2) offentlig: Fortsættelse og Afslutning af det i forrige Halbaar begyndte Examinatorium, afvejlende med Foredrag over den græske Philologies Historie, 1 T., 22 Dt. 3) privat: den filosofiske Propædeutiks sidste Halvdel, 4 T., 51 (36) Th. Dr. C. W. Smith, extraord. Docent, offentlig: 1) Begyndelsesgrundene til det oldslaviske Sprog med Benyttelse hertil af Miklorich's

Chrestomathi, 2 T., 4 Th. 2) Fortsættelse af Forelæsningerne over polske Digtere, 2 T., 6 Th. 3) Begyndelsesgrundene til det polske Sprog med Benyttelse hertil af Czelakovsky's Lærebog, 2 T. — Dr. Fr. Lange, Prof., en orienterende Oversigt over den pædagogiske Kunsts Historie og Theori, med nærmere Hensyn til den høiere Skole, baade den lærde, Real- og Borger skolens Virksomhed, 2—3 T. — Privatdocent. Dr. G. Fistine, Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over 1) Fransk, (Graeser, Ch. Poésies de V. Hugo, de Lamartine, etc.), 2 T. 2) Engelsk, (Byron's The Corsair), 2 T. 3) Italiensk, G. Fistine: Saggi di Prose e di Poesie Italiane), 2 T. 4) Skriveøvelser med Benyttelse af G. Fistine's Udvalgte Stykker til Oversættelse fra Dansk til Fransk, og fra Dansk til Engelsk.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., offentlig: 1) Slutningen af Jordbunds-læren, 3 T., 18 Th. 2) Slutningen af den almindelige Geognosi og derpaa Danmarks specielle Geognosi, 3 T., 10 Th. 3) Museet aabent for de Studerende 12 T., 3 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: almindelig organisk Chemi, og derefter de vigtigere Kapitler af Zoochemi, 3 T., 31 (27) Th. 2) offentlig: organisk analytisk Chemi, 2 T., 22 (28) Th. 3) Ovelser i Universitetets kemiske Laboratorium, 4 T. 3. Japetus S. Steenstrup, Prof. Ord., offentlig: 1) for de medicinske Studerende Foredrag over Hvirveldyrenes Benbygning, m. m., 31 (23) Th. Forplantningen og Udviklingen i Dyreriget, 19 (15) Th. samt Parasitismen, 2 T., 15 Th. 2) for de samme Studerende examinando et demonstrando Repetitorier over disse og andre til deres Forstudier henhørende Emner, 2 T., 15 Dt. 3) Gjennemgaaelse af enkelte Emner for Viderekomne. E. B. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den kemiske Physik, 3 T., 49 (17) Th. 2) Hovedsætningerne af den nyere Optik, (ved den polytechniske Lærestanstalt), 2 T. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., 1) offentlig: de almindelige Begyndelsesgrunde af Astronomien, 2 T.; blev fornedelt Sygdom ikke holdt. 2) offentlig: paa Observatoriet den practiske Del af den sphaeriske og theoretiske Astronomi, 3 T., 3 Dt. 3) Veiledning i Jagttageløskunsten, 3 Dt. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Extr., 1) offentlig: Tilendebringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over almindelig Botanik, 4 T., 44 (31) Th. 2) offentlig: Tilendebringelse af de i det forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Mellem- og Sydamerikas plantegeografiske Forhold, 2 T., 3 Th. 3) offentlig: fra Begyndelsen af Mai de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T. Fortsattes i det næste Halvaar. 4) offentlig: practiske Ovelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T. 5) en botanisk Excursion hver anden Uge. — F. Didrichsen, Docent for de pharmaceutiske Studerende, offentlig: 1) practiske Ovelser i at undersøge og bestemme Planter, 2 T., 10 (9) Th. 2) almindelig Botanik, 2 T., 8 Th. 3) fra 1ste April de officinelle Planter og deres Systematik, 3 T., 10 Th. 4) fra sidst i April hver anden Uge en botanisk Excursion. Dr. E. F. Lütken, midlertidig Docent, Veiledning i Universitetets zoologiske Museums Auditorium for de Studerende, der maatte ønske det, 2 T. eengang ugtil. — F. E. Schiødt, Prof., Inspector ved det Kgl. naturh. Museum, 1) i Februar, Marts og April, Gjennemgaaelse af Museets Samlinger til Insekternes og Arachnidernes Udviklingshistorie, 4 T. 2) i April og Mai Dissectioner af friske Dyr af de forskjellige Klasser i Leddyrenes

Række, een Formiddag om Ugen. 3) Anvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Undersøgelser og Studier. — Privatdocenter. Dr. A. Steen, Prof., Determinanternes Theori og nogle Anvendelser deraf, 3 T., 7 Th. Dr. Chr. Baupell, en Forelæning over de danske Skove.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halbaar.

Efteraarshalbaar 1861.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: — efter et indledende Foredrag om det theologiske Studiums Anlæg og Ordning — Indledning til Dogmatiken, 2 T., 68 (57) Th. 2) privat: Dogmatikens første Halvdel, 4 T., 56 (58) Th. Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Brevet til Hebræerne, 3 Th., 44 Th. 2) privat: Fortolkning af Pastoralbrevene, 3 T., 32 Th. 3) privatissime: theologiske skriftlige Øvelser, 2 T. E. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: den første Del af Indledningen til det Gamle Testament, 3 T., 51 (52) Th. 2) privat: Fortolkning af den første Del af Genesis, 3 T., 66 (56) Th. Lic. F. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Religionsphilosophi, 3 Th., 40 (32) Th. 2) privat: den christelige Ethik, første Del, 1 T., 54 (44) Th. 3) privatissime: theologiske Skriveøvelser over de systematiske Discipliner, 2 T. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Kirkehistorie, 1ste Del, Oldkirken, 4 T., 69 (61) Th. 2) offentlig: Brigittas og Brigittinernes Historie, 1 T., 36 (22) Th. 3) privat: Veiledning til Læsning af de latinske Fædre, 1 T., 27 (14) Th. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Kgl. Confejssion. og Provst, Veiledning i at catechisere samt Øvelser med tilkaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, den practiske Theologi (Indledning, Homiletik) og homiletiske Øvelser. D. Müller, Assessor i Høiesteret, midlertidig Docent, Kirkeret, 2 T. Dr. Fr. Lange, Prof., en orienterende Udsigt over Pædagogikens Historie og Kunst, med nærmere Hensyn til Præstens Opgave som Almueskolens Tilsynsmand, 2 à 3 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

Lic. F. C. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Criminalrets specielle Del, 5 T. 2) privat: den almindelige Retslære, 5 T. F. L. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Privatrets almindelige Del II, 5 T., 92 (82) Th. 2) privat: Gjennemgaaelse af den danske Søret i Examinatorier, 2 T., 64 (43) Dt. E. J. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., offentlig: 1) Fortsættelse af Forelæningerne over Danmarks Statistik, 2 T., 5 (4) Th. 2) Fortsættelse og Slutning af Forelæningerne over den økonomiske Politikk, 2 T., 5 (5) Th. J. Benzons-Buchwald, Prof. Ord., 1) offentlig: statsvidenskabelig Encyclopædi, 2 T., 9 (8) Th. 2) privat: Examinatorium over den politiske Oeconomies Theori, 7 (6) Dt. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: den juridiske Encyclopædi, 3 T., 70 (43) Th. 2) privat: den romerske Privatret, 5 T., 87 (80) Th. J. Mellemann, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske Øvelser, 2 T., 16 (14) Dt. 2) privat: den ordinære civile Proces, 5 T., 47 (39) Th. — H. M. Belschow, Dr. phil., Prof. Ord., offentlig: den anden Halvdel af Europas nyeste politiske

Historie, 6 T. C. N. David, Dr. phil., Conferentsraad, Nationaløkonomiens Grundsætninger, 3 Gange ugtl. Dr. L. N. Schütte, Prof. Extr., 1) offentlig: den fiesvigke Civilproces (II. Del: ordentlig Proces, Retsmidlerne, Execution), 5 T., 8 (6) Th. 2) offentlig: practiske Dvælsler i den fiesvigke Civilproces, 1 T., 6 (4) Dt. 3) offentlig: i Examinatorier, Gjennemgaaelse af den romerske Panteret og Obligationeret, 3 T., 7 (3) Dt. F. S. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: Fortsættelse og Tilendbringelse af de i det forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over fiesvigk Criminalproces, 3 T., 7 Th. E. G. Holck, midlertidig Docent, offentlig: den fiesvigke Tingsret, 3 T., 7 Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. A. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: den specielle Therapi (Organernes Sygdomme), 4 T., 14 (8) Th. 2) offentlig: Examinatorier derover. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Physiologi og dernæst det dyriske Livs Functioner, 6 T., 57 (47) Th. 2) offentlig: Veiledning i det zootomisk-physiologiske Muscum, daglig 2 T. Dr. E. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: Pharmacognosi, 3 T., 29 Th. 2) offentlig: den legale Medicin, 1 T., 13 Th. 3) privatissime: Examinatorier i Materia medica, 2 T., 33 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 26 Th. 2) Dvælsler med de ældre Studerende, 2 T., 13 (9) Dt. Dr. E. E. Levy, Prof. Ord., 1) offentlig: Slutningen af de ved Sygdom afbrudte Forelæsninger over den obstetriciske Operationslære, 12 Th., og dernæst Læren om Børnesygdommene med nærmest Hensyn til de første Leveaar, 3 T., 7 Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. og 3) daglig Dvælsler i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over den almindelige Symptomatologi, 3 T., 16 (15) Th. 2) offentlig: pathologisk-therapeutiske Skriveøvelser for de ældre Studerende, 2 à 3 T., 12 Dt. Dr. A. Bungen, Prof., Ord., 1) den chirurgiske Klinik paa det Kgl. Frederiks Høspital daglig, 20 Th. 2) hver Dag 1 T. chirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier samt større Operationer, 14 Dt. J. Ibsen, Prof. Extr., 1) offentlig: det peripheriske Nervesystem, 3 T., 48 Th. 2) offentlig: den almindelige Anatomi, 2 T., 51 Th. 3) offentlige Dissectionsøvelser, daglig 3 T., 85 Dt. M. H. Saxtorph, Prof. Extr., offentlig: 1) Fracturer, 2 T., 32 (23) Th. 2) Underlivets chirurgiske Sygdomme, 2 T., 13 (8) Th. Dr. M. Christensen, const. Prof. i Klinik, kliniske Dvælsler og Foredrag, 1 T. daglig, 24 (19—13 Dt. i forskjellige Hold. — Dr. E. Dahlerup, Overl. ved det Kgl. Fred. Høsp., i Maanederne October—December daglig, ved Sygesengen Veiledning i at kjende og behandle de indvortes Sygdomme. Dr. N. E. Ravn, const. Overl. ved det Kgl. Fred. Høsp., 4 Gange om Ugen 1 T., kliniske Dvælsler og Foredrag, samt 2 Gange om Ugen Examinatorier. E. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Dvælsler for yngre Studerende, 2 T. A. T. Aarestrup, Overl. ved Alm. Høsp., kliniske Dvælsler, specielt med Hensyn til Diagnosen af Brystorganernes Sygdomme, 1 T. Dr. A. Brünnicke, Læge ved Børnehøsp., paa Børnehospitalet kliniske Dvælsler i Børnesygdommens Erkjendelse og Behandling, 1 T. — Privatdocenter. Dr. L. S. Warncke, offentlig: physiologisk- og pathologisk-kemiske Dvælsler paa det Kongl. Frederiks Høspitals Laboratorium, 2 T. Dr. L. W.

Salomonſen offentlig: Fortſættelſe af Udviklingen af de nyere phyſiologiſke Dageſer og deres Betydning for Pathologien og Cliniken, 2 T.

Det philoſophiſke Facultet.

Dr. C. G. Werlauſſ, Prof. Ord., ſom Univerſitetets Senior fritagen for at holde Forelæſninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, 2 T., og 2) privat: Psycholegi, 4 T., 137 Th. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T. Dr. J. N. Madvig, Prof. Ord., 1) offentlig: examinatoriſk Gjennemgaaeſe af de græſke, ſærlig de attiske Antiquiteter, 4 T., 23 (18) Dt. 2) offentlig: Dveller med de philologiſke Studerende i Fortolkningen af Thukydid's 6te og 7de Bog, 12—13 Dt., eller af nogle af Demosthenes's Taler, 2 T., 6 Dt. Dr. J. M. Veſchow, Prof. Ord., offentlig: det europæiſke Statsſystems Hiſtorie i det nittende Aarhundrede, 6 T., 7 Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: første Del af den philoſophiſke Propædeutik, 4 T., 164 Th. 2) offentlig: Examinatorier, over det Foredragne, 3 T., 136 Dt. N. P. Weſtergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Begyndelſesgrundene af Sanskrit-Sproget, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Fortſættelſe af det i forrige Aar begyndte Sanskritcurſus med Fortolkningen af Hitopadeſa 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Fortſættelſe af Fortolkningen af Raghuvana i 2 T., ſamt af Bhattikavya 1 Th. og Rigveda i 1 T., 1 Th. N. M. Peterſen, Prof. Ord., offentlig: et Foredrag over den danſke og ſveſke Sproglaere, 2 T., anmeldt, men paa Grund af Sygdom ikke holdt. Dr. J. P. Uſſing, Prof. Ord., 1) offentlig: de romerſke Love og Senatsbeſlutninger, der ere bevarede i Indſkrifter, 3 T., 14 (10) Th. 2) offentlig: Dveller over Terent's Adelphi, 4 T., 10 Dt. Dr. J. C. Hauch, Prof. Ord., offentlig: Fortſættelſe af Foredraget over Shakespeares Hamlet, 2 T. Dr. F. C. Schiern, Prof. Ord., offentlig: de europæiſke Folks politiſke Hiſtorie i Perioden fra 1830 til 1848, eller fra Bourbonnernes Fordrivelse fra Frankrig til Huſet Orleans's Fald, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: Gjennemgaaeſe af nogle af Hariris Makamer, 2 T., 1 Th. 2) Fortſættelſe af Forelæſningen over Afsnit af den Arabiſke Grammatik efter Zamachsharis al-Mufaſſal, 2 T., 2 Th. 3) Begyndelſesgrundene i Hebraiſk for de Studerende, der forberede ſig til den ſærſilte Prøve i dette Fag, 2 T., 12 (9) Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., Danmarks Hiſtorie under Chriſtoffer den Anden og Valdemar Atterdag tilligemed de andre tvende nordiſke Riger's ſamtidige Hiſtorie, 2 T., 8 (5) Th. R. Gislason, Prof. Extr., 1) Forklaring af Völuspá (optaget i Oldnordiſke Prøver) for Begyndere 2 T., 5 (4) Th. 2) Gjennemgaaeſe med Viderekomne af dels profaiſke dels poetiſke Stykker i ſamme Samling, 2 T. Kom paa Grund af manglende Deltagere ikke iſtand. L. Doppermann, Prof. Extr., 1) offentlig: den tydiſke Literatur's Hiſtorie i Slutningen af forrige Aarhundrede, 2 T., 3 (1) Th. 2) offentlig: Sprogøvelſer for Viderekomne, 2 T. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: det franſke Sprog's Hiſtorie fra Renaiſſance-Perioden, 1 T., 5 Th. 2) offentlig: franſke Skriveøvelſer, 2 T., 13 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Milton's poetical Works, (Paradise Lost, Book III.), 2 T., 50 Th. 2) een Aften om Ugen Veilighed til engeliſk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worſaae, Prof. Extr., offentlig: ſammenlignende Archæologi, 2 T., 19 Th. N. Høyen, Prof. Extr., Udfigt over Maler- og Villedhuggerkunſtens Hiſtorie i Middelalderen, 2 T. Dr. H. Bröchner, Prof. Extr., 1) offentlig: Examinatorier

over Psychologi, 2 T., 6 (5) Dt. 2) privat: Psychologiens første Halvdel, 3 T., 12 (5) Th. 3) For Studerende, der særlig beskæftige sig med Philosophiens Historie, Veiledning ved Valget og Benyttelsen af Kilderne, 1 Dt. Dr. C. W. Smith, extr. Docent, offentlig: 1) Begyndelsesgrundene til det polske Sprog med Benyttelse af Czelafovskys Læsebog, 2 T., 1 Th. 2) Gjennemgaaelse af det episke Digt „Pan Tadeusz“ af Mickiewicz, 2 T., 4 Th. 3) Begyndelsesgrundene til det russiske Sprog, 2 T., 7 Th. — Privatdocent. Dr. G. Fistine, offentlig: 1) Italiensk, 2 Gange om Ugen, Dplæsning, Oversættelse og Forklaring af udvalgte Stykker af hans „Saggi di Prose e di Poesie Italiane“. 3) Fransk, 2 Gange om Ugen, Gjennemgaaelse af udvalgte Digte af B. Hugo, Lamartine, Delavigne og Véranger (Th. Graeser, Anthologi) i Forbindelse med Skriveøvelser. 3) Engelsk, 2 Gange om Ugen, Dplæsning og Forklaring af Byron's „Childe Harold“ i Forbindelse med Skriveøvelser.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., offentlig: 1) Krytallographi, 2 T., 21 Th. 2) Jordbundslære, 3 T., 15 Th. 3) Museet aabent for de Studerende i de 4 første Dage af Ugen, 2 T., 4 Dt., og eengang ugentlig ogsaa for Besøgende, som kun ønske at bese den opstillede Samling. Dr. C. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: uorganisk Chemi, 4 T., 66 (60) Th. 2) Øvelser i Universitetets kemiske Laboratorium, 4 Gange ugentlig 3 T. Dr. J. J. S. Steenstrup, Prof. Ord., 1) offentlig: for de Studerende, der have bestemt sig for det medicinske Studium, et for dette Studium beregnet Overblik over Zoologien, 3 T. 2) offentlig: Veiledning for de Studerende, der maatte ønske det, 2 T. C. B. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den mekaniske Physik, 3 T., 65 (60) Th. 2) Hovedsætningerne af Optiken, 2 T. Ikke opgivet at være holdt. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., 1) en kortfattet Beskrivelse over Solsystemets Indretning: 2 T., 6 Th. 2) en almindelig Udsigt over Astronomiens historiske Udvikling, 2 T., 3 Th. 3) for enkelte Viderekomne Veiledning i practisk Astronomi. Dr. A. Steen, Prof. Ord., 1) for de unge Studerende, der ønske at udvide de fra Skolen medbragte mathematiske Kundskaber eller forberede sig til videregaaende Studium af Mathematiken, Elementerne af den analytiske Plangeometri med stadigt Hensyn til de nyere Metoder, 3 T., 12 Th. 2) for ældre Studerende Repetitorier i analytisk Mechanik, 2 T., 10 Dt. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Extr., 1) offentlig: Tilendebringelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T., 48 Th. 2) offentlig: practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 46 Dt. 3) en botanisk Excursion hveranden Uge. 4) offentlig: fra Begyndelsen af November, almindelig Botanik (Morphologi, Anatomi og Physiologi), 4 T., 24 Th. 5) offentlig: anmeldt, fra Begyndelsen af November, Ny-Hollands og Ny-Zeelands plantegeographiske Forhold, 2 T. Istedet herfor blev holdt en Forelæsning over Enlytsvampene, 2 T., 10 T. — F. Didrichsen, Docent for de pharmaceutiske Studerende, offentlig: 1) indledende, paapegende og undersøgende botaniske Øvelser, 2 T., 16 (11) Dt. 2) hveranden Uge en botanisk Excursion. — J. C. Schjødte, Prof. Inspector ved det Kgl. naturh. Museum, offentlig: practiske Øvelser i Leddebyrenes Anatomi, een Formiddag om

Ugen, 6 T., 8 Dt. S. Reinhardt, Prof., Inspector ved det Kgl. naturh. Museum, offentlig: Krovfuglernes Naturhistorie.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halbaar.

Fornaarshalbaar 1862.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) Indledning til Dogmatiken, 2 T., 53 (42) Th. 2) privat: anden Del af Dogmatiken, 4 T., 55 (53) Th. Dr. C. C. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: efter afsluttet Fortolkning af Brevet til Hebræerne, (XI, 32 — XIII, 25) Fortolkning af Brevet til Galaterne, 3 T., 51 (42) Th. 2) privat: Examinatorier over udvalgte Steder i Apostlernes Gjerninger, 27 (20) Dt., og de katholicke Breve, 3 T., 19 (14) Dt. C. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af 1ste Mosebogs anden Del, 3 T., 51 (49) Th. 2) privat: Fortsættelse af Indledningen til det Gamle Testament, 3 T., 36 (38) Th. 3) privatisme: kristelige theologiske Dvælseser, 3 T., 28 Dt. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Apologetik, 2 T., 18 (13) Th. 2) privat: den christelige Ethik, anden Del, 4 T., 39 (34) Th. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: almindelig Kirkehistorie: Slutningen af Oldkirken, Kirken i Middelalderen, 4 T., 44 (29) Th. 2) offentlig: mundtlige theologiske Dvælseser, 1½ T., 36 (12) Dt. 3) offentlig: Examinatorier i Kirkehistorien, 2 T., 48 Th. 4) privat: Læsning af de latinske Fædre, 1 T., 12 Dt. — Pastoralseminariet. Dr. B. Wüster, Kgl. Confessionarius og Provst, Veiledning i at catechisere samt Dvælseser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsgjerning i den danske Folketirke og homiletiske Dvælseser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

J. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Retssubjectet og om Retsforholdene (den danske Privatrets almindelige Del III) 3 T., 54 (44) Th. 2) privat: den danske Arveret, 5 T., 30 (19) Th. C. J. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningserne over Danmarks Statistikk, 3 T., 9 (5) Th. 2) offentlig: Slutning af Forelæsningserne over den økonomiske Politikk, 2 T., 7 (5) Th. 3) offentlig: Examinatorier i økonomisk Politikk, 2 T., 5 Dt. J. Benzon=Buchwald, Prof. Ord., havde anmeldt, 1) offentlig: statsvidenskabelig Encyclopædi (Slutning), 2 T. 2) privat: Examination over den politiske Oeconomies Politikk, 4 T. Der blev holdt en Forelæsning over Beskatningens Principer 3 à 4 T., 40 Th. A. Nagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: den romerske Privatret (Slutning), 5 T., 86 (83) Th. 2) privat: Examinatorium over dansk Tingret, 4 T., 79 (45) Dt. J. Kellemann, Prof. Ord., 1) offentlig: den ordinære Civilproces (Slutning), 4 T., 62 (45) Th. 2) privat: Læren om Auction, 3 T., 60 (39) Th. C. G. Holck, const. Prof., offentlig: examinatorisk Gjennemgaaelse af den danske Statsforfatningsret, 3 à 4 T., 81 (34) Dt. G. Goss, Lector, offentlig: practiske Dvælseser, 2 T., 15 (14) Dt. Dr. T. N. Schütte, Prof. Extr., 1) offentlig: den slesvigske Civilproces (III Del: Execution, Retsmidler, overordentlig Proces), 5 T., 6 (5) Th. 2) offentlig: practiske Dvælseser

i den slesvigiske Civilproces (Fortsættelse), 1 T., 5 (3) Dt. 3) offentlig: i Examinatorier Gjennemgaaelse af den romerske Obligationeret (sidste Del) og Familieret, 3 T., 3 (3) Dt. T. J. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: den slesvigiske Arveret, 3 à 4 T., 7 Th. E. Juul, midlertidig Docent, offentlig: den slesvigiske Tingeret, 3 T., 6 (4) Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: Therapi, 4 T., 16 Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Ernæringslivet, 4 T., 58 (49) Th. 2) privatissime: Repetitorier og Examinatorier i hele Physiologien, 3 T., 45 Dt. Dr. C. Otto, Prof. Ord., 1) offentlig: examinerende Forelæsninger over Virkningerne af de enkelte Medicamentklasser, 2 T., 14 Th. 2) offentlig: den legale Medicin, 1 T. Denne Forelæsning er ikke angivet at være holdt. 3) offentlig: Dvælses i Receptskrivning, 1 T., 8 Dt. 4) privatissime: Examinatorier i Materia medica, 2 T., 26 Dt. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 21 Th. 2) Dvælses og Examinatorier for de ældre Studerende, 2 T., 10 Dt. Dr. C. E. Levy, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortsættelse af Foredragene over Børnesygdommene med nærmest Hensyn til de første Leveaar, 3 T. Blev paa Grund af Sygdom ikke holdte. 2) Explorationsdovælses paa Svangre, 2 T., 7 Dt. 3) daglig Dvælses i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., hindret ved Sygdom i at holde Forelæsninger. Dr. A. Buntzen, Prof. Ord. 1) chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Høspital daglig. 2) daglig paa samme Sted 1 T. Kirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier samt større Operationer, 11 Dt. J. Ibsen, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Mandedræts- og Fordøielseorganerne, 3 T., 56 Th. 2) offentlig: Muskellæren, 2 T., 53 Th. M. J. Saxtorph, Prof. Extr., offentlig: 1) Articulationsygdommene, 2 T., 44 Th. 2) Ophthalmologi, 2 T., 19 Th. Dr. M. Christensen, const. Prof. i Klinik, daglig 1 T. kliniske Dvælses og Foredrag, 21 (6) Dt. — Dr. E. Dahlerup, Overl. ved det Kgl. Frederiks Høsp. i Maanederne April—Juni, ved Sygesengen Veiledning i at kjende og behandle de indvortes Sygdomme. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Dvælses for yngre Studerende, 2 T. A. T. Aarestrup, Overl. ved Alm. Høsp., kliniske Dvælses og Foredrag, 1 T. Dr. N. E. Ravn, const. Overl. ved det Kgl. Frederiks Høspitals Afdeling B, kliniske Dvælses og Foredrag, 1 T. daglig. Dr. A. Brünniche, Læge ved Børnehospitalet, sammesteds kliniske Dvælses i Børnesygdommenes Erkjendelse og Behandling, 1 T. — Privatdocent. Dr. F. Howitz, Capitel af Sygdommene hos Pattebørn dels ved Fremvisning af syge Børn, dels ved Sectioner og Forevisning af pathologiske Præparater, 2 T. Dr. T. S. Warncke, offentlig: physiologisk- og pathologisk-chemiske Dvælses paa det Kgl. Frederiks Høspitals Laboratorium, 2 T.

Det filosofiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Ord., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Ord., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T., 145 Th. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T. Dr. J. H. Madvig, Prof. Ord., 1) Fortolkning af Euripides's

Medea, 4 T. Denne Forelæsnning blev udsat. 2) paa Latin Dvøvelser i Fortolkningen af udvalgte Steder af Ciceros Taler, 2 T., 5 Dt. 3) skriftlige græske Dvøvelser, 2 T., 10 Dt. Dr. H. M. Velschow, Prof. Ord., anmeldt offentlig: en Udsigt først over den danske Historiographies Historie og dernæst over de vigtigste Kilder og Hjælpebidler til den danske Stats Historie, 3 T. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Ord., 1) offentlig: Examinatorier over den philosophiske Propædeutik, 3 T., 132 Dt. 2) privat: sidste Del af den philosophiske Propædeutik, 4 T., 156 (126) Th. N. L. Westergaard, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortølning af Raghuvansa, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: Fortølning af Bhattikavya, 2 T., 1 Th., og af Rigveda, 1 T., 1 Th., 3) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit, 2 T., 1 Th. N. W. Petersen var fritagen for Forelæsnninger i dette Halvaar. Dr. J. L. Ussing, Prof. Ord., 1) offentlig: Grækernes og Romernes hushlige og private Liv, 4 T., 12 Th. 2) offentlig: Dvøvelser over Suctonius' Levnetsbeskrivelse af August, 2 T., 13 Dt. Dr. J. E. Hauch, Prof. Ord., offentlig: Gjennemgaaelse af Dehlenschlägers Helge med bestandigt Hensyn til Kampeviserne og Niebelungenlied, forsaavidt Versemaalet støtter sig hertil, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Ord., offentlig: den almindelige Ethnografi. Dr. A. F. Mehren, Prof. Ord., offentlig: 1) Gjennemgaaelse af nogle af Hariris Makamer, 2 T. 2) enkelte Afsnit af den Arabiske Grammatik efter Arabiske Grammatikers Behandling, 1 T., 1 Th. 3) Begyndelsesgrundene i det Arabiske Sprog, 1 T., 4 (3) Th. 4) Fortølning af de i forrige Halvaar begyndte Dvøvelser i Hebraisk for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i dette Fag, 2 T., 7 (8) Th. Dr. C. F. Allen, Prof. Extr., de nordiske Rigers Historie i den sidste Del af det fjortende og indtil Midten af det femtende Aarhundrede, 2 T., 4 (6) Th. K. Gislason, Prof. Extr., 1) offentlig: Forklaring af det i Prøver af oldnordisk Sprog og Literatur (Kbh. 1860) optagne Uddrag af Hugsvinnsmaal og dernæst Brudstykker af de vanskeligere Digte i samme Samling, 2 T. Kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand. 2) offentlig: Gjennemgaaelse af et eller flere Prosastykker, 2 T., 7 Th. L. H. F. Oppermann, Prof. Extr., 1) tydske Sprogøvelser, 2 T., 5 (4) Dt. 2) Hovedpunkterne af den tydske Ordfoiningslære, 2 T., 10 (5) Th. B. Bjerring, Prof. Ord., 1) offentlig: den franske dramatiske Litteraturs Historie før den klassiske Periode, 1 T., 7 Th. 2) offentlig: franske Skriveøvelser, 2 T., 19 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Wiltons Poetical Works (Paradise Lost, Book 7, Line 499), 2 T., 60 Th. 2) een Aften om Ugen Feilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: Fortølning af Forelæsningerne over sammenlignende Archæologi, 2 T., 18 Th. N. Høyen, Prof. Extr., om Middeldalderens Maler- og Billedhuggerkunst, Fortølning, 2 T. Dr. H. Brøchner, Prof. Extr., 1) Psychologiens anden Halvdeel, 4 T., 8 (7) Th. 2) Examinatorier over Psychologi, 2 T., 4 Dt. 3) Veiledning for de Studerende, der særlig beskæftige sig med Philosophiens Historie, i Valget og Benyttelsen af Kilderne, 1 Dt., i ubestemte Timer. Dr. C. W. Smith, extr. Decent, offentlig: 1) Begyndelsesgrundene til det polske Sprog med Benyttelse hertil af Czajkowskys Læsebog, 2 T., 1 T. 2) Fortølning af Forelæsningerne over Russisk, 2 à 3 T., 5 (5) Th. — Dr. F. Lange, Prof., en orienterende Oversigt over den pædagogiske Kunsts Historie og Theori, med nærmere Hensyn til den høiere Skole, saavel den lærde som Reals- og Borgerskolen, 2 T. — Privatdocent. Dr. G. Fistaine, 1) Gjennemgaaelse og Forklaring for

Begyndere af Stykker af hans „Saggi di Prose e di Poesie Italiane“ (Philipsens Forlag). 2) for Viderekomne, Tassos „La Gerusalemme liberata“.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., 1) Dryctognosi, 3 L., 13 L. 2) Fortsættelse af Forelæsningerne over Jordbunds læren, 3 L. 3) Museet aabent for de Studerende i de første 5 Dage af Ugen, 2 L., 8 Dt. Dr. E. A. Schär-ling, Prof. Ord., 1) offentlig: organisk Chemi, 4 L., 47 (46) Th. 2) offentlig: Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder. 3) kemiske Øvelser, 12 L. J. Papetus S. Steenstrup, Prof. Ord., offentlig: 1) for medicinske Studerende, Fortsættelse og Afslutning af det i forrige Halvaar givne Overblik over Dyreformerne og deres almindelige Bygning, 2 L. 2) med særligt Hensyn til de samme Studerende, Gjennemgaaelse af Forplantningen og Udviklingen i Dyreveriget, samt Snylkelivet og de mennekelige Snyltere, 2 L. 3) for Videregaaende, Gjennemgaaelse af enkelte Afdelinger af Musæets Samlinger. 4) Veiledning for de Studerende, der maatte ønske det, 2 L. C. B. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den kemiske Physik, 3 L., 59 (41) Th. 2) Hovedsætningerne af Optiken, 2 L., 48 (24) Th. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., den spheriske og theeriske Astronomi omtrent i det Omfang, hvori det forlanges ved Magisterconferents i Mathematik, 3 L., 9 (7) Th. Dr. A. Steen, Prof. Ord., offentlig: 1) den directe og omvendte Differensregning, 2 L., 5 Th. 2) Øvelser og Examinatorier i den analytiske Plangeometri, 2 L., 10 Dt. Dr. A. S. Drsted, Prof. Extr., 1) offentlig: Fortsættelse af Forelæsningerne over almindelig Botanik, 4 L., 35 Th. 2) offentlig: Fortsættelse af de i det forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Snyltesvampene, 2 L., 8 Th. 3) offentlig: fra Foraarets Begyndelse, de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Løgeplanter, 4 L. 4) offentlig: practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 5) en botanisk Excursion hveranden Uge. — F. Didrichsen, Docent, offentlig: 1) practiske Øvelser i at undersøge og bestemme Planter, 2 L., 18 (16) Dt. 2) almindelig Botanik, 2 L., 18 (16) Th. 3) fra første April de officinelle Planter og deres Systematik, 3 L., 16 Th. 4) fra sidst i April hveranden Uge, en botanisk Excursion. 5) Gjennemgaaelse af endel nyere Præparater nærmest med Hensyn til Rodens Forhold, 2 L., 8 Th. — J. C. Schiødte, Prof., Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, 1) Leddebyrenes Naturhistorie i Oversigt, med særligt Hensyn til Danmarks Fauna, 4 L., 11 Th. 2) Anvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Studier og Undersøgelser, 5 à 5 L., 7 Dt. J. Reinhardt, Prof. Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, 1) Fortsættelse og Afslutning af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Rovjuglene, 2 L. (ingen Tilhørersliste afgiven). 2) Hvaldebyrene, 2 à 3 L., 7 Th. — Privatdocent. Dr. Chr. Baupell, offentlig: de danske Skoves Naturhistorie.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

Efteraarshalvaar 1862.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: efter en orienterende Anvisning til det theologiske Studium, Fortolkning af Pauli Brev til Ephejserne, 2 L.,

104 (84) Th. 2) privat: historisk-dogmatisk Gjennemgaaelse af Apologia confessionis augustanæ, 4 T., 28 (21) Th. Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Johannes' Apokalypse, 3 T., 71 (75) Th. 2) privat: Indledning til det Nye Testaments Skrifter, 3 T., 38 (32) Th. 3) privatissime: theologiske skriftlige Dvælseser, 2 à 3 T., 27 Dt. C. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Psalmerne fra den 21de til den 41de, 3 T., 54 (58) Th. 2) offentlig: Examinatorium over Indledningen til det Gamle Testament, 1 T., 58 Dt. 3) privat: Fortolkning af den sidste Del af Propheten Jesaias, 3 T., 24 (24) Th. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Brevet til Colossenserne, 2 T., 41 (38) Th. 2) privat: første Del af Dogmatiken, 3 T., 12 (11) Th. 3) privatissime: mundtlige og skriftlige Dvælseser i den systematiske Del af Theologien, 2 T., 12 Dt. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: Den almindelige Kirkehistories tredje Del: Kirken efter Reformationen, 4 T., 55 (46) Th. 2) offentlig: den christelige Psalmedigtningens Historie, 1 T., 38 (36) Th. 3) offentlig: Examinatorier over Kirkehistorien; 2 T., 17 (15) Dt. 4) privat: kort Udsigt over Kirkehistorien, 1 T., 57 (37) Th. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Rgl. Confessionarius og Provst, Veiledning i at catechisere samt Dvælseser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over den evangeliske Homiletik og homiletiske Dvælseser. D. Müller, Høiesteretsassessor, const. Docent, Kirkeret, 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

J. L. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Arveret II (Slutning), 4 T., 14 (12) Th. 2) privat: ved Examinatorier, Gjennemgaaelse af den danske obligatoriske Ret, 3 à 4 T., 36 (12) Dt. C. J. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., havde anmeldt: 1) offentlig: Finantsvidenskab, 3 T. 2) offentlig: sammenlignende Statistik, 2 T., men holdt paa Grund af Sygdom ingen Forelæsninger. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: den juridiske Encyclopædi, 4 T., 44 (44) Th. 2) privat: Examinatorium over den romerske Privatret, 4 T., 47 (42) Th. J. Nellesmann, Prof. Ord., 1) offentlig: den extraordinære Civilproces, 4 T., 104 (114) Th. 2) privat: examinerisk, den danske Civilproces, 3 T., 41 (20) Dt. C. G. Holck, const. Prof., 1) offentlig: juridisk-practiske Dvælseser, 2 T., 51 Dt. 2) privat: den danske Statsforfatningsret, 4 T., 51 (48) Th. C. Gøos, 1) offentlig: den almindelige Retslære, 3 T., 138 (98) Th. 2) privat: examinerisk, den almindelige Statsret, 3 T., 21 (13) Th. — C. N. David, Dr. phil., Conferentsraad, offentlig: Rationaloconomiens Grundsetninger, 3 T. Dr. T. N. Schütze, Prof. Extr., 1) offentlig: den flædvigiske Criminalrets første (almindelige) Del, 4 T., 5 (4) Th. 1) offentlig: den flædvigiske Kirkeret, 3 T., 4 (3) Th. 3) privat: practiske Dvælseser paa civile Retstilfælde (Civilretspracticum), 2 T., 5 (4) Dt. C. Juel, midlert. Docent, Forelæsninger og Examinatorier over den flædvigiske Formueret, 4 à 5 T. J. Varsen, midl. Docent, offentlig: Examinatorier over flædvigisk Familie- og Arveret, 3 T., 5 Dt.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. P. Bang, Prof. Ord., 1) offentlig: Therapi, 4 T., 8 (7) Th. 2) Examinatorier. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om Forplantelsen og Udviklingshistorien, 4 T., 65 (53) Th. 2) offentlig: Veiledning for

de Studerende i det zoatomisk-physiologiske Museum. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Dr., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 26 Th. 2) offentlig: Dvælses for de ældre Studerende, 2 T., 29 Dt. Dr. C. E. Levy, Prof. Dr., 1) offentlig: Læren om Svangerskabet og den regelmæssige Fødsel, 3 T., 11 (7) Th. 2) Explorationsdøvelser paa Svangre, 2 T. 3) daglig Dvælses i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Dr., ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. Dr. A. Bunzen, Prof. Dr., 1) chirurgisk Klinik paa det Kgl. Frederiks Hospital, daglig, 2) ligeledes hver Dag paa samme Sted 1 T., chirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier samt større Operationer, 20 Th., 14 Dt. M. H. Særtorff, Prof. Dr., offentlig: 1) Luxationer, 3 T., 26 (20) Th. 2) Ophthalmologi, 2 T., 17 (11) Th. — Dr. C. E. With, Lector, offentlig: medicinsk Klinik, 6 T., 47 Th. F. Schmidt, const. Lector, offentlig: 1) Osteologi og Syndesmologi, 2 T., 53 (35) Th. 2) Angiologi, 3 T., 68 (46) Th. 3) Dissectionsdøvelser, daglig, 78 Dt. Dr. E. Dahlerup, Overl. ved det Kgl. Fred. Høsp., i Maanederne October—December ved Sygefengsen, daglig Veiledning for de Studerende i at kjende og behandle de indvortes Sygdomme. Dr. M. Christensen, Prof. Overmed. ved Alm. Hospital, kliniske Foredrag ved Sygefengsen, 2 T. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Dvælses for yngre Studerende, 2 T. A. T. Aarestrup, Overl. ved Alm. Høsp., i October og November, kliniske Dvælses, 1 T. daglig. Dr. A. Brünniche, Læge ved Børnehospitalet, sammesteds Veiledning for de Studerende i Børnesygdommens Erkjendelse og Behandling, 1 T. — Privatdocenter. Dr. C. F. Hempel, Bryst- og Underlivsorganernes pathologiske Anatomi. Dr. N. E. Ravn, Sygdommene i Livmoderen og dens Annexer, 2 T. Dr. F. S. Howitz, Reserveaccoucheur, Læren om de obstetriciske Operationer, navnlig ved at øve de Studerende i disse paa Phantomet, 2 T.

Det filosofiske Facultet.

Dr. C. E. Werlauff, Prof. Dr., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. E. Sibbern, Prof. Dr., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psychologi, 3 T., 178 (135) Th. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T. Dr. J. N. Madvig, Prof. Dr., 1) offentlig: et indledende Foredrag for yngre og yngste philologiske Studerende om det philologiske Studium, 2) offentlig: Fortolkning af Euripides' Medea, 4 T., 28 (21) Th. Juvenals udvalgte Satirer, 2 T., 16 (12) Th. 3) Dvælses i at fortolke nogle Taler af Lysias, 2 T., 5 Dt. 4) Skriftlige Dvælses, 2 T., 5 Dt. Dr. H. M. Velschow, Prof. Dr., anmeldt: offentlig: (Fortsættelse) en Udsigt over de vigtigste Kilder og Hjælpebidler til den danske Stats Historie, 3 T., afgit ved Døden den 8de Juli 1862. N. Rielsen, Lic. theol., Prof. Dr., 1) offentlig: første Del af den filosofiske Propædeutik, 4 T., 135 Th. 2) offentlig: Examinatorier over det Foredragne, 3 T., 150 Dt. N. P. Westergaard, Prof. Dr., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene af Sanskrit, 2 T., 1 Th. 2) anmeldt: Fortsættelse af det i forrige Halvaar begyndte Sanskritkursus, 2 T., som af Mangel paa Tilhørere ikke kom istand. 3) offentlig: (Fortsættelse) Fortolkning af Raghuvansa, 2 T., 1 Th. og Bhattikavya, 2 T., 1 Th. og af Rigveda, 1 T., 1 Th. Dr. J. P. Ussing, Prof. Dr., 1) offentlig: enkelte Afsnit af Grækerne og Romernes private Liv, 2 T., 16 Th. 2) offentlig: Examinatorier over Virgil, 2 T., 20 (11) Dt. 3) latinske Stileøvelser, 2 T., 14 Dt.

Dr. J. E. Hauch, Prof. Ord., offentlig: Udvikling af det for Holberg Eien-
dommelige selv i de Characterer, som han synes at have laant af andre Forfattere,
2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Ord., en Fremstilling af Italiens nationale
Historie fra Slutningen af det attende Aarhundrede indtil Slaget ved Novarra og
Kong Carl Alberts Thronfravigelse i Aaret 1849, 2 T. Dr. A. F. Mehren,
Prof. Ord., offentlig: 1) Gjennemgaaelse af nogle af Hariris Makamer, 2 T.,
1 Th. 2) Forklaring af et Afsnit af Koranen med Baidhawis Commentar, 1 T.,
1 Th. 3) Dvelfer for Begyndere ved at gjennemgaae udvalgte Stykker af 1001
Nat, 1 T., 1 Th. 4) Begyndelsesgrundene i Hebraisk for de Studerende, der for-
berede sig til den særskilte Prøve i dette Fag, 2 T., 19 (13) Th. R. Gislafon,
Prof. Ord., offentlig: for Begyndere Forklaring af Hallfredar saga, optaget i
Prøver af oldnordisk Sprog og Literatur (Kb. 1860), 3 T., 4 (5) Th. Dr. E. F.
Allen, Prof. Extr., Danmarks Historie fra Midten af det trettende Aarhundrede
under Kongemagtens Kamp med Præste- og Adelsvælde, 2 T., 11 (10) Th. L. H. F.
Doppermann, Prof. Extr., 1) (Fortsættelse) tydsk Ordfoiningslære, 2 T., 3 (3)
Th. 2) tydske Sprogøvelser, 2 T., 9 (6) Dt. B. Bjerring, Prof. Extr., 1)
offentlig: de forskjellige Elementer, der have gjort sig gjældende ved det franske
Sprogs Dannelse, 1 T., 6 Th. 2) offentlig: practiske franske Skriveøvelser for
Biderekomne, 2 T., 20 (35) Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Mil-
ton's Poetical Works (Paradise Lost, Book 11 fra Beg.), 2 T., 60 Th. 2) een
Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae,
Prof. Extr., Kritiske Betragtninger over det skandinaviske Nordens ældste Historie,
2 T., 38 Th. N. Høyen, Prof. Extr., havde anmeldt: Kunstskolernes Historie i
Italien og Nederlandene fra det 14de til det 16de Aarhundrede, men Ferelæsnin-
gerne kom af forskjellige Aarsager ikke istand. Dr. H. Bröchner, Prof. Extr.,
offentlig: 1) den philosophiske Propædeutiks 1ste Halvdel, 3 T., 49 (37) Th. 2)
Examinatorier over Propædeutiken, 2 T., 33 (22) Dt. 3) i Foredrag og Samtale,
Gjennemgaaelse af et af Hovedværkerne i det 17de eller 18de Aarhundredes Phi-
losophi (Kants Kritik der Urtheilskraft), 1 T., 11 (7) Dt. Dr. E. W. Smith,
extraord. Docent, offentlig: 1) Fortsættelse af det begyndte Cursus i Polsk, som
dog ogsaa kunde tiltrædes af Begyndere, 2 T., 2 Th. 2) Fortsættelse af Fore-
læsningsen over Rusisk og navnlig længere hen i Halvaaret Gjennemgaaelse af et
eller maaskee to Bærker af russiske Komikere, 2 T., 3 Th. 3) Begyndelsesgrundene
til det russiske Sprog, hvortil benyttedes Varanovskis Chrestomathi, 2 T. Kom af
Mangel paa Tilhørere ikke istand. — Privatdocenter. Dr. G. Fistine, 1)
Italiensk for Begyndere (G. Fistine, „Saggi di Prose e di Poesie ital.“), 1 T.
2) Tassos „Gerusalemme liberata“; 1 T. 3) de romanske Sprogs Grammatik,
1 T. Dr. P. S. B. Heegaard, i Grundtræk Fortolkning og Sammenligning
af den platoniske og aristoteliske Ethik, 2 T., 13 Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., 1) Fortsættelse og Slutning af Fore-
læsningsen over Dryctognesi, 1 T., 19 Th. 2) offentlig: en Oversigt over Geo-
gnosien, 2 T. 3) mineralogiske Dvelfer, 10 T., 19 Dt. Dr. E. A. Schar-
ling, Prof. Ord., 1) offentlig: uorganisk Chemi, 4 T., 79 (57) Th. 2) offentlig:
Veiledning i Afsættelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte
Arbejder, 3) chemiske Dvelfer, 12 T. J. J. S. Steenstrup, Prof. Ord.,

offentlig: 1) for de Studerende, der have bestemt sig for det medicinske Studium, et Overblik over Dyreformerne og deres almindelige Bygning, 2 T. 2) med særligt Hensyn til de samme Studerende, Forplantningen og Udviklingen i Dyreriget samt Snyltelivet, dette særligt med Hensyn til Menneffets Snyltedyr, 2 T. 3) for Videregaaende, Gjennemgaaelse af enkelte zoologiske Genner, 4) Veiledning for de Studerende, der maatte ønske det, 2 T. E. B. Holten, Prof. Drd., offentlig: 1) den mechaniske Physik, 3 T., 67 (34) Th. 2) Hovedsætningerne af Optiken, 2 T., 60 (38) Th. Dr. d'Arrest, Prof. Drd., offentlig: 1) Sideral-astronomi i Almindelighed, 2 T., 9 (8) Th. 2) de mindste Quadraters Methode og dens Anvendelse paa astronomiske Problemer, 2 T., 6 Th. Dr. A. Steen, Prof. Drd., offentlig: 1) for yngre Studerende, Infinitesimalregningen og dens Anvendelser, 3 T., 13 (7) Th. 2) for Viderekomne, Lovene for Legemers Rotation, 1 T., 5 Th. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Drd., offentlig: 1) (Fortsættelse) de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 4 T. 2) practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T. 3) en botanisk Excursion hveranden Uge. 4) nærmest for de Studerende, der have bestemt sig for det medicinske Studium, fra Midten af November almindelig Botanik, 4 T. 5) fra Midten af November Læren om Misdannelse i Planteriget (Plante-Teratologi), 2 T. 6) skriftlige og mundtlige Øvelser for Viderekomne i at bedømme Planter, 2 T., 3 Dt. — F. Didrichsen, Docent, offentlig: 1) indledende og undersøgende botaniske Øvelser, 2 T., 15 (10) Dt. 2) saalænge Vårstiden vilde tillade det, hveranden Uge en botanisk Excursion. — J. E. Schjødte, Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, 1) (Fortsættelse) zootomiske Øvelser, een Formiddag om Ugen, 7 Dt. 2) Anvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Studier og Undersøgelser; blev meddelst til 8 forskjellige Mænd i Indlandet og 8 i Udlandet. J. Reinhardt, Prof., Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, udvalgte Afsnit af Dyrgeographien, navnlig med Hensyn til de høiere Dyr, 2 T., 7 (6) Th.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

Fornaarhalvaar 1863.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Drd., 1) offentlig: nytestamentlig Hermeneutik, 3 T., 49 (51) Th. 2) privat: Gjennemgaaelse i samtalende og examinerende Form af Johannes-Evangeliet, 3 T., 44 (40) Dt. Dr. E. E. Scharling, Prof. Drd., 1) offentlig: Veiledning til Fortolkning af de synoptiske Evangelier, 3 T., 41 (25) Th. 2) privat: (speciel) Indledning til det Nye Testaments Skrifter, 3 T., 34 (26) Th. 3) privat: Examinatorier over Evangelierne, 2 T., 52 (43) Dt. E. Hermansen, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortsættelse og Afslutning af Forelæsningen over den sidste Del af Propheten Jesaia, 3 T., 25 (21) Th. 2) privat: Fortolkning af Psalmernes tredje Bog, 3 T., 37 (31) Th. 3) privatisme: skriftlige theologiske Øvelser, 3 T., 30 Dt. Lic. J. A. Bornemann, Prof. Drd., 1) offentlig: Indledning til Dogmatiken, 2 T., 15 (13) Th. 2) privat: anden Del af Dogmatiken, 3 T., 10 (9) Th. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Drd., 1) offentlig: den engelske Kirkehistorie, 3 T., 46 (37) Th. 2) offentlig: Dogmehistorien, 2 T., 18 (7) Th. 3) privat: den nyeste Tids Kirkehistorie, 1 T.,

63 (39) Th. — Pastoralseminariet. Dr. B. Münter, Rgl. Confessionarius og Provst, Veiledning i at catechisere samt Øvelser med tilfaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over den evangeliske Homiletik og homiletiske Øvelser.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

J. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: den danske Familieret, 6 T., 86 (58) Th. 2) privat: i Examinatorier, Gjenneगाaelse af den danske Soret, 2 T., 23 (15) Dt. C. J. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., 1) offentlig: Finantsvidenskab, 3 T., 8 Th. 2) offentlig: sammenlignende Statistik, 2 T., 14 (8) Th. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske Øvelser, 2 T., 22 Dt. 2) privat: i Examinatorier, Gjenneगाaelse af den danske Tingsret, 5 T., 25 (19) Dt. J. Nellesmann, Prof. Ord., 1) offentlig: examinatorisk, den danske Stifteret, 3 T., 62 (41) Dt. 2) privat: den almindelige Retshistorie, 5 T. 53 T. C. G. Hold, 1) offentlig: (Fortsættelse) den danske Statsforfatningsret, 5 T., 60 (42) Th. 2) privat: examinatorisk, den danske Kirkeret, 2 T., 7 (5) Dt. G. Goos, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Retslære II, 5 T., 79 (68) Th. 2) privat: den almindelige Statsret, 3 T., 33 (22) Th. — E. N. David, Dr. philos., Conferentsraad, (Fortsættelse) Nationaløkonomiens Grundsætninger. Dr. T. N. Schüge, Prof. Extr., 1) offentlig: den slesvigke Criminalrets anden (specielle) Del, 4 T., 4 (4) Th. 2) privat: examinatorisk, den romerske Arveret samt Romerrettens almindelige Del, 4 T., 5 Dt. J. J. Larsen, midlertidig Docent, offentlig: Slesvigsk Statsret i dens historiske Udvikling og nuværende Stikfelse, 4 T., 8 Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Ord., 1) den specielle Therapi, 4 T., 10 (6) Th. 2) Examinatorier efter Aftale. Dr. D. F. Eschricht, Prof. Ord., 1) offentlig: den almindelige Physiologi og dernæst det dyriske Livs Functioner, 4 T. 2) privatisme: Repetitorier og Examinatorier i hele Physiologien, 1½ T. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Ord., 1) offentlig: de chirurgiske Operationer, 3 T., 22 Th. 2) Øvelser og Examinatorier for de ældre Studerende, 2 T. Dr. C. E. Levy, Prof. Ord., 1) offentlig: Læren om de uregelmæssige Fødsler og deres Behandling, 3 T., 5 (5) Th. 1) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. 3) daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik, 8 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Ord., ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. Dr. A. Bungen, Prof. Ord., 1) chirurgisk Klinik paa det Rgl. Frederiks Hospital. 2) Hver Dag paa samme Sted 1 T., chirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier, samt større Operationer, 22 Th., 7 Dt. M. H. Saxtorph, Prof. Ord., 1) offentlig: de almindelige chirurgiske Sygdomme, 3 T., 31 (24) Th. 2) offentlig: Aneurismer, 2 T., 20 Th. Dr. C. E. With, Lector, daglig medicinsk Klinik paa Frederiks Hospital, 1 T. Dr. J. Th. Schmidt, const. Lector, 1) Muffellæren, 3 T., 72 (43) Th. 2) Nervelæren, 2 T., 70 (46) Th. 3) i Halbaarets to første Maaneber, offentlige Dissectionsøvelser i Forening med Professor Balløe, daglig, 3 T. Dr. C. E. With, offentlig: medicinsk Klinik, 6 T., 23 Th. og Dt. Dr. C. Reiff, offentlig: 1) almindelig Pathologi, 1ste Afsnit, 2 T., 36 (27) Th. 2) pathologisk Anatomi, 2 T., 22 (18) Th. 3) pathologisk-anatomiske Demonstrationer, 2 T., 20 (14) Dt. Dr. Warncke, offentlig: 1) for Læger, Pharmacologi, 3 T.,

64 (44) Th. 2) for Pharmaceuter, Pharmacognosi, 2 T., 19 (18) Th. — Dr. E. Dahlerup, Oberl. ved det Kgl. Frederiks Høsp., i Maanederne April—Juni daglig, 1 T., ved Sygefengen Veiledning i at kjende og behandle de indvortes Sygdomme. S. E. Larsen, Prof. og Overchir. ved Alm. Høsp., kliniske Dvelfer for yngre Studerende, 2 T. A. T. Aarestrup, Oberl. ved Alm. Høsp., i Maanederne April—Juni, daglig 1 T., kliniske Dvelfer. Dr. Engelsted, Oberl. ved Alm. Høsp., Undervisning i Diagnosen og Behandlingen af Hudsygdomme og veneriske Sygdomme, 2 T. Dr. A. Bränniche, Læge ved Børnehospitalet, Veiledning i Børnesygdommenes Erkjendelse og Behandling, een Gang ugentlig. — Privatdocent. Dr. C. F. Hempel, Urin- og Kjønsorganernes pathologiske Anatomi.

Det philosophiske Facultet.

Dr. E. C. Werlauff, Prof. Drd., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. E. Sibbern, Prof. Drd., 1) offentlig: Logik, 2 T. 2) privat: Psykologi, 3 T., indt. 210 Th., hvoraf de fleste vare tilstede ved Slutningen af Forelæsningerne. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T. Dr. J. N. Madvig, Prof. Drd., 1) examinatorisk Gjennemgaaelse af Aristophanes' Komædie, Ridderne, 3 T., 12 (9) Dt. 2) paa Latin Fortolkning af Ciceros Taler de lege agraria, 2 T., 20 (13) Th. 3) Dvelfer for de philologiske Studerende i Fortolkningen og Dvds Epistolæ Heroidum og Epistolæ ex Ponto, 2 T., 16 (8) Th. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Drd., 1) offentlig: en første Afdeling af Kirkehistoriens Philosophi, 2 T. 2) privat: sidste Del af den philosophiske Propædeutik, 4 T. N. V. Westergaard, Prof. Drd., 1) offentlig: Fortsættelse af det i det forrige Halvaar begyndte Sanskritkursus for Begyndere, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: (Fortsættelse) Fortolkning af Naishadiya-charita, 2 T., 1 T., og af Bhattikavya, 1 T., kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand, og Rigveda, 1 T., 1 Th. Dr. J. L. Ulfing, Prof. Drd., 1) offentlig: Theophrasts Characterstikbringer, 2 T., 12 Th. 2) offentlig: Examinatorier over romerske Antiquiteter, 3 T., 12 (8) Dt. Dr. J. C. Hauch, Prof. Drd., offentlig: (Fortsættelse) Holbergs Originalitet selv i de Characterer, der synes laante af fremmede Digtere, 2 T. Dr. F. E. Schiern, Prof. Drd., offentlig: den almindelige Ethnografi, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Drd., offentlig: 1) Fortsættelse af Forklaringen af Koranen med Beidhavis Commentar, 2 T. 2) Hariris Makâmer, 2 T., 1 Th. 3) for Begyndere, Gjennemgaaelse af lette Ufsnit af 1001 Nat, 2 T., 1 Th. 4) Fortsættelse af det i det forrige Halvaar begyndte Kursus i Hebraisk for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i dette Fag, 2 T., 10 (7) Th. R. Gislason, Prof. Drd., offentlig: 1) Gjennemgaaelse med Viderekomne af Saga af Þorsteini Síðu-Halls syni, Frá Helga ok Úlfi, m. m., (i Prøver af Oldnordisk Sprog og Litteratur, Kbh. 1860), 2 T., 5 (5) Th. 2) en Udsigt over Saga-Litteraturen, 1 T. Blev udsat til det næste Semester. Dr. C. F. Allen, Prof. Drd., Fortsættelse af den i forrige Halvaar begyndte Forelæsning over de nordiske Rigers Historie under Kongernes Kamp med Aristokrati og Hierarchi (fra Begyndelsen af det 14de Aarhundrede), 2 T., 8 (4) Th. L. P. F. Doppermann, Prof. Extr., 1) tydske Sprogovelfer for Viderekomne, 2 T., 2 Dt. 2) en Udsigt over Lessings Forfattervirksomhed og Stilling til den tydske Litteratur, 2 T. Forelæsningen kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: det franske Sprog og dens Anvendelse paa Ordbrannelses-

læren og Formlæren, 1 T., 4 Th. 2) offentlig: franske practiske Skriveøvelser for Viderekomne, 2 T., 12 Dt. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Miltons Poetical Works (Samson Agonistes, fra Beg.) og derefter over Shakespear (Julius Cæsar), 2 T. 2) een Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., en sammenlignende Udsigt over de fra Danmark af udgaaende Vikingetog, 2 T., 35 Th. N. Højen, Prof. Extr., Forelæsninger over Kunsten i England fra Christendommens Indførelse til vor Tid. Dr. H. Brøchner, Prof. Extr., 1) offentlig: Examinatorier over den philosophiske Propædeutik, 2 T., 31 (21) Th. 2) privat: Propædeutikens anden Halvdel, 3 T., 37 (33) Dt. Dr. E. W. Smith, extr. Docent, offentlig: 1) Fortsættelse af det forrige Halvaars Cursus i Pølst, 2 T., 2 Th. 2) Gjennemgaaelse af nogle flere Bærker af russiske Comikere, saafremt det fornødne Antal Exemplarer kunde skaffes tilveie, 1 T. Kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand. 3) Begyndelsesgrundene til det böhmiske Sprog med Benyttelse af en böhmisk Samling af Literaturprover, 2 T., 2 Th. — Privatdocent. Dr. P. S. B. Heegaard, de philosophiske Bestrebelse i Danmark i den nyere Tid, 69 (44) Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., offentlig: 1) Slutningen af Jordbundslæren, 3 T. 2) Slutningen af almindelig Geognosi og derpaa Danmarks specielle Geognosi, 3 T., 10 Th. 3) Museet aabent for de Studerende i de første 5 Ugedage, 2 T. hver Dag, 9 Dt. Dr. E. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: organisk Chemi, 4 T., 52 (39) Th. 2) offentlig: Veiledning i Affattelsen af skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder. 3) Chemiske Øvelser, 4 Dage, 3 T. hver Gang. J. J. S. Steenstrup, Prof. Ord., Fortsættelse og Afslutning af de i det foregaaende Halvaar begyndte Foredrag og navnlig offentlig: 1) for de mediciniske Studerende, et Overblik over Dyreformerne og deres almindelige Bygning, 2 T., 48 Th. 2) for de samme Studerende Gjennemgaaelse af Forplantningen og Udviklingen i Dyreriget samt Snyltelivet, dette særligt med Hensyn til Menneskets Snyltedyr, 2 T., 37 (35) Th. 3) Veiledning for de Studerende, der maatte ønske det, 2 T. eengang ugentlig, 25 à 30 Dt. 4) for Videregaaende, Gjennemgaaelse og Afhandling af enkelte Emner af Zoologien. E. B. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den chemiske Physik, 3 T., 48 (11) Th. 2) Hovedsætningerne af den nyere Optik, 2 T., 10 (5) Th. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord. 1) offentlig: en Udsigt over Astronomien, navnlig den spheriske og theoriske, 2 T., 6 (4) Th. 2) Veiledning i Brugen af mindre astronomiske Instrumenter, 2 T. Dr. A. Steen, Prof. Ord., offentlig: 1) Mathematikens Historie i Oldtiden, 2 T., 26 Th. 2) Slutning af Foredraget over Lovene for Legenders Rotation og derefter nogle vanskelige Afsnit af Differentialligningers Integration, 1 T. Kom af Mangel paa Tilhørere ikke istand. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Ord., offentlig: 1) almindelig Botanik (Fortsættelse) 4 T., 44 (42) Th. 2) Læren om Misdannelse i Planteriget, 2 T., 6 Th. 3) fra Begyndelsen af Mai, de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 3 T. 4) practiske Øvelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T. 5) en botanisk Excursion hveranden Uge. — F. Didrichsen, Docent, for Pharmaceuter, offentlig: 1) practiske Øvelser i at undersøge og bestemme Planter, 2 T., 18 (17) Dt. 2) almindelig Botanik, 2 T., 16 (16) Th. 3) fra 1ste April de officinelle Planter og deres Systematik, 3 T., 17 (15) Th. 4) fra sidst i April hver anden

Uge en botanisk Excursion. — J. E. Schiødt, Prof., Inspector ved det Kongl. naturhistoriske Museum, 1) Lededyrenes Naturhistorie i Oversigt med særligt Hensyn til Danmarks Fauna, 4 T., 14 Th. 2) Anvisning, Raad og Bistand ved entomologiske Studier og Undersøgelser, 6 à 7 T., 13 Dt. 3. Th. Reinhardt, Prof., Inspector ved det Kongl. naturhistoriske Museum, Fortsættelse af de i det forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Dyregeographien, 2 T., 4 Th. — Privatdocent. Dr. E. Ruge, offentlig: analytisk Chemi, 3 T.

Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

Efteraarshalvaar 1863.

Det theologiske Facultet.

Dr. H. N. Clausen, Prof. Ord., 1) offentlig: efter et indledende Foredrag om Anlæg og Ordning af det theologiske Studium. Indledning til Dogmatiken, 2 T., 60 (50) Th. 2) privat: første Halvdel af den egentlige Dogmatik, 4 T., 46 Th. Dr. E. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Johannes' almindelige Breve og en kort Fremstilling af det Johanneiske Lærebegreb, 3 T., 82 (79) Th. 2) privat: Fortolkning af Petrus' og Judas' almindelige Breve og en kort Fremstilling af det Petriniske Lærebegreb, 3 T., 34 (28) Th. 3) privatisime: skriftlige theologiske Dvelfer, 2 T., 21 Dt. E. Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: Fortolkning af Propheten Zacharias, 3 T., 42 (41) Th. 2) offentlig: Examinatorier i det Gamle Testaments Exegese, 1 T., 24 Dt. 3) privat: Fortolkning af de 20 første Psalmer, 3 T., 65 (55) Th. Lic. A. Bornemann, Prof. Ord., 1) offentlig: Symbolik, 3 T., 16 (12) Th. 2) privat: den christelige Ethik, første Del, 4 T., 42 (37) Th. 3) privatisime: Examinatorier over Dogmatiken, 2 T., 12 Dt. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: almindelig Kirkehistorie. Oldkirken, 4 T., 77 (68) Th. 2) offentlig: den franske Kirkehistorie i Janfenismens Tid, 1 T., 20 (13) Th. 3) offentlig: Examinatorier over Kirkehistorien, 2 T., 57 (43) Dt. 4) privat: Dvelfer i patristisk Latin, 1 T., 37 (20) Dt. — Pastorsseminariet. Dr. B. Münter, Kongl. Confessionarius og Provst, Veiledning i at catechisere samt Dvelfer med tilkaldte Børn, 2 T. Dr. J. H. Paulli, Stiftsprovst, Forelæsninger over Præstens Embedsgjerning i den danske Folkekirke og homiletiske Dvelfer. D. Müller, Høiesteretsassessor, constitueret Docent, Kirkeretten, 2 T.

Det rets- og statsvidenskabelige Facultet.

F. T. J. Gram, Prof. Ord., 1) offentlig: Slutning af Forelæsningen og Examinatoriet over den danske Familieret, 3 T., 84 (65) Th. 2) privat: examinerist, den danske Privatrets almindelige Del, 4 T., 40 (26) Dt. E. J. Kayser, Dr. med., Prof. Ord., havde anmeldt: 1) Afslutning af Forelæsningen over den sammenlignende Statistik og derefter, examinerist, den politiske Oeconomi, 2 T. 2) ligeledes Afslutning af Forelæsningerne over Finantsvidenskab. A. Aagesen, Prof. Ord., 1) offentlig: den juridiske Encyclopædi, 4 T., 28 (20) Th. 2) privat: den romerske Privatrete, 5 T., 92 (75) Th. J. Nellesmann, Prof. Ord., 1) offentlig: practiske juridiske Dvelfer, 2 T., 28 (24) Dt. 2) privat: den danske Rets historie (II), 1 T., 33 (28) Th. E. G. Holtz, Prof. Ord., 1) offentlig: (Fortsættelse) den danske Statsforfatningsret, 4 T., 44 (34) Th. 2) privat: exa-

minatoriff, den danffe Statsforvaltningsret, 3 T., 12 (6) Dt. E. Goos, Prof. Drd., offentlig: 1) i Halvaarets Begyndelse Afslutning af Forelæsningerne over den almindelige Retslære II, 2 T., 52 (35) Th. 2) og over den almindelige Statsret, 3 T., 21 (18) Th. 3) offentlig: efter Tilendebringelsen af de foranførte Forelæsninger examinatoriff Gjennemgaaelse af den positive Folkeret, 3 T., 29 (9) Dt. 4) privat: Examinatorier over den almindelige Rets- og Statslære, 4 T., 81 (12) Th. — E. N. David, Dr. phil., Conferentsraad, havde anmeldt at ville offentlig to Timer om Ugen læse over Toldsystemet i forskjellige Lande, og, ifald Deltagere dertil maatte melde sig, to Gange om Ugen at foretage skriftlige Øvelser i Nationaløkonomi. Indberetning savnes, om disse Forelæsninger og Øvelser ere blevne holdte. Dr. T. N. Schütze, Prof. Extr. i Slesvigsk Ret, 1) offentlig: Examinatorier over den slesvigiske Civilproces (I Del), 4 T., 4 (3) Dt. 2) privat: Examinatorier over den romerske Tingsret, Læren om Possessio derunder indbefattet, 4 T., 3 (2) Dt. F. S. Larsen, midlertidig Docent i Slesvigsk Ret, offentlig: anden og sidste Del af Slesvigsk Statsret (den gjældende Ret), 4 T., 8 Th.

Det lægevidenskabelige Facultet.

Dr. D. L. Bang, Prof. Drd., 1) offentlig: den specielle Therapi (efter hans Haandbog i Therapien), 4 T., 7 (8) Th. 2) offentlig: den almindelige Therapi (efter hans Almindelig Therapi), 4 T., 7 (8) Th. Dr. S. A. W. Stein, Prof. Drd., 1) offentlig: chirurgiske Operationer, 3 T., 28 Th. 2) Øvelser og Examinatorier for de ældre Studerende, 2 T., 13 Dt. Dr. E. E. Levy, Prof. Drd., 1) offentlig: den obstetriciske Operationslære, 3 T., 16 Th. 2) Explorationsøvelser paa Svangre, 2 T. 3) daglig Øvelser i den stationære og ambulatoriske Klinik, 9 Dt. Dr. A. G. Sommer, Prof. Drd., blev ved Sygdom forhindret fra at holde Forelæsninger. Dr. A. Bunzen, Prof. Drd., 1) chirurgisk Klinik paa det kgl. Frederiks Hosp. daglig, 17 Th. 2) chirurgisk-cliniske Forelæsninger og Examinatorier samt større Operationer, ligeledes paa Frederiks Hosp. daglig, 13 Examin. M. H. Sægtorph, Prof. Drd., 1) offentlig: de almindelige chirurgiske Sygdomme, 3 T., 33 (16) Th. 2) offentlig: Herniernes Chirurgi, 2 T., 30 (17) Th. Dr. E. E. With, Lector, daglig medicinsk Klinik paa Frederiks Hospital, 6 T., 46 (17) Dt. Dr. F. Th. Schmidt, Lector, Fortsættelse af de i forrige Halvaar begyndte Forelæsninger over Muffellæren, og dernæst Læren om det vegetative Livs Organer, 3 T., 48 (56) Th. 2) Fortsættelse af Forelæsningerne over Nervesystemet og derefter Læren om Sandseorganerne, 2 T., 50 (53) Th. 3) i Halvaarets to sidste Maanedere, i Forening med Professor Ballø, offentlige Dissectionsøvelser, daglig 3 T., 89 Dt. Dr. T. S. Warncke, midlertidig Docent i Pharmacologi, 1) for medicinske Studerende de Midlers Pharmacologi, der indvirke fortrinvis paa det dhriske Livs Functioner, 2 T., 54 (42) Th. 2) for pharmaceutiske Studerende, offentlig: Dyrerigetets og Mineralrigetets Pharmacognosi, 2 T., 21 (18) Th. og Examinatorier over Planterigetets Pharmacognosi, 1 T. — Dr. E. Reiff, 1) pathologisk Physiologi samt Etiologi, 3 T., 27 (21) Th. 2) Underlivsorganernes (med Undtagelse af Tarmkanalens), Bækkenorganernes, Luftrørens og Benschystemets pathologiske Anatomi, 2 T., 38 (23) Th. 3) praktiske Øvelser, 2 T., 26 (22) Dt. — Dr. E. Dahlerup, Overl. ved det Kongl. Fred. Hosp., i Maanederne October—December, ved Sygefengens daglig Veiledning for de Studerende i at kjende og behandle de indvertes Sygdomme. S. E. Larsen, Professor og Overchirurg ved Alm. Hosp., kliniske Øvelser for yngre Studerende, 2 T. Dr.

Brünniche, Læge ved Børnehospitalet, eengang ugentlig cliniske Foredrag sammesteds over Børnesygdommenes Ertjendelse og Behandling.

Det philosophiske Facultet.

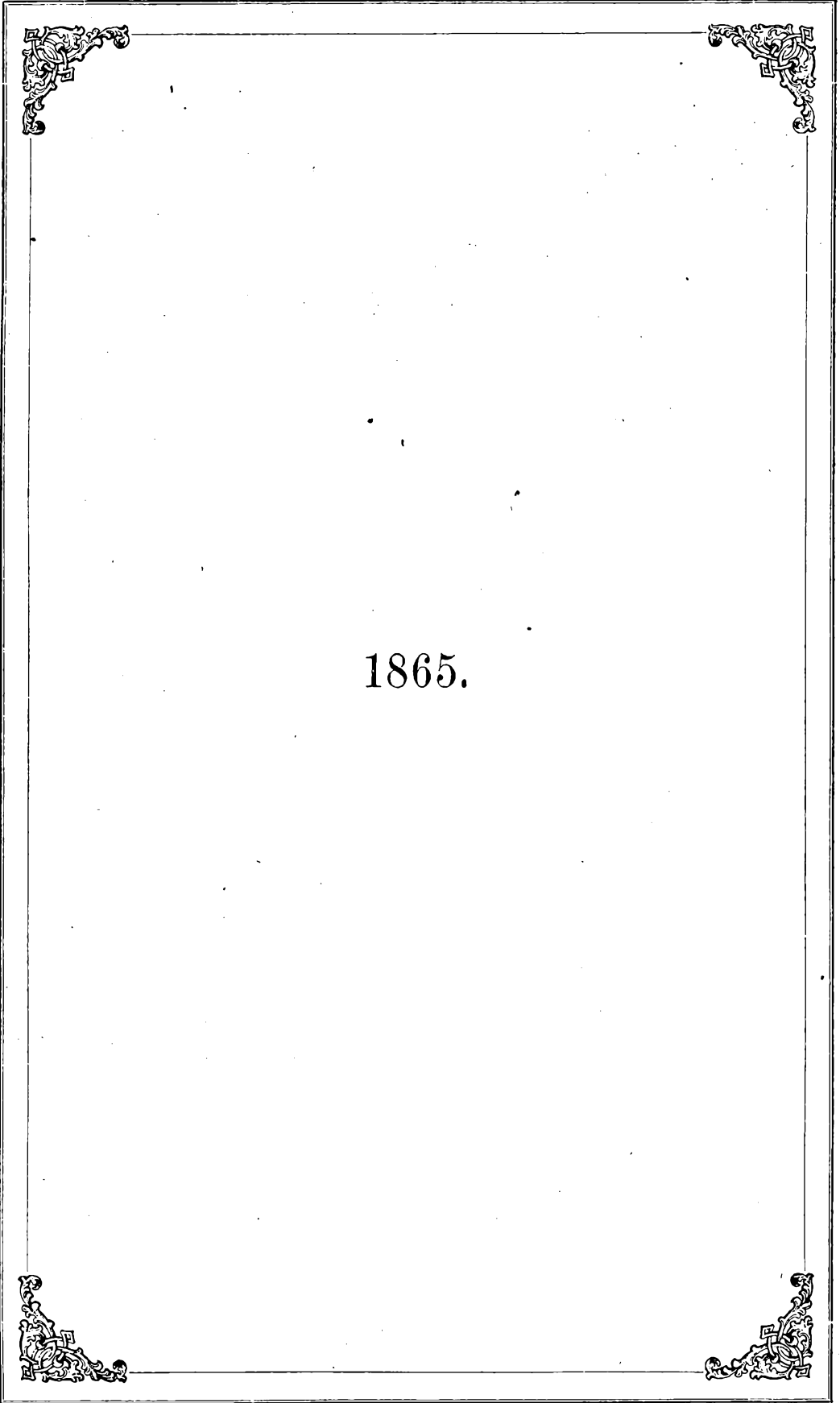
Dr. E. C. Werlauff, Prof. Drd., som Universitetets Senior fritagen for at holde Forelæsninger. Dr. F. C. Sibbern, Prof. Drd., 1) offentlig: Logik, 2 T., 2) privat: Psychologi, 3 T., 3ndt. 179, Th. 120. 3) Examinatorier i begge Videnskaber, 1 T. Dr. J. N. Madvig, Prof. Drd., 1) offentlig: encyclopædiske Forelæsninger over den klassiske Philologi, 4 T., 12 Th. 2) offentlig: Veiledning i Læsningen af nogle Taler af Demosthenes, 2 T., 8 Dt., 1 Th. 3) offentlig: latinske mundtlige og skriftlige Dvæls, 2 T., 12 Dt. N. Nielsen, Lic. theol., Prof. Drd., 1) offentlig: den første Halvdel af den philosophiske Propædeutik, 4 T., 189 (157) Th. Examinatorier, 187 Dt. 2) offentlig: Kirkehistoriens Philologi (Fortsættelse), 2 T., omtrent 200 Th. 3) offentlig: for Viderekomne, Grundideernes Logik, 2 T., 65 Th. N. V. Westergaard, Prof. Drd., 1) offentlig: Begyndelsesgrundene i Sanskrit, 2 T., 1 Th. 2) offentlig: det i forrige Aar begyndte Sanskritkursus, 2 T., 1 T. 3) offentlig: Fortsættelse af Fortolkningen af Naishadiya-charita, 1 T., og Rigveda, 1 T., kom ikke istand. Dr. J. L. Ussing, Prof. Drd., 1) offentlig: græsk Mythologi, 3 T., 16 (12) Th. 2) offentlig: Dvæls over Livius, 2 T., 14 (11) Dt. Dr. J. E. Hauch, Prof. Drd., offentlig: Shakespeares Romeo og Julie, 2 T. Dr. F. C. Schjern, Prof. Drd., offentlig: efter en historisk Characteristik af den polske Stats Forfatning, Meddelelse af en Række Betragtninger af Rigets Opløsning og af det polske Folks Stjæbne fra den første Deling i Aaret 1772 indtil Pariserfreden i Aaret 1856, 2 T. Dr. A. F. Mehren, Prof. Drd., offentlig: 1) Fortklaring af Koranen efter Beidhavis og Zamachsharis Commentarer, 1 T. 2) Gjennemgaaelse af Hariris Makamer og hermed Dvæls i arabisk Haandskriftlæsning, 2 T., 1 Th. 3) for Begyndere, Oversættelse af lettere arabisk Prosa, 1 T., 1 Th. 4) Begyndelsesgrundene i Hebraisk for de Studerende, der forberede sig til den særskilte Prøve i dette Fag, 2 T., 37 (17) Th. R. Gislason, Prof. Drd., offentlig: 1) Gjennemgaaelse af adskillige Stykker i Prøver af Oldnordisk Sprog og Literatur (Rbh. 1860), 3 T., 17 Th. 2) anmeldt, en Udsigt over Saga-Litteraturen, 1 T., isteden herfor: Egils-saga, 2 T., 5 (4) Th. Dr. E. F. Allen, Prof. Drd., nogle af de vigtigere Partier af de europæiske Samsundsforholds Historie i Middelalderen, 2 T., 11 (7) Th. L. H. F. Doppermann, Prof. Extr., 1) Veiledning i Møsegothisk, 2 T., 3 (2) Th. 2) Lessings Nathan, 2 T., 2 T. B. Bjerring, Prof. Extr., 1) offentlig: Molière som Lystspildigter, 1 T., 8 Th. 2) offentlig: franske practiske Skriveøvelser for Viderekomne, 2 T., 12 Th. G. Stephens, Prof. Extr., 1) offentlig: Shakespear (Julius Cæsar), 2 T. 2) een Aften ugentlig Leilighed til engelsk Samtale i hans Bolig. J. J. A. Worsaae, Prof. Extr., offentlig: en Skildring af Danmarks og det øvrige Nordens Oldtidsminder, 2 T., 20 Th. N. Høyen, Prof. Extr., Malerkunsten og Billedhuggerkunsten i Italien og Nederlandene fra det 14de til det 16de Aarhundrede. Blev formedelt Sygdom ikke holdt. Dr. H. Brøchner, Prof. Extr., 1) offentlig: Forelæsninger og Examinatorier over Logik, 2 T., 10 (5) Th. 2) privat: Forelæsninger og Examinatorier over Psychologi, 4 T., 7 (5) Th. Dr. E. W. Smith, extr. Docent, offentlig: 1) Fortsættelse af det forrige Halvaars Kursus i Polsk og Gjennemgaaelse af nogle Digterværker, 2 T., 2 Th. 2) Fortsættelse af det forrige Halvaars Kursus i Bøhmisk, 2 T.,

1 Th. 3) Begyndelsesgrundene til det russiske Sprog med Benyttelse af en russisk Samling af Literaturprøver, 2 T., 2 Th. K. S. Lyngby, extr. Docent, offentlig: 1) dansk Sprogshistorie, 2 T., 13 (10) Th. 2) dansk Literaturhistorie, 2 T., 16 Th. — Privatdocenter. Dr. T. S. Rørdam, privat: Examinatorier over den kristelige Moral, 2 T. Dr. P. S. V. Heegaard, 1) Hovedprinciperne i den moderne Ethik, med særligt Hensyn til Kant og Fichte, 2 T., 12 (9) Th. 2) for Begyndere, filosofiske Fundamentalbegreber, henhørende under Propædeutiken, samt Examinatorier over det Foredragne, 2 T., 58 (53) Th.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Facultet.

Dr. G. Forchhammer, Prof. Ord., offentlig: Krystallographi, 2 T., 10 Th. 2) Danmarks Geognosi, 2 T., 9 Th. 3) Museet aabent for de Studerende de 4 første Dage af Ugen, 2 T., 4 Dt. og eengang ugentlig i de samme Timer ogsaa for Besøgende, som ønskede at bese den opstillede Samling. Dr. E. A. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: uorganisk Chemi, 4 T., 73 Th. 2) offentlig: Veiledning i at affatte skriftlige Beretninger over de i Laboratoriet udførte Arbejder. 3) kemiske Ovelser, 4 Gange ugentlig 3 T. Forelæsningerne og Ovelserne bleve i Novbr. Maaned afbrudte ved Docentens Sygdom. J. J. S. Steenstrup, Prof. Ord., 1) for de medicinske Studerende, Afslutning af Overblikket over Dyreriget med en Fremstilling af de hvirvellose Dyr's almindelige Bygningsforhold, 2 T., 60 (70) Th. 2) for de samme Studerende, Forplantningen og Udviklingen i Dyreriget samt Repetitorier over det i det foregaaende Halvaar Foredragne, 2 T., 51 Th. 3) Veiledning for de Studerende ved Afbenyttelsen af Museets Samlinger til deres Studier, 2 T., omtrent 20 Dt. 4) speciellere Afhandling af enkelte Gæmmer af Zoologien for Viderekomne, 2 T., 10 Th. og Dt. E. B. Holten, Prof. Ord., offentlig: 1) den mechaniske Physik, 3 T., 60 (8) Th. 2) Hovedsætningerne af Optiken, 2 T., 74 (5) Th. Dr. H. d'Arrest, Prof. Ord., 1) offentlig: den theoretiske Astronomies Begyndelsesgrunde, 2 T., 5 (3) Th. 2) udvalgte Afsnit af den sphaeriske Astronomi i udførligere Fremstilling, 2 T., 4 (3) Th. Dr. A. Steen, Prof. Ord., offentlig: 1) den analytiske Geometri for Begyndere med stadigt Hensyn til de nyere Metoder, 3 T., 12 (8) Th. 2) Examinatorier for Viderekomne over Dynamik, 2 T., 9 (5) Dt. Dr. A. S. Ørsted, Prof. Ord., offentlig: (Fortsættelse) de naturlige Familier, nærmest med Hensyn til Lægeplanter, 3 T., 49 (29) Th. 2) practiske Ovelser i at undersøge og beskrive Planter, 2 T., 41 Dt. 3) en botanisk Excursion hver anden Uge. 4) fra Begyndelsen af Novbr. almindelig Botanik, nærmest for medicinske Studerende, 3 T. 5) ligeledes fra Begyndelsen af Novbr., for Videregaaende, Afhandling af enkelte morphologiske Gæmmer, 2 T. — F. Didrichsen, Docent i pharmaceutisk Botanik, offentlig: 1) indledende practisk-botaniske Ovelser, 2 T., 18 (11) Dt. 2) saalænge Aarstiden vilde tillade det, hveranden Uge en botanisk Excursion. — J. E. Schiødte, Prof., Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, 1) enkelte Partier af Arthropodernes Naturhistorie, 6 T., 12 Th. 2) een Formiddag hver Uge, dels anatomiske Ovelser, dels Ovelser i systematisk Analyse og Bestemmelse af Arthropoder. J. T. Reinhardt, Prof., Inspector ved det Kgl. naturhistoriske Museum, Sydamerikas pliocene Pattedyrfauna, og navnlig de i Brasiliens Kalkstenshuler opbevarede Levninger af samme, 2 T., 6 (5) Th. — Privatdocent. Dr. E. Kuge, offentlig: udvalgte Capitler af den organiske Chemi, 2 T. Kom paa Grund af Docentens Sygdom ikke istand. Samlinger og videnskabeligt Apparat. Som i de foregaaende Halvaar.

	Side.
9. Magisterconferents	94.
10. Den almindelige Forberedelsesexamen ved Universitetet:	
Forandret Indretning af Examen	95.
Forforskjellige Bestemmelser og Dispensationer, vedkom- kommende Examen	120.
Universitetsexaminerne i Almindelighed vedkommende Afgjørelser	120.
Anordning af en Examenscommission for Translaterer	121.
Den pharmaceutiske Examenscommission	123.
Forhandlinger og Forslag om en nærmere Forbindelse imellem Kjøbenhavns og de tre andre nordiske Universiteter	123.
II. Universitetets Lærerposter og Lærerpersonale med dertil hørende særlige Forhold for det academiske Lærersamfund.	
Forstærkelse af Lærerpersonalet eller Forandringer i de enkelte Faculteters Fagkreds	134.
Concurrencer om ledige Lærerposter	151.
Afgang og nye Udnævnelser	159.
Titelforfremmelser, Rangforhøielser og Ordensdecorationer . .	162.
Rector og Decankister	163.
Overføgt over Consistoriums Medlemmer	164.
Personalforandringer og Bestemmelser, vedkommende Profes- sorernes Bestillinger ved Universitetet eller Communitetet.	166.
Professorerens Triboliger og Husleieportioner	167.
Særlige Bestemmelser, vedkommende enkelte Professore, til- ligemed Anciennetetsfortegnelse over Lærerpersonalet	172.
III. Academiske Forelæsninger og Ovelser.	
Forhandlinger om Nødtigheden til at holde offentlige Forelæsninger	181.
Almindelige, Universitetets Forelæsninger vedkommende, Bestemmelser eller Forhandlinger	185.
Approberede Forelæsningsplaner for det rets- og stats- videnskabelige Facultet	186.
Særlige Fritagelser for at holde Forelæsninger	188.
Anmeldte og holdte Forelæsninger og Ovelser	191.

1865.